

Bibliothèque numérique

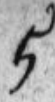
medic@

Fabre, Pierre Jean. Petri Johannis Fabri,... Operum voluminibus duobus exhibitorum, volumen prius in quo I Panchymicum... II Sapiaentia universalis... Opera reliqua, volumine hoc posteriore comprehensa...

Francofurti : sumptibus Johannis Beyeri, 1656.

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?90957x047x05>

PETRI JOHANNIS FABRI

Medici atq; Philofophi acutiffimi.

SAPIENTIA

UNIVERSALIS

Quatuor libris comprehenfa.

Videlicet

1. Quid fit Sapiencia, & de mediis ad eam perveniendi.
2. DeCognitioneHominis.
3. De Medendis morbis Hominum.
4. De Meliorandis Metallis.

M. DC.

LVI.

FRANCOFVRTI
Sumptibus JOHANNIS BEYERI.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Ad Lectorem benevolum,
Lector Benevole.

Opera Petri Iohannis Fabri Medici ac
Philosophi acutissimi duobus voluminibus, collecta in unam
gratiam ante annos paucos divulgari curavimus. Hisce cum
postmodum Author tractatum presentem superaddiderit, nec in hoc
divulgando deesse tibi volumimus, ut omnia coniunctim habeas, quae
Author p. mem. frustillatim edidit. Pervenit autem tractatus praedictus ad manus nostras mendis innumeris scatens, unde factum, ut
& typus hic noster ab iis omnino depuratus non prodeat. Hoc igitur pro
candore tuo aequi bonique consule, atque Errata ipsemet, quod tibi facile
fore puto, emenda. Vale.

UNIVERSALIS.
SAPIENTIAE
LIBER PRIMVS.

*Quid sit sapientia & quare dicatur Alchymia, & quibus
aliis nominibus insigniatur.*

CAPUT PRIMUM.

*Quare sapi-
entiam expe-
tant omnes.*

SAPIENTIAM expetunt
& peroptant omnes, pau-
ci vero ipsam inquirunt,
vnum naturæ non solum
vniuersalis sed & particularis cuius
que notitiam in se contineat & co-
erceat. Hanc notitiam & scientiam
antiquorum multi Alchymiam dix-
erunt, sed malè: cum Alchimia tan-
tum metalla respiciat, & adhuc repe-
riuntur multi chymicorum, qui Al-
chymiam assumant pro sola & vnica
transmutatione metallorum, eamq;
definiat artem quæ metalla inter se mu-
tantur: hoc est metalla imperfecta &
impura in pura & perfecta vt est argen-
tum & aurum. At pace eorum dixe-

rim hæc definitio non comprehendit
totam proprietatem & energiam hu-
jus vniuersalis sapientia, sed particu-
larem, & adhuc valde strictam. Nam
sapientia vniuersalis est vera, quæ to-
tam naturam à Deo creatam cogno-
sceret docet, & ab ipsa natura nota, ad
Deum ascendit, non solum metalla
impura & imperfecta in perfecta &
purissima metalla transmutat, sed om-
nes res quæ imperfectæ & impuræ
in rerum serie reperiuntur caloris vi-
uifici defectu, ad aucto eodem calore
viuifico & humido radicali, in perfe-
ctas res, & puras & omni puritate ab-
solutas transmutare docet.

Vnde generaliter potest definirî

A hæc

ientia
4.

hæc sapientia, vniuersalis noticia cuiuscunque naturæ, ex quibus componatur & in quæ tandem resoluitur hæc natura, siue sit vniuersalis siue particularis, vt ex resolutione & cōpositione rerum singularum, purum & impurum cuiuscunq; naturæ cognoscatur vt hinc perfectionis & imperfectionis seminia verè nota habeamus: quibus notis facilis datur aditus ad res imperfectas perficiendas, non solum metalla, sed & res alias omnes: & sic hæc sapientia non solum Alchymiam comprehendit, sed & medicinam omnem in seipsa coëcet & continet, morbos enim curare, & sanitatem perfectam & absolutam dare, est verè res imperfectas perfectas facere.

Hæc est vera & generalis Sapiëntiæ vniuersalis definitio cuius ambitu Alchymia & Medicina comprehenduntur: Sic Animalia cuncta, & vegetabilia & mineralia huius sapientiæ legibus submituntur, vt perfectionem naturalem ad quam naturaliter tendunt & inclinant consequi valeant. Animalia primò omnia, perfectionē suam naturalem huius sapientiæ beneficio consequuntur, cum sapientia hæc sola purum naturæ animalis, ex centro naturæ animalis sciat, & doceat elicere, cuius ope & virtute animalium omnium natura perficitur. Eodemq; modo & artificio vegetantiū & mineraliū ac metallorū omniū natura perficitur, habito illo puro vegetantis & mineralis ac metallicæ naturæ: Quod quidem purum ab hac

sapientia præparatum, vegetantibus, mineralibus ac metallicis corporibus administratum ad perfectionem absolutam vegetantia, mineralia ac metalla conducit: Sic animalia, & vegetantia à morbis omnibus vindicantur, vigentque vigore summo, adeo vt fructus perfectos & absolutos quocunque tempore ferre possint, & sic viles lapides & ipsum vitrum in adamantes & carbunculos, aliosque lapides pretiosos mutari possunt, cum purum naturæ mineralis, hoc naturaliter agere soleat, facit enim lapides pretiosos ex seipso, & aurum & argentum ita vt habito illo puro naturæ mineralis habeatur & causa efficiens & mineralis auri, & argenti, & lapidum pretiosorum, & habita causa haberetur & eius causæ effectus, sic tota virtus & efficacia huiusce Sapientiæ consistit in possessione ipsius puri naturalis: modò enim habeamus purum creaturæ habemus & totam efficaciam & energiam naturæ vniuersalis. Sic magna & mirabilis est hæc sapientia & omni labore & precio est acquirenda, ea enim adepta melior est omni possessione & nihilo magis in rerum natura dum vivimus, opus habemus. Deum enim totum habemus per ipsam naturam, & Deo ipso noto & ipsa natura, nihil optabilibus est in rerum serie: ex notione Dei pèdet eius timor & amore Diuino nostra vera salus dependet, & ex ipsa natura nostra dependet & exurgit felicitas vitæ temporalis, nihil ergo optabilibus est ipsa sapientia, quæ Deum & naturam cognoscendos

Purum natura mineralis quid agat.

Sapientia dicitur Alchymia.

gnoscehdos exhibet, naturam potissimum præbet colligendam & internam & intimam eius virtutem & & energiam, quæ quidem solius istius sapientiæ operibus haberi & obtineri potest, vnde à multis antiquorum & recentium Philosophorum dicta est hæc sapientia & nuncupata multis & variis nominibus, nunc enim Alchymia dicta est ἀπὸ τῆς ἀλῆς καὶ τῆς χύμης, quasi à Salis sacco, nam tota virtus naturæ dependet ex salis interni succo & spiritu: In succo siquidem salis cuiuscunque rei consistit purum naturæ, in quo puro residet virtus interna cuiuscunque rei. Vnde non imèrito dixerunt aliqui hoc artificium quo succus salis centralis separatur ab impuritatibus suis Alchymiam, Alij verò Spagyricam artem à verbo Græco σπᾶω quod est separo & eligo, nam dum impurum naturæ separatur, eligit hæc ars purum ipsius naturæ, Alij vero Cabalam dixerunt quod antiquitus per traditionem tantum traderetur: melius tamen & convenientius dicitur sapientia, cum qui hanc calleant verè sapiant & intelligant.

Sapientia dicitur Cabala.

Quibus operationibus indigeat sapientia ad cognoscendam naturam.

CAPUT. II.

Cognitio naturæ quid ex petat.

COGNITIO naturæ dependet ex cognitione ipsius puri interni, quod quidem purum adeo permixtum est impuritatibus quàm multis, vt dif-

ficili admodum via & methodo possit separari ab ipsis impuritatibus, vt inde separatum per se elucescat, vt cognosci possit. His de causis excogitarunt antiqui huiusce sapientiæ proceres, & authores, & veteres patres, multas & varias operationes, quibus purum illud naturæ habetur ab omnibus excrementis separatum, & vindicatum, imprimis calcinationem, solutionem, distillationem putrefactionem & sublimationem, & ultimo vnionem coagulationem seu fixationem excogitarunt de quibus generaliter & particulariter dicemus in capitulis subsequentibus, vt purum illud naturæ haberi possit purum purumque. Sine enim his operationibus Alchymia verè deficeret in seipsa, nihilque haberet virtutis & efficaciam in essentiis & arcanis suis peragendis: mixta enim naturæ seu composita naturalia in seipsis permanerent integra & cum suis excrementis permixta, ita vt purum naturæ quod in cætro eorum latet, inefficax & quasi mortuum permaneret, nisi his operationibus chymicis ab excrementis suis expoliaretur, quæ ipsum purum inefficax reddunt & quasi ab actionibus priuatum, quamuis sit actionum omnium fons & scaturigo: excrementa siquidem quæ naturæ mixtæ adnascuntur, purum illud naturæ ita consopunt vt inefficax efficiatur, cum vero per calcinationes, solutiones, distillationes, putrefactiones & sublimationes separantur excrementa illa, tunc temporis purum naturæ, ab excrementis suis expoliatum

Alchymia quibus indiget.

Purum naturam in cætro latet.

Vnde ab excrementis agrotat purum natura.

tum valde potens fit & efficax ad operandum, cum nihil impediatur actiones suas, itaque necessariae sunt omnino Alchymiae faciendae operationes supradictae, cum his solis mixta omnia & naturae compositae ad naturam purissimum reducuntur, quod Aristoteles vocat materiam primam, quae quidem sola est actionis capax, cum sit formae verae radix, in qua sola consistit actionis principium, ergo sine reductione rerum, usque ad materiam primam, hoc est sine reductione rerum usque ad purum centrale earum non videri & haberi potest actio mira & praepotens in rebus Physicis, itaque Alchymiae faciendae necessariae sunt operationes supradictae, cum his solis res omnes naturales deducantur ad reductionem materiae primae, hoc est, puri centralis cujuscumque rei, in quo solo consistit mira & potissima actio, unde arcana chymica potentissima sunt cum ex solo puro naturae seu materia rerum prima constent.

De operationibus ergo hisce chymicis nobis est dicendum, in genere, & in particulari, & qua ratione, & via faciendae sint, nobis manifestandum, ut percipiant chymicae artis alumni artem integram & absolutam callere queant, & medici queant morbos curare, cum sine puro isto naturae morbi curari nequeant.

De calcinatione in genere

quid sit & qua methodo fieri possit.

CAPUT. III.

CALCINATIO est totius Alchymiae fundamentum & basis &

columna, sine enim calcinatione perit & inutilis est tota Alchymia, puri enim ab impuro separatio nullatenus fieri potest sine calcinatione, ergo Alchymia inutilis est & verè sterilis sine calcinatione, cum tota Alchymia consistat in separatione puri ab impuro, ut ex eius definitione superius tradita constat. Calcinatio ergo Alchymiae faciendae est summopere necessaria, quam ut probe intelligant Alchymiae candidati, ejus virtutem proprietatem & efficaciam sua definitione palam faciemus, quam sequentibus verbis in genere definemus.

Calcinatio est aliquid rei in calcem seu cinerem reductio igne potentiali vel actuali, alii definiunt calcinationem chymicam caloris primigenii restitutionem, humidi innati conservationem & solutionis inductionem, haec autem verba indicant virtutem & proprietatem calcinationis, quia quicquid calcinatur seu in cinerem reducitur, calor innatus illi restituitur & in illo augmentatur, & humidum radicale illi etiam conservatur, cum in cinere illo & calce latet sal in cujus centro, copiose latet humidum radicale, & solutio inducitur, cum calcinata omnia, Gebro dictante, salis habeant naturam quod solum solui potest. Itaque haec tria in omni calcinatione perficiuntur calor innatus augmentatur, humidum radicale conservatur & solutio inducitur, quae in arcanis chymicis peragendis sunt omnino necessaria, & ad finem laudatum conducere queunt sine calore naturali

*quid est
natura
rerum.*

*Spiritus sol-
vente calci-
nansur res
omnes dum
solventur.*

*Humidum
radicale in
sale latet.*

*Calcinatio
chymia
essentia.*

Res omnes
ut calcinen-
tur:

turali augmentato, sine humidi radicali conseruatione, & solutionis inductione. Quaratione autem, res omnes calcinentur ex definitione calcinationis facile percipitur, ita vt non ingenio insigni & acuto sit opus, ad res omnes calcinandas, modò igne violento res omnes incinerètur, quod solo igne actuali fieri potest, imò & metalla ipsa possunt igne violento & continuo incinerari, & aurum ipsum & argentum quamuis fortissimè sint compositionis, modo enim amalgamentur argento viuo, & ipsi perquàm optime permisceantur. argentum vivum sua subtilitate & tenuitate substantiam auri & argenti dividit in tenuissimas partes & in atomos, quæ si calore continuo & leuiter moderato foueantur, ita vt ne fluat auri substantia, verè tunc temporis incineratur & calcinatur aurum ita vt solvi possit, hæc calx sola aqua: communi & vulgari, & ita in salem conuertitur vt nunquam in aurum iterum redire possit. Sic solo igne actuali violento continuo & moderato, res omnes possunt calcinari, & incinerari, vt capitulis sequentibus fiet omnino manifestum.

De calcinatione animantium

CAPVT IV.

Animalia
ut calcinen-
tur.

ANIMALIA cuncta vt & reliquæ naturæ compositæ possunt calcinari, & in cinerem reduci, eo quod purum animalium seu calidum innatum eorum & humidum primigenium, malleabile est & in corruptibile,

etsi enim destruantur corpora animalium, dum ipsa calcinantur, in calce & cinere tamen eorum remanet sal fixum in centro calcis & cineris, quod quidem continet calidum innatum, & humidum primigenium animalium vt sensu ipso patet, nam sal cuiuscumque animalis ex suo cinere seu calce extractum, habet calidum innatum suum, quod exsiccat summo pere, & à corruptione præseruat; nihil enim exsiccat & à corruptione præseruat, quin calidi innati habeat naturam & essentiam, nam sola conseruatio, & rerum duratio, à calido innato dependet, habet etiam & humidum primigenium: nam omne sal funditur & in igne liquatur: veluti metallum, quæ fusio & liquatio ab humidi primigenij natura dependet, solum enim humidum primigenium liquationem & in igne fusionem constituit, cum ita adhæreat partibus calidi innati, vt non in auras abire possit, ita vt maneat cum partibus calidioribus calidi innati, & sic cum non abeat, sed permaneat liquationem & fusionem constituit, sic metalla potissimum & vitrum liquantur propter humidi radicalis abundantiam, & copiam. Calcinantur ergo animalia, & in cinerem reducuntur vt ex cinere eorum & calce, habeatur sal eorum, aquæ communis & vulgaris solutione & evaporatione. Quod quidem sal sic præparatum, continet in se calidum innatum & humidum primigenium animalium: sic sola calcinatione habetur calidum innatum animalium omnium in quo consistit

Conseruatio
rerum à ca-
lido innato
dependet.

Virtus ani-
malium quæ
in substantiis
consistit.

A 3 virtus

virtus & efficacia eorū fixa & permanens: Sic ex prædictis calcinationem animalium definire possumus, reductionem in Sal fixum & permanens, quod extrahitur ex cinere & calce animalium igne violento facta, vt inde exurgat purum putum, calidum innatum animalium, & humidum eorum primigenium, quibus simul vnitis & permixtis, possunt adhuc vniri, & permisceri Sal volatile & spiritus volatilis animalium, vt virtus integra & absoluta perficiatur & absoluatur Salix fixi supradicti, Sal enim fixum animalium continet quidē virtutem quandam miram & stupendā animalium ex quibus extrahitur, sed si admisceatur & vnietur Sali volatili animalium & eorum spiritui, (qui est aqua spirituosa quæ later in animalium sanguine, quæque extrahi potest per distillationem, putrefactione prius peracta, sanguinis animalium) Si admisceatur inquam, Sal istud fixum purum putum factum Sali puro puro volatili mirabiliorem adhuc habet virtutem, & potentiorē: sequenti ergo methode extrahuntur hæc duo Salia, cum spirituosa sanguis animalium substantia, occiditur animal & gladio extrahitur totus eius sanguis, & dum calet Alembico vitreo imponitur & clauditur suo coopertorio, deinde tota caro animalis accipitur & mundatur ab excrementis tantum intestinorum, & intestina mundata & viscera cuncta & cerebrum & ossa omnia cum medullis, contunduntur & in frustula parua inciduntur, &

*Sal volatile
animalium
augmentat
virtutem
salis fixi
animalium*

vna cum sanguine in Alembico vitreo supradicto ponuntur, & collocantur in fimo calido per quadraginta dies, deinde distillatur fortissimo calore balnei, & aqua illa quæ distillatur calore balnei optime custodienda est in vasis vitreis optime clausis nam in illa later spirituosa animalis substantia, deinde postquam nihil distillat per balneum, mutandus est Alembicus à balneo ad cineres, & ibi per gradus ignis primo moderatos distillandum est quicquid distillari potest, ascendit aqua fætida & Sal volatile & oleum rubeum sanguinis & carnis animalium, hæc omnia simul custodienda sunt, caput mortuum quod reperitur in fundo Alembici, calcinandum est aperto igne violentissimo, in vase fictili testaceo, donec albescat.

Cineres illi perfundēdi sunt liquoribus omnibus qui vltimo distillati sunt per cineres, & in retorta distillandi sunt fortissimo igne, vt egrediantur omnes liquores, & Sal volatile ascendat in collo retortæ, quod liquore egresso soluendum est, & collo retortæ sic extrahendum, caput iterum in fundo retortæ remanēs, iterum aperto igne vt prius calcinandum est, vt vindicetur ab fætore suo, & empyreumate, & toties hæc operatio iteranda est, & per cohobationes plures iteranda est affusio liquoris distillati, vna cum suis omnibus partibus, vt tandem deponat fætorem suum, & clarescat liquor, & caput mortuum, quod quidem cum factum est, affundenda est aqua, quæ per balneum egressa

egressa est, capiti mortuo claro sed cineribus candefactis, & ex hac aqua clara & limpida extrahendum est Sal fixum, capitis mortui, & multis solutionibus, filtrationibus, multoties iteratis purificandum est, ad summam puritatem, hoc quidem tandem purum factum coniungendum est liquori supra dicto, & multoties distillata super caput mortuum, vna cum aqua sua, sic omnia hæc coniungenda sunt in vno & eodem Alembico vitreo factis capaci, & putrefacienda sunt per mensem integrum in fimo calido, & ultimo distillanda per balneum fortissimo igne, ut superbulliat balneum, hac distillatione separabitur spiritus animalis substantia, & Sal clarum & limpidum volatile animalis, quæ simul poterunt vale optime clauso custodiri, reliqua quæ supersunt in Alembico distillanda sunt igne cinerum, & stillabit oleum rubeum, & pars reliqua salis volatilis, quæ erunt rectificanda septies in novis retortis, ut deponant feces, & feces reperientur in fundo retortarum erunt coniungendæ cum Sale fixo, quod quidem tandem erit calcinandum in retortis, & aqua fontis septies distillata solvendum & depurandum filtrationibus, & distillationibus, donec optime candefcat, & nullas in solutione emittat feces. Tunc temporis erit coniungendum Sali volatili, & spirituosæ animalis substantiæ, & rubeo oleo rectificato sequenti modo, primo Sal fixum dissoluetur cum aquosa spirituosæ substantia, & dissoluto Sali fixo annecte-

Sal autem
fixum usque
ad rubedinem
si purif.

tur Sal volatile & ultimo oleum im-
ponetur, & matratio vitreo optime
clauso imponetur ad circulandum per
quindecim dies, his transactis im-
ponetur matratius balneo bullienti, &
calore balnei extrahetur humor aquo-
sus superfluous, quantum poterit ex-
trahi. Quod in fundo remanet, est ar-
canum seu clysus, & verum elixir ani-
malis, curans morbos omnes anima-
lium & vitam ipsam conservans & pro-
rogans, ultra communes vitæ terminos.
Dosis est ℥j. vel ℥ss. in iusculo vel aqua
cinnamomi. Simili methodo & via,
possunt extrahi arcana animalium
omnium, quæ extra virtutes commu-
nes vitæ animalis conservandæ, & pro-
rogandæ, virtutes peculiare & singu-
lares habent animalium singulorum
ex quibus extrahantur, præsertim si
ex ceruo extrahatur fit arcanum vitæ
mirum.

candum &
deinde con-
uertendum
cum sale vol-
atili ut arca-
num perfici-
atur.

Arcana ani-
malis vir-
tus & effi-
cacia.

De calcinatione vegetantium.

CAPUT V.

VEGETANTIA cuncta, & illa om-
nia quæ ad vegetantia pertinent
possunt calcinari simili modo & via,
ac animalia calcinata fuerunt superi-
ori in capitulo, ut inde extrahatur Sal
volatile, & fixum, & spirituosæ vege-
tantium substantia, & proinde dum
separata sunt purificari possint con-
iungi, ut arcanum mirum & stupen-
dum vegetantium confici possit. Ratio cur
Calcinatio siquidem vegetantium
hæc potissimum tendit, ut extrahatur
Sal volatile & fixum & spirituosæ
substantia & oleum extrahantur
hantur

Ratio cur
vegetantia
calcinentur.

hantur & purificentur, & pura & nitida facta simul conjungantur in vnũ & hac secunda vnitione & mixtione poterior multo exurgit virtus quàm in priori, quia in hac sunt excrementa maxima in copia, in illa vero nulla sunt excrementa, & proinde ratione excrementorum, vel absentium, vel præsentium mutatur virtus & proprietates compositi, nam præsentia excrementorum minuit virtutem, & absentia eorundem adauget, sic per Alchymiam seu separationem excrementorum adaugetur virtus vniuscuiusque mixti; sic calcinatio est omnino necessaria ad separationem faciendam excrementorum, sic vegetantia egēt calcinatione vt eorum excrementa separari possint ab eorum puris substantijs, quam sequentibus verbis describere possumus.

virtus cuiuscumque rei vegetatur vel minuitur ratione excrementi.

Calcinatio vegetantium nihil sit.

Calcinatio vegetantium est eorum incineratio & in calcem reductio: quæ quidem vera & legitima esse non potest, nisi vegetantium Sal volatilium, & eorundem spiritus volatilium conseruetur, vt his puris factis fiat eorundem vnitio & conjunctio cum eorundem vegetantium sale fixo, iidem puro. Quæ quidem calcinatio fieri nõ potest, sine distillatione, sublimatione, putrefactio, & conjunctio. Vnde hæc vera & legitima calcinatio comprehendit sub se omnes alias operationes supracitatas, ad separationem puri ab impuro faciendâ necessarias, vt vidimus superiori capite in calcinatione vera & absoluta animalium vbi ad hanc perficiendam calcinati-

onem factæ sunt simul & aliæ omnes operationes, quæ ad separationem puri ab impuro sunt necessariae, si pariter in calcinatione vegetantium faciendâ faciemus, & alias omnes operationes scilicet distillationem, sublimationem, putrefactionem, & conjunctioem, postquam partes calcinati mixti, & dissoluti omnino fuerint puræ factæ. Quod sequenti methodo obrinere poterimus.

Accipitur qualecumque in votis erit vegetabilium, idque recens & recentius contunderetur & prælo exprimeretur succus ejus, & oportet habere copiam succi, & in illo succo ponere magma illius succi, certa in quâritate & copia, ita vt succus supernatet magmati, deinde illa omnia imponenda sunt & indenda vasi vitreo oprime clauso ad putrefaciendum per duos menses aut tres in sîmo equino, vt ferueat & putrescat materia hæc, & appareat spiritus, qui lentissimo igne est à materia reliqua separandus per balneum, & custodiendus in vase vitreo oprime clauso, postquam rectificatus erit & ab omni flegmate vindicatus, tum demum est conseruandus, reliqua verò materia quæ in fundo remanet Alembici, est distillanda fortissimo igne vt inde exeat quicquid stillari poterit olei vel liquoris, & caput mortuum in fundo remanens est calcinandum aperto igne in vase fictili testaceo, ad candorem vsque, huic sic candefacto, deinde affundendum est quidquid est egressum per distillationem sive liquoris, sive olei, & iterum

Vt spiritus vegetantium appareat quid agendum.

*Si hoc fiat
in cedro vel
quercu vel
pino. sic po-
tensissimum
arcanum vi-
tae promogan-
da.*

iterum in noua retorta distillandum est, & caput mortuum iterum calcinandum ad candorem vsque, & huic affundendum est quicquid egressum liquoris, & toties iteranda est hæc operatio, donec caput mortuum remaneat, in fundo retortæ albū & liquor qui egreditur per distillationem non fœreat sed bene oleat, tunc temporis caput mortuum est dissoluendum cū flegmate superius vna cum spiritu distillato, quod si flegma non sufficiat, habenda est aqua vulgaris distillata, & cum ea dissoluendum caput mortuum per ebullitionem illius cū aqua illa, quæ dum ebullierit cum capite mortuo, tunc temporis filtranda est, vt clarificetur & quicquid est Salis fixi in capite mortuo transeat per filtrū vna cum aqua in cuius poris continetur. Sal fixum: quod per distillationē ipsius aquæ in cineribus remanet in fundo retortæ, vel alembici, quod igne cinerum est valde desiccandum & sic calcinatur, & purificatur à fecibus terreis suis, modò sæpe sæpius dissolvatur cum aqua sua, filtretur, distilletur & calcinetur, donec in dissolutione sua nullas emittat feces, tūc temporis ipsum Sal fixum sic purum factum est conuertendum, cum spiritu suo rectificato & oleo & Sale volatili, si reperiatur in separatione spiritus, nam aliquando non reperitur, quia transit vna cum spiritu, & sit spiritus, & tunc temporis dum coniungimus spiritum, & coniungimus etiam Salem volatilem: dum hæc fuerint omnia conjuncta, putrefaciēda sunt

per mensem in fimo equino, & deinde leuissimo calore balnei distillandū erit quicquid stillari poterit aquosi humoris & superflui, quod remanet coagulatum in fundo vasis distillato rij est arcanum vegetantis illius ex quo extractum est, conservans vitales omnes facultates & functiones, & virtutes possidet ingentes & stupendas illius mixti ex quo extractum est, dosis est grana viginti in aquis cinnamomi, aut jusculis, aut in spiritu vini.

De calcinatione mineralium

CAPVT VI.

TANTI ponderis fecerunt antiqui Philosophi calcinationem mineralium, vt eam ipsam collocarint inter eorum arcana summa, quia in ipsa sola consistit veræ artis Alchymicæ secretum totum, nam in calcinatione mineralium later calidum innatum, & humidum primigenium mineraliū, quod quidem tanti est momenti in Alchymia faciēda vt sine ipso nihil perfici possit in secretis chymicis absoluendis, illud enim calidum innatum & humidum primigenium mineralium continet spiritum vitæ copiosum, quod spiritus vitæ (seu radices luminis cœlestis) copiosè figuratur & coaguletur in centro mineralium: nam mineralia omnia in terræ visceribus generantur, vbi copiosè admodum spiritus ille cœlestis descendit, & firma compagine adunitur, cum pura elementorum omnium substantia, quæ corpus salis cuiusdam mineralis

*Calcinatio
mineralium
magni est
momenti.*

B

neralis

neralis constituit, & ab hoc corpore exeunt vapores & exhalationes quae continent in se multum illius spiritus vitalis seu caelestis, & ex quibus vaporibus & exhalationibus in visceribus terrae condensatis & retentis fit vera & legitima mineralium omnium generatio. Vnde mineralia omnia tunc merito possident & continent multum illius spiritus vitae. Sic mineralium calcinatio iure etiam merito chymicis omnibus est pluris facienda, eo quod calcinatione sola spiritus illos minerales habere valeamus qui continent copiosum spiritum vitae, ex quo solo potest fieri arcanum vitae conferuanda & proroganda, nec sine causa antiqui chymici omnes calcinationem haec totius Alchymiae secreta continentem miris obtegunt umbris & aenigmatibus, nam secretum illius calcinationis caractere obscurarunt quem simili figura depinxerunt. γ semicirculus enim sive luna superior indicat humidum radicale quod in calcinatis latitat, & crux inferior indicat passionem & coctionem, quam subire debet humidum illud radicale antequam perfectionem acquirat. Acquirat autem perfectionem sola coctione, seu circulatione humidi radicalis & tandem illa sola coctione perficitur semicirculus ille & luna, & in circulum perfectum seu solem absolutum convertitur. Vnde habemus manifestum calcinationis arcanum sola istius characteris explicatione, nam calcinata modo reducuntur in salem

*Calcinatio
nis mysterium
in chymicis
re suo latet.*

fixum & humidum radicale illius Salis fixi extrahatur, & cum illo Sale fixo tamdiu coquatur donec cum illo uniat, & figantur ambo, & sic verè luna illa seu circulus imperfectus tandem perficitur, & in solem convertitur totius Alchymiae verus scopus. Sol autem in chymia est calidum innatum rerum purum putum factum & Luna chymicorum est humidum radicale earundem rerum. Vnde dicitur verè Alchymiam consistere in conjunctione Solis & Lunae, & nisi Sol & Luna conjungantur non datur Alchymia, hoc est nisi calidum innatum rerum & humidum radicale earundem quod est Sol & Luna connectantur simul, Alchymiae arcana nullatenus perficiuntur, per calcinationem autem nostram, calidum innatum rerum, & humidum radicale earundem separantur ab inuicem & ab excrementis suis perquam optime expoliantur, deinde coniunguntur, & uniantur perfectissime adeo ut nunquam separentur, sic per calcinationem nostram fit conjunctio Solis & Lunae, & sic etiam per eandem calcinationem fiunt arcana chymica perfectissima, & totum opus chymicum perficitur quam calcinationem ut perquam optime eam comprehendere valeamus, his sequentibus verbis definiemus. Calcinatio chymica mineralium omnium & metallorum est eorundem in calcem reductio, vel per ignem naturalem seu elementarem, vel per aquam metallicam, & mineralem ejusdem omnino

*Sol & Luna
quid sint &
tota Alchy-
mia in uni-
one eorum
consistit.*

*Calcinatio
mineralium
quid sit.*

omnino substantiæ cum ipsis metal-
lis quæ dissolvuntur, & proinde cal-
cinantur per ipsam eandem aquam
quæ ignem naturalem continet, cu-
jus ope & beneficio, metalla calci-
nâtur cû conservatione calidi innati
sui, & humidi radicalis, & sic per calci-
nationem hanc calidum innatum me-
tallorum, & humidum radicale eo-
rumdem habetur, & ab impuritati-
bus suis vindicatur & deinde pura fa-
cta & pura, conjunguntur, vera & le-
gitima coniunctione, quæ nunquã am-
plius separari potest, sed firma manet
in sua puritate.

Quæ quidem calcinatio metallo-
rum cum conservatione calidi innati
eorum & humidi radicalis sic habet
feri. Accipitur Sal terræ virginæ,
& purum factum spiritu vini com-
munis & vulgaris dissolvitur, vel aqua
pluviæ distillata, & post filtrationem,
dissolvitur demum aceto suo septies
distillato, & per quadraginta dies in
calore tenui collocatur ad putrefaci-
endum seu digerendum, transacto
digestionis tempore, tunc distillatur
acetum levissimo calore, donec pul-
vis fiat in fundo vasis distillatorii, tunc
temporis huic substantiæ spissæ, ad-
dendi sunt silices calcinati sufficienti
in quantitate, ut salis fluxus impedi-
atur, dum stillatur eius spiritus,
qui non potest stillari nisi fortissimo
igne, & proinde ne Sal fluat caven-
dum est, si enim Sal non emittit spi-
ritus suos, ut ergo emittat, imponen-
di sunt silices calcinati, & sic peragē-
da est distillatio, quæ dum peracta fu-
erit, illud omne quod in recipiente suo
reperitur cum aqua comuni distillata

quæ in recipiente adesse debet, ut spiri-
tus Salis subtilissimi egredientes ex for-
tissima distillatione inveniât refrigeriū
& se recipiant in centro aquæ & ports
ejus. Illud ergo quod reperitur in reci-
piente accipitur, & ponitur in alembi-
co vitreo ad distillandū ad medietatis
consumptionē seu distillationē quod
in alembico remanet collocandū est
in frigido loco ut fiant inde lapilli cla-
ri & cristallini, qui eximendi sunt affu-
sa aqua liquida per inclinationem, in
alium alembicum & iterum distillāda
mediocri calore ad medietatē; & iterū
in frigido loco transponēdus est alembi-
cus, ut fiant iterū in fundo cristallini la-
pilli quod fit sex aut octo dieb⁹ & hoc
iterandū est toties, donec nulli lapilli
amplius fiāt, & quod remanet est fleg-
ma salūm & spiritus acidus Salis qui
multiplici distillatione rectificandus est,
ut vindicetur à falsedine sua & aliis ex-
cre mētis, & sic purificatus spiritus est
conservandus, & lapilli etiā sunt puri-
ficandi sequenti methodo. Dissolvēdi
sūt in aqua pluviali distillata, & ut pri-
us distillāda est illa aqua ad medietatē
& reponēdus est alembicus in frigido
loco, ut appareāt cristalli, & continuā-
dum est opus donec nō amplius fiunt
cristalli, tunc tēporis dissolvēdi sunt
lapilli illi in spiritu Salis rectificato
suo & aurū calcinatū imponēdū quod
facile solvitur in hoc mēstruo & circu-
latione cōvertitur in quintā essentiā
evolatilē, quæ denuo circulatione pe-
renni & continua fixanda est & in salē
fixum cōvertenda, quæq; iterū & sol-
venda est cū eodem spiritu & iterū fi-
xanda donec in Salē facile solubilē &

B 2 fun-

Ma*s* illius
illi coniu-
gendus ut
mas & fieri
napariant
spiritum
igneum qui
est eorum
lius.
Ma*s* est co-
lor a cœl,
& salis etiā
naturam
habet.

fundentem ac penetrantem cōuertatur & hoc summum est vitæ humanæ restaurandæ arcanum, cuius dosis est Grana decem, in aquæ cinnamomi $\frac{3}{j}$, vel in jusculo, vel restauranti aliquo, tamen hæc superflua si arcanum scias Salis generalis quod consistit in aceto suo & vnione corporis sui cum ipso aceto verè puro cum vasculo suo.

De solutione Chymica in genere.

CAPUT. VII.

lvre
uid propriè
lutio quid
lutiois
strumen-
em quale.

SOLVERE propriè sonat à vinculis liberare, vnde chymici dum materiam suam seu calidum innatum, & humidum primigenium rerum omnium à duris substantiæ claustris liberant & vindicant & in aqueam substantiam & liquidam convertunt solvere dicunt. vere dicunt. Vnde solutione chymicam in genere sic definiunt, solutio chymica est, humidum radicalis & calidi innati rerum omnium à vinculis suæ naturalis coagulationis referatio, in aqueam substantiã & liquidam conversio, hæc autem conversio fit aquæ cuiusdam beneficio, non enim aqua simplex elementaris est proprium solutionis instrumentum, sed est spiritus vitæ elementis omnibus infusus in forma aquæ, quæ quidem tanta cæli virtute pollet, & eius influxibus delibuta est & imprægnata, vt ætherea & ignea videatur, estque propriè humidum

radicale cuiuscumque rei volatile, & infixum alimentum imediatum calidi innati fixi, & permanentis. Huius aquæ beneficio habetur apud chymicos vera solutio, nam alterius aquæ auxilio haberi non potest, cum jungi nequeat calido innato, vt extrahat illud ex excrementis & fimis quibus inuoluitur, & deturpatur, nequit autem conjungi cum non sit eius substantiæ, humidum autem istud radicale de quo loquimur est ejusdæ substantiæ cum calido innato fixo, & permanenti, & proinde solvit optime calidum innatum suum, & ab eo abigit sordes illius, cum non solvat nisi quod ipse est naturæ & substantiæ, excrementa autem non sunt ejus naturæ & essentiæ, & proinde non solvuntur ab ipso solvente. Solvens autem istud est miræ acquisitionis, quamvis vbique locorum reperitur, nihilominus tamen difficilissimæ est extractionis ab ipsis qui ipsum ignorant, quamvis sit facilis admodum extractionis his, qui norunt ipsius naturam, nam simplici distillatione potest extrahi cum sit æthereæ substantiæ, quæ levissimo igne sublimatur & in aërem convertitur, quæque si retineatur in vasis vitreis in aquam abit, hæc aqua dicitur mineralis cum naturam mineralium habeat, hoc est humidum radicale mineralium volatile constituat, dicitur etiam vegetabilis cum humidum radicale vegetabiliū constituat, vnde vinum Lullianum efficit: dicitur etiam animalis, cum humidum radicale

Solutio vera quibus fit.
Facilis est extractio veri solvens.

diale animalium componat. Vnde tria rerum genera animalia, puta vegetabilia & mineralia, conservationem & vitam habent ab ipsa hac aqua, imo non solum tria illa rerum genera, sed & cœlum ipsum, & tota natura cœlestis & terrestris habet esse & conservari ab illo spiritu seu spirituosa aquosa substantia, quæ apud antiquos ea ratione dicebatur spiritus & anima mundi, vnde illud.

Hoc caput mirum est totum enim Alchymia arcanum in se continet.

- Principio cœlum & terras composque liquentes.
- Lucemq; globum Luna Titaniaq; astra
- Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus
- Mens agit molem, & magno se corpore miscet.

Ex illa spirituosa substantia quæ in aere est, æthere, & cœlo, aqua terraque omnia radicaliter vivunt & ea difficiente moriuntur, in hac sola spirituosa substantia nostra solutio chymica realiter & physicè constat & fieri potest, in alia verò non, cum reliquæ omnes aquæ sint hæterogeneæ calido radicali & innato, & cum sint heterogeneæ, si habeant vim solvendi, convertunt solutum in suam substantiam, & proinde in alienam, cum solvens non sit ejusdem substantiæ cum soluto, sed contra naturam. Alia ergo non quærenda solutio est in arcanis chymicis peragendis, cū non detur alia quam hæc, quæ fit eū spirituosa rerum omnium substantia, quæ in omni-

In omnibus rebus reperitur solvens & solvendū.

bus rebus reperitur, cum sit fomes vitæ, & actionum omnium & functionum & facultatum principium, & hæc dicta sufficiant de solutione in genere, jam de particula solutione agendum & qua methodo & via fieri debeat.

De solutione animantium.

CAPVT VIII.

ANIMANTIUM solutio admodū difficilis est apud chymicos, cum solo & vnico animantium spiritu fieri possit, qui quidem spiritus in vivis tantum animantibus videtur reperiri, nihilominus tamen post mortem etiam reperitur, non in tanta quantitate & tanto vigore vt in vivis reperitur animantibus. Quia dum vivunt animantia spiritus tunc temporis copiosi & turpentes esse debent ad actuandas animæ seu formæ animantium facultates & potentias. Est enim spiritus ex Philosophorum & medicorum omnium consensu animalium facultatum verum & vnicum organum, sine enim ipso spiritu anima nullas potest ex se ipsa in lucem prodere actiones, & ratio in promptu est, quod anima purus sit ignis cœlestis seu vera lux ab elementarijs materijs & substantiis omnino segregata, qua propter nullum commercium cum ipso corpore elementari habere potest, nisi mediante media natura, seu anima, quæ est spiritus de quo loquimur, qui cum constet ex purissimis & subtilissimis elementorum substantiis & luce cœlesti, ideo vocatur media natura, &

Quare difficultis solutio animantium.

Animans sit & quare egeat spiritu.

B 3 media

media anima, eo quòd sit mediũ vni-
endi & conjungendi animam seu pu-
ram putamq; lucem cũ corpore ipso,
puro elementari: & cũ actiones corpo-
ris sint veræ corporales & materiales
& visibiles & palpabiles oportet, vt fiat
à principio partim corporali, & spiri-
tuali. Corporeum enim simpliciter si-
ne spiritali illa substantia agere non
potest, cũ corporeum simpliciter ha-
beat esse & ex parte materiæ quæ se-
per passiva est & nullo pacto activa,
vnde actio in omnibus naturæ rebus,
est ex parte formæ, & nõ ex parte ma-
teriæ: forma autem cũ sit omnino spiri-
tualis respectu materiæ etsi sit mate-
rialis & habeat esse suum ex centro
materiæ, cum tamen sit aliquid tenu-
issimum & subtilissimum materiæ, i-
deò ipsam formã dicimus spiritalẽ,
vnde etiam habere necesse est organa
suarum actionum purè spirituosa.
Vnde Deus creavit in omnibus rebus
spiritum illum, qui esset actionum om-
nium vnicum & verissimum organum;
quo solo actiones formarũ pro-
dierent in lucem. Vnde evenit in chy-
micis peragendis arcanis nihil aliud
in rerum natura inveni posse, ad ha-
bendam illam naturam seu animã &
formam rerum, quã spiritum illum
qui particeps est formæ seu animæ, &
corporis quod actuatur & informatur
anima, cum enim sit spiritus ille eius-
dem substantiæ, ideo radicaliter & sub-
stantialiter vnitur cum forma & cor-
pore, & extrahit ipsa ex barathro ex-
crementorum quo immerguntur, vnde
potentiora & virtuosiora emergunt
cum habeant copiosior em & poten-

*vnde spiri-
tus sit tam
necessarius
arcanis
chymicis
peragendis.*

tiores spiritum, cuius ope & benefi-
cio actiones omnes peraguntur. Quid
autem sit spiritus ille in animantibus
cujus beneficio actiones perficiuntur
in animantibus, & quo corpore & vi-
sibili substantia includatur est jam no-
bis declarandum, vt haberi possit ad
arcana chymica peragenda. Est autẽ
spiritus ille in animantibus post mor-
tem ipsorum tenuissima illa substan-
tia ætherea, quæ elicitur ex humidis
& liquidis substantiis quæ in animalibus
post mortem reperiuntur, quæq;
elicitur post putrefactionem earum
in forma & substantia spiritus vivi, &
Salis volatilis, quæ possidet majorem
aquæ elementaris portionem dicitur
spiritus, quæq; majorem obtinet ter-
ræ portionem, dicitur Sal volatile, sed
vnum & idem sunt & vnum potest fi-
eri aliud facili via: solutione enim sim-
plicis aquæ puræ, & circulatione, Sal
volatile fit spiritus, & spiritus sola co-
ctione & circulatione fit Sal volatile,
hæc ergo est sola, & vnica substantia
chymicis necessaria ad solutionẽ ani-
mantium peragenda, quæq; vt fa-
cilis intelligatur sic peragenda est
chymica methodo: accipiendũ est ali-
quod animal quodcumq; volueris &
occidendũ est, nec est ab excrementis
suis omnib; pilis, plumis, & vnguib;
& aliis rebus heterogeneis depurgan-
dum quia in fine arcani peracti hæc
melius peraguntur, & fiunt igne & o-
perationibus chymicis, quã mani-
bus: addo quòd pili, plumæ, vngues
& reliqua quæ in animalibus censentur
excrementa, non vere sunt excre-
menta, sed aliquid habent formæ ani-
malis

*Spiritus
quid sit.*

*Via extra-
hendi spiri-
tus suam sub-
stantiam ex
animalibus.*

*Corpora
mortuorum
qua vita vi-
uant.*

malis, & spirituosæ ipsius animalis
substantiæ, cum verè nutriantur &
crescant per digestionem alimenti sui
& non per iuxta positionem. Nā quā-
vis crescant pili & vngues in mortuis,
runc verè nutriuntur & vivunt vita
vegetabili, nō vita animali sensitiva,
quia substantia vitæ vegetabilis su-
perest in cadavere animalium mortuo-
rum, hoc est spiritus ille æthereus,
qui in cadavere animalium mortuo-
rum suscitare potest actiones vitæ se-
sitiuæ & animalis, quia in morte ani-
malium evanuit gradus lucis illius
puræ cujus beneficio actiones anima-
les peragebantur cum spiritu suo, &
remanit alius gradus illiusmet lucis,
cujus beneficio actiones vegetantis
vitæ & formæ cum eodem spiritu per-
agi possunt, vnde in cadaveribus mor-
tuorum vegetantis formæ seu animæ,
actiones peragi possunt, vnde crescunt
eorum vngues & pili. Non auferenda
ergo sunt animalium excrementa
in eorum arcanis chymicis peragendis,
sed vna cum corpore animalis vasi im-
ponenda & cum sanguine multo &
copioso aliorum similium animalium
irtoranda, vt quamoptime eo sangui-
ne madefiant & inebrientur, illud om-
ne fimo equino calido imponendū
est vasi vitreo optimè clauso per qua-
draginta dies vel plus, vt deferveant,
deinde distilla lenissimo calore quic-
quid stillari poterit, cave tamen ne cō-
burātur, & ne hoc eveniat distilla per
balneum, sic eris tutus à combustione
harum rerum & cohoba multoties
donec appareat aqua spirituosā in

forma aquæ ardentis, & Sal volatile
ascendat vna cum spiritu, quæ simul
sunt coniungenda, & simul circu-
landa vt vnum fiant corpus aquosum
cujus aquosi corporis beneficio per-
fecta solet fieri solutio in animalibus.
Hæc enim aqua spirituosā extrahit
quicquid est humidi radicalis & ca-
lidi innati in animantibus & singulis,
& custodit illæfas eorum virtutes &
proprietas, & verus est Mercurius
animalis, qui si fixetur cum calido
innato fixo animalium fit arcanum
animale potentissimum ad morbos
omnes animalium curandos, & ad
prorogandam vitam eorum vtilissi-
mum, & efficacissimum. Dosis est Gra-
norum in iusculis.

*Mercurius
animalis
qualis sit*

De solutione vegetantium.

CAPUT IX.

EX capite superiori satis admodū
clare colligi potest solutionem
vegetantium fieri debere ex spiritu
volatili vegetantium, qui admodum
clarus & manifestus est in omnibus
vegetantibus: nam succus vegetan-
tium omnium plenus est spiritu illo,
consistere enim non possunt sine illo
spiritu, vivunt enim, crescunt & habent
virtutes suas & proprietates ex fonte il-
lius spiritus, vnde in vegetantibus facil-
limæ est cognitionis, quia se ipsum se-
parat dum ebulliunt vegetantium suc-
ci per se separati, vt apparet in vino
quod succus est racemorum, qui per se
separatus ab uvis suis & racemis, & va-

*Vegetantia
habent vir-
tutes ex spi-
ritu suo*

*Solutio ve-
getantium
vtfiat.*

lis ac

ac dolijs inclusus ebullit per seipsum, suscitato calore innato suo & archeo naturali, qui vult seipsum conservare, & materiam putrentem quæ in ipso est separare, & proinde irascitur quasi, & excandescit & sic ebullire facit materiam & substantiam in qua est, sicque separatur ab ipsa materia, & major pars ipsius petit regionem suam, aerem nempe, ex qua descendit in vvas ut ipsarum esse constitueret: destructis autem uvisterum separatur, & nō potest separare quin ebulliat, ebullitio autem excitatur ab ipso, ut se queat separare ab heterogeneis excrementis quibus in mixtione inolvebatur. Pars illius evanescit in auras, pars remanet in ipsa substantia vini, quæ iterum potest integraliter separari adhibito calore externo, qui ipsum spiritum sua ipsa naturam volatilem suscitet ad sui separationem. Hic spiritus jam notus est lippis & consoribus, ejus virtus tamen & proprietates, & mira ac stupenda efficacia, & energia paucis nota est, & manifesta, eo enim ipso mediante sal fixum volatile fieri potest, & ita cum ipso sale fixo uniri, & vinculari potest, ut nunquam amplius separari possint, vnde arcana mira fieri possunt, & facta sunt apud antiquos, pura lampadum perennium, quæ lucent & radiant, curatio morborum fere omnium. Nam quod vix curentur febres continuæ & interpolatæ, hecticæ & quartanæ ac pestilentes, hoc dependet ex defectu remedij adæquati, quod non possit subigi & alte-

rari à calore nostro, & quod sit ejusdem substantiæ cum calido innato nostro, & sic sine læsione pervadat omnes partes corporis nostri, fovendo calidum innatum cujuscumque partis & referando earundem partium obstructions omnes, & euacuando per insensibilem transpirationem per vrinas & sudores omne illud, quod calidum nostrum mutatum infestat, & ad sui ipsius ruinam excitat, dum excandescit ad separationem excrementorum suorum, spiritus ergo ille solus est in rerum natura cujus ope & ministerio miranda & stupenda parari possunt modo acuatur cum sale suo & uniatum cum ipso. Datur etiâ & alius volatilis spiritus in vegetantibus & aliis rebus omnibus, qui in ipso vino potentius & copiosius latitat, quàm in reliquis vegetantium succis, & sic quidem spiritus latitat in tartaro vini, ac tartaro succorum vegetantium, qui quidem spiritus extrahetur sola simplici hujus tartari distillatione. Exhalatur enim quædam aqua acida quæ strias facit velut aqua ardēs, hæc est spiritus acidus tartari, quæ si separetur ab omni flegmagte aquoso, & acuetur sale volatili summum ac potentissimum esse arcanum in curandis morbis tartareis omnibus, qui omnium morborum difficilissimi curatu sunt, cum non reperiantur medicamenta, quæ post primam stomachi digestionem illæsa permaneant & totum corpus suasque regiones omnes pervadant, ut hostiles morborum horum

Spiritus exstris in aere descendit.

Vinum curbulliat.

Quid spiritus vini & sale suo fixo uniri potest.

Lampades perennes videntur.

In tartaro vini latet etiam spiritus.

rum focos & fomites destruere queant. Hic spiritus acidus, est salis esurini pars volatilis, quæ naturam omnem fovet & conservat, illiq; virtutē & energiā condonat se ab hostibus suis tutandi & conservandi & se prorogandi, vnde nostræ naturæ à morbis & causis morbificis profligatæ est summum auxilium, cum destruat hostes naturæ, eosque dissolvat & in alienam transmutet essentiam quæ inimica naturæ nostræ tantopere non est, vnde facili via inde per excreticem facultatem foras eiicitur, cum non tam potenter resistat ac antea, jam prius ab ista auxiliatrici natura devicta. Istis ergo spirituosis substantiis, quæ in vegetantium succis post fermentationem eorum & naturalē ebullitionem reperiri solent, egent summopere chymici, vt solutionem chymicam vegetantium perficere possint vt calidum innatum & humidum radicale vegetantium habere queant purum putum, in quo solo consistit virtus & energia vegetabilium omnium. Habetur autem hæc spiritiosa vegetantium substantia modo & via sequenti, exprimitur succus vegetantium torculari aliquo & expressus succus magna in copia deponitur ad deferendum seu fermentandum per se in cella vinaria in dolio optime clauso, & postquam deforbuerit seu fermentatus fuerit ponitur ad distillandum lenissimo calore & quicquid stillas facit colligendum est, hoc tamen non est spiritus seu oleum vini, datur alius spiritus acetosus qui in tartaro

Acida spiritiosa hæc substantia, est verus spiritus. nã aqua ardens est potius oleum vini quam spiritus.

latet, & qui post hoc oleum extrahitur, qui ab excrementis sui aquosis & aliis omnibus vindicatus solutionem vegetantium facit, & extrahit eorum veras omnium essentias & quidē ditates, eoque solo spiritu vel puro, vel impuro cum suo phlegmate conjuncto, & cum parvo succo ejusdem speciei vegetantis copulato citissime fermentatur succus & ebullit, & sic copiosus extrahitur spiritus vegetantium, qui tunc temporis potest depurari perquam optime & Sali fuso & volatili ejusdem speciei conjungi & vinculari, & sic perfectum & absolutum vegetantis ex quo extrahitur, perficitur arcanum potentissimum, cuius dosis est grana decem in spiritu simplici vegetantis ejusdem speciei, vel in aqua stillatitia sua. At in spiritu, est majoris virtutis & efficaciz, quam in aqua simplici stillatitia sua, quod illa aqua nihil fere habeat virtutis vegetantis ex quo extrahitur, cum non sit de essentia & natura vegetantis, sed tantum est pars aquosa alimenti vegetantis, quod quidem non sit adhuc mutatum in partes substantiales vegetantis, non adhuc est pars eius & perinde nihil habere potest virtutis, & energie vegetantis illius ex quo extrahitur, vnde colligitur quam vanæ sint & frustraneæ aquæ pharmacopolarum, quibus vtuntur medici ad curandos morbos, & hæc sufficiant de solutione vegetantium cum solvente spiritu acido, sale suo acuto & acri acuminato. De solutione autem cum spiritu acido, & Sale suo itidem acido jam nobis dicendum, est ergo adhuc

Modus extrahendi acetosum spiritum solutionis instrumentum.

C

ia

in vegetantibus succis spiritus alius acidus, qui quidem potest extrahi beneficio aquæ illius alimentariæ de qua jam dictum est: hic autem spiritus acidus, habet radicem suam in Sale esurino quodam aceroso, qui adhuc latitat in magmate succorum vegetantium. Et hæc extractio huius spiritus, fieri potest sequenti methodo, distillatur aqua, illa infertitis & aquo sa omnino vsq; ad siccitatem magmae residui, & illud dissolvendum est & diluendum aqua illa alimentitia jam extracta, & levi ebullitione id peragendum, deinde omnia dum adhuc calent filtranda, vt quicquid est Salis volatilis, in magmate dissolvatur, quodque iterum dissolvendum est ad siccitatem vsque, & cum sua iterum aqua dissolvendum ebullitione levi, & iterum filtrandum & clarificandū, & hoc toties agendum est donec dissolurum clarescat & nitidum omnino appareat, & coaguletur in tartarum nitidum & clarum tunc temporis distillandus est tartarus ille fortissima distillatione, cum loricata optimo luto retorta, & tunc distillatur spiritus acetosus & oleum, spiritus acerosus separandus est per infundibulum ab oleo, & separatim vtrumque est distillatione multiplici rectificandum, donec vindicentur, ambo ab excrementis quibus inuoluntur, & in hac distillatione habetur Sal volatile vegetantis, & oleum quod continet sulphur eiusdem, & in fece seu capite mortuo, quod remanet in fundo alēbici, est sal fixum, quæ omnia depu-

rara secundum leges protechnia, & vltimò coniuncta constituunt potentissimum vegetantium arcanum, cuius dosis eadem cum superiori, & eadem virtus, sed maior & efficacior multò, propter Salis esurini & eiusdē spiritus conjunctionem, & præsentiam, sui que sulphuris connexionem: imo cum solo spiritu acido Salis esurini, modo eodem Sale esurino acuatō, & fermentato, possunt fieri multa alia arcana, vt solutio aurī & argenti & mercurii, quæ mira est & stupenda in morbis curandis, quod sequenti capite fiet clarius. Hæc tamen solutio cum hoc spiritu acido facta est vera solutio: nam cum spiritu ardenti vini fieri non potest.

De solutione mineralium.

CAPUT X.

QVAM difficilis sit mineralium solutio, sciunt omnes qui circa ipsam occupati fuerant, qui sæpissime totum vitæ suæ cursum consumpserunt in indaganda illa solutione, nihilominus tamen nunquam ipsa novērunt, nec solventis essentiam & materiam vnquam intellexerunt, nec nimis viderunt, eo quod cum humido radicali mineralium fieri habeat, illud tamen humidum radicale cum in omnibus mineralibus & metallicis corporibus insit & reperiatur, cum solum ab ipso solo mineralium esse & metallorum dependeat, nihilominus tamē ab omnibus cognosci nō potest nec vllō pacto comprehendi, etsi fundantur:

Difficilis mineralium solutio.

dantur & liquentur metalla in igne
 ab ipso humido radicali, & confer-
 ventur illæfa in ipso igne, nihilomi-
 nus tamen, inquam, non potest com-
 prehendi quid sit illud humidum: &
 quia illud apud chymicos omnes an-
 tiquos & recentes dicitur & nuncu-
 patur mercurius & argentum vivum,
 non possunt aliud sibi imaginari quã
 vulgare illum mercurium & argen-
 tum vivum comune & vulgare, quod
 palam divenditur, quod quidem con-
 tinet suum argentum vivum & humi-
 dum radicale suum, de quo non est
 sermo, quod argentum illud vivum,
 quod continetur in argento vivo cõ-
 muni & vulgari, non sit argentum
 vivum necessarium arti nostræ & so-
 lutioni faciendæ, cum illud sit indivi-
 duatum quid & volatile nimis & fug-
 gax, & sulphure corruptibili infectũ,
 nostrum vero argentum vivum non
 est adhuc individuatum, sed commu-
 ne omnibus naturæ generibus, quo
 solo indigemus ad faciendam nostrã
 solutionem arcanis chymicis peragẽ-
 dis necessariam, volatile quidem par-
 tim est, sed partim est fixissimæ sub-
 stantiæ, vnde facili via manet in igne
 & gaudet in ipso & est vera & legiti-
 ma Salamandra antiquorum, vivens
 in ipso igne, & perseverans, cuius san-
 guis igne coctus, & perfectus theria-
 ca vera est morborum omnium: cum
 tamen in omnibus mineralibus & me-
 tallis reperiat hoc humidum radi-
 cale imo & in omnibus naturæ rebus
 vegetantibus, & animantibus; nihi-
 lominus tamen arti nostræ & soluti-
 oni faciendæ est omnino inutile, pro

Argentum
 vivum com-
 mune non
 est humidum
 radicale me-
 tallicum.

Salamandra antiquorum
 qualis
 est quæ sit.

pter sui individuationem quam re-
 cepit in omnibus naturæ generibus
 mixtis, inest tamẽ subjectum aliquod
 in terra ipsa conclusum non adhuc in-
 dividuatum, in quo quidem subjecto,
 copiosum admodum est illud humi-
 dum radicale, nobis solũ utile, omni-
 bus notum est, & cognoscunt omnes,
 & tamen tale, & ad quid inservire,
 posset, pauci admodum sunt qui illud
 cognoscant, & extrahere sciant. Est
 enim lapis noster, qui tamen non ve-
 re lapis est, sed potius terra quædam,
 salinosa, pinguis, in cujus centro la-
 titat oceanus verus & universalis totius
 naturæ ex quo separatus est oce-
 anus externus visibilis & navigabilis,
 alius vero est invisibilis totam terram
 occupans suisque poris, porisque aeris
 invisibiliter inclusus, vnde verè & legi-
 timè vocatur ab ipsis Philosophis
aqua Oceani, aqua vitæ, quod omni-
 bus rebus inserviat ad vitam & esse
 earum conservandum, non tamẽ est
 aqua communis, & vulgaris alicu-
 jus scaturiginis, sed crassa quædam
 aqua Salinosa, atque sicca quæ
non humectat, nec tamen est Sal com-
 mune qui terræ inest & aquæ, sed est
 alius ex quo sal commune, & nitrum,
 & alia omnia Salia habent originem,
 in quo solo ignis naturæ, & verum sul-
 phur mercuriusque; & Sal Sapientum &
 naturæ reperiuntur, estque crassa pi-
 tuicosaque; quædã aqua, è salinosa ter-
 ræ pinguedine ortũ habens, igne ple-
 na, mercurio & Sale, vnde terna dicitur
 hæc substantia, & vna, cum hæc
 tria vnum quid in compositione natu-
 rali constituant.

Vera descri-
 ptio mercu-
 rii Philoso-
 phorum hu-
 midum radi-
 cale metallo-
 talli.

Ex omnibus autē aliis trium generū rebus, siue sint ex genere animalium, siue ex genere vegetantium, siue ex genere mineralium & metallorū, non potest educi hæc substantia quā vis his insit propter ejus individuationem quam in vnoquoque genere suscepit, in qua individuatione particularem invidui sui induit virtutem & indolem, cujus fermento, omnem communem naturam, & cum rebus omnibus convenientiam exiit, & sic non est aprus mercurius ille seu humidum radicale ad genera omnia, sed est quid particulare ad speciem tantum illam, in qua & sub qua individuum illud collocatur, vnde arcanum quod inde paratur non generale quid est, sed quid particulare. Lapis autem Philosophorum ex sententia omnium & ex veritate ipsa est arcanum generalissimum continens in se vim & proprietatem perficiendires omnes qualescunque sint. Ex subjecto ergo generalissimo extrahi debet, quod nullatenus individualitatem patiat sub mixto alicujus generis, ergo ex nullo metallo, nec ex villo minerali, nec ex villo animali, nec item ex villo vegetanti educi potest ergo superest, vt ex solo subjecto supra dicto confuso & hyleali, vbi confusa sunt elementa omnia & principia rerum omnium, eliciatur. Illud autē subjectum ex quo extrahitur illud generale humidum radicale verum commune & vniuersale rerum omnium alimentum, esse commune & vniuersale quid, rebus omnibus conveni-

Ex quo educatur
mercurius
vniuersus,

ens inde colligitur: Quod natura vna & simplex, ex multis ac diversis cōposita, non potest esse vna & simplex quin multiplicia illa ac diversa ex quibus componitur fiant & redigantur in vnum, vt videre est in homine qui etsi cōponatur ex diversis, illa omnia tamen rediguntur in vnū quid & simplex, nempe in vnum homogeneum simplexque semen, ex quo diuersa omnia ex quibus componitur homo fiunt & componuntur, item nutritur ex diversis alimentis, quæ tamen non sunt alimenta quandiu varia & distincta, sunt, sed postquam cōuersa sunt in vnum & vltimum homogeneum alimentum ex quo partes illæ diuersæ & distinctæ omnes nutriuntur & conservantur. Sic pariter fit in macrocosmo & vniuersali natura: cœlū & planetæ omnes cum stellis variis ac distinctis & quatuor elementa, ex quibus componitur natura nutritur & conservatur, fiunt quid vnū & simplex, & deponunt pluralitatem illam & diversitatem, vt fiant vna & simplex natura homogenea. Cœlum enim omne, quod sicut est, deponit in elementa, & elementa omnia quid quid habent virtutis & energiæ, cum semine suo deponunt in centrum terræ, quod est centrum naturæ, vbi digeritur illud omne & coquitur, & coctione ac digestionem illa deponit pluralitatem illam & convertitur in alimentum vnum & simplex vltimum rerum omnium, quod quidem alimentum vltimum, vt res omnes naturales eo nutririqueant, necessa-

Quatuor
sunt spiritus
mundi seu
media natura.

Centrum
seu terra
vniuersa.

rius

Spiritus natura est quid simplex
 rium omnino est, vt sit quid, vniuersale & commune rebus omnibus naturalibus, & tamen sit quid simplex, & vnum homogeneum: vt clarum est in omnibus naturæ mixtis, tum vegetantibus animalibus & mineralibus, quæ vt nutriantur & conseruentur in esse suo, alimenti sui digestionem & coctionem alimentum qualecunque sit necesse est vt conuertatur in vnum & simplex homogeneum alimentum, vt partes eo nutririqueant & conseruari, alioquin si in sua heterogeneitate persisteret, partem similem & homogeneam nutrire & conseruare non posset, oportet ergo vt deponat heterogeneitatem omnem, & induat homogeneitatem simplicem, vt partes homogeneæ & simplices & nutririque conseruari possint, similibus enim & homogeneis sit nutritio eo conseruatio rerum. Datur ergo in rerum natura, alimentum vnum & homogeneum & simplex, ex quo partes omnes vniuersæ naturæ nutriuntur & conseruantur. Quod quidem alimentum nullibi reperiri potest, quam in sola terra, vbi virtutes cælestes omnes & elementares confluunt, ibique digeruntur & coquantur in illud alimentum, quod philosophi antiqui hermetici mercurium dixerunt calidum innatum, & humidum primigenium rerum omnium, quod quidem cum ignem naturæ cõtineat, sulphur dixerunt incombustibile & vivum, & animam mundi, & cum contineat pabulum & radicalem humorem illius ignis naturalis & vivi, dixerant mer-

Alimentum verum omnium est vnum cum & simplex.

Variationem spiritus mundi.

curium & humidum radicale, & cum contineat etiam si cœcitatem quandam & duritiem beneficio cuius videtur & palpatur, Sal dixerunt Sapientum, & centrale naturæ. Et hæc tria vnum constituunt homogeneum & simplex quod nos meliori Titulo alimentum vniuersale rerum omnium, dicere possumus. Quod quidem vt habere valeamus ipsum purum purum, sequenti methodo, insistendum est, ad perficiendam solutionem nostram mineralium & metallorum. Accipienda est ergo terra nuda & simplex spiritem cœlesti & elementari imprægnata & turrida, est que terra pinguis & argillosa, quam Galli vocant Marus, Latini Margam, qua vtuntur Galli & Britanni, ad agros stercoreandos, fecundat enim copiosissime agros infecundos & steriles, propter spiritum fertilitatis quod turget, est alba, rubra, ruffa, & cinerea. At alba & rubra præstat omnibus, accipienda est terra illa & diluenda est rore majali, vt Sal illius dissolvatur in ipso rore, deinde postquam gustu percipitur rorem imprægnatum esse copioso illo Sale acido putrefaciendus est ros ille imprægnatus in vase vitreo optimè clauso in fimo equino per quadraginta dies his transactis distillandus est liquor levissimo calore, ad spissitudinem mellis, & per cohobationes varias & multiplices dissolvendum est illud quod in fundo remanet, & filtrandum & feces omnes filtrandæ sunt & custodiendæ, vt calcinari possint tandem cum capite mortuo. Et post subtractionem, & clarificationem

Vide Plin. lib. 17. c. 6. 7.

Modus extrahendi in quo laudat spiritus des rotatione instrumenti

cationem, distillare oportet, ad spissitudinem mellis vsque, & tandiu hoc iterandum est, donec clarum & limpidum maneat in fundo, sal illud facile vt cera fluens, acidum hoc tandem demum dissolvendum cum spiritu vini optime rectificato, & per distillationem leuem abstrahendus est vini spiritus, & hæc solutio cum spiritu vini multoties est iteranda, donec candidissimum habeas Sal fluens & fundens vt cera, tunc temporis præparata est natura tua, vt ex illa corpus & animam seu spiritum extrahas, & hoc sola simplici distillatione per alembicum aut retortā in cineribus fieri potest, hæc conservanda sunt & custodienda ad rectificationem, sunt enim rectificanda septies antequam jungantur salifixo, quod quidem ex capite mortuo, & fecibus omnibus in prioribus purificationibus reservatis extrahi potest, modo calcinentur omnia aperto igne in vase fictili, & deinde dissoluantur rore antea sapius distillato ad purificationē illius, & bulliant simul, & deinde filtrentur, & clarificentur & distillentur donec omnino candidetur Sal & dissolvatur sine fecibus vllis, quod quidem tunc temporis est dissolvendum cum spiritu vini, & abstrahendus est spiritus vini ab ipso Sale fixo ter aut quater donec omnino dissolvatur Sal in spiritu vini sine fecibus vllis. Tunc temporis abstrahendus est per distillationem spiritus vini & optime desiccandus est Sal iste, & cum suo rectificato spiritu prius extracto & ani-

ma est conjungendus, & tunc temporis vniatur verè, & conjunguntur solvitur tunc temporis corpus & congelatur spiritus, & constituunt ambo aquam siccam manus non madefacientem, mercurium verum philosophicum ex quo immediate metalla in venis terræ producantur, & quamvis, natura non ita purificet hanc materiam, quia non vititur spiritu vini, cum non habeat ipsum in intimis cellariis suis, & thalamis, nihilominus tamen vititur spiritu roris cuius solius beneficio hæc substantia ad perfectionem exaltari potest. Tunc temporis huic mercurio seu humido radicali metallico, connectendum est aurum purum putum nullo pacto alteratum, in pulverem tenuissimum redactum ad decimam tantum partem & hoc omne includendum est in vase vitreo hermetice clauso, & lenissimo Vulcani & blando, vitalem calorem cubantis gallinæ imitanti committendum est per novem menses continuos donec siccetur omnino hæc materia, & rubescat vltimo instar carbunculi, tunc temporis habes secretum secretorum & verissimum arcanum metallorum, quo solo lepra metallorum & hominum verè curatur. Dosis est granum vnum in aqua communi vel vini, ad restaurationem vitæ & curationem morborum omnium. Et Arcani huius virtus & energia potest multiplicari in infinitum, si dissolvatur iterum atque iterum cum aqua sua, & spiritu suo mercuriali, & iterum coquatur ad siccitatem, vsque, & fixationem.

*Quis dixi-
mus de mar-
ga est ad oc-
culandam
verum no-
stri Salu ter-
ram & ma-
siriam.*

tionem. Tota difficultas in preparan-
do hoc arcano consistit in preparati-
one & extractione Salis istius ex ter-
ra illa virginea quæ est vera materi-
stius salis in quo corporificatur. Vt ita
loquar, spiritus mundi qui solus est
primus motor rerum omnium, & e-
nergia & effitacia totius naturæ, &
ratione illius spiritus, Sal iste possi-
det infinitas omnes totius naturæ vir-
tutes, & quamvis sit in omnibus aliis
naturæ rebus, nihilominus copiosior
est in ista terra in centro cuius calore
suo innato producit Salem istum, qui
antea putus spiritus & substantia om-
nino invisibilis, fit in ipsa terra ve-
rum & solidum corpus, nempe Sal qui
continet in se reliqua duo rerum prin-
cipia, nempe mercurium & sulphur:
sulphur est calidum innatum Salis il-
lius; & mercurius est humiditas radi-
calis ipsius & Salis, & Sal dicitur cor-
pus illud visibile terreum diaphanum
quod humido solvitur, et calido te-
nuis congelatur, in hoc ergo corpore
Salis, qui in terra illa virginea reperit-
ur, sunt tria rerum principia simul
unita et conjuncta ut in cæteris omni-
bus totius naturæ compositis, in hoc
autem potissimus elucet præ aliis om-
nibus spiritus mundi, ratione cuius
hic Sal est eligendus ad spiritum no-
strum eliciendum cuius ope, & mini-
sterio solutio nostra mineralium
commodè fit et alio quovis modo, fi-
eri non potest, cum alia omnia natu-
ræ mixta non tantum possideant spi-
ritus mundi, nec adhuc sit individu-
us ipsemet spiritus in ipsemet Sale.

In hoc ergo Sale tantum fusibili quæ-
rendum est, quidquid exoptatur, ad
solutionem chymicam nostram mino-
ralium, perficiendam et absolven-
dam, sed cogita qualisnam sit terra il-
la pinguis ex qua extrahi debeat et
Sal et spiritus acidus ejus, et magnus
erit Apollo.

*De putrefactione rerum in
genere.*

CAPVT XI.

IN arcanis chymicis peragendis, tam-
ti est momenti putrefactio, ut sine
eâ perfici nullatenus possint. Anima-
lia siquidem, neque vegetantia vlla
nec minus mineralia possunt vlllo
modo depurari et ab excrementis
suis, quibus scatent, vindicari, quin
putrescant prius: Putrefactio enim se-
parat ac dividit res homogeneas ab
heterogeneis, excrementaque quæ
in compositione rerum ex impurita-
te elementorum exorta sunt, perfe-
ctissimè dividit ac separatim deponit,
vnde a philosophis antiquis chymicis
divisio dicitur ac separatio, mortifica-
tio atque corruptio, eo quod in putre-
factione rerum, ea quæ separantur ac
dividuntur mortificantur omnino et
corumpuntur, separata e. ac divisa. spi-
ritu vitali et æthereo privantur, vnde
mors eorum, cum spiritu illo, vi-
tæ veræ vero fonte et scaturigine,
denudentur. Vnde solent definire et
chymici philosophi putrefactionem, *Putrefactio
quid prope
fit.*
humidi radicalis et calidi innati rerum
omnium.

omnium, ab omnibus suis excrementis, quibus scetet ex prima elementorum mixtione, separationem ac divisionem, Præcipuus enim chymia scopus finis, est purificatio calidi innati & humidum primigenii rerum omnium, Non potest autem calidum innatum & humidum primigenium ritè & optime depurari, quin separetur ab excrementis elementorum suorum quibus scetet. Separatio autem illa excrementorum non potest fieri sine putrefactione, nec spiritu vitæ ipsius potest vlllo pacto agere, vt seipsum spoliaret & vindicaret ab excrementis quibus scetet, nisi corpus suum, in quo latitat, putrescat & corrumpatur, testante ipsomet Christo Iesu nostro Redemptore, qui cum verus Deus & verus homo sit, naturam omnem, quã vt Deus creavit propter ipsum hominem, perfectissime cognovit. Dixit ergo Christus nisi granum mortuum fuerit & corruptum, ipsum solum manet, hoc est nisi corpora rerum putrefiant & corrumpantur, vt separetur eorum spiritus & vindicetur ab excrementis suis, nullam de se dant germinationem & multiplicationem, quia solus est spiritus vitæ, qui separatur à corpore suo, & depuratur ab excrementis suis, & corpori iterum suo puro vnitus germinationem & multiplicationem ex seipso promittit, vt quam plurimi chymicorum viderunt ipsam experientia, Sales vegetabilium optimè depuratos & spiritu suo vegetabili imprægnatos, terræ creditos & mandatos germinare ac pullulare, &

germinatio
multiplicatio
est à
viro.

fructus ferre ejusdem speiei ex qua fuerunt extracti, imò & in phiala vitrea ampla inclusos, & hermeticè clausos levissimo calore tepefactos exsurgere in arbores & flores miras flore & foliis viridantibus exornatas, quod capite de vegetantium putrefactione, quæ ratione & quâ methodo id fieri possit, clarissime ostendemus. Sed hæc levissimi momenti sunt in putrefactione rerum, in ea enim latet aliquid aliud majoris multò ponderis quàm germinatio hæc vegetantium, quæ vulgaribus tantum hominibus est admirationi, qui tantum mirantur quæ ignorant: at scientibus & philosophis veris hæc non sunt admirationi, quòd videant & sciant longè plura ac majora, preciosiorisque momenti in natura ipsa latitare, & occulta esse, quæ ab ipsis possunt fieri manifesta, vt apparet in hacce rerum omnium putrefactione, quæ si ritè fiat, virtus stupenda & certè mirabilior multò germinatione & pullulatione illa, quam vulgus admiratur hinc exsurgit. Nam perfecta & absoluta rerum omnium perfectio hinc descendet, quæ consistit in sanitate perfecta, prolongatione vitæ ultra terminos communes & vulgares, cum transmutatione rerum omnium imperfectarum in perfectas & omnibus in partibus absolutas, hinc cura perfectissima omnium morborum dependet, & transmutatio metallorum imperfectorum in perfecta metalla, & lapidum trivalium in lapides pretiosos, & malleatio ipsius vitri, originem ducit, & transmutatio sterilium

Mira dependens exputrefactione chymica.

*Putrefactio
chymica ve
fit.*

sterilium hominum & animalium omnium & vegetantium in fecundos consistit, & longissima & fausta hinc vita dependet, quod multò est pullulatione & germinatione nobilius & præstantius, hæc ergo naturæ miracula & stupenda dependent, ex putrefactione chymica ritè celebrata, quæ fieri habet dum succus naturalis & in natus humor terum omnium copiosus contunditur cum corpore suo, & permiscetur optimè, veluti in vino & cerevisia fit. contunduntur pyra, poma & racemi, & clauduntur omnia cum eorum succis naturalibus in suis vasis, & in cellis reponuntur ut ebulliant & ferveant; & ebullitio & furor ille parit nostram putrefactionem. Nam tunc temporis putrescit & corrumpitur racemus & pomum, & generatur ex illa corruptione vinum & cerevisia, & sine illa racemorum & pomorum corruptione nullo pacto unquam produceretur vinum & cerevisia, nec partes heterogeneæ separarentur ab homogeneis, unde nec vini spiritus haberetur, nec Sal suum fixum & volatile cum eorum tinctura & sulphure radicali ullo pacto extraherentur, in quibus solis puris factis & ab omnibus excrementis vindicatis & deinde vnitis consistit renouatio vini cuiusvis impuri, in perfectissimum vinum, imo guttula hujus arcani in cyathum unum aquæ communis & laudati fontis injecta convertit & mutat in vinum optimum, aut saltem imponit qualitates & substantiam puram & laudatam vini optimi in aquam ipsam, ut appareat vinum op-

timum, ut clarissime videbitur *Aqua quæ
capite de vegetantium putrefacti
one, postquam putrefactionem parti
cularem animantium patefecerimus.*

De putrefactione animantium.

CAPUT XII.

QUICQUID est in corpore humano, (excepta anima rationali, quæ diversæ est indolis ab ipso suo corpore) quod actuat & informat est totum alterabile & mutabile ut apparet ipsammet experienciã. Nam post mortem ipsius hominis, quæ sola consistit in separatione ipsius animæ rationalis ab ipso corpore, ipsummet corpus cadaver tunc temporis factum, est totum mutabile & alterabile, & sponte sua corrumpitur: hæc autem spontanea animantium omnium, & ipsius corporis humani corruptio, originem habet ex discessione & separatione prioris formæ, quæ dum discedit & separatur à corpore suo, statim introducitur alteratio quædam & mutatio, quæ disponit materiam hanc ad aliam formam suscipiendam, hæc autem alteratio & mutatio in cadaveribus omnibus fit ab interno aliquo agente, quod cadaveribus inest, & nunquam ea relinquit, donec novam formam sibi propriam & peculiarem in ipsam materiam putrentem introduxerit, hoc autem agens internum & intimum materiæ putrentis est cæli & elementorum reliquorum, quæ corpus fecerunt, subtile quid et purissimum, quod est principium motus & quietis in rebus omnibus, & dicitur spiritus naturæ, & cum natura

*Corpus h
minutum
seipso corr
tibile est.*

*Corruptio
& alterat
in rebus
omnibus
unde fit.*

D

ipsa

natura ipsa spiritus differant
 ipsa sæpissimè confunditur, quamvis differant omnino, natura & ipsius spiritus. Natura siquidem est actus primus ipsius motus & quietis, primū & immediatum subiectum ex quo oritur motus & quies: spiritus verò est secundus actus & mediatum subiectū ex quo motus & quies oriuntur. Est enim spiritus instrumentum naturæ, quo solo vitur natura ad agendum, non posset enim natura vlllo pacto agere, cum sit omnino cœlestis spiritualisque substantia, nisi haberet instrumentum illud, quod est media substantia, cœlestis pura, & elementaris, beneficio cuius agere potest in ipsa elementa, & ex ipsius infinita componere, sola ipsiusmet spiritus actione, vnde spiritus dicitur media natura, & natura dicitur absoluta & pura natura, et est vera anima et forma rerum omnium, spiritus verò est ipsius animæ et formæ instrumentum et organum, quo anima et forma vitur ad agendum. In putrefactione animalium faciēda, necessarius omnino est spiritus ipsorum animalium, & non anima ipsorum vlllo pacto est necessaria, quo circa necesse omnino erat hunc spiritum notum facere, chymix candidatis, alioquin facere non possent animalium putrefactionem, quæ tanti est momenti in arcanis animalium faciendis, vt absque ipsa peragrac perfici nullo modo possint, hic ergo spiritus omnino est necessarius in putrefactione animalium peragenda, residet potissimum hic spiritus in humido radicali animalium, et sæpè sæpius ab Alchymix patribus confun-

Putrefactio quid sit.
 ditur cum calido innato, quia ipsamet anima et forma rerum residet in calido ipso innato rerum, quod est sal fixum cuiuscumque rei, vt humidum radicale, est Sal volatile, in quo potissimum elucet ac floret spiritus rerum omnium. Hæc duo Sal fixū et Sal volatile cum eorum tinctura seu sulphure et oleo, quod est tertium in compositione & mixtione rerum sunt omnino necessaria ad putrefactionem faciendam, nō enim separāda simul putreficiunt: nam quamvis simul sint in corpore illo, quod putrefactionem patitur, nihilominus tamen in putrefactione separantur ab invicem, vt deinde per distillationem, quostquam putruerint, separari possint. Vnde putrefactio animalium, de qua iam est sermo sic defini potest, vt eius efficacia ab Alchymix candidatis inde dignosci possit. Putrefactio est in animantibus partium, ex quibus componuntur animalia, separatio naturalis, quæ à spiritu animali seu humido radicali & sale volatili peragitur, vt à partibus heterogeneis & excrementitiis vindicari & spoliari possint. Dixi putrefactionem naturalem partium homogenearum ab heterogeneis, quod hæc putrefactio fiat sponte naturæ, & sui spiritus naturali inclinatione, vt compositionem naturalem tandem fortissimā & durabiliorē inueniat, in qua quiescere queat. Facit enim spiritus naturæ, has separationes & rerum putrefactiones, ad generationē novā inde molendā priori perenniorē & durabiliorē multō, cū in hac putrefactione & separatione heterogenea separantur

binam reserat spiritus animalis

rētur ab homogeneis, impuraq; à puris mixtionis & cōpositionis substantiis, quæ dum vnita sunt & permixta per eundem spiritum, potentissimam hinc inde propter puritatem partium vnitam obtinent mixtionem & cōpositionem, & proinde priori mixtione durabiliorem. Vt ergo spiritus nature durabiliores: & fortiores nanciscatur rerum mixtiones & cōpositiones, putrefactiones has generat, & molitur ac suscitatur, tanquā generationū novarum nova primordia: nō potest enim nova generatio fieri quin precedat nova putrefactio, cum hæc sit principium generationis, vnde rite diximus separationem illam partium purarū ab impuris, quæ in putrefactione celebratur & suscitatur à spiritu nature, verè esse naturalem, cum fiat è causa naturali, nēpe è spiritu nature, & propter generationem & compositionē novam, quæ merè est naturalis. Quæ si autem methodo fiat, & via chymica hæc animalium putrefactio superioribus in capitulis de calcinatione animalium, & eorum solutione, jam sufficienter diximus & patefacimus, idè ad putrefactionem vegetantium declarandam jam procedendum est.

De putrefactione vegetantium.

CAPUT XIII.

Putrefactio vegetantium solet fieri in arcanis vegetantium eliciendis, arte pyrotechnica, vt purum vegetantium calidum innatum, & humidum radicale haberi possit vindicatum ab omnibus heterogeneis suis excrementis, quæ actionem calidi innati & humidi radicalis obtundūt ac obumbrāt

Putrefactio autem cum fiat per separationem puri ab impuro, impurum non potest separari ab iplo puro, quin purum elucescat in sua virtute & nobilitate, qua autem ratione & via, putrefactio separet partes impuras à puris id adeptis philosophis est apertum per putrefactionis vegetantium definitionem, quæ cum sit calidi innati & humidi radicalis vegetantium ab omnibus excrementis, quibus sciantur ex prima elementorum suorum mixtione, separatio ac divisio, à spiritu vitali facta: spiritus enim vitæ facit hæc divisionem cum nunquam moriatur verè & propriè, cum radicatum in se habeat lucem seu vitam quæ ipsum semper comitatur, vnde nihil vere in rerum natura moritur, cum in levitatem radicatum habeat, quod quidem novit Hippocrates lib. I. de diætâ: nihil, inquit, fit, quod prius non erat, neq; quicquā perit, sed permixta & discretâ alterantur: homines verò arbitrantur, hoc ex orco in lucem auctum generati, illud verò ex luce in orcum imminutum perire ac corrumpi: Animalia sunt tam illa quàm hæc, nec vllum animal mori potest, nisi vniversa pariter corruant, vnde enim morerentur? neque quod non est generatur, cum non sit vnde generetur. Ex doctissimis his verbis ac sententiis Hippocratis clarum & apertum est spiritum vitæ res omnes vniversæ nature agitare & commovere, ratione cuius nihil reperiri posse in rerum serie, quod vere moriatur ac desumat, sed tantum alterari, permisceri, putrefieri, & generari

D 2 iteratis

ixta qua
a resuscitatur.

iteratis & reperitis multis vicibus, ut sic rerū ordo naturalis propagetur, hoc meditantibus philosophi adepti, & per acuta mentis acie penetrantes, excogitarunt chymiae artis operationibus vulcano operante, mixta omnia resuscitare ac renovare in novum naturae ordinē virtutibus ac proprietatibus insigniorem ac lucidiorē quam antea, quod spiritus vitae seu lucis in hisce resuscitatis mixtis, & renovatis compositionibus lucidior multo ac fortior & potentior inclusus esset, quam in prioribus naturae compositionibus. Spiritus enim lucis, cum ex vera luce sit, & subtili elementorum omnium materia, nihil aliud agere potest, quam naturales & spontaneas actiones, & ad hoc potissimum inclinātes habet virtutes & proprietates: vitales autem sunt hae omnes, cum lux nihil nisi vitam producere valeat, cum hanc nisi calorē calor autem nil nisi vitam agat, vita siquidē nihil aliud est, quam caloris lucidior in humido radicatio & fixatio seu conjunctio, lux enim ex superioribus in inferiora descendit & humiditatem inferiorum elementorum imprægnat & unitur cum ipsa, ibique ut in superioribus naturalem excitat motum, est enim lux in superioribus principium motus, & sic etiā dū lux unita est, & conjuncta cum inferioribus elementis nihil aliud producere potest, quam naturalē & spontaneum motum, qui per se vitam producit, sic vita seu forma vitalis producitur in mixtis inferioribus, & præcipuē in vegetantibus: lux descendit cœlestis in inferiora elementa & radi-

ix est vita
quare ca-
em inna-
m habeat.

in aqua
oducatur
in inferio-
ris.

catur in ipsis, ibique motum suum naturalem & spontaneum implantat, ex quo exsurgit & elucet vitalis radius, qui forma in rebus dicitur, dans esse rebus singulis, quæ cum variæ ac distinctæ sint & ferè infinitæ in rerum serie, etiam radii cœlestes infiniti sunt ferè, qui varias distinctas, & ferè infinitas elementorū inferiorū partes impregnant & informant, hinc semina rerum infinita, & formæ rerum innumerabiles ortum habent.

Spiritus ergo cœlestis cum ex seipso moveat generationes omnes in rerum serie, & proinde putrefactiones etiam facere necesse est, cum nulla sit generatio, quin putrefactio entis generandi præcesserit, separationem perinde ac divisionem partium heterogenearum facere etiam necesse est. Cum ergo se separaverit ab extremis primæ mixtionis, quæ actionē eius ac virtutem obumbrabant, nullo pacto dubitandum est, quin eius virtus proprietas ac energia sit centuplo major quam in priori mixtione. Unde mixta sic renovata & regenerata, arca

Arca
chymica
sunt fortissima.

Putrefactio
in vegetantibus
cur facienda.

Contundantur vegetabilia quævis, & succus eorum exprimatur torculari aliquo, expressus succus magna in quantitate reponatur ad putrefaciendum in fimo equino, in vase optimè clauso vitreo, per quadraginta dies

dies aut sexaginta, donec deserveat: postquam defebuerit, distilletur superposita cappa vitrea vasi in quo facta est putrefactio. & fiat distillatio in balneo Mariæ. & quod stillat per balneum, recohobetur ter aut quater super id quod remanet in fundo vasis distillatorii, & fiat in singulis recohobationibus putrefactio per octo dies, & sic ascendit copiosus spiritus ardens & Sal volatile, quod si non ascendat, fiat purificatio materię ascendentis aquę cum non ascendente, & misceantur simul & filentur, & postquam filtrata sunt omnia, & clarificata magna quod remanet super filtrum calcinetur ad albedinem vsque, his cineribus addatur aqua quę per balneum ascendit, & bulliant simul & filentur, & cum per filtrum clarificata fuerint conjungantur simul cum aqua seu succo clarificato, qui ascendere non potuit per balneum. deinde distilletur omne lento cinerũ calore ad spissitudinem mellis, huic addatur & conjungatur iterum quod stillaverit, & iterum filretur & clarificetur & toties hoc iteretur, donec quod remanet in fundo alembici, sit gummi clarum & limpidum, tunc temporis forti distillatione pellendum est, omne quod fortissimo calore ascendere poterit, & tunc temporis Sal volatile & Spiritus ardens ascendent & oleum, quod quidem empyreuma redolet, quod quidem oleum rectificandum est donec empyreuma non redolet, in novis retortis super feces quę remanent in fundo quę calcinandę semper sunt in singulis recohobationi-

bus olei, vt empyreuma ipsius olei remanens in fecibus dispereat forti illa calcinatione, & ea etiam calcinatione purificetur Sal fixum, quod remanet & latet in ipsis cineribus seu fecibus, quod quidem est extrahendum ab ipsis fecibus cum aqua, quę primo ascendit post ascensionem spiritus, quod quidem sal postquam erit purificatum ab omnibus suis excrementis substantiis, quę non sapiunt Salis indolem quod non in aquam soluantur, tunc temporis conjungendum est cū aqua sua optimè rectificata, & postquam solutum est cum ipsa aqua, addendum illi spiritus ardens suus, & deinde Sal volatile. & ultimò oleum, & omnia simul circulanda sunt in vase optimè clauso, lento calore per mensem, & simul agitata bis in die donec confundantur & permisceantur postquam confusa sunt & mixta, in balneo marię distillanda sunt vt abstractatur superfluum liquoris aquosi, & remaneat tantum gummi quoddam spissum quod quidem quo magis coquitur eo magis etiam induratur, donec lapidis induat naturam. Quod si hæc non eveniāt & permisceri nolint hæc partes, postquam sic purificatę fuerint, signum est clarum & evidens, partes has non rite purificatas esse, quo circa iterum separandę sunt & purificandę, donec conjungantur, & simul figantur in lapidem pretiosũ, qui virtutes & proprietates habet omnium vegetabilium. Nam quicquid natura posuit & Deus in natura vegetantiũ, illi lapidi inest summa cum potentia, & ratio in promptu est, quia supra de .

*hoc arca
effunt si
lampades
betuo ar-
tes & in
inguibiles
m Salvo-
lo & fixū
a cum spi-
u uniu-
in substā
m fixam.*

clarata methodo & via, vegetans qua
secumque reducitur vsque ad ens pri-
mum seu materiam primam vegetan-
tis naturæ, in qua materia prima, abs-
que dubio illo, inest natura tota &
absoluta vegetantium, unde nullo pa-
cto dubitandum est, quin in tali arca-
no, sint potentissimæ virtutes. & pro-
prietates totius naturæ vegetantis.
Quod si in arcano mineralium ad cer-
uere experientia ipsa liceat, quid ni &
in arcano vegetantium id etiam fieri
neceffe erit. Dosis hujus arcani est, si
ad summum perfectionis gradum eve-
ctum fuerit, granum vnicum, cū pa-
rum vini aut jusculi, hæc enim arca-
na potentissima sunt & habent fixum
ignem naturæ, cuius nimia quantitas
& dosis, posset extinguere & suffoca-
re ignem nostrum vitalem, propterea
cavendum est in eorum dosi, maxi-
mus enim & potens ignis minorem
extinguit.

Et hæc de putrefactione vegetan-
tium dicta sufficiant, mineralium ve-
ro putrefactionem persequamur: &
arcanum mineralium unde perfici
possit.

De putrefactione mineralium,

CAPVT XIV.

*putrefactio
mineralium
facilis.*

Difficilis admodū est putrefactio
mineralium, cum nihil ferè habe
aut secum quod putrefieri possit: hu-
midum enim eorum, quod est putre-
factionis præcipua causa agendo in
calidum, non potest sua actione cali-
dum illud alterare, vt putrefactionē
in illud introducere queat, quod cali-
dum mineralium sit ita igneum, & ita
potens, vt reliqua cuncta mutet & al-

teret potius quam mutetur & altera-
tur, nihilominus tamen chymix pro-
fessores inuenerunt artem putrefaci-
endi mineralia cuncta, imo & metal-
la ipsa, perfecta & imperfecta, quæ ele-
mentis resistunt, & incorrupta perma-
neat elementorum fortioribus acti-
onibus. Via autem & methodus quæ
metalla & mineralia cuncta ad putre-
factionem reducuntur, hæc est, quæ
potissimum metalla & mineralia re-
ducuntur in primam suam naturam:
non possunt siquidem putrefieri abs-
que reductione illa, non possunt au-
tem reduci vsque ad materiam primā
nisi habeatur prima illa rerū omniū
materia, quæ admodum inventu est
difficilima, quamvis in rebus omni-
bus singulis reperitur, & sine ipsa cō-
sistere nequeant, cū tamē nō cognos-
catur nec subiectum in quo resideat
notum sit, ideo inventu dicitur diffi-
cillima: cū oculis nostris nihil aliud
videamus in compositione mixtorū
quàm mixtum illud, quod ante ocu-
los est, oportet autem mixta resolve-
re, in ea ipsa ex quibus ortum & com-
positionem habuerunt mixta ipsa. Re-
solvuntur autem dum vel ab igne ar-
tificiali & naturali, vel ab ipsa natura
desituuntur, dum enim destruuntur
vel ab arte, vel ab ipsa natura, abeunt
in aquam & in terrā, si quid aliud est,
quod in destructione mixtorum ab-
eat in auras illud etiam est terræ & a-
quæ, nam quod subtile admodum est
in auras transiens, aquæ & terræ re-
manentis sapit ac redolet naturam &
indolem, si quid sit aëreæ naturæ, &
igneæ in his rebus quæ evolant in de-
structione mixtorum illud idem est.

*Meta illa
putrefiant
quid agendū*

*Hæc est sul-
phureæ mer-
curi*

quod

curiali natura, nam ignis & aer non sunt propria elementa nisi in quantum sulphuris & mercurii naturam redolens.

quod in aqua & terra remanere subsistit. Nam in aqua remanente reperitur aliquid quod aeræ naturæ est, si milis omnino substantiæ, illi ipsi quod evaporatum est, & etiam in terra reperitur aliquid quod igneæ est indolis similis omnino substantiæ illi ipsi quod etiam evaporari potuit: hinc certissimum est in destructione mixtorum naturali vel artificiali, reperiri tantum duo elementa, manifesta quæ alia duo latitantia in centro continent. Ergo etiam hinc inde concludere possumus materiam primam rerum omnium in ipsa aqua & terra latitare, cum in resolutione & destructione vltima rerum omnium reperitur aqua & terra: quæ enim vltima sunt in resolutione sunt prima in compositione, ex ipsomet philosophorum omnium axiomate. Sed aqua illa terra quæ reperiuntur in destructione rerum non est aqua simplex & terra itidem non est simplex, sed sunt duo elementa visibilia & palpabilia, quæ reliqua duo elementa invisibilia spiritum putæ & ignem & Salem continent, spiritus liquidem in visceribus ipsius aquæ continetur, oleum & Sal autem in terræ illius centro latitant & occultantur. Ita ut in ipsis duobus elementis reliqua tria contineantur, imo & in vno ipso elemento sunt sæpe reliqua quatuor. Nam sæpe vnum tantum apparet elementum, nempe aqua solum, in qua sola latitant reliqua quatuor, vel terra in qua sola occultantur & reliqua imo etiam in ipso solo elemento, quod in vltima resolutione superstes est, quinta

ta essentia latitat, quæ est spiritus luminis & cæli, qui quidem spiritus reliqua quatuor elementa seminaliter continet, ita ut in vno illo quatuor contineantur, & sit vnum & quinque spiritus enim luminis & cæli, qui est purissima luminis essentia, non potest rebus inferioribus permisceri, & compositionem ipsam rerum omnium facere, nisi prius admisceatur subtilissimis elementorum omnium essentiis, & sic in se habet quicquid est illi necessarium ad generationem, & productionem rerum omnium. Et cum sit primus motor generationis & corruptionis, sic etiam erit vltimus resolutor, imo & ipsummet resolutum vltimum erit. Quo circa cum sit vltimum resolutum in quod omnia resolvuntur: Cum ipso vltimo resolutio, puro puro resolvemus omnia in ipsum vltimum resolutum.

Itaque spiritus iste cælestis cum purissimum & subtilissimis elementorum omnium essentiis imprægnatus, erit vltima rerum natura, & cum sit vltima, erit etiam & prima, itaque cum prima ista materia reducemus omnia in primam vsque materiam, quam purificatam, & ad supremam puritatis gradum conductam, sola deinde continuatione ad supremum & absolutum perfectionis gradum ipsam conducemus, & sic habemus Dianam ipsam seu naturam fonte lotam, vltima perfectione dotatam, sic mineralium & metallorum omnium habemus primam materiam quæ aliter, aliâque

Spiritus primus motor sic est primus motor.

Vltimum resolutum est vltimum resolutionis elementum.

Et cum sit vltimum resolutionis primæ naturæ continuationes.

Diana quæ fit.

viâ

prima materia quid proprie sit.

viâ & methodo haberi nequit. Nam quamvis sit in metallis & mineralibus ibi non est materia pristina in sua essentia sed in metallicam substantiam & mineralem reducta, oportet ergo reducere ipsa metalla & mineralia in primam materiam, & non possumus facere illam reductionem, nisi cum materia ipsa prima. Materia autem prima in sua pura essentia non adhuc compositionibus & mixtionibus rerum conspurcata latitas & occultatur in ipsis elementis visibilibus. Ergo ex ipsis erit efficienda, & elicietur quidem in forma puri salis dulcis, & volatilis, unde dicitur avis hermetica, & philosophorū mercurius, propter volatilem, & facilissimam adhaerentiam cum ipsis metallis: melius enim & fortius adhæret metallis quam ipsemet mercurius vulgi, qui propriè non adhæret metallis cum ipsa relinquit; si fortissimo igne pellatur ab ipsis, spiritus autem noster nunquam relinquit ipsa metalla quibus conjungitur, sed semper adhæret ipsis & in continua & perenni eorum coctione cum ipso, ad perfectionem ultimam ipsa reducit.

spiritus metallicus ubi nam latet.

Itaque mineralium & metallorū putrefactio fieri nullo pacto potest absque isto spiritu qui in ipsa aqua & terra latitat, haberi autem isto solo spiritu: qui est rerum omnium prima materia facilis est admodum mineralium & metallorum omnium putrefactio, cum ipso enim solo spiritu, metalla reducuntur vsque ad mate-

riam primam in qua sola reductione, metalla facile putrescunt & spoliantur excrementis suis omnibus quibus scaten in prima sua compositione, & postquam vindicata sunt ab omnibus suis excrementis, vna cum eorum vindicator & spoliator, ponuntur ad coquendum, & inter coquendum quia pura & pura sunt, convertuntur in substantiam metallicam omni numero absolutam, quæ quidem substantia metallica, cum habeat copiosam & purissimam rerum omnium primam materiam, hoc est spiritum illum cœlestem rerum omnium primum motorem & auctorem naturalem hideo nullo pacto ambigendum, nec suspicandum est quin hæc materia sic præparata perficiat & absolvat omnia, quibus adjicitur. Et hæc dicta sufficiant de mineralium & metallorum putrefactione chymia veris & legitimis alumnis. Nam hoc solo capitulo, tota natura mineralium & metallorum, imo & vegetantium & animalium omnium referatur, qua referata, nihil superest occulti & arcani in tota rerum serie, hæc ergo sufficient cum & maiora revelari nequeant.

Vndenam prima materia metallorum habeat tantam virtutem & energiam.

Vniuer-

De distillatione in genere,

CAPVT XV.

*Distillatio
cur inventa*

CVM natura puris & candidis gaudeat, & in his solis quiescat, ideo Alchymix professores postquam rem aliquam calcinarint eamque soluerint & tandem putrefecerint, ut eam ipsam rem ab excrementis vindicare possent, distillationem excogitarunt, qua sola operatione excrementa ex rebus naturalibus actu separantur. Separantur quidem in rebus calcinatis solutis & putrefactis, ex compositione & mixtione rerum, nihilominus tamen non actu adhuc separata sunt, quia adhuc sunt permixta excrementa cum rebus ipsis calcinatis solutis & putrefactis, una cum menstruis soluentibus & putrefactionem facientibus, itaque realiter separanda sunt ab ipsis soluentibus & rebus solutis, ut purificentur ab ipsis. Quo circa distillationem excogitarunt Alchymix patres, qua sola purum ab impuro separatur: nam si verè & legitimè res chymicæ calcinatæ fuerint solutæ, & putrefactæ, à solvente legitimo & naturali, tunc tēporis res chymicæ verè ascendent & distillabuntur puræ & nitidæ, relictis in fundo alembici & excrementis, quæ compositionem deturbabant ac inficiebant. Vnde distillationem definire possumus humidi radicalis puri & puri rerum omnium separationem, & sursum eleuationem in forma primo vapo-

*Distillatio
quid sit in
arcanis.*

ris qui pedetentim refrigeratus in capite alembici transit in aquam, hæc aqua dicitur propter varias & insignes suas proprietates mercurius. Luna, Iupiter, aer, & infinitis aliis nominibus, nam tot virtutes & proprietates habet, quot habet nomina, virtutes enim ejus indicantur & demonstrantur ejus nominibus, non enim frustra ea sunt ejus nomina, ac inutilis profusus, & ficticia, at sunt indita & excogitata, ut virtutes & proprietates mercurii chymicæ Alchymix veris alumnis demonstrantur.

*Nominum
varietas nō
est inutilis
sed indicat
virtutes
mercurii.*

Nihil enim magis propriè & convenientiùs, auri nomina, argenti, mercurii, plumbi, stanni, hominis, bovis, calendulæ, rosæ, vitrioli. Salis & sulphuris, & similium rerum omnium naturalium nominibus insigniri potest, quàm illud quod virtutes & proprietates harum rerum insignes habet. Perinde Alchymix patres ne notum & manifestum fiat omnibus vulgi hominibus, illud argentum vivum meris æigmatū umbris obscurarunt & jure merito, nam si notus esset & manifestus mercurius ille, omnibus, omnes essent æquales & doctrina & sapientia, sanitate & divitiis, ne tanta erga rerum confusio fiat, non probat Deus hanc tanti secreti revelationem omnibus fieri debere.

*Quare Al-
chymia est
obscura.*

Perinde secretum Alchymix est verum Altissimi donum quod solis Dei amantibus demonstratur, ab ipso solo qui corda hominum & co-

*Alchymia
scientia est
ver. r. Dei
donum.*

E gitatio.

girationes eorum verè novit, nihil-
omnino expectare non debet homo
ut dormiendo tantum secretum illi
communicetur, at laborare & orare
debet quotidie, & singulis horis, ut
tanti secreti fiat particeps, laboribus
enim & precibus vendit omnia De-
us, & tantum secretum posuit solo
labore parandum: operationibus
chymicis summopere incumbendū
& præsertim distillationi, eā enim
solā mercurius noster, & humidum
radicale rerum omnium sic manife-
stū & palpabile, ac visibile. Natura
etiā ipsa ut generationes suas in
lucem edat, distillationi præcipuam
suam navat operans, & nisi suas quo-
tidianas faceret distillationes nihil
generaretur in tota rerum serie. Di-
stillationes autem, quibus perenni-
ter incumbit natura, sunt, rores plu-
viæ, vapores, exhalationes, venti,
quibus exaltatur & elevatur humi-
dum radicale rerum, & mercurius
mundi, ut purificetur ab exeremen-
tis suis, & subtilietur valde, & tan-
dem jungatur cum calido inna-
to suo fixo, seu sulphure, & sic & si-
mili via nutriuntur res omnes, in
natura ipsa, fiunt & conservantur.

*Distillatio-
nes natura-
les quales
sunt.*

*Aer perinde
non est ele-
mentum sed
solum est
gremium na-
tura, aer ut
circulatur
in eo spiri-
tus mundi
& sic perfec-
tionem ac-*

Quæ enim ascendunt a terra in cœ-
lum seu in spatium aëreum vaporibus,
exhalationibus, ventis, & simili-
bus meteoris, sunt ejusdem speciei
& substantiæ, earum rerum quæ re-
manent in terra ipsa, sunt enim vo-
latilia fixorum in terra remanenti-
um, quæ in aërem vehuntur ut ibi
circulentur, & circulatione illa mul-

toties iterata, purificentur ubi puri-
ficatur, & accipit vim vitalem, seu
lucis spiritum in ipso aëre volitan-
tem, & tandem sic vivificatus & pu-
rificatus cum rebus fixis in terra
permanentibus conjungitur sic cor-
pora fixa in terra remanentia fiunt
nutriuntur & conservantur, adven-
tu rerum volatiliū quæ à terra, in
aërem ad purificationem ascende-
runt, & tandem iteratis ascensionibus
& descensionibus figuntur in
terra, id quod Hermes Trismegistus
in sua tabula smaragdina doctissime
asserit, & eloquentissimis hisce ver-
bis testatur. Quod est superius est
sicut quod est inferius & quod est
inferius est sicut quod est superius,
ad perpetranda miracula rei unius
ascendit à terra in cœlum, iterumque
descendit in terram, & suscipit vim
inferiorum & superiorum, vis ejus
integra est si verba fuerit in terram.
Hactenus Hermes de rerum genera-
tionibus, quod fere omnes chymi-
æ alumni interpretantur de gene-
ratione illa miraculosa filii solis,
hoc est lapidis philosophici, quod
tamen de generatione rerum in ge-
nere potest interpretari, quod hæc
generatio particularis filii solis de-
beat fieri instar generationum alia-
rum, quæ non aliter fiunt, quàm ex
spiritibus rerum seu feminalibus
virtutibus sublimatis & tandem fi-
xatis seu in corpore rerum coagula-
tis. Et hæc naturalis rerum omni-
um distillatio in toto orbe celebra-
ta, fuit verus typus & exemplar
chymi-

*quirit, &
hoc fiat ne-
cesse est in
spatiis ubi
non sit ele-
mentum.*

Actio fortior unde fit.
 chymicæ distillationis ut humidum radicale rerum à fecibus suis, & excrementis vindicaretur & deinde purum purum factum conjungeretur calido innato suo, & ex conjunctione illa exurgeret mixtum, mixto priori fortius & potentius, cum purius & nitidius fuerit, actio enim fortior & potentior à puritate & nitiditate dependet, quod in sequentibus capitulis fiet clarissimum & manifestum.

De distillatione animalium.

CAPVT XVI.

Omnes actiones animales sunt à spiritu.
ANIMANTIA qualiacunque sint habent spiritum, quo vivunt & quo solo actiones suas & functiones peragunt, & hic spiritus est omnino distinctus ab ipsa vera animalis forma seu anima, qua actuat & informat ipsum animal, & est corporale quid, quamvis sit spiritus, nam est tenuissima pars corporis lumine cœlesti imprægnata ratione cujus motum habet unde Græcè dicitur ἐνορμον impetū faciens nam quod in corpore animalis motum facit & impetum spiritus est, hic spiritus animalis, sive hæc substantia, ubi residet lumen illud cœleste, post mortem etiam animalis cujusvis in ipso cadavere reperitur & superstes est, non tamen tali vigore & robore præditus quia post mortem animalis multum disperditur luminis illius cœlestis, quod in

Spiritus vitalis in cadavere adhuc superest non in tantis

vita copiosum est, unde vita est, cum ergo maneat post mortem animalis in cadavere refractus & diminutus, sufficiens est tamen ad arcanum animale peragendum, & potissimum, ad distillationem animalium peragendam, quæ summo pers necessaria est ad hoc arcanum animale absolvendum: non enim potest absolvi sine distillatione. Quæ nihil aliud est, quam spirituosæ hujus animalis substantiæ sursum elevatio, ac in forma liquoris aquosi aeræ qualitatis stillatio in vas recipiens subjectum. Distillatio hujus substantiæ spirituosæ in animalibus fit post calcinationem subcinerationem & putrefactionem partium omnium animalium, ut partes hæc omnes ab excrementis vindicentur, & potissimum hæc spirituosæ substantia, ea enim purificata cæteræ & reliquæ animalium partes facili via purificantur, cum hæc substantia alias omnes sua puritate & subtilitate ab excrementis vindicet, & puras reddat, quod experientia ipsa in corpore humano videre est, spiritus enim humani corporis quod puriores sunt & subtiliores, eò purius & nitidius est corpus & actiones ejus omnes sunt etiam puriores, & nitidiores: dum enim hæc substantia spirituosæ ab hepate in cor transit, fit à corde subtilior, & sublimior multò, unde & in corde actiones parit nobiliores, quam in hepate: dum vero à corde in cerebrum amandatur, ibi adhuc sublimiorem & subtiliorem

copia & gradu ac in uniente corpore.
Stillatio animalium quid sit.
Perfectiones omnes animalium dependent à spiritu puro & perfecto.

E 2 acqui-

acquirat perfectionis gradum, ibi etiam perfectiores edit vitæ animalis actiones, audit, sentit, videt, gustat, odorat, recordatur, imaginatur, & tandem intelligit & indicat res omnes, & hoc ex perfectione, subtilitate & puritate spirituosæ animalis substantiæ. Non ergo dubitandum est, quin ex perfectione & subtilitate ac puritate spirituosæ animalis substantiæ dependeat perfectio absoluta animalis. Vnde etiam pariter non dubitandum est, quin ex puritate, & subtilitate ejusdem substantiæ spirituosæ, dependeat perfectio absoluta animalis arcani. Quocirca distillatio summo opere est necessaria, hac enim sola purificatur & subtiliatur hæc animalis spirituosæ substantia. Fit autem sequenti via & methodo: postquam putrefacta est materia arcani animalis per quadraginta dies in simo equino, tunc temporis eximenda est ex simo, & collocanda est in cineribus aut in balneo mariæ & lenissimo calore si sit in cineribus, & bullienti balneo si sit in balneo, distillanda est spirituosæ animalis substantia, quæ in forma spiritus vini ascendit, postquam ascenderit tota hæc substantia, quam cognoscere distillavisse, cum stræ in capite alembici non apparebunt amplius, tunc temporis mutandum est vas distillatorium ex balneo in cineres aut multiplicandus & augendus est gradus ignis, donec tota aquosa substantia ascenderit & fumi albi in ca-

*Quaratione
distilletur
spiritus ani-
malis.*

pite alembici apparuerint, tunc temporis augendus est iterum ignis donec cessent fumi, & nihil olei stillat, caput mortuum in fundo alembici residuum auferendum est, & calcinandum est aperto igne in vase fictili, donec incineretur, & albecat, tunc temporis contundendum & vasi novo imponendum cui superponendum est quicquid stillaverit aquosi humoris & olei empyreuma redolentis & tunc distillandum erit iterum fortissimo quo poteris igne, & in fine stillationis caput mortuum iterum calcinandum erit fortissimo igne, in vase fictili donec iterum candescat, & iterum imponendum est novo vasi & superponendum quicquid stillaverit aquosi humoris & olei, & hoc roties repetendum est, donec aqua & oleum quæ inde egrediuntur nullum sapiant empyreuma, tunc aqua separanda est ab oleo, & oleum distillandum est per retortas novas septies, mutatis retortis in singulis distillationibus, postquam erit clarum & lampadum oleum servandum est in vase optimè clauso, & veniendū est ad distillationem aquæ, quæ septies pariter erit distillanda, donec clara ut limpidissima sit, tunc temporis cum cineribus calcinatis connectenda erit, & permittere ut bulliat parum in vase vitreo clauso. Deinde filtranda est, quicquid erit salis in cineribus solvatur, & transeat per filterum una cum ipse aqua, tunc temporis distillanda erit aqua per retortam

toriam ad siccitatem, & Sal quod remanet in fundo calcinandum erit & eadem ipsa aqua solvendum & filtrandum & iterum hoc idem ipsum toties erit repetendum donec Sal solvatur in ipsa sua aqua sine fecibus & clarescat Sal & ipsa aqua, tunc temporis veniendum est ad distillationem spirituosæ animalis substantiæ, quæ erit septies redificanda in novis retortis, & in singulis distillationibus erit à flegmate suo vindicanda, quod factum facillimum est cum flegma maneat in fundo retortæ, & ascendat primò spirituosæ illa animalis substantia, relicto flegmate in fundo retortæ, postquam puram & nitidam habueris spirituosam illam substantiam, connectenda erit cum aquosa superiori substantia Sale fixo imprægnata, & ultimò erit oleum imponendum & omnia simul mixta putrificanda erunt ultimò per mensem integrum, & tandem distillanda in cineribus levissimo calore, ut spiritus primò ascendat, qui separatim est custodiendus, secundò stillata aqua superflua quæ tandiu erit distillanda donec nihil amplius ascendere possit, tunc affunde spiritum primo distillatum, & iterum distilla, & cohoba multoties donec non amplius ascendat, sed maneat conjunctus in fundo retortæ una cum oleo, & Sale, quæ omnia postquam erunt unita & simul conjuncta, constituent arcanum animale potentissimum ad vitam animalem roborandam & prorogandam.

Dosis ejus est Grana 10. in jusculis roborantibus aut aquis stillatis cinnamoni & anisi, & similibus.

De distillatione vegetantium.

CAPVT XVII.

POSTQVAM vegetantium succi vel eorum decocta pluribus infusionibus iteratis facta putrefacta fuerint, tunc distillanda sunt, ut eorum spiritus acereus purificetur ab excrementis omnibus vindicetur. Est enim spiritus vegetantium pars subtilior, & tenuior cui lux cælestis præminet & dominatur, & hic est solus, qui vitam agit in vegetantibus, & omnes proprietates & virtutes vegetantium ab ipso solo dependent. Quocirca hic solus spiritus in arcanis vegetantium peragendis est præcipua pars, nec ullo pacto perfici, & absolvi possunt ab illo spiritu, perinde habendus est & summopere purificandus, enim illius summa purificatione non potest uniri cæteris partibus quæ in compositione vegetantium reperiuntur, quæque itidem purificationem summam expostulant, ut cum ipso spiritu purificato uniri queant: non possunt summopere purificari hæ omnes partes compositionis mixtorum vegetantium absque distillatione, quæ tanti est momenti, & ponderis in purificatione ipsarum partium vegetantium. ut consideratu sit dignissima, ejusque naturam

Nota quod ex omnibus hisce capitulis ex resolutione rerum omnium colligitur. & manifestum fit quinquæ esse elementa in compositione rerum omnium. cū in ultima resolutione reperiuntur elementa, & inconjunctione etiam ut arcanum fiat & perficiatur, quinque iterum reponantur. Spiritus hic est acidus & non ardet, qui vero ardet est oleum & ejusdem natura cum oleo, sic quinque sunt elementa in resolutione. Aqua, terra, oleum spiritus & Sal.

*Distillatio
quid sit.*

curam, & essentiam virtutes & proprietates scire & cognoscere summè est necessarium chymicæ veræ aluminis. Ideo ut eius naturam & quidditatem manifestemus, ejus definitionem propalabimus sequentibus verbis. Distillatio vegetantium in arcanis eorum chymicæ peragendis, est partium liquidarum omnium, quæ in vegetantibus reperiuntur, post putrefactionem earum sursum in alembico vitreo, elevatio, relictis siccis & aridis partibus in fundo alembici, partes liquidæ vegetantiû sunt vel spiritus aereus vegetantiû, vel aquosus humor & phlegmaticus & oleum, quæ solùm ascendunt per distillationem nostram, reliqua manent in fundo alembici, hæc autem sunt summopere purificanda iteratis & repetitis distillationibus, & postquam pura sunt & perlimpida, custodienda sunt in vasis vitreis optime clausis, donec quod remansit in fundo aridum & sic cum per calcinationem fortem sit incineratum & candefactum, tunc temporis cineri tali infundendus est aquosus humor multoties distillatus ut superius dixi, & ut bulliant parum simul conjuncta permittere oportet, deinde filtrare oportet & sic extrahitur Sal fixum quod latitat in cineribus, quod summopere est purificandum solutionibus multoties iteratis cum aquoso illo humore, & distillationibus illius humoris, ut Sal fixum his desiccationibus calcinetur in fine distillationis, & sic vin-

dicetur ab excrementis terreis quibus scater, quod cum purificatum est cum spiritu suo convertendum est, ut eo ipso spiritu volatili, fiat & ipsum volatile, hoc autem secretum est summum in arcanis omnibus peragendis, nam nisi hoc Sal fixum fiat volatile, cum spiritu volatili, purificari optimè non potest, & perinde arcanum quod inde paratur, non habet tantum virtutis, ac istud quod habet Sal fixum volatile factum, & ultimum fixatum, unde axioma chymicum undique resonat. Si fixum solvas faciasque volare solutum, & volucrem figas, faciam te vivere tutum. Perinde volatilitas ipsius salis fixi est summopere necessaria in arcanis omnibus peragendis, quod si in omnibus arcanis peractis id omnino non observatum fuerit id brevitate causa peractum est, sunt enim multi chymicorum qui arcana hæc floccipendunt propter longitudinem temporis quæ impenditur ad præparationem eorum veruntamen veros & legitimos chymicæ alumnos admonere volui ne prætereant sallem fixum volatilem facere cum spiritu suo volatili, nam hac sola præparatione, oleum sic conjungitur salifixo volatili factò, alioquin supernatat, nec unquam conjungitur, unde si oleum non connectatur salifixo, privatur Sal fixum anima sua; quod oleum sit quasi anima salis, eo enim tingitur solo cum in eo solo sulphur potentissimè reperiatur, quod est eintura vera causa, quod in se ignem

*Fixum est
semper volatile, cum volatilis facien-
dum.*

Oleum non potest con- iungicum sale fixo nisi sal fixum volatile fiat.
 nem celestem seu lumen vitæ con-
 tineat, ex quo solo coctio naturalis
 & perfectio dependet reliqua cun-
 cta cruda manent, & imperfecta nisi
 ab ipso igne seu lumine coquantur
 & maturentur. ideo summopere est
 necessarium oleum quod in se lumē
 vitæ seu sulphur naturæ continet,
 cujusque reliqua cuncta quæ in
 mixtione sunt vivificantur, non pos-
 sunt autem vivificari nisi perfectè
 cum oleo illo uniantur, non possunt
 uniri, nisi perfectissimè depurentur
 & ab excrementis omnibus quibus
 scatent spolientur, non possunt de-
 purari nisi Sal fixum quod est fun-
 damentum basis & vera columna
 arcani, volatile fiat, quid quidem
 obtinetur si multis iteratis conjun-
 ctionibus cum spiritu suo conjun-
 gatur, spiritus tandem iteratis illis
 conjunctionibus cum sale suo fixo,
 Sal illud fixum tandem sit volatile,
 & sic verè & perfectissimè depura-
 tur, & tunc temporis oleo suo con-
 nectitur, & hæc duo tunc conjun-
 ctà, tria coniuncta continent, hoc
 est Sal volatile, Sal fixum, & oleum,
 hoc est sulphur, Sal & Mercurium:
 oleum siquidem verum est sulphur,
 Sal fixum est verum Sal, & Mercuri-
 us est verus spiritus, sic etiam cor-
 pus, anima, & spiritus vere conne-
 ctuntur: corpus est Sal, anima est o-
 leum, & Mercurius, est spiritus. hæc
 autem tria coniuncta & in unū re-
 data potentissimum arcanum con-
 stituunt vegetantium, cuius, pote-
 stas & virtus in infinitum est multi-

Corpus spi- ritus & ani- ma quid sunt in chy- mia.

plicabilis, si. postquam unitum est,
 & fixum factum simplici & perenni
 coctione, iterum dissoluatur, (spiri-
 tuo suo vel alio spiritu vegetabili pu-
 ra vini vel alterius, nam arcanum fi-
 xum convertit spirituofam illam
 substantiam in sui naturam & fixat
 ipsam, Quod si spirituosa illius sub-
 stantiæ beneficio & auxilio totum
 arcanum fixum volatile fluit, & ite-
 rum coctione simplici, & perenni fi-
 gatur, millenas maiores habet quã
 antea virtutes, sic vini arcanum po-
 test ita præparari, & exaltari ut gur-
 tula una istius arcani vini pestimi
 maximam quantitatem in optimū
 vinum convertere valeat, & in ma-
 ximam aquæ quantitatem vini op-
 timi qualitates & condiciones in-
 troducere queat, sic arcana cuncta
 animantium, vegetantium & mine-
 raliū possunt in infinitum multi-
 plicari, spirituosa illa substantia, ex
 quocunq; subiecto sit elicitā, quod
 magnum est, & summum totius al-
 chymicæ arcani, quod & sequenti
 capite de mineralium distillatione
 fiet luce clarius.

Qua via multiplicen- tur arcana chymica.

De mineralium distilla- tione.

CAPVT XVIII.

MINERALIVM distillatio scitu
 & factu est difficilima, cum di-
 stillatio in genere sit elevatio spiritu-
 osæ substantiæ in mineralibus
 autem spirituosa illa substantia se-
 paratu est difficilima, etsi sit
 eiusdem essentiæ & quali-
 tatis

tatis cum spirituosa animalium & vegetantium substantia, & si non ardeat & flagret ut animalium & vegetantium spirituosa substantia, quia ignis & aer non prævalent in eius compositione, ut prævalent in spirituosa animalium & vegetantium substantia, oleum enim & spiritus ibi præemineat & reliqua tria elementa, aqua, Sal & terra subjiciuntur: in mineralibus & metallicis corporibus aqua Sal & terra prælucent cæteris duobus elementis, nempe oleo & spiritui, & hæc duo subjiciuntur aquæ Sali & terræ, quocirca cum lateant oleum & spiritus in mineralibus & metallicis corporibus, & appareant tantum manifesta que sint aqua, Sal & terra, ideo spirituosa mineralium substantia in intimis eorum thalamis latitat & occultatur, & perinde id quod occultatum est, & latitans, manifestum & apertum facere oportet, occultum autem facere manifestum, hoc opus, hic labor est, & totius distillationis mineralium & metallorum cardo & unicus scopus. Qua autem ratione & via occultum manifestum fieri possit satis superque demonstratum est capite decimo de solutione mineralium: Solutio enim sola mineralium & metallorum, occultum illorum manifestum facit, & cum occultum metallorum, & mineralium spirituosum & sulphureum seu oleosum sit solvens proprium & innatum, spirituosum & sulphureum esse debet, ut solvere possit me-

*Occultum
facere mani-
festum quod
sit.*

talla cum conservatione internæ eorum essentia, quæ spirituosa & oleosa est conditionis & sobolis, cum tali ergo solvente solvenda sunt metalla, & mineralia ut verè distillari possint, sic enim extrahitur spirituosa metallica substantia quæ a solvente ipso cum sit spirituosum & sulphureum, fit spirituosa & sulphurea, & sic verè distillatur, & per distillationem illam vindicatur ab excrementis suis omnibus, quæ cum vindicata est, tandem coctione simplici & continua figitur, ita ut in igne permaneat & fluat in igne sine ulla sui deperditione, & tunc temporis & sulphur fixum metallicum, antea tamen dicebatur mercurius, propter ejus volatilitatē, jam verò sulphur, cum sulphuream & calidam possideat virtutem & proprietatem, hinc arguitur quantæ sit difficultatis mineralium & metallorum distillatio in arcanis eorum peragendis. Nam primò habendum est solvens metallicum & minerale, quod sit ejusdem substantiæ & qualitatis cum interna & radicali metallorum substantia, alioquin metalla & mineralia in suam primam naturam reduci nequeunt, & nisi reducantur distillari nequeunt, & si non distillantur, depurari non possunt & ab excrementis suis quibus scatent vindicari, ideo manent in suo esse materiali terreo & aqueo, & perinde nullius sunt efficacie & virtutis quòd eorum occultum manifestum factum non fuerit, & manifestum

*Metalla ut
solvantur
quo solven-
te egent.*

*Metalla ut
distillantur
solvi debet.*

*Occultum
facere mani-
festum est
totius chy-
mia cardo
& scopus.*

stum occultum, ab ipsorum solven-
te: occultum enim tantum rerum
omnium virtuosum est, & efficax,
manifestum autem & externum
nullius est virtutis, quocirca præci-
pius totius Alchymiaë scopus est, il-
lud manifestum & externum occul-
tare, & occultum manifestum face-
re, cum sola virtus & efficacia con-
sistat in illo solo occulto, inentio si-
quidem artis nostræ & præcipuus e-
jus cardo, in hoc potissimum verti-
tur ut metalla & mineralia ex qui-
bus arcana chymica perficienda
sunt è morte sua, hoc est ex ineffica-
cia sua, qua in præsentiarum subii-
ciuntur, resuscitentur hoc est, in effi-
cacissima, & virtuosa transeant ar-
cana, quod quidem fieri non potest,
quin metalla & mineralia distillen-
tur, non possunt autem distillari,
quin prius ipsa destruantur & divi-
dantur in partes, ex quibus natura
ipsa metalla & mineralia composuit
Oportet ergo compositum illud de-
struere, hoc est in partes constitui-
vas dividere, hoc enim non est
propriè destruere, sed unionem cõ-
positionis præsentis perdere, refer-
vatis integris & salvis partibus om-
nibus, quæ compositionem illam &
unionem faciebant, ut partes sic se-
paratæ possint purificari & vindi-
cari ab excrementis & impuritati-
bus quibus scatent in ipsa hac com-
positione. Ideo ut hæc fieri pos-
sint, excogitarunt antiqui chymiaë
patres & proflores has omnes su-
pradictas operationes, & præcipue

*Distillatio
cur inventa*

distillationem; cuius beneficio &
auxilio, partes metallorum & mine-
ralium quæ in eorum compositio-
ne reperiuntur, possunt summo pe-
re purificari & exaltari ad tantum
puritatis gradum, ut exinde com-
positum fieri possit mirandæ, &
stupendæ virtutis. Vnde autem hoc
eveniat, quod metallum seu minera-
le, qualecunque sit, in sua princi-
pia resolutum, principiis purificatis
& iterum in compositum redactis,
in hac secunda compositione sit
tantæ virtutis & efficaciam, ut stupen-
das omnino habeat proprietates.
Ratio in promptu est, & causa evi-
dens & manifesta. In prima liqui-
dem compositione principia metal-
lica, inefficaciora prælucent, puta
terra & aqua, quæ sunt elementa
manifesta, in compositione metallo-
rum & mineralium & prædominan-
tia cæteris tribus occultis principiis
seu elementis, oleo, sali & spiritui
scilicet. In secunda autem compo-
sitione, oleum, Sal & spiritus præ-
dominantur cæteris duobus ele-
mentis terræ & aquæ putà, quæ cū
sint efficacissimæ materiam naturaliū prin-
cipia ideo efficacissimam præbent &
ostendunt virtutem & efficaciam in cõ-
positionibus chymicis quibus præ-
dominantur & lucent. Prædomina-
ri autem necesse est, cum prima me-
tallorum & mineralium composi-
tio solui non possit in sua prima
principia, nisi beneficio & auxilio
solventis alicujus, in quo solo oleum
Sal & spiritus sunt summa in poten-
tia

F tia

tia & virtute, alioquin enim solvere non posset, & referare metalla in principia sua, nisi solvens haberet principia metallica in se potentiora, & efficaciora ad solvendum & referandum. Principia autem metallica potentiora ad solvendum sunt oleum, Sal & spiritus; nã aqua & terra nullam habent solvendi potentiam: superest ergo, ut elementa & principia metallica solventia sint oleum Sal & spiritus, cum ergo solvens elementa habeat prædicta hæc tria in summa potentia, additur solutione illa naturali metallis solutis oleum, Sal & spiritus: itaque hæc elementa actionum principia in metallis solutis crescunt & multiplicantur, & quoties solvuntur magis ac magis crescunt & multiplicantur hæc tria elementa, ex quibus solis virtus & proprietas solent emergere: itaque his adunctis elementis, ex quibus virtus & proprietas crescit & multiplicatur, necesse est virtutem & proprietatem adaugeri, & multiplicati. Vnde non mirum est, quod alchymiaë professores clamitent eorum arcana in tantum multiplicari posse, ut infinitas ferè possideant virtutes & efficacias, hoc enim dependet ex multiplicatione principiorum metallicorum ex quibus virtus metallica dependet, multiplicantur autem hæc principia solventis beneficio, cum in solvente realiter & materialiter reperiantur: hinc duo potissimum arguuntur, summopere ad Alchymiam ne-

Quare virtus & energia in arcanis chymicis crescat in infinitum.

cessaria. Vnde nam solvens metallicum elici debeat, & ex qua materia, & ex quo fonte scaturiant metalla & mineralia, cum ex tali solvente radicaliter in naturam suã primam reducantur, Solvens enim primò arguitur elici debere, ex materia prima metallorum, cum solvens habeat potentiam ipsa metalla in materiam primam reducendi, nõ potest enim reducere in materiam primam nisi ipsummet solvens sit ex materia prima & habeat ipsam pro essentia sua, eò quod solvens convertat, metalla in seipsum, si ergo convertat in seipsum alioquin non solveret, & convertat in materiam primam, ergo necesse est solvens ipsum esse materiam primam. Hinc etiam secundò arguitur unde nam metalla originem habeant ex natura & essentia ipsius solventis. Nam si solvens sit materia prima metallorum, ex eodem fonte metalla educuntur, ex quo solvens eorum educitur. Solvens autem educitur ex centro ipsius aquæ ut capite decimo superiori de solutione metallorum & mineralium declaratum est. Ergo etiam metalla ex eodem centro aquæ educuntur, & scaturiunt. Aqua siquidem calore centrali terræ sublimatur per poros terræ, & secum rapit & sublimat tenuissimam partem reliquorum quatuor elementorum, sunt enim elementa singula elementa & tandem sublimatione continua, & perenni coactione, ex his omnibus fit Sal volatile quod

Solvens unum de eliciatur metallicum.

*Mercurius
metallorum
ut fiat at ip-
sa natura &
sulphur.*

le quod tandem & in sublimatione sua dissolvitur tenuissima aquæ elementariis portione, & fit liquor subtilis & penetrans spirituolæ & calidæ indolis, qui dicitur mercurius Philosophorum, ex quo immediatè fiunt metalla, nam liquor hic seu mercurius innato suo calore, & calore externo centrali terræ coquitur perpetuè, & tandem coctione illa perenni figitur & coagulatur, in terram quandam metallicam fusibilem, & tunc temporis mutat suum nomen peculiare mercurii, & dicitur sulphur, & tamen est una & eadem materia, quæ primò dicebatur mercurius propter volatilitatè, & jam dicitur sulphur propter coagulationem, ex quo quidem secundum puritatem ejus fiunt metalla pura, vel impura, secundum gradus puritatis ipsius terræ sulphuræ. Quod si supremam attigerit puritatem, ex sublimatione sua dum erat mercurius, ex illa immediatè fit aurum si puro utero terræ aliquo includatur dum coagulatur & figitur in sulphur metallicum. Sic metalla ex aqua ipsa reliquis elementis imprægnata, & luce cœlesti fecundata fiunt & generantur. Sic solvens etiam ipsorum metallorum proprium & innatum ex eodem fonte habere necesse est, arte nostra. Quia ex natura ipsa nullatenus, purum & putum reperitur & nullibi jacet, propter impuritates elementares quibus ubique locorum contuncatur, in fodinis quidem aureis pu-

ris & putis reperiri posset, dum sunt *purum reperi-
quidem in ente primo & in natura
sua prima, sed rarissimæ sunt illæ
fodinæ, & quamvis sint, clausæ sunt
spiritus me-
tallicus.*
& non apertæ; quod si aperiantur ad aurum eliciendum tunc evanescit spiritus ille volatilis aureus, & remanet materia auri coagulati & fixata in aurum, in qua quidem jacet minima quantitas illius spiritus, ad nutritionem & accretionem ipsius auri, ex quo quidem posset per distillationem elici spiritus ille aureus ut aurum solveret in naturam suam primam. At melius est fontem adire qui ubicunque locorum est, nec opus est adire montes Indianos & Garamanteos, cum fontes & putei & terra vulgaris & communis, sint nobis sufficientes. Ex quibus possumus imitando naturam filtratione & clarificatione elicere materiam ex qua mercurium nostrum & sulphur simul elicere possumus, & coctione deinde perenni, & sublimatione continua, in vase optimè clauso nostrum perficere mercurium, & sulphur nostrum, quibus simul junctis & unitis ex lege naturæ progeneratur infans physicus, qui veros Philosophos, & naturæ alumnos tanquam ejus patres nunquam deserit nec calamitatibus & miseriis hujus mundi, obnoxios esse permittit, ut capitulis inde sequentibus fiet sole clarior.

De unione & fixatione rerum in genere.

CAPVT XIX.

Unio & fixatio quando fieri debet.

POSTQVAM partes mixtorum & principia eorum separata fuerint & operationibus chymicis antea celebratis purificata steterint, tunc temporis ad unionem & fixationem devenire oportet, ut compositum novum ex his partibus & principiis iterum fiat. Quia autem ratione, unio ista fiat & fixatio, illud solū dependet ex ignis temperie & partium puritate. Partes siquidem pure & limpide se invicem penetrant, ita ut non detur pars sine parte alterius, itaque perquam optimè miscentur inter se, & cum inter se miscantur, ignis valde temperatus nō ipsas partes inter se permixtas separat, imo magis ac magis conjungit ita ut igni affuescant primò leni, deinde fortiori, ultimò fortissimo, sic partes & principia, mixtorum quæ ante unionem separata erant, & numero multiplici distinctæ percipiebantur, tandem fiunt unum quid, inseparabile & homogeneum, fixū enim, quod est in hac secunda unione, fixat volatile, & convertit in suam ipsammet naturam & essentialiam, & sic nihil est in ipsa compositione, nisi fixum quod in se convertit reliquum omne quod erat in eadem compositione volatile, nec fixi conditionem & qualitatem sapiebat, unde non superest nihil nisi unum fixum & homogeneum: quod

enim erat volatile nō discrepebat a fixo, substantialiter & essentialiter, sed tantum accidente, unde de prompto illo accidente & evanescente remanet una substantia fixa, & permanentis & homogenea, quod ex definitione ipsius unionis & fixationis facillimum collectu est, quæ sequentibus verbis sic defini potest: unio & fixatio in arcanis chymicis peragendis est humidi radicalis volatilis puri & nitidi cum humido eodē radicali fixo, itidem puro, & nitido conjunctio super ignem lentum ut repore ignis lenti, volatile fiat fixū & es illis duobus fiat unum fixum permanentis & homogeneum. Quod idem ipsum turba philosophorum testatur multis in locis & præcipuè in scala philosophorum capite de conjunctione, ubi unionem describit brevissimè his verbis, & dicit ipsam esse qualitarum commixtionem, complementium copulationem, dispersorum replicationem, principiorum coæquationem, repugnationis dispositionem, quæ omnia fuse satis explicantur in palladio meo capite 22. De unione in genere, & satis clare testantur unionem & fixationem fieri debere, ut omnia rerum principia chymicis operationibus separata, iterum uniantur & fiant unum fixum in igne permanentis ac persistens. Vnde unio non potest fieri fixatione, nec fixatio sine unione quamvis enim sint operationes diversæ, fiunt tamen uno & eodem tempore & in eodem vase

Volatile, & fixum non differunt, substantialiter.

Unio & fixatio quid sit.

& co-

Unio & fixatio sunt unum & idem

& eodem igne leni & continuo, eodemque artificio. Et quamvis in Palladio meo, diversa, ac distincta capita fecerim de unione & fixatione, nihilominus in rei veritate & in ipsa arte, possunt confundi hæ operationes, & verè confunduntur cum in eodem vase, igne, & furno, eodemque artificio fiant. Ignis enim lentus fovet illas partes simul sumptas & in uno vase positas putras & putas, & ignis internus earum partium excitatus ab externo illo igne lento, coquit ipsas & coquendo pedetentim incrassantur & spissiores fiunt, donec tandem penitus figantur, nec amplius in auras seu in spatium vasis in quo includuntur evolent, & spatientur, at in fundo ejusdem vasis permanent fixæ, & stabiles, Terra siquidem & Sal quæ inibi sunt cum sint fixæ & permanentes & habeant secum in centro suo fixum oleum, ratione cujus agunt in reliqua elementa volatilia, & cum de natura & essentia agentis cujusvis sit convertere in suam ipsammet naturam, illud omne in quod agit, ideo ipsum sulphur fixum in terræ centro latitans agendo in ipsa volatilia elementa, sic convertit ipsa in sui naturam, puta fixam & permanentem, sic totum arcanum hoc est principia resoluta, separata, & purificata, coctione simplici modo diuturna & continua, fiunt unum simplex homogeneous, & fixum tendunt enim sponte sua hæ principia ad unitatem illam & fixationem,

Quaratione fit fixatio in unione elementorum depuratorum.

Elementa sua sponte tendunt ad fixationem.

cum in ea sola quiescant, & gaudent tanquam in termino suo & sine desiderio, quo a deo cessat motus & motus antea factus erat propter finem illum, quo jam a deo cessat motus, & advenit quies summopere desiderata. Quod si iterum adveniant de novo volatilia elementa, & dissolvant hæ fixa, iterum incipit motus, donec iterum fixa elementa vicerint & superarint elementa volatilia, & ipsa fixaverint, & tunc iterum cessat motus, & advenit nova quies adveniente nova coagulatione, & fixatione, & sic multiplicantur arcana quod capite ultimo hujus operis fiet manifestissimum postquam de unione & fixatione animantium, vegetantium & mineralium dixerimus.

De unione & fixatione animantium.

CAPVT XX.

ANIMANTIVM partes, seu eorum principia in quæ resoluta sunt ab arte nostra, postquam purificata sunt, & vindicata ab omnibus excrementis quibus scatent, cum fuerint ab invicem separata, ut separata melius possint purificari, egent tunc temporis unione, & conjunctione ut post unionem hanc & conjunctionem possint inter se vinculis adeo firmis copulari & conjungi, ut numquam amplius possint separari, & sic dicuntur fixati termino & vocabulo chymico. Antequam ergo possint fixari, egent prius ut uniantur

F 3 niantur

Ita unione & fixatione elementa ununtur sub una forma particulari & particularem habet virtutem.

niantur, & matrimonio jungantur; tunc enim fiunt unum quid homogeneum. & nullo pacto distinctum & separatum; partes enim et si in separatione illa distinctam habuerint virtutem & proprietatem, tamen cum eadem & similem habeant radicalem substantiam, facili via ununtur, & hæc varix ac distinctæ virtutes confunduntur, & transeunt in unum & similem virtutem, quia ab uno fonte & scaturigine prodeunt, ut enim in separatione singula principia, singularem inducebant formam, ex qua singulares exoriebantur virtutes & proprietates, sic in conjunctione & unione nostra, principia illa deponunt singularem, & peculiarem suam formam quam in separatione obtinebant, & peculiarem formam sibi induant, quæ peculiarem illas formas sibi devinctas obtinet ita ut non appareant, sed famulentur uni, & inserviunt ipsi. Ita ut sit unum compositum regeneratum ac renovatum ex eisdem quidem principiis, sed depuratis, & ab omnibus excrementis quibus scatebant vindicatis: ratione cujus depurationis dicitur renovatum & regeneratum mixtum, nõ quod anima vera & forma, qua prius informabatur calidum innatum & humidum primigenium animalis, ex quo præparatum est arcanum sit iterum eadem numero in ipso calido innato & humido primigenio, est tantum idem calidum innatum, idem humidum pri-

Arcana chymica, unde dicantur regenerata.

migenium, quod erat antea, sed cũ sit in diverso gradu præparationis & perfectionis ideo alia ac diversa actuatur forma, quæ quidem non est animalis, nec vegetativa actu, sed potentia tantum, & est actu veluti forma mineralis subsistere & vivens vita cœlesti, & spiritu, ut mineralia cuncta subsistunt & vivunt, unde ratione illius vitæ & spiritus cœlestis, quibus turget arcanum animale sic præparatum, potentissimum est arcanum ad vitam animalium & vegetantium omnium refocillandam & reparandam, cum vita animalis, cujusvis, & vegetabilis foveatur & reparatur vita & spiritu cœlesti, qui ab aliis dicitur calor, & influxus cœlestis hic calor reperitur potentissimus & copiosissimus in arcanis animalibus, ideo potentissima sunt, ad vitam fovendam & restaurandam: ut enim in animantibus dũ vivunt tota eorum virtus & energia consistit in isto spiritu, vel calore cœlesti, ita similiter in arcanis animantium tota eorum virtus & energia consistit in eodem spiritu, & calore: si enim ipse evanesceret, evanida essent etiam eorum arcana, & absque virtute remanerent, at cum fiat, copiosior, & turgidior multo, quia vindicatur primo ab excrementis, & vindicatum attrahit ex aere illum spiritum vitæ, cœlesti influxu, aeri communicatum, ut deferat omnibus naturæ rebus, quæ ipso egent ad sui conservationem & deinde attractũ calore fixo fixæ suæ substantiæ tum demum

unde arcana chymica sint potentissima ad vitam restaurandam

*Crescunt
arcana chy-
mica sola ae-
rii solutione
& quare
hoc fiat &
unde.*

demum assimilatur & unitur fixæ illi substantiæ, unde crescit calor ille cœlestis, in arcanis chymicis, quia arcana chymica fixam habent radicalem sui substantiam, quæ calidum innatum nobis dicitur: ratio cuius fit attractio illius caloris cœlestis in flui, seu spiritus, & postquam attractus est, transit facile via in sui substantiam propter similitudinem & identitatem substantiæ. Attrahitur autem evidenter, cum si arcanum absolutum, fixum & permanens, relinquatur sub love frigido statim humescit & solvitur arcanum, & duplo quam antea ponderat, & erit deinde desiccetur calore, evanescit tantum humidum aëris aqueum, & superfluum, & remanet quod est substantiæ cœlestis in ipso aëre conclusum, & sic crescunt arcana chymica substantialiter, ut capite ultimo hujus operis de multiplicatione arcanorum, inferius videbitur postquam unionem vegetantium, & mineralium patefecerimus.

De unione & fixatione vegetantium.

CAPVT XXI.

*Unio vege-
tantium
quid,*

UNIO & fixatio vegetantium est, principiorum vegetantium separatorum, & ab excrementis omnibus, quibus in prima compositione scatent vindicatorum conjunctio & calore externo lento fovente coagulatio, seu firma & inviolabili compagine unio, ut hinc resultet unum firmum, & constans stupen-

dæ & mirandæ virtutis arcanum. Postquam enim vegetantium partes præparatæ fuerint, secundum leges & normas chymicæ artis superioribus capitulis antea declaratas, tunc egent unione & fixatione, ut iterum redigantur in unum constans & firmum arcanum, quod vegetantis virtutes & proprietates ex quo extractum est obtinet & possidet, & potentiores multo, & efficaciores quàm antea, ratio in promptu est quod ea præparatione, vindicatae sint partes omnes vegetantium, & eorum principia à sordibus omnibus, quæ tardam & pigram in vegetanti faciebant actionem & segnem omnino virtutem, & quod spiritus vegetantis actiones omnes faciens, post separationem excrementorum sit copiosior multo quàm antea, ut capite superiori ostensum est, & declaratum, itaque partibus purificatis, & ab omnibus excrementis vindicatis, & ad aucto spiritu actionem omnem faciente, & his omnibus simul mixtis & unitis, nullo pacto ambigendum est, quin arcanum illud, quod hinc exoritur sit potentissimum & efficacissimum, & quin in minima quantitate, totum corpus nostrum penetret, & jungatur spiritui nostro, & fortiorem, & potentiores reddat, ipsum; ad debellandos suos omnes hostes, & hinc verissimè ac certissimè sequatur curatio omnium morborum, habito enim uno arcanorum, vel animantium, vel vegetantium, vel

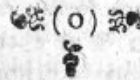
minera-

*Cur alchy-
mia Medi-
cis est neces-
saria, adeo
ut morbi cu-
rari non
possint sine
chymia.*

mineralium, non est opus scire, & cognoscere, undenam morbus oriatur, & qua via procedat, ad interficiendum hominem, sed est opus scire dosim arcani, & propinare ipsam cum iusculo aut vino, in quo tumque morbo, tunc temporis ab ipsa propinatione, arcanum jungitur naturæ, & natura roborata, & fortior facta ab ipso arcano, tunc temporis agreditur morbum, & expellit materiam morbificam quantumque in parte residat, nam semper natura morborum est curatrix, & nunquam prævalet morbus in naturam, nisi natura sit debilis, & prostrata viribus suis, quod cernere licet, & experiri in crisis omnibus, nam si fortis admodum & robusta sit natura ægrotantis, facili via fungitur morbo suo, si verò debilis, imperfecta est crisis natura quiescit tantillum, ut vires recuperet, & recuperatis viribus, iterum agreditur morbum, seu materiam morbificam, & sic fiunt recidivæ, & sic intermittentes febres habent tempus intermedium, aut breve, aut longum, secundum debilitatem naturæ & prostrationem ipsius, dum vires omnes suas collegit tempore paroxysmi, easque impendit ad debellandam materiam morbificam, & perinde morbum; Quod si non possit omnino devincere morbum, neque ipsa omnino vincatur ab ipso morbo, quiescit ab ipsa aggressionem donec collectis iterum viribus, mor-

bum iterum agrediatur, hinc fiunt inquam recidivæ, & febres intermittentes habent suos iteratos & repetitos paroxysmos, quod libro de febricibus, clare admodum demonstrabitur, earumque cura brevissima, jucundissima, certissimaque in solatium generis humani omnibus Medicis propalabitur, quæ potissimum cura sit arcanis nostris, cum ipsa roborent naturam, & reficiant ipsam omnino & tantopere, ut facili via & maximo cū robore materia morbifica foras protundatur, ideo Medico summopere est insudandum, ut habeat aliquod arcanorum nostrorum quo uti possit ad laudem & honorem sui ipsius, cætera enim naturalia medicamenta, quæ sponte naturæ in lucem prodeunt floccipienda sunt, propter eorum segnitiam, & tardam operationem, & quia habent aliquid veni, quo natura irritatur, quod quidem Medico prudenti est considerandum & summopere evitandum. Quod capite sequenti de mineralium unione & fixatione clarissime demonstrabitur.

*Medicus
get arcanis
chymicis, ut
morbo cur-
ret.*

De

De mineralium unione & fixatione.

CAPVT XXII,

mineralium unio quid.

MINERALIVM unio & fixatio est, principiorum mineralium separatorum, & ab extremis per quam optime vindicatorum conjunctio, & fovente lentissimo igne coagulatio, donec violentissimo de inde igne separari nullatenus possint, sed maneat in igne illo violento fusa & liquata, sine ulla deperditione suæ substantiæ, nec minus virtutis, imo multiplicatur virtus arcanorum mineralium per mansione in igne, eo quod ignis externus, est alimentum sulphuris interni, & crescit sulphur internum arcanorum nostrorum igne externo, unde fabula illa græca, de Salamandra vivente in igne, & in mediis flammis, habet inibi locum, & non est pura fabula, sed ænigma: sub cuius cortice declaratur virtus & ænergia arcani nostri mineralis. Humidum radicale fixum, & humidum volatile mineralium postquam separata sunt inter se, & vindicata ab excrementis omnibus, quibus scitent, & deinde unita, & levisimo igne & continuo fixata, tuac temporis unum quid firmum, & constans in igne constituunt, quod Salamandræ Græcorum respondet, in ipso igne vere vivens, & gaudens, cujus sanguis est verissima theriaca omnium morborum, & ipso igne

Salamandra quid sit.

deponens suum omne venenum, verissimum enim est, humidum radicale metallicum, ante præparationem, & ejus perfectam & absolutam coctionem, esse verum venenum & veneno superare ipsam Salamandram vulgarem, post autem ejus præparationem quæ solo igne fit, deponit omne suum venenum, quod in excrementis suis consistit, quæ cum separantur, separantur etiam ea omnia quæ veneni naturam obtrinent. Vnde remanet Salamandra nostra pura & absque veneno, solo igne vivens, & gaudens, & venena cuncta alia cujusvis sint generis vincens ac superans, oportet ergo ut sepositis excrementis omnibus, quibus scetet humidum radicale fixum & volatile metallicum, coniungantur simul & levi igne coquantur, donec penitus figantur, & stent in igne fixa & firma, & sic absolvitur arcanum minerale, & metallorum postquam principia eorum vindicata sunt ab excrementis, & summo opere depurata, & sic habemus veram Græcorum Salamandram in igne viventem & gaudentem, & se ipsam multiplicantem, ut capite sequenti ultimo de multiplicatione arcanorum omnium clarissimè demonstrabitur.

G

De

De multiplicatione arcanorum omnium.

CAPVT ultimam.

Multiplicatio arcanorum omnium sive animalium, sive vegetantium, sive mineralium, est dū eorum virtutes & proprietates, & substantia ipsa in quantitate & male accrescunt & augetur, fit autem hæc multiplicatio, dum ipsa arcana perfecta & absoluta iterum dissolvuntur, cum humido eorum volatili perfecte depurato septena distillatione humidum enim radicale volatile animalium est solum illud cuius medio arcanum animale potest multiplicari, & humidum radicale volatile vegetantium est pariter via & solum medium beneficio cuius arcanum vegetantium multiplicatur & augetur, tum in substantia, tum in virtute & proprietate, & humidum radicale volatile mineralium est etiam via & modus solus, cuius ope arcanum mineralium virtute, proprietate & mole augetur in infinitum. Quoties enim solvuntur arcana hæc chymica, humido volatili radicali eorum summopere depurato, toties multiplicantur eorum virtutes, & accrescit eorum moles, quia humidū radicale eorū volatile erectione perenni fit tandē fixū, & sic accrescit fixū arcanum alimento humidi sui primigenii & innati. Proprietates autem accrescunt, &

Arcana chymica ut multiplicentur.

eorum virtutes, quod arcanum fixum, & absolutum dum solvitur attenuetur & subtilietur admodum, aded ut beneficio volatilis humidis radicalis sui, fiat ipsum fixum volatile, & in volatu suo summam sui ipsius acquirat tenuitatem & subtilitatem itaque in tenuitate & subtilitate sua accrescit virtus & proprietates; virtus siquidem & proprietates major est, & efficacior quo subjectū tenuius est & subtilius. Vnum quodque enim arcanum multiplicatur & mole & virtute, si quoties perfectum est, & absolutum, iterum dissolvatur suo proprio humido innato volatili, perfecte & absolute ab excrementis suis omnibus vindicato, & iterum eoquatur donec figuratur pars volatilis admixta, ad dissolutionem fixi. Quod si tantum volatilis humidis radicalis admisceatur fixo, ut fixum quantitate volatilis, fiat volatile, & sublimetur totum, ter quater, aut quinquies, donec iterum totum figuratur, & maneat in fundo vasis sublimatorii fixum & constans tunc habemus arcanum sic præparatum potentissimum & efficacissimum, & ex sententia Hermetis Trismegisti, hæc est fortitudo totius fortitudinis, fortitudo fortis omnem rem superans ac devincens. Sic ergo multiplicantur arcana omnia, tum mole, tum virtute, quæ in toto hoc opere manifesta sunt, & clare admodum declarata, ut cuique pateant, & facilia factu sint in laudem

virtus ut multiplicetur.

Sublimatio esse multiplicatur arca chymica.

laudem & gloriam spagyricæ artis & solatium humani generis quod tantis calamitatibus & miseriis afficitur, ut nisi soletur arcanis his spagyricis, certissimè vita humana, nullo pacto vita est, at potius vera mors unde rectè Poëta: nascentes morimur, finisq; ab origine pender: quotidie morimur, cum quotidie vita nostra labascat, & morbis infinitis circumdetur, à quibus tamen arcanis spagyricis vindicari potest, & ita vita, vere vitali vita frui potest: & hæc est vera Medicina quam Deus ex terra creavit & sapienti obtulit degustandam, ne ipsam abhorresceret quocirca atrigite aures Medici omnes: hic enim jacet laus & honor, Medicorum omnium, & solatium totius humani generis, credant si velint, & experiantur antequam hæc arcana rideant & floccipendat non enim risu digna sunt at exquisita disquisitione potiùs & summo labore inquirenda sunt tanquam supremi naturæ thesauri.

Conclusio totius operis.

SAPIENTIÆ hujus tractatum anteposui tractatui de morbis curandis, quod arcana quæ morbis curandis inserviunt perfici nequeant absque sapientiæ hujus ministerio, & Sapientiam potius dixi, quàm Alchymiam, quod vera hæc Alchymia, vera sit sapientia, Quid

*Alchymia
cur dicatur
vera sapien-
tia.*

enim in hac rerum serie sapientiùs est, quam naturam integram verè cognoscere & intelligere, & ab intellectuali natura auctorem naturæ Deum purà cognoscere, & ipsum glorificare, & si timor Domini sit initium sapientiæ, cognitio ejus & glorificatio unde timor exurgit, ab soluta erit sapientia, falso & improprie dixerunt Alchymiam nonnulli antiquorum, hanc sapientiam quod transmutationem rerum, & conservationem & prolongationem ex ejus notitia exurgat, quia ab effectu uno, & adhuc minimo, non meretur denominari hæc integra scientia, sed ex præcipuo, & majori suo effectu, atqui major, & præcipuus effectus huius scientiæ est cognitio integra naturæ, & operum Domini, ex quibus notis ascendimus ad cognitionem Dei. Cognitio ergo naturæ, & Dei ipsius Authoris meretur potiùs sapientiæ nomen, quàm alchymia. Et qui vilipendunt hanc scientiam, videant jam quid vilipendant, & quo risu digni sint, & qua misericordia cū nesciant quid faciant. Ex his arcanis omnibus quæ hac sapientia declarantur, non solum divitiæ ingentes, & inexhaustæ possidentur, sed & vita beatissima & felicissima hinc inde exurgit à morbis non solum libera, sed & ferre annorum prælonga exornata: animæ & spiritus actiones omnes & functiones claræ & perfectæ hinc etiam exoriuntur,

G 2

quia

52 UNIVERSALIS SAPIENTIÆ LIBER PRIM.

quia spiritus animæ organum & instrumentum omnino hisce arcanis reficitur & renovatur: quia cum ex puris sit elementis, & luce cœlesti conflatus: hæc etiam arcana pura naturæ elementa, & ipsam lucem cœlestem purissimam continent; quæque cum sint ejusdem substantiæ & essentiæ, ac spiritus humanus perinde spiritum humanum omnino roborant & reficiunt, hinc animæ functiones perfectissimæ exurgunt; unde hisce arcanis & anima, & corpus perfectissimè vindicantur

ab omnibus quæ absolutam eorum duorum perfectionem retardant & impediunt: sic verè, ac eertò certius hæc doctrina vera sapientiæ nuncupari meretur potius quàm Alchymia cum in ea plus sapientiæ contineatur, quam in reliquis rerum omnium scientiis. Sic tractatum hunc conclusum volumus in laudè, gloriam & honorem Dei. Antequam de anima humana ejus spiritu & corpore tractemus.

FINIS LIBRI PRIMI.

VNIVER-

UNIVERSALIS,
SAPIENTIÆ
LIBER SECUNDUS.

*In quo, Natura & essentia, qualitates & passiones animæ,
spiritus & corporis humani secundum Chymicorum doctri-
nam copiosè disquiruntur.*

ET

**Morbi omnes & affectus, tum animi, tum corporis humani
spagyricè indagantur, & spagyricis remediis curan-
tur, in laudem spagyricæ artis.**

LECTORI

BENEVOLO,

PETRVS IOHANNES FABER,
 Doctor Medicus Monspeliensis & Re-
 giorum Medicorum Comes & Socius
 S. D.

HABES, AMICE LECTOR, AC BENEVO-
 le secundum Vniuersalis sapientia Tractatum, quem per mul-
 tos annos iandiu efflagitasti, & quidem iure merito, cum in eo
 tractatu, quicquid ad microcosmum, seu hominem pertinet,
 curiose admodum tractetur: Quicquid magi antiqui, quicquid Philoso-
 phi, Astrologi, Mathematici, Chymici ac Medici omnes, de eo microcos-
 mo, seu homine imaginari potuerunt, tum fabulosè, tum vere, habes AMI-
 CE LECTOR, compendiosè denudatum, & ad veritatis normam &
 lancem reduëtum inania futilia, ac vana quæ de ipso enarrata sunt, & cari-
 sis exarata, stylo subtili, & tamen satis noto, nigro & apparenti pernota-
 ta, ne in posterum curiosi, & qui rebus occultis delectantur, vano & inuti-
 li rerum imaginatarum fucò, detineantur, & rerum naturalium umbras
 tanquam veri iuxiones amplectentur, ac corpora vera & naturalia, quod
 umbris tegantur & nube, nebulonum quorundam reiciant, ac pretereant
 Multa sunt, & plura multis in ipsius antiquitatis rancida pixide oc-
 cultata, quæ nobis ob antiquitatis reuerentiam & honorem falsa, & vana
 dicere,

dicere, ac proclamare non licet, nihilominus si ad veritatis lanceam & trutinam examinentur & praeponderentur aniles nugae & vera & ficta fabula reperientur: Vnde autem hoc lolium tritico permixtum & seminatum fuerit, non difficile & laboriosum valde est perquirere cum tenebrarum princeps: lucem semper obtenebrare contendat, ac gaudeat, falsa veris semper permiscere, ne veritas nuda, cui inimicatur appareat. Ego ex precepto & mandato, ipsius lucis creata & increata, principis & fontis unius inexhausti, & aeterni, veritatem ipsam, & lucem omni qua potuit industria & animi mei, ac lucis conamine & radio, manifestam, ac lucidam, nitidamque, facere conatus sum, & ab omnibus falsitatis umbris vindicatum ostendere contendi.

Vnde magorum omnium antiquitatis, Mathematicorum, Philosophorum, Chymicorum, ac Medicorum quisquillas, ne dicam nugae, quae de humano corpore ac eius anima & spiritu enarrantur reieci, ac puram veritatem & lucem in quantum potuit animi mei imbecillitas delectam elegeri, & electam assumpsi vobis explicandam & enarrandam; gratum fortasse vobis erit opus, cum utilitatem quam maximam habeat coniunctam & honestatem secum habeat pari filo annexam, utile & honestum, siquidem pondus est maximum ac pergrave hoc praescriim in saeculo, & aetate quo ferimur in delectabile.

Hoc autem factum est in laudem & honorem Alchymiae, quae cum apud vulgus odio habeatur, & decori, cum male interpretetur ab ipso, ne in posterum ergo male audiat Alchymia, totius Philosophiae Margaritae & pretiosa gemma, cuius lumine ac igne, umbra rerum omnium dissipantur & natura totius pulchritudo, nude & vere in conspectum prodit; microcosmi naturam & essentiam, spagyrica & alchymica industria perquirere volui, ut videant Viri docti, quantum potest Alchymia in disquirendis natura arcanis, nihil enim igne & eius lumine occultum fieri potest, quin prodeat in lucem & in conspectum omnium. Sicut in precedenti tractatu, naturalia rerum cuncta animalia putae vegetantia & mineralia, chymica industria & labore manifestavimus, quid & occultum haberent in centro sui ipsius plane delegimus: pari ratione, & eadem conductus via ac tramite microcosmum praecipuam & ultimam mundi universi partem
Chymi.

Chymicis ignibus, & flammis tractavimus, ut quid in eo sit occultum & rarum manifestum fiat, & ut tandem omne quod in secundo hoc tractatu Sapiencia universalis nostra, comprehenditur notissimum habeat benevolus & amicus Lector, id ipsum compendiosè narramus in sequenti totius operis argumento, in quo tanquam in speculo claro & nitido, quicquid est huius operis conspicitur manifestum: de corpore humano eiusq; spiritu & anima intellectuali multa inaudita & insueta dicentur: qua mirum in modum rapiunt Lectores in delicias & voluptates spirituales: qua enim dicta sunt ab Authoribus antiquitatis nimis rancida sunt, & nullatenus sapientiam redolent: imo ignorantiam & ignaviam Authorum, ignavissimi quidem & segnes, ac pigri omnino fuerunt in indagandis natura arcanis, quamvis apud me veniam quamdam mereantur huiusce ignavia, quod Chymiam ignoraverint, cuius ope, & beneficio hac indagare tantum poterint. Si quid enim supra ipsos antiquos valeant humeri mei, hoc Chymia totum debetur, & ab ea acceptum meretur: nihil enim sine Chymia occulti manifestari potest, qua iam presenti in secula inauaita videntur, & quasi miracula, quod antiquitus fuerint occulta, & penitus ignota, in presentiarum vero manifesta, ope & auxilio Chymicae artis: etsi apud antiquos Chymia fuerit nota, non tamen communis & vulgaris sed rara, & paucis antiquorum nota.

TOTI-

TOTIUS HUIUSCE
 VNIVERSALIS SAPIENTIÆ
 LIBRI SECUNDI
 ARGVMENTVM.

QUÆ in toto hoc Tractatu coercentur ad hominem solum pertinent, & cum ipse constet anima, spiritu & corpore, peculiari, & particulari, de his tribus etiam peculiariter copiosè differimus: cumque forma hominis, seu anima ejus sit ejus principalis & nobilissima pars, tanquam ab ipsa sola dependens, à qua sola suscipit esse suum, & subsistentiam: de ipsa primum agitur ejus essentiam & originem investigando, an sequatur commune & triviale, reliquarum formarum fatum: an habeat aliquid peculiare divinum & immortale, cuius solius gratia, & beneficio distinguantur, ab aliis rerum formis, & an peculiari gratia, in gratiam solius hominis à summo rerum opifice: ex nihili fonte, per divinam potentiam creatione educatur, & cum eius formalis essentia sit lux creata peculiari ratione propter hominem solum, ideo quicquid de luce excogitarunt antiqui tum magi, tum Mathematici, tum Philosophi, ac Chymici, hanc lucem humanam luce creata illuminante, gubernante ac ducente, legibus ipsius fati ad normam veritatis, & ad lucem orthodoxæ fidei Christianæ, Deo dante, ac benedicente deducemus. Hinc quid sit humanæ animæ genius, an distinguatur ab ipsa, & de foris adveniat, ille, ab ætheris, vel à Creatore, claro stylo demonstrabimus, & nugæ magorum antiquorum refutabimus, eorumque umbras, & ænygmata super geniū humani scientiam & cognitionem virtutem & proprietatem luce quàm maxima diluemus. Item an duplex sit humanæ naturæ genius bonus & malus, quibus instigatur humana natura ad bonum & ad malum: An id ex naturali essentia suæ centro dependat, quatenus libero arbitrio dotatur, & non ex instigatione suscitatione, genitorum suorum.

H

Perve-

Pervestigata animæ humanæ essentia & geniorum suorum indole, deveniemus ad eius passiones, virtutes & proprietates undenam eius subtilitas, intellectus & ratio, amor & odium eveniant dilquiremus & undenam distinguatur ab anima brutorum: quæ quidem cum dependeat ex luce creata mundi huius, nullo pacto rationalis & intellectualis est: etsi habeat ex natura sua, notio rerum quarundam vitæ suæ inservientium: ratio siquidem & intellectus in anima humana, est pars illius essentialis, & nullo pacto distinguitur ab ipsa anima, peculiari favore ita creata à summo opifice: propter solum hominem nulla ratione à luce mundi dependens, & eatenus dominatur alijs, nec ullo pacto illis subiicitur, ut clarissime demonstratur libro secundo huiusce voluminis quæstionibus capitulisque multis de ipsa re agitaris.

Post copiosam & exactam animæ humanæ inquisitorum, spiritus & corporis humani naturam & essentiam perquirimus: undenam orientur & propagentur, nullo pacto ea ratione multiplicata eius: anima & forma: sed à summo Creatore, in singulis humani corporis productionibus peculiariter creata, & infusa, & quo tempore potissimum productionis humani corporis, & spiritus creetur & infundatur, ut corpus humanum perficiat, & regat mediante spiritu: hinc miranda de semine humano, & quo energia & virtute omnia corporis humani, & sui spiritus lateant in ipso semine, & qua via producantur in actum, ex abyssu & chaos ipsius seminis: an id fiat virtute & energia humanæ animæ, vel potentia & actione ipsius lucis mundanæ, & microcosmicæ, quæ semen humanum primo informat & actuat, regit & gubernat, spiritumque suum constituit, unde sit eius spiritus, faber corporis humani.

Post seminis humani exactam & curiosam, atque utilem valde disquisitionem, partes humani corporis perquiremus tanquam veros seminis humani partus: functiones deinde & usus partium declarabimus, & tandem quicquid ad anatomem Medicam pertinet. Chymico eloquio in lucem dabimus, principiis semper assumptis eiusdem corporis humani, ex Chymicorum doctrina tanquam ex veritatis ipsius fonte ut manifesta experientia & ratione fiet manifestum & apertum.

Libro autem tercio huius voluminis morbos omnes, tum internos, tum externos declarabimus, qui corpus humanum afficere possunt, eorumque veram & sanationem ex medicamentorum chymicorum fonte desumptam, palam faciemus, ac brevi, ac compendiosa methodo pertractabimus. Ibi quid valeant chymica remedia, crassius & opacis materiæ vinculis denudata, & lucis mundanæ radiis copiose perlustrata, in morbos humanos devincendos clarè & dilucide demonstrabitur. Quarto & ultimo libro,

Univer-

Vniuersalis Sapien̄tiæ nostræ, colophonem addendo, huic operi sanitatem
 humanam, vitæque humanæ prorogandæ rationem tractabimus: præce-
 dentia enim omnia, propter sanitatem humanam, hac in vita tuto conser-
 vandam ei artata sunt. Hic scopus & finis totius nostræ Medicinæ spa-
 gyricæ, ad quem collimare, totum & absolutum fuit intentum nostrum in
 hoc præfenti volumine, in quo quicquid est rari & occulti ad sanitatem
 humanam tuto conservandam, eamque ultra limites humani ævi commu-
 nis & ordinarii prorogandam, ex fontibus Chymicorum desumptum, clarè
 admodum, & sine fuce, ac ænigmatis umbra delineatum erit: imo quicquid
 antiqui Sophorum fabularum nocte opaca, hac de re occultarunt, & sub
 Medæ artibus obtegerunt, nos decorticatis fabularum medullis rei ipsius
 veritatem, tum rationibus multis, autoritatibus & Historiis hinc enarra-
 tis ostendemus & confirmabimus, ne vanum & utile videatur imo irritum
 nostrum, & Chymicorum omnium opus quod supra omne mirum in na-
 tura Deus benignus occultavit, & suis fidelibus servis revelavit in sui ipsi-
 us gloriam & honorem, unde videant & contemplantur Chymicæ alumni
 si hoc opus Chymicum tandem habeant & noscant, quantum Deo
 debeant, ne Deus ex illis rationem tanti
 muneris exposcat.

H 2

VNIVER-

UNIVERSALIS
SAPIENTIÆ
LIBER SECUNDUS.

Quid est homo, & quibus
substantiis constet.

CAPVT I.

HOMINEM definire
summa est sapientia,
cum notio perfecta &
absoluta hominis in e-
ius definitione confi-
stat, cognoscere enim se ipsum sum-
mum est sapientiæ culmen ideo qui
hominem definiunt inter antiquos,
sapientissimi fuerunt, & jure merito
cum hominem definire sit totum
hunc mundum universum cognos-
cere, & aliquid ultra divinum & su-
pernaturale, quod quidem majus
est, nobilius & præstantius toto hoc
mundo universali: naturalia autem
omnia, & supernaturalia cognosce-
re, nihil prudentius, naturalia in de-
finitione hominis cognoscuntur

*Hominem
definire est
totum mun-
dum cognos-
cere,*

*In definiti-
one hominis
naturalia*

cum & Cælum, & Elementa, & *et superna*
quicquid in macrocosmo est, à sum- *turalia cogi-
mo Creatore creatum, id ipsum pro-
notoscuntur,*
pter hominem & in gratiam ipsius
factum sit, & in ipso homine com-
pendiosè reconditum & abstrusum
fuerit; supernaturalia autem cog-
noscuntur, cum & ipsa hominis for-
ma, seu anima rationalis & intelle-
ctualis in definitione hominis ma-
nifestetur & nota fiat, quæ quidem
supernaturalis quædam lux est, pro-
pter hominem solum creata, & in
corpus suum totius mundi compen-
dium dum creatur infusa: quod
quidem omne ex definitionibus se-
quentibus, ipsius hominis clarum
& apertum habemus. Hermes Tris-
megistus Philosophos omnes anti- *Homo quid
quos doctrinæ ac sapientiæ lumine
sit ex her-
mere.*
facilè vincens: hominem sic defini-
re solet, magnum miraculum est ho-

mo, a-

Varia hominis definitiones.

mo, animal honorādū: & adorandū hic enim in naturā Dei transit, qua ipse fit Deus se ipsū & cuncta cognoscens, unde à Synesio definitur Horizontem corporeorum, & incorporeorum hinc microcosmus: hinc totius naturæ creatæ speculum & compendium, & mensura rerum omnium dicitur & proclamatur, hinc gloria, honor & decus ipsiusmet naturæ creatæ & delectamentum ultimum habetur: hinc regius Psalmista clamat, minuísti hominem paulominus ab Angelis, gloria & honore coronasti eum, & constituísti eum super opera manuum tuarum: hinc Trismegistus. homo autem tuus sanctitate una tecum potiri desiderat, cum potestatem illi omnium arbitriumque concesseris. Si ergo omnis natura sit homo, & omnia quæ in mundo sunt in solo homine compendiosè reducantur, ad ejus corpus solum efformandum: quid nobis erit cogitandum de eius forma & anima, quæ gubernare ac regere debet, ea omnia universa quæ illi subjecta fuerunt: præcipuè cū non educatur ipsa forma, ex centro materiæ suæ, cui immittitur ut ipsa actuet, sed de foris adveniat ex fonte divino. Si materia hæc cui immergi debet, præstantissima sit, & quasi quinta essentia totius naturæ mundanæ? Quid hæc forma erit quintam hanc essentiam, præstantissimam naturæ creatæ materiam informare, ac actuare debet, & sic hæc duorum speculatione nobilissima sint

In Plin. c. 2.

Materia hominis est quinta essentia.

& adeo nobilia, ut mentis captum superent? Quid quæso erit horum duorum nobilissimorum compositum & adunatum.

Hoc compositum definire certissime arduum est, & nisi divinitus gratia divina superius illuminante, dictata fuisset compositi huius definitio certissime penitus adhuc in obscurissimis ignorantiae tenebris innolueretur, & quid esset homo, homo ignoraret. At cum sagacitatis suæ acumine divina adjuvante gratia, se ipsum cognoscere semper excogitet; hanc ipsam sui ipsius definitionem excogitavit. Homo est animal rationale, cuius corpus [et] totius mundi compendium] lutum est, cinis, putredo & corruptio. Anima verò lux pura & simplex intellectualis, & immortalis peculiari favore à summo Creatore propter hominem solum creatæ, & corpori immissa & infusa, ut ipsum regat, gubernet & actuet. Ex hac hominis definitione, satis admodum claræ sunt, & manifestæ ejus partes integrantes quæ hominem ipsum constituunt: ex quibus solis partibus, oritur illa admiranda hominis descriptio & elogium nec non & vituperium, quæ passim apud vanos Authores, tum sacros, tum ethnicos reperiuntur, homo est putredo & corruptio, & folium quod vento rapitur, homo nihil nisi vanitas, & ad laborem natus, brevique vivens tempore, & dies eius sicut fenum, ad elogium verò dicitur Dei

Hominem definire arduum est.

Homo quid propriis sit.

Anima humana quid.

Et 3 com

compar, cuius precium Deus solus cognoscit cum ipsemet pro eo redimendo, se ipsum dederit. At hæc omnia non scitu necessaria sunt Medico, nisi ad ornatum & pompam hominis ad vitam autem, & sanitatem tuendam & conservandam scire, ac cognoscere debet, hominem ex semine humano materialiter concretum esse, cui scintilla lucis divinæ, rationalis & intellectualis peculiariter infusa & immissa est, ut ipsum aëuet & informet, vel esse mixtorum omnium naturalium mixtum ultimum à summo Creatore, ex luto viscoso, seu limo terræ, seu terra rubra factum, cui omnia naturalia ipsius abyssi recondita, & abscondita erant, hinc factum est corpus humanum, in quod inspiravit deinde Deus, spiraculū vitæ immortalis & sic factus est homo in animam viventem, vel esse abyssum mundi peculiari divino vitæ & lucis spiraculo insufflatam, & sic divinitus in hominem viventem & intelligentem erectam. Ex his hominis definitionibus colligimus materiam & formam, ex quibus compactus est homo, & qua via, & qua industria factus est, in principio creationis & qua via jam propagatur; cum eius materia propagationem exposulet virtute luminis sui quo semper aëtuatur, & ad germinationem, & productionem naturali conatu propellitur, ut libro sequenti huius operis clarissime demonstrabitur.

Alia hominis definitio-nes.

Materia propagatio- nem exposulet virtute luminis.

Forma est præcipua ho-

litis & habet esse, in hisce illatis defini-^{mini parti-} tionibus satis admodum patet, & manifestetur, de qua sola jam instituendus est sermo, ut ejus essentia, virtus & proprietates eiusque origo penitus Medicis innotescat: non enim hominem cognoscere possunt Medici, quin præcipuam eius partem, formam scilicet eius, & animam qua vivit, notam habeant.

Perinde animam hominis toto sequenti libro disquiremus, ejus essentiam & naturam, virtutes, & proprietates perquirendo; ut eius natura admiranda & stupenda Medicis tandem innotescat.

Anima humana quid sit & unde.

CAPVT II.

IN anima humana definienda de-^{Animam humanam ignoravit Galenus & Hippocrates.} siderarunt quamplurimi. Galenus variis in locis varias affert animæ humanæ definitiones nunc temperamentum dicit, nunc calidum innatum, nunc armoniam quatuor qualitatum & tandem se fatetur substantiam animæ penitus ignorare, nec Medico necessariam esse animæ cognitionem. Quod quidem Galeno condonandū est, cum fidei Christianæ radiis illuminatus non fuerit Non possumus enim absque Fidei lumine hoc lumen humanum penetrare, ac cognoscere.

Hypocrates etiam Medicorū primus, & in natura rerum cognoscendarum Archyphilosophus, animam humanam non cognovit, cum ignis & aquæ habere temperamentum asse-

Homo quam
cum creatori
debeat.

gratiam & favorem ipsius hominis, ut hinc exurgeret homo immortalis & verè vivens; hinc patet quantum laudis honoris & gratiæ debeat homo, suo Creatori, qui ipsum peculiari gratia & misericordia, intellectualem & immortalem fecit. Hinc etiam patet, quantum virtutis & energiæ, habeat forma hæc immortalis, & æterna, in corpus suum caducum & labile, quod informat & actuet, peculiari & occulto mysterio, ut capice sequenti fiet clarius

An anima humana reliquarum formarum commune sequatur fatum. Et qua vi alias vincat & superet.

CAPVT III.

In luto visco-
so ex quo
factus est
homo omnia
mundi in-
vant.

CVM corpus humanum ex luto viscoso, à summo Creatore factum fuerit, cui quidè luto tanquã materia primæ mundi, omnia huiusce mudi, occultè latebãt: cù in omnibus partibus mundi hæc omnia inesse soleant in dubium revocare possunt omnes Fidei Christianæ lumine non irradiati formam humanam ex puriori & illustriori huiusce luti viscosi parte eductam esse, quæ quidè pars illustrior & purior, huiusce luti, ex quo formatum est corpus humanum cum purior lucis mundanæ pars fuisset, ex qua quidem lucis parte educuntur formæ omnes, tum brutorum, tum vegetantium, tum mineralium

Athei unde
mortem ani-
mae humanae
suspiciuntur.

observatis iidem fere naturæ legibus, quæ in hominum productione observantur, hinc inquam suspicari possent athei, & de Fide Christiana male feriat animam humanam etiam ex illa luce mundana, in gratiã formarum omnium naturalium creata, eductam fuisse, cum sensibus externis non appareat creatio illa supernaturalis animæ humanæ, corpus siquidem humanum naturali via producitur, ac reliqua corpora naturalia producantur. Quidni etiam inquam athei illi simili, & pari modo produceretur forma humana, ac producerentur aliæ rerum naturalium formæ.

Obiectorum
atheorum in
immortalitatem
animæ humanae
& solutiones

Ab sit à Philosopho & Medico Christiano, hæc crassa prorsus & terrea mentis conceptio, totus mundus factus est, propter ipsum hominem, ita ut mundus universus sit Domus & Palatium ipsius hominis, ut satis cuicumque contemplari patet, cum omnia huiusce mundi homini subserviant. Si ergo naturalia sint creata, propter ipsum hominem ipsum esse supra omnia creata, merito credendum est; ad quid enim Deus hominem supra omnia constituisset, si ipsum non fecisset immortalem. Partes siquidem integrantes, huiusce mundi, Cælum puta & elementa, à parte post, ut ita loquar æternitatis munere dotantur, etsi in partibus suis alterationibus & corruptionibus sint obnoxia. Quod si mundus universus macrocosmus dictus æternus sit & incorruptibilis,

lis, in partibus suis integrantibus, ut fatentur omnes Philosophi, & præferim Hypocrates & Hermes Trimegistus libro 1. de Diata Hypocrates & Trimegistus in Pymandro quidni & homo microcosmus dictus & factus æternus erit in corruptibilis & immortalis? Si macrocosmus materialis omnino, & primæ abyssi redolens essentiam & naturam, nulla forma intellectuall ac rationali informatus, sed simplici vitali forma & lucida decoratus, æternitate & perennitate exornetur à summo Creatore, potiori iure, & fortiori ratione, homo microcosmus rationali & intellectuall forma actuatus & exornatus, æternitatis & perennitatis dono, ac munere perlustrati ac decorari meretur, quam ipsemet mundus macrocosmus dictus; rationes hinc quamplurimæ exoriuntur.

Homo ad imaginem Dei factus perinde immortalis.

Homo siquidem primo factus est, ad similitudinem Dei, ut sacræ paginæ testantur, & ratio illud ipsū indicat; cum forma hominis sit præsertim divina & omnes rerum formas formositate & pulchritudine vincat ac superet, non potest autem ad hanc nobilem, ac supernaturalem imaginem esse factus, quin sit æternus & immortalis, æternitas enim & perennitas Dei sunt: si quid ergo est imaginis & similitudinis divinæ in ipso homine æternitatem quodāmodo imitari habet, hinc homo ex similitudine divina æternus & immortalis, in quo enim Deo esset si-

milis si immortalis, & æternus non esset.

Immortalis pariter, & æternus habetur, quod mundus sit parvus, distinctus & separatus à macrocosmo & universali mundo, non enim alioquin distingueretur à macrocosmo, sed esset pars ipsius, & una cum reliquis aliis mundi partibus confunderetur cum toto, nec perinde mundus alius diceretur, sed pars ipsius. * At cum dicatur mundus distinctus & separatus à macrocosmo habet aliquid quo distinguatur ab ipso macrocosmo, non habet autē aliud, quo melius & fortius distinguatur, quam ipsam animam perennem & immortalem, cuius solis ratione, verus microcosmus nuncupatur, cum peculiarem hanc lucem æternam, immortalem, intellectualem, & rationalem, & perinde verè vivam & vitalem, habeat, qua actuatur & informetur eius corpus

Homo pariter æternus quid sit parvus mundus

Flavit perinde Deus, in compositione ipsius hominis dum corpus ejus ex limo terræ, compactum est, in faciem corporis humani, & ex flatu illo divino surrexit homo in animam verè vivam & vitalem, hoc est immortalem: flatus enim ille divinus vera vita est, eaque verissime vitalis, & perinde hinc arguendum est animam hominis esse immortalem æternam, nec unquam fato perituram, cum flatus sit divinus & spiraculum vitale ipsius; ei, nihil enim ex Deo ipso, caducum & periturum est, sed omne quod ex Deo fluit, est

Animam verè vivam & vitalem, hoc est immortalem: flatus enim ille divinus vera vita est, eaque verissime vitalis, & perinde hinc arguendum est animam hominis esse immortalem æternam, nec unquam fato perituram, cum flatus sit divinus & spiraculum vitale ipsius; ei, nihil enim ex Deo ipso, caducum & periturum est, sed omne quod ex Deo fluit, est

I immor-

*Homo cuius
sit caput re-
rum omnium
est immorta-
lis.*

immortale & æternum, cum ipse Deus sit fons imo abyssus ipsius æternitatis, & immortalitatis, in super si homo sit caput, & coripheus rerum omnium naturalium, & si omnia illi subserviant. Ad quid hæc præstantia & eminentia, ac Dominium, si caducus periturus & mortalis sit homo, frustraneum est dominium, vana præstantia & inutilis eminentia, si una cum reliquis rebus naturalibus, pereat & evanescat, mortaliump enim & caducorum una & eadem fors, nec inter ipsa aliquid supremum & infimum, sed in ipso corruptionis centro æqualia & eadem sunt.

Non ergo ambigendum est, animam humanam mortalem esse & caducam, sed verè immortalem prorsus, & æternam fore est prædicandum & firmiter credendum, & sua immortalitate & perennitate essentiali, rerum omnium naturalium formas facile superare ac vincere, nec easdem fati leges & normas sequi, sed incorruptam & inalterabilem permanere quod adhuc capite sequenti fiet clariùs.

Quo lucis radio anima humana distinguatur ab aliis rerum formis & animabus.

CAPVT IV.

Anima humana non sequitur formam rerum aliarum creaturarum.

Nullo pacto ambigendum est, quin anima humana lucis suæ radio quo peculiari beneficio, a summo suo Creatore dotata est distinguatur & separetur omni ratione, ab aliis rerum formis. Formæ enim

omnes et si sint ex luce factæ, lux tamen hæc, ex qua originem habent, non est eiusdem speciei, cum luce ex qua originem habet anima humana. Lux siquidem formarum naturalium omnium, cælestis est & mundana, lux autem animæ humanæ non cælestis ullo pacto, nec mundana, sed supernaturalis & divina prorsus, cū ex flatu divinæ lucis & vitæ, traxerit originem; non enim peculiariter insufflasset Deus in faciem hominis, spiraculum vitæ & lucis, si hæc lux & spiraculum vitæ mundanum fuisset & ordinarium, & in limo terræ ex quo factum est corpus humanum jam fuisset; quod enim aderat in limo, non iterum de novo fecisset & creasset Deus: creata autem erat jam lux mundana, & vita ipsius mundi, cum quarto die in Sole & Astris cælestibus perhibetur fuisse cumulata, & in acervum quasi tracta, ut hinc, partes omnes mundi, luce & vita ipsa turgidæ & plenæ, reciperent fomentum vitæ suæ, quo persisterent ac durarent ævum suum. Quod si limus ipsius terræ, vita ipsa & luce mundana turgidus fuerit, ex quo corpus humanum exurgit, Deus ipse in creatione ipsius hominis die sexto et creationis ipsius mundi, non de novo inspirasset spiraculum vitæ & lucis, si istud spiraculum lucis & vitæ, non distinctum fuisset & separatum ab ipsa luce & vita, quæ ab ipso creationis die & quarto, elementis ipsis omnibus infusa & immissa fuerat ab ipso Creatore.

Anima humana substantia non est cælestis, sed divina & supernaturalis.

Res alia omnes ex luce mundi.

Hinc

*Forma hu-
mana est se-
parata ab a-
liis rerum
formis.*

Hinc luce clarius manifestum est lucem humanam qua peculiari ratione actuatum est corpus humanum esse distinctam & prorsus separatam ab ipsa luce mundana, ex qua omnes rerum naturalium formae originem trahunt, & perinde formas humanas etiam esse separatas & distinctas ab ipsis aliis omnibus rerum formis lucis peculiari radio, qui differentiam formalem inter ipsas constituit.

Lux siquidem mundi ex calore insito & naturali quo turget, & innata etiam sua humiditate, germinandi & pullulandi vim habet, & ad gradum sentiendi evehit & sublimari potest, si eius natura quam actuat & informat, subtiliori quo potest, attenuetur gradu, nam in tali gradu subtilitatis suae materiae & substantiae sentiendi facultatem, & virtutem acquirit: hic enim gradus ultimus est suae perfectionis, ad quem perveniri potest, ibique quiescit, nec alios quaerit, cum nec ultra extendi possit.

Lux autem humana qua divini-
cus actuatur corpus humanum, non solum hosce vegetantis & sentiētis animae perfectionis gradus habet, sed & alios perfectiores multo ex suae naturae centro, expostulat & obtinet: itaque & suam materiam quam informare habet suo igne supernaturali, & divino, multo magis attenuat & subriliat ac perficit, quam attenuat & perficit lux mundana sua corpora, hinc cernimus & contem-

plamur differentiam quam maximam, & perfectionis gradum majorem inter corpora humana, & alia rerum naturalium corpora, ut enim haec perfectionem cedunt corpori humano, sic etiam horum forma & anima cedere debet, eandem perfectionem & nobilitatem animae humanae: forma siquidem & anima cum det esse rei, cujus est forma & anima, suae nobilitatis & eminentiae gradus & characteres imprimat, corpori, cui dat esse: sic ex praestantia corporis humani & eminentiae suae palma, supra reliqua rerum naturalium corpora, arguimus suae formae, & animae eminentiae palmam, supra reliquas rerum naturalium omnium formas.

Hinc collectu facillimum animam humanam peculiari divino & supernaturali lucis radio, separatam esse, & prorsus differentem ab aliis rerum naturalium formis, quas omnes an-
ecellit suamet ipsa substantia divina, & supernaturali, immortali & aeterna, ut pote ex flatu vitae aeternae & lucis increatae ortum habens, qui quidem flatus divinus dedit, animae humanae, aeternitatem illam quam possidet omnem & immortalitatem, & omnes alios perfectionis suae gradus, & divina alia aureola, quae sequuntur suae substantiae nobilitatem & eminentiam.

ut capite sequenti fiet ad-

huc clarius.

*Ex gradus
perfectionis
corporu hu-
manu colligi-
mus perfecti-
onem anima
humana.*

*Anima hu-
mana est se-
parata ab a-
liis rerum
formis pecu-
liari lucis
radio.*

Anima humana undenamrationalis, intellectualis & immortalis habetur.

CAPVT V.

*Lucis est
scire & cog-
noscere.*

Lucis est patefacere, demonstrare, iudicare, cognoscere ac intelligere, sine luce siquidem omnia latent & occultantur, ac in tenebris jacent, non ergo possunt intelligi, ac cognosci sine lumine, ea quæ intelligi & cognosci habent: hoc clarum & manifestum habemus, ipsa experientia quotidiana, corpora siquidem brutorum animalium omnium, dum vivunt & luce illa mundi actuantur & informantur: quæ illis vitam parit, cognoscunt ea omnia, quæ illis cognitu necessaria sunt, dum verò mortua, sunt & luce illa qua vivunt privata sunt, corpus remanens, cui lux illa omnino extincta est, nihil cognoscit eorū quæ prius cognoscebat, ex luce ergo illa dependet eorum omnium notio.

Quod si lux vulgaris & communis huiusce mundi præclaras illas omnes notiones communicet & distribuat, quas cernimus & admiramur in brutis animantibus? Quid cogitabimus de illa luce supernaturali & divina, qua corpus humanū actuat & informat? Quales notiones communicabit ac distribuet, si communis & vulgaris huiusce mundi lux admirandas admodum notiones, ac rerum demonstrationes brutis animantibus communicet.

Nulla pacto ambigendum est, quin lux supernaturalis, & divina, qua homo actuat & informatur nobiliores multo & præstantiores notiones homini communicet, quàm lux vulgaris & mundana communicabitur: quantum enim præstat lux divina & supernaturalis luci communi & vulgari, tantum etiam præstant & actus qui ex illa divina luce ac supernaturali dependent. Quod si actus lucis mundanæ sic vitam producere caducam & labilem, cum motibus simplicibus, & quæ corticem rerum non excedunt: lucis divinæ & supernaturalis erit producere actus vitales æternos & immortales, sapientes, prudentes, rationales & intellectuales; hi enim actus lucis sunt divinæ & supernaturalis. Unde homo quatenus ex illa informatus & actuat est, immortalis, æternus, rationalis & verè intellectualis erit, ac solus inter facta animantia dici poterit sapiens, prudens: notiones enim illius, ac demonstrationes quas circa res quascumque habet, sapientiæ & prudentiæ, actus sunt, qui non aliunde scaturire, quàm ex luce illa divina & supernaturali, quæ est illius forma & anima quæ inde verè arguitur immortalis & æterna: non enim tantum sapientiæ & prudentiæ animadvertimus in brutis, ac in homine ipso: vulpecula siquidem simiæ, & Elephanti inter bruta callidiores, non æquiparari possunt calliditate illa & astutia qua pollent, hominibus etiam simplicibus.

*Lucis mundana actus
quales.*

*Lucis divina actus
quales.*

*Homo unde
Sapiens &
prudens.*

*Sapientia &
prudencia
unde.*

plicioribus, hinc collectu facillimū est. & probatu facillimū & evidētissimū, lucem illam qua aſtuatur homo, distinctam esse & separaram ab illa luce qua aſtuantur bruta animalia, & perinde esse speciei, differentis, & divinæ prorsus ac supernaturalis, & perinde etiam producere actus extra naturam communem & vulgarem, qui quidem actus nihil aliud esse possunt, quam rationales intellectuales, & ex immortalī & æterno fonte, scaturiginem habentes.

Mors non ex parte animæ humanæ
 Quod si hominem morti obnoxium, & morbis videamus, id non ex parte formæ & animæ, suæ originem habet, sed ex parte materiæ suæ quæ cum putredini multiplici, ad tempus aliquod, obnoxia sit, obnoxie quærit & efflagitat, putredinis causas deponere ut tandem forma perenni & immutabili aſtuari queat, & sic tandem quiescere, à motu illo alterationum & gaudere suo fine adepto, ad quem summopere pervenire anhelat, nec erit frustranens eius conatus, cum Fide Christiana certum habeamus: mundum tandem universum quiescere debere ab alterationibus suis, & motibus, quibus divexatur: tunc temporis corpus humanum putredinis causas omnes & alterationes, una cum universo mundo deponet & immortalitatis & perennitatis donis decorabitur, & tunc anima humana, æterna & immortalis, corpo-

ri sui æterno & immortali, æterno & immutabili nexu connectetur & copulabitur nunquam in posterū separanda, nec corpus suum relictur; tunc etiam temporis nobilitatē suam & præstantiam, tum animæ, tum corporis humani clarā & manifestam habebimus, & nec amplius de immortalitate animæ nostræ dubitabimus.

Et anima humana & corpus humanum tandem immortalia.

Non ergo jam ambigendum est, sed obnoxie afferendum & firmiter credendum, animam humanam, rationabilem, intellectualem & immortalem, cum ex flatu illo divino lucis æternæ & increatæ traxerit originem: Qui quidem flatu divinus ex ipso æternitatis & immortalitatis fonte, imo abyssoeductus, nihil nisi æternitatem & immortalitatem in homine ipso, cui insufflatus fuerit, producere potuit, & cum in eadem abysso sit sapientiæ, prudentiæ, scientiæ & cognitionis infinita abysus: plus ille lucis, & vitæ hinceductus, sapientiæ, prudentiæ, scientiæ & cognitionis erit plenus: hinc anima humana ex flatu illo, rationalis, intellectualis, sapiens, prudens, sciens & cognoscens habenda, & æstimanda erit, & cum tanti ponderis sit facta & creata à summo Creatore.

capite sequenti disquiremus.

Anima humana rationalis, intellectualis, sapiens & sciens unde.

(O)

Anima humanæ quæ rationalis & immortalis à Deo Creatore facta fuerit.

CAPVT IV.

In voluntate divina rationes quæ esse vanum est.

IN voluntate divina, & placito rationes quæerere velle, humanæ vanitatis est, cum potissima ratio sit, placitum ipsum ac voluntas divina nihil enim voluit Deus quin summopere bonum fuerit & necessarium: vidit enim Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Quod si quis adhuc quærat, cur homo factus sit rationalis & immortalis, & reliqua cuncta exclusa fuerint ab ipsa ratione & immortalitate, nec illi sufficiat placitum divinum, ac voluntas suprema ipsius Creatoris, qui cum nihil fecerit sine ratione, hanc quærat scire & cognoscere rationem; animadvertat quæso opifici summo & omnipotenti consonum valde esse, & suæ potentiae infinitæ congruum, non omnia æqualia fecisse, quæ enim illi subserviunt omnia quidem illi infima esse debere: nihilominus tamen æterna, immortalia & intellectualia esse debere, quæ illi æterno, immortalis & plusquam rationali perenniter subservire debeant; alioquin creaturis intellectualibus nullatenus fuisset opus, si Deus ipse laudis, honoris & gloriæ non fuisset avidus, & ab ipsis creaturis laudari & gloriati non efflagitasset; Si ergo honor, laus & gloria, perennis & sempiterna Deo Creatori debeantur, creaturas ratio

Honor laus & gloria Deo debentur ab homine.

nales & immortales adesse necesse est, ut ab his procedat talis honor, laus & gloria, ab aliis enim irrationalibus creaturis, hæc encomia, scaturiri non possunt, cum non intelligent quid faciant; intellectus enim solius est, & rationis laudare, glorificare, atque honorem dare. Laudant quidem omnia, & glorificant Deum Creatorem, quatenus existunt at non ut homo, quin non solum mirabili existentia sua & nobilitate, una cum cæteris creaturis omnibus Deum Creatorem suum laudat & glorificat, sed & ipsum cognoscit, & ut Creatorem suum & Deum honorat & glorificat, quod solis hominibus & Angelis, & intellectualibus creaturis quadrat & cõpetit. Sic factus est homo rationalis, intellectualis & immortalis, ut intellectu suo, ratione, & immortalitate, æternas & immortales quantum potest, Deo persolvat gratias & laudes: sic ex honore, laude & gloria quæ debetur Deo creatori, colligibus hominæ debere esse intellectualé & imortalem. Cum solus homo ex creaturis infimis debeat propriè laudare Deum, & tacitas ipsius docere laudes: Reliqua autem cuncta creata metaphorice & tacite tantum dicuntur laudare Deum: homo verò solus, soli Deo laudes ore, mente, & obsequio persolvit.

Præterea Deus cognosci & intelligi voluit, ab ipsis hominibus, in quantum exterius cognosci & intelligi potest. ergo homines huiusce cogni-

Laudant Deum, & honorare hominum propriè, & Angelorum est.

Homo est immortalis quatenus honorem & laudem æternam debet Deo.

Ex cognitione Dei immortalitas hominis colligitur.

cognitionis capaces esse voluit, ergo & intellectuales & rationales, imo & immortales cum hæ solæ creaturæ, hujuscæ cognitionis & scientiæ participes esse queant. Vnde ex cognitione illa divina quam ex Deo ipso habere homo potest, fit ipso quasi Deus, & perinde immortalis & æternus: iustitiæ siquidem divinæ & misericordiæ valde congruit, ut quos cognitionis suæ, & amoris voluit esse participes, eosdem ipsos debere esse æternos & immortales ac intellectuales, ut ex tali cognitione, perenni & perpetuo amore, Deum ipsum persequi possint: amor enim perpetuus ac perennis firmus & constans qualis verus amor, meretur esse, ex perpetuo perenni firmo & constanti amanti ortum habent.

*Immortali.
tac hominis
unde colliga
tur.*

Homines ergo ex cognitione & scientia Dei, & ex amore divino, quem ex scientia illa & cognitione habere debent erga ipsum Deum, & ex laude, honore & gloria quam perpetuam & perennem Deo ipsi reddere habent immortales, perennes, rationales & intellectuales esse firmiter credendum est. Alioquin enim Creatori suo laudes illas, honorem, amorem & gloriam reddere non possent, & perinde hinc attingere possumus animam humanam intellectualem, rationalem & immortalem Deum fecisse, ut ratione sua, & intellectu Deum ipsum amore perpetuo persequi posset, ipsumque laudare, honorare & glorificare valeret.

*Anima humana quo vinculo
& nodo amoris corpori suo
copuletur.*

CAPVT VII.

Maximæ est difficultatis & altæ ac profundæ disquisitionis querere & investigare, nodum & vinculum quo anima humana corpori suo connectitur, similia siquidem similibus facili via copulantur, ac junguntur, at dissimilia nullatenus inter se conjungi possunt. In rerum autem natura nihil dissimilius est, ipsa anima humana & corpore, anima siquidem humana, lumen Dei est, ac divina, ac supernaturalis substantia, corpus autem humanum lutum, pulvis cinis & limus ipsius terræ est. Quid autem luto, limo, pulvere & cinere lumini divino dissimilius: nihilominus tamen in summo cum amore copulantur, ac inter se connectuntur, at ægre admodum, & summa cum anxietate, à se ipsis dissolvuntur. Cum ergo sint inter se tantæ dissimilitudinis non possunt, inter se connecti, ut unum individuum componant, nisi medio quodam: quod quidem medium utriusque naturæ particeps esse oportet, quale autem sit istud mediū nobis jam est disquirendum. Cum ergo anima humana sit lumen divinum & lucida supernaturalis substantia, corpus autem humanum sit quid terreneum & elementare, perquirenda nobis est inter utrumque serie substantia, quæ horum duorum sit mediū, & participet utriusque substantiam, in rerum autem serie nihil aliud

Anima humana & corpus humanum dissimilia, & tamen connectuntur.

Lumen celeste est medium coniungendi animam humanam & corpus.

aliud reperire habemus, quam lumen cœleste & astrale, hoc enim solum medium censemus inter animam humanam & corpus humanum, quod, quodammodo participet utriusque naturam: lumen enim est æquè, ac humana anima, non tamen eiusdem speciei, sed eiusdem generis, quod quidem sufficit, ut rationem & naturam luminis habeat, corporis autem humani participat naturam, quod & quid elementare sit omnium elementorum participans naturam, ut & corpus humanum: elementa autem quæ luci cœlesti & astrali insunt subtilia valde sunt, & quo in tenuiori possunt esse & subsistere gradu, quæ verò corpori humano insunt elementa, crassa valde & opaca sunt, & crassiori quo possunt in animali subsistere gradu: sic tenuitate & crassitie solum inter se differunt ac distinguuntur, lucis mundanæ, seu cœlestis & astralis elementa & corporis humani. Hinc clarum & appertum habemus lumen cœleste & astrale medium esse illud, & vinculum quo anima humana corpori humano connectitur, participat siquidem utriusque naturam & essentiam: Ambigere enim non possumus quin lumen astrale & cœleste sit lumen in genere, & luminis habeat essentiam, ut & anima humana, nec etiam ambigere possumus, quin idem lumen astrale & cœleste, materiæ & substantiæ tenuissimæ elementaris habeat naturam cum forma sit, ipse

*Concluditur
lumen cœleste
esse mediū
coniungendi
animam &
corpus hu-
manum.*

materiæ elementaris, quam quidē formam participare oportet naturam & essentiam ipsius materiæ, cū ex centro ipsius educatur, & in principio ab ipso Creatoreeducta sit, in rerum omnium productione, sic lumen astrale & cœleste verum vinculum erit, & solus naturalis amoris nodus, quo anima humana corpori humano connectitur: non imò tamē inficias quin sumus Deus Creator in creatione & infusione ipsius animæ humanæ propensionem summam, & inclinationem amoremque summum erga corpus humanum infundat & impertiat qua sola inclinatione & amore, sufficienti satis vinculo & nexu satis facili & forti, alligetur corpori, adeo ut non quærendus sit alius nodus quo simul connectantur, quam inclinatio illa & amor, illis supernaturaliter infusus: nihilominus tamen nexus alius fortissimus est, & ex parte corporis reperitur in ipso corpore, & verè naturalis est, & ex illo dependet amor & inclinatio ac propensio, quæ inter ipsa reperiuntur, nam amor inclinatio & propensio ex sympathia & similitudine substantiæ originem habent: lux autem creata, qua informatur & actatur materia rerum omnium, reperitur etiā in corpore humano, quatenus materia rerum prima in ipsa reperitur, ut in reliquis aliis rerum naturis, lux autem illa sympathiam quam maximam habet cum luce illa supernaturali quo informatur corpus huma-

*Propensio &
amor anima
humana in
corpus suum
unde.*

*Lux in luce
habet sym-
pathiam.*

humanū nihil enim similius est luci luce ipsa, dicitur etiam media natura lux ista cœlestis, quia medium est inter animam rationalem & corpus humanum, ut inter se copulentur. Non ergo ambigere debemus lucē creatam mundanam, cœlestem & astralem esse vinculum, nodum & nexum quo anima humana, lumen Dei, & supernaturalis lucis substantia connectitur & copulatur, corpori humano, quod informat & actuat.

*Anima humana qua ratione
& via utatur luce cœlesti ad a-*

ctiones suas peragen-
das.

CAPVT VIII.

Anima hu-
mana quo
medio ut-
atur ad agen-
dum.

Anima humana ut supernatura-
lis est substantia lumen Dei
creatum & infusum corpori huma-
no, dum creatur, tantæ & superna-
turalis actionis, ut actiones illas mi-
ras & supernaturales, dum corpori
suo immergitur, ac veluti incarcerat-
ur, edere non possit, absque me-
dio apto & idoneo, ad actiones illas
in actum & lucem producendas, corpus siquidem humanum, crassū
nimis & opacum est, ut sua illa
crassitie & oppacitate, recipere ne-
queat mirandas illas lucis humanæ
supernaturalis actiones nisi in se
containerer, aliquid subtile, ac tenue
valde, cuius subtilitatis & tenuitatis
ope, mirum istud agendi opus reci-
piat, & receptum in lucem & actum

edat; illud autem subtile quod est in
corpore humano est vera lux cœle-
stis & astralis, quæ in corpore hu-
mano constituit spiritus naturales,
vitales & animales: nihil enim aliud
sunt hi spiritus, quam portio lucis
astralis & cœlestis, quæ purioribus
& subtilioribus elementorum hu-
manorum partibus vinculatur, ut
ita loquar, seu constringitur, & sic
lux cœlestis & astralis constituit in
corpore humano, humidum radica-
le & calidum innatum, quod est ex
Medicorum omnium consensu, &
placito, animæ humanæ, verum &
unicum agendi instrumentum, sic
lux cœlestis & astralis sit verum &
unicum agendi instrumentum ani-
mæ rationalis, cum fiat calidum in-
natum & humidum primigenium
corporis humani: ex quo solo ex-
surgunt spiritus verè vitales, qui a-
ctionum omnium & facultatum
humanarum sunt fundamentum,
qui totum corpus humanum; &
singulas illius partes occupant &
replent una cum anima illa divina,
& supernaturali substantia, quæ dū
creatur à summo rerum opifice, in
gratiam solius hominis eo instan-
ti infunditur corpori humano, & ip-
sum actuat, & informat, substanti-
amque illam ætheream elemento
stellarum correspondentem lucidā
& omnino cœlestem in ipso corpore
adueniens eam ipsam etiam actu-
at & informat, tanquam partem
corporis humani, eaque ipsa medi-
ante, mirandas suas omnes actiones

Anima hu-
mana orga-
nismū ad a-
gendum.

K

poten-

potentias & virtutes exercet. Quod enim in corpore humano solum a-
ctivum est, & agendi capax, id solū
assumere habet anima humana ad a-
gendum: lux autem cœlestis & astralis
spiritus naturales, vitales & ani-
males constituens & componens,
sola est activa & actionis capax, un-
de illud Virgilii & Academicorum
omnium Philosophorum decretum
igneus est ollis vigor & cœlestis ori-
go feminibus, unde etiam ab Hypo-
crate spiritus dicuntur, ὁμοιοτα: im-
petum facientia, quod motus & a-
gendi principium, inde scaturiant:
hinc antiquorum quamplurimorū
delusi fuerunt, animam humanam cū
spiritu illo impetum faciente, & a-
nimæ organo, confundentes quod
capite peculiari demonstrabimus
postquam declaraverimus animam
humanam luce astrali & cœlesti utri-
tanquam organo proprio ad actio-
nes suas omnes peragendas, cum
lux illa sola, in corpore humano, sit
actionis edendæ capax, ut in reli-
quis rebus omnibus naturalibus, in
quibus solis hæc lux est actionis
principium & fundamentum. Ea ex-
go ratione & via, anima humana
uritur luce cœlesti & astrali ad agē-
dum & operandum, jam verò videamus
quam turpiter delusi sunt, qui
animam humanam cum calido
innato & spiritu vitali con-
fuderunt.

*Spiritus qua-
re dicantur
impetum fac-
ientes.*

*Inest in
omnibus re-
bus princi-
pium actio-
nis.*

*Anima humana nullatenus
est calidum innatum corporis hu-
mani, nec eius vitalis spiri-
tus.*

CAPVT IX.

Capitibus præcedentibus satis
clare demonstratum est, ex defi-
nitione ipsius animæ rationalis, &
ex disquisitione ipsius essentia: eam
ipsam animam humanam nullo pa-
cto esse, calidum innatum, neque
spiritum vitalem ipsius corporis hu-
mani, cum spiritus vitalis & calidū
innatum corporis humani, & reli-
quorum omnium animantium sit
quid elementare & astrale tantum,
ex fonte naturæ visibilis ortum du-
cens: anima autem humana est lu-
mē supernaturale, à summo opifice,
peculiariter creatum in gratiam so-
lius hominis, nihil naturæ visibilis
& elementorum habens, sed super-
naturalis est prorsus ordinis, & su-
pernaturaliter & divinitus corpori
humano infunditur dum creatur,
forma tamen naturalis est corporis
humani, non quod ex legibus natu-
ræ, corpus humanum elementare
suum informet & actuet, ex eius
centro per se educta alterationis &
productionis statuto ac decreto: sed
est forma naturalis ipsius corporis
humani quod formæ naturalis vi-
res in ipso corpore agat, & formæ
naturalis imperio fungatur, unde
& calido innato & humido primi-
genio eiusque naturalibus spiritibus
imperat, nec quicquam est in corpo-
re hu-

*Calidum in-
natum non
est natura
rationalis.*

*Spiritus vi-
talis quid
sint.*

*Anima hu-
mana quare
forma homi-
nis.*

re humano, tum ex parte Astrorum
tum ex parte elementorum inferio-
rum quin animæ humanæ decretis
& statutis subiiciatur, ita ut nisi libe-
re concurrat, cum instrumentis &
organis suis ad agendum, ipsa & in-
strumenta, & organa actionibus suis
propriis & innatis denudentur, ut
clarum & manifestum est, ex extasi
animæ humanæ, ubi corpus huma-
num privatur facultate comūni &
ordinaria, nec tamen moritur, nec
anima ejus separata est à corpore,
sed tota raptā est & sublimata mēte
& cogitatione in Deum, quæ sola
cogitatione ita gaudet, ut functio-
num suarum prorsus obliviscatur,
& inde instrumenta & organa agen-
di, ipsius corporis humani ipsamet
actione privantur, donec redeat ani-
ma ex extasi sua & raptu, & suis de-
inde fungatur ordinariis officiis.

*Anima hu-
mana calido
imperat.*

*Extasis quid
sit.*

*Calidum in-
natum cor-
poris sequi-
tur naturā.*

Ex eo ergo dominio & imperio
quo valet anima humana in corpus
suum & in omnia quæ corpori in-
sunt collectu facillimum est, animā
humanam non esse calidum innatū
corporis sui, nec ejus vitalem spiritū
hæc enim omnia, corporis sunt, nec
illi proprie dominantur, ut cum sint
corporis, corporis ejusdem sequun-
tur innatas & naturales inclinatio-
nes; & nisi anima humana repugnet
& refrenet, ac temperet innatum il-
lud agendi corporis humani cæcæ-
the, totum ruit in pejus, & id ortum
habet ex agendi libera sua volunta-
te, qua sola in utramq; ferri potest
partem, ut capitulis sequentibus
clarum erit & aper-

tum

*An anima humana cælestibus
subiiciatur Astrorum radiis &
influxibus.*

CAPVT X.

Quæ sunt infimi ordinis, non a-
gunt in ea quæ sunt supremi ac
supernaturalis ordinis, ac contra ex
divino decreto ac statuto, quæ sunt
supernaturalis & supremi ordinis
imperant ac dominant, his omni-
bus quæ sunt infimæ sobolis & na-
turalis scaturiginis, & id omne expe-
riencia quotidiana, habemus experi-
tum, superiora siquidem inferiori-
bus dominantur, non è contra, infe-
riora superioribus sunt dominio, na-
turalis siquidem ea ratione pertur-
baretur ordo, & sic mutaretur quo-
dammodo statutum & decretum
divinum, quod est impossibile Ani-
mæ ergo humana cum sit superioris
ordinis & supernaturalis, cælum ve-
ro & omne astrum infimi ordinis &
naturalis, non poterit ullo pacto,
subjici astrorum radiis & influxibus
hi enim solum agere possunt in ea
quæ sunt inferioris ordinis & ejus-
dem naturæ & ipso divino decreto
& naturæ ipsius lege ac cælum non
est ejusdem naturæ cum anima hu-
mana imo contra diversæ est natu-
ræ, & perinde agere non potest, in
animam humanam cum nihil habe-
at cujus ope, & ministerio, ejus a-
ctiones in troduci queat in substan-
tiā ejus: quiquid enim cæli habet, ex
massa prima abyssi ortū duxit, ac ima-
aurem hominis nihil ex massa illa
tenet, sed te novo quotidie
creatur, in favorem & gratiam
homi-

*Inferiora
non agunt in
suprema, sed
è contra.*

*Anima hu-
mana non
subiicitur
astru.*

K 2

homi-

hominis & nihil abyssi materiæ primæ habet ut superius clare admodum demonstratum est, cum ergo nihil abyssi materiæ primæ habeat, ea quæ sunt ex abyssu in ipsam agere non possunt, cum in ea nihil reperitur, in quod agere queant.

Anima humana nihil habet ex materia prima.

Anima autem humana, nihil habere ex abyssu materiæ primæ superius satis dilucide demonstratum est cum sit lumen Dei ex flatu divino creata substantia ad similitudinem verbi primi, exemplaris: nihil autem flatu ille divinus habuit ex abyssu aut in Deo ipso fuisset aliquid ipsius abyssi per ipsum Deum ex nihili fonte, creatæ, quod est absurdum dictu & cogitatu.

Cum ergo anima rationalis nihil habeat ex materia prima, nec ex forma illius quæ lux creata est, quæque sola actionis est capax, recipere non poterit actiones & virtutes illius lucis, cum dissimilis omnino sit illi & alterius speciei, natura siquidem ex Philosophorum omnium sententia in similem & eandem naturam habet actionem, unde clamant natura naturam vincit, natura natura gaudet, natura naturam continet ut similia in similia agere tantum posse ostendant ac demonstrant. Quod si naturalia tantum agant in naturalia & extra & ultra agere nequeant per optime concludere possumus animam humanam non subijci ullo pacto astrorum radiis & influxibus, cum sit supernaturalis ordinis in quem cælum agere nequit.

Concluditur animam humanam non subijci astris.

& cum nihil habeat lucis creatæ, mundanæ. quæ sola recipit cœlestes influxus dum inferioribus creaturis eu alligata, hinc clarissimum & appetum habemus, animam humanam non recipere influxus cœlestes cum lux cœlestis non permisceatur animæ humanæ imo contra, dum anima humana informat & aëtuat, corpus humanum & omnes illius partes informat & aëtuat ipsam lucem cœlestem & mundanam & ad superiorem gradum vi sua supernaturali, elevat, ita ut, ipsa lux mundana quæ corpori humano inest, & eius spiritus & calidum innatum constituit, sit fortior multo & potentior, quam in brutis animalibus; ita ut resistere valeat cœli & planetarum influxibus, potentia illa divina & supernaturali aëtuata & informata, hinc factum est decretum istud sapientum, sapiens dominabitur astris; non enim aliquid possunt astra in hominem sapientem ac prudentem sed in hominem brutum qui anima sua prudenti sapienti ac rationali uti nescit ac more brutorum vivit, & suam imperantem & cunctis rebus regnantem virtutem & energiam libera sua voluntate deponit & rebus sibi multo infimis subservit ut capite sequenti fiet clarius.

(O)

☉

Ans.

*Anima humana, qua via
ratione astris subiiciatur.*

CAPVT XI.

Vidimus capite superiori qua ratione anima humana, ratione & intellectu suo astris ipsis & cælo omni dominari valeat cum habeat potentiam & energiam ex intima sua supernaturali substantia in cælos & astra jam vero perquirendum nobis est, an aliqua ratione astris subiiciatur cum experientia ipsa constet homines quamplurimos ex fati lege & astrarum influxu morbis variis, tum animi, & corporis tentari, & affligi, quod quidem esse nõ posset, nisi anima humana virtutibus dotata aliqua ratione astrarum influxibus & radiis subiiciatur, scimus enim ratione & experientia ipsa, natos homines sub Saturni influxu: malevolos & infortunatos, & retrogrado, audaces nimis & impudentes antiquos fures & avaros esse. Ac fieri si vero sub Iove nascantur fieri laetos, pulchros: tenaces, mites urbanos iucundos: verecundos ac generosos, si autem sub Marte producantur in ariete & scorpione fieri loquaces, mendaces, latrones spoliatores fallaces & instabiles si vero sub sole in Leone prudentes, tristes, pulchros, veraces: nec non sapientes esse clarum est si vero sub Luna in cancro, fortes, justos castos & vagabundos, enasci comprobamus, hæc autem vitia & virtutes ab anima humana, depen-

dent & ortum habent. Et si ab astris homini infundantur, cum animi humani affectus sint & pathemata non corporis, animæ non corpori, impertiri fatendum erit.

Huic objectioni respondendum erit affectus illos & pathemata quæ animo humano imprimuntur, non immediate ab astris animo imprimi sed calido innato, & spiritibus vitabilibus, animalibus ac naturalibus corporis humani, qui cum sint ex lucis mundanæ substantia, facili via recipiunt ab astris, substantias illas & energias cælestes, quæ in corpore humano, seu in parte eius puriori & cælestiori impressæ & impactæ & unice excitant & alliciunt animæ humanæ organum, & instrumentum agendi, ad ita agendum & ad similes & correspondentes astrarum influxibus actiones edendas: quæ si optimæ & laudandæ sint virtutis nomen accipiunt si vero malæ & pessimæ vitii stygmata, connotantur ac inurantur non tamen hinc arguendum est virtutes & vitia, ab astris infundi cum astra non intelligant nec cognoscant virtutes, virtutis aut vitii conditiones at solum infundunt astra, suos peculiare radios virtutibus seu energiis, & proprietatibus eorum decoratos, qui impacti & conjuncti humano calido innato, actionis humanæ principio, iisdem proprietatibus & energiis astralibus & cælestibus calidum ipsum innatum humanum imbuunt, & ad similes & correspondentes a-

*Astra incli-
nant & inci-
tant non co-
gunt.*

K 3. astro.

*homo qua
ratione a-
stris subiici-
atur.*

*Homines
sub astrarum
radiis nati
quales esse as-
serant. Astro-
logi.*

astrorum energiis, actiones edendas alliciunt, tentant & inclinant, non cogunt quia anima humana ut vera corporis forma & agendi principium cum sit libera voluntate prædita, nulla astrali virtute cogi potest, hisce enim occultis astrorum illecebris sua innata virtute qua corpori suo imperat resistere potest, & ita astrorum radiis non subijci animam humanam collectum facillimum est, quamvis sepe sæpius & nimis hisce occultis astrorum illecebris non resistat, sed cædiat mera sua & pura libera voluntate. Hisce rationibus & argumentis clarum est, & admodum manifestum, qua ratione & via, anima humana subijciatur astrorum radiis & influxibus, & qua virtute & potentia iisdem resistere queat, ut nulla tenus iisdem subijciatur; non enim influunt in ipsam animam astra nec influere possunt sed tantum influunt in corpus & in principium & organum agendi suum quod est calidum innatum & humidum primigenium corporis humani quibus solis impriuntur & infunduntur astrorum virtutes & proprietates, nunc ad bonum & ad virtutem, nunc ad malum & vitium inclinantes & quasi tentantes animam humanam, ut hinc se diligat bonum & virtutem brabio virtutis & gloriæ, cõnetur: si vero malum & vitium, mali & vitii dedecore, tamquam perenni, & perpetuo stygmate infametur, sic astra & influxus eorum ad gloriam & honorem virtuosos, & generosos, evēhūt malos vero, & pessimos homines ad

Qua ratione anima humana subijciatur astris

tartara deprimunt: non quod id, ex astris dependeat & scaturiat, sed ex pura animæ humanæ; libera voluntate, quæ nunc his, nunc illis viciis aut generosis, astrorum illecebris obsequitur & secundum obsequium suum bonum aut malum evēhitur aut deprimitur, quod, capite sequenti dilucidius multo declarabimus animæ humanæ liberam voluntatem investigando.

Anima humana unde sit libero arbitrio prædita ac decorata.

CAPVT XII,

Nihil Deo ipso liberius est, fons enim est & scaturigo totius libertatis, quicquid agit liber agit, nullo pacto coactus, & ex sua libera unde de quaque voluntate, emanant, & exsurgunt actiones, cum autem ex Deo ipso originem traxerit homo, & eius forma anima humana, ut demonstratum est, capitulis præcedentibus, est enim anima humana flatus divinus & spiraculum vitæ, ex ipsa vita æterna increata libera omnino ortum habens, & ad imaginem verbi primi exemplaris creata substantia. Si hinc ergoeducta est anima non videmus cur illi denegandum sit liberum arbitrium, uti non certimus cur illi non concedenda immortalitas, ratio & intellectus, sapientia atque scientia hæc omnia enim sunt supremo, & infinito gradu in fonte ipso ex quoeducta est anima humana, haurit ergo anima humana ex fonte suo ex quoeducta est, quidquid liberi arbitrii habet, quicquid

Anima humana libero arbitrio prædita est unde hoc habent.

Anima humana quicquid habet divini in fonte divino habet.

quid

quid scientiæ intellectus & immortalitatis possidet, alioquin suspicari posset incredulus non ex fonte divino eductam fuisse si nihil fontis divini saperet ac redoleret, experientia autem ipsa cernimus animam humanam scire, cognoscere, ratiocinari, intelligere & sapere, inde etiã & liberam esse, & sui omnino juris debere esse confitendum est, non enim hisce prædictis donis dotatam & exornatam esse confiteri habemus, quin & reliquum fateamur donum quo cæteris animantibus præcellit, & cuius solius gratia, legem habuit, à summo suo creatore rigide observandam ne morte periret, nisi enim sui juris & liberi arbitrii fuisset homo à summo creatore factus.

*Tertulianus
in Marcione.*

Deus creator non illi imposuisset legem, nec adhuc posteris suis imposuerat mandata rigide observanda, qui enim non sunt sui juris & potestatis, his nõ imponenda sunt mandata, si ea observare nequeant: nequeunt autem cum non sint sui juris & potestatis. Perinde clarum est, & summo opere manifestum animam humanam libero arbitrio præditã esse, ex sua et ipsa substantia, quæ ex naturali sua virtute, & innata proprietate, liberos & sui juris educit actus, & perinde non coacte, sed libere omnino astrorum influxibus & planetarum virtutibus subicitur: hoc est astrorum, illecebris libera voluntate parit, quas tamẽ illecebras cælestes sua etiã libera potestate compescere potest & in contrariam

*homo nisi
esset liber
frustra tentaretur.*

partem vertere potest. Alioquin nihil laudis & gloriæ, viruperii & pænæ demereri posset, si ex libera potestate non dependerent actus illi qui laudem & gloriam, viruperium & pœnam, ex postulant & exigunt. Vnde cum videamus astra necessario influere in hæc inferiora, & præsertim in hominem & tamen non cogere necessatio hominem ad hos influxus insequendos.

Hinc concludere debemus animam humanam liberam esse debere ut influxibus cælestibus resistere possit, & instigationibus mali genij & incitationibus boni genij ad virtutem sequi valeat; non enim ad malum vel ad bonum incitare possent genij, animam humanam nisi ipsa esset libera, voluntate prædita, nec in utramque ipsa verti posset partem, & perinde frustra tentaretur ad bonum vel ad malum insequendum nisi esset sui omnino juris. Ex substantia ergo sua, ex statu nempe divino, libero prorsus ex quo facta est, ut ex actibus liberis quæ inde depromuntur, nullo pacto hæsitare debemus animam humanam liberam omnino esse & suæ potestatis, & perinde luci omnino mundanæ imo Angelicæ & diabolicæ, vi sua propria & voluntate innata libertatis fonte, resistere posse quod omnino divinum est, & supernaturale, in ipsa anima humana, quod capitulis subsequenti-
bus dilucide admodum
perquiremus.

*Concludi-
tur hominẽ
esse sui iuris*

Anima

Anima humana qua energia resistere queat, Angelicis & diabolicis conatibus.

CAPVT XIII.

Anima humana qua resistat. diabolicis conatibus

Actus liberæ voluntatis nullatenus cogi possunt aut si cogi possunt, non actus sunt liberæ voluntatis eatenus qua cogi possunt: liberi siquidem actus, eatenus sunt liberi, quatenus cogi nequeunt si cogantur liberi non sunt cum libertatem amittant dum ita coguntur anima perinde humana, nullo pacto cogi potest, nec Angelico vel diabolico conatu, nec ad bonum, nec ad malum insequendum nisi pura sua & libera voluntate, feratur, ad id ipsum ad quod incitatur Angelica vel diabolica suadela, & persuasione. Persuadere quidem possunt Angeli animam humanam ad bonum virtutemque insequendam, Cacodæmones verò eandem ipsam animam tentare possunt variis suasionibus & illecebris, ipsam verò cogere, nullatenus possunt, cum sit essentia sua libera, à Deo creata; ita ut nullo pacto, à super cœlesti potentia ad actus eliciendos & producendos cogi possit, destrueretur siquidem eius essentia libera si cogi posset, quod super cœlesti potentia est impossibile, implicat enim contradictionem esse liberum, & non liberum; resistit ergo anima humana Angelicis & diabolicis conatibus omnibus, mera sua potentia, & facultate

Quid possunt Angeli & demones in animam humanam.

Libertas animæ humana cogi non potest

tate libera, qua prædita est, à summo suo creatore, qui eam liberam libere creavit, ita ut Deus ipse, absque destructione essentia animæ humanæ, eam ipsam cogere nequeat, ad actus suos edendos. Vnde illud Augustini qui fecit te sine te, sine te, te ipsum Salvare non potest, ut liberi arbitrii potestatem & facultatem in homine demonstrare queat, tantæ esse energiae, ut Deo ipsi resistere possit nihilominus tamen gratia divina efficaci, ut loquuntur Theologi, ita liquefcit cor hominis & eius voluntas libera, ut omnino sequatur voluntatem Dei, nihilominus potentia resistendi, hoc est actus & potentia libere agendi, non destruitur at integra manet, qua mereri valeat si bonum & virtutem sequatur & torqueri etiam ipsa queat si malum quod pœnas exigit, seletur. Perinde non culpanda sunt astra & influxus cœlestes, nec demones si vitiiis contaminetur anima humana non enim hæc ex astris & dæmonibus; seu malis geniiis in animam humanam necessario defluunt ita ut hinc male & vitiose agere debeat anima humana at ut continuo prælium agat, in vitium & malum ipsumque vincat, & superet, & victoria parta triumphet. Ad hoc solum creata est anima humana, ut in corporis sui ergastulo, conclusa, semper & continuo, dies & noctes prælietur, vita enim sua nihil aliud esse debet quàm perpetua militia super terram at cū nobilis admodum sit & nobilissima creatura

Voluntas humana gratia divina liquefcit non tamen cogitur ad obediendum gratia divina.

Anima est creanda prælium.

Vita humana nihil nisi perpetua militia super terram

creaturarum infimarum vincere habet, vt coronetur turpe enim est illi ac summum dedecus, vinci & superari, cum in se habeat vincendi, ac superandi sufficientem energiam. Vnde quaque enim stipata est & munitis fortissimis præmunita, vt cœlestium omnium viribus resistere possit vt inferius fiet manifestum & clarum.

Anima humana cur habeat cœlestes influxus infaustos et sibi contrarios.

CAPVT XIV.

Anima humana nihil est infaustum & contrarium.

ANIMAE humanæ nihil infaustum, & contrarium esse potest cū in ipsâ naturale nihil agere possit cœlum enim & astrum cum sint diversi generis in ipsam animam agere nequeunt; contraria enim vt inter se agant sub eodem genere esse oportet, aqua enim & sulphur inter se agunt, quod sub eodem genere elementi collocentur: anima autem humana, & cœlum & astri quodvis non sub eodem genere sūt & perinde infausti & contrarii inter se habere possunt, superest ergo vt aliquid sit in corpore quod afluat, cuius ope & ministerio, anima humana persentire possit cœlestes illos sibi infaustos & contrarios influxus & radios, qui illi proprie & stricte loquendo, non sunt contrarij, cum non sub eodem genere collocentur anima siquidem humana non est lux cœlestis, sed est lux diuina & supercœlestis vt probatum est sufficienter superius & perinde non sub eodem ge-

nere lucis collocantur anima humana & radii cœlestes & perinde etiam radii cœlestes nihil contrarij & infausti in ipsam animam humanam infundere possunt, at in corpus humanum infundunt quidem aliquid infausti cū in corpore humano reperiatur lux cœlestis corpus mouens & agens & suscitans ad actiones suas peragendas, hæc est enim lux cœlestis permixta corpori & vera permixtione illi unita, nec tamen est forma corporis humani vera & vltima; non enim habet aliam formam corpus humanum præter animam rationalem & intellectualem: at solum est hæc lux cœlestis instrumentum actionis animæ humanæ, quod vtitur anima humana, vt corpus suum compellat ad agendum illud autem, instrumentum cum sit lux cœlestis, præcipuaque eius pars tota ex cœlo dependeat facili negotio suscipit impressiones cœlestes & si aliquid sit mali vel boni influxus dum corpus humanum producit illud quidem corpori humano, tunc temporis imprimitur & vnitur, parti potissimum lucidæ, & cœlesti, quæ ipsū corpus suscitare habet ad actiones & in posterum deinde, toto ævi tempore, dum corpus persistit cœleste illud quod impactum est suscitatur ad actiones similes edendas cœlestibus radijs, qui primo productionis tempore in corpus humanum descendunt vt illi vnirentur & permiscerentur, vera permixtione & calidum innatum corporis humani constituerent. Sic calidum innatum verum & vnicū animæ humanæ instrumentū

Corpus humanum non habet aliam formam præter animam humanam.

Quid suscipiat in corpore humano cœlestes influxus.

Calidum innatum su-

L

alidum
natum sus-
cipit infla-
uo tanquã
rporis hu-
ans orga-
am.

mentum suscipit impressiones cœle-
stes, & influxus bonos vel malos, &
si quid est fausti vel infausti ex astro-
rum radiis tunc imprimitur calido
innato, vnde calidum innatum cor-
poris humani imbuitur & inficitur
vt ita loquar influxibus astrorum vnde
deinde titillatur ad actiones simili-
les astrorum impressionibus peragē-
das, et anima humana suscitatur in-
strumento suo, ad similia peragen-
da Quod si instrumentum suum seu
calidum innatum corporis imbua-
tur hisce impressionibus cœlestibus
fieri non potest, quin anima huma-
na titilletur et suscitetur ad hoc agen-
dum, quod ab astris impressum est et
infusum calido, innato suo, actionis
suae, instrumento, non tamen inde
necessarium est, vt anima humana
cogatur ad ita agendū et sic clarum
habemus et manifestum quã ratione
cœlum et astra, habeant aliquid fau-
sti vel infausti quod quidem anima
humana sæpe sæpius sequitur, quod
instrumenti et organi suam actionē
inclinatōē et propensionem sæpissi-
mè obsecundet et hinc ortos esse bo-
nos et malos genios, naturæ humanæ
facili negotio credere possumus.
Quod capite sequenti disquiremus.

*An anima humana habeat
bonum et malum genium. Quo susci-
retur ad bonum vel malum in se-
quendum.*

CAPVT XV.

Sanctorum patrum quamplurimi
nobis affirmant vnicuiq; homini

datum esse genium bonum et malum
vt, bono suscitante genio virtutem
sequatur homo, aut saltem suscitetur
ad ea persequendam, malo autem in-
stigante genio, ad vitia insequenda
titilletur. Genium autem bonum ho-
mini datum in ipso instanti producti-
onis ipsius hominis seu infusionis et
creationis animæ humanæ, in corpus
suum affirmant, eamque esse cre-
dunt ex vitima spiritu supercœle-
stium hierarchia Ephionia dicta ex
choro Angelorum: malum autem
genium eodem tempore homini da-
tum ex eadem tertia hierarchia ex
choro cacodæmonum esse opinan-
sur. Hi genii inter se prælio continuo
ac bello, dimicantur, vt hominem in-
consensum suum trahant suæ volun-
tatis, ita vt homo continuis agitur
motibus, internis ad bonum vel ma-
lum insequendum: quod quidem tan-
quam verissimum perleniunt animæ
humanæ, quæ quidem etsi sunt nobi-
lissimæ creaturæ, scientiæ cognitionis
et intellectus ac libertatis plenz, nihilo-
minus ad malum potius prone et in-
clinatæ videntur et ad vitia omnia in-
sequenda quã ad virtutē quod suadelæ
mali genti gratiores et iucundiores ra-
tione corporis humani, illi videantur
via autem virtutis asperior multo la-
bore et sudore parandam ex sententia
ignavorū, quod illis via virtutis aspe-
ra et dura videatur, vitii autem iter
planum et molle quod tamen non
ita est, imo contra, via virtutis plana
et mollis, et vitii iter montuosum du-
rum et asperum anxietate et langore
plenum

*Homo ad ma-
lum po-
tius inclina-
tur quam ad
bonum & vnde
id fit.*

*Propensionem
& inclinatio-
nem ad bo-
num ad ma-
lum unde
proveniant.*

plenum id autē ex inclinatione et propensione animæ humanæ ortum habet. si enim inclinetur ad vitium vitii iter planum omnino et molle, virtutis autem iter difficile, si vero ad virtutem tendat, et inclinetur virtutis iter gratum admodō et facile illi videtur, vitii autem è contra asperum et durum.

Hæ autem propensiones et inclinationes animæ humanæ ad virtutem vel ad vitium insequendum accenduntur sæpissime boni vel mali genii instigatione, unde etiam accendimur et inflamamur, ad virtutem vel ad vitium suadela boni vel mali genii nostri, non tamē semper et perpetuo, hisce externis suadelis ferimur ad bonum vel ad malū sed internis nostris inclinationibus et propensionibus quæ ex astris et luce mundana ortum habent quibus tamen dominari possumus virtute et proprietate innata animæ nostræ, at ut exultationem nō habeamus vllam si virtutem non sequamur nec ex parte maligni, nec ex parte infauti astri et constellationis malignæ, quæ calidum innatum nostrum inficit sua maligna qualitate, quod quidem calidum innatum ita male affectum turillat animam humanam ad ita depravate agendum unde actiones animæ humanæ possunt etiam depravari et contaminari vitio organi sui, nisi virtute et magnanimitate animæ humanæ corrigantur, et cogatur ipsum instrumentum ad depravatam illud agendi cacoete depo-

nendum: hinc ex prava illa propensione ad malum & inclinatione ad bonum, bonos & malos genios ortum habuisse crediderunt nonnulli Philosophorum & secundum eorum sententiam ex astris ipsis investigari posse, eorum naturam & essentiam, quod calidi innati propensiones & inclinationes ad agendum ex astris ipsis auspiciari valeamus. Influunt siquidem astra, calido innato, suas virtutes & energias, ipsumque disponunt ad depravatas vel optimas agendi propensiones & hoc est habere genium bonū vel malum ad virtutem vel ad vitium insequendum: non tamen negamus sententias sanctorum patrum, quibus asseritur hominibus singulis datos esse Angelos ad eorum custodiam, quibus suadentibus feruntur homines ad virtutem non coacte sed libere, ut vice versa etiam singulis hominibus malum Angelum esse datum ut eo instigante ad vitium flecti possint non ut flectantur absolute ac ut resistant eius tentationibus & victoria hinc reportata, coronentur, singuli enim homines milites Dei & Christi sunt, & milites Dei esse nequeunt quin militent nec militare, quin hostes habeant quos vincere habent aut coronari non merentur, quo circa dari nobis sunt hi hostes & inimici non ad destructionem nostram, sed ad gloriam & coronam modo ipsos hostes & inimicos vincamus & superemus victoria autē ipsorum hostiū penes nos est, stipati enim fortissime sumus

*Astra disti-
nunt calidum
innatum a
bene vel ma-
le agendum.*

*Dati sunt
hostes homini
ut homo vin-
cat & non
vincatur.*

L 2 adversus

adversus omnes inimicos nostros, ideo non pertimescendi nobis sunt, nec villo pacto cedendum nobis est, sed contra fortiter nitendum vndiquaque enim expletam & perfectam habemus formam virtutis & victoriae palmam, ut belli hujus superstites esse valeamus quod capere sequenti fiet clarius.

*An anima humana ut naturalis
sua virtutem sequi queat, et
vitiis pariter reprimere possit.*

CAPUT XVI.

Lucis est vincere & superare.
Cum lucis caelestis, & mundanae omnia vincere ac superare quae illi inferiora supponuntur, ut experientia ipsa videmus caelum & astra omnia, inferioribus elementis & elementatis omnibus dominari, hinc clarum & manifestum habemus animam humanam sua virtute innata, & proprietate vitiis omnibus dominari posse, cum ipsa sit lux divina & supernaturalis cum lux ipsa caelestis & mundana, illi subalternetur, ut ita loquar & subijciatur. Ita que si lux caelestis inferioribus omnibus dominetur jure potiori & fortiori, lux divina & supercaelestis qualis est anima humana inferioribus omnibus dominabitur vitia autem omnia qualiacunque sint inferiora sunt & abyssi inferioris sequuntur essentiam & naturam cum mali redoleant indolem ut enim bonum & malum opponuntur essentia & natura,

sic & loco ac sede dissident ita ut si bonum sit superius ut vere est cum Dei ipsius sapiat naturam: malum inferius cum & satanae diaboli sapiat naturam & indolem. Satan autem & diabolus, & quicquid Deo adversatur, in infimo loco collocatur, non ergo diffidendum est quin anima humana vitia cuncta & mala omnia naturali sua virtute & proprietate superare possit, cum & ipsa sit supernaturalis & divinae lucis origo, cui omni infima subijciuntur, non caeli infastos, & perversos radios non planetarum omnium malevolos influxus non mali genij malignas instigationes pertimescendas habet, haec omnia illi infima sunt, & illi subijciuntur dedecori illi summo est, ab infimo vinci & superari cum & suprema omnia ut vincat sint illi auxilio, Deus ipse potissimum cui omnia cedunt caelestia terrestria & inferna, illi assidue & continuo succurrit, bonus praeterea genius, qui illi fidelis Achates habetur, virtutem inspirando robur supercaeleste impertit, boni autem & fausti caelorum omnium influxus & radii, non ipsam animam destituunt sed ipsam vndiquaque ambiunt & calidum innatum corporis humani, & humidum primigenium actionum suarum, organum & instrumentum, omni ex parte fortunant ut ad actiones virtutis propellatur hisce omnibus sit ata anima humana, tum divinis tum naturalibus auxiliis cum innata sua virtute, nonne illi dedecori habetur,

Anima humana dedecori est si vincatur a vitiis & quare

*anima sua
est lux
supernaturalis
vincere
bit.*

tur, ab infimo illa ipsa debiliore, vinci ac superari posse.

Concluditur animam humanam virtutem sequi posse ex virtute sua innata.

Non ergo ambigendum villo pacto est, animam humanam innata sua virtute & proprietate, virtutem ipsam sequi posse, & malum pariter omne, & vitium reprimere cum sit divinæ prorsus originis cui virtus & bonum innatum est, malum autem & vitium innaturale & contra ipsius naturam naturale autem sequi facillimum est, & innaturale facilis est victoriæ.

An ratio intellectus voluntas & passiones animæ inter se differant.

CAPVT XVII.

Simplex homogeneum & nihil habet à sua simplicitate distinctum.

Simplex & omnino homogeneum nihil habet in seipso distinctum & separatum alioquin nõ esset simplex & homogeneum si haberet aliquid quod non esset suæ naturæ & essentia, sciunt autem & fatentur omnes Philosophi & Medici fide Christiana illuminati animam humanam simplicem esse substantiam spiritualem & divinam, nihil ergo heterogeni habere fatendum est cum ea sit simplex substantia spiritalis & supernaturalis. Authoritates parò hoc confirmant & stabiliunt quod etiam ratione subfulciri potest, Anima siquidem est lucis Dei & ad imaginem verbi primi exemplaris creata substantia: lumen autem Dei est quid simplex imo quid simplicissimum & ver-

bum, primum rerum omnium exemplar est filius Dei & que simplex, ac simplicissimus ac ipse Deus, si ergo anima sit ad imaginem & similitudinem verbi creata substantia erit omnino simplex, aut ad similitudinem Dei & ad imaginem verbi primi exemplaris non erit creata substantia. Quod tamen nobis est credendum fide Christiana & Catholica. Ratum ergo sit & ratione, & autoritate & fide ipsa Christiana confirmatum animam humanam simplicem esse substantiam eamque spiritualem & supernaturalem ordinis: hinc sequitur, intellectum, rationem, liberam voluntatem, sapientiam, prudentiam, amorem iram & odium & reliqua omnia, quæ ab ipsa substantia simplici animæ humanæ effluere solent, nosse quid distinctum, & separatum ab ipsa anima humana, at in ipsa anima esse substantiam ipsam ipsius animæ humanæ exterius tamen postquam ab ipsa anima effluxa sunt distingui & separari, interius vero vnam & eandem simplicem substantiam constituere, vt apparet in aliis simplicibus substantiis spiritalibus, in dæmonibus Angelis & in Deo ipso, quod enim in Deo est, Deus est, iustitia misericordia sapientia scientia, cognitio bonitas & reliqua omnia Dei attributa, sunt in Deo ipso, Deus externus autem à nobis ipsis distinguitur, externa autem hæc distinctio principium formale & essentialiter distinctum & separatum in Deo ipso nullo pacto constituit: sic & in Angelis cognitio scientia, amor,

Anima humana simplex est substantia.

Intellectus ratio voluntas amor distinctum scientia prudentia non distinguuntur in anima humana.

odium peccati, & peccantium tristitia & lætitia, reliqua cuncta, quæ ex illis substantiis spiritualibus effluere possunt, non distinguuntur & separantur in ipsa substantia Angelica, sed confunduntur, & vnã & eandem & simplicem constituunt substantiam spiritualem pari omnimoda ratione, asserere possumus animæ humanæ passiones virtutes & proprietates omnes quæ exterius distinguuntur & quodammodo separari videntur nullo pacto in ipsa anima humana distingui, at confundi & vnica simplicem substantiam spiritualem constituere & sic rationem intellectum, voluntatem, amorem odium & reliqua cuncta, quæ ex ipsa anima humana effluere possunt & emanare solent nullum principium formale & essenziale distinctum separatum habere, sed ab vnico & eodem simplici, formali, essentiali, spirituali, ac supernaturali fonte scaturire solere.

humana
anima passio-
nes non di-
nguatur
anima.

*Subtilitas intelligendi & rati-
ocinandi acumen vnde ori-
atur in anima humana.*

CAPUT XVIII.

*ominū dif-
ferentia vn-
sa.*

MIRA est admodum hominum differentia sunt enim quam pluri subtile admodum & acuti; alii vero stupidi valde, & adeo stolidi, vt rationis impotes omnino videantur vndenam autem hoc eveniat,

jam pridem perquisivimus in compendio nostro secretorum Chemicorum Gallico idiomate, in lucem edito cap. 8. & 9. libri quinti, jam vero licet etiam hanc quæstionem a-
*Tempera-
menta non
constituunt
differentias
hominum &
acumen in
geniis.*

gitare & alius multo, ac profundius perquirere, sciant ergo Chymicæ artis alumni temperamenta corporis quæ non ex humoribus ortum ducunt; omni ex parte, nõ constituere in hominibus subtilitatem & acumen ingenii vt asseruimus in præscripto compendio nostro: sunt enim & alia multa, præter hæc temperamenta quæ conferunt ad subtilitatem, & acumen ingenii: temperamentum siquidem & corporis humani, dispositiones qualescunque sint, nequeunt animæ humanæ perfectionem virtutem & proprietatem multiplicare & augere, tota enim perfecta est, & vndiquaque expolita, à corpore nihil recipit, imo contra corpus ab ipsa recipit perfectionem quam tuam cumque habet, si enim reciperet aliquam perfectionem à corpore, corpus ex centro sui ipsius vel ex nonnullis qui illi insunt, daret talem perfectionem; atqui non potest dare vllas perfectiones animæ suæ, nam si daret amitteret illas, dum separatur anima à corpore: manifestum autem est animam humanam nullas perfectiones amittere, imo majores recipere in ipsa separatione corporis sui, & contra clarum est corpus amittere perfectiones omnes suas in separatione animæ suæ.

Hinc

Hinc nullo pacto ambiguum est corpus humanum nec ex se ipso nec ex temperamento suo, aliquid perfectionis animæ suæ condonare.

Quod si videamus & experiamur corpus humanum fortius & potentius agere, & perfectiones animæ suæ efficacius exequi & perficere, si organis optimis & temperamento, doctur, quam si depravatis instrumentis utatur, & temperamento afficiatur, intemperatis, inde arguere non possumus animam humanam agendi perfectionem suam à corpore bene dispositio recipere, sed potentius & fortius agere in corpore bene dispositio, quam in depravate organizzato: organa enim & instrumenta agendi non perficiunt potentiam & facultatem agendi sed ipsam actionem sua perfecta dispositione efficiunt: nam quantum est perfecta facultas agendi & potètia in suo fonte & principio, tantum ad actum perfectum reduci potest facultas illa agendi, instrumento & organo.

Potentia liquidem & facultates animæ, in actum perfectum vel imperfectum reducuntur, ab organis perfectis vel imperfectis at in suo fonte & principio perfectissimæ sunt nec perfectionem gradum obtinere possunt ab organis. Hinc clarum & manifestum habemus, subtilitatem intelligendi & ratiocinandi acumen in anima humana, dependere ab ipsius animæ humanæ substantia divina, & immortalis, non à temperamento & organo corporis humani quam-

vis actus illi ratiocinandi & intelligendi potentior, & fortior dependeat, ab ipso animæ humanæ organo, bene dispositio, quod sua optima laudata dispositione actus illos ratiocinandi & intelligendi perfectiones, ostendit quam depravata sua dispositione, & sic interpretandi sunt omnes Medici, ac Philosophi qui asserunt animæ humanæ actiones perficiac depravari, ab ipsa perfectione & depravatione, organorum corporis humani alioquin corpus humanum perficeret animam humanam, quod est absurdissimum cogitatu: forma liquidem non perficitur à corpore suo, imo contra corpus perficitur à forma sua.

Concludamus ergo subtilitatem intelligendi, & ratiocinandi acumen ab ipsa sola anima dependere, & nihil esse in corpore humano, à quo ipse intellectus & ratio ipsa dependant, sunt enim qualitates essentielles ipsius animæ humanæ quæ à nullo alio dependent quam ab ipsa anima humana quæ quidem subtilior & acutior una quam alia est, ex principio sui ortus quod capite sequenti fiet manifestum & clarum.

An anima humana sint inter se perfectione aequales.

CAPVT XIX.

VT corpora humana inter se differunt nobilitate & præstancia sic animæ humanæ, inter se differant necesse est inter

Undenam fit quod corpus videtur perficere actiones suas.

Quaratione actiones anima humana recte vel male fiant in corpore humano

Corpus humanum perficitur anima humana imo contra

est inter corpus enim & animam humanam est maxima sympathia atque consensus adeo ut saepe sepius perfectum corpus humanum perfectam includat animam : Author enim rerum omnium qui peculiari studio hominem curat, dum corpus humanum perfectum cernit, & naturali fato & lege, per quam optime coagulatum, & compactum conspicit, secundum illam naturalem perfectionem materialem animam illi creando infundendo creat, ita ut corpus animatum perfectissimum & omni ex parte absolutum hinc exurgat non quod inde perfectio animae humanae & nobilitas ac praestantia dependeat ex praestantia & nobilitate corporis humani, quia à corpore nullo pacto dependet, sed tantum id omne quod habet, habet ex Deo creatore suo qui cum liber omnino creat animas humanas & secundum velle suum communicat illis & tribuit lucis perfectionis gradus secundum quos inter se differunt individualiter, non enim sunt omnes perfectione & nobilitate aequales sed multo differunt ut ipsamet experientia satis constat, & comprobatum habemus omnes, videmus enim & conspicimus omnes homines inter se multum differre, non solum ex nativitate sed etiam ex educatione quod quidē ex se satis indicat animas humanas inter se nobilitate & praestantia differre, cum ad virtutem & nobilitatē atque praestantiam facilius ferantur, aliis aliis, nonnullae siquidem nativi-

anima humana quaedam habet perfectionis nec ex creatore suo.

anima humana inter nobilitate differunt.

tate ipsa nulla fere arte sed ipsamet natura, ad virtutem & praecclaros virtutis actus deferuntur : aliae autem nec ex natura nec ex arte ad virtutem incitari possunt, sed ad vitium pronae jacent, quod quidem negari non potest cum quotidiana experientia fiat manifestum. Vnde differentiam quam maximam conspicimus; inter animas humanas, quod quidem non esset, si omnes essent inter se nobilitate aequales, creatur quidem omnes sufficienti perfectionis gradu, ut corpus humanum nobilitent & lucis radio, sufficienti dotantur ut verum & rectum sequendum intelligant vitiumque fugiendum essentiant, ut inde perficiantur, & gratiae sunt suo creatori, non tamen omnes aequali lucis radio individuali essentiali constituuntur, id autem ex voluntate creatoris libera dependet, cujus rationē quærere velle, stulti potius est, quam Philosophi. Voluntas siquidem divina, Philosophis omnibus ratio summa esse meretur cum voluntas & ratio in Deo unum & idem sint, & simul convertantur.

Ratum ergo sit animas humanas diferentes multo inter se esse, non solum qualitatibus & donis sed etiam ex ipsa substantia individuali quae ita à summo creatore, velle suo libero creata est, & in corpus humanum infusa, ut in eo bene regendo, & gubernando, consequi ac demereri valeat, laudis & gloriae aeternae praebium: aut è contra si male & vitiose corpus suum regat vitii supplicium & tormentum aeternum patiatur.

Hæc

*Concluditur
animas hu-
manas nobi-
litate inter
se distinctas
esse cum
substantia in-
dividuali in-
ter se differat.*

Hæc autem differentia animarum singulorum hominum satis ex se ipsa patet, & iustum & æquum est animas hominum singulorum inter se differre, cum & reliquorum naturalium mixtorum, formæ inter se differant quamvis ab unico fonte nempe à luce cœlesti dependeant omnes quæ radicitus materiæ primæ inhæret, vnde formæ omnes naturales mixtorum naturalium habent originem, quod si in mixtis omnibus naturalibus hæc differentia constituatur, & hæc dependeat ab ipsa forma, necesse est formas ipsas inter se differre cum ipsamet differentia, ab ipsa forma dependeat, quidni & in singulis hominibus eamdem differentiam constituemus, & perinde animas omnes humanas nobilitate & præstantia singulari inter se differre cum & forma individuali inter se differant, quæ potissimum constituit sua individuali substantia hanc differentiam & ut Angeli inter se differunt individualiter sic & anima humana inter se differre necesse est.

*Anima humana vndenam
amet & odias res
varias.*

CAPVT. XX.

ANima humana cum sit lux divina & supernaturalis propter ipsū solū hominem à summo rerum creatore creata, & cum luci omni debeat

tur cognitio & præcipue huic luci divinæ ac supernaturali propter illum supernaturalem ordinem debetur inquam illi non solum cognitio rerum communis & trivialis ac supernaturalis & divina, quæ quidem cognitio supernaturalis & divina, in hominibus vocatur ratio & intellectus: ex hac cognitione supernaturali hominibus omnibus innata, & peculiaris dependet amor & odium humanum nequeunt. Enim homines amore vel odio aliquid persequi nisi cognoscant illud quod amant vel odiant amore vel odio esse dignum, & quo major est illa cognitio amoris vel odii, eo major & ferventior est amor & odium acerbius & crudelius. Vnde homines omnes qui acuto sunt ingenio præditi & intellectu, & exquisita ratione illuminati magis amant & odiant quam qui communi & triviali vel omnino sunt intellectu, putant tamen omnes & facillime credunt se summopere amare vel odio habere, quod amant vel odiant & omnes alios se vincere, amore vel odio quod quidem verissimum est, quia amant vel odiant in quantum cognoscunt & cum putent & existiment se perfectissime cognoscere illud quod amant vel odiant inde putant se perfectissime amare vel odio habere, quod amant vel odiant. Quod contingit potissimum omnibus, scæminis & mulierculis, hæc autem in parte se ipsos fallunt cum perfectissime credant se cognoscere amoris vel odii causas; cū hæc causæ majoris sint & notiores ex

*Vndenam
amant vel
odiant ho-
mines.*

M

majori

denam
or & odiū
sunt a-
alia.

mor & odi
nō potest
perfectus
absolutus.

num so-
m amatur
malum
itur.

majori & notiori cognitione & intel-
lectu, qui quidem in omnibus ho-
minibus & singulis non est æqualis
nec dum patitur æquale, cum noti-
ones amoris & odii non sint in singu-
lis hominibus aequales, vt satis ex ipsa
experientia claret & perinde, amor
in omnibus non est æqualis nec odiū
æquale, cum cognitio amoris & odii
nō sit æqualis etsi omnes se existimēt
perfectissime cognoscere illud ipsum
quod amant vel odiunt: non est ab-
soluta & perfectissima rerum in terris
notio & perinde non potest earun-
dem rerum esse in terris amor & o-
dium perfectissimum & absolu-
tum.

Res omnes quæ aliquid boni &
perfectiōnis ipsius bonitatis in se par-
ticipant si tales cognoscantur, elici-
unt ex cognoscente secundum gra-
dum cognitionis ipsius bonitatis actū
amoris, qui quidem actum maior vel
minor est, ex gradu majori vel mino-
ri ipsius bonitatis qui cognitioni no-
stræ & intellectui obiicitur, solum
eum bonum amatur, & malum odit-
tur, & secundum gradus nationis bo-
ni ipsius & mali, exoritur amor &
odium: malum quidem non potest
amari, sub specie mali, quia malum
sub specie mali, tendit ad destructi-
onem boni, & illi inimicum est, &
contrarium vnde bonum odit ma-
lum, tanquam inimicum suum, &
malum item odit bonum tanquam
inimicum & vltorem, sic nihil ama-
re potest, destructiorem sui ipsius, sed
solum conservatorem, & protecto-

rem: bonum inde solum amari potest
cum ex solo bono, conservatio & pro-
fectio vita, ac beata, exoriri queat, ex
malo autem destructionem & infor-
tunium certum & appertum scaturi-
ri sciamus.

Hinc concludere animam huma-
nam ex cognitione boni & mali quæ
elicitur potest, ex variis rebus, quas bo-
nas vel malas existimat, elicere posse
actum amoris vel odii, secundum no-
tionem quam habere potest circa ip-
sas res quas bonas vel malas dijudicat.

*Anima humana cur modo
amet modo odiat rem unam
& eandem rem.*

CAPVT XXI.

A Nima humana cum sit tenebris
humani corporis immerfa abso-
luta frui non potest cognitione boni
vel mali, cū tenebræ corporis quibus
involvitur, impediunt illam perfectā
& absolutam notionem, vnde cū con-
fusa & tenebrosa, cognoscat, modo
bonū modo malum, sæpe sæpius ma-
lum pro bono accipit, inde amat malū
sub specie boni, quod malum cogno-
scere perfectissime nequeat & quam-
diu malum, bonum dijudicat,
tamdiu malum amat, vt cum te-
nebræ suæ pedetentim experientia
& lumine sui intellectus, dissipentur,
malum tunc temporis quod illi antea
per suam obscuram cognitionē bonū
videbatur, malum jam est, & tunc
temporis amor illius mali sub specie
boni.

*Anima hu-
mana modo
amat modo
odit.*

*Anima hu-
mana inter-
mutat sen-
tentias suas
& opinionem.*

boni mutatur in odium & odit homo modò odit, vnā & eamdē rē, ex cognitione sua vnus & ejsdem rei, varia ac diuersa, quam habere potest, ex parte, tum ipsius rei cognitæ, quæ mutari potest, tum ex ipsamet cognitione, quæ mutari etiam potest, cum perfecta nō sit & absoluta ex tenebris quibus involuitur, quibus omnino occæcatur, anima humana ita vt lumine suo innato, & supernaturali si uinequeat, ad res perfectissime dignoscendas, hinc facile mutat sententiā & opinionem suam quam concipit de rebus sibi objectis vt eas discernat, ita vt ex mutatione suæ sententiæ, modo res bonas existimat, easdem autem modo malas concipit, & ex diverso illo conceptu, modo amor, & odiū modo odium exoriri solet cum amor ex cognitione boni & mali ortum habeat.

Amor ex cognitione boni odium autem ex cognitione mali. Hinc nullo pacto dubitandum censemus animam humanā modo amore, modo odio, rem vnā & eandem persequi posse, ex cognitione varia, ejsdem rei, quam modo in bonam modo in malam partem convertere potest, cum vnā & eadem res, modo bona modo mala, videri queat, & cognitio item modo falsa, modo vera esse possit: hinc mutari potest amor & odium rerum omnium cum earundem rerum cognitio mutari possit, ex labili & infirma cognitione humana, quæ in hoc mundo firma constans & certa esse nequit.

Anima humana cur in ignotos feratur amore et saepe odio.

CAPVT. XXII.

SAepe sapius anima humana nulla cognitione prævia, nec mala nec bona, ignotos homines & ignota quæ dā naturalia amore cæco, & aliquādo odio persequitur nulla vbi adest cognitio, nec ratione boni nec ratione mali, & perinde ex principiis nostris nullus amor, nullumque odium hinc exurgere debet, quod tamen quotidie experimur falsum. Sūtenim in fluvio, aut in mari, vel aliquo alio expositi periculo, tres aut quatuor homines vita sua periclitantes & novus adveniat homo omnino ignotus, his qui periclitantur, ita vt etiam ipse non noscat periclitantes, fertur tamen ipse cæco quodam amoris vinculo in aliquem illorum periclitantiū & omni vitæ suæ conamine, imo cū periculo ipsiusmet vitæ, tentat aliquē particularem sibi ignotum ex periclitantibus ex periculo evellere neglectus aliis, cæcus iste amor & obscuræ & occultæ beneficii illecebræ, depēdet & scaturit ex simili & fere, eodem naturæ temperamento, quod reperitur inter ignotū amantē & ignotum periclitantem. Similitudo siquidē temperamēti aut humidi primigenii & calidi innati, parit, & producit occultos illos & cæcos affectus, similitudo autē calidi innati, dependet ex cōcursu simili astrorum quæ in nos ipsos infundunt pares aut similes lucis

M 2 cœlestis

sympathia unde fit,

cœlestis radios, & influxus ex quibus exurgit par aut simile calidum innatum & humidum primigenium ex quo ortum habet cœcus & occultus amor, quo sæpe sæpius in ignotos ferimur, sympathia enim rerum potentissima est ad affectus miros eliciendos: lux siquidem cœlestis similis & eadem ex qua sola hæc dependent tendit ad vnitatem & concordiam rerum suarum quas influxu suo & radiis produxit non potest autem res ipsas concordēs & fortiori nexu inter se, ligare quam ipsius amoris vinculo.

ipse celestis sympathia anima.

Idem ipsum de odio cæco & occulto prædicare ac penitus dissidentia astra, quorum radiis & influxibus discordia rerum & antipathia, ortum habet, ex quibus odium cæcum, & occultum quo sæpe sæpius ferimur in ignotos scaturiri habet.

antipathia & discordia unde fit.

concluditur animam humanam ferri amore in ignotos & amorem ex similitudine calidam innati.

Vnde hinc facillimum est concludere, animam humanam ferri amore cæco vel odio, in ignotos quosdam homines, & in ignota quædam alia naturalia, solo corporis sui calido innato & humido primigenio simili aut dissimili, quod ex astris similibus aut dissimilibus ortum habet quæ luce sua vt ratio cœlesti, sympathiam vel antipathiam concordiam vel discordiam, amorem & odium pariunt secundum similes vel dissimiles radiorum suorum influxus non tamen cogunt hi influxus animam humanam ad hos actus amoris vel odii eliciendos sed libere tentant & inclinant ad

ipso actus amoris vel odii, vt probatum est superius cap. 10. & 11. huiusce libri.

An anima humana lumine suo innato et proprio aliquid habeat scientiæ.

CAPVT XXIII.

Impossibile est quin anima humana sapiat aliquid. fontis divini ex quo traxit originem: credimus autem animam humanam ex Deo per creationem scaturiginem habere, ex quo habet immortalitatem & lucem inextinguibilem vitalem, ex luce autem hac vitali æterna & immortalis, propria exurgere solet sapientia prudentia & scientia, lucis siquidem eiusmodi est sapere & cognoscere, si enim tali luci non deberetur innata & naturalis rerum cognitio & scientia. nec Angelis & spiritibus supernaturalibus deberetur naturalis & innata rerum notio & scientia nemo autem ambigit quin spiritus supernaturales sint natura sua & sponte docti, & prudentes. Nemo etiam ambigere debet animas humanas sponte sua & natura sua esse doctas, prudentes & sapientes: Sicut enim ex luce supernaturali cui proprie & naturaliter debetur scientia prudentia & sapientia. Proprietates hæc quæ sunt luci supernaturali essentielles & & vere naturales tolli & subtrahi nequeunt ex luce illa, quin semper lu-

Anima humana redolens aliquid divini fontis ex quo educata est.

Angeli & demones sunt sponte & natura sua docti & prudentes.

Proprietates lucis supernaturalis quæ sunt.

ce

*Angeli quid
sint.* ceant in omnibus in quibus reperitur illa lux: in Angelis & cacodæmoni- bus elucent & enitent hæ proprietates cum ipsimet omnes ex tali luce, supernaturali sunt creati, ipsa enim lux supernaturalis divina & æterna, vere est toto Angelorum substantia & essentia ita vt. Angeli non sint aliud, quam ipsa lux simplex æterna & super naturalis. vnde actus sunt simplices prudentia sapientia & vera scientia illustrati, ex natura sua, & luce illa simplici, qua sunt creati, humanæ autem animæ sunt ex eadem luce æterna & immortalis, creatæ. Perinde non possumus ambigere eas ipsas animas humanas iisdem & fere similibus illustrati donis ac proprietatibus quibus dotantur Angeli & decorantur, cum & diuinus vates & Prophe- ta vos hoc doceat & confirmet cum hominem asserat, minorum esse & disparem paulominus ab Angelis, ratione corporis sui & materiæ elementaris cui immergitur anima humana, ex qua materia liberatur prorsus Angelus non autem ratione animæ quæ ibidem simplex est substantia lux vera simplex & immortalis & æterna, & perinde hisdem condecorari debet donis & qualitatibus ac ipse Angelus cum sunt ambo ex eadē luce creatæ substantiæ, cui ex natura sua debetur scientia & prudentia.

Experientia quotidiana id clarum & manifestum habemus in hominibus tudi & agresti progeniis exortis qui nulla Logica artificiali nec

Physica nec Metaphysica, nec vlla Rustici iu-
eant se ip-
esse pruden-
tes & sapi-
tes & docti
juris doctrina delibuti nihilominus
probant & argumentantur res suas
ac essent veri Logici, ac de rebus Phy-
sicis ac metaphysicis & de iure suo pe-
culiari & alieno, ita loquuntur ac dis-
ferunt lumine suo naturali & pro-
prio ex ratione educto vt vincant &
superent quosdam logices & Physi-
ces ac Metaphysices & juris ipsius ini-
tarios, quod fieri non posset, nisi illud
lumen quo rerum causa cognoscunt
illis esset innatum & naturale.

Sic ergo ratum est statutum in-
ter Physicos melioris notæ, animas
humanas omnes, lumine naturali esse
delibutas, quo naturaliter scire, ac
cognoscere possunt res omnes, nulla
prævia doctrina aliena & externa,
quam suo peculiari & interno, rati-
onis suæ lumine, quod quidem lu-
mē naturale ita accendi potest, arte &
industria dilutis tenebris quibus in-
volvitur, ita vt nihil in rerum natura
scibile reperiat, quin lumen huma-
num cognoscere queat quod quidem
capite sequenti disqui-
rendum erit.

M 3 An

An ratio & lumen animæ hu-
mana arte et industria magis accēdi
queat, ita ut majus esse
videatur.

CAPVT XXIV.

Ratio ipsa & lumen ipsum super-
naturale essentiale & formale
quod est in anima humana nullo pa-
cto majus ac dilucidius fieri potest:
essentia enim ipsa, & substantia non
suscipit majus & minus in substantia,
sua hic enim est crassæ & stupidæ
mentis cogitatus ut in proprietate &
virtute sua, suscipere quidem potest
magis & minus ita ut proprietates &
virtus sua, major & minor esse videat-
tur, & vere sit, hanc proprietatem &
virtutem cognoscendi & sciendi no-
minū inopia, & defectu nomine & ti-
tulo rationis & luminis insignimus
& perinde lectores admonitos velim,
ut quæstionem & ejusdem difficulta-
tem audiant.

Ratio ergo seu lumē ipsū animæ hu-
manæ ut est ejus proprietates & virtus,
nō ut est ejus substantia & essentia formalis,
potest intrinsecus intēdi, adeo ut ma-
jor in dies videatur esse & vere sit quo
enim magis anima ipsa lucidior &
puriori, concluditur corporis erga-
stulo, eo magis ac magis proprietates
suar, & virtutes elucescunt & nitent
cum enim ipsa met lux sit vera, & ve-
racissima, nullo pacto ambigendū est,
quin radios lucis nitidiores & majores
effundat, in subiecto & corpore puro,
& claro, quam in obscuro & opaco: lu-

cis, modo enim omnis hoc proprium
est, & innatū, lucere & nitere magis in
puro & nitido subiecto, quā in crasso,
& opaco, quod radios suos obtun-
dit & ne emittant lucem suam & splē-
dorem impedit: corpora autem hu-
mana putat vna esse aliis lucidiora &
puriora, ex materia, enim puritate, &
candore, quo inter se facile excellūt:
est enim materia corporis humani v-
na purior & candidior altera imo spi-
ritus naturales vitales & animales qui
sunt præcipua pars, materialis corpo-
ris humani, quibus solis utitur ani-
ma humana, ad agendum, & in qui-
bus solis spiritibus elucet & nitet ra-
dius & lumen, animæ humanæ hi in
quam spiritus puritate & nitore inter
se, certant sunt enim puriores & ni-
tidiores in vno corpore quam in alio.
Vnde etiam ratio & lumen animæ
humanæ nitidius erit & fortius, in
vna anima quam in alia ut patet ipsa
met experientia.

Hi autem spiritus humani corpo-
ris cum sint partes materiales ipsius
corporis humani, & quotidie ex ali-
mentis, reparentur & novi quasi fiāt,
arte & industria in dies puriores can-
didiores copiosiores & fortiores effi-
ci possunt alimentis assumptis quæ
spiritus fortiores copiosiores & nitidi-
ores efficere possunt horum autem
alimentorum copia maxima est, & nu-
merosa in rerum natura, Euchyma
omnia & quæ bono succo prædita sūt
calidique sunt temperamēti, hoc præ-
stare solent & inter cætera est vinum
optimum, quod quidem cor lætifica-
re solet

scientia &
ppientia in
omnes un-
e suscipiat
magis & mi-
us.

Corpora hu-
mana sunt
vna alii pu-
riora vnde
ut anima
actus purior
res & fortio-
res.

Vnde nam
spiritus fieri
possunt subti-
liores.

re solet, propter spiritus copiosos & fortes quos producere potest.

Concluditur vim cognoscendi accendi posse in anima humana.

Hinc concludere facillimum est, rationem & vim intelligendi, ac res cognoscendi in anima humana, posse arte & industria ita intendi, vt majorem & fortioiorem ac potentioiorem esse experiamur, cur autem in omnibus hominibus hoc fieri non possit, & cur aliqui reperiantur homines hebeti omnino ingenio capite sequenti discutiemus.

Cur in omnibus hominibus ratio & vis intelligendi intendi non possit.

CAPVT XXV.

Vnde nam anima humana hebetes sunt.

EXperientia quotidiana comperitum habemus quam plurimos homines adeo stupidæ esse ac stolidæ mentis, vt nihil rationis & intellectus in ipsis esse conspiciatur. Mentē ipsam & animam intellectualem & natura & origine rationalem conspiciamus & experimus, adeo obrui tenebris ipsius corporis vt fere nullas insignes & præclaras diuinæ mētis actiones habeat, at omnes brutales cuius rei cōquesti sunt philosophorum quamplurimi, nescientes quantum potest, limus ipsius terræ ex quo concretum est corpus humanum, ad obscurandum & obtenebrandum ipsū lumen humanum etsi diuisum sit, & supernaturale, quod nisi claro & perlimpido, lumini naturali & mundano ipsius limi præcipuæ parti infundatur & permisceatur non potest

Limus terra ex quo concretum est corpus humanū obtenebrat animam humanam.

claras & insignes habere actiones etsi potentialiter seu ex origine sua, & ex innata sua natura habere debeat. miras & stupendas agendi proprietates, cum sit lumen diuinū & supernaturale cuius esse debent mirandæ agendi proprietates, nihilominus tamen, vt illam miram supernaturalem agendi proprietatem & virtutem obrineat necessarium illi est, lumen illud mundanum cæleste, & naturale quo delibutus est ipse limus terræ ex quo corpus humanum traxit originem. Si limus hic, qui est origo & natura ipsa, ipsius corporis humani pauco turgat lumine, eoque multis limi ipsius tenebris & excrementis scatenti, hinc sit vt anima humana etsi sit tota lumen diuinum & supernaturale, non posse suis vi naturalibus donis, quod organum suum, quod est lumen naturale creatum & limo suo permixtū, nō sit multum & copiosum. Videt enim anima audit sapit, odorat, tangit imaginatur recordatur, ratiocinatur, & vere intelligit lumine illo corporali & cælesti quod primo, & inmediate, res omnes per sensus corporales sensibus internis ipsius animæ objicit ac repræsentat, nō possēt enim res exteriores objici, & repræsentari animæ humanæ, nisi mediante illo, lumine corporali quod cælestis est originis etsi ex veritate, ipsa ex materia rerum prima, tanquam vera & vnica ejus ejus forma traxerit originem cælestis tamen dicitur originis quod materiæ primæ tenuissima pars, vna cum subtiliori ejus forma, ad cælum efformandum.

Quid necessarium sit animæ ad optime agendum.

Quo modo utatur animi ut sensibus suis utatur tum externis tum internis.

Influxus coelestis gradus.

mandum se sublimaverit, & hinc ad-
huc per influxus, & radios lucis, qui
sunt ejusdem materiae primae, volati-
les spiritus seu emanantes & eructan-
tes ejusdem materiae fluitus, vt tan-
dem deorsum tendant & materiae re-
rum infernarum uniantur vt sua sub-
tilitate & tenuitate ipsam materiam
infernam attenuent & subtilent & sic
virtutem & proprietatem rerum coe-
lestium materiae infimae communi-
cent.

*Lumen natu-
rale crescit
in homine ad
veritatem.*

*Luminis est
naturalis
et cognosce-
re et quare.*

Sic attenuatis & subtilitatis hu-
jus corporis humani luce caelesti, dū
deinde actuatur & informatur ani-
ma humana, tanquam propria sua
forma, crescit ejus lumen seu splen-
dor & candor, adveniente candore
& nitore illius luminis supernatura-
lis & sic roboratum lumen ipsius cor-
poris humani facili via nec naturales
omnes objicit & repraesentat animae
humanae; solius enim luminis natu-
ralis est res naturales cognoscere cū
sit rerum naturalium forma & res na-
turales solum cognoscantur, eo solo
quo subsistunt & habent esse, subsi-
stunt autem, & sunt lumine illo na-
turali; lumine ergo solo illo naturali
cognoscuntur.

Quo plus ergo erit luminis illi-
us naturalis in corpore humano, eo
magis erit cognitionis seu aptitudinis
rerum cognoscendarum in corpore
humano, & vice versa quo mi-
nus erit illius luminis eo minus erit
aptitudinis & capacitatis rerum intel-
ligendarum.

*Vnde subtili-
tas et acu-
men ingenii*

Hinc fit anima humana corpus

crassum terrestre & foeculentum a-
ctuans & informans sit quasi hebetere,
& omnibus radiis suis raciocinandi &
intelligendi saepe sapius denudatur
ad tempus aliquod, in quibusdam,
in aliis vero, toto aevi sui, tempore
quod in illis lumen naturale tandem
crescat, & vincat, crassitiam & foecu-
lentiā corporis humani, in his vero
crassitiam & terrestritatem superare
nequeat et si lucis sit attenuare & sub-
tiliare, propter calorem, quem secum
conjunctum habet: materia tamen
corporis humani, in quibusdam adeo
tenax & viscosa est, excrementis de-
vincta permultis, vt nullo naturae at-
tenuari possit, aetatis decursu, ope &
auxilio luminis sui naturalis, quod est
ejus calidum innatum & ignis insitus
& perinde tenebris obruitur cymme-
riis adeo obscuris & densis, vt nihil
percipere possit cū in tenebroso & ob-
scurissimo carcere cōcluditur, vbi ni-
hil luminis est clari & lucentis sed ob-
scuri & opaci, quod illi res cognosce-
das clare & dilucide demonstrat, & in-
de animae humanae ratio in quibus-
dam intendi nequit quod lumen na-
turale corporis humani non intenda-
tur, & crescat, quo solo virtutes &
proprietates animae rationalis
intenduntur, & crescunt via
naturali, quod capite se-
quenti clare admo-
dū disqueremus.

An

*Vnde quidam
homines sunt
in dies subti-
liores*

An lumine naturali ipsius anime humana anima ad prophetiam evehi possit.

CAPVT XV.

Anima humana ex se ipsa ad prophetiam evehi nequit.

Soli Deo debetur futurorum notio.

Deus est temporis principium formale.

PERperam certo certius excogitarunt quamplurimi Philosophorum animam humanam ex se ipsa lumine suo naturali ad Prophetiam evehi posse, cum divina sit, & supernaturalis lux cui Prophetia, & rerum futurarum prænotio debetur luci quidem divinæ supremæ, & independenti, hoc quidem illi deberi verum, est luci vero divinæ infimæ, & dependenti minime, cum futurorum prænotio, & Prophetia soli Deo debeatur, cum præsentia soli ipsi, & futura & præterita, vere sint: creaturis autem suis, etsi supernaturalibus, & intelligibilibus, futurum tempus, & præteritum, illis sunt futurum & præteritum, & propterea quod illis temporibus occultum est, cum jam non existat, nisi in solo Deo percipere non possuat, nisi ipsum Deum, & intima ipsius Dei percipiant: Deus enim est formale principium temporis, & rerum omnium, quæ cum tempore decretis, & statutis ipsius Dei fieri habeant ideo in Deo ipso idealiter existunt, antequam sint, ideo solus Deus, quæ præterita, & futura sunt, tanquam præsentia habet cum omnia in Deo sint, & præstantiori modo, quam in ipso met suo esse, exteriori, quod in tempore occupant.

Non est hominis futura prædicere nec præterita, scire cum vix præsentia cognoscat, cum nullum formale, & reale rerum naturalium faciendarum

secum habeat principium, ex quo de rebus ipsis faciendis, & factis prædicere possit. Hoc soli rerum creatori debetur, & omni creaturæ negatur, cum principia rerum faciendarum nulli creaturæ insint, ideo rerum notio, imperfecta est omnibus creaturis, cum in nullis earum principia reperiantur, præterquam in solo Deo, ideo solus Deus perfectè, & absolutè, scit, & cognoscit, omnia, cum in solo ipso sint omnia & perfectiori multo modo quam existant in se ipsis.

Homo ergo cum essentiam præsentem & cum subsistentem perfectè & absolute cognoscere nequeat, cum eius animæ formale, & principia suæ existentia, exteriores sint & extra se ipsum, radicem habeant multo minus cognoscat, ea omnia quæ nondum sunt & subsistunt in rerum natura qualia futura sunt lumen enim humanum etsi sit superioris ordinis, & ipsum lumen naturæ gradu perfectionis existentia vincat ac superet, nihilominus existentiam rerum futurarum quæ nondum sunt, videre non potest, nisi divinam essentiam ipsam contemplari queat, in qua sola, res futuræ tanquam præsentia, vere subsistunt hæc autem visio divinæ essentia hac in vita fieri non potest nisi peculiari divina gratia & favore hæc permittatur. Et si qui sunt & fuerint homines, vel Angeli vel dæmones futura præcipientes & annuntiantes ex fonte divino hoc habuerunt & exhausserunt & non ex fonte luminis sui proprii & essentialis, sed ex solius Dei lumine quod nihil præcipientis præteriti & futuri latere potest.

Homo futuram cognoscere nequit.

Vnde nanquod aliqui homines futura præcipientes.

N

Quod

Quod si ex astrorum decursu futura & ventura praedici possint & annunciari hoc non invertit conclusionem nostram & opinionem cum haec futura & ventura ex astrorum decursu, futurorum verorum qualitates & conditiones non possideant cum eorum causae praesentes sint & vere subsistant, effectus tantum earum causarum futuri sunt & venturi, modo causae persistunt. Quis enim negare poterit, ex causis positis, & potenter agentibus non inde sequi effectus veros & reales grano frumenti in terram debito tempore projecto cum caeteris causis rite positis & conditionibus quis negabit inde frumentum, nasci debere, quis etiam astronomiae peritus tempus pluviosum & ventosum non praediceret, si Saturnum Iovem vel Martem, in piscibus conspiciat; vna cum Luna, sunt enim hi planetae in piscibus collocati, verissimae causae pluviosae tempestatis.

urnus iter & in piscibus pluviosum indicat.

Quod si ex astrorum decursu futura & ventura praedici possint & annunciari hoc non invertit conclusionem nostram & opinionem cum haec futura & ventura ex astrorum decursu, futurorum verorum qualitates & conditiones non possideant cum eorum causae praesentes sint & vere subsistant, effectus tantum earum causarum futuri sunt & venturi, modo causae persistunt. Quis enim negare poterit, ex causis positis, & potenter agentibus non inde sequi effectus veros & reales grano frumenti in terram debito tempore projecto cum caeteris causis rite positis & conditionibus quis negabit inde frumentum, nasci debere, quis etiam astronomiae peritus tempus pluviosum & ventosum non praediceret, si Saturnum Iovem vel Martem, in piscibus conspiciat; vna cum Luna, sunt enim hi planetae in piscibus collocati, verissimae causae pluviosae tempestatis.

His ergo positis causis, inde necesse est exurgere & suscitari effectus tales, quales promittunt & expostulant causae: haec autem futuri praenotio non est vera rerum futurarum cognitio & scientia, cum earum futurarum rerum causae praesentes sint & vere tempore praesenti existunt cum ex motu infallibili & ex legibus divinis ordinato, tali tempore esse praesentes debeant in quo effectus suos producere habent: haec futuri praenotio ex causis verae existentibus & apprimè notis dependens non impedit quin concludamus.

Animam humanam lumine suo naturali & innato ad Prophetiam & futuri veri cognitionem evehit non posse, cum causa nota, & manifesta rei alijus futurae rem futuram, non futuram sed praesentem constituunt existentia praesenti causae suae.

Concluditur, animam humanam ad prophetiam evehit non posse lumine suo naturali.

An lumen naturale anima humana à genio humano distinguatur.

CAPVT. XXVI.

Si genius humanus ex sententia Patrum sanctorum, sit angelus bonus, vel malus ex lege divina singulis hominibus datus, ut in vita sua homines singuli instigante genio suo, ad virtutem, vel ad vitium propellentur, nullo pacto dubitandum est, quin genius humanus homini datus, bonus, vel malus distinguatur, & differat à lumine naturali, & isto, quo vitur anima humana ad agendum: lumen enim naturale est tenuissima pars, & subtilissima pars naturae primae, & est ejusdem generis cum lumine caelesti, & aetherei, ex qua tanquam forma vna omnes componuntur, quod quidem lumen nullo pacto est intellectuale, nec vlla intellectuali virtute, et efficacia praeditum, sed sola simplici cognitione, et rerum externa apprehensione, exornatum, ut ex brutis animalibus expertum habemus, quae quidem cum sint tali lumine naturali, et caelesti, ut forma propria et innata naturali decorata, et actuata, cognitiones simplices et rerum externas apprehensiones, callere

Lumen naturale anima humana distinguitur à genio suo.

Lumen brutorum non est intellectuale.

Genius humanus quid sit.

callere cernimus, et de his rerum simplicibus notionibus ratiocinatur, et interius loqui, et vere discernere nequeunt, cum eorum lumen, quo actuantur, et informantur non sit intellectuale, et rationale, et simplex quid, sed quid compositum ex materia et forma, genus autem humanus si sit Angelus ex hierarchia infima de promptus, est verus spiritus simplex intellectualis, ex lumine simplici, divino creatus ut formatus peculiari divino favore, absque vlla materiali, et formali mundana, substantia. Lumen autem naturale corporis humani, quo vritur anima humana ad agendum est quid compositum, ut sepe diximus, et probavimus, ex lumine mundi, et tenuissimam partem elementorum, quæ materię primæ insunt.

Vnde clarissimè apparet, eorum duorum vera differentia: sunt enim diversi generis luminis creati: genius siquidem humanus est lumen peculiare creatum, simplex, intellectuale, et liberum; lumen autem naturale corporis humani est particula lucis mundi, materialis, et composita ex substantia materię primæ, et forma illius, cui nihil est intellectus rationis, et sapientiæ quod à creatore summo rerum opifice, non destinetur ad perfectionis tantum fastigium.

Genius humanus ex astris investigari nequit.

Falso ergo et perperam quærunt nonnulli Philosophorum genii humani naturam ex astris, tamque adinvenire putant ad invento ac reperto Domino primæ domus & ascendenti cujusvis natiuitatis, aut vndecimæ domus cum genius humanus siue bonus aut malus non dependeat ex astris, sed ex cre-

atore solo, qui libere et ex pura sua voluntate, independenti, genium bonum et malum, cuique animæ humanæ communicat, et impertit ad gloriam et honorem humanæ naturæ aliqui autem quorundam Philosophorum delusi sunt hac in parte, super genii humani naturam, confundentes eam cum calido innato, et lumine naturali ipsius corporis humani, quod calidum innatum constituit: quod quidem lumen cum dependeat ex astris et animæ humanæ vigorem impertiat, cum sit vnicum eius instrumentum et organum ad agendum, ideo ex astris et ex Domino primæ, vel vndecimæ domus tempore natiuitatis et conceptionis, ipsum lumen augeat multiplicet, conservet: vel ipsum deprimat et obnubilet secundum planetæ proprietatem: hinc augurantur genethliaci formam, ingenium & animi mores cuiusvis hominis, cum calidum innatum animæ humanæ instrumentum & organum, fortunam ingenium & animi mores aliqua ratione inmutet, si anima humana omnino libera & præpotens instrumenti sui corruptis illecebris se gubernare patiat, & se libere instrumento & organo se submitat ac subiiciat quod dilucidius multo c. 8 9. 10. & 11, huius libri enarravimus & ad vnguem probavimus ex his concludere debere lumen naturale quo vritur anima humana ad agendum distinctum et separatum esse omni ex parte à genio humano quo custode vel honeste dotatur anima humana dum vivit, non ex decreto summi opificis, quod capite sequenti diligentius disquiremus.

Calidum natum est stris in vestigari p.

Concludi lumen naturale distinctum esse genio hu-

Cur anima humana Angelo custode, & hoste doretur.

Tanti pretii in rerum natura, est anima humana, vt Deus summus rerum omnium creator, eam ipsam pro præmio, & brabio, sibi soli præponat, non quod Deus villo pacto egeat anima humana, ad sui gloriam, vel perfectionem, nihilo siquidem habet opus Dei sibi soli sufficit, si res creatas videatur exposcere, hoc est ex mera sua misericordia, & benignitate: si videatur ergo hominem amare, ipsumque deperire, hoc non est, quod homine egeat, Deus, sed quod ex mera sua misericordia, & benignitate, in hanc creaturam debilem, & infirmam vt creator & conservator summo feratur amore, id satis, & plusquam satis jam manifestum dedit, & fecit hominibus omnibus, cum propter ipsos solos mundum fecerit vniuersum, & filium suum proprium, & vnicum morti tradiderit, & perquam multa fere infinita acerba & amara valde, propter ipsos homines redimendos ab ipso mortis barathro, & vita æterna, & vere immortalis donaret, quam transgressione legis suæ amiserant: non poterant eum ipsi homines post peccatum vitam æternam, & beatam mereri nisi Deus ipsa vita sua mortem ipsam, quam homines peccando in mundum introduxerant, destrueret: transgressio autem legis diuinæ facta est, ab ipso homine, Angelo hoste tentante, & suscitante transgressionem, Permisit Deus autem illam tentationem, non vt homo vincere

*Deus cur
ti faciat
mam hu
nam.*

*cur Deus
a homi-*

*peccatū
oterāt
nes vi-
atervā
rs.*

*cur Deus
ittat
ziones.*

tur, & peccaret in legem suam, sed ut vinceret, & tentationem superaret id suscitante, & suadente Angelo custode, vt in tanto, & acro prælio, victoriam reportaret homo, & vita æterna, & summo bono coronaretur.

Quod in primo homine factum est, id ipsum in singulis hominibus quotidiana experientia facitari, cernimus virtutem sequi suadente ipsa virtute, & bono Angelo internis persequimur, refragante tamen aliquo alio: internis contrarium suadente experimur: id autem Angeli hostis est, nec alterius esse potest, id autem fit, & fieri necessario debetur, vt vincat homo, & in victoria coronetur: summum enim bonum, quod homini obijcitur consequi non potest homo quin summo opere prælietur, & in prælio vincat, non potest autem præliari & vincere, quin reluctantes hostes habeat, cum autem potentissimi sint, iustum & æquum esse videtur, Angelum custodem datam illi esse, vt sit illi subsidio, ad vincendo hostes internos hostes suos, qui invisibilibus armis eum ipsum persequuntur, nihilominus tamen vincere habet, & coronari, & ad hoc natus est homo, vt semper vt assidue prælietur, & vincat vita enim hominis nihil aliud quam perpetua & assidua militia super terram: si sit ergo miles homo, ad hoc miles est, vt vincat, cum vir dicatur à vincendo, & à robore & virtute qua pollet, vt omnia vincat, non potest autem vincere quin habeat hostes inter quos datus est illi Angelus hostis qui assidue internos alios hostes incli-

*Angelus
custos suadet
bonam An-
gelus hostis
malum.*

*Cur Angelo
custode da-
tur homo.*

*Homo natus
est ad præliū
& victoriam
unde vir di-
citur à vin-
cendo.*

inclinationes & propensiones ad malum pura, suscitatur, & impellit ut virum ipsum victoriæ natum perdat & vincat, quod ne eveniat, creator rerum summus sua misericordia & benignitate pura, tanta fertur in hominem, ut ipsum robore quam maximo & virtute præmuniverit, animam æternam & immortalam illi communicando, Angelo custode fortissimo præmunitam & circumdatam, ut tanto custode vincat, et superet omnia, quæ illi obsunt hostes etiam dat, ut habeat aliquid, in quod prælietur ad quid enim tanta virtus, et energia nisi ut ipsa talis appareat, et emineat.

Virtus hominis maxima est ut omnia vincat.

Concludendum ergo est animam humanam Angelo custode, et hoste dotatam esse, ad strenue præliandam hac in vita, ut summum bonum, ad quod enata est consequatur sine prælio summo. Nemo enim coronabitur nisi quis strenue certaverit.

Homo non coronatur nisi strenue certaverit & vincat.

Vndenam anima humana gaudeat uniri corpori suo, & ab illo separari sit illi tedium.

CAPUT XXIX.

Forma est quid imperfectum nisi corpori uniatum & corpus etiam est quid imperfectum nisi assignetur forma.

UNaquæque forma gaudet uniri corpori suo quod eum ad hoc habeat innatum, et peculiare à creatore summo: imperfectum enim est quid naturale forma nisi uniatum corpori suo, ut et corpus etiam est quid imperfectum et mortuum, nisi habeat annexam suam peculiarem formam: forma siquidem destinatur corpori suo, ut corpus inde agat, agere enim non

potest, nisi suam habeat formam, & forma perinde cum agere debeat, & sit fons & scaturigo actionum & actiones illæ debeantur corpori, ideo unio corporis, sui est intentum suum & scopus præcipuus quo tendit unde supremum est illi gaudium uniri corpori suo habet etiam aliud anima humana, quo tendit uniri corpori suo, præter istud commune formis omnibus, est enim lux supernaturalis, quæ naturali sponte cupit & amat lucem, sive naturalem sive supernaturalem: est autem in corpore humano lux naturalis, ex cælesti lumine scaturiens, huic permisceri gaudet, & uniri tanquam suo proxime simili: lux siquidem lucem amat, & insequitur, & hæc lux nodus est verus & unicum vinculum, quo anima humana corpori suo, devincitur quo vinculo gaudet tanquam medio suo, quo fruitur amore suo, nempe unione corporis humani, sive enim luce illa cælesti, non posset uniri corpori suo, lux enim illa cælestis est, medium, quo corpus humanum animæ suæ supernaturali devincitur, et copulatur, cum enim anima humana sit lux supernaturalis, et tantæ tenuitatis et subtilitatis, ut vincat omnino subtilitate sua corpus humanum, quod crassum, et sæculatum omnino est, et ideo per se tenuissimum, et subtilissimum vpiri, et copulari non potest, quin medium habeat subtile et tenue valde, quo crassities corporis humani devincatur, ut tenuitatem illam supernaturalem in se suscipere queat: lux autem cælestis est pars corporis humani et est subtile illud

Lucis naturalis est nodus & vinculum anima humana & corporis humani.

N 3 quo

*anima hu-
mana non
erit sepa-
rationem cor-
poris sui.*

*Mors quare
corpore &
anima hor-
renda.*

*Anima hu-
mana cur
audeat
corpore suo
nisi.*

quo crassities corporis humani atten-
nuatur, & sic fit aptum ad vnionem
illam, illamque expostulat tanquam
finem vltimū, & scopum ad quem ten-
dit: ad hoc enim creatur & à summo cre-
atore ad hanc vnionē destinatur,
& perinde hāc quærit, & efflagitat, ab
ea etiam separari, & disiungi summo est
illi tædio, non solum sibi, sed corpori
suo, quod tunc temporis mortem
patitur, quam summopere abhorret,
& si corpori humano mors est horrē-
da sic, & animæ humanæ, quod ea
priveretur vnione corporis sui, & sepa-
retur ab eo cuius separatio est æque
animæ, ac corpori horrenda, scimus
autem quantum corpus horreat mor-
tem, & hinc etiam colligere debemus
quantum anima humana mortem
etiam horreat propter separationem
corporis & animæ quam mors indicit.

Ex naturali ergo propensione quā
anima humana habet, erga corpus su-
um, & corpus humanum erga ani-
mam suam pendet gaudium illud, &
amor, quo fertur anima humana erga
vnionem corporis sui, in illa enim vni-
one fruitur sine suo, ad quem tendit,
ex natura sua, vnde etiam si vnionem
summo gaudio expostulet, separatio-
nem cum summo tædio patietur, cum
ex illa separatione, vnione expostula-
ta priveretur.

*Anima humana dum infundi-
tur corpori suo, patitur aliquid de-
trimenti in sua innata
nobilitate.*

CAPVT XXX.

PLatonicorum nonnulli existima-
runt animas humanas pati aliquid
detrimenti in nobilitate sua naturali
& innata ex vnione sua cum corpore
humano, quod ex vana Philospho-
rum nostrum interpretatione. Plato-
nicorum multi existiment animas om-
nes humanas cognitionis esse ple-
nas, & rerum omnium scientiis imbu-
tas dum creantur à Deo, & in ipsa in-
fusione patirerum omnium obliuio-
nem vnde pati summum detrimen-
tum ex ipsa corporis humani vnione,
qui sic crude interpretantur platonico-
s errant & summopere allucinātur,
quod Platonici non ita nude & crude,
existimant animas humanas sciētiarū
omnium lumine, & luce esse actu de-
libutas, sed tantum credunt animas
humanas quod lucis æternæ & imor-
talis sint participes, quæ est notionis &
scientiæ omnis principium & funda-
mentum, esse eatenus ex luce illa,
fundamentaliter, scientiæ omnis lu-
mine delibutas, non quod actualiter,
& realiter sit omnis scientia in anima
humana, sed tantum potentialiter ex
fundamentali luce supernaturali, qua
præditæ sunt animæ humanæ: hinc ca-
paces sunt omni scientia, & sic inter-
pretați Platonici non sunt reiiciendi,
sed attentius audiendi, nam si anima
hu-

*Vera Plato-
nicorum sen-
sentia de
anima scien-
tia.*

*Quaratione
anima hu-
mana vide-
atur pati de-
trimentum,
dum infun-
ditur corpo-
ri:*

humana, eo ipso temporis instanti, quo creatur & infunditur, corpori suo statim non sciat, non sapiat, non ratiocinetur sed multo deinde subsequenti temporis intervallo, & quod diutius vivit, eo sapientius ratiocinatur, & loquitur videtur eo tempore sapientiæ & rationis scintillas esse vere exinctas, aut saltem crasso & molli corporis ergastulo sepultas, & tunc temporis etiam, improprie saltem potest dici pati animam humanam oblivionem sapientiæ, & rationis suæ cū etsi potentialiter habeat, actualiter nō possideat, defectu corporis sui organorum, quæ sunt adhuc in illa tenebra ætate, incapacia sapientiæ, & ratiocinationis edendæ, at si eo ipso instanti, quo creatur & infunditur corpori, ab ipso met corpore separatur, vnde multoties, & sæpe sæpius quam par sit, contingere solet, tunc temporis vere sapit, & intellectu, & ratione utitur ac si multum temporis fuisset corpori humano juncta, nec enim dubitandum est animas illis intellectu, & ratione, & sapientiæ dotibus esse præditas & exornatas, ac reliquæ aliæ hominum animæ, quæ multum temporis fuerunt cum corpore humano junctæ, vnde collegerunt Platonici animas humanas detrimentum pati in sua ipsa nobilitate, ex conjunctione earum cum corporibus humanis, quod non videntur ratione, & intellectu, quæ præditæ sunt, sed multo longiori subsequenti tempore, quod admodum non est absurdum etsi non sit verum animas humanas multā detrimentum

*Anima hu-
mana qua-
citissime
à corpore se-
paratur,
perinde non
ignara sunt.*

pati, dum creantur, et infunduntur corporibus humanis, ad hoc enim creatæ sunt, et finem dum consequuntur, quo creatæ sunt, nullum detrimentum patiuntur imò gaudent, et lætantur sine adepto.

Perinde concludendum est, animas humanas nullum detrimentum pati, dum creantur, et infunduntur corporibus suis imo perfectionem innatam, ad quam destinantur, consequuntur, nec creatæ sunt ante infusionem, et corporis conjunctionem sapientes et scientes, omnes scientias, sed dum infunduntur corporibus humanis, eo ipso instanti, creantur, et quo instanti creantur, eodem instanti infunduntur, et rationales sunt, et intellectuales, et perinde ex radice suæ essentiæ intellectu-ali, et rationali, sunt sapientiæ, et scientiæ capaces subsequenti longo temporis intervallo, & spatio, quod eotempore organa corporis sunt robusta, et capacia rationis edendæ.

Hæc sufficiant de anima humana rationali et intellectuali, quorum pondus, et momentum adeo maximum est, ut forsitan ex debili ingenio meo, ut defectu scientiæ potuerim errores quosdam incidisse, qui orthodoxæ fidei meæ Catholicæ, et Apostolicæ Romanæ, quam profiteor, contrariari possent omne lecturis, et correctioni Doctorum Ecclesiæ Romanæ, submitto et Deo trino, et vno, et omnia mea, meque ipsum consecro, dico, ac dedico.

FINIS.

DE

*Protestatio
authoris
omnia hæc
submitto
ecclesiæ
Doctoribus*

DE SPIRITV HVMANO

animæ humanæ instrumento.

SECTIO II.

H V I V S II. LIBRI.

Spiritus quid sit in corpore humano.

CAPVT I.

*Spiritus hu-
manus quid
sit.*

SPIRITVM in corpore humano latitantem non animam humanam intellegimus immortalem & æternam, sed quid aliud mortale & caducum, & corporis humani subicere sortem & fatum, medium quidem coniungendi animam humanam vere immortalem cum corpore humano caduco, labili & mortali; medium autem hoc, & nodus ipse jam nobis est disquirendus, & quid sit, qualisque, sit nobis est patefaciendum.

*Spiritus
quid proprie
sit in corpo-
re humano.*

Spiritus ergo humanus in corpore humano latitans, est portio tenuissima, & subtilissima, seminis hu-

mani, seu spermatis ex luce cœlesti ortum ducens, & tenuissima elementorum omnium portione: vnde quod spirituosum est in ipso spiritu, est lux cœlestis, & elemento stellarum, cœli correspondens, quod autem corporeum est in ipso spiritu, elementate est, seu elementorum inferiorum portio tenuissima, seu materiæ primæ inferioris pars tenuior: quod autem spirituosum est materiæ primæ superioris pars subtilior: vt hinc cœlum, & elementa non distingui colligant lectores, sed esse ejusdem substantiæ, distingui tantum subtilitate, & tenuitate substantiæ, & sic etiam pari modo, & ratione, colli-

colligant spiritum humanum nō distingui ab iplo corpore humano nisi tenuitate substantiæ: nam quicquid habet corpus humanum habet, & spiritus, & quicquid habet spiritus habet, & corpus substantialiter, & essentialiter, spiritus tenuior est, & subtilior valde ipsomet corpore, quod crassitiei, & corporalitatis, vt ita loquar, spissitudine vincit spiritum, & necesse est spiritum subtilitate, & tenuitate sua substantiæ corpus ipsum superare, quia subtilitate & tenuitate suæ substantiæ corpus ipsum superare, quia subtilitate, et tenuitate sua animam humanam lucem immortalem, & æternam, corpori humano, & crasso, & caduco connectit, lux enim in lucem habet ingressum. Anima humana, cum sit lux æterna, & immortalis penetrat spiritum, qui cum sit lux celestis & mundana, suscipit ipsam, & nectit, & copulat ipsam vniuersis, & singulis corporis partibus, quia ipsemet spiritus nectitur & coniungitur illi cum sit eiusdem substantiæ vt diximus. & capite sequenti clarius multo disquiremus quærendo virtutes & proprietates spirituum humanorum, & differentias ipsorum cum corporibus humanis postquam concluderimus.

Spiritum humanum in corpore humano latitãtẽ, & actiones omnes corporis humani molientẽ esse portionem subtiliorem seminis humani ex quo corpus humanum compingitur, ex luce mundana, & cœlesti ortũ ducentem, & corpori humano inma-

rum, vt seminũ primæ materiæ, cui incubabat in principio creationis rerum omnium: & hinc vt prima materia inest corpori, sic & eius spiritus qui nihil aliud est, quam portio lucis creatæ, primæ materiæ rerum incubans, ad formas rerum varias, ex materia ipsa educendas, & hic spiritus est quid compositum, & nō quid simplex elementare vt vidēbitur infra tractatu peculiari de elementis singulis res omnes componentibus.

Qualis sit spiritus humanus, & quæ ratione differat à corpore humano.

CAPVT II.

Virtus, & proprietates spiritus humani quam plurimæ sunt, & ferè infinitæ sunt, cum quicquid corpus humanum agat, & agere possit id ipsum est virtus, & proprietas spiritus humani: est enim spiritus hic principium omnis actionis, & facultatis in corpore humano, sentit primo, odorat, tangit olfacit, gustat, imaginatur, concipit, recordatur intelligit, & ratiocinatur, & quicquid pertinet ad hos externos, & internos sensus, id ipsum est virtus, & proprietas innata ipsius spiritus humani. Anima enim humana etsi intellectualis & rationalis immortalis, & æterna nullas ex se ipsa in corpore humano educere potest actiones, & facultates, nisi mediante spiritu humano est: enim ipse organum verum & solam, & vnicum instrumentum quo virtus anima humana ad actiones omnes suas peculiare, & proprias, educendas, & in actum producendas: vnde quicquid est virtutis & propri-

O

etatis

*Spiritus est
in corpore
sunt
tior*

*Spiritus huius
mantis est
quid compositum
elementare.*

*Spiritus est
in singulis
corporis partibus
vt est
anima.*

*Virtus spiritus
est humani*

*Quatenus
instrumentum
has actiones
habet
re dicitur
nō
tamen essentialiter
habet nisi cum
anima humana.*

cientia.
mnis capa-
ritas est ab
vritu.

etatis in corpore humano, id ipsum est ut spiritus: scientias omnes, & artes quas acquirit homo has acquirit mediante spiritu suo, & qualis est spiritus, cœlestis essentia in homine inclusus, talis est capacitas & animi subtilitas. ad scientias omnes & artes tum liberales, tum mechanicas, addiscendas, & sic quācum sit, virtutis & proprietatis spiritus humani hinc facile colligitur, beati ergo homines & felices, terq; quaterq; beati, qui tali spiritu cœlestis essentia, & subtilissimæ materiæ, substantiæ fausto cœlestium planetarum influxu dotantur, in principio suæ formationis & conceptionis, in utero materno, semen quidem paternum, & maternum conferunt, quia eodem spiritu cœlesti largitur, & influxu cœlesti benigno, & potenti multiplicatur, & crescit hic spiritus seminis paterni, & materni, vnde et corpus inde formatum vires habet, et proprietates innatas agendi, energias miras, et efficaces, quas quidem non haberet si tali planetarum influxu fausto, et benigno, ac præpotenti, privaretur, in principio suæ formationis et hoc patet, et clarissime elucet, in filiis fere ejusdem patris, et matris: sunt enim vnialii ingenio et acumine animi præstantiores, et nobiliores ut in me ipso sum expertus, fratres habui ingenio dispari omnes, et filios etiam habeo ingenio etiam dispari multū, et inæquali, et hoc omne ex diverso, et dispari planetarū influxu. Ex his omnibus claret, et manifesto patet differentia ipsius humani spiritus,

Spiritus crescit & fortior est planeta- rum influxu benigno.

cum corpore suo corpus siquidem humanum, ut sectione tertia hujus libri declarabitur, est portio seminis humani crassior, et materialior, ut ita loquar, spiritus autem ut videmus est portio seminis humani tenuior, et subtilior: sunt quidem eiusdem substantiæ, et essentia in radice sua: at differunt tenuitate, tantum, in spiritu humano plus est lucis mundanae, et cœlestis volatilis et in fixe, et perinde est tenuior, et subtilior, ipso corpore, corpus habet plus lucis fixæ, et radicatæ, in ipsa natura elementalī inferiori, quā ipse spiritus vnde corpus est materialius, et crassius multo, quam ipsemet spiritus, et hæc sola est distinctio, et differentia spiritus humani, et corporis sui, ut capite sequenti fiet elarius materiā, et scaturiginē spiritus humani perquirendo.

Differentia substantiæ, et essentia in radice sua: spiritus, & corpus humani.

Vnde nam materia, & essentia spiritus humani oriatur, & scaturiat.

CAPVT III.

Diximus capite superiori spiritū humanum esse portionem subtiliorem, et tenuiorem corporis humani: hæc ergo portio subtilior et tenuior, habebit eandem originem, et scaturiginem cum corpore suo: corpus autem humanum integrum, et absolutū in primo ortu sui lumine originē duxit ex limo terræ: fecit enim Deus corpus humanum, ex limo cuiusdā terræ rubræ ut sacræ paginae fidē faciunt, limus autē huius terræ rubræ, quid erat certissimis quasi cōjecturis id colligimus ex eisdē sacræ pagine: creata en. erāt omnia, et facta, cœlū, et elementa, omnia superiora, et infe-

Corpus humanum ex limo terræ sic & spiritus.

et inferiora, ex quibus manu et voluntate divina facta fuerunt omnia, quæ in rerû serie jam reperiuntur ex multiplicatione seminis sui, in centro materiæ suæ latitantis, cujus virtute, et energia ad nos jam pervenerunt, et ad posteros pervenient quæ jam extant, et exitura sunt.

*Limus terra
ex quo erat
compositus.*

Limus ergo, ex quo compactum est corpus humanum habebat in se portionem materiæ primæ, ex qua facta fuerant omnia, ut reliqua cuncta quæ facta sunt habent portionem suam materiæ primæ, materia autem prima ex qua factus est mundus erat quid confusum, et inordinatum, in quo cœlum, elementa omnia et ipsum lumē erāt cōfusa, et indistincta, vnde chaos, et hyle, dicta est materia illa prima: limus ergo terræ illius rubræ ex quo factus est Adamus noster primus parens, erat materiæ primæ portio, in qua erant confusa omnia elementa tam superiora, quàm inferiora, totius naturæ vniuersalis. Corpus ergo humanum colligimus factum, et compactum fuisse manu, et voluntate divina, ex confusis, et indistinctis naturæ vniuersalis elementis, et principiis, cum ex ipso limo terræ factum sit, si ergo corpus humanum ex illis indistinctis, et confusis naturæ principis, et elementis cōpactum fuerit, spiritus eius cum sit eisdem materiæ, et essentiæ ex eisdem naturæ elementis, et principis cōpactus erit: ibi lux tamquam cœli naturæ, et reliqua elementa, cōponent et constituent eius essentiæ et materiam, at lux erit in hac cōpositione aliis elementis copiosior,

et turgentior, ut materia, et essentia spiritus humani sit tenuior, & subtilior ipsa natura, & essentia corporis humani, quæ crassior est multo ipsa met natura ipsius spiritus spiritus est ille, qui corpori suo dat motum, et actionem omnem, vnde etiā eius materia luce copiosiori debet esse perfusa, cum lux sit motus principium, et actionis et si corpus humanum habeat motum, et actionem omnem ab ipso met spiritu, spiritus luce maxima, munitus erit, cum ex luce sola oriatur motus, & omnis actio.

Hinc jam colligimus verum et esse, & certissimum, quod de luce diximus in panchymico nostro, scilicet lucem esse veram substantiam, non qualitatem, & accidens, cum componat corpus humanum & eius spiritum motus & actionis omnis principium, qualitas enim & accidens non componunt, & constituunt substantias, sed substantiæ componunt, & constituunt accidentia, & subsistere ipsa faciunt.

Ex his rationum momentis concludimus, spiritum humanum ex iisdem principis naturalibus cōpactum esse, ac corpus humanum compactum est, & cum corpus humanum cōpactum sit, ex indistinctis, et confusis totius naturæ creatæ elementis, quæ in limo terræ in erant, quo factum est corpus humanum manu, et voluntate divina, sic et spiritus humani corporis vna cum corpore suo, ex iisdem naturæ elementis conflatus erit, quæ deinde virtute seminis humani in quo latitant ipsamet principia, & elementa in nos ipsos propagata sunt, et à nobis ipsis per

eandem virtutem, & energiã seminalem multiplicativam in posteros nostros traducetur & propagabitur.

Quot & quantis nominibus insigniatur Spiritus humanus, & quare sic variis vocetur nominibus.

CAP. V. T. IV.

*Spiritus cur-
iosus, & tantis
insigniatur
nominibus.*

In finitis fere nominibus insigniatur antiqua sophia spirituosam hanc substantiam, eo quod infinitas fere possideat virtutes: spiritum primo dixerunt, eo quod corpora penetraret & singulas eorũ partes, sine ulla æstimatione, eo quod tenuissimam sit substantiam; deinde calidum innatum vocant eo quod omnia ab ipso naturaliter incallescant; calidum etiam vitale dixerunt eo quod ab ipso omnia vitam habeant, internum etiã sole dixerunt eo quod ut sol visibilis in mundo omnia vivificet, foveat et conservet, sic et sol iste internus, omnia in omnibus vivificat, fovet & conservat, internum etiã elementum nuncupant, quod omnia componat, & elementet, substantiam etiã facultatum, et virtutum vocavit ipse Galenus lib. 2. ad glauconem, quod facultates omnes, et virtutes ab hoc spiritu dependant, vocantur etiã hunc spiritum antiqui, et potissimum Plato totius formæ custodit, et propugnator, eo quod custodiat formas omnes, et pugnet pro eis, pro ipsis conservatis, et custodiendis. Dicitur etiã viriditas, eo quod omnia ipso presente vitescant, & vivant: humidum etiã dicitur primigenium et radicale, quod primitus radicitur in corporibus omnibus, quæque omnia nutrit, fovet, et conservet, humiditati

*Spiritus curiosus
nominibus
necaturum
signiatur.*

radicalis essentia & naturam habere debet dicitur etiã Iupiter, Neptunus, Plutonium, quod juvet omnia, quod regat, et gubernet aquas, et quod divitiarum omnium sit radix, et vnicus fons, dicitur Saturnus, quod omnia saturet, Mars, quod omnia roboret, & vincat, Mercurius, quod motus, & actionis sit principium, Luna, quod humiditates radicales, & virales regat, & custodiat, quod suscipiat in se tamquam in subjecto, ultimo virtutes omnes celestes, & influxus, sic variis rerum nominibus, virtutes insignes, & proprietates ipsius spiritus, ocularis, & limpidos oculos habentibus, patefecerunt: insipientibus vero, & ignavis occultarunt: non enim digni sunt ignari & stulti, tanta, & tali insigni totius nature cognitione. Cognitio enim spiritus, rerum omnium cognoscitur virtus, & proprietates: an autem in omnibus rebus animalibus, vegetantibus, & mineralibus rebus omnibus sit unus, et iisdem, qui hæc omnia regat, gubernet, et conservet, & qui hæc omnia componat, capit sequenti nobis est disquirendum, ut complete spiritus hujus naturam & essentiam, ac absolute notam, manifestam habeant chymia aluminis.

*Spiritus curiosus
dicitur Mercurius.*

Cognito spiritu, cognoscitur tota natura.

An in rebus omnibus sit unus, & isdem spiritus.

CAP. V. T. V.

Abyssus, seu prima materia spiritum communem, & generale habent omnia sed in mineralibus est unius generis, in vegetantibus alterius, & in animalibus autem est etiam alterius generis, & ut lux abyssus seu materiae primæ fuit una, & eadem, & eadem ex natura illa prima, facta sunt omnia

Abyssus spiritus, seu prima materia tenuior pars est in omnibus rebus.

omnia vegetantia animantia, & mineralia, quæ in natura illa confusa erant, & indistincta, & dum solum separata sunt manu, & voluntate divina, tunc distinctione ex separatione acceperunt sic spiritus rerum omnium, qui vnus, & isdem erat in abyſſo seu materia prima, distinctus fuit, & separatus, dum genera, et species, & individua, distincta fuerunt, & separata ab ipsamet abyſſo, seu natura

Animantia vegetantia & mineralia distincta habent spiritum.

prima; itaq; animantia, vegetantia, et mineralia, distincta, et separatam inter se habent spiritum particularem & peculiarem. hoc est animantia habent suum peculiare spiritum distinctum, ab spiritu vegetantium, mineralium, & vegetantia ita habent peculiare sibi proprium spiritum distinctum ab spiritu animantium, & mineralium, & sic mineralia etiam habent peculiare et distinctum spiritum ab spiritu vegetantium, et animantium sic singula hæc genera distincta, et separatam habent spiritum ut ipsamet rerum anatomia et dissolutione fit clarum et manifestum

Singula etiam individua particularia habent spiritum.

Singula etiam rerum individua singularia, et particularia habent spiritum, quo datur, et insignitur rerum singularium substantia, et ut corpora, et formæ inter se individualiter differant, et distinguuntur, sic et earum rerum spiritus individualiter inter se differunt, et distinguuntur unde et particulares virtutes, et proprietates originem habent, sic salvia hæc distinguitur ab alia, et habet maiorem vel minorem virtutem, quia ab spiritu particulari maiore vel minori datur, et abundat. Sic certissime concludemus in rebus

singulis, omnibus esse particularem, et distinctum spiritum, a quo descendunt, et originem habent virtutes singulares et particulares maiores, vel minores rerum omnium, quod capite sequenti clarius discutietur.

Vnde in divinis distincta virtutes generantur.

An in omnibus hominibus sit particularis spiritus, a quo ingenii acumen dependeat.

CAPVT. VI.

UT corpora singula, singulorum hominum, inter se differunt sic, et eorum spiritus singuli quibus dantur, ipsa corpora distinguuntur et non vnus, et isdem spiritus alioquin actiones omnes, et proprietates, et virtutes eadem essent, et prorsus similes cum ab vna, et eadem causa, individuali originem haberent. Videmus autem, et experientia quotidiana compertum est homines omnes et singulos actiones habere diversas et inter se distinctas, quod enim vnus amat, alter odit; si quis virtutem sequatur, alter odit; et vitium amorem persequitur, si quis hominum acumine ingenij valeat prudentia, & sapientia, scientiisque navare operam cupiat et ardeat, alter est qui multo ingenij acumine præditus est, et multo minus sapientia, et prudentia dotatus est: imo omnino stultus, et insipiens, et imprudens est et scientias omnes abhorret, pigritiam colit, et amat, et vere iumentis, et equis ac multis insipientibus comparatur, et est similis, et æqualis: si effectus hi sunt omnino differentes, et toto cælo distinguantur, causas

Ut corpora singula differant sic, et spiritus singulorum corporum.

Effectus diversi, anima diversi in dicantur.

horum effectum erunt etiam differentes, & toto cœlo distinguuntur. Spiritus autem humanos, quo datur corpus humanum est vere causa horum effectuum diversorum qui in hominibus singulis reperiuntur, spiritus ergo humanus erit diversus, & non erit vnus, & isdem in singulis hominibus sed plane diversus & distinctus à quo facultates & actiones animæ humanæ nobiles & ignobiles ortum habent: si nobilis clarus, & candidus sit spiritus, nobiles erunt, & candidæ ejus actiones ex nobilitate enim, & claritate spiritus humani, dependent actiones claræ, & nobiles, si autem spiritus sit crassus, & elementorum inferorum spurcitis sepultus, & conspurcatus, actiones illius erunt ignobiles, & obtusæ, non secus ac lumen et ignis cornu opaco conclusus obtenebratur & lumine sui claritatem, et nitorem amittit, sic pariter, & spiritus humanus et si sit ex luce cœlesti conflatus, si immergatur corpori crasso & opaco, elementorum inferorum crassitis nimia conspurcato, obtenebrabitur, et lucem suam radiantem, & nitentem amittit, vnde actiones erunt hebetes vnde homines sunt hebeti ingenio, & obtuso, alii vero subtiles admodum & acuti, et hoc omne ex spiritu claro et nitido, obtuso, et opaco, dependet, et caliginem habet.

Concludimus ergo spiritum humanum particularem esse, et distin-

ctum in singulis hominibus ex cuius subtili, et tenera substantiæ dependet acumen ingenti diversum, et varium, quod in singulis hominibus reperitur secundum enim majorem vel minorem subtilitatem, et crassitiam spirituosæ illius substantiæ dependet majus vel minus ingenii humani acumen.

Acumen ingenii dependet ex subtili spiritu.

Vnde nam dependeat distinctio illa, & differentia spirituum humanorum.

CAPVT VII.

Corpora humana omnia suscipiunt differentiam suam ex semine vario ac diverso ex quo cognomen habent semen autem variatur, et distinguitur, in vno, et eodem homine ex diversis alimentis quibus vititur in vita sua, et ex variis astrorum influxibus, et radiis cœlestibus quibus dotantur hæc varia, et distincta alimenta, ut vnum, et distinctum fiat alimentum vltimum, ex quo partes omnes corporis humani, nutriuntur, et ex quo vltimo alimento partibus seminalibus demandato, fit semen deinde aptum, et capax progignendi, corpus humanum. Sic ut semen variatur, et distinguitur, tum ex influxu cœlesticis radiis impregnatur semen, tum ex variis alimentis, ex quo vltimum illud fit alimentum: quodque cum vnum et idem, et omnino simile esse nequeat, omnibus

Humana corpora vnde nam suscipiant differentiam.

Spiritus humanus diversus, & distinctus in singulis hominibus.

Actiones nobiles ab spiritu mobili, & claro dependent.

nibus in temporibus, sic, et semen inde productum, vnum, et idem esse non potest, sic corpora humana inde producta, vna et eadem esse nequeunt, et omnino similia, sic et spiritus humanus inde etiam productus, et ab hisdem causas dependens suscipiet, suam omnem differentiam, et diversitatem quo plus enim corpus humanum suscipit lucis cœlestis eo majori etiam, et copiosiori tunc cœlesti, dotatur spiritus vnde præclaras, et nobiles ac insignes actiones nobiliores, et præstantiores, esse asserimus, cum et substantia sua nobilior hinc exurgat rota ergo spirituum humanorum differentia dependet, ex luce cœlesti maiori vel minori, qua substantia eorum spiritum exornatur imo conflatur.

Concludimus ergo tanquam verum, et certissimum, destructionem et differentiam spirituum humanorum quibus dotantur homines dependere omnino: ex semine vario, & differenti humano, quo componitur spiritus humanus substantialiter, & semen humanum suam assumere differentiam, & distinctionem tum alimentis variis, & differentiibus quibus vititur homo, tum etiam ex variis, et distractis, planetarum, et aliorum astrorum influxibus, et radiis, quibus peculiariter dotatur, semen humanum ut hinc exurgat spiritus varius ac distinctus qui corpus humanum eo semine fabricat, et constituit, quo constituto, et

perfecte organizzato Deus infundit sua benignitate, et misericordia immortalem et intellectualem animam ut ipsum corpus regat, et gubernet mediante illo spiritu quo solo dependent corporis humani actiones omnes, et facultates tanquam à vero et unico, animæ humanæ instrumento sine quo anima humana agere non posset quod capite sequenti clarissime discutemus.

*Anima or
pus median
te spiritu.*

An ab spiritu humano dependeant actiones omnes, corporis humani tum vitales tum morbose.

CAPVT VIII.

ASserunt omnes Philosophi, patere actiones omnes corporum omnium dependere, ab ipsa forma, at si hoc examinetur, invenimus actiones non dependere immediate ab ipsa forma, eo quod ipsa forma, sit quid fixum, et radicum in intimis materia thalamis, actio autem debet esse ab aliquo fluente, volatili, et non absolute fixo. Istud autem est spiritus qui est solus in corporibus omnibus volatilis, et non absolute fixus, habet quidem fontem, et permanentem, et perennem à quo fluit perpetuo, et perenniter. Ergo cum actio sæpe sæpius sit extra corpus, et externis ex interiori fonte, peragatur, et exeat forma autem nunquam exit foras,

*Omnis actio
ones immedi
ate non depen
dent ab ipsa
forma.*

*Vnde nam
spirituum
differentia.*

*Contra Aristotelem
ab spiritu.*

exit foras; extra corpus suū vt agit in exteriora necesse hinc est, vt actio sit ab spiritu: spiritus liquidē solus est qui foras exit extra corpus suum, corpus suum, quamvis fundamentaliter, & radicaliter maneat in corpore, et sic ex corpore exiens agit in exteriora, vnde patet actionē: omnes esse ab ipso spiritu, nā si externa subiecta tantum attulimus, hoc tantum est, vt clarissime pateat, actionē esse ab spiritu, nam etiam dum internis agit, in intimis corporis meatibus, subiectum in quod agit: est semper illi externum: oportet ergo, vt exeat, ex fonte suo radicali, & permanenti, & subiectum suū in quod agere vult aggrediatur; & sic clarum, & manifestum habemus actiones qualescūque, sint, dependere, ex fluenti, et vitali spiritu, et non ex permanenti, et radicali atq; fixo quicū correspondeat formæ: forma perinde nō erit immediatum actionis principium sed eius spiritus volatilis, et infixus, Vnde datus est spiritus, in rebus omnibus beneficio cuius res omnes in rerum serie agere solent.

Actiones vitales, & morbose, dependent, ab spiritu.

Quocirca si in rebus omnibus datur spiritus, actionis principium dabitur etiam in homine spiritus qui erit actionum omnium principium vnde autem sit talis spiritus cum in rebus omnibus in quibus est, tum in homine ipso, actionum omnium principium, iam nobis est perquirendum diximus multis in locis operum nostrorum, et id ipsum probavimus multis rationum momentis lucem cœlestem esse principium me-

tus, et quietis in rebus omnibus; naturam esse asserunt Philosophi peripathetici ac natura in rebus omnibus, nihil aliud est, quem ipsemet lucis spiritus, lux ergo erit principium motus, & actionis, in rebus omnibus, videmus etiam cœlum moveri, & astra, quia luce illa creata abundant et tuigent, & inferioribus rebus impertiunt, & spiritus lucis hīdem communicant, & perinde motum, et principium actionis: naturam autē esse in rebus omnibus spiritum lucis creatæ, hinc probatur, quod per naturā intelligatur forma intrinseca, rebus omnibus infra, corpus enim externum visibile nunquā interpretati sunt antiqui philosophi naturam, nec enim vllus vnquam philosophorum existimavit corpus principium motus, & actionis, cum materiæ redoleat sobolem, & indolem cuius proprium pati potius quam agere, inde formam tantum internam invisibilem pro natura sumendam esse colligendum erit. Si corpus naturæ nomen proprie suscipere nequeat forma ergo si proprie sit natura, cum sit invisibilis essentia, erit proprie spiritus lucis, cum hic etiam sit invisibilis naturam ergo spiritum lucis creatæ, infallibilis est conjecturæ, & certissimæ veritatis, hoc etiam existimarunt philosophi antiqui dum formas omnes seu naturas rerum omnium invisibiles, ex cœlo esse eductas proclamaverunt teste Virgilio ingens est ollis vigor, & cœlestis ergo, seminibus.

Prin-

Principio cœlum, & terras camposque
liquentes,
Titaniaque astra spiritus intus alie.
Totamque infusa per artus mens agitat
molem.

Cur spiritus
sit principii
motus, &
actionis.

Spiritum & mentem omnia agitantem naturam, & spiritum illum vocarunt: & si materia, in rebus omnibus sit ille spiritus lucis, non ambigendum erit, spiritum in rebus omnibus esse principium actionum omnium, quod si sit principium origo, & fons actionum, in rebus omnibus naturalibus, erit etiam fons & scaturigo actionum omnium, in homine ipso, unde actiones omnes vitales, & morbosæ dependent ab ipso met spiritus: vitalis enim actiones, & morbosæ, habent unum, & eisdem principium, nec diversum, & distinctum habere possunt.

Spiritus humanus in corpore humano quam, & qualem suscipiat differentiam.

CAPVT IX.

Quare trinus & unus dicitur spiritus in corpore humano.

TRINUS, & unus est, in corpore humano spiritus unus in substantia trinus in qualitate, & operatione ac facultate. Unus est in substantia, & essentia, quod ex luce mundana, & cœlesti, & elementorum omnium tenui, & subtili substantia sit, compactus, & adunatus: trinus autem in qualitate, & facultate, quod tres facultates in corpore constituat, naturalem facultatem, in hepate vitalem facultatem in cor-

de, & animalem facultatem in cerebro perficiat ac constituat unde naturalis vitalis, & animalis dicitur, & nuncupatur, propter illas diversas tres facultates quas perfecit in tribus diversis corporis humani partibus. Sunt autem hi tres spiritus ex una, & eadem substantia externa compacti, & differunt tantum tenuitate, & subtilitate, essentia unde crassior est naturalis spiritus, vitalis & animalis: vitalis autem, qui in corde perficitur & elaboratur crassior est animalis. Unde animalis qui in cerebro perficitur est omnium subtilior & spiritualior ut ita loquar propter tenuitatem maiorem quam obtinet supra reliquos duos spiritus. Naturalis autem qui in hepate elaboratur est omnium aliorum spirituum fundamentum, & basis, nam naturalis sit vitalis, in corde, qui in corde magis ac magis attenuatur, & vitales facultates, in corde, & in toto corpore sua tenuitate perficit, & peragit deinde vitalis ad cerebrum ascendit ibique miro modo attenuatur, & subtiliatur, & fit attenuatione illa ex vitali animalis qui facultates animales constituit, & sic subtiliatur spiritus naturalis in hepate constitutus, & sua sublimatione variatur quamvis in ventriculo ex cibis ordinariis primo originem habeat ultimo autem perficitur in hepate ut capite sequenti declarabimus, quia per multi medicorum spiritus naturales negant, & admittere nolunt, quod non impetum faciunt

Spiritus cordicatur animalis vitalis naturalis.

Ex spiritu naturali sunt spiritus & qua via sunt & perficiantur in corde & cerebro.

P

ciant manifestum ut reliqui duo spi-
 ritus: sublimatur autem spiritus na-
 turalis à ventriculo, & hepate, in
 cor, & à corde in cerebrum, ut sub-
 limatione illa, & mixtione lucis cœ-
 lestis quæ una cum aere in has par-
 tes demandatur, ut subtilitatem &
 tenuitatem acquirat necessariam &
 convenientem ad facultates vitales
 & animales peragendas: non enim
 ex sua naturali constitutione, suffi-
 ceret ad vitales, & animales faculta-
 tes peragendas: plus enim subtilita-
 tis est opus ad tangendum olfacien-
 dum gustandum audiendum viden-
 dum, & ad memorandum ratiocin-
 andum, & intelligendum, quam
 ad simpliciter vivendum. Vivunt e-
 nim plantæ, & arbores, sed non au-
 diunt sentiunt, & undenam, ideo
 spiritus plantarum quibus vivunt,
 & attrahunt, & assimilant coquen-
 do alimentum suum, & se multipli-
 cant crassioris sunt substantiæ quæ
 sint spiritus viventium vita sensiti-
 va, propter enim subtilem & tenuem
 eorum spiritum substantiam in vi-
 ventibus sensitivis datur auditus vi-
 sus gustus odoratus, & tactus imagi-
 natio conceptio, & memoria, quæ
 facultates, à nullo alio dependent
 quam tenuitate & subtilitate spiri-
 tum sensitivorum qui adhuc
 magis ac magis subtiliantur
 in maiori gradus subtilitatis in
 ipso homine propter rationem intel-
 lectum sapientiam, & prudentiam,
 quibus cætera animalia antecellit
 homo. Et qui inter homines sapien-

tiores, & prudentiores habentur, eo
 magis subriles, & tenues possident
 spiritus, alioquin homines essent o-
 mnes sapientia, & prudentia æqua-
 les: quod tamen experientia ipsa fal-
 sum videmus quodque omne ex
 subtilitate, & tenuitate spiritum ma-
 jori vel minori originem habet, con-
 cludimus ergo spiritus humanos in
 corpore humano triplicem opera-
 tione, & facultate suscipere diffé-
 tiam non essentialem sed accidenta-
 lem, quæ ex subtilitate, & tenuitate
 substantiæ dependet, est enim unus
 tantum in homine spiritus essentia,
 & substantia sed trius est operati-
 one, & facultate, scilicet naturalis
 vitalis, & animalis, naturalis, in vē-
 triculo, & hepate ventris in corde,
 & animalis in cerebro sedem habet
 naturalis in ventriculo, & hepate
 constituit, naturalem constituit
 facultatem quæ in nutriendo cres-
 cendo, & multiplicando consistit.
 Vitalis in corde, vitalem constituit
 facultatem, quæ in concupiscendo
 crescendo, audendo odiendo, & a-
 mando consistit, animalis in cere-
 bro, quæ animale perfit facultatem,
 quæ in sensibus externis, &
 imaginatione conceptione memo-
 ria, in brutis sensibus internis con-
 sistit, & in homine intellectu,
 & ratione collocatur, &
 perficitur.

Homines sa-
 pientiores.
 alii vnde
 sunt.

Differentia
 spirituum in
 homines est
 accidentalis
 non essentialis.

Naturalis fa-
 cultas in qui-
 bus consistat,
 vitalis &
 animalis.

Plus subtili-
 tatis requi-
 ritur ad
 intelligendū.
 quam ad sim-
 pliciter vi-
 vendum.

Actiones sen-
 sitivæ unde
 dependant.

*An spiritus naturalis primo
in ventriculo, ultimo in hepa-
te perficiatur.*

CAPVT X.

*Quaratione
nutriamur
ex semine.*

POSTquam corpus humanum pro-
ductum est ex semine humano in
utero materno, nutritur puro san-
guine matris tanquam ex alimento
ex quo factum est semen ut certum
sit quod axiomate fertur nutriamur
ex iisdem ex quibus componi-
mur ex semine, ergo nutriamur
ex semine necesse est: nutri-
mur autem ex semine dum sangui-
ne nutritur ex quo fit semen: semen
siquidem est in sanguine proxima
potentia. At postquam uterum ma-
ternum reliquerimus nutriamur la-
cte, & ultimo alimentis tunc tempo-
ris ventriculus utitur functione, &
officio suo pręparat lac, & alimenta
in chylum; qui chylus habet spiri-
tus naturales, sunt enim in lacte, &
alimentis omnibus, alioquin nutri-
re non possent nec mutari in no-
stram substantiam, quę cum sit na-
turali spiritu conflata oportet inde
alimentum, quo nutritur hęc sub-
stantia naturali etiam spiritu esse
pręditum. In utero materno ventri-
culus feriatur, & nihil agit, sed de-
portatur alimentum immediate per
venam umbilicalem parietibus ut-
teri materni ad ferrentem in hepar
ipsius fœtus: tunc temporis hepar
est fons verus, & unicus spiritus na-
turalis at extra uterum maternū
dum homo utatur alimentis exter-

*Spiritus na-
turalis quan-
do incipiat
pręparari in
ventriculo.*

nis, tunc temporis dum alimenta
pręparantur, in ventriculo, & in
chylum convertuntur, pręparatur
etiam tunc temporis spiritus natura-
lis alimentorum in spiritum chyli,
qui deinde in hepate, una cum chy-
lo ultimam suscipit pręparationem
in spiritum sanguinis, ut inde una
cum sanguine nutriat omnes corpo-
ris partes, in partibus autem ipsis in-
sum alimentum, & ejus spiritus sus-
cipit quandam pręparationem &
coctionem, antequam convertatur
in partem, sed coctio, & pręparatio
hęc, non valde est insignis, in altera-
tione sua, & perinde non ipsam no-
tant medici: nihilominus tamen in
rei veritate, est consideranda: sem-
per enim coquitur, & pręparatur
sanguis ipse extra venas transmissus
ut convertatur in partes, ad quas de-
mandatur, ut ipsas nutriat, præci-
pua tamen alteratio, & pręparatio
alimenti humanatum partium fit
in ventriculo, & in hepate, unde eti-
am præcipua, & principalis præpa-
ratio alimenti spirituosii sive spiri-
tus alimenti, debet fieri in ipso ven-
triculo, & in hepate ut inde fiat lau-
datus sanguis.

Hinc concludere possumus spi-
ritum naturalem, primum rudimen-
tum primę suę perfectionis acqui-
rere in ipso ventriculo, ultimam ve-
ro sui perfectionem in ipso hepate
& ultimo adhuc in partibus ipsis
quibus demandatur sanguis ad ipsas
partes nutriendas. Alimenta enim
omnia primo in ventriculo subiguntur

*Rudimentū
primum spi-
ritus naturalis
est in ventri-
culo ul-
timum in hepa-
te.*

P 2 & per-

& percoquantur, & transeant co-
 ctione illa ventriculi in chylum, &
 tum alimentis omnibus sit spiritus
 ille cœlestis lucis creatio soboles &
 verus partus: spiritus ille alimento-
 rum mutatur, & ab illa coctione ven-
 triculi in spiritum chyli, qui est pec-
 cularis, & singularis spiritus hu-
 manus, ultimam sui perfectionem
 in hepate susceptas, & in partibus
 ipsis sit tandem verus, & legitimus
 humani corporis spiritus, qui in cor-
 de vitales perficit facultates, & in
 cerebro animales ut diximus capite
 superiori.

*An spiritus humanus parti-
 bus externis, & internis adha-
 rens spiritu lucis aereo augetur,
 & crescat.*

CAPVT XI.

*Inferiora nõ
 possunt con-
 seruari nisi
 superiorum
 ope, & auxi-
 lio.*

Inferiora omnia quæcumque sunt
 generis siue in genere animalium
 vegetantium siue in genere mine-
 raliū nullo pacto possunt conser-
 uari in esse suo, & subsistendi modo
 nisi superiorum ministerio: hinc
 creatum est cœlum, & terra in prin-
 cipio rerum omnium, cœlum ut in-
 funderet lucem alimentum spiritu-
 osum rerum omnium, terra vero ut
 daret alimentum corporeum, &
 materiale, rebus omnibus. Itaque e-
 gent omnia irriguo superiori, & in-
 feriori, & hoc certum ac verissimū
 cum sit, nullo pacto in dubium est
 reuocandum, quin spiritus humanus
 partibus omnibus tam externis quā
 internis adharens, spiritu lucis ae-

*Alimentum
 duplex supe-
 rius, & in-
 ferius cœle-
 ste & terræ*

reo, augetur & crescat, ille enim
 aereus lucis spiritus est irriguum su-
 perius quo fovetur, nutriuntur,
 & conseruantur omnia; nisi enim
 irriguo illo superiori perenni, &
 perpetuo, ex cœlis defluentem, spiri-
 tus rerum infernarum irrigaretur,
 cito evanesceret, & periret, quia per-
 petuo depascitur ab innato, & fixo
 calore rerum omnium, unde cum
 perpetuo depascatur perpetuo eger
 alimento, sibi simili, & cum spiritus
 non solum alimentis ordinariis, &
 quoridianis reparatur, ab spiritu il-
 lo, qui alimentis inest eger etiam a-
 lio alimento subilliori & copiosiori
 ut copiose reparatur, ad vitam con-
 seruandam. Sic dentur necesse est
 duo alimenta, quæ perpetuo, & co-
 piose regarent, & conseruent no-
 stros spiritus: unum dat terra per a-
 limenta quotidiana, alterum vero
 dat cœlum mediante aere, aer enim
 est tantum vehiculum spiritus cœ-
 lestis, nobis ad vitam necessariū, nec
 intrat aer compositionem illius spi-
 ritus, quia non est elementum sed
 est tantum medium & vehiculum
 illius spiritus, ut videbimus capite
 sequenti. Cur autem nobis sint ne-
 cessaria duo alimenta, prædicta, ad
 reparationem illius spiritus id cla-
 rum sit, & manifestum sequenti ra-
 tione. Spiritus cœlestis quocumque
 in loco sit radicatus, & implantatus
 eger alimento sibi simili, est autem
 spiritus duplex in rebus omnibus
 influens & fixus, in animantibus a-
 desse spiritum influentem patet ex
 motu

*Aer non in-
 trat compo-
 sitionem
 spiritus.*

*Quare du-
 pli ege-
 mus alimen-
 to.*

motu arteriarum, qui per arterias communicatur partibus omnibus totius corporis: in vegetantibus autem, & minerabilibus corporibus, adesse spiritus influentes non patet manifesto, sed eos adesse necesse est ad actiones, & proprietates, & virtutes agendas, agunt quidem illa omnia, & præclare effluunt ex ipsis virtutes, & proprietates, quæ sine spiritibus influentibus effluere non possent sed permanerent fixæ, & permanentes in fixo, & permanenti spiritu, sed cum exeant foras necesse est, ut cum spiritu influenti exeant, & fiant manifestæ. Est ergo in rebus omnibus duplex spiritus influens, & fixus, sunt tamen eiusdem essentia, & substantia cum non differant nisi qualitate illa volatili, & fixa, si sit ergo duplex spiritus in corpore nostro, & in rebus omnibus & eget alimento ad conservationem sui ipsius, necesse est etiam duplex esse alimentum influens ut ita loquar seu volatile, & fixum atque permanens, quibus duplicibus alimentis, essentia tamen nullo pacto differentibus, sed qualitate distinctis nutriatur foveatur, & conservetur noster duplex spiritus, influens, & fixus, atque etiam rerum aliarum omnium duplex fovebitur, & nutrietur spiritus, Unde necessarius est omnino spiritus cælestis ex cælo perpetuo descendens ad conservationem rerum omnium. His ita positis necessario concludemus spiritus humanos partibus omnibus ex-

Duplex spiritus influens & fixus.

Spiritus cælestis spiritus cælestis.

ternis, & internis adhærentes, spiritu lucis cælesti qui per aera nobis communicatur augeri, & crescere tamquam ex suo proprio, & sibi simili alimento.

An spiritus cælestis qui per aera nobis communicatur, induat aliquid aeris ad ipsius essentiam constituendam.

CAPVT XII.

Quamplurimi sunt medicorum qui spiritus nostros, & rerum aliarum omnium vocant æthereos, & aeros, & perinde existimant hos spiritus aeris purissimi substantiam sibi innatam habere, & inde aerem compositionem spirituum intrare putant. Ego ipse multis in locis librorum meorum, id ipsum tamquam verissimum asservi, sed prudentior, & senior factus, mutavi sententiã, ex ipsa rerum anatomia, ubi aerem non inveni tamquam partem essentiali compositionis, sed poros tantum rerum omnium replentem, & spiritus cælestis vehiculum esse, datus enim est aer in rerum natura non ut componat, cum reliquis elementis res naturales sed tantum ut sit vehiculum spiritus cælestis, qui rerum omnium compositionem intrat, & ut sit medium conjungendi res superiores hoc est influxus cælestis, cum inferioribus rerum elementis. Res superiores sunt quasi spirituales & ita tenues, & subtiles, ut nisi cum medio, cum rebus inferioribus

Aer non intrat compositionem spirituum nostrorum.

Aer est vehiculum cælestis spiritus.

P iij riores

*Facili quali
aeris qualis
esse debeant.*

rioribus crassis, & corporeis coniun-
gi nequeant, medium autem oportet,
ut naturam participet, uniendo-
rum oportet, aer ergo perinde est
subtilis; & tenuis valde, & sic natu-
ram, & essentiam spirituum coe-
lestium quasi participat, & est cor-
pus fluens, & mollis, & sic ratione
corporis, inferiorum elementorum
naturam participat, nec tamen est
elementum infernum ut clarius de-
monstrabitur inferius sectione ter-
tia libri tertii, huiusce voluminis, ubi
corporis humani compositionem
indagabimus, & sic rationem legiti-
mam medii ipsius naturæ, & condi-
tionem induet, aer. Et sic delusi
sunt antiqui, & nos ipsi hallucinati
sumus, dum aerem elementum &
principium naturæ fecerimus in
compositione rerum, cum tamen
non sit nisi medium coniungendi,
elementa, volatilia cum fixis, & per-
manentibus, ut enim aer externus
non est de compositione, mixtorum
sic aer internus, qui replet poros
mixtorum, ut sit vehiculum spiritus
coelestis ad compositionem mixto-
rum necessariam, non erit de compo-
sitione interna, mixtorum, sunt enim
aer externus, & internus eiusdem
naturæ, & essentia, & si aliquot
mixtorum imponatur retortæ vit-
reae ut inde per artem resolvatur
mixtum in sua principia, & elemen-
ta, non exibit inde aer, componens
tale mixtum: imponitur autem mix-
tum retortæ, aere repletum in poris
suis exit etiam ille aer, cum elemen-

*Aer non est
elementum.*

tis omnibus quæ in resolutione mix-
ti reperiuntur, singula elementa ha-
bebunt aerem permixtum in poris
suis, nec inde erit, aer in poris elemē-
torum resolutorum repertus, ele-
mentum, & principium ipsius ele-
menti, aut erit elementum illud se-
p̄r compositum & elementatum,
nec dari poterit simplex elementū
nec arte, nec ab ipsa natura, & per-
inde etiam non poterit dari resolu-
tio mixtorum naturalium, in sua
principia, quod tamen, falsissimum
est: & ratione & perientia, & autho-
ritate, Philosophorum omnium,
qui asserunt mixta omnia posse re-
solvī in sua principia, & sic etiam in
vicem transmutari posse, modo re-
solvantur prius in sua principia, &
elementa. Ratio autem quæ nos
inducit ad resolutionem credendam,
& confitendam est ipsamet compo-
sicio mixtorum, si mixta omnia com-
ponantur, & fiant ex elementis na-
turalibus, simplicibus, resolvī etiam
poterunt eadem mixta, in ipsamet
elementa, ex quibus composita sunt
nam antequam componant separa-
ta sunt, & dum componunt uniu-
tur, ut ergo in compositione uniu-
tur, sic & in resolutione, & rerum
separatione disgregantur, & separ-
antur, & sic ut est manifesta com-
positio mixtorum sic erit mani-
festa disgregatio & separatio elemē-
torum in resolutione mixtorum in
quibus cum aer non reperiatur, de
compositione corporum, multo mi-
nus erit de compositione spirituum

*Si aer esset e-
elementum,
non daretur
resolutio, in
simplex ele-
mentum.*

*Si datur com-
positio datur
etiam resolu-
tio.*

*Quare aer
non fit de
compositione
spirituum.*

His

His itaque declaratis intrepide concludemus, spiritum cœlestem qui nobis ut cæteris rebus omnibus per aera communicatur, nihil aeris ipsius induere naturæ, & essentiæ, sed solum spiritus cœlestis esse vehiculûm ut nobis cæterisque rebus omnibus communicetur.

An spiritus humanus rerum que aliarum corruptionis maculis infici queat.

CAPVT XIII.

Spiritus non corrumpuntur nisi & corpora corrumpantur.

Impossibile est humanos spiritus aliarumque rerum posse corrumpi salvo esse ipsarum, & ipsius corporis humani salva compagine, spiritus enim est solus, qui nos, & res omnes alias à corruptione defendit si corrumpatur spiritus, & corpus suum corrumpietiam necesse est, non dubito, quin spiritum humanum alios quæ rerum omnium spiritus posse corrumpi & alterari, sed dum corrumpuntur spiritus, & corrumpantur corpora horum spirituum necesse est; corrumpuntur autem spiritus, & alterantur, cum sint ex elementis sublunariis, & cœlestibus compositi: nihil enim ibi est, quin alterationis, & corruptionis leges, & normas subire queat, lux enim ipsa præcipua pars ipsius spiritus corrumpitur, & alteratur, dum miscetur, in compositione, mixtorum generatio enim compositio vera rerum fieri non potest nisi præcedente corruptione: generatio enim prius corruptio alterius est & cor-

rumpio alterius est generatio alterius. At dum res ipsæ præstunt in esse suo, & compositione quam obtinuerant per generationem, & corruptionem tunc temporis non corrumpuntur spiritus, persistente, & salva illa compositione; at si pereat, pereunt, & alterantur seu corrumpuntur spiritus illius compositionis. Hinc colligendum est quam absurde errarunt medici, qui in diaria putrida admittunt alterari, & corrumpi spiritus vitales in corde impossibile enim est, vitales spiritus in corde ipso corrumpi, quin, & destruatur, & corrumpatur vita, Hoc tamen non fit, quia curatur diaria, putrida ut videmus tractatu nostro de febribus in libro 3. huiusce universalis sapientiae, & sic curata illa febre perit tunc cor in suo esse, & spiritus etiam persistunt, quod est signum evidentissimum in febre diaria, nec in ulla alia febre, nec in peste ipsa nec in ullo alio morbo posse corrumpi spiritus nostros, quin pereat vita, & omnino destruatur: spiritus enim, est cordis verum balsamum à corruptione ipsius corpus defendens si corrumpatur. Balsamum, & ipsum corpus corrumpi necesse est.

His ita declaratis, & probatis facilliter concludemus spiritus humanos, nec aliarum rerum spiritus ullo modo posse corrumpi, & alterari salvo, & integro manente corpore humano aliarumque rerum corporibus illæsis, & permanentibus.

Quare ratione corruptantur spiritus.

In diaria febre non corrumpuntur spiritus.

Qua:

Qua ratione, & via morbi omnes corporis humani ab spiritu dependant.

CAPUT XIV.

Vidimus capite superiori octavo hujusce tractatus actiones omnes tum vitales tum morbosas corporis humani dependere ab ipso spiritu nunc autem perquirendum est qua via, & qua ratione id fieri possit ut una, & eadem causa sit causa vitæ, & mortis; nam si spiritus humanus efficiat morbos, & vitam, & sanitatem, erit etiam causa mortis, & vitæ quæ sunt omnino contraria una autem, & eadem non potest esse causa contrariorum effectuum contrariorum nisi objecta, & subiecta contraria illi obijciantur ut in illis contrariè agat, sic illa causa et si sit unica & eadem, effectus parit contrarios, sic in corpore humano, subiectum vitæ, in quod agit spiritus ut vitam inde pariat, est omnino contrarium, & oppositum subiecto morbifico, nam subiectum vitæ est purum corporis humani, quod ex puritate alimentorum educitur, subiectum autem morbificum, ex quo spiritus educit, & parit morbos est impurum naturæ corporis humani, & purum excrementum unde subiecta sunt omnino contraria, unde etiam ex his subiectis contrariis spiritus humanus educit effectus contrarios ex subiecto puro vitam, ex subiecto impuro, & excrementicio mortem, & morbos vitæ contrari-

os, efficit, sic spiritus humanus est unica, & eadem causa vitæ, & mortis, per suam præsentiam in alimento puro vitam, & sanitatem, per suam autem absentiam cum ab excrementis impuris, & fœculentis, foris abeat, & pellatur, morbos, & mortem ipsam parit. Sic spiritus humanus est via, & modus unicus morborum omnium, & ab ipso efficienter dependent omnes occasionaliter, & accidentaliter pendent morbi omnes ab excrementis alimenti quæ non rite separantur, & dum non rite separantur sed persistunt in corpore irritant spiritum, & spiritus agit in ipsa excrementa ut foris pellat ea, & actio ista istius spiritus in excrementa expellenda cum fortissima est, & extra vires suas ordinarias dicitur morbus, cum enim in articulos totius corporis decidit excrementum aliquod, quod ibi persistit, neque foras propellitur, ab actione naturali ipsius spiritus, siue læsione ipsius, tunc temporis, actio illa in illud excrementum cum passione, & læsione ipsius spiritus dicitur arthritis, & sic de aliis morbis qui nihil aliud sunt quam læsiones ipsius spiritus humani ab excrementis alimenti quæ naturali actione spiritus, non foras propelluntur à corpore humano, sed manent, & persistunt in corpore, & lædunt ipsum spiritum, & sunt causa materialis omnium morborum: spiritus autem est causa efficiens ipsorum morborum dum agit in ipsa excrementa,

Spiritus qua via faciat morbos.

Qua ratione spiritus sit causa vitæ & mortis

Obiectum vitæ quale.

Obiectum mortis quale

Arthritis in fiat.

Morbi quid sint proprie.

foras

foras propellenda. Sic clarum est, & valde patens, morbos omnes dependere ab spiritu humano in corpore humano, & in reliquis animantium corporibus in quibus fiunt morbi fiunt etiam ab eodem eorumdem animantium spiritu.

Morbi fiunt ab spiritu.

Sic concludemus fortissima cum ratione, morbos omnes corporis humani dependere ab spiritu humani corporis mediantibus excrementis, quæ foras non propelluntur naturali actione spiritus, sed defectu ipsius expulsionis in dies magis ac magis accumulatur, donec agere possint in ipsum spiritum, & tunc vice versa spiritus irritatus agit in ipsa excrementa ut foras ipsa propellere queat, & illud duellum ipsius spiritus cum excrementis expellendis est verus morbus, cum ibi lædatur spiritus, sanitatis nostræ, solus, & unicus æconomus in qua læsione consistit morbus.

Conclusio huiusce tractatus humani spiritus.

CAPVT XV.

Et ultimum.

HAbes amice lector quicquid de spiritu humano dici, & enarrari potest, secundum veritatem ipsius naturæ, quicquid autem aliud auctores de spiritu in genere, & in particulari dixerunt, & scripserunt id partim verum est, partim falsum, pace eorum dixerim; non enim ipsos redarguo, ut illis doctior & acutiorem me ipsum faciam, sed

quia ipsammet spirituum substantiam quotidie præ manibus habeam, cum quotidie resolutiones tum animantium tum vegetantium, & mineralium faciam. In ipsa siquidem resolutione harum rerum spiritus ipsorum apparent manifeste, & quid sint, & quali substantia includantur, & induantur manifeste patet: unde certius scribere possum quid sint spiritus rerum omnium quam alii omnes auctores tum antiqui, & recentiores qui nunquam, & nullam unquam fecerunt rerum resolutionem. Sed tantum fidem habuerunt primis auctoribus quæ de spiritibus scripserunt: fecerunt enim ipsos spiritus æthereos aereos igneos, elemento stellarum correspondentes, at neque sunt ætheri nec aerei nec ignei, elemento quidæ stellarum correspondent sed non puro, & simplici elemento stellarum, quia sunt quid crassius alioquin in substantiam, visibilem, & palpabilem redigi non possent si luci cælesti puræ, & simplici corresponderent: sunt enim spiritus rerum omnium in rebus omnibus, unum quid ex simplicibus elementis, quæ res omnes componunt, & constituunt unum elementum simplex in rebus omnibus, non tamen ut sunt in corpore mixto, non adhuc sunt elementum illud simplex quod dicitur spiritus, ex quo componitur corpus sed tenuissima corporis substantia mixta ex reliquis elementis omnibus: at in resolutione mixti, illa tenuissima corporis mixti substantia, reduci-

Vnde auctor maiorem cognitionem habuerit spirituum quam reliqui auctores.

Spiritus est simplex elementum si simpliciter consideretur sed ut est in corpore humano est quid compositum ex omnibus elementis.

Q

END

cur arte vel natura in ipsum spiritum simplicem, & elementum simplex ex quo cum reliquis omnibus elementis componitur corpus, nec in aliam deinde potest, resolvi substantiam sed manet ipsa simplex, & omnino incorruptibilis, & inalterabilis substantia. Spiritus vero corporum mixtorum omnium quamvis dicatur spiritus, & tenuissima corporum mixtorum substantia potest adhuc resolvi, in sua elementa ex quibus componitur in spiritum scilicet oleum seu sulphur, aquam seu Mercurium solem, & terram de quibus quinque elementis quæ in

resolutione rerum omnium reperiuntur copiose dicemus sequenti tractatu de corpore humano, ubi compositionem ipsius corporis humani indagabimus Vulcani chymici ministerio, & industria. Deus faveat intentum detque vitam, & spiritum quicum media natura sit in omnibus, ideo delusi fuerunt nonnulli chymici, qui ipsum spiritum, formam, & animam seu spiritum dixerunt, quod facultates sentiendi præbeat in animantibus, nihilominus tamē est tantum organum, & instrumentum animæ sensitivæ.

DE

DE CORPORE HUMANO
ANIMÆ HVMANÆ ET SPIRI-
TVS HVMANI TEGVMENTO.

SEXTIO. III.

HVIVS SECVNDI LIBRI

Vniuersalis Sapientiz.

Corpus humanum quid sit.

CAPVT. I.

*Corpus hu-
manum
quid sit.*

CORPVS humanum est animæ humanæ rationalis, & intellectualis organizatum tegumentū ex limo terræ primitus à Deo ipso rerum omnium creatore in gratiam hominis Protoplasti, fabricatum, & compactum deinde virtute seminis sui, in posteros propagatum.

Vel est animæ humanæ, partibus omnibus homini convenientibus exornatum vestimentum, & vasculum, ex limo cuiusdam terræ rubræ in campo damoso à Deo ipso peculiariter fabricatum in gratiam hominis: Vnde corpus humanum cæ-

teris omnibus rerum corporibus antecellit, tum quod à Deo peculiariter factum sit, tum propter animā immortalem, & intellectualem, quam recipere debet, tum etiam quod immortale, & æternum tandem esse, & Deo ipsi perenniter seruire & coram ipso persistere debeat, & gloriæ ipsius æternæ, & diuinæ particeps fieri etiam habeat. Vnde exhorrescere & contremiscere, deberent omnes homines, qui vitis infinitis tanquam maculis indelebilibus, ipsum conspurcant corpus humanum, quod ex intentione diuina ad tot, & tanta gloriæ mysteria destinatum est, si purum & immaculatum permaneat, ut nos omnes homines facile ex definitionibus superioris allatis colligere possumus. De-

*Corpus hu-
manum
quid desti-
natum.*

Q 2

us si-

us siquidem rerum omnium creator, peculiari amore, & diligentia & cura corpus ipsum humanum fabricavit, non ut tandem ut reliqua rerum omnium corpora periret, & in chaos rerum omnium iterum rediret, sed illa sum & incorruptum peristeret in centro ipsius corruptibilis, ut hinc immortale & æternūurgeret, & animæ suæ immortali, & æternæ nodo vere gordiano, & indissolubili tandem coniungeretur, & in æternum peristeret, & perenniter Deum creatorem suum laudaret, benediceret, & glorificaret, hinc summam, & absolutam corporis humani præstantiam, & nobilitatem arguimus, & si cælum sol ipse, & planetæ omnes, & astra, cum stellis omnibus aurum, argentum, & Margaritæ, adamantes, & carbunculi, & lapides omnes pretiosi, habeant aliquid nobilitatis, & præstantiæ, ex parte corporis sui, quod ex pura elementorum materia facta fuerint, quid de corpore humano, suspicandum erit imo firmiter credendum quod de ipsa rerum omnium pura factis natura fabricatum fuerit nam limus ipse terre si non luceat, & niteat tanquam sol, & carbunculus, in ipso tamen sunt scintillæ lucis micantes, & radiantes, æquali in potentia, & virtute, ac sunt scintillæ lucis, ex quibus sol ipse fabricatus est, & carbunculi omnes, & adamantes ipsi, quotidie ex ipsa natura conficiuntur: sed hac in vita necesse est ut homo humilis

fiat ne supra conditionem suam sublimetur; necesse est inquam ut scintillæ illæ lucis obtenebrentur, sed post mortem, & resurrectionem suam quam firmiter, & tutissime sperat tunc manifestæ erunt, & patentes scintillæ lucis ex quibus fabricatum est corpus humanum, tunc temporis lucebunt, & prælucebunt, aut, argento, carbunculis, & solis ipsi Manifesta, & patens erit tunc temporis corpus humani nobilitas, & præstantia, corporis scilicet humani immaculati, & vitis nullis conspurcati, nam quo magis hæc corpora immaculata fulgebunt, eo magis maculata, & vitis conspurcata obtenebrabuntur. Hæc hominibus cordis sui thalamis, & recessibus contemplari deberet cum naturali desiderio, lucem exoptet, & tenebras fugiat; nihilominus tamē tenebris dēsisimis immergitur, dū peccatis, & vitis corpus suum, & animam inficit, & imaculat, peccatum enim lumen extinguit, nec certissime est lucis aliquid, in peccato, sed puræ, & opacissimæ tenebræ peccatorem involuunt & obtenebrant.

His ita positis intrepidè concludemus, corpus humanum animæ humanæ rationalis, & immortalis vasculum esse, & organizatum tegumentum, & limo terræ eiusdem rubræ in campo damasci, primitus à Deo ipso fabricatum deinde virtute seminis sui propagatum in posteris homines peculiari cura, & amore

*Præstantia
corporis
humani.*

*Corpus hu-
manum post
resurrectio-
nem amplius
fulget
& nitebit.*

*Peccatum om-
ne lumen
extinguit
de corpora*

*peccatorum
tenebrosa
erunt in re-
surrectione.*

more in gratiam hominis ab ipso Deo compactum, ut homo gratus tanta beneficia cognoscens, amoris etiam peculiaris flamma in Deum creatorem suum exardesceret, & conflagraretur, ut tandem divinæ gloriæ particeps fieret ex intensio-
ne sui creatoris, qui hominem ad gloriam suam peculiari beneficio erexit, modo virtutem sequatur, & vitium fugiat, Deus enim vitium qualecumque nescit, & fugit, sic & homo ut Deo particeps fiat vitium

Homo ad gloriam creatus.

omne fugere habet, & nescire debet & sic virtutem, & puritatem ac candorem amare, & persequi habet

Corpus humanum cur variis componatur partibus hetero-

geneis.

CAPVT II.

Corpus variis operibus destinatum, variis, & etiam constat partibus.

Tot, & tantis operibus variis ac distinctis destinatum est corpus humanum, ut necessarium omnino fuerit, & valde opportunum variis ac distinctis partibus heterogeneis esse compactum: non poterat enim corpus humanum hæc omnia tam varia opera exercere, tribus aut quatuor vel quinque partibus compactum. Quot sunt partes in homine, tot etiam sunt necessaria, & omni ex parte opportuna ad varia, & distincta hæc opera exercenda, habet homo linguam ut loquatur & quod in ipso intus oclusum lateat ver-
bis, & loquela exprimat & manifestet, habet oculos ut videat, & de coloribus indicet, & quæ illi imminant pericula evitet, habet aures ut

Partes singula corporis humani ad quid designantur.

audiat, & sonos varios distinguat, & musicam discat, habet nasum, ut odores percipiat, & de his iudicet, habet palatum ut gustet, & de saporibus, iudicium afferat habet sensum tactus, per omnes corporis partes diffusum ac dispersum, ut de duribus mollibus asperis, & vellicantibus iudicium ferat, habet cerebrum, & caput osibus præ duris præmutum ut ex eo intelligat, ratiocinetor, sapiat, recorderur rerum omnium & scientias discat omnes, habet cor ut audeat, irascatur concupiscat, amet & odiat, habet hepar ut sanguis ibi elaboretur & fiat alimentum commune partium omnium, & crescat & augetur, habet ventriculum ad omnes cibos, & potus percoquendos, & in chylum transmutandos, habet brachia manibus exornata & manus digitis exornatas ut opera inde fiant mira stupenda, quæ sine brachiis manibus & digitis fieri non possent, habet pedes, ut ambulet, saltet, tripudiet, & textoriâ exerceat artem, & reliqua multa pedibus exerceat, quæ nos ipsos in admirationem rapiunt, totumque corpus flexibile & undique mobile, obtinet, ut mira opera, & motus miros hinc oriantur, quæ ex alio corpore firmo & solido educi non possent nihil ergo est, in homine nullaque pars adeo minima, quin valde sit necessaria homini, ad perfectionem humanam constituendam, & absolvendam. Pili, & ungues quæ videntur viliores, hominis partes non solū ad

Omnes partes corporis sunt necessaria ad perfectionem corporis.

Q3 orna-

ornamentum necessaria sunt sed ad tegumentum ipsius capitis sed ut excrementa crassiora & humidiora, attrahantur & ibi in alimentum convertantur harum partium, & sic corpus sarcina quodammodo excrementorum alimenti sui generalis sublevetur, sunt enim quaedam excrementa necessaria ad unguis, & pilos corporis humani enutriendos & conservandos, ita ut nihil sit in homine superfluum, & inutile sed omnino necessarium, ad perfectionem illius constituendam.

Nihil est in homine superfluum & inutile.

Itaque hinc concludere possumus corpus humanum variis ac distinctis partibus constitui debere ut absolutum, & perfectissimum sit corpus, ut varia, & omnia opera ad quæ naturaliter destinatum est exercere queat, & ad perfectionem deducere possit.

An corpus humanum quatuor vulgaribus constituatur elementis, & an plura sint alia elementa quibus componatur.

CAPVT III.

An quatuor vel quinque sint rerum omnium elementa.

Antiqui fere omnes quatuor tantum elementa admiserunt in compositione rerum omnium, & perinde, etiam in compositione corporis humani constituerunt tantum quatuor elementa ignem puram aeternam, aquam, & terram, & hæc vulgaris sunt quatuor elementa, quæ omnes communiter admittunt, & fatentur elementa rerum omnium.

Alchymia tamen experientia sua & resolutione corporum omnium quam facit ipsa, ut compositionem rerum omnium exploret, invenit hæc quatuor elementa; non siquidem invenit ignem nec aerem aquam quidem, & terram in resolutione corporum omnium adinventit, & præterea reperit in eadem resolutione ultima rerum omnium, tria alia distincta elementa, quæ quidem tria elementa, cum duobus aliis elementis iuncta, & connexa, numero quinque constituunt elementa, quæ compositionem rerum omnium ingrediuntur, & perinde etiam corpus humanum hisce quinque elementis componetur, cum hæc quinque elementa sola reperiantur in resolutione ultima corporis humani, ut & in resolutione ultima rerum omnium, Quæ sunt autem ultima in resolutione eaque sunt prima in compositione, ex ipsomet Aristotele passim in Physicis sunt autem hæc quinque elementa aqua terra sulphur seu oleum, spiritus seu Mercurius, & Sal, Sal ergo Mercurius sulphur aqua, & terra res omnes component cum in resolutione ultima rerum omnium reperiantur & perinde etiam corpus humanum hisce quinque elementis componetur. Ad hanc autem compositionem rationibus, & experientis confirmandam, & stabilendam, iustificare primo oportet, primam antiquorum compositionem rerum omnium, ex igne, & aere, ignis primo

Ignis & aer non sunt elementa.

Quinque sunt elementa ex quibus res omnes componuntur

Quinque elementa reperiuntur in resolutione ultima rerum.

Sal Mercurius sulphur aqua & terra sunt quinque rerum omnium elementa.

Ignis quæ ratione non fit elementum.

mo nullo pacto esse potest elementum: quod enim, destruit unumquodque non componit, ignem autem omnia destruere satis experientia constat, ergo nulla componet, & perinde non esse poterit elementum enim elementar, fovet, conservat, nutrit, & alit res omnes quas componit, ignis autem ut experientia patet, nihil horum agit ergo nequit esse elementum. Elementum etiam nullo pacto nec natura nec arte, resolvitur, nec resolvi potest, in res alienas, at ignis ipse materialis qui videtur, & palpat, & vocatur nomine ignis, & nobiscum versatur resolvi potest imo naturaliter per se resolvitur in quinque alia prædicta elementa, in scilicet Mercurium, sulphur, aquam, & terram, ergo non est elementum sed purum mixtum,

Ignis est quidam compositum, & quotidie producitur.

& vere mixtum est & quid compositum, cum singulis diebus oriatur, & fiat, & progignetur ex rebus omnibus combustibilibus, variisque aliis modis producat, ut ex frictione valida corporum duorum ex lumine cum speculis concavis dispersum lumen coarctatur, & ex pluribus lucis radiis fit unus radius compressus, & compactus, qui purus est ignis omnia comburens & omnia destruens. Ex phiala etiam vitrea aquæ plena, & radiis solis exposita ardentibus, stupis & rebus aliis facile combustibilibus suppositis, producitur verus ignis, ergo cum quotidie producat, & generetur, ignis variis modis ac viis, non po-

Elementa sunt ingenerabilia.

test esse ullo pacto elementum; elementa siquidem sunt ingenerabilia & improducibilia. In resolutione ultima etiam rerum nullarum reperitur ignis ergo neque etiam reperietur in prima rerum compositione, & cum non reperiat in compositione non poterit esse elementum. Reperitur quidem sulphur quod ab antiquis dicitur ignis sed improprie, & similitudinarie: nec omnino habet proprietatem, & naturam ignis sed longe aliam, ignis etiam præterea nutritur ex quibus componitur, nutritur vero ut conservetur, ergo cum eget perpetuo alimento non potest esse elementum, quia elementum non eget alimento, ut conservetur, sed a se ipso conservatur.

Ignis etiam non est substantia cum per se non subsistat, sed in substantiis combustibilibus habet esse perinde non est elementum.

Aer non est elementum.

Videndum jam est an aer sit elementum: aer autem non potest esse elementum cum corpora rerum non ingrediatur tanquam quid componens, & constituens essentiam rerum sed tanquam replens poros corporum ut sit vehiculum superiorum elementorum cum inferioribus & deferat spiritum lucis rebus omnibus necessarium ut probatum est, & demonstratum, tractatu superiori de spiritu: cum ergo aer non ingrediatur compositionem sed tantum repleat poros ut deferat spiritum lucis, non potest esse elementum, sed vehiculum spiritus celestis; non potest esse etiam elementum aer, cum in portis elementorum omnium reperiat aut elementa reliqua et si

ad

ad simplicitatem suam reducta erūt
semper elementara, & composita
nec unquam ad simplicitatem pote
runt reduci, quod aer sua subtilita
te, & simplicitate poros eorum re
pleat, quia autem hic aer replens po
ros non est pars componens, sic non
erit elementum constituens eorum
essentiam, & naturam sed replens
eorum poros, ut tota natura sit in
ter se unita, & coniuncta; & ut aer
externus non est de compositione
rerum sic nec internus aer erit de
compositione interna, rerum cum
aer externus, & aer internus sint
ambo ejusdem naturæ, & essentiæ,
nec ullo pacto differant, & distin
guantur inter se nec etiam erit aer
elementum cum non reperitur in
resolutione ultima rerum tan
quam quid resolutum sed tanquam
quid exterius oppositum poros re
plens elementorum resolutorum
ergo non erit aer elementum cum
non reperitur tanquam quid reso
lutum in resolutione ultima rerum
ac perinde etiam non reperietur in
compositione tanquam quid com
ponens. Ex his omnibus patet, cla
rissime aerem non esse elementum,
nec ignem: his ergo explosis, & ex
pulsis elementis ex compositione
rerum omnium, facillimum jam no
bis erit, nostra confirmare elemen
ta superius allata, aquam puta terrā
sulphur salem, & Mercurium: hæc
omnia, & sola reperiuntur elemen
ta, in compositione rerum omniū,
& in earundem rerum ultima reso

*Aer non re
peritur in re
solutione
tanquam
quid resolu
tum.*

lutione, sic verissime sunt elementa;
ex quibus res omnes componuntur
Nam si mixtum aliquod quodcum
que sit sive corpus humanum aut
aliud includatur vasi distillatorio a
neo vel ferreo, fortissimo, & vas il
lud optime clausum ne ullo pacto
respiret imponatur furno, & suppo
natur ignis per gradus, ignis agens
in mixtum vasi ferreo distillatorio
inclusum, corrumpet mixtum, & re
solvat in sua principia, & elementa
primo per distillationem egredietur
aqua, quæ si multoties rectificetur,
distillando ultimam simplicitatem
aquæ acquirat, nec amplius
mutari poterit in aliam substantiā
sed semper persistet, & permanebit,
in substantiam simplicem aquæ, er
go erit simplex elementum aquæ,
mixtum tale componens, quod re
solutum est in talem aquam simpli
cem. Si feces istius aquæ reserventur
quicquid habet compositionis, ulti
mo in rectificatione ultima fæcum
reperietur, continuetur autem di
stillatio egredietur, postquam aqua
egressa fuerit, oleum quoddam, &
spiritus, egresso autem oleo, & spiri
tu separentur ambo, & in separatis
vasis distillatoriis rectificentur,
multoties, donec ad simplicem pu
ritatem substantiæ simplicis redu
cantur, conserventur fæces, & re
ponantur cum fecibus aquæ superi
us rectificatæ, oleum istud, & spiri
tus erunt substantiæ, & inter se di
stinctæ ac differentes & postquam

*Elementa
quinque qua
via reperi
antur in re
solutione ul
tima rerum*

ultimam

ultimam puritatem adeptæ fuerint nunquam amplius permutabuntur, in alias substantias sed immutabiles, & incorruptibiles permanebunt fixæ, & constantes in immutabilitate suæ, substantiæ sic erunt vera elementa quæ componebant mixtum, illud quod resolutum est, in hæc elementa Continuetur adhuc distillatio, & fortissimo igne igniatur vas distillatorium, ut omnino destruat & resolvatur mixtum inueniemus nihil amplius distillari posse, si omnes partes olei, & spiritus sint egressæ, inueniuntur in fundo vasis distillatorii cineres omnino aridi sicci, & combusti albi coloris si sit absoluta, & perfecta distillatio, Accipiat hic cinis, & bulliat cum aqua communi stillatitia per horæ quadrantem sufficienti in quantitate aquæ, ut quicquid est salis in ipso cinere, transeat in aquâ distillatitiam, imponatur hoc omne super cartam bibulam infundibulo superpositam, ut quicquid est aque per falsum illud trajiciatur in vas vilveum suppositum, & fœces remanebunt super cartam bibulam super fœces has trajiciatur adhuc aqua nova stillatitia, ut quicquid est salis in fecibus restitans dissolvatur, & transeat cum aqua in vas suppositum tantum aquæ novæ, & recentis stillatitiæ, imponatur donec dulcis omnino, & insipida per falsum transeat. Tunc temporis distilletur hæc aqua omnis, & quod stillat reseruetur ad de novo resol-

vendum quod in fundo alembici remanet satis succi, quod est de novo calcinandum, & igniendum fortissimo igne, in fine distillationis ut omnino candescat: & toties hoc est iterandum donec sal in fundo alembici, persistens nullas in solutione, sua relinquat fœces, & purum omnino dissoluatur, in sua aqua distillatitia, & colorem tandem rubeum acquirat: tunc temporis est absoluta perfectionis, & simplicis elementaris substantiæ, fœces sunt conservandæ, & reponendæ cum reliquis omnibus fœcibus omnium reliquorum elementorum, & collocandæ in alembico ferreo, & forti igne distillandæ, ut quicquid stillari potest ascendat, & quod erit ex natura aquæ, aquæ erit conjungendum post ultimam sui rectificationem, & quod erit ex natura olei spiritus Salis, & terræ, post ultimam sui rectificationem & purificationem & erit oleo spiritui Sali, terræ conjungendum. Et sic in resolutione, quæ hac arte elaboratur, nihil inuenitur quod non sapiat vel aquæ vel terræ, vel salis, & olei, & spiritus naturam, & essentiam. Et sic clarissimum erit totum mixtum resolutum esse in hæc sola elementa, quæ cum

Quinque tantum elementa in resolutione rerum reperiuntur.

quinque numero, tantum reperiuntur concludemus omnino quinque tantum esse elementa. & reperiri in compositione, rerum omnium cum nulla alia reperiatur in resolutione ultima rerum omnium Sic corpus humanum etiam componetur

R

his

his quinque solis numero elementis, cum in resolutione ultima ejusdem corporis humani nulla alia reperiantur elementa. Et ut adhuc clarius hoc pateat, de singulis his quinque elementis nobis erit sermo, peculiaribus sequentibus capitulis,

De elemento aquæ ex quo componitur corpus humanum, quid sit, & quale sit.

CAPV F. IV.

Aqua elementum quid sit.

Elementum aquæ, ex quo componitur corpus humanum & reliqua cuncta naturalia mixta, est corpus naturæ simplex & homogeneum humidum, & frigidum coagulabile, ad caliditatem, & frigiditatem indifferens: sed propria, & innata huius elementi qualitas, quæ illi soli convenit, & semper est coagulatio & congelatio à frigore externo, reliqua enim elementa frigido non congelantur nisi permixta sint reliquis elementis. Fecerunt antiqui philosophi ipsum elementum aquæ frigidum, & humidum, & humiditatem fecerunt propriam, & innatam suam qualitatem, quod quidem pace antiquorum dixerim est prorsus à veritate alienum quod enim proprium est; & innatum unicuique elemento, est illi soli, & semper conveniens, & competens, humiditas enim soli aquæ non competit sed aeri, quem admittunt in numerum elementorum non autem

Proprietas aquæ qualis sit.

Humiditas non est propria qualitas aquæ.

deberet convenire elemento aeri, si humiditas esset propria, & innata qualitas elementi aquæ proprium enim est, ex definitione ipsius Aristotelis in Logicis quod uni soli, & semper competit & convenit: humiditas autem non solum aquæ competit sed aeri, ergo inde concluditur, non posse esse qualitatem propriam, & innatam aquæ, cum & aeri competat. At congelatio, & coagulatio à frigore soli aquæ convenit, & semper illi competit, & quadrat, & aliis omnibus elementis nullo pacto, idonea est, ergo propria, & innata erit aquæ qualitas, & prima huiusce elementi, ut in Phisicis nostris dilucidius demonstrabitur. Iam vero qua ratione, & via componat, corpus humanum, & res omnes alias nobis est demonstrandum una cum reliquis elementis. Elementa omnia in centro terræ conveniunt, & fiunt quid unum quod dicitur semen seu alimentum generale mundi huius, & naturæ, hoc semen & alimentum sublimatur calore suo naturali, & centro terræ pervenit ad matrices rerum omnium. Hoc est res omnes, & singulæ fugunt & attrahunt illud alimentum & convertunt in sui substantiam, & deinde dum nutritæ & saginatæ sunt illo generali alimento producunt ex sua substantia illud semen particulare sibi quod ad ipsarum rerum propagationem inservit. & sic res omnes fiunt ex illo generali mundi & naturæ alimento seu semine.

Proprium quid sit.

Res omnes ut fiunt ex elementis.

Elementa in centro terræ conveniunt.

mine Conueniūt omnia elementa in centro terræ & ibi permiscetur ut dictum est, & fiunt unum quid & adunatum ex quinque elementis, omnibus. Cælum influxibus suis & radiis descendit in inferiora elementa, & permiscetur simul cum sint ejusdem essentia & sic superiora elementa, & inferiora in centro terræ conueniunt & permiscetur, & fiunt rerum omnium generale alimentum, & semen; quod ascendendo, & res omnes nutriendo, fit particulare semen, & sic res omnes propagantur, & multiplicantur, suo particulari semine; & sic homines omnes propagantur, & multiplicantur suo particulari semine, quod nutrimentum sumit, & conseruationem suam ex semine illo generali ex quinque elementis cōpacto. Sic corpora humana una cū rerum aliarum omnium corporibus, fiunt & componuntur, ex quinque nostris suprascriptis elementis, sic aqua elementum rerum omnium compositiones, & corporis humani texturam ingreditur una cum reliquis elementis. Iam nobis terræ est disquirenda, secundum rerum omnium elementum, & qua via & modo rerum omnium compositionem ingreditur, & corporis humani texturam faciat quod capite sequenti lucidissime demonstrabitur in gratiam chymicæ artis candidatorum. Sic nobilissimæ huiusce artis candidati, ab erroribus ordina-

Homines omnes ex semine & illud semen ex semine generali.

riis, & communibus, qui apud vulgum versantur extricabuntur.

De terra rerum secundo elemento, quid sit & qualis sit.

CAPUT V.

Terra in resolutione ultima rerum omnium ultimum reperitur elementum & tamen secundū facimus nos rerum omnium elementum, quod sit fundamentum aliorum omnium & radix & quod visibiliter appareat, nam corpora omnia plus sapiunt ac redolent essentiam & naturam terræ, quam aliorum elementorum. Vt ergo penitus cognoscatur terra, jam nobis erit definienda, terra ergo est elementum spongiosum, rarum, leue, porosum, frigidum & siccum, atque friabile, radix & fundamentum compositionis rerum omnium in qua radicantur reliqua alia elementa, ut compositionem rerum omnium absoluant una cum ipsa terra.

Terra quale sit elementum.

Terra quid propria sit.

Hæc definitio absolute & perfecte, essentiam, & naturam, & qualitates ac proprietates innatas, & peculiare terræ ostendit ac demonstrat, quæ soli terræ competunt & illi semper quadrare, nec aliis elementis quadrare, & conuenire possunt. Hinc clare, & manifestissime patet, quantum errarint Philosophi an qui in definienda terra, cum ipsi fecerint ponderosam solidam, & fir-

R 2 | mara.

Terra non est ponderosa, nec solida & firma sed friabilis, & porosa.

mam, non potest enim terra ullo pacto esse ponderosa firma, & solida, cum sit per se rara, spongiosa, & poris plena, ac friabilis, & perinde levissima elementorum omnium, ut patet experientia ipsa, rerum omnium magistra: nam pumex lapis est, lapis spongiosis raris poris plenus, & perinde levissimus, & si comburatur, & reducat in calem, in illa calore reperietur plus terræ, quam reliquorum omnium elementorum, & plus erit terræ, in libra una ipsius lapidis pumicis, quam in libra una marmoris quod cæteros lapides pondere antecellit, in ipso enim marmore, erit minus terræ, quam in ipso pumice lapide, ergo inde concludendum erit terram ipsam esse principium levitatis, & raritatis. Vnde corpora omnia quæ plus terræ habent hæc leviora erunt omnibus aliis corporibus unde Suber quod levitate, & raritate vincit arbores omnes, plus habet terræ, quàm reliquæ omnes arbores pondere præstantes, unde Buxus, & Hebe minus habent terræ, & plus salis, & spiritus aridi, quam reliquæ arbores, etsi sunt ponderosæ arbores unde facili via conspiciemus, & manifestum habemus soliditatem, firmitatem, & pondus non à terra originem habere, sed raritatem, levitatem, & porositatem, & friabilitatem ut ita loquar ab ipsa terra proprie, & innate dependere. Ponderositatem autem firmitatem & soliditatem, ab aliis pendere elementis

Terra est principium levitatis.

nempe à sale, & ab spiritu arido, ut patet in metallis, & in lapidibus, qui sale turgent, & spiritu arido, unde cum hæc sint elementa pondere reliqua elementa superantia, ideo mixta corpora quæ hisce elementis turgent pondere etiam vincunt reliqua mixta corpora, ut inferius videbimus capite de sale, & spiritu.

pondus firmitas, & soliditas à sale spiritu & sulphure dependant.

Propria ergo, & innata qualitas terræ, quæ illi soli, & semper competit, non est frigiditas nec siccitas, quia hæc qualitates non illi soli elemento conveniunt neque illi semper competunt: frigiditas enim, & siccitas soli conveniunt æque ac terræ, friabilitas autem terræ soli convenit, quapropter erit propria, & innata ac peculiaris terræ qualitas quæ illi soli, & semper convenit, & competit. Hæc autem omnia quæ iam nova, & inaudita videntur antiqui Philosophi non cognoverunt, quia resolutioni corporum nunquam nec ullam dederunt operam, nec unquam terram simplicem, & puram viderunt, & conspexerunt, sed tantum mixtam, & compositam cum reliquis elementis. Viderunt enim quo profundius, & altius foderetur terra, ipsam esse solidiorem, firmiorem, & ponderosorem itaque imaginati sunt in centro terræ, purissimam ibi esse debere terram, & quatenus viderunt in profundissimis antris terram esse solidissimam, & marmoream, eamque puriorem, & crystallinam in quibusdam locis, & ponderosissimam nulla re alia

Frigiditas & siccitas non sunt propria terra qualitates.

Friabilitas est propria terra qualitas.

confi-

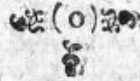
*Undenam An-
tigni collige-
runt terram
esse frigidam
& siccam.*

considerata & ponderata existima-
runt ex inde terram esse frigidam,
& siccam ac pondere cætera elemē-
ta omnia vincentem inde suspicati
sunt, & imaginati centrum ipsius
terræ solidissimum esse quid cristal-
linum, & ponderosum, & virgineū
cum ibi propter soliditatem gene-
rationes, & corruptiones rerum per-
venire non possent ibi in centro
terræ, terram virginem collocarūt
hoc est puram & simplicem nullius
corruptionis, & generationis ma-
culis infectam, & macularam. At
quantum aberrarunt antiqui per
se satis notum est cum terra ubicū-
que locorum sive in superficie sive
in medio, & in ipso centro sit sem-
per destinata, & creata ad generati-
ones, & corruptiones rerum, imo
& in centro suo magis apta est ad ge-
nerationes, & productiones rerum
quam in alia parte, cum in centro
suo convenient, & concurrant om-
nia elementa ubi miscentur ad ge-
nerale illud & universale alimentū,
& semen rerum omnium producē-
dum, nisi enim hoc fieret in centro
non posset illud generale alimentū,
& semen æqualiter distribui omni-
bus terræ, & aquæ partibus ut in
his partibus quæ sunt nutrienda, &
generanda, nutriat & producat, nu-
triat, ut alimentum, producat ut se-
men, Ut enim in homine, & in reli-
quis animantibus omnia alimenta
conveniunt, & projiciuntur in unū
locum qui est quasi centrum corpo-
ris in hepate puta, ubi digeruntur,

*Terra: ubiq;
locorum est
generationsi
apta.*

& percoquantur in generale, & u-
niversale alimentum partium om-
nium; sic in magno mūdo oportet,
ut omnia elementa, quæ ad gene-
rationem, & nutritionem rerum o-
mnium necessaria sunt, projician-
tur in centrum mundi hujus, & na-
turæ. Centrum autem mundi, & na-
turæ est centrum terræ ubi omnia
elementa projiciuntur ut ibi misc-
antur, & mixta digerantur, & per-
coquantur in alimentum generale,
& semen universale, ex quo res om-
nes, & nutriti, & fieri habent: Sic
nullo pacto dubitandum est; quin
terra quam calcamus sit ubicumq;
partium suarum per mixta, semine
illo generali, & alimento, quod re-
liqua omnia continet elementa, ter-
ram vero simplicem elementarem,
quæ in omnibus corporum resolu-
tionibus reperitur, esse corpus sim-
plex elementate, spongiosum ratū
leve porosum valde, frigidum, & sic-
cum & potissimum friabile, quæ
ultima qualitas est terræ
propria, & innata, & illi so-
li, & semper conve-
nit.

*Quare in
centro terra
conveniunt
omnia ele-
menta ut fi-
ant generale
alimentum.*

R;

De

De spiritu tertio rerum omnium elemento, quid sit, & qualis sit.

CAPVT VI.

Spiritus ut est elementum rerum omnium quid sit.

Differentia aqua, & spiritus.

Spiritus est corpus simplex elementare, compositionem rerum omnium ingrediens calidum, & humidum, & acetosum subtilissimæ substantiæ, & ponderosæ, distinguitur ab aqua quod aqua sit insipida, & nullius saporis, spiritus autem est acetosus, & ponderosus, & aquæ fundum petit, nec illi permiscetur nisi cum violentia, aqua etiam nullo pacto est penetrans ac dissolvens res omnes, spiritus autem omnia penetrat, & cuncta dissolvit in reliqua elementa convertit atque resolvit, permiscetur autem sibi ipso, & simplici deinde hæc duo permiscentur aquæ, & hæc tria oleo, seu sulphuri, & hæc quatuor terræ permiscentur & compositum perenne, & immortale produciunt cuius effectus, virtutes & energię sunt fere infinitæ, & præpotentes. Quod si hoc compositum iterum spiritu suo addito dissolvatur in sua elementa, & hæc elementa distillatione rectificentur & post rectificationem & purificationem eorum iterum coniungantur modo prædicto igne levi & continuo, sic inde, & exurgit compositum spirituale perenne, & immortale quod ignis vulgaris corrumpere non potest, nec destruere infinitas habens energias, & virtutes prioribus longe majores, & efficaciores. Sic

excogitarunt antiqui chymici metalla resolvere spiritu metallico, in sua elementa, & hæc omnia elementa purificare ab excrementis suis, & pura deinde hæc elementa coniungere, & metallum producere novum quod auro fermentatum reliqua metalla imperfecta, & impura purificat, & ad naturam & essentiam auri reducit. Sic etiam animalium corpora spiritu animali resolvere, excogitarunt, & in animalium elementa reducere & reducta purificare, & purificata iterum coniungere in unum corpus purum adeo, ut virtutem habeat, purificandi cætera corpora animalium, & morbos omnes curandi, & sanitatem eorum prolongandi, & conservandi in multos, & longissimos annos, sic spiritus iste, in tria genera animantium pura, vegetantium, & mineralium habet potentiam miram & efficacem ut ipsa reducat in sua elementa, quæ deinde arte purificata, & iterum conjuncta faciunt mirum, & stupendum mixtum renovatum, & resuscitatum, perenne, & perpetuum infinitas habens virtutes. Sic dixerunt antiqui naturam naturæ latari naturam naturam continere, & naturam naturam resolvere debere, & solutionem veram, & legitimam fieri debere à natura simili, & eadē quia debet fieri spiritu illo acetoso, qui in rebus omnibus reperitur tanquam proprium, & innatum elementum. Hinc colligitur quam vere scripserunt antiqui chymici lapidē eorum

Novum metallum quod via fiat, ut reliqua metalla perducantur.

*Philosophorum lapis
qua ratione
ubique repe-
riatur.*

eorum in omnibus rebus, & ubiq;
locorum reperiri quod spiritus iste
sit lapis eorum, quia ipsum compo-
nit, & facit, & sine illo fieri nullo
modo potest quia quamvis reliqua
elementa, ingrediantur composi-
tionem lapidis, nihilominus tamen si-
ne tali spiritu corpora metallica re-
solvendi non possunt in sua elementa
& si non resolvantur purificari non
possunt, & si non depurentur, con-
jungi iterum non possunt in novū,
& resuscitatum metallum quocirca,
spiritui huic qui hæc omnia solus
facit debetur hic honos, & laus &
nomen lapidis ipsi soli meretur cū
solus lapidem conficiat & peragat
hic spiritus in cælis est in aere in a-
qua, & in terra, & est nodus, & vin-
culum superiorum & inferiorum
elementorum, estque ille solus de
quo antiqui errant in infinita ænyg-
mata, & mercurium ipsum nuncu-
parunt, ab orco, & in orco animas
rerum omnium ducens vel reducens,
hic resolutionem, & compositionem
rerum omnium solus faciat hic cō-
ponit spiritus vitales animales, &
naturales rerum omnium, hæc enim
substantiæ quæ dicuntur spiritus in
rebus omnibus, non sunt hic spiri-
tus elementaris, & simplex sed sunt
quid compositum, ex reliquis ele-
mentis, & hic spiritus elementaris
abundat: & præminet cæteris ele-
mentis & ideo hæc substantiæ dicun-
tur spiritus nihilominus tamen nō
spiritum elementarem, & simplicem
nominari merentur, ut tractatu de

*spiritus me-
tallicus so-
lus quare
duratur la-
pis philo-
sophorum.*

spiritu humano superius allato satis
clare, & dilucide demonstratum
est. His ita positis jam concludere
possimus spiritum, quo corpora om-
nia componuntur tamquam ele-
mento simplici, esse corpus simplex
elementare subtilissimum, & tenu-
issimum, acetosi saporis, quæ quali-
tas est illi propria, & innata illi soli
& semper conveniens, quæ sola dif-
fert ab aliis quatuor elementis. Est
deinde secundario calidus, & humi-
dus, sed hæc humiditas, & caliditas
non est primaria sua qualitas sed se-
cundaria, & dependet ab acetosita-
te sua innata, quæ est illi prima, &
innata sua qualitas, & in physicis
nostris clarissime demonstrabitur.

*Qualitate
propria &
innata spi-
ritui.*

*De oleo seu sulphure, quarto
rerum omnium elemento quid
sit, & quale sit.*

CAPVT. VII.

DE sulphure multa dixerunt, &
scripserunt chymici Philoso-
phi, at illud sulphur de quo locuti
sunt chymici non est rerum omni-
um elementum sed est quid compo-
situm, ex quatuor aliis elementis,
unde dixerunt sulphur eorum, &
Mercuriū numquam separari pos-
se sed simul esse, & simul preparari
quia virtutem tingentem, & coagu-
lantem sulphur dixerunt quæ vir-
tus semper conjuncta reperitur cū
sale chymico, & ejus humiditate,
humiditatem spiritum dixerunt,
& Mercurium, & corpus ipsius hu-
miditatis sale nuncuparunt. Sic

*Sulphur Phi-
losophorum
chymicorum
non est sul-
phur elemen-
tum.*

in corpore salis tria inclusa erunt sulphur pura Mercurius & sal, quæ quidem ab invicem separari possunt & ad simplicem elementarem substantiam possunt arte reduci nos autem hic, oleum seu sulphur ut est rerum omnium simplex elementum, non dicimus esse, quid coniunctum & adunatum cum Mercurio, & sale sed quid distinctum, & separatum & diversæ omnino substantiæ quod quidem sulphur ut est simplex elementum rerum omnium ita definire possumus. Sulphur est corpus simplex elementare inflammabile, & ardens, corporum omnium compositionem ingrediens, & suo glutine reliqua elementa ligans, & convigens in unum compositum. Propria & innata, qualitas huiusce elementi, est inflammabilitas, & quamvis inflammetur & comburatur non perinde resolvitur in aliam substantiam sed rarefit tantum, dum inflamatur, & comburitur, & tandem redit in suam ipsammet substantiam primam, & quamvis centies, & milles igniatur, & inflammetur semper redit in suam primam substantiam sulphuream quod experientia comprobatur si eius flamma recipiatur intra recipiens vas aliquod, quæ flamma dum extinguitur redit in sulphur, & oleum primæ substantiæ simile omnino, ut aqua simplex elementaris dum resolvitur, & convertitur in vaporem. Vapor hic frigidus recipiente vitrea inclusivus redit statim in aquam eandem,

Sulphur ut est elementum rerum omnium, quid sit.

Propria qualitas sulphuris est inflammabilitas.

& similem, & spiritus itidem dum convertitur in vaporem vapor si retineatur statim redit in eundem, & similem spiritum, sic etiam fit de sulphure nostro, & oleo simplici, & elementari: ita omnia elementa postquam simplicitatem suam adeptæ fuerint immutabilia sunt, & incorruptibilia, quamvis rarefiant, & in vaporem convertantur, nihilominus maneat eadem rarefactio illa non mutat substantiam eorum sed tantum rariorem, & tenuiorem reddit, sed etiam postquam calor ille extraneus evanuit qui talia elementa attenuat, & rarefacit redeunt statim in eandem primam substantiam: inflammabilitas ergo est propria, & innata huiusce elementi qualitas quia temper illi, & soli convenit, & competitat datur sulphur incombustibile ut in metallis perfectis, auro & argento, & in lapidibus perfectis sulphur istud quod reperitur in hisce rebus est incombustibile, & inflammabile, ratio in promptu est quia in hisce perfectis metallis, & lapidibus pretiosis ita temperatur sulphur, & permiscetur aliis elementis, quæ sunt incombustibilia sunt enim quatuor elementa incombustibilia, quæ dum permiscentur auro, & argento, & lapidibus pretiosis perfectis, combustibilitatem sulphuris impediunt, & suis aliis innatis qualitatibus incombustibilibus, combustibilitatem sulphuris impediunt nihilominus tamen in sua separata natura, semper sulphur est inflammabile,

Elementa simplicia immutabilia sunt rarefactio quidem non mutantur.

Sulphur semper est incombustibile, & inflammabile.

incombustibile, & ardens. Vt apparet in ipso auro, dum enim aurum manet in sua compositione, auti elementa sunt in ipso auro constantia, & permanentia in igne, sed si resolvatur aurum in sua elementa, tum aqua, spiritus, & sulphur auri volatilia fiunt quæ tamen in ipso auro erant constantia, & fixe permanentia in quocumque igne. Et sulphur auri quod erat in ipso auro incombustibile postquam separatum est, fit combustibile: & inflammabile: ut apparet in auro tonanti, & fulminanti, quod æque est inflammabile & combustibile ac pulvis tormentarius, unde non immerito dicitur aurum fulminans, & tonans quod tonitrua, & fulmina ipsius naturæ fere imitetur. Ab inflammabilitate ipsius sulphuris, quæ est sua propria & innata qualitas, dependet, caliditas & humiditas, quæ sulphuris secundæ qualitates habentur; & ab his secundis qualitatibus dependet maturitas, in rebus omnibus, quæ perficitur à sulphure essentiali rerum omnium simplici elemento, & à maturitate vel cruditate dependent colores omnes, qui in corporibus omnibus reperiuntur id omne à sulphure elemento originem habet, dum enim sulphur sua caliditate coquit & digerit mixta corpora, quæ componit, inter coquendum, & digerendum secundum gradus coctionis, & cruditatis apparent colores, varii, & distincti.

His ita declaratis jam concludere

possumus sulphur esse elementum simplex inflammabile calidum, & humidum maturitatem, & coctionem in rebus omnibus efficiens, & secundum coctionis gradus varios colores, & distinctos in mixtis corporibus quorum compositionem ingreditur, efficiens, & componens, & similiter in corpore hæc omnia perficit & peragit dum corpus humanum tanquam elementum componit.

De sale rerum omnium quinto elemento, quid sit, & quale sit.

CAPVT VIII.

Salem antiqui Philosophi chymici fecerunt principium rerum omnium uua cum sulphure, & mercurio, sic tria constituerunt rerum principia quæ originem habuerunt ex elementis. Fecerunt antiqui chymici, recentes aliqui ut Sendinogius distinctionem inter elementa, & principia, at pace eorum dixerim: principium est elementum, & elementum est principium, & nullo pacto differunt principium, & elementum. Perinde tamen non errarunt antiqui chymici nec recentes, sed confusum hoc, & obscurum non explicarunt: quia principium immediatum ex quo res omnes componuntur quale est semen potest dici principium & elementum proximum & immediatum: quod quidem principium ut semen verum rerum omnium componitur ex quinque nostris elementis: Hoc enim

S semen

*Caliditas
& humiditas
sunt se-
cundæ qua-
litates sul-
phuris.*

*Colores na-
scentur à sul-
phure.*

*Principium
& elemen-
tum non dif-
ferunt.*

Sal terra ex quo eructant vapores non est quid simplex sed quid compositum.

semen quod componitur ex puris nostris elementis in centro terræ, in naturam salis cuiusdam, convertitur, & apparet in corpore salis at in ipso sale sunt reliqua omnia elementa, ex quo sale mixto eructant vapores, & exhalationes, ex quibus omnia fiunt conservantur, & nutriuntur. Sed hi vapores, & exhalationes continent in se quicquid habet, & sal primum ex quo eructarunt: non potest enim sal sua densitate, & crassitie poros omnes terræ penetrare altiusque sublimari petinde resolvitur in vapores qui altius ascendunt & exhalationes & sic tandem ipse sal ab ipsamet sua natura, & essentia resolvitur, & attenuatur in exhalationes, & sic ascendit, & penetrat totum terræ corpus, & aquæ, imo & aeris ut ex eo semine res omnes fiant, & producantur. At istud semē est quid compositum ex quinque elementis, ut ex eius anatomia, & dissectione patet, & ratione etiam convincitur manifesta, nam cum componat immediate mixta corpora sui generis, ut verbi gratia semen metallicum quod habet speciem salis unctuosi, & viscosi, producit, & generat metalla & cum metalla remote componatur ex quinque elementis necesse est ut semen metallicum componatur, ex quinque elementis. Non enim metalla immediate componuntur ex elementis sed ex semine suo quod est metallorum materia prima immediata, & non remota, & ut iterum regenerē-

Semen metallicum componens metalla quid sit, & quale sit.

tur metalla ut possint inter se transformari necesse est ut reducantur in semen suum immediatum, ex quo immediata ortum habuerunt, & non in elementa sua ex quo remote originem duxerunt: hoc semen quidem potest dici improprie principium, & elementum sed non proprie & strictè loquendo, quia elementa non reducantur in elementa, nec principia in principia, alioquin si reducantur non sunt principia nec elementa. Sēdirogius cosmopolita doctissimus author chymicus hoc non ita strictè explicavit, sed principia chymica ex elementis composuit, ita ut principia sint mixta, corpora, cum ex elementis componantur. Nōs illa principia, magis proprie loquendo dicimus semina rerū & quia in his feminibus relucet potissimum sulphur nostrum sal, & Mercurius: quod quidem sulphur cum non ultimam resolutionem, & perfectam adeptum sit pariter sal, & Mercurius ideo dixerunt & imaginati sunt chymici nonnulli dari principia tria rerum ex quibus immediate res omnes componuntur, & hæc principia fieri ex elementis, cum possent resolvi in elementa, sed hæc tria principia sunt unum semen. Nam quamvis distinguantur aliqua ratione, quod natura sulphuris in aliqua portione. istius seminis prævaleat ideo dicitur sulphur & quod natura Mercurii prævaleat in alia portione, hæc portio dicitur Mercurius & quod natura salis

Reductio metallorum in primam materiam qualem sit.

Qua ratione semen metallicum habeat in se quinque alia elementa.

præva-

Quaratione semen metallicum cum nomine sulphuris mercurii & salis efforatur.

præualeat in altera portione seminis, dicitur hæc portio sal, sed singulæ portiones sunt compositæ ex aliis, & adhuc ex terra, & aqua unde sunt quinque elementa in singulis istis principiis, & suos unum, & idem semen, quod ratione prædominantis sulphuris, dicitur sulphur, & ratione prædominantis Mercurii dicitur Mercurius, & ratione prædominantis salis, dicitur sal, sed sunt unum, & idem numero semen hoc male explicatum, & sic confuse intricatum confondit, & intricat scientiam Alchymicæ; at cum authores chymici non studeant, & curam non habeant Alchymicæ notificandæ, & clarificandæ sed potius obscurandæ, ideo non curant res ita explicare. Redeamus jam ad saltem nostrum. Sal ergo est corpus simplex elementare, compositionem rerum omnium ingrediens in occulto sui calidum, & humidum & in manifesto frigidum, & siccum in humido resolubile, & in calido coagulabile quodque in ultima rerum omnium resolutione reperitur conjunctum cum terra elementorum omnium radice, & fundamento: hocque separatur à terra per aquam mundam, & nitidam stillatitiam, & postquam separatum est, & multis calcinationibus, & solutionibus ab omnibus suis excrementis terreis vindicatum est, tandem acquirit ultimam perfectionem per depurationem, & tunc temporis simplicitatem elementi salis acquirit, nec amplius mutari potest, &

Sal ut est elementum rerum omnium quid sit.

Qua via sal separatur ab excrementis suis ut ad simplicem puritatem elementarem deveniat.

destrui in aliam substantiam: & sic completum est, & absolutum quod dixi de natura, & essentia salis, ut est simplex elementum rerum omnium, & præcipue corporis humani. Iam videndum est an quatuor humores vulgares qui per tot sæcula corpus humanum constituerunt ex galeno & hypocrate aliisque Medicis, jam constituent, & qua via, & ratione antiqui Medici, & Philosophi delusi fuerunt in compositione corporis humani.

An quatuor humores sanguis pituita, & utraque bilis constituent corpus humanum.

CAPVT IX.

Vidimus capitibus superioribus ex resolutione rerum omnium & perinde etiam ex resolutione corporis humani, corpus humanum nullo pacto constitui ex sanguine, ex pituita & ex utraque bile, flava puta, & atra, quia non resolvitur corpus humanum, nec arte, nec ab ipsa natura, in sanguinem pituitam & utramque bilem; quæ sunt enim prima, in compositione, sunt ultima in resolutione, & vice versa, quæ sunt ultima in resolutione sunt prima in compositione ex ipsemet Aristotele, & ex omnium peripatheticorum sententia. Cum autem hi quatuor humores, non sint ultimi in resolutione corporis humani, non erunt etiam primi in compositione,

Corpus humanum non resolvitur in quatuor humores ergo nec componitur.

nec dicendum est, & obiectandum corpus humanum immediate componi ex his quatuor humoribus & quæ immediate componunt non reperiuntur in resolutione ultima rerum, sed tantum ea quæ remote componunt ea sola in resolutione, ultima reperiuntur, nam corpus humanum non immediate, & proxime cõponitur ex his quatuor humoribus, sed tantum ex semine humano in quo etiam nullatenus, reperiuntur quatuor hi humores, sed quinque nostra elementa, superius declarata, quia semen non nutritur immediate, & proxime ex quatuor his humoribus, sed immediate, & proxime nutritur ex unico alimento homogeneo, & simili, ut ipsamet semen est quid homogeneum, & simile, nutritur homogeneo, & simili alimento, nutritur autem, ex ipsomet galeno, & hypocrate, ex iisdem ex quibus componimur, immediate, nutritur autem homogeneo, & unico alimento, cõponimur etiam ergo ex unico, & simili semine, quod nutritur ex unico illo, & simili alimento, nam unicum illud, & simile alimentum in testiculis, & vasis spermaticis fit semen humanum, ex quo immediate, & proxime fit corpus humanum. Semen autem humanum non fieri, ex quatuor illis vulgaris humoribus ac decantatis in libris medicorum, patet evidentiissime, quod alimenta omnia quæ suminus ad nutritionem convertantur in ventriculo nostro

Componimur ex semine quia nutritur illo alimento ex quo fit semen.

in chylum homogeneum & simile alimentum quod cum adhuc sit imperfectum, & non absolute cõctum mittitur in hepar, ubi perfectissime, & absolute coquitur, & ultimam veri alimenti perfectionem acquirit. Illud autem alimentum in hepate absolute elaboratum est etiam unicum homogeneum & simile alimentum, & non quadripartitum in quatuor humores: si ergo in chylo, nec in sanguine reperiuntur quatuor illi humores, non reperiuntur etiam in venis in arteriis, nec in ipsis partibus, in quas deman datur sanguis, ut nutriat partes ipsas, & fiat tandẽ pars sanguine mutato tamquam alimento in partem ipsam. Sic videmus evidentiissime humores galenicorum non reperiiri in corpore humano, & perinde corpus humanum nullo pacto componi ex quatuor hisce humoribus, sed tantum immediate, & proxime ex semine humano, remote vero, & mediate ex quinque nostris elementis superius declaratis. Iam vero videndum est qua via, & ratione allucinati sunt Medici antiqui circa istos quatuor humores qui pura excrementa sunt humoris alimentitii, quidum totus non facessit in partes, quas nutrit, quod remanet ex digestionem partis, aliquando sapit naturam aquæ composita, & vocant pituitam dulcem, si aquosum istud excrementum inspidum sit, & non acre, si vero sit acre, & mordax vocant pituitam salicam & saluginosam.

Semen non componitur ex quatuor humoribus ergo neque semen fit ex humoribus.

Humores galenicorum non reperiuntur in corpore humano.

Allucinatio galenicorum circa humores unde creata sit.

fam, dum vero excrementum sapit naturam attri cuiusdam liquoris, & acidi saporis, vocant melancholicū humorem, dum vero eadem excrementa sapiunt essentiam alicuius liquoris amari, & flavi sunt coloris vel viridis vocant flavam bilem vel viridem & porraceam bilem sed sunt plura alia fere infinita excrementa, quibus scetet alimentum, quibus nomina non dederunt, & sunt nihilominus omnino ab his supracitatis excrementis quæ nullo pacto componunt corpus imo potius destruunt, & morbos pariunt omnes, quibus tandem corrumpitur corpus, & destruitur, & hæc in parte valde allucinati sunt antiqui omnes Medici, quod excrementis corporis humani dederunt facultatem, & energiam componendi corpus humanum: imo adhuc turpius errarunt quod passiones, & facultates animæ humanæ ab his excrementis dependere asserverint, quod valde est absurdum, dependent enim ab ipso spiritu vitali, sanitatis totius vero, & unico œconomio, ut tractatu peculiari de spiritu superiori probatum est, & clarissime demonstratum.

*concluditur
corpus hu-
manum non
componi ex
quatuor hu-
moribus, sed
ex semine,
& semen ex
quinque e-
lementis.*

His ergo ita positis concludere possumus, nulla labyrinthica difficultate detenti, corpus humanum nullo pacto componi nec mediate nec immediate quatuor humoribus vulgaris, sanguine puta, pituita & utraque bilis, sed componi ex semi-

ne humano immediate quod componitur ex quinque nostris elementis, ut superius demonstratum est, & rationibus multis comprobatur ut medicinae, & Philosophiæ candidati facilius nunc adhaereant nostris opinionibus.

*De sanguine qua ratione fiat
& an istud nomen illi proprie conveniat.*

CAPVT X.

Sanguis fit in hepate, & incipit elaborari in venis messoricis nam in ipsis venis incipit rubescere chylus, & ultimam, & absolutam perfectionem acquirit in ipso hepate, & in tali perfectione conservatur in venis, & in arteriis & in his spiritu naturali impregnatur, sola virtute, & energia hepatis dum coquitur, & digeritur chylus à ventriculo per venas messoricas in ipsum hepar demandatus, rubescit, & propter rubedinem dicitur sanguis. Nihil enim aliud est sanguis, quam chylus perfecte coctus, & rubificatus in ipso hepate, qui chylus, & sanguis meretur potius nomen alimenti quam chyli, & sanguinis; nutrit enim, & fovet & conservat partes omnes corporibus humani, & perinde ab officio suo, & sine propter quem elaboratur ab ipsa natura meretur potius nomen alimenti,

Sanguis quid sit & quo nomine insigniri debeat.

S. 3; & nu.

& nutrimenti, seu humoris alimen-
titii quam nomen sanguinis, quod
est nomen accidentis, & qualitatis,
non essentia & virtutis. At id pa-
rum inter est, si sanguis simplex, &
homogeneous constitueretur in cor-
pore, at quatripartitū faciunt Gale-
nici, & asserūt in massa sanguinis es-
se & latitare tres alios humores, pi-
tuitam puta, & utramque bilem
quæ simul permixta constituunt
massam sanguinis: nam dum sanguis
emittitur ex venis videtur in hos
tres humores facessere in pituito-
sum liquorem, & aqueum quem

*Flava bilis
& melancho-
lia deficit
in qualitate
propria.*

vocant pituitam, & in flavum liquo-
rem quem vocant flavam bilem, &
in atrum liquorem fundum vasis pe-
tentem, quem atram bilem vacant.
Et si non habeat qualitates atræ bi-
lis Galenicæ, quæ acidi saporis de-
bet esse, ut & flava bilis amari defi-
ciunt hæ qualitates propriæ nam
ambæ sunt dulcis saporis, & perin-
de deficit substantia ipsa, cum pro-
priæ, & innatæ qualitates defici-
ant, quæ numquam relinquunt su-
am substantiam, si propriæ, & innatæ
sint qualitates quæ semper, & so-
lis substantiis competūt quibus pro-
priæ sunt, sic etiam pituita eorum,
non semper dulcis est & acrimoniam
expers sed acris est & mordax, & sa-
jita imo & amara, & omnis fere qua-
litatis unde pituitam Galenicorum
esse diversi generis, & non eiusdem
speciei evidentissime patet, cum mo-
do sit dulcis, modo acris, & pungen-

*Pituita di-
versa est
qualitatis
& perinde
est excremen-
tum.*

tis qualitatis, modo acida, amara,
causticantis qualitatis, quod qui-
dem arguit verum esse excremen-
tum alimenti generalis corporis hu-
mani, quod secundum varias, & di-
stinctas digestiones quas patitur in
diversis partibus varias acquirit
qualitates, & hoc etiam arguere
possumus de bile utraque, quæ vera
sunt excrementa alimenti corporis
humani, ut inferius clarissime de-
monstrabitur suis singulis, & pecu-
liaribus capitulis.

*Humores
sunt excre-
menta ali-
menti nostri*

Concludimus ergo sanguinem
simplicem esse, & homogeneous in
corpore humano elaboratum ab
hepate ut sit alimentum universale
corporis humani: & ita deferatur
per venas, & arterias, tanquam tu-
bos, & canales ad universas & sin-
gulas corporis partes & mereri po-
tius nomen alimenti generalis, quæ
sanguinis titulum: nomen enim
sanguinis est nomen qualitatis no-
men autem alimenti est nomen es-
sentia officii, & finis, propter
quem creatus, & factus
est sanguis.

*Sanguis est
verum ali-
mentum ge-
nerale & ho-
mogeneous.*

*De pituita qua ratione fiat;
& quare non ingrediatur composi-
tionem corporis humani quia est
excrementum.*

CAPVT. XI.

*Pituita ne
fiat in cor-
pore.*

DVm sanguis tanquam verum,
& unicum alimentum partium
omnium mittitur in partes corporis
humani in his coquitur, & digeritur
ut transeat in substantiam partium.
Quod relinquitur ex digestione,
& coctione illa est excrementum
quod quidem si sapiat naturam a-
quosi liquoris, & humoris, pituitam
dicunt Galenici. Ut contigit in ventri-
culo in intestinis, in cerebro, sanguis
& chylus qui ibi demandatur non
omnis transit per venas melaraicas
in hepar ut fiat sanguis perfectus,
sed multa remanens in ipsis intesti-
nis, & in ipso ventriculo aquosa glu-
tinsa, & viscosa, quæ per anum, &
per vomitum rejiciuntur tanquam
vera excrementa. In cerebro etiam
sanguis qui ad cerebrum mittitur
ad ipsum nutriendum, coquitur, &
digeritur, & cum totus in verum a-
limentum, & substantiam ipsius ce-
rebrum transire nequeat, reliqua quæ
superfunt, excrementa aquosa glu-
tinsa, & viscosa, albi, flavi, & vi-
ridis aliquando coloris; quæ vera
excrementa sunt cerebri, & etiam
tanquam excrementa foras mittun-
tur, per emunctoria naturalia, nates
scilicet aures, & palatum, non tamē

hæc excrementa formaliter, & es-
sentialiter erant in sanguine, sed cū
sanguis alteratur, & corrumpitur
per coctionem, & digestionem parti-
tis ut transeat in partem, & fiat pars
ipsa, fiunt tunc temporis illa excre-
menta, & facta separantur. Ut in ven-
triculo apparet; cibi omnes quæ
mittuntur in ventriculum ut
coquantur, & digenerantur,
non habent stercola, & ex-
crementa foetida illa, quæ per anū
foras mittuntur ab intestinis, & ta-
men reperiuntur in fine digestionis
ipsius chyli. Sic & reliqua excre-
menta, quæ foras amandantur tum
per poros corporis, tum per emun-
ctoria ad hoc destinata, non sunt in
sanguine realiter, sed fiunt, & pro-
ducuntur ex coctione, & digestionem
sanguinis, & perinde sanguis seu a-
limentum generale partium; non
componitur, ex his excrementis nā
ridiculum est hoc cogitare, & anile
commentum. Ex perinde evidētis-
sime patet pituitam galenicorum
non ingredi ullō pacto compositionem
corporis humani sed purum
esse excrementum ex digestionem, &
coctionem sanguinis seu alimenti ge-
neralis: nec obijciendum est pitui-
tam alimentitiam quæ in sanguine
lateret; sapere & redolere naturam a-
quæ nam si sit aqua vera, tunc con-
cedimus pituitam ingredi composi-
tionem sanguinis, & corporis hu-
mani ut purum nostrum elementū.
Sed pituita non potest dici aqua e-
lementaris, cum pituita sit quid,
com-

*Excrementa
semper fiunt
& facta fo-
ras amandantur.*

*Excrementa
qua separan-
tur à san-
guine non
sunt actu in
sanguine.*

*Pituita non
potest dici a-
qua elemen-
taris.*

compositum & non quid simplex, & etiam si pituita ista alimentitia esset aqua, cui nomen aliud illi imponitur, non sunt enim multiplicanda entia sine necessitate, una & eadem res haberet duplex nomen, tanquam esset ens duplex, & varium & distinctum.

Pituita est purum corpus humani excrementum, quod producitur ex digestionem alimenti generalis partium omnium corporis humani, & perinde cum sit verum excrementum nullo pacto ingredi compositionem corporis humani, nec partium eius.

De bile flava: unde fiat & quare non ingrediatur compositionem corporis humani.

CAPVT XII.

Bilis est purum excrementum non elementum corporis
Bilis hæc flava est purum excrementum, & meretur ejus nomen & fit ex digestionem alimenti generalis dum alimentum coquitur, & digeritur in partibus singulis corporis humani post coctionem, & digestionem remanet aliquid quod non facessit omnino, nec facessere potest in substantiam partis illud verum excrementum illius digestionis quod si sit flavi aut viridis coloris, & amari gustus dicitur flava bilis, in ventriculo copiose generatur tale excrementum nã vomitu sæpius rejicitur, & vomitus violentos operatur nisi eijciatur per intestina. Et sit inde stercois liquidum flavi coloris

ex quo tinguntur urinæ nam pars subtilior transit una cum sanguine in hepar, & si sit copiosum inficit sanguinem sua tinctura, & iterum efficit, & producit & si non sit valde copiosum, tandem separatur una cum sero alimenti generalis, & fiturina quæ tingitur flavo illo colore ab stercore illo liquido flavi coloris, nec perinde asserendum est flavam bilem reperiri in corpore, tanquam quid constituens, & componens corpus humanum, nam corpus humanum, jam factum est, & compositum; & tamen cotidie producitur, & generatur flava bilis, illud excrementum generalis alimentum, non ut maneat in corpore tanquam quid constituens, & nutriens corpus, sed tanquam quid heterogeneum, & morbificum corpori, quod omnino separari meretur, ut siccitas corporis conservetur, & perinde hinc arguitur flavam bilem purissimum esse excrementum, & quid morbificum corpori humano, & male, & perperam alimenta nostra quibus nutrimur dici biliosa pituitosa melancholica, & sanguinea, eo quod hi humores non sint ullo pacto in alimentis nostris, & cibis sed fiant & producantur ex cibis illis coctione, & digestionem illorum ciborum hinc etiam patet quam perperam, & imprudenter torquetur ægroti, & sani, à medicis chymicis, dum defenduntur & prohibentur hæc alimenta, & cibi, non nullis ægrotorum, & favorum quod hæc

Flava bilis quotidie generatur in corpore, & quotidie expellitur.

Male vocantur alimentia biliosa pituitosa, & melancholica.

hæc alimenta afferant esse magis pituitosa, biliosa, & melancholica, quam reliqua, & perinde plus pituitæ, bilis, melancholiæ producere, quam electa sua alimenta, quæ minus pituitæ bilis, & melancholiæ producant quam reliqua, cum hæc productio, pituitæ bilis, & melancholiæ non dependeat ullo pacto ex alimentis sed ex pura digestionē, & coctione horum alimentorum in nutriendo, & alendo, ita ut unum, & idem alimentum in uno producat plus pituitæ bilis, & melancholiæ, quam ipsum idem alimentum in alio, unde etiam hæc profunt uni alteri hæc eadem nocent & hoc omne dependet & originem habet, non ex alimentis, sed ex debili forti, & valida digestionē, & coctione, huius alimenti, & hæc digestio ex calore nostro nativo ortum ducitur; taq; omnibus, & singulis hominibus possunt omnia alimenta concedi, modo ea coquere, & digerere, possint. expectanda est, & considerandus solus natus calor, qui si fortis, & potens ac validus sit, omnia perfecte coquit, & puram ab impuro recte separat, & forti, robusto ventriculo omnia alimenta concedi possunt quia eius calor natus fortis est, & potens omnia perfecte coquens, ac digerens, & in perfectissimum chylum convertens.

Excrementa dependent ex digestionē

Forti ventriculo omnia concedi possunt.

Bilis ergo non producit in corpore humano nisi tanquam excrementum quoddam, & reiectaneū quod foras amandari debet tanquā

sanitati contrarium. Nec obijciendum est in Christi fellis reservari bilem tamquam sanitati necessariam, non enim fecisset natura vasculum proprium, & naturale, ad reservandam bilem, ni sanitati prorsus esset necessaria bilis, & perinde compositioni partium humanarum, huic obiectioni respondemus liquorem illum in chyli fellis reservatum non esse bilem, sed balsamum naturale sanguinis, quod per transudationē ab hepate in chylium felleam transcolatur ibique reservatur ut tenui suo odore, & vapore insensibili balsamet sanguinem in hepate contentum & ferventet, totam messam sanguinis suo balsamico odore, ne in venis, & arteriis corrumpatur, & alteretur sed persistat in sua integritate in ipsis donec partes ipsas nutrit, & in ipsas conversus fuerit: quo circa enim tam pretiose conservaretur bilis hæc in corpore in vasculo proprio, & naturali nisi esset quid pretiosum, & corpori necessarium non solet enim natura conservare excrementa tam pretiose, sed ut sunt facta, illico rejicit, & foras amandat, ut patet ipsamet excrementis, ut nec unum, & idem, eidem subiecto, & corpori, potest esse excrementum & alimentum: quod tamen contingeret in bile hac flavæ esset excrementum, & alimentum tanquam rejiceretur, & alimentum tanquam nutritet vel ipsum & partes alias corporis humani, quas componit quod

*Bilis in chyli
si fellis reservata non
est bilis sed
balsamum.*

Concluditur flavam bile esse purum excrementum.

T ridi

ridiculum est cogitare. His ita declaratis concludimus bilem flavam esse merum excrementum corporis humani, nec ullo pacto ingredi compositionem corporis humani, sed rejici omnino ab ipsa natura tanquam quid inutile & prorsus naturæ humanæ inimicum & hostile.

De atra bile, unde fiat, & quare non ingrediatur compositionem corporis humani.

CAPVT XIII.

Atra bilis est melancholicus humor est purum excrementum.

ATra bilis, quam, & melancholicum humorem dicunt galenici, Medici vulgares, est merum corporis humani excrementum ex digestionem, & coctionem alimenti generalis ortum, & productionem habens, quod enim ex alimento generali relinquitur in partibus terreum & fœculentum, sordidum, & fœtidum nigri coloris & ponderosum dicitur atra bilis, & melancholicus humor, eis enim est humor, seu excrementum ex quo fiunt morbi curatu omnino difficiles, ut cancer lepra, febris quartana, scyrchi, & alii similes morbi, qui ab hoc excremento fœcuento & ponderoso; & acri ortum ducunt materialiter, & occasionaliter: quod autem istud excrementum non possit compositionem corporis humani ingredi, probatu facillimum est: non enim tale excrementum est quid spermaticum, & feminale, nec ullo pacto sapit ac redoler naturam & essentiam seminis & spermatis humani, ex quo imme-

diat fit corpus, ergo nullo pacto corpus humanum ex illo excremento fieri, & componi potest, nec etiam istud excrementum sapit naturam & indolem alicuius elementi simplicis, perinde etiam neque potest componere corpus humanum, non enim sapit naturam terræ ut ajunt Galenici quia istud excrementum est causticave, & adurens parit enim carbunculos gangrenas, & ulcera quæcumque unde ex effectibus colligimus naturam causæ, perinde non potest esse ullo pacto elementum, & principium corporis humani, neque etiam nutrit, & alit cum merum sit excrementum siquidem non alit, sed rejicitur tanquam quid inutile corpori.

Nec est obijciendum ut capite superiori de bile flava, fecisse naturam in corpore humano melancholici humoris proprium, & naturale receptaculum nempe plenum in quo residet, & elaboratur melancholicus humor huic objectioni similiter respondemus, splenem non esse receptaculum & sedem humoris melancholici, sed meri sanguinis imperfecti, & adhuc non perfecte cocti, elaborati. Vnde dicimus, & afferimus cum ipsa veritate splenem esse vicarium, & vas subsidiarium hepatis, ut si hepar non perficiat, & absolvat sanguinem splen perficiat, & absolvat copiosis suis arteriis quibus donatur, & ornatur, nam copioso suo spiritu vitali, & innato, coquit & perficit & corrigit vitia sanguinis.

Melancholicus humor non componit corpus humanum.

Splen non est receptaculum melancholici humoris.

nis, & absoluit perfectissime sanguinem, & sic non est receptaculum humoris melancholici, cum vere non detur in corpore talis humor, & si detur meretur potius nomen excrementi, quam humoris alimentitii, & sic allucinantur medici vulgares medicando humorem melancholicum, cum non detur in corpore humano nisi tanquam aliquid excrementitii humoris, qui quotidie generatur ex depravata digestionem generalis alimenti in partibus, & quotidie ex pellitur ab spiritu vivifico corporis nostri qui hæc excrementa & alia omnia quæ præter naturam in corpore producuntur curat expellere, & foras protrudere ne nocent sanitati, unde spiritus est totius sanitatis nostræ œconomus unde illi soli demandatur hæc cura expellendi hæc excrementa quæ ex depravatis digestionibus solent produci, & perinde non consentur partes corporis constitutivæ, & componentes sed excrementitiæ & reiectivæ quæ si remaneant in partibus solent efficere morbos vanos ex varietate suæ substantiæ excrementosæ, quæ suis spiritibus innatis & propriis habent enim unaquæque excrementa suos peculiare spiritus quibus agunt in ipsum spiritum innatum nostrum, & ipsum lancinant & varie distorquent, & sic varios producunt morbos.

*De vita humana tractatus
novus & inauditus quid sit vita,
& quibus fulciatur.*

CAPVT I.

Vixerunt quatenus hippocrates, & Aristoteles, & Medici omnes tam antiqui quam recentes, sed quid eorummet vita fuerit penitus ignorarunt dixit enim Galenus vitam esse actionem animæ, Aristoteles asseruit vitam esse radicationem humidi radicalis, & primigenii in calido innato, sed hæ non sunt definitiones vitæ, nescimus, perinde quid sit vita, in omnibus rebus quæ vita fovetur arduum enim est, & certe herculeum opus definire vitam cum id quod vitam efficit sit valde occultum, & invisibile profus, non enim est anima rerum & forma distinctum, unde non recte definita est à galeno vita, actio animæ, nec ab Aristotele radicationem calidi innati cum humido primigenii radicationem enim illa constituit quid est spiritum vitalem à quo solo est vita, non vitam ipsam sed causam ipsius vitæ aliud enim est spiritus, & aliud est actio prima illius quæ est vita, unde recte definitur potest vita in rebus omnibus actus primus seu actio prima spiritus: spiritus siquidem in omnibus rebus ubi reperitur vitam agit primo, deinde quicquid ad vitam pertinet operatur, sed prima spiritus actio, est vita, est enim spiritus lucis cælestis plenus, & perinde

I 2 sua

sua prima actio est vita, cum lux celestis vitam præstet ex natura sua: elementa enim inferiora nihil habent vitæ, nisi in quantum spiritu cœlesti, & luce impregnantur, vita ergo est à luce, & perinde, est actio prima spiritus cum spiritus componatur, ex portione lucis cœlestis, & portione tenuissima elementorum inferiorum, & portio illa lucis superiorum elementorum quæ in spiritu reperitur, est pura vita, hoc est actio prima quæ dependet à portione illa lucis superiorum elementorum facit vitam & est vita, unde ubicumque reperitur spiritus, ubicumque etiam reperitur vita, unde mundus vivit, & tota natura creata est plena spiritu illo cœlesti nec esse potest sine tali spiritu, unde generacuncta tum animantium tum vegetantium tum mineralium lapidum & metallorum vivunt, quia habent spiritum illum vitæ omnis causam, unde antiqui philosophi non cognoverunt vitam omnino, nisi illam quæ manifeste apparet in animantibus & vegetantibus at illam quæ occulte relucet in lapidibus metallis & reliquis mineralibus, prorsus ignorarunt & sunt adhuc Philosophi, qui vitam in lapidibus & metallis reliquisque mineralibus non cognoscunt & tales Philosophi non sunt digni nominis Philosophi, nec merentur naturam scrutari, cum tota natura sit vitæ plena & vivat, & ea natura æque est in metallis, & lapidibus ac mineralibus, ac in anima-

libus & vegetantibus, fovetur autem vita hæc in omnibus, simili spiritu à quo dependet, in animantibus fovetur & reparatur spiritu vegetanti, & mineralibus refocillatur spiritu minerali, & hi omnes spiritus non sunt perinde substantia, & essentia diversi, sed sunt omnino similes & idem spiritus sed magis attenuantur in animantibus quam in vegetantibus, & in vegetantibus quæ in mineralibus, & eorum attenuatio & subtilitas, est tota spirituum naturalium differentia seu distinctio: fovetur ergo, spiritus, spiritu & perinde restaurato spiritu restauratur & vita solius spiritus actio; fontes autem perennes restaurandi spiritus, latitant in alimentis quæ omnia secatent spiritibus, & restaurantur alimentorum spiritus ex fonte generali, spiritum qui in centro terræ sedem habet, ubi confluunt elementa superiora & inferiora omnia, ubi permiscentur digeruntur, & percoquuntur in spiritum generalem, mundi & naturæ qui perinde est animalis vegetabilis & mineralis quatenus his omnibus inservit ut eorum omnium vitam foveat & restauret suo generali alimento, ut tractatu de spiritu ad latitatem enarratum & probatum est.

*Vita fovetur & restauratur spiritu peculiari quo produci-
tur.*

Spiritus vitam agit ratione lucis cœlestis ex qua componitur.

Vnde vivat mundus & tota natura.

Philosophi antiqui cur non novimus vitam & eius causam.

(O)

Quo.

Quotuplex sit vita in rerum natura.

CAPUT II.

Vita triplex ut et spiritalis.

UT spiritus in rerum natura est triplex animalis vegetabilis, & mineralis, sic & mineralis, sic & vita triplex erit sumit enim differentiam, & distinctionem ab spiritu, sic & erit vita animalis, vegetabilis, & mineralis, in animalibus, spiritus ita alternantur, & subtiliantur ut lucis naturam & essentiam acquirant sic vita animantium quorundam est admirabilis & miratu dignissima quod actiones & facultates vitæ istius sunt admirabiles & stupendæ, non solum in homine, sed & in brutis ipsis in vegetantibus autem vita non adeo miranda, ac in animalibus, eo quod spiritus in vegetantibus non sit adeo subtilis, & tenuis, ac in animalibus ideo vegetantium vita non habet facultates, & actiones adeo mirandas subriles, & acutas ac habet animantium vitæ, quod in vegetantibus spiritus crascescat paulo magis quam in animalibus, ideo plus est terræ & aque in spiritus vegetantium quam in spiritu animantium, cui inest plus Mercurii salis, & sulphuris unde est tenuior & subtilior, subtilitas enim & tenuitas dependet ab histribus elementis & crasities ab aqua, & terra: sic mineralium vita, non se manifestat nec in ipsis oculis apparet, sed occulta jacet: in centrosorum & est actio spiritus ventra-

Spiritus animantium quare subtilis & tenuior est.

lis, qui cum sit crassus, & obtusus, & plus aquæ & terræ, & salis possideat adhuc quam vegetantium spiritus, ideo eorum mineralium vitæ non apparens est, perinde à Philosophis trivialibus mineralia non vivere asseritur quia eorum scientia est oculata, credit quod videt, nihilominus tamen æque vivunt mineralia ac vegetantia, & æque sugunt alimentum ex terræ visceribus, ac convertunt in sui substantiam coctione & digestionem vera ac vegetantia faciunt: eorumque mineralium accretio est per intus susceptio nem non per appositionem ut somniant nonnulli quia si esset per appositionem essent entia per aggregationem, & non essent homogenea mixta, sed eterogenea, qui ex diversis omnino partibus componerentur, quia quod apponeretur non esset simile appposito, nisi converteretur, & non potest converteri nisi coctione, & digestionem vera, quæ calor naturali mineralium fit, & altuatione alimenti, aurum ergo, & argentum, & lapides omnes in fordis suis, & uteris vere vivunt, & crescunt spiritibus mineralibus quos attrahunt, & quos coctione & digestionem in sui substantiam convertunt.

Mineralia vivunt per veram accretionem & non appositionem.

Notandum tamen est spiritus animales vegetabiles, & minerales ex quibus vita animalis vegetabilis & mineralis dependet, non esse substantia, & essentia triplexes differentes spiritus sed unum esse, & eundem

Spiritus animalis vegetabilis & mineralis ac cidentatiter differunt inter se.

T. 3; spiri.

Spiritum subtilitate sola & tenuitate differentem, & distinctum. Vt in ipsis animantibus apparet ipsamet experientia nam in ipsis animantibus partes subtiles, & tenuissima spiritu tenui & subtili, qui animalis dicitur impregnantur, partes vero crassæ ut ossa, vivunt quidem eodē spiritu nihilominus ille spiritus quo ossa vivunt, imitatur naturam & essentiam spiritus mineralis aut vegetabilis, ita ut in uno & eodem obiecto videmus naturam, & essentiam spiritus animalis vegetabilis, & mineralis, cum & lapides promeantur in ipsis animantibus itaque distinctionem horum spirituum manifeste videmus in uno & eodem subiecto dependere ex tenuitate, & subtilitate atque ex crassitie partium tenuitatemque crassitatem spirituum constituere differentiam & distinctionem triplicis vitæ, quæ in rerum serie reperitur,

Crassities & tenuitas spirituum constitunt triplicem vitæ differentiam.

Vnde vitæ in quibusdam animantibus, & vegetantibus brevis, sit in aliis vero longissima.

CAPVT III.

Vnde nam vitæ brevis & longa sit.

Admiratu est dignissimū quod vitam brevissimam in quibusdam animantibus videamus longissimam vero in aliis ut vermicibus papilionibus, in ravis & similibus, in cervis vero elephantibus & corvis longissimam videamus, in homine vero mediocrem qui caput est omnium animantium vnde nam hæc

tam varia, & distincta vitæ duratio, & dissimile temporis ævum: pauci sunt qui hæc sciunt, & adhuc pauciores qui hæc inquirere tentent in vegetantibus pariter dissimile admodum est temporis ævum videmus siquidem flores pulchriores parum durare, arbores autem inter se vitæ duratione & temporis ævo multum differre quercus enim, & primus ac laurus longissimæ sunt vitæ, salices vero populus, pomus, & prunus & similes frugi feræ arbores brevissimæ sunt vitæ, inter homines autem alii diutius vivunt, & inter vitæ incommoda longius durant. Vt hæc omnia perfectissime comprehendantur vnde nam hæc varia vitæ duratio provenire possit consideranda est compositio rerum ex elementis nostris superius enarratis, quæ enim elementa fortiolem, & compactiolem rerum compositionem peragunt, ea inquam elementa sunt illa sola longiolem, & durabiliolem vitam peragunt, quam ea quæ minus fortiolem & compactiolem compositionem cōstituunt, ut sunt aqua & terra, quæ quidem dum prævalent cæteris tribus elementis flaccidam omnino, & labentem constituunt compositionem: dum vero tria hæc alia elementa nempe sal sulphur, & Mercurius prævalēt aquæ, & terræ, fortissimam constituunt compositione & difficilime labentem ut patet in metallis & lapidibus in quibus omnibus prævalent hæc tria elementa;

Vita diversitas unde.

Sal sulphur & Mercurius dum prævalent longiolem vitam faciunt.

menta: sal sulphur, & Mercurius, unde etiam eorum duratio longissima est, in arboribus etiam quæ sunt longissima vitæ & durationis, quales sunt quercus pinus laurus cupressus, & similes aliæ arbores, plus est salis Mercurii & sulphuris quam aquæ, & terræ, ut ipsamet experientia compertum est ex eorum resolutione; in aliis vero arboribus brevis sima vitæ & durationis quales habentur salices populi pomi pruni, & aliæ similes, plus in his est aquæ & terræ quam reliquorum elementorum, & perinde, minus durant & brevissimum est in his arboribus temporis ævum: sic est in animalibus, corvi enim aquilæ, cervi, elephantis, maximam habent copiam salis Mercurii, & sulphuris, & perinde diutius durant quam alia animalia.

Salices pruni & similes arbores quare sunt brevissima durationis & vita.

Corvi cervi aquila cur diutissime vivunt.

vita longa unde dependeat.

Hinc ita positis concludendum est longissimam vitam dependere ex sale sulphure, & Mercurio brevissimam autem vitam, ex aqua, & terra sic animalia quæ plus habent salis Mercurii, & sulphuris diutius vivere quæ plus habent aquæ, & terræ, ab his enim salis causis dependet longissima & brevissima vita.

Vita mundi unica; Cur triplici genere dividatur in animalibus, vegetantibus, & mineralibus.

CAPVT IV.

Mundus hic universus etsi sit unicus, nihilominus tamen triplici rerum genere constituitur, sunt enim animalia, vegetantia, & mineralia, & nihil ultra est in tota rerum Serie: quicquid est, aut animal est, aut vegetabile, aut minerale necesse enim est in tota rerum serie virtutem essentiæ semper reperiri & trinitatem differentiarum seu distinctionis. Vt enim in Archetypo unitas essentiæ reperitur & trinitas in distinctione trium personarum divinarum: sic voluit, Archetypus in rebus omnibus creatis reperiri & trinitatem, & unitatem: ut imago, exemplar Archetypi, in omnibus creatis, & ab ipso Archetypo factis reperiretur: fecit enim omnia ad imaginem sui, & præcipuè hunc universum mundum, qui filius verus externus est Dei ipsius, cui potissimum notari potest & unitas essentiæ & trinitas distinctionis rerum omnium: omnia enim sunt unum in essentia universali, cum vivant & subsistant ab uno, & eodem universali alimento, & illa etiam omnia tria sunt, cum distinguantur in animalia, in vegetantia, & mineralia: horumque omnium vita una. Cum tamen à triplici spiritu animali, vegetabili, & minerali, à quo dependet differentiam suscipiat, nihilominus

Cur mundus unius triplici genere constituitur.

Mundus est filius Dei externus.

In omnibus unicus & trinitas.

nus

nus hi tres spiritus, animalis vegetabilis & mineralis, ab uno & eodẽ spiritu generali dependent qui fieri potest ex luamet sua substantia, sola sui sublimatione. & attenuatione, animalis, vegetabilis, & mineralis, & qui verè sua potentia est animalis, vegetabilis, & mineralis. Vnde ab uno ipso spiritu generali unitas, & trinitas in rebus omnibus observari potest, cum ipsemet spiritus sit unus, trinus, & veri Dei creatoris rerum omnium imaginem præ se ferat magis quàm ceteræ res creatæ: sic vita mundi huius, quæ ab hoc spiritu trino, & uno dependet trina etiam & una erit, & imaginem verã præferet, veræ vitæ. Dei puta qui vera vita est, in rebus omnibus. His ita positis facile concludemus vitã mundi unicam triplici distinctione esse divisam, ut unitas Creatoris in mundo reperiat, & sic mundus creatus erit ad exemplar, & imaginem sui Creatoris.

An vita in omnibus prorogari possit.

CAPVT V.

Vitam prolongari, & longius produci in multos annos in mineralibus, & metallis, ac vegetantibus parum curamus, cum per se ab ipsa natura in hisce rebus nimis quam par sit longissima sit. At in homine ut totius naturæ Coryphæo in longos extendi annos id utile esset, & multis consonum, cum brevissima hominis sit vita, & artes, & scientiæ, quæ homini sunt ornamento sint scitu, & cognitu longissimæ, ita ut

homo non sit adhuc homõ, & mori illi oporteat, & vitam finire conveniat, vitam autem in homine in multos & longissimos posse extendi annos, non solum possibile est, ima & facillimum ex virtute, & efficacia ipsius naturæ: si enim quod superius in Capitulis præcedentibus notavimus verisimum sit, vitam longissimam esse in metallis, & lapidibus ac vegetantibus ac in brutis nonnullis, quidni idem ipsum in homine fieri poterit, cum vita hominis ab hisdem, quibus metalla lapides, & arbores longissimæ vitæ foventur, & restantur, foveri, & restaurari queat: si enim alimentum quo foventur metalla & subsistunt homini præparentur deo ut, illud ipsum metallorum & lapidum alimentum in substantiam hominis converti possit, non est creditu difficile hominem durare posse & subsistere in mille annos, & ultra, cum vita hominis tali fotu restaurata & alimento, sit fere incorruptibilis aut saltem in longissimũ ævum durabilis. At objiciet chymia ignarus & invidus, si hoc fieri posset cur patres alchymia & inventores ipsius artis non fuerint longissimæ vitæ? cnm tamen ex ipsamet historia brevissimæ fuerint: respondemus authores ipsius alchymia quibus grata fuit hæc vita divitissime vixisse, inter quos fuit Hermes, & custos nemoris Britanni qui vngento perunctus tercentis vixit, & Artepheus qui mille annis vixit Fuit & Almanus qui quingentis vixit

Vita longa in homine qua ratione foveri potest

Artepheus mille annos vixit arte chymica & Hermes longissime vixit fuit rusticus quidam qui invento vase aureo lique re nobili pleno lavit faciem & bibit & renovat solo

Generalis spiritus est unus & trinus.

Spiritus mundi & natura Dei imaginem vere representat.

Mundus ad imaginem Dei creatus.

Vita in homine prorogari potest

*est & quin-
genus vixit
annis fuit
& Ioannes
de Levi ar-
miger Caro-
li magni, qui
tercentis vi-
xit annis,
unde Ioan-
nes de tempo-
ribus dictus
est.*

solo liquore potio: quibus vero in-
grata fuit vita hæc, & tædio, non
curant hanc sibi vitam longam
esse, sed brevem ut citius vita æter-
na, & futura fruereutur, dissolvi de-
siderant, & esse cum ipso Deo,
quam diutissime subsistere, & esse
cum serpentibus, & conversari cum
brutis hominibus vere brutis. At
quicquid sit longissime vixerunt
nonnulli chymicorum. Et primi
patres nostri arte chymica suam vi-
tam longissimam fecerunt: & in rei
veritate in longos & multos annos
prolongari potest vita hominis etsi
natura sua propter peccatum sit
brevis. Hoc secretum prolongandæ
vitæ naturale est, & in intimis natu-
ræ thalamis est occultatum, & inti-
mè sepultum, nec propter pecca-
tum hominis est ab ipsa natura de-
letum sed tantum occultatum, & se-
pultum, ne omnibus improbis fiat
manifestum, ne improbiore, & ma-
ligniores fiant, & iudicium Dei in
seipsis aggravent. Vita siquidem
malignantium, etsi brevis sit, ni-
hil tamen longa est, & propter se-
ipsum, & propter alios, quod ali-
is sunt labori, & ve-
xationi.

*Vita malignan-
tium ni-
hil longa est.*

*Quibus vita hominis proro-
gari possit in longos annos.*

CAPUT VI.

Multa sunt quæ conferunt ad
prorogandam hominis vitæ
imprimis est aer purus, & clarus, va-
poribus & exhalationibus terreis:
& aqueis minus quam fieri possit
contaminatus, & infectis: secundo
est regimen vitæ paucum & non
multis, & cibis, ac potibus infertū,
& infamatum: tertio regionis &
climatis in quo vivimus tempera-
mentum æquale, quod non est mo-
do calidum, modo frigidum, multis
que pluviis & siccitatibus distempe-
ratum: quarto constitutio corpo-
ris sana, & fortis, non debilis & mor-
bida, quæ resistere possit variis vitæ
nostræ incommodis & aeris variis
ac diversis intemperiebus. Quin-
to est secretum & arcanum vitæ in
natura occultum, quo habito reli-
qua superius relata negligi possunt:
nam hoc arcanum omnia vitæ in-
commoda corrigit, & humidum
radicale nostrum cum calido inna-
to suo ita roborat, & restaurat, ut
hinc vitam nostram prorogari ne-
cesse sit, resistantibus aliis quatuor
supracitatis vitæ longæ conditioni-
bus: de quo solo arcano, tanquam
vitæ prorogandæ soli homini ne-
cessario nobis est dicendum, cæteris
neglectis, observato solo vitæ opti-
mo regimine, gula siquidem plus
V occidit

*Quibus vita
prorogari
possit.*

*Arcanum
vita prorogandæ
in naturam
occultum.*

*Vita regi-
men ad vi-
tam longam.*

*Arcanum
vite pro-
ganda in
quo consistat.*

occidit quam gladius: edendum er-
go est & potandum ut vivamus, &
non vivendum est, ut edamus & po-
temus hoc vitæ regimæ parcè ob-
servato, & usu hujusmodi arcani in
longissimos annos prorogabimus
vitam nostram: hoc autem arcanum
vitæ prorogandæ consistit in spiri-
tu mundi fixo & perfectè coagula-
to, & ab omnibus spurcitiis quibus-
scatet vindicato: spiritus autem
hic mundi in omnibus rebus repe-
ritur, quia subsistere nequeunt sine
tali spiritu at ex omnibus rebus ar-
canum vitæ prorogandæ extrahi
nequit, quia in omnibus rebus na-
turalibus, hic spiritus, non est adeo
copiosus, & turgens, ut præparati-
onem legitimam ad hoc arcanum
parandum subire queat, quod in
quibusdam rebus inter ignes, & præ-
paraciones evanescat, & perat regio-
nem suam idcirco querendum est
subjectum in quo turgeat hic spiri-
tus, & non facile inter ignes evanes-
cat & in quo partim sit fixus, & par-
tim volatilis & perinde dicunt Phi-
losophi, & asserunt eorum subjectum
cui insistent, & operantur, habere
corpus, animam & spiritum, ratio-
ne corporis fixum est illud subje-
ctum, & ratione spiritus, est volati-
le, & ratione animæ est fixum, &
volatile, quia anima illius nunquam
deserit spiritum, neque corpus: un-
de pars illa animæ quæ residet cum
corpore fixa est, & permanens; pars
autem quæ residet cum spiritu est vo-
latilis hoc autem sic esse verissimum
est, cum subjectum hoc divida-

*Subiectum
quod est pro-
roganda vi-
ta idoneum
constat ani-
ma, spiritus
& corpore.*

tur in partem superiorem quæ sur-
sum ascendit, & in partem inferio-
rem quæ deorsum fixi permanet in
fundo à tembici hæ autem partes
sunt ejusdem essentia & natura ex
doctrina omnium chymicorum:
unde patet corpus possidere aliquid
spiritus, & animæ, & spiritum possi-
dere aliquid corporis & animæ, &
sic sunt hæ partes ejusdem essentia
alioquin unum, & idem subjectum
fixum, & permanens fieri non pos-
sent, ut fiunt.

Vt autem hoc subjectum ex terra
desumptum fiat arcanum vitæ, sum-
mopere depurandum est cum spiritu ro-
ris ter aut quater distillato, deinde
ex hac materia sic pura, & ab excre-
mentis vindicata, extrahendus est
ejus spiritus, & anima, cum sale plū-
bi aut stanni aut ferri, aut aliojus
alterius metalli perfecti, sale addito
æquali quantitate, & fortissimo cum
igne hoc peragendum est, spiritus
liquidem, & anima non separantur
ab hoc corpore nisi fortissimo cum
igne: separatus spiritus, & anima
purificanda sunt septemplici distil-
latione, & corpus item purificandum
est, cum spiritu superius allato in
quod dissolvendum est multoties cor-
pus, et desiccandum et coagulandum,
et filtrandum, ut deponat feces suas
et una cum sale addito metalli puri-
ficetur summopere: hoc corpus de-
inde clarum, et candidum factum
conjungendum est cum spiritu suo,
et anima, et coquendum est donec
omnia figantur, quod ut citius fiat
auro fermentandum est hoc corpus
cum

*Subiectum
arcani vite
proroganda
qua via præ-
paretur.*

*Cave hinc
nam spiritus
solus est ne-
cessarius cum
corpore me-
tallico aliquo.*

Auro est fermentandum arcanum vita proroganda ut citius fiat.

cum anima sua, spiritu dissolutum, & sic citius fixantur auro naturaliter in se fixo, & sic perficitur arcanū vitæ reparandæ & prorogandæ. Quæ ratione autem id fiat ex tali, & non omni subiecto, peculiari sequenti Capite discutiemus.

Arcanum vitæ reparandæ & prorogandæ quare fiat ex unico rerum subiecto.

CAPVT VII.

Materia rerum prima quare est vita plena.

Materia rerum prima, & hyle est fons vitæ, & scaturigo, & si vita sit & reperiatur in omnibus, hoc est quod materia rerum prima sit radicata in omnibus, & implantata: materia ergo rerum prima quod sit fons & scaturigo vitæ, sola est in rerum serie ex qua sola arcanum vitæ reparandæ, & prorogandæ fieri potest in eo siquidem est copiosa vita & spiritus est turgens & abundans qui nunquam deficit nec hoc vitæ subiectum deficit, nec inter ignes chymicos, & præparationes evanescit, imo crescit & multiplicatur eo quod pars eius volatilis qui est eius spiritus, & anima semper fixatur, & ex volatili sit fixa, & permanens dum à corpore suo proprio, & natura fixatur sola sui imbibitione, reliqua omnia evanescunt in igne: solo superstite eo, quod ex prima est materia, & si reliqua naturalia essent assumenda ad arcanum istud vitæ perficiendum essent qualiacunque sint, in primam materiam redu-

cenda, & deinde ipsa in materiam primam reducta, essent peragenda, ut præparatur materia prima, quod esset omnino, frustraneum, & laboriosius: Aurum quidem assumimus ad arcanum istud citius perficiendum sed prius reducendum est in materiam primam, cum ipsamet materia prima, ideo asserere possumus in arcano isto perficiendo nihil assumi quam solam, & unicam materiam primam, & perinde arcanum vitæ perficiendæ, & prorogandæ, fieri

solum ex unica rerum materia prima, quæ est unicum, & solum subiectum ex quo fieri potest istud arcanum, cum spiritus vitæ omnis, sit in ipsa materia rerum prima copiosus & turgens, & perinde ex copioso illo vitæ spiritu solo præparari potest, & perinde ex unico præparari potest subiecto, cui copiosus, turgens est vitæ spiritus, vitæ quidē generalis, & universalis, non solum animalium, vegetantium, sed & mineralium, sed & mineralium & metallorum: quocirca istud arcanum, non solum erit arcanum vitæ animalium reparandæ sed & vegetantium, & mineralium, & metallorum: hoc est erit arcanum reparandæ omnis imperfectionis quæ reperiri potest in hisce omnibus tribus generibus: morbus siquidem, & vita brevis, est summa rerum omnium imperfectio quæ ab impuritate dependet, & hoc arcanum cum sit ex puro naturæ purissimo confectum, omnes depellit naturæ universalis

In arcano vitæ perficiendo nihil nisi materia prima assumitur. Et si aurum assumatur reducendum est in materiam primam.

Morbus, & mors est summa rerum imperfectio.

impuritates, & purissimam reddit naturam, ac proinde longævam, & fere perennem, & incorruptibilem cum purum naturæ sit incorruptibile.

Quare arcanum vitæ proroganda sit natura de necessitate insitum.

CAPVT VIII.

Arcanum vitæ proroganda est de necessitate rerum naturas.

Insipientes quamplurimi ex plebe vulgi existimant arcanum vitæ prorogandæ vanum esse, & anile commentum, & chymicorum inventum ad emungendas argenteo se num crumenas, nihilominus si saperent, & naturam intimè cognoscerent, viderent illud arcanum esse ex necessitate naturæ insitam & implantatum, quod ex necessitate vita sit radicitus implantata naturæ, & quod ex necessitate potentia & facultatis suæ ipsius metallis tribuat & communitet, simul & lapidibus perpetuum quasi esse, quod est eorum vita; nihil enim habet esse quin vivat, esse enim vivere est, quod nihil esse possit sine spiritu naturæ, cui proprium est vivere & vitam in omnibus producere, ubi enim spiritus est, ibi etiam & vita est, ideo ex necessitate arcanum vitæ prorogandæ est naturæ insitum, & implantatum, quod natura esse nequeat sine spiritu isto qui naturam constituit omnem, ut patet ex definitione naturæ ipsius: natura siquidem nihil est aliud, quam spiritus elementorū omnium tam superiorum quam in-

Esse vivere sur sit.

Arcanum vitæ proroganda cur sit ex necessitate in rerum natura.

feriorum, unde tota natura quidditas & essentia est in ipso spiritu, & cum naturæ sit vitam producere, in omnibus, inde pater arcanum vitæ producendæ & in multos annos prorogandæ esse in natura ipsa implantatum & radicitus insitum, & ex intimis naturæ thalamis esse defumendum, & in ipso spiritu ipsius naturæ esse quarendum, & investigandum hisque ita positis, & declaratis quæ in ipsa natura manifesta sunt intrepide concludendum erit, arcanum vitæ prorogandæ naturæ esse insitum & implantatum ex necessitate ipsa cum ipsa natura ex se ipsa vitam producat in omnibus & perinde Arcanum vitæ prorogandæ erit ex ipsa natura defumendum in ipsis naturæ thalamis investigandum, scilicet in ejus spiritu, qui purus factus & ab excrementis omnibus vindicatus, congelatus, & fixus factus, est ipsummet vitæ prorogandæ arcanum.

Arcanum vitæ proroganda est in se ipsa natura spiritum.

Conclusio totius Operis.

CAPVT Vltimum.

HAbes, amice lector, quidquid à me jamdiu expectatum erat: desunt tamen aliqui Tractatus, ut de excrementis, de usu partium & de partibus ipsius corporis humani. At hi Tractatus non valde sunt necessarii; satis enim arguitur manifeste, quid in his agendum esset & tractandum ex his omnibus quæ tradidi, & explicavi in præcedentibus Tractatibus, & ea quidem abunde sufficiunt ad medicinam omnem.

re for-

reformandam, & penitus illustrandam secundum verum naturæ ipsius lumen, ex quo solo desumpsimus ea omnia quæ in toto hoc Opere, nova & inaudita videntur, his solis, quibus latet illud naturæ lumen: quibus vero manifestum est, his etiam solis clara, vera, & manifesta videntur: hos etiam solos rogo & obtestor ut me tueantur ac defendant contra ipsas naturæ Harpyas, quæ naturæ dapes vere deturpant, cum ignorent ipsius naturæ lumen, sic me defendendo naturam ipsam ab iniuriis vindicabunt, & me impellent ad philosophiam omnem & astrologiam renovandam, & reformandam, & puram putam ab omnibus anilibus, & quiescentibus veterum vindicatas in lumen dare. Sunt enim mihi ab ipso Deo concesso duo filii satis subtili ingenio præditi, qui iam litteras humaniores præsentiano addiscunt, quos volo ipse nova ista Philosophia vera & legitima, & secundum naturæ lumen reformatam imbuere, ut deinde tali Philosophia delibuti, medicinam puram & puram addiscant, & assertiones meas & veras opiniones propagent & in universum orbem disseminent, modo illis longum Deus concedat ævum: & sic postquam filios meos nova ac recenti hac Philosophia imbutos viderim tunc ipsam Philosophiam omnibus disseminandam curabo, & filii mei ipsam tuebuntur & commentis novis, & explanationibus defendent & augebunt, &

*Philosophiã
& astrologiã
am novam
& reformatam
tam ac reformatam
promittit
author.*

sic scientiæ naturales prodibunt in lucem reformatæ, & renovatæ ex vero, & legitimo naturæ lumine. Deus exaudiat omen, & preces meas, & chymicis hac in parte faveat omnibus: chimia siquidem perfecta & absoluta haberi, non potest nisi Philosophia communis, & vulgaris renovetur ac novis principiis restitueretur, & novis axiomatibus illustratur; quod Deo dante, fiet brevi tempore in gratiam filiorum meorum, & chymicorum omnium ex falsis enim Philosophiæ principiis maxima nisi cum difficultate ad arcana chymica, vera, & absoluta pervenire possumus, nisi peculiari favore ac lumine divino mens chymicorum illustretur, & decoretur, quo intimi naturæ recessus cognosci queant ex Philosophiæ siquidem vulgaribus principiis occulta ipsius naturæ cognosci nequeunt, & perinde arcana chymica perfecta, & absoluta haberi nequeunt, & hæc potissima est ratio, cur omnes qui navant operam alchymicæ raros, & felices successus habeant, cum naturam non cognoscant, & eam tractare, & cum ea agere legitime nequeant omnes, ignorant naturæ principiis, & elementis, quibus arcana chymica constant. Vale igitur amice lector, & hilce contentus esto, & grata mente accipe, & reliqua futura expecta cum precibus Deo fufis ut supervivata author ut promissis suis stare possit.

*Ex principiis
corporibus
Philosophia
vulgaris alchymia perfecta
cum potest.*

F I N I S.

V 3 LAVS

LAUS SIT DEO
TRINO ET UNO,
ET GLORIA SEMPI-
TERNA.

D E

EXCREMENTIS CORPO- RIS HVMANI UNDE FIANI, ET QVARE FIANI.

*Excrementum in corpore humano quid sit
& quale sit.*

CAPV I. I.

*Excrementum
quid sit.*

EXCREMENTVM corporis humani est, quicquid à coctione partium humanarum separatur tanquam quid inutile, & infructuosum corpori humano, quoddam coctione nulla potest fieri pars corporis humani, sed tanquam quid inutile foras rejicitur, vel apparenter, vel per insensibilem transpirationem. Unde quot sunt coctiones alimentis in corpore humano, tot sunt etiam excrementa quæ ab illis coctionibus separantur, non enim omne quod coctionem patitur in corpore humano fieri potest utile, & fructuosum corpori humano, sed manet, & superfluum est aliquid semper quod coctioni resistit, & fit inutile, quod quidem cum non proficit corpori, separatur à corpore, & foras rejicitur; hoc autem fit in o-

mnibus corporis nostri partibus, quia in omnibus fit coctio alimentis, & in omni coctione, residuum quid est quod est excrementum illius coctionis, & hoc fit ut purum alimentum quantum naturaliter fieri potest reperitur in corpore humano, & corpus sic nutriatur puro, eoque foveatur conservetur, & crescat non enim nutritur corpus excrementis suis, nec his foveatur nec conservatur, & crescit, sed his destruitur, & in valetudinem vigentibus excrementis cum non rite separantur, & foras rejiciantur, & crescit corpus, & ab his destruitur. Non autem unum, & idem est excrementum, sed varium distinctum ac multiplex secundum varias distinctas ac multiplices quæ in corpore elaborantur coctiones: in ventriculo siquidem particularis est, & peculiaris ciborum

*Excrementis
corpus destruitur.*

rum

rum coctio, in eo etiam particulare & peculiare est excrementum in hepate est etiam peculiaris coctio, in eo etiam peculiari reperitur excrementum in liene, in cerebro in corde, & in partibus singulis est peculiaris coctio, in his etiam omnibus reperitur peculiare excrementum de quibus singulis peculiariter nobis est dicendum capitulis sequentibus ut tractatum de morbis subsequenter notum, & cognitum habeamus.

De excrementis ventriculi.

CAPVT II.

*Quo modo
separentur
excrementa
in coctione
ventriculi.*

DVM in ventriculo nostro, cibi omnes & potus quos assumimus ad nutriendum corpus, percoquantur naturali & innata ventriculi virtute & coctione interim permurantur in chylum & in transmutatione illa, purum & impurum permanent mixta, nullo modo adhuc separata, sed dum descendant in intestina, venæ mesaraycæ tanquam sanguisugæ intestinis capita sua miscens fugunt quod purum est chyli, quod autem impurum est & solidum descendit inferius ut tandem foras propellatur ab aëre, foetidum valde excrementum quod autem liquidius est, & excrementi redoler naturam una cum chylo per venas mesaraycas si copia non turgat sua deferretur in hepar, & una cum sero sanguinis deferretur per venas totius corporis, & tandem sepa-

ratur per venas emulgentes in renibus, & transcolatur in vesicam, & fit urina quæ per vesicam foras emittitur. si verò copia turgat, obstruit hepar & venas mesaraycas, & inde fiunt in hepate & mesenterio varii morbi & symptomata varia. Hoc liquidius excrementum sæpe sæpius expurgatur medicamentis tum per vomitum tum per seculum, & est amari saporis, & coloris flavi & subrubri, & naturaliter expurgatur per urinas. Et si turgat & amandetur ad cutem scabiem parit variam, & pruritum, & ulcera varia secundum gradum suæ acrimonie, quæ variatur secundum varietatem caloris patrum, In ventriculo itaque duplicia reperuntur excrementa, & sæpe sæpius triplicia quæ solent vomitu ejici & foras expurgari; aquosa scilicet & insipida, flava subviridia, & rubea amara valde, stercorea omnia liquida excrementa, quæ à coctione ventriculi expuri & impuri separatione & chyli elaboratione proveniunt, quæ ventriculo valde nocent nisi foras natura vel arte protrudantur. Ea; ventriculi excrementa variis dotantur qualitatibus, secundum varia elementa quibus turgent; dum enim sal abundat in quibus horum excrementorum hæc salita sunt & pungentem habent qualitatem corrodentem & aërem dum verò mercurius in quibusdam turgat, hæc acrida sunt & dum sulphuris copia re-

*Liquidius
chyli excre-
menti qua-
via expur-
tur.*

*Quot excre-
menta ex
coctione ven-
triculi nas-
cantur.*

*Excrementa
ventriculi
variuntur
secundum ele-
menta varia
quibus abun-
dant.*

an-

dundant hæc calida sunt, & inflamant & sic de reliquis excrementis asserendum est, quæ qualitates obtinent elementorum, quibus turgent, ut videbimus Capitulis subsequentiibus omnibus; quibus quidem non agunt, sed spiritus quibus turgent? excrementa enim agunt spiritibus suis, quibus turgent, non qualitatibus,

De excrementis hepatis.

CAPVT III.

Excrementa hepatis varia sunt.

Sanguis perficitur in hepate, ac in elaboratione, & confectione sanguinis unâ cum sanguine multa excrementa que separantur in quantum possunt à facultate expultrice; nec tamē sanguis perinde amittit homogenealem suam & partium suarum similitudinem naturalem, qua hæc excrementa non sunt de natura & essentia sanguinis sed extra illâ collocata sunt perinde facilia sunt separationi. Primò adsunt fuliginosa quædam excrementa quæ naturam obtinent terræ siccæ & siccabilis, unde etiam siccabilia sunt & sicca illa excrementa & per poros corporis humani exeunt, & foras protruduntur, & sæpe sæpius habent aliquid salis, unde cum acrimoniam habeant herpes producunt & serpigines in cute corporis humani & scabiem & vlcuscula varia, si vero sicca sint & arida statim abeunt in furfura & fuligines pariunt in cute, & hæc excrementa communia sunt omnibus partibus corporis humani & præcipue capitis, habet enim hæc

Fulgines unde fiunt serpigines & herpes vlcuscula in cute.

excrementa fuliginosa partes omnes, antequam enim sanguis convertatur in partes & fiat pars hæc excrementa fuliginosa separantur, ab ultimo alimento per poros cutis, & cutem efficiunt fuliginibus, quæ scalpendo ab ipsa cute separantur & decidunt, unde etiam est valde necessarius sanitati hic calus, separatio fuliginum ab ipsa cute quia si non separantur obstruunt poros cutis & calor naturalis non perflatur cutis poris non apertis sed obstructis unde cumulantur & crescunt excrementa interna, unde prodest sanitati conservandæ cutanea frictio, & balneum, & lotio, corporis humani & natatio saltem in anno semel facta, quia sic excrementa illa fuliginosa separantur à cute & pori aperti remanent & calor naturalis eventilatur, & in æstare potissimū dū non friget, prodest sumopere nudū corpus aëri temperato exhibere semel in die corpus uigibus friacare, ut illa fuliginosa excrementa rite separentur ab ipsa cute, & eventiletur calor, & spiritus cælestis essentia qui aëri incubat penetret corpus & jungatur nostro spiritui, qui partibus nostris adhæret, & sic fortius & potentius sanitas conservatur, & roboratur quia sanitatis conservandæ scopus turissimus est excrementorum horum fuliginosorum separatio quia per separationem illam cutis aperta manet & roboratur spiritus sanitatis æconomus, cumulatis autem hisce excrementis suffocatur & extinguitur spiritus, unde sanitatis

Cur prodest sanitati frictio corporis, balneum & lotio & natatio corpus aëri exponere æstare.

X fit

fit dispendium notissimum, & horum excrementorum spiritus agunt in spiritum nostrum & eum inficiunt, & sic morbi sunt Caelo spiritu nostro sunt etiam praeterea in hepate multa alia excrementa consideratu dignissima, quae vna cum sanguine ex hepate habent originem & potissimum flava quaedam vitidia & subjugata stercoracea quaedam excrementa, quae vna cum chylo a venis mesaroycis in hepar deferuntur, & in elaboratione sanguinis separantur, cum sero sanguinis, & per totum corpus deferuntur vna cum sanguine per venas, & tandem separantur per venas emulgentes, vna cum sero sanguinis per renes, & vesicam, & deferuntur foras per urinas, & haec sunt excrementa quae tingunt urinas colora flavo, & variis aliis coloribus, nam saepe subviridi, & nigro colore tinguntur urinae, ab his excrementis, variosque morbos pariunt in corpore. sic copia turgeant ut sunt icterus, niger, & flavus, & obstructions omnes, & lapides, & calculi etiam in partibus ubi turgent haec excrementa, producuntur: nam haec excrementa ab ipso sale quo turgent lapidescunt in renibus in vesica, & saepe saepius in hepate ipso, ventriculo, & intestinis, & in ipsa capacitate thoracis, in quibus omnibus locis solent vagari haec excrementa, cum inibi deferri soleant vna cum sanguine, & dum sanguis transit, & mutatur in alimentum, excrementum illud remaneat purum sputum separatum a sanguine, & inibi nisi foras a-

mandetur lapidescit sua peculiari siccitate terrestri qua pollet: hinc reperiuntur lapidea multis in locis in corpore humano extra vesicam, & renes, qui ab ipsis excrementis supracitatis trahunt originem, cum haec excrementa ubique locorum deferantur vna cum sanguine per totum corpus, unde & calculi, & lapides possunt produci in omnibus corporis nostri partibus, & verè producti reperiuntur, ut apparet & experientia patet in arthritide ubi materia arthritidis in locis omnibus, & articulis in medio articulationis ipsorum membrorum lapidescit, unde ossa ipsa dilocantur, & destruitur articulatio, & motus lapidescunt autem haec excrementa ab ipsis suis innatis spiritibus qui ea condenant.

De excrementis cerebri, & capitis.

CAPUT IV.

Cum multum sanguinis seu alimentum generalis deferatur ad caput, & ad cerebrum ut eo alimento nutriatur caput, & partes ejus, separatione puri alimentum facta, reperiuntur multa excrementa vari generis & speciei, quae separari solent per emunctoria capitis, & cerebri, quae quidem emunctoria multiplicia sunt propter copiam excrementorum quae in capite, & cerebro produci solent, separatione facta puri alimentum. Prudentis, & sagax natura, multiplicia fecit in capite emunctoria, ad expellendam illa multiplicia excrementa, fecit nares, fecit palatum, & poros capitis apertos, & apertos, ut fuligines copiose exiret, & foras protruderetur. Per

Alia hepatis excrementa

Tinguntur varia urinarum unde sunt.

Lapides & calculi unde sunt in variis partibus

Lapides in omnibus partibus possunt produci.

Unde in arthritide fit calculi & Joppi.

Excrementa varia & multa cerebri & capitis.

quales

mares exerunt excrementa mucosa, spissa, & viscosa, glutinosa, & tenax quæ sæpe sæpius salita sunt & amica, sæpe autem inspida, & aquosa, quæ in naribus multos producunt morbos, & varios secundum variis spiritibus quibus dotantur, per aures autem alterius generis foras protruduntur excrementum flavi coloris, & amari saporis viscosum, & tenax excrementum, olei, & sulphuris elementi redolens naturam, & essentiam vnde etiam si non rite separetur hoc excrementum cumulat in cerebro, & meringes efficit calore præter naturam & inflammat eas, vnde mania sæpe fit, & delirium ab inflammatione venarum quæ ab hisce excrementis flavis & subviridibus in cerebro retenta originem trahere solet ut libro de morbis peculiariter tractabitur. Per palatum autem protruduntur excrementa mucosa, & aquosa quæ per poros palati decidunt in ipsum os gingivas, & dentes, & in laringem ibique varios pariunt morbos, vecuscula varia, dolores dentium, fissuras labiorum, & linguæ ac inflammationes laringis, & gutturis cum variis tumoribus qui quidem variant, ac distinguuntur, ex vatio & diverso spiritu excrementorum quæ in has partes decidunt easque diverso modo afficiunt per poros autem totius capitis protruduntur, & exeunt foras excrementa fuliginosa, sicca & arida, humidaque alia, & crassa pinguiaque quibus nutriuntur pili, & crescunt vera accretione cum suscipiant jucus illud ex-

*Mania vnde
de delirio.*

*Scabies in
capite vnde.*

crementum & coquant ipsum ac dirigant, & sic permurant in se ipsos, reliquum abit in fuligines, & si humida illa pinguiaque excrementa aliquid salis participant sic scabies in capite, in pericranio capitis, quod corrodetur pericranium ab ipsis excrementis vnde vlcuscula fiunt illa quibus pueri, adolecentes humiditate salita excrementosa, & spiritu acri vigentes solent affici: pediculi hinc etiam solent produci, & generari in capite ab humiditate illa excrementosa inspida non salita, supra modum ex calore enim tepido ipsius capitis, cum humiditate illa excrementosa inspida, & spiritu ejus fiunt animalcula illa quibus pueri infestantur, & omnes qui humiditate illa abundant, facili enim via atomi seu partes minutissimæ illius excrementi animantur à calore nativo ipsius capitis, qui ipsius partes excrementosæ humiditatis actuat & in format, spiritu suo nativo hinc surgunt, & fiunt pediculi, qui nunquam in capitis pericranio sicco, & arido fiunt, & generantur, sed in humido, & pingui illo excremento turgenti. Vnde qui pediculos enecare vult, sic citatem, & ariditatem inducat in pericranio necesse est, & sic pediculorum productionem impedit, vnde de raso capillitio sæpe sæpius perit, & destruitur illa productio, quod in renascendis capillis consumatur illud humidum excrementosum, & sic pediculorum materia consumitur, & pediculi non nascuntur sed evanescent, & pereunt exsiccata eorum fodina.

*Pediculi vnde
de fiunt.*

*Mors pediculorum vnde
de dispendens.*

De excrementis pulmonis cordis
& thoracis.

CAPVT V.

Pulmo nutritur sanguine puro, vt & reliquę corporis partes; & quia sanguis qui ad pulmonem demandatur ad ipsum nutriendum non est adeo purus, quin secum habeat multa excrementa quibus scatet, vt in ceteris corporis partibus ad quas enutriendas mittitur sanguis; ideo excrementa illa separantur dum coquitur sanguis inibi missus ad pulmonē enutriendum, excrementa siquidē sanguinis vt sanguini heterogenea, non transeunt in alimentum partis alendę, sed separantur ab ipsa parte, & eijciuntur tanquam excrementa foras, & si retineantur copia crescūt, & efficiunt morbos varios, secundū varietatem excrementorum, & spirituum quibus turgent excrementa illa: Excrementa autem multa in capacitate thoraci separantur ab ipso pulmone. Pulmo siquidem non solum sanguinem alimentitium suscipit vt ipso nutriatur, sed etiam accipit de foris. aërem spiritu lucis plenum quem attrahit inspiratione, vt conjugat illum spiritum lucis cum spiritu naturali alimentitii sanguinis, vt hinc fiat spiritus vitalis, attractus hic spiritus lucis de foris adueniens replet arterias omnes pulmonis, ibique multa fiunt excrementa, quod enim aeris spiritu lucis repleri nequit, cum spiritu naturali alimentitii sanguinis eijcitur foras per expirationem, vnde & ab alimento na-

Excrementa
pulmonis
morbos pul-
monum pa-
riunt.

turali aquosa multa fiunt excrementa quę per ruffim eijciuntur foras ex pulmonibus, & ex capacitate thoracis; alioquin nisi eijciantur replent poros pulmonis, & viscositatem acquirunt calore naturali partis, vnde inspirationem, & expirationem impediunt, & difficultates respirandi, & si acria fiunt, & salita vlcera pariunt in pulmonibus spiritibus suis acribus, & mordacibus vnde varia exoriri solent Cymptomata venarum ruptiones, & erosiones spura sanguinis, & pura aliaque similia, quę tabem tandem, & ipsam mortem inducunt & si pleuriam afficiunt inflammationem in ea efficiunt & dolores ingentes & pleuritides operantur, & peripneumoniam vt libro de morbis subsequenti clarius fiet, capitulis propriis & particularibus. Si vero ventriculos cordis hæc eadem excrementa ingrediantur, nec saperentur à tanta nobili parte & viscere faciunt ibi tremores cordis palpitaciones & syncopes & si nimis turgeant & vigeant pariunt subitaneas mortes nam cor lesionem fortem & magnam pati non potest sine morte, cū à lesione illa forti & magna suffocetur spiritus, & extinguatür nimia copia excrementorum, vnde vitam extinguere necesse est si spiritus vitales extinguantur: hæc autem excrementa in corde fiunt ex digestionē alimentitii cordis totum siquidem alimentum non convertitur in substantiam cordis neque in spiritum vitalem vnde & ex alimentitio sanguine & spiritus lucis aereo vehiculo contrahuntur.

Tabes vnde
& asthma.

Excrementa
cordis mor-
bos cordis ef-
ficiunt ratio-
ne spirituum
suorum quibus
turgent
& quibus a-
gitur in spi-
ritum vitales
nostros.

cx.

*Excrementa
illa interna
sunt hostes
nostri inter-
ni:*

excrementa maligna sæpe sæpius si
malignis spiritibus afficiatur aerum
qui spiritum lucis in cordis ventricu-
lo affert, hinc afficiuntur extremē-
ta illa malignis spiritibus. & sic cor
maligne afficiunt unde & syncopes
& subitaneæ mortes exoriri solent,
& ex spiritibus malignis alimentitii
sanguinis qui etiam solet infici his-
dem malignis spiritibus, Unde ex-
tra & intra latitant hostes nostri &
vim vndique in nos inferunt, adeo
vt in admirationem rapiar, quam
maximam qua via & quo modo tã-
diu vivere possit homo, tot hostibus
circunductus & obsessus: Per poros
etiam cutis ipsius quæ totum thora-
cem circumdat, emittuntur foras ex-
crementa fuliginosa, quæ ex reliquiis
digestionis alimentitii sanguinis pro-
veniunt, quæ si parietibus thoracis
adhærescant morbos pariunt diver-
sos excrementorum retentorum ne-
cesse est ad vitam vt illa omnia qua-
liacumq; sunt excrementa foras pro-
trudantur vel per poros ipsius cutis
fuliginis alicujus instar, vel per tussi-
um patenti gutturis itinere, & via,
sic enim expurgatur thorax ab excre-
mentis suis, & partes que inibi con-
tinentur tuto & cum Cavitate inte-
gra & absoluta conservantur.

De excrementis fellis:

CAPVT VI.

*Nobilitas
fellis est laus
sua.*

FEL est nobilissimū viscus, ejusque
officiū; & nobilē vltim nō nove-
runt antiqui, Chystis ejus adhæret
hepate, vt fugat ex hepate alimentū
suum peculiare, & fotu suo conser-
vat hepar & sanguinem ejus? este-

nim in felle naturale vitæ balsamum
quo conservatur hepar, & sanguinē
& sanguis ejus intrinsecam suæ con-
servationis et durationis suscipit e-
nergiam et virtutem innatam et in-
sitam ab ipso felle: fel ergo est viscus
præpotens in natura liquoris primi
genii apprime vitale et summopere
vitæ necessarium, nullo modo ex-
crementitii humoris plenum vt som-
niarunt antiqui Medici, sed vitalis o-
mnino balsami, cujus virtute et pro-
prietate ipsum hepar conservatur et
ejus sanguis, et si quid est excremen-
titii liquoris in ipso balsamo felleo
separatur per insensibilem transpira-
tionem, et est quid aquosum vel fu-
liginosum, et si salis, vel ejus spiritus
sapiat naturam coagulatur in ipsa
theca fellis in calculos, et lapillos, vn-
de et qui calculosi sunt sæpe in felle
eorum reperiuntur calculi, quia spi-
ritus salis vrinæ, qui sero alimentitii
sanguinis individuum comes est, bal-
samum illud felleū etiā comitatur
et vi separatur coagulatur in calcu-
los vt in hepate in renibus et in vesi-
ca, aliisq; partibus solet coagulari,
sic calculi qui reperiuntur in ipso fel-
le fiunt ab excrementis ipsius fellis
quæ spiritus salis vrinæ habet quo-
rum virtute coagulatur in calculos:
reliquū quod est in ipso felle purū
est et vitale et nō est excrementum bi-
liosi humoris quod separatur ab ip-
so hepate vt somniarunt medici anti-
qui quod peculiariter in capite supe-
riori de humoribus refutatum est et
argumentis et rationibus confirma-
tum plurimis.

*Vnde calculi
in felle enis-
cantur.*

*Alios sibi in-
natos et pro-
prios spiritus
quibus hæc
excrementa
felle coagula-
tur in calcu-
los.*

X 3

De

De excrementis lienis.

CAPUT VII.

Lienis officii
& laudes.

Lien est vicarius hepatis quod hepar perficere non potest demandatur lien, vt perficiatur & perfecte coquatur & attenuatur sanguis crassus, qui coctione hepatis attenuari & perfici, & perfecte coqui non potuit vnde demandatur huic crassus & imperfectus lienis sanguis, vt inibi perficiatur, ideo lien datæ sunt & à natura concessæ infinitæ arteriæ, vt calore vitali spirituum, qui in liene turget, perficiatur sanguis, qui absolutam & ultimam perfectionem habere non potuit, in hepate, vt calore vrgentiori lienis obtineat vnde lien est pars nobilissima & potentissima totius corporis, & nobilitate officii sui præstat, & excellit hepar, quod perficiat & absoluat, quod hepar perficere & absolvere nequit, ideo cum inibi perficiatur sanguis, multa in hac parte coctione sua separantur excrementa, & varia, fuliginosa sunt quædam sicca, & arida, quæ per poros cutis insensibiliter transeunt, & foras abeunt, quæ si non separantur & foras protrudantur obstructions lienis faciunt, sunt & nigra quædam excrementa alia fœculenta & crassa quæ à puro sanguine separantur & expurgantur sæpe sæpius per urinas, & urinas tingunt colore atro, & nigro & sæpe sæpius expurgantur vomitu quia lien super sedens ventriculo & illi incubans deponit sua excrementa per cæcos ductus & canales & per poros cutis, totum enim corpus porosum est, & perinde per-

Cur tot
sana sint
excrementa
lienis.

meabile. Vnde etiam hæc excrementa lienis nigra & atra fuliginis modo per totum corpus diffunduntur, & cutem vniuersam corporis tingunt sua nigredine, & icterum nigrum constitunt, ab excrementis lienis ortu ducentem vnde expurgato liene curatur hæc icteri species, vt infra capite de ictero clarissimū fit, in libro 3. huiusce libri fiunt etiam, & calculi in ipso liene, ab spiritu salis vrinalis qui feram sanguinis lienosi comitatur, & excrementa lienis coagulat in calculos.

De excrementis renum: & de eorum effectibus.

CAPUT VIII.

Facili via & modo obstruuntur Renes, à natura & à creatore summo dati sunt duo renes singulis animalibus vt si vnus pereat & obstruatur alter fungatur officio suo, sanguis liquidè ferofitate abundat quæ expurgari nõ potest nisi renum officio, in fetu autem illo sanguinis latet quamplurima excrementa, quæ varis morbis ac multiplicibus officiunt renes imprimis adest vrinosa materia quæ expurgatur per renes & per vieteres in vesicam & à vesicca foras emittitur in illa vrinosa materia sunt multa aquea excrementa terrea & salita, nec non sulphure & oleaginosa, quæ ex mixtione varia diversos & distinctos pariunt morbos: aquea & salita simul mixta calculos pariunt in renibus, & vlcera, præsertim si spiritus salis coagulet aqueam illam materiam cui incumbit, si vero non, vlcera parit, propriū enim

Renum officium.

In vesicam quid faciat calculos & vlcera.

enim salis est, corrodere, propterea-
 crimoniam quam habet antequam
 dulcescat, dulcis enim salis est con-
 servare, vt illud sal elementare est &
 non excrementitium, & de excremé-
 titio hic nobis est sermo, excreméta
 auté omnia possunt in sua elementa
 reduci sed dicuntur excreméta quod
 reiciantur à partibus, & quod coqui
 ac diger imperfecte nō potuerit, quod
 remanet crudum, & in coctū, dicitur
 excrementū illius partis, quod per-
 coqui nō potuit ab illa parte, vt in re-
 nibus contingit sanguis serosus qui
 per venas emulgētes ad renes deimā-
 datur & per coqui non potest à reni-
 bus & in renum substantiam conver-
 tēnequit, dicitur excrementum renū
 sic expurgatur alimentum generale
 partium à serositate inuicili, renū of-
 ficio, et munere, et serositas illa inu-
 tilis, et materia vrinę, quę perfectio-
 nem vltimam suam et absolutam re-
 cipit in vesicā: nō quod perinde in
 vrina censeamus nihil esse vtile vitę
 fouendę et conseruandę. Nā si ite-
 rū potaretur vrina et iterū coqueret-
 ur à ventriculo et hepate, et à reli-
 quis partibus coctioni dicatis partes
 elicerent ex ipsa vrina aliquid vitę
 proficiens et vtile, at dicitur vrina
 totaliter excrementitia, et inutile cor-
 pus, quod vltimas coctiones subie-
 rit, et à partibus coctioni alimentit-
 ię dicatis rejecta fuerit; nihilomi-
 nus tamen est aliquid vitę, et alimē-
 ti in ipsa vrina, modo iterum coqua-
 tur. In vrinę ergo separatione mul-
 ta ad sunt excrementa diuersa quali-

tatis et substantię, vt in anatomia ip-
 sus vrinę apparet, quę per distilla-
 tionē celebratur, primo adest aquo-
 sa et insipida omnino substantia, quę
 leuissimo ignis calore ascendit, et in
 maxima copia reperitur in omni vr-
 ina, subsequitur spirituosa quędā
 substantia subacida, et pungens, de-
 inde sal volatile ascendit vna cum o-
 leosa substantia quę vltimo ascen-
 dit magno cum igne, in fundo alem-
 bici remanet caput mortuū in quo
 est sal fixum et terra fricabilis sicca
 et arida, ex aquosa illa substantia ni-
 hil fere mali exoritur in renibus, nisi
 cum aliis substantiis excrementitiis
 permisceatur, nam si cum sale vola-
 tili permisceatur coagulatur in cal-
 culos vna cum terra illa volatili, si
 cum acida substantia permisceatur
 dolores ingentes in renibus parit, si
 cum oleosa, et sulphurea illa substā-
 tia permisceatur, inflammationes re-
 num producit, item et dolores, quia
 semper adest cū pingui et oleosa illa
 substantia, sed volatile à quo materi-
 aliter fluunt dolores, efficiuntur au-
 tem ab spiritu innato et insito renū
 qui est verum et vnicum sensationis
 organum: vt fusc admodum alibi
 probatum est, si vero cum sale tum
 volatili tum fixo vniatur ita vt præ-
 valeat sic in illa mixtione, fiunt
 vlcera in ipsis renibus ex quibus
 pus exoritur vna cum vrinis, si sal
 fixum calcinationibus multoties i-
 teratis et solutionibus in aquosa il-
 la substantia depuretur ad vlti-
 mam depurationem: vt durefcatur

*Excremen-
 tum quid
 dicatur.*

*Excremen-
 tum renū
 quid dicitur.*

*In serositate
 lateris aquosi
 dulce excre-
 mentiū quod
 remanet in
 pgrū p. r. sū
 accurrat in
 dolores & tu-
 mores vna
 lateris dicitur.*

*Prinē curdi-
 catur totali-
 ter excremen-
 titia.*

*Calculi in
 vesicā vna
 de fiunt.*

*A sale volas-
 tili dolores
 vesicę & re-
 num.*

tan.

*Mercurium
curandi mor-
bos renum
& vesicæ
quale sit.*

tandem et rubeat, et circulatione pe-
reni convertatur in oleum rubrum
habes arcanum curandi morbos o-
mnes renum, sed maxima est diffi-
cultas in eo purando oleo, propter
longitudinem temporis quæ in eo
conficiendo impendenda est.

De excrementis vesicæ.

CAPVT IX.

*Vrina est ex-
crementitia
ferè tota ha-
bet aliquid
vitæ.*

URina quæ deportatur à renibus
in vesicam tota vere excremen-
titia est, habet tamen aliquid vitæ
& alimenti adhuc vt diximus capite
superiori nec tamen plura repe-
riuntur nec pauciora reperiu-
tur excrementa, in ipsa vrina in
vesicæ reperta quam in renibus
ipsis, et perinde etiam in vesicæ ef-
ficiunt eosdem et similes morbos ac
in renibus ipsamet excrementa, pa-
riunt dolores vlcera tumores stran-
gulas et difurias et calculos. Virtu-
te et energia excrementorum quæ
latent in ipsa vrina, sunt tamen quæ
dam illorum excrementorum adeo
utilia in ipsa vrina ad impediendos
saltem calculos, vt nisi turgeant ipsa
excrementa calculosa sit vrina ea po-
tissimum excrementa sunt liquida,
illa excrementa flava quæ primo in
ventriculo vna cum chylo producū-
tur et vltimo separātur in intestinis,
et ab intestinis percolātur in hepar,
et cum sero sanguinis permiscetur
et tandē vna cum sero illo foras pro-
truduntur beneficio, et auxilio renū
et amandātur in vesicam vna cum
vrina et tingunt suo colore vrinas,
et hæc sunt excrementa quorum be-
neficio vrina præservatur a calculo,

*Quid impe-
diat calculi
in vesicæ
ca.*

nam spiritus varinæ non potest co-
gulare materias viscosas & glutino-
sas quæ reperiuntur in vrina, si il-
lud excrementum liquidum sterco-
rarium turgeat in vrinis, cum impe-
diat coagulationem virtute sui sul-
phuris & Mercurii soluti, & liquidi
quæ in eo excremento copiose con-
tinentur vnde liquidum semper ma-
net illud excrementum stercorariū,
vnde propter substantias solitas quas
secum continet, summe penetrans
est, & permeat inde totum corpus:
vnde in ictero nigro, & flavo, qui
originē ducunt ab ipso liquido ster-
coratio excremento, totum corpus
inficitur illo excremento tum partes
externas & internas propter subti-
litate & penetrationem illius ex-
crementi, quæ originem ducit ex so-
lutione suarum substantiarum quæ
in eo continentur.

*Icterus vni-
de ortum ha-
beat.*

Reliqua autem excrementa quæ
reperiuntur & insunt ipsi vrinæ, si
copia sua turgeant nocent valde ipsi
vesicæ, præsertim, si nimis abundēt
sale, & sulphure; vlcera enim & in-
flammationes faciūt in ipsa vesicæ,
quæ difficulter curantur, cum, & v-
rina acris & mordax qua semper ma-
dēt vlcera hoc impediatur causa enim
vulcerum materialis, & occasionalis,
semper persistit, & persistente causa
materiali, necesse est, vt persistent
& effectus eius causæ, sunt, & alia
excrementa præter hæc prædicta quæ
veneno imperfectivo, & mortifero
inficiuntur, vnde spiritus vesicæ stu-
pet & sensationem amittet & paraly-
sificatur vesicæ, & ad vrinæ expul-
sionē

*Vlcera & in-
flammatio-
nes in vesicæ
ca vnde sint.*

*Paralysis in
vesicæ vnde*

tionem non compellitur sed quasi mortuus manens non sentit vellicationem copiosæ & turgentis vrinæ, vnde remanet vrina, & non ejicitur & sic difficultas vrinæ ejiciendæ quâ maxima producitur.

De excrementis partium in genere.

CAPVT X.

Singula partes corporis habent suū excrementū propter partium suarū digestionem.

Singulæ partes totius corporis coquant ac digerūt alimentū suū, quod in illas demandatur vt nutriantur, & perinde habent internū ventriculum quo coquant ac digerant illud alimentum & cujus ope separentur excrementa illius alimenti & nisi fiat illa separatio excrementorum in singulis partibus, crescit excrementum, & multiplicatur donec noceat spiritui innato & in sito partium vnde sit morbus secundū qualitatem & essentiam illius excrementi, quod spiritum agreditur, vnde necesse est vt fiat separatio excrementorum illorum cum ex necessitate fiant in singulis coctionibus partium; alimentum enim qualecumque sit nullo pacto coqui potest ac digeri in partibus, quin remaneant aliquæ partes illius alimenti crudæ & incoctæ, & ratione cruditatis illius fiant necesse est, excrementa quæ à partibus coctis & digestis debet separari, alioquin quod coctum est, & digestum perfecte & absolute, esset & permaneret permixtum cum crudo & indigesto, & totum sic noceret spiritui vitali, naturali & insito, partium & sic perpetuus esset morbus in corpore humano, nisi separentur excre-

Morbus quid proprie sit: est insultus excrementorum adversum spiritū.

menta, ab alimento cocto ac digesto: *Excrementa nisi separentur à corpore corpus perpetuo agrotat.* separantur autem illa excrementa cruda & indigesta facultate expultrice spiritus insiti & naturalis omnium partium & foras protruduntur per poros in fuligines & vapores quæ semper exeunt & exhalant ex corporibus tum sanis tum morbo affectis, ibique in cute pruriginis & scabiem producant & pediculos, majores vel minores secundum majorem vel minorem dispositionem quam habent illa excrementa ad vitam pediculorum suscipiendam, & introducendam sunt autem hæc excrementa quæ plus aquæ habent quam salis & sulphuris nã si sal aut sulphur prævaleat impedit, ne excrementa illa insipida, & aquosa, quæ ad cutem protruduntur accedunt forma pediculorum, si autem sal prævaleat in his excrementis scabies producit, & pruritus, vlcusculorum omnes species in cute fiunt, & in partibus, quas illa excrementa aquosa salita, & sulphurea demandantur.

Excrementa aquosa in cute abeunt in pediculos.

An excrementa ita sint excrementa, ut nihil puri habeant natura.

CAPVT XI.

Nihil est in natura adeo impurū *Nihil est adeo impurū quod aliquid habeat puri.* & corruptum quin in ipso sit naturæ purum alioquin ex ipso nihil generari, & fieri posset & natura nihil continet, quin sit ex ipsamet, & essentia sua vbique est, ita vt si reperiantur excrementa compare dicuntur excrementa, quod vna pars naturæ, purior sit altera, impurior cōparate dicitur excrementū

Y

at

at hæc æque est naturæ ac altera quæ purior est, nihil est in tota natura quin coctione & digestionem purissimum fieri possit, differt tantum purum & impurum coctione & digestionem natura tota, homogœnea est, & nihil habet heterogenei nisi comparate, itaque perpendant Philosophi sagaci animi lance, contemplantur naturam, & qua ratione sint illi annexa excrementa, quæ nullatenus sunt excrementa, ratione ipsius naturæ, cum natura ipsa per resolutionem naturalem omnia illa excrementa qualiacumque sint, & esse possint reducere queat ad summam puritatem & perfectionem elementorum suorum ex quibus iterum cõjunctis fieri possunt res purissimæ, & perfectissimæ, quo circa dum de excrementis nobis est sermo, ne existimet lector, hæc excrementa esse quid inutile naturæ, & arti, nam dicuntur excrementa, quod huic mixtioni vel generationi sunt inuicilia, & supervacanea, reliquis autem possant esse utilia, & vere sunt; nam iterum coquuntur digeruntur separantur, miscentur ununtur, & conjunguntur & fiunt inde generata, & producta. Et sic nihil in rerum natura datur, & reperitur, quod sit verum & purum excrementum inutile omnino, supervacaneum omni generationi quod sequenti tractatu de puritate naturæ, dilucidius demonstrabitur chymizæ alumnis, ut illis sit nota & aperta in cute tota natura.

Omne impurum coctione fit purum & inuidum.

Excrementum quare dicatur excrementum.

Nihil est in tota natura quod sit purum excrementum inutile.

TRACTATUS ALIUS

inauditus & vere novus de puritate naturæ.

Quid sit natura purum in genere.

CAPVT I.

MIxta omnia & producta naturæ dici possunt in genere purum naturæ, quod per productionem, & generationem separata fuerint, & selecta, ab aliis multis, quæ generationi, & productioni eorum, super fuerunt, nihil enim in generationibus, & productionibus rerum invenitur quod nõ sit valde utile illi productioni itaque cum omnia sint valde necessaria & utilia generationibus, & productionibus naturalibus, nihil erit in his superflui, & inutilis, unde pura dicuntur omnia generata, & producta naturalia, & hinc purum naturæ generaliter possumus definire, id omne quod ex naturæ intimis seminibus & thalamis producitur & ortum habet, cum omnia pura sint naturæ mixta & composita, strictius autem potest definiri purum naturæ, id quod solum actiuum est, in natura, & feminis naturæ & essentiam habet, in cuius centro vis et potestas ipsius naturæ, conservatur quod in singulis elementis in centro eorum tutissime conservatur, et quiescit illæsum et incorruptum, in quo radicatur forma cuiuscumque rei: nõ sedes formæ, est totum mixtum, et into

Purum natura quid proprie dicatur.

Purum quid proprie sit.

in toto etiam mixto, residet illud purum naturæ, nam si nõ resideret per singulas et omnes partes mixti, singulæ et omnes partes mixti nõ essec vt sunt coctionis capaces, cum actionis principium sit forma, & forma illa nõ potest esse sine puro illo naturæ in quo radicatur forma, vnde et principiu actionis radicatur in ipso etiam naturæ puro.

*Puri diuisio
in tria genera.*

Sed cum tota natura dividatur in tria genera, in genus puta animale, vegetabile et minerabile, natura perinde erit animalis vegetabilis, et mineralis, et perinde etiam purum naturæ diuisetur in similia genera, vnde purum naturæ animalis erit diuersum ac distinctum à puro naturæ vegetabilis, et purum naturæ vegetabilis erit distinctum à puro naturæ animalis, et purum naturæ mineralis erit etiam distinctum à puro naturæ animalis et vegetabilis sic erunt tria pura naturæ inter se diuersa ac distincta, de quibus singulis, capitulis subsequentibus nobis erit dicendum.

*De puro natura animalis quid sit
& quale sit.*

CAPVT II.

*Puræ naturæ
animalis
quid sit.*

Purum naturæ animalis est semè animale in quo se conseruat ipsa natura animalis et se in eodem multiplicat, vnde definire possumus purum ipsum naturæ animalis, id ipsum in quo naturæ animalis seminalis virtus energia, et potentia illæ conseruatur, et id solum est semè animale. quod quidem extra animale corpus viuens, et perfectum inue-

niri potest, quicquid garriant Philosophorum nonnulli, male explicantes chymicorum sententiam de Mercurio seu semine Physico metallico, quod quidem animale dicunt quod animalia hinc producantur, si tenuitas illius substantiæ ita graduatur vt ad formam animalem introducendam euehi et extolli possit nam natura animalis vegetabilis, et mineralis ab vno, et eodem fonte ac radice scaturiunt et distinguuntur tamè tenuitate substantiæ et coctione, et vniõne principiorum in natura siquidem animali principia naturæ, et elementa, subtilissima valde sunt leuiter cocta et vnita, vnde leui agente destruitur natura animalis quia ejus principia rara, et tenuissima leuiter digesta sunt, et perinde nõ perfecte vnita, vnde non diutissime durat, quia eius principia facillime ab invicem separantur ac dissoluntur, in natura autè vegetabili eius principia, et elemèta fortius digesta sũt, et cocta, vnde et diutius durant quàm ipsa animalia, in natura autem minerali principia, & elementa diutissime cocta sunt, & digesta & perfecte vnita, vnde diutissime durant, & præsertim ea quæ perfecta sunt, & quæ coctionem longam passa sunt, vt aurum & argentum, lapides pretiosi in quibus omnibus elemèta, & eorũ principia perfecte digesta sunt, & perfecte vnita, vnde difficili via dissoluntur, & separantur ab invicem & sic diutissime durant, & in esse suo perseverant, vt capi-

*Animalia
vnde facile
corrumpantur
& atteruntur.*

*Vegetabilia
& mineralia
cur diutius
durant.*

Y 2

tulis

tulis subsequentibus clarissime demonstrabitur natura autem animalis quia ejus principia, & elementa nō perfecte vnita sunt, & leviter digesta, ideo facili via inter se dissolvuntur, & separantur, & perinde corruptioni obnoxia sunt, & morti, nec perinde diutissime durant vnde colligere facillimum est arcana longissimæ vitæ non esse extrahenda ex genere animalium quia omne quod est in eo genere corruptibile est, nisi reducantur animalia ad suū primū principium, & ad primam originē, quod difficillimum est, & longissimum; sed in genere mineralium habemus primum genus rerum omnium ex quo cum sit incorruptibile possumus elicere, & extrahere illud vitæ longæ arcanum, vt clare admodum demonstratum est tractatu superiori de vita humana.

De puro natura vegetabilis quid sit

& quale sit.

CAPVT III.

Purum naturæ vegetabilis consistit in semine vegetabili, nam virtus potentia & energia vegetantiū in eorum semine consistit & purum vegetantium est sola virtus & energia ac potētia vegetantium: cōstituitur autē purū istud vegetatiū ex puritate elementorum omnium tam superiorum quam inferiorum: quod quidem purum elementorū omnium quod proprio naturæ motu ad centrum terræ tendit atque cadit vt vbi tanquam in ventriculo naturæ, calore suo naturali & centrali digeratur ac coquatur, & in coctum ac dige-

stum sublimetur per poros terra, & vbi vegetabilia qualiacumque adinvenit, naturam particularem vegetabilium assumit, & fit ex puro vniuersali totius naturæ, purum particulare naturæ vegetabilis, quod quidem componitur ex eisdem partibus & naturis elementaribus, ac purum vniuersale, suscipit tantum naturam particularem in natura vegetabili, quod ipsam ingrediatur, & ex digestionē & coctione particulari quam suscipit in natura vegetabili, & sic genus vegetabile suscipit differentiam genericam in suo genere vegetabili, & differentiam specificā in specie sua, & differentiam individualem in individuīs specierum, ex sola coctione ac digestionē illius puri sic poma sic pyra sic nuces, sic rosæ, & flores omnes suscipiunt illā suā peculiarem differentiam ex digestionē, & coctione puri sui in visceribus suis vbi fit coctio illa ac digestio: & ex puro illo cocto ac digesto, producit germen in vegetabilium fructibus, & seminibus in quo conservatur virtus, & energia vegetandi, & hæc est 280. pars ipsius germis in qua conservatur illæsa illa virtus germinandi, & multiplicandi, pura omnino, & cælestis essentia: nā omni ex parte, pars illa responderet elemento stellarū vnde illud Virgiliti, igneus est ollis vigor, & cælestis origo seminibus quod quidē purū dū spargitur per corpora, & poros vegetatiū sublimatione illa magis ac magis depuratur, quod est purissimū ab it in flores & fructus quod est minus purum in

Purum vniuersale suscipit differentiam suam in locis vbi differtur

Vita longæ arcanum unde extrahi possit.

Purum vegetantium quid sit & vbi consistat

Pars 280. s. minus germis nandi habet potentiam.

me

medullam, & lignum quod vero minus adhuc purum est abit in folia, et cortices et sic purum illud in tres partes distribuitur in corpore vegetantium, in flores et fructus, in medullam et lignum, et in folia et cortices, quæ omnes distinctæ partes ab vno, et eodem puro originè habêt, et conservationem, et multiplicationem sui ipsius sic vegetantium purum satis fuisse demonstratum est, ex purissimo elemento omnium componitur, et in elementa sua reduci potest quæ quidem depurata, et iterum in vnum conjuncta, producunt stupendum vegetantium arcanum quod virtutes omnes vegetantium in summo gradu possidet, et communicare potest vegetantibus omnibus vnde liberari possunt ab ipso arcano, ab omnibus morbis suis, et deficiis, et summam obtinere perfectionem in genere suo, vnde fructificandi summam virtutem, et potentiam ter aut quater in anno obtinere possunt, et si senescant arbores, et ætate deficient, possunt refici ac renouari earum virtus et facultas.

De puro natura mineralis quid sit, & quale sit.

CAPVT IV.

Purum naturæ mineralis sit immediate ex puro naturæ vniuersalis: hoc est ex puritate immediata elementorum omnium qua semen suum in cætrum terræ projiciunt vt inibi coquat, & digeratur, coctumque ac digestum à calore centrali terræ:

sublimetur per poros terræ ibiq; dum mineralia primum inuenit, ipsa ingreditur, fit alimentum peculiare mineralium in ventriculo cui mineralium calore naturali mineralium, qui generale illud alimentum coquit ac digerit, & in sui substantiam conuertit hinc etiam fit semen particulare mineralium, ex digestionè & coctione illius alimenti cuiusque rei, fit, semen particulare cuiuscumque rei, sic alimentum vniuersale seu semen rerum omnium quod in centro terræ ex elementis omnibus percoquitur fit semen particulare, seu alimentum particulare mineralium omnium dum mineralia ingreditur fit aurum, & argentum dum ad fodinas auri & argenti sublimatur: fit plumbum, & stannum, ferrum, & cuprum ac argentum viuum, si ad plumbi stanni ferri cupri ac argenti vivi fodinas pervenerit, nam plumbum stannum ferrum cuprum, ac argentum viuum trahit ad se alimentum, generale illud alimentum, & coquit ac digerit in sui substantiam, & sic crescunt, & vegetant fodinæ metallorum omnium. Et generale illud alimentum nihil aliud est quam vapor, & exhalatio quæ exurgunt ex elementis omnibus quæ solum purum projiciunt in centrum terræ: ibique permiscetur coquitur ac digeritur, et per calorem centram terræ sursum sublimatur, et fit vapor et exhalatio, de quibus nutriuntur omnia vegetabilia animalia, et mineralia, et sic ab vno et eodem fonte prodeunt, et scaturiunt omnia.

Y 3. nia:

Fructificandi virtus potest restaurari et renouari arcano vegetantium.

Ex puro cuiusque alimentum fit semen.

Podia res metallorum vnde fiant.

Omnia sunt ex vno.

nia: valde enim mirum est in vaporibus & exhalationibus contineri omne illud, (quod in natura pretiosum est) aurum argentum, metalla omnia, & lapides omnes pretiosos adamantes carbunculos, & margaritas, sunt enim vapores elementorum omnium, thesauri pretiosissimi totius naturæ, ex quibus natura procreat & producit omnia in eis sunt principia omnia vnita, & conjuncta, quod Capitulis subsequentibus clarissime disquiremus.

Vapores, & exhalationes sunt thesauri Dei & natura.

An in puro natura mineralis sint elementa omnia simul coniuncta.

CAPVT V.

In puro natura mineralis sunt omnia elementa.

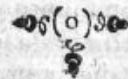
Nullo pacto dubitandum est quin in puro naturæ mineralis sint elementa omnia simul mixta, & vnita tanquam in semine minerali, ex quo immediate fiunt mineralia omnia; nisi enim essent in tali puro naturæ mineralis, omnia elementa simul mixta, & vnita, non posset tale purum, producere, & generare mineralia cuncta: oportet siquidem vt omnia principia naturæ mineralis sint in tali puro seu semine minerali, vt hoc semen sit fons, & scaturigo mineralium omniū principis siquidem mineralis naturæ sunt scaturigo generationis, & productionis mineralium omnium, virtus siquidem sola, & energia generationis in principis naturæ solis repetitur Deus enim, & natura posuit hanc energiā, & virtutem in principis dum dixit omnibus creatis, crescite, & multi-

plicamini, non dixit illud indiuiduis rerum quia corruptibilia sunt; sed principis rerum, quæ in indiuiduis latent, & occultantur, & in his in corruptibilia sunt vnde etiam virtus & energia multiplicandi conseruatur illæsa, & incorruptibilis in ipsis principis, & elementis incorruptibilibus quæ illæsa, & incorruptibilia in ipsis indiuiduis conseruantur, nisi enim vere essent, & realiter in ipsis rerum indiuiduis non possent ipsa indiuidua rerum in principia, & elementa sua reduci, vt vere & realiter reducuntur, corrumpuntur indiuidua, & in ipsa corruptione apparet & manifestantur principia, & elementa, ex quibus concreta sunt ipsa indiuidua.

Multiplicandi virtus in ipsis principis.

Sic nullo pacto dubitandum est quin in puro naturæ mineralis quod est semen mineralium, quodque est indiuiduum quid minerale, sint elementa, & principia naturæ mineralis simul vnita, & conjuncta, ad constitutionem illius seminis naturæ mineralis quod est principium multiplicationis, & generationis mineralium, ratione, & ministerio principiorum, & elementorum mineralium quæ sola conseruant energiā, & virtutem multiplicatiuam, & generatiuam illæsam & incorruptam.

Semini minerali sunt principia mineralium.

An

*An mineralia omnia habeant in se,
semen illud minerale in quo se
multiplicant.*

CAPVT VI.

*Semen mine-
ralium quid
et quale.*

Philosophorum quamplurimi ne-
gant semen istud minerale, quia
in ipsis mineralibus non apperte vi-
detur ac conspicitur quia in centro
eorum latitat, & occultatur, attamē
solis manifestatur his qui lynceos
habent oculos, aqua siquidem in cē-
tro, & corde mineralium latitans est
verum, & legitimum mineralium se-
men, in ea enim sola se multiplicat,
& se producit imo aqua elementa-
ris pura est verum semen mineraliū
omnium, ex ea enim sumunt omnia
mineralia suam originem: nec au-
rum, & argentum & reliqua omnia
metalla, nec lapides tā communes,
quam pretiosi omnes aliam habent
scaturiginem, quam ipsam aquam
communem, & elementarem aqua
sola coctione ac digestionē fit aurū,
argentum, & lapis pretiosus, ada-
mas, & carbunculus quod mirum
valde est, quod in subiecto tam mol-
li, & vili, & liquido lateat durities
aurea metallica, & lapidea tam pre-
tiosa adeo ut thesaurus torius natu-
ræ lateat, & abscondatur in ipsa a-
qua elementari, vulgari & commu-
ni non tamen intelligendum est a-
quam simplicem elementarem ut e-
lementum est simplex, & principiu
rerum omnium esse semen, & prin-
cipium immediatum ex quo fiunt
metalla, & mineralia omnia quia i-

*In aqua sūt
omnia mine-
ralia.*

*Aqua ut ele-
mentum sim-
plex non est
semen meral-
lorum quia
semen est*

stud semen, & principium immedi-
atum mineralium, est quid mixtum
& compositum ex omnibus elemen-
tis, tam superius quam inferius, vt
semen reliquarum rerum omnium,
& aqua elementaris est quid simplex.
Sed dicitur aqua communis, & vul-
garis quæ videtur & palpatur, esse
semen mineralium omniū, eo quod
ipsa aqua communis, & vulgaris cō-
tineat in se semen illud mineralium
omnium, & sit vehiculum propriū
illius seminis, defert enim aqua cō-
munis & vulgaris semen illud mine-
rale ad matrices minerales vbi dige-
ritur, & coquitur in metalla, & mi-
neralia varia ac diversa secundū va-
rietatem, & diversitatem coctionis,
perinde necessarium est vt in omni-
bus mineralibus adsit minerale il-
lud semen vt digeratur, & percoqua-
tur in minerali, alioquin enim nisi
actualiter esset, non posset perco-
qui nec mineralia vlla crescere pos-
sent, & multiplicari digestionē illā,
& coctione, seminis illius mineralis
vt vere crescunt, & multiplicantur
concludimus ergo in omnibus mi-
neralibus, & metallis, actualiter esse
semen minerale, quo in fodi-
dinis suis crescunt, & mul-
tiplicantur.

*Concluditur
in omnibus
mineralibus
esse semen.*

An

An semine illo minerali summopere depurato & perfecte cocto omnia natura mixta defectum patientia possint restaurari.

CAPVT VII.

Senectus est defectus naturalis.

Questio hæc valde ardua est et summi momenti an naturæ mixta defectum patientia possint restaurari; nam si natura sponte sua et naturali sua inclinatione defectum patiatur, senescunt enim omnia et senectus rerum omnium sit naturalis et spontanea, et impediri nequeat, quin natura sponte sua senescat, frustra quæritur in rerum natura medicamentum quo possit impediri senectus et defectus ille naturalis, nam inde concludi posset, si senectus impediri queat et restaurari omnino possit, mortem rerum impediri posse et immortalia omnia reddi posse, quod tamen in sensum et mentem sapientis cadere non potest; mors siquidem quamvis non naturalis sit ex necessitate tamen in natura ipsa introducitur, et fide catholica et christiana certum habemus omnia mori debere, nihilominus tamē quamvis mors impediri omnino nequeat, potest retardari et vita ut longius protrudi potest, et conservatio rerum prolongari, quod est species restorationis: verissimum enim est restorationē rerum omnimodam et absolutam fieri non posse, adeo ut senectus omnino et mors rerum pereat et evanescat, verum potest fieri rerum restauratio fortior et potentior, quam ea quæ fit quotidie in rebus omnibus,

Mors ex necessitate in natura introducta ex peccato.

nam nutriuntur omnia et singula suis peculiaribus alimentis, et perinde cum nutriantur restaurantur nutritio siquidem est vera et legitima restauratio et rerum renovatio, at hæc communis et vulgaris restauratio et renovatio, non est potentissima nec valde durat, quæritur hoc in capitulo, an dari possit fortior et potentior rerum restauratio et renovatio quæ quidem restauratio & renovatio in rerum natura vere est, et fieri potest ab alimento potentissimo et fere incorruptibili quod quidem alimentum est occultum in naturæ centro et potentissimum in centro naturæ mineralis, unde vere et chymice quæritur an semen minerale summopere depuratum et perfecte coctum et tenuissimum factum et fixum, possit restaurare omnia naturæ mixta, defectum patientia quod quidem facile admittimus cum in eo semine vita vere vitalis virtus et energiæ totius naturæ altissimo in gradu et potentissimo sit inclusa, et vere luceat, et reniteat, relucet autem vita potentior et virtus ac energia naturæ, in semine minerali, quam in reliquis naturæ seminibus, quod semen minerale propinquius fontem vitæ accedat, qui in terræ centro collocatur quam reliqua rerum semina quæ in superficie terræ sedem habent et in ea conservantur et nutriuntur in centro vero terræ omnia elementa conveniunt et præjiciunt suum purum et spiritus vitæ qui in eis latitat omnibus, in terræ etiam centro vna cum

Nutritio est species restorationis.

Semen minerale summopere depuratum est arcana vita reparanda.

Quare vita luceat magis in semine minerali quam in reliquis seminibus.

cum corpore suo elementari cōfluit & ibi vna cum purissima elementorum parte digeritur & coquitur & multoties inculcatum est in naturæ generale semen quod à centro terræ calore centrali terræ, & naturali suo calore sublimatur, & elevatur, per poros terræ & matrices terræ implet ibique fit semen particulare cuiuscunque rei secundum particulares rerum matrices, quas implet, vnde primo mineralia impregnatur quia circa centrum terræ circumponuntur mineralia ideo primo semine generali fecunda fiunt & quia etiā fortius & potentius coquitur ac digeritur illud semen generale in mineralibus quam in vegetantibus & animalibus, vnde virtus potentia & energia vitalis potentior est, in mineralibus quam in reliquis; virtus enim & efficacia potentior est ab vnione & firma compagine elementorum quæ reperitur in seminibus rerum: vnde cum illa vnio & firma compago, fortior sit in mineralibus & metallis quam in vegetantibus & animalibus inde etiam virtus vitalis potentior est & efficacior est in mineralibus, quam in vegetantibus & animalibus, vnde etiam concludere possumus ex semine minerali sumo pere depurato & perfecto cocto ac digesto, posse extrahi arcanum vere vitale & vivificum cuius ope & ministerio omnia naturæ mixta defectum patientia possunt restaurari & reparari quod capite sequenti ex metallorum transmutatione & reparatione fiet clarius.

*Vita fortior
& potentior
vbinam*

*Concluditur
arcanum vi-
ta esse in se-
mine mine-
rali.*

An ex semine minerali perfecte maturo ac digesto metalla impura possint perfici.

CAPVT VIII.

Diximus capite superiori & probauimus semen minerale perfecte coctum ac digestum ac purissimum factum energiam habere & potentiam tollendi omnes naturæ defectus, hinc metalla impura perfecta fieri posse arguendum est, cum impuritas illa metallorum sit naturæ defectus metallicæ, vnde autem hoc possit fieri à semine illo minerali iam nobis est disquirendum impuritas illa & imperfectio metallorum dependet à cruditate seminis metallici, semen liquidum metallicum cum digeratur & percoquatur in venis & visceribus terræ, minus hic coquitur ac digeritur quam alibi quia calor ac digestio minor est in vno loco quam in alio, perinde cum metalla minus hic quam alibi coquantur ac digerantur ideo imperfectiora fiunt & impuriora in vno loco quam in alio, vnde cum metallorum imperfectio & impuritas dependeat, ab eorum cruditate, & immaturitate, semen minerale & metallorum perfecte purum & perfectissime coctum ac digestum & absolute maturum potest impurum deputare & incoctum ac indigestum coquere ac digerere & sic immaturum perfectissime maturare perfecta sua maturitate & perfectissima sua coctione ac digestionem.

*Impuritas
& perfectio
metallorum
vnde dependen-*

*Crudum potest
coqui & im-
maturum ma-
turari vnde
metalla pos-
sunt perfici.*

Sic nullo dubio concludere possumus

Z

mus

neus semine minerali perfecte maturo, cocto ac digesto metalla omnia impura et immatura posse maturari et perfectissime coqui ac digeri, ita ut maturitate illa et coctione perfecta quam acquirunt semine illo minerali mature et perfecte cocto, metalla omnia impura et immatura perfectionem absolutam acquirant et sic in verissimum et naturale aurum et argentum transmutentur, sic lapis philosophorum quo metalla impura in aurum et argētum transmutantur non erit quid fictitium et à philosophis excogitatum figmentū ut clamant nonnulli Philosophastri cum semen minerale sit quid reale, realiter in natura existens, et præparari possit arte in lapidem Philosophorum quod capitulo sequenti fiet chymixæ alumnis clarissimum et manifestissimum;

Semen minerale qua arte, & industria possit preparari in lapidem Philosophorum.

CAPVT IX.

Semen minerale qua arte perficiatur in lapidē Philosophorum.

ASseruimus capitulo superiori semen minerale perfecte coctum ac digestum, et simul perfecte purū posse perficere metalla impura, et cruda, coctione ergo, et digestionē; et depuratione indiget semen minerale ut ad perfectam illam energiā euehi possit, digestio autem, et coctio fit calore, perenni, et continua, dum enim in visceribus terræ percoquitur ac digeritur, numquam esset calor naturalis, cum terræ, tum

ipsius seminis mineralis in ipsū semē agere donec perfecerit ipsum semē minerale in metallum perfectū sequenda est ergo natura ipsa, in ipso semine perficiendo indagandus est, et reperiendus calor perennis, et perpetuus, qui perenniter, et continue agat in ipsū semen minerale, et excitet calorem suum naturalem in centro sui ipsius latentem qui ipsum semen maturet, et perfecte coquat: et ultra depurandum summopere est ipsum semen ut puritate sua vigeat, et floreat energia et virtus sua, in metallis perficiendis. Depuratur autem semen illud metallicum et minerale ab ipsa natura solutionibus quam multis sæpius iteratis, et sublimationibus et distillationibus toties iteratis donec semen illud purissimum quiescat fixum, et firmum in visceribus terræ fodinariis in quibus dum purum est, sola coctione ac digestionē perfectionem ultimam acquirit sic in semine illo perficiendo, imitanda est, et insequenda natura sola, est soluenda, est substantia ipsa ipsius seminis mineralis quæ cū naturam salis habeat, facile soluitur, et in spiritu suo facile liquefcit, et sic deponit sua excrementa, quæ insolubilia remanent, cum naturam salis non sapiant itaq; distillatione illa sæpius iterata summam puritatem, et tenuitatem acquirit, et sic corpus, sic cum fixum et permanens penitus sine penetrat, et partes suas omnino tenues, et subtiles reddit, adeo ut corpus fixū vna cū spiritu suo subtilissimum, et tenuissimum reddatur, et sic

In semine minerali perficiendo natura est insequenda.

& sic ambo distillatione illa, & sublimatione purificantur, ad vltimum puritatis gradum, non potest autem spiritus ille suus à corpore distillari & sublimari quin corpus in fundo alembici remaneat siccum, & aridū & sic calcinatur corpus dum separatur ab eo, eius spiritus distillatione, sic calcinatione illa & desiccatione corpus summo opere depuratur attenuatur, & in corpus vere lucidum, & splendens carbunculi instar transmutatur, huic corpori sic præparato annectendus est eius spiritus, qui simul cocti ac perfectissime digesti donec duo fiant vnum, perfecte coctum, digestum maturum, perfectissime ac absolute fixum non possunt vnum fieri, quin perfectissime, & absolute pura fiant ambo, corpora, vnum fixū alterū volatile & oportet vt coctione, & digestionem volatilium, & fixū fiat volatile, & hoc volatile iterū coctione ac digestionem fiat fixū, & hoc fixū iterū volatile & hoc volatile iterū fixū, & sic tandē terna aut quaterna alteratio illa alterna, perficitur, & absolutur totius nature arcantum, defectus omnes naturales tollens, & ad perfectionem conducens ad hoc fieri non potest nisi volatile, & fixum seminis mineralis perfectissime, & absolute vniantur donec separari inqueant vlla virtute ignis, ac maneat conjuncta simul in violentissimo ignis vigore volatile autem, & fixum huius semini mineralis notissima habere debemus vt ea simul conjungere valeamus quod capitulis sequentibus declarabimus

Volatile & fixum sunt connectenda ad arcanum vna perficiendum.

De volatili substantia seminis mineralis.

CAPVT X.

Semen minerale cum constet duplici substantia volatili vna, & altera fixa & constanti, nobis est demonstrandum qualis sit substantia illa volatilis, & an distinguatur ac differat à substantia fixa & constanti, quæ corpus ejus dicitur, volatilium autem est ejus spiritus, volatilium autem hæc substantia quæ spiritus seminis mineralis dicitur nullo pacto differt à substantia fixa, & permanenti quæ corpus ejus dicitur sunt enim corpus, & spiritus huius substantiæ vna, & eadem substantia differunt v volatilitye, & cruditate, nam substantia volatilium coctione transit in substantiam fixam, & permanentem, & fixa & permanentem hæc, eadem substantia, potest fieri volatilium, & cruda, additione crudæ & volatilium substantiæ, & sic inter se inuicem transmutari possunt, quod fieri non posset si inter se substantialiter differrent, & distinguereatur. Nullo pacto ergo differunt, & distinguuntur, componuntur siquidem hisdem, & similibus & elementorum omnium substantiis. At in fixa & permanenti substantia elementa fixa sunt, & in volatili vero volatilia sunt omnia elementa, quæ quidem coctione, & digestionem fixa fieri possunt, & permanentia. Volatilium autem hæc substantia seminis mineralis apud chymicos Mercurius

Semen minerale constat duplici substantia volatili & fixa.

In semine minerali corpus & spiritus sunt vna & eadem substantia.

Volatilis substantia seminis mineralis est Mercurius.

Z 2 nuncu-

nuncupatur, qui quidem Mercurius summo opere debet depurari, & distillatione attenuari, & conjunctione cum corpore suo, etiã depurato, & tenuissimo facto debet fixari unde dicitur quod Mercurius debet fixari cum corpore suo fixo, & quod aliter fixari nequeat, quod tamen falsum est, nam coctione perueniri, & continua sine additione corporis sui potest fixari, nam partes volatiles Mercurii sunt ejusdem substantiæ ac partes fixæ, corporis sui, nec differunt nisi cruditate & coctione, unde si coquantur, fixæ fiunt & perit cruditas quæ volatilitatem agit, & manifestatur maturitas quæ in fixatione consistit, sic spiritus seminis mineralis fit corpus, & vice versa corpus fit spiritus. Spiritus autem huiusce substantiæ mineralis nihil aliud est quàm subtilissima aqua quæ reliqua omnia elementa in se continet, in gradu volatili, & in fixo, crudo & immaturo, quæ quidem elementa si coquantur natura fiunt, & cruditatem amittunt, & perfecte fixantur & constantia fiunt, & corporis naturam acquirunt natura integra & vniuersalis in rebus perficiendis omnibus, semper occupata est coctione, digestionem, & maturitate, & depuratione illius Mercurii qui nihil aliud est vt diximus quam spiritus aquæ, cui insunt reliquorum elementorum spiritus, & tenuissimæ substantiæ, quæ à chymicis dicuntur spiritus, & Mercurii aliisque nominibus insigniantur variis ac diuersis vt Mercurii illius naturam, & essentiam non percipiunt

Cruditatis volatilitatem facit in omni re.

Quid sit Mercurius & spiritus in semine minerali.

vulgate Philosophi nam si penitus cognoscerent aliter de natura ipsa Philosopharentur, & non allucinerentur in compositione mixtorum, & in conservatione eorum at Deus ita permitit ne thesauri sui in natura occulti impiis manifesti fiant. Vt autem eius mercurii naturæ & essentia penitus cognoscatur eius corpus est inuestigandum postquam declaratus est eius spiritus, nam qui corpus illius mercurii ignorat, ignorat & eius spiritus & vices qui eius spiritus ignorat: ignorat & eius corpus, sunt enim ambo vnius & eiusdem essentia, & perinde non esset opus capitulum particulare, de mercurii corpore hic inferrem cum noto mercurii spiritu, noscatur & eius corpus nihilominus tamen cum experientia ipsa notum habeam, hæc omnia difficillima esse, & comprehendi non posse, sine manifestissima amici declaratione vel Dei ipsius revelatione non timebo, vt antiqui Philosophi quibus hoc arcanum notum fuit, timuerunt hoc arcanum manifestare qua potest declaratione vt chymia alumni fructum Alchymia percipere queant qui totus & integer pendet ab hac declaratione.

Spiritus igno- ratur & corpus seminis minerali.

Alchymia notio vnde dependet.

De corpore fixo & permanenti seminis mineralis.

CAPVT XI.

Corpus fixum, & permanentes seminis mineralis est illud quod à chymicis antiquis dictum est sulphur Sol sal & aurum eorum, unde clarum est, & manifestum aurum Philo-

Corpus seminis mineralis quid sit.

Philosophorum non esse aurum vulgi, nec sulphur nec Sol, nec eorum sal, esse sal commune & vulgare sed quid aliud diuersum, & distinctū ab aliis rebus vulgi communibus: nam hæc omnia scilicet sulphur Philosophorum, sal, Sol. & aurum eorum sunt vnum & idem, & inter se inuicem conuertūt hoc est sulphur est aurum, & aurum est sal, & sal est Sol, & Sol est sulphur sal & aurum, & sic vnum, & idem sunt diuersis nominibus enunciatum & id omne corpus fixum, & permanens seminis mineralis constituit, quod quidem componitur ex omnibus elementis fixis, & permanentibus, aqua scilicet in eo fixa est & perfectissime congelata & constanter coagulata, spiritus est itē in eo perfectissime fixus, & congelatur sulphur, & oleum item est in eo absolute congelatum, sal item in eo perfecte coagulatum & fixum, & item terra in eo est absolute fixa. Et sic ex omnibus his quinque elementis, resultat corpus illud seminis mineralis quod constituit in rerum natura corpus fixum & fluens vt metallum, quia in eo sunt omnia elementa anatrice mixta, & perfecte vnita, adeo vt terra nō separatur ab aqua, nec aqua à terra nec à ceteris elementis supra citatis nec cætera elementa ab ipsa aqua, & terra; sed inuicem simul fixæ cohæreant itaque constituit corpus minerale fixum permanens, & fluens ac metallū: fixa autē sunt elementa omnia in semine minerali, propter perennem, & continuam coctionem ac digestionē quā

perenniter pasta sunt in eo in visceribus terræ omnia elementa, fixationem enim acquirunt sola perenni coctione, volatilia enim sunt, & vagantur per aerem donec tandem digestionē perenni, & continua in visceribus terræ figantur, & corporis suscipiant naturam, & essentiam, quod in genere mineralium dicitur sperma mineralium in cetero suis semen continens quod tenuē est, & subtilius ipso spermate: nam sperma se habet veluti corpus & semen se habet veluti anima, in spermate contenta, & conclusa, totum spermatis corpus viuificans, & ad germinationem & productionem excitans: cuius viuificationis ope, & auxilio metalla omnia ex femine illo minerali producuntur, nec vllō pacto dubitandum est semen istud minerale, in rerum natura vere existere, quamuis per se visibile non sit, & palpabile, nisi his solis qui naturam metallicā habet notam nam cum metalla per se visibilia sint, & palpabilia, & in fodinis suis per se realiter crescant, & multiplicentur, hæc accretio, & multiplicatio fieri nullo pacto potest, sine femine metallico, & minerali, cui soli debetur accretio, & multiplicatio, metallorum & mineralium omniū, nec datur semē vllū, sine spermate quod est seminis corpus corpus ergo seminis mineralis, est minerale quoddam salis naturam, & essentiam redolens, fusibilis & fundentis sulphuris naturam habens & auri, vnde dicitur sulphur, & aurum Philosophorum, non vulgi.

Anima in semine minerali quid.

Accretio metallorum sine femine fieri non potest.

Corpus seminis mineralis quale sit.

Aurum Philosophorum sal & sulphur quid sit.

Corpus seminis mineralis ex quinque elementis.

Corpus seminis mineralis quare sit fluens vt metallum.

An in semine minerali sit virtus,
& natura auri communis & vul-
garis.

CAPVT XII.

An natura
auri latet
in semine me-
tallico.

Omne semē
diuiditur in
masculinum
& foemini-
num.

Semen mas-
culinum in
metallis &
foemininum
quale sit.

CVM aurum naturaliter per se
ex semine metallico produca-
tur, nullo pacto inferre debe-
mus in semine metallico latitare na-
turam auri, aurum enim non inde
produci posset si auri ipsius natura
non esset in centro seminis metallici
implantata, nam veluti natura ho-
minis & essentia, est implantata
in semine humano: natura bruti &
animalis cuiusuis in semine animali
& natura vegetantis, in semine ve-
getanti, sic natura auri & essentia, est
occulta in semine auri & puri omni-
no, nec claudicanti cum similitudi-
ne & quamuis animalium semina,
diuidantur in masculina & foemini-
na, quæ ad conceptionem se conjū-
gi habent, vt inde animalia produ-
cantur, sic etiam pari omnino simili-
tudine, semina metallica, diuidun-
tur in masculina, foeminina, quæ ad
conceptionem metallorum se con-
jungi simul habent vt inde metalla
producantur: semen enim masculi-
num in metallis est corpus illud fi-
xum seminis metallici, & semen fo-
emininum est corpus illud volatile se-
minis metallici, quod spiritus dicitur
qui vere foeminæ vices agit vt cor-
pus aliud fixum masculi vices opera-
tur, quæ ambo semina, masculinum
puta & foemininum debent cōjun-
gi, vt inde metallū producat vel

lapis inde Philosophorum qui ad si-
militudinem metallorum generati
& produci debet, hæc omnia, ad si-
militudinem generationis, & pro-
ductionis humanæ vt moriemus ip-
semet Eremita Romanus suo pecu-
liari tractatu de lapide Philosopho-
rum assertit, & testatur his omnino
verbis: hæc est enim huius dispositio-
nis directio, quæ scilicet hominis ge-
nerationi assimilatur. Prima est coi-
tus secūda cōceptio, tertia pregnatio
quarta ortus, & quinta nutrimentū: si
nō fuerit coitus nō erit cōceptio et si
nō fuerit cōceptionō erit pregnatio,
si nō fuerit pregnatio, ortus villo mo-
do nō sequetur, sic ex sētētia Monie-
ui Romani videmus, hoc arcanū in
natura produci ad similitudinem ge-
nerationis, & productionis ipsius ho-
minis, et perinde in ipso arcana esse
semina, tū masculina tū foeminina,
quæ misceri inter se habent vt simul
coeāt & fiat inde cōceptio pregnatio
ortus & inde nutrimentū quod quidē
arcanū sic nutritū verū est aurū Phi-
losophorū quod potentiā habet &
virtutē cetera metalla imperfecta &
impura, in verissimum aurum trans-
mutandi, quod quidem fieri nullo
modo potest, quin semen istud me-
tallicum ex quo illud arcanum con-
ficitur, habent in se naturam & esse-
tiam veram auri, communis & vul-
garis cum omnia metalla imperfecta
in auri naturam veram conuertat.

Vnde cōcludere possumus, semē
mineraie habere naturam & essentia
auri comunis & vulgaris, cum inde
fiat aurū comune & vulgare & inde
etiam

Generatio
lapidis phi-
losophorum
fit ad simili-
tudinem ge-
nerationis
hominis.

In generatio-
ne lapidis est
coitus concep-
tio pregnatio
ortus & nu-
trimentum.

Cōcluditur
semen metal-
licum habere
naturam
auri & reli-

*quorum me-
tallorum.* etiam fiat arcanum tantæ virtutis & energię, vt inde metalla impura & imperfecta in verissimum aurum trāsmutentur auro communi, & vulgari melius, quia ad vltimum purificationis gradum metalla impura, ex arcano perducantur.

Quare ex semine minerali metalla impura producantur cum in se habeat naturam auri cur inde non semper fiat aurum.

CAPVT. XII.

Cur ex semine auri impura sæpe enascantur metalla.

Nonnullis mirum videtur, cur ex semine mineralium impura mineralia producantur & præsertim metalla cum in semine illo minerali lateat auri natura & essentia, quæ cum pura sit, puritatem spectat & perfectionem non imperfectionem, vnde aurum semper producere deberet. Hæc obiectio optima esset si semen minerale & metallicum nõ inficeretur locis impuris quibus inest, verissimum siquidem semen metallicum auri naturam in se habere, quæ semper pura est: at dum locis & matricibus includitur in quibus coqui ac digeri debet in aurum imperfectionem patitur, & impuritatem si matrix impura sit & infecta, matrix autem impura sit & inficitur ab excrementis elementorum deinde ab impura matrice, inficitur fetus qui in ea includitur, vnde semen minerale quãuis per se & sponte sua, tendat & inclinet ad aurum nihilo-

minus tamen sæpe sæpius producit plumbum aut aliquid aliud metallum impurum & leprosum, quod leprosa & impura sit matrix in qua digeritur semen illud metallicum quod quamuis purum sit, nihilominus tamen inficitur & contaminatur impuritate & leprosa producitur ab vno & eodem semine metallico, quod variatur & distinguitur impuritate varia & infectione matricis in qua recluditur vt digeratur & percoquatur in metallum & secundum variam & distinctam matricis impuritatem & infectionem metalla varia impura & imperfecta producantur, sic plumbum stannum ferrum cuprum & argentum viuum generantur & enascuntur in variis terræ fodinis impuris & infectis: at si purum semen metallicum matrici puræ includatur matrix ne impurum aliquid aliud ingrediatur tunc temporis semen illud purum in puro loco seu matrici digeritur & percoquitur in aurum purum, alioquin alteratur semen in impuris terræ locis & secundum variam & distinctam loci impuritatem enascuntur impura metalla: quod capitulis sequentibus fiet manifestum.

Omnia metalla ab vno & eodem semine producantur & a qua ratione variantur.

Qua ratione ex semine minerali fiat plumbum.

CAPVT. XIV.

Quamuis in panchymico nostro peculiariter tractatū sit de metal-

Cur hic de metallis agendum sit.

Tota Alchymia unde dependeat.

Plumbū quā via naturaliter producat.

metallis omnibus & singulis, nihilominus tamen hic etiam de necessitate iterum tractare debemus, de metallis cum inibi de semine peculiariter metallico tractetur tantum enim est ponderis tractatus hic de semine minerali & metallico, ut tota recte Alchymia ab hoc tractatu dependeat, qui enim recte nouerit semē minerale et metallicum et qui ipsum depurare nouerit, et ipsam purum factum percoquere ac digerere sciuerit, illi certe manifestissima est tota Alchymia: et eius secreta omnia sunt illi nota quo circa et si repetatur multoties tractatus de semine minerali et metallico, semper aliquid noui declaratur, quod multum interest ad cognitionem illius seminis metallici et mineralis.

Plumbum ergo peculiariter producit dum semen minerale ingreditur locum ubi terra fœtida et nigra reperitur nigro sulphure ac fœtido impregnata, semen istud minerale permiscetur huic sulphuri nigro et fœtenti aduenit his omnibus influenza Saturni quæ hanc terram et semē peculiariter disponit ad plumbi naturam induendam sic dum coquitur ac digeritur hoc semen metallicum et minerale sulphure fœtenti et nigro impregnatum influenza Saturni planetæ imburum determinatur tandem in plumbum itaque prima seminis metallici digestio, et cœctio, cum impuris et fœculentis sulphuribus est in plumbi generatione: si enim magis coquatur ac digeratur et digestionē illa purificetur à

sulphuribus fœculentis fit secunda digestio et cœctio plumbi albi, quod dicitur stannum modo adueniat his digestionibus Iouis influenza, quæ peculiariter disponit hanc materiā, et substantiam in stannum verum ut sequenti capite fiet clarissimum.

Quo modo ex semine minerali producat stannum.

CAPVT XV.

STANNUM ab eodem semine et spermate metallico producit ac plumbū, sed differūt puritate seminis metallici & influenza planetæ quæ in plumbō est Saturnus in stanno vero est Iupiter, unde stannum dicitur Iupiter, ut plumbum dicitur Saturnus, quod hi planetæ his metallicis productionibus dominantur, et peculiarem influxum suum et radium influant et impertiant, quod enim determinat et vritā dicam indiuiduat, sunt influxus et radii peculiare planetarū et cœlestium stellarum hinc enim formæ peculiare et determinatæ oriuntur, unde pendet determinatio, et indiuiduatio, et in physicis nostris amplius et fortius declarabimus: iam vero stannum peculiariter producit et determinatur ab influxu et radio Iouis, qui mercurium seu semen minerale metallicum peculiari terræ introductum albę et sulphure albo impregnatæ, non fixo et non perfecte puro, peculiari lucis suæ radio determinat coquendo et digerendo ipsum mercurium in stannum cū suo sulphure albo non perfecte pu-

Stannū quā via ex plumbō fiat & producat.

Stannum & plumbū quā ratione differant.

Quare stannū dicitur Iupiter & plumbum dicitur Saturnus.

Stannum quā via fiat & producat.

ro,

eo, sed purius est istud sulphur quod coagulat semen istud metallicum in stannum, quam sic sulphur album: quod coagulat idem semen in plumbum vnde differunt plumbum & stannum puritate & perfectione, non substantia radicali, materiali, prima nam formali differunt cum forma eorum metallorum ex fonte celesti vario ac distincto, scaturiginem habeat qui ex eadem materia diuersas formas educit eandem ipsam vnicam & eandem materiam varie disponendo & distincte agendo in ipsam nam sic agentia varia ac diuersa, ex eadem & vnica substantia et materia, varias educunt formas et indiuidua hinc distincta producantur, sic stannum et plumbum varia ac distincta metalla, ab vna et eadem materia et simili, et eodem semine metallico variis agentibus ac distinctis producantur, et generantur, et si inter se naturaliter et artificialiter transmutentur, perit eorum forma, et introducit et aduenit peculiaris forma transmutantis et perit forma transmutati, dum purificatur eius natura, & ad altiore gradum ascendit perfectionis, & sic dum plumbum transmutatur in stannum, perit plumbi forma, pereunt Saturni dispositiones in tali semine: & materia, & introducuntur Iouis dispositiones in eodem semine, & natura dum coctione ac digestionem perficitur, & purificatur materia & semen metallicum in tali transmutatione, & e contra, omnia hæc contrario eveniunt dum stannum mutatur in

Qua via metalla impura naturaliter inter se transmutantur

plumbum pereunt Iouis dispositiones in ipso semine, & perfectiones, & introducuntur Saturni dispositiones dum natura inficitur, & maculatur, indigestione, & cruditate, in ista transmutatione.

Quomodo fiat, & generetur ferrum naturaliter ex semine minerali & metallico.

CAPVT XVI.

Ferrum generatur ac producitur virtute, & influentia matris planetæ dum semen minerale impregnatur illa influentia, & sic impregnatum includitur in aliquo loco seu matrice vbi terra sulphure albo impuro fixo impregnatur, & sic coquitur ac digeritur semen illud minerale cum terra illa pingui impura, & sulphure illo fixo impuro impregnata in ferrum seu in fodinam ferri, ex qua violentissimo igne eliquatur ferrum malleabile & ad vsus nostros varios, & commodos aptum, ex quo tam varia instrumenta perficiuntur, vt maiora, & vtiliora non possint perfici, ex vlllo alio metallorum, ita vt vtilitate, & vsu humano vincat ipsum aurum, & argentum, & in Medicina multum prodest, ex illo siquidem parantur multa medicamenta, quæ sanitati conseruandæ summopere profunt & per se etiam nulla præparatione quam limatura, & tenuitate suæ substantiæ summopere prodest, & confert virginibus menstruas purgationes non habentibus, in quibus persistere nequeunt mulieres in sanitate, vnde dicere possumus mulieres

Ferrum quia natura producitur.

Vtilitas ferri ad vsus humanos.

Ferrum in curam facili via mutatur.

A a viue-

viuere non posse sine ferro, et mar-
te, vnde fabulose narratur, martē a-
micū esse, et amasiū ipsius veneris,
vnde etiam naturaliter et artificiali-
ter facili via, et methodo trāsmuta-
tur ferū in cuprū seu mars in venerē
quod natura et essētia seminis ferrei
facili via induat qualitates cupri &
veneris, vt enim Mars, et Venus pla-
netæ facile conueniunt, et amici sūt
inter se, nec inter se contrariantur
sed inuicem augent suas virtutes, et
influentias, adeo vt efficaciores sint
simul conjuncti quam separati, sic
etiam ferrum ipsum in terris corre-
spondet planetæ, mars facile conue-
nit, et amicitur vt ita dicam cum cu-
pro quod terris veneti respondet,
sic ferrum facile conuertitur in cu-
prum propter amicitiam quam in-
ter se habent quare autem cuprum
sympathiam habeat cū ferro sequen-
ti capite demonstrabitur dum ejus
generatio, & productio declarabi-
tur.

Mars & ve-
nus amici
planeta.

*Quo modo producatur ex semine
minerali cuprum.*

CAPVT XVII.

Cuprum producitur in fodinis
terræ dum semen metallicum
in fodinis includitur in quibus
reperitur terra vitriolata, quæ est sul-
phure viridi impuro impregnata,
cui superuenit influētia veneris pla-
netæ cœlestis, qui radiis suis et influē-
tiis terram hanc vitriolatam sulphu-
re viridi impregnatam digerit ac co-
quit vna cum naturali terræ calore
in cuprum seu in fodinam terream

Cuprū qua-
via natura-
li producitur.

cupri, vbi clarissime conspicitur vi-
riditas illa sulphuris vitriolati, et vi-
triolum ipsum. Vnde ex sulphure
communi adustibili lapides ipsi, et
ipsum ferrum si cū sulphure illo cō-
muni adurantur, et calcinentur, inde
fit vitriolum verum, & laudabile :
quod si fortissimo igne fundetur ve-
rum, et legitimum cuprum : quod
quidem testatur, et confirmat, gene-
rationem, & productionem cupri
fieri ex terra vitriolata sulphure viri-
di impuro impregnata, aduenienti
veneris planetæ influentia, quæ sem-
per præsto est, modo materia sit dis-
posita, ad qualitates illas venericas
suscipiendas, disponitur autem hæc
terra facili via ab influentia cœlesti
veneris, cum sit vitriolata nam vitri-
olū habet omnes dispositiones quas
habere debet ad cuprum producen-
dum, nonnulli sunt chymicorū qui
asserunt vitriolum esse semen imme-
diatum cupri: ex quo cuprum natu-
raliter producitur in fodinis terræ
quod quidem verum est, modo se-
men minerale, et metallicum sit se-
per materia immediate ex qua pro-
ducitur vitriolum; nā primo oportet
vt semen minerale fiat vitriolum
et ex terra deinde vitrioli facile eli-
quatur cuprum, cum in terra illa na-
tura cupri & essentia reperiat, nā
alioquin vitriolum esset semen me-
talicum, quod erroneum est imo vi-
triolum generatur ex semine metal-
lico, & semen metallicum et vitriolū
differunt, tanquam pater, & filius, nā
vitriolum productum est, ex semine
minerali, et metallico, et si ferrum,

Vitriolum
qua via se-
primatur
ra & semen
metallorum

Vitriolum ge-
neratur ex
semine min-
erali.

et cu

et cuprum reperiantur in terra vitrioli, non inde arguitur vitriolum esse ferri, et cupri semen sed semen metallicum ad cupri & ferri naturam dispositum reperiri in terra vitrioli vnde eliquatur deinde forti igne ferum, & cuprum, sic declarantur errores eorum & mei ipsius dum in paladio meo asserui vitriolum esse primam materiam, & semen metallorum omnium quod quidem falsum est, & erroris plenum, perinde jam senior factus mutò sententiam & mecum quòs mutent omnes chymicæ alumni et candidati, et sic colligitur sympathia ferri et cupri cum vna natura vitriolata producantur.

*Error aucto-
ris corrigi-
ent.*

Qua via producat^{ur} argentum viuum ex semine minerali & metallico.

CAPVT XVIII.

*Argentum
viuum ut
producat^{ur}.*

Argentum viuum ex semine minerali, metallico producit^{ur}, et generatur dum semen minerale includitur aliquo terreo loco puro & limido, humido, frigido vbi terra albissima est, et purissima sulphure albo puro impregnata, cum purissima aqua, ita vt teneant ambo pondus æquale in ipsa argenti viui compositione, et generatione, aqua non præualeat terræ, nec terra aque sic argenti viuum, nec humectatur vt madidet, sed fluit vt aqua, nec humectat et siccū est corpus, et tamen fluit, & currit superficialiter, superficie non adhærendo, hinc materiæ sic dispositæ inter cutris influencia cuiuscūque planetæ qui hanc materiam, &

substantiam disponit coquendo ac digerendo ipsam calori centrali terræ, vt sui ipsius in argentum viuum, quod quidē metallum est vt & reliqua metalla sunt, & eodem simili metallico semine productum ac generatum, et reliqua metalla producta sunt, nec est semen metallicum vt putant nonnulli chymicorum dum legunt in scriptis antiquorum Philosophorum argentum viuum esse materiam primā seu feluē metallorū omnium quod quidē argentū viuum non est istud argentū viuum de quo hic habetur sermo, sed est aliud quod verò non fluit super planā superficiē superficie non adherendo, vt istud argentū viuum quamuis sit ex simili substantia producta, non tamen omnino simili, & eadem, nam in compositione istius Mercurii et argenti viui terræ qualitas et virtus vincit qualitatem, & virtutem aquæ vnde istud argentum viuum est quid siccum, & coagulatum & naturam salis cuiusdam naturalis sapit, & redolet, vnde magna est differentia inter hunc Mercurium, qui verum est & legitimum metallorum omnium, & ipsius argenti viui semē, & inter argentū viuum quod mineratur inter metalla, quod generatur, & producit^{ur} ex semine communi metallico & minerali, sic qui nouit hanc differentiam non sumit semē metallorū pro argēto viuum communi & vulgari est enim istud corpus metallicū aliud vero spiritus verus habēs autē similitē, et fere eadē generationem sed purius valde est semen nostrū istud ex quo cōponūt^{ur} metal-

*Argentum
viuum com-
mune non est
semen meta-
licum.*

*Differentia
argenti viui
Philosopho-
rum & com-
mune.*

*Argentum
viuum com-
mune est cor-
pus metalli-
cum argen-
tum vero vi-
uum Philoso-
phorum est
spiritus.*

A a 2 metal-

metalla, quam argentum commune, & vulgare quod multum est impurius, dicuntur tamen ambo mercurius, & argentum viuum, sed hic noster dicitur mercurius & argentum viuum Philosophorum, alius vero mercurius vulgi, & argentum viuum commune, & vulgare. Quare chymia candidate, hic prudens esto, & cautus nam tota secreta Alehymia ab hoc argento viuo Philosophorum dependent in electione ergo sis valde cautus.

Quo modo argentum commune & vulgare fiat ex semine minerali.

CAPVT XIX.

Argentum qua via naturali producat.

ARgentum commune, & vulgare producit, & generatur in fodinis terræ, quando semen minerale, & metallicum includitur in aliquo loco puro, & nitido ubi est terra pura sulphure albo puro & fixo impregnata, his omnibus aduenit influenza Lunæ cœlestis, quæ suis radiis, & influxibus, terram hanc coquit ac digerit ac digerendo disponit ad argenti naturam, & essentiã sic ex terra illa igne fortissimo eliquatur argentum, quod sæpe sepius habet admixtum plumbum, quod sulphur impurum, & infixum admixtum sit huic terræ, quod quidem sulphur successione temporis depuratur, & fixatur coquendo, & digerendo sic vena, & fodina illius terre impure depuratur, & tandem omnino in purum argētum conuertitur sic varia & distincta metalla depurantur, & fiunt tandem viuum simplex,

Fodina terra impura digestionem purificatur & perficitur

& purum metallum vt quotidie experientia comprobatur, in fodinis quæ in principio dum aperiuntur imperfectæ sunt quæque si claudantur tandem successu temporis perficiuntur quia semper depurantur terra, & semel metallicum etiam depuratur, ascensione, & sublimatione perrenni, quam patitur in potis terræ, sic perficitur argentum via naturali ex semine minerali, & metallico, intra quingentos annos, quia leuis est & paruus calor terræ, & cœlestis, quibus decoquitur, & digeritur semen illud metallicum, ex quo progignitur argentum, quod si fortior, & potentior esset gradus caloris quo digeritur semen citius etiam, & fere intra decem annos perficeretur argentum, vt testari possunt qui coctione seminis metallici perfecte deputati ad perfectionem cōducere norunt, vt eo perfecte cocto metalla reliqua imperfecta & impura & cruda perficere depurare, & perfecte coquere sciunt.

Intra quingentos annos perficitur argentum in fodinis terra.

Impura metalla citissime perficitur lapide Philosophorum.

Quo modo aurum commune & vulgare producat in fodinis terra ex semine metallico.

CAPVT XX.

Aurum commune & vulgare qua via naturali fiat

AVrum commune & vulgare in fodinis terræ producit ex semine metallico, quando semen metallicum purum & summopere depuratum includitur loco aliquo puro & nitido, cui terra est pura & summopere depurata, cui inest sulphur rubeum fixum ac nitidum & radians his omnibus aduenit influētia

tia

*Aurum per-
ficitur fodi-
nis terra in-
tra annos
mille.*

*In zona tor-
rida citius
perficiuntur
metalla quā
in reliquis
terra locis.*

*Auri Philo-
sophorū vir-
tutes & pro-
prietates.*

tia & radius solis, qui omnia hæc pura & nitida coquit & digerit in puram ac nitidam substantiam auri, & sic aurum excoquitur ex semine metallico, in fodinis terræ aureis (spatio vt termino annorum mille & sententia quorundam philosophorum & secundum alios intra quingentos, in locis vbi calor solis viger, vt in zona torrida vbi calor solis & influenza fortior est, quam in aliis terræ locis vbi radius solis indirecte vbitur in terram vt in zonis temperatis & frigidis, in zona vero torrida perpendiculariter descendunt radii solis in eam, in eaque, etiam zona torrida citius excoquuntur metalla in eius fodinis, quam in reliquis terræ locis vnde etiam copiosiora exportantur metalla, & præcipue aurum quam ex reliquis omnibus terræ fodinis, vnde excogitarunt antiqui chymici semen metallicum purum & nitidum ab omni excremento metallico liberatum auro communi impregnatum & in eo solutum citius excoquere, aucto calore artificiali adeo vt naturalem non excedat & æquipolleat calori solis in mense Iulii, eo ipso naturali calore & vitali semen istud metallicum purum factum & auri communis essentia delibutum intra aurum coxerunt & perfecerunt non in aurum commune & vulgare, sed in aurum Philosophorum quod habet potentiam & energiam cætera metalla impura & imperfecta perficiendi, in verum aurum & habet adhuc potentiam & virtutem, omnes naturæ defectus tollendi tam in animali

genere, quam in vegetabili & minerali vnde non solum metalla & lapides impuri & imperfecti, perficiuntur, & conducuntur ad perfectionem vltimam sui generis sed etiam animalia omnia & vegetabilia, ad vltimam perfectionem conducuntur & sic curantur perfecte ab omnibus morbis suis, & defectibus eo ipso atcano minerali, quod semine minerali seu metallico perfecte depurato & auro communi in eo semine soluto constat, & perficitur his solis duabus substantiis, ex vnica radice & forte ex ortis & haustis ita vt duæ hæc substantiæ, vnā tantum constituant substantiam, & vere coctione sola in vnā substantiam reducuntur.

*Arcanū mi-
nerale quod
his constat.*

Conclusio huius tractatus.

CAPVT Vltimum

TRactatum hunc peculiarem de semine minerali & metallico, hic apponendum & collocandum censuimus, quod chymicæ candidati & alumni absque ipso perfectissime noto semine minerali, & eius virtute & energia perfectissime nota tractatum sequentem de morbis curandis intelligere nequeant neque ad effectum & practicam reducere queant cum ex seminis mineralis virtute & energia morborum omnium cura dependeat, tanquam ex fonte naturæ ex quo solus defectus totius naturæ dependere asserimus. nō solum hoc in tractatu sed passim in omnibus libris nostris, quandiu

*Cur tractatus
de semine mi-
nerali hic ap-
ponatur.*

*Cura mor-
borum vnde
dependeat.*

A a 3: typis.

typis excusis & in lucē edicis quod si metallorū omnium naturas & essentias hoc etiam in tractatu peculiari- ter appofuerimus, hoc consulto factum est vt chymicū candidati metallorum essentias virtutes & energias extrahere & eligere sciant ac per nos cant nam in metallis & lapidibus pretiosis & aliis natura fortior est, & potentior, quam in regno animali & vegetabili vnde ex metallis & mineralibus omnibus elici possunt medicamenta fortissima & potentissima ad curandos omnes morbos, hæ autem essentia, & medicamenta ex metallis & mineralibus extrahi & elici nequeunt nisi simili, & radicali substantia, ex qua conficiuntur, & componuntur ipsa metalla, & mineralia in vtero materno, his ita de causis declaravi manifestissime metallorum, & mineralium omnium semen, & primam materiam ex qua natura in terræ antris componit hæc metalla, & mineralia, vt inde nota eorum omnium prima materia, & semen sciant chymicū candidati, et discant, qua via, et methodo reducenda sint metalla et mineralia cuncta, in primam materiam, cum ipsorum prima materia, nam alia via eorum essentiam virtutes, et proprietates ex orco in lucem educere non possumus, quia semper remanent in eorū corpore, tanquam in tenebris, et orco sepulcræ: gratias enim quam maximas mihi agere debent Alchymicū candidati et alumni cum nemo ante me clarius hæc docuerit, et demonstrauit: tractatum de lapidibus pre-

*Ex metallis
& lapidibus
eliciuntur
mira medi-
camenta.*

*Nemo perfectus
de declarauit
vni chymicū
subiectum.*

tiosis hic etiam apponere poteram; sed tractatus hic de metallis sufficit, nam eodem constant semine metalla, et lapides, hæc sola est differentia, inter lapides, et metalla, quod plus salis, et terræ sit in semine lapidum quam in semine metallorum, et plus olei spiritus et aquæ in metallis quàm in lapidibus. Et sic facillime colligēt Alchymicū alumni qua via reducendi erūt lapides pretiosi in materiam eorum primam ex semine minerali, quia lapidum omnium prima natura latet in semine minerali, & et cum eo omnes lapides pretiosi vere reducuntur in primam materiā, sic lapidum omnium virtute, et proprietates manifestæ fiunt: et sic habetur arcanum lapidum omnium pretiosorum quo miranda fiunt in curandis morbis omnibus, et quo nihil est præstantius in vita proroganda, vt enim humidum radicale lapidum perenne est, et incorruptibile, si nostro humido radicali alterabili, et corruptibili associetur, durabilius, et perennius efficitur sic vita nostra in longissimos annos protrahitur inalterabilis, et incorruptibilis, et sic à morbis fere omnibus libera conseruatur. Et sic habes amice lector quod desiderari et haberi hac in vita potest vt vita humana felicissime, et iucundissime ac iucundissime transigi queat qui enim à morbis liber est omnibus, et longissime viuit, et diuitias possidet ingentes, et inexhaustas et Deum noscit et amat fere felix, et beatus est in hac rerum serie, hæc autem habet, et possidet qui

Qua differētia sit inter metalla & lapides.

Lapidum omnium prima natura qualis.

Quare arcanum metallorum & lapidum valde ad vitam prorogandā.

Felix & beatus qui in hac vita habetur.

qui semen minerale seu metallicum notum habet, & ad perfectionem conducere nouit quod solo hoc in tractatu perdocetur et perfectissimo declaratur, vt chymia alumni, & candidati percipiant quantum valeat, & possit Alchymia, ad beandam vitam humanam super omnes alias scientias naturales, & nihilominus tamen vilipenditur à multis qui se Philosophi, & docti in cognitione naturæ se existimant, in rei veritate tamen ignarissimi sunt et indocti, et hac in parte vulgares oculos habent et mentem ac iudicium vulgare cū nihil extra vulgi mentem sapiant ac percipere queant: quicquid enim occultum est in rerum natura, & oculos vulgi fugit, asserunt non esse nec existere in rerum serie, quia non est visibile, & palpabile, & perinde secretiora & pulchriora naturæ ipsi ne-

gant cum illis visibilia non sint, & palpabilia, quod tamen eorum arguit insipientiam, cum secretiora, et pulchriora naturæ occulta sint & perinde inuisibilia sint, & impalpabilia, et solis oculis mentis percipiuntur cum in spiritu eorum naturali, qui omnino inuisibilis, & impalpabilis est, consistat eorum omnium virtus, proprietas, & energia, & non in eorum corpore, quod tegumentum est & umbra illius spiritus, quod quidem corpus sine spiritu mortuum est omnino, & solus spiritus est actionis principium, & cum est solus et separatus à corpore, & subtili inclusus, habet energias infinitas & incredibiles, vnde credere nō possunt qui hæc ignorant sed vos chymia candidati credite, operamini, gaudebitis & sinite alios errare.

F I N I S:

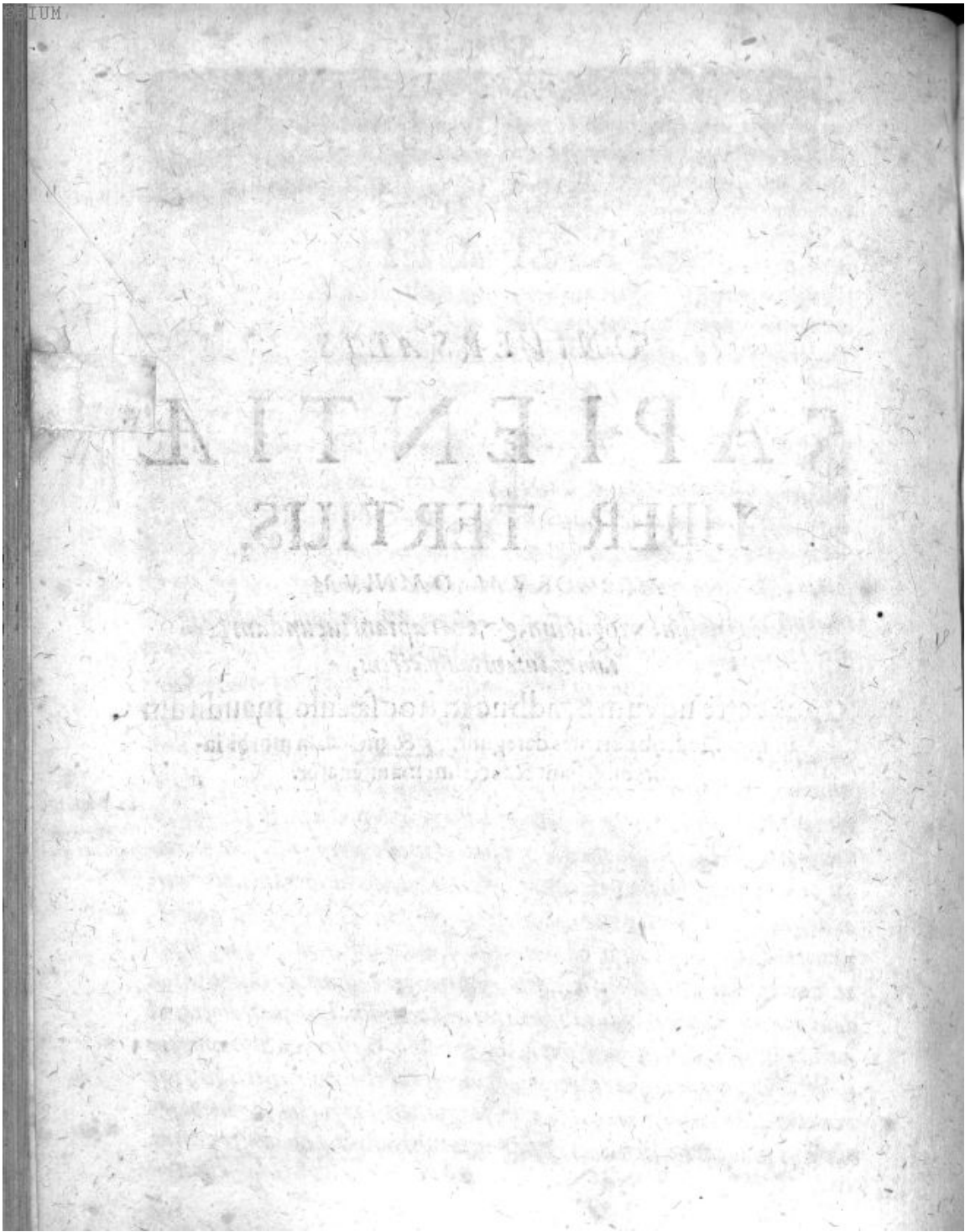

UNIVERSALIS
 SAPIENTIÆ
 LIBER TERTIUS,

MORBORVM OMNIVM

Diagnosim, prognosim, & therapiam iucundam certam & tutam complectens,

Opus certe novum & adhuc in hoc sæculo inauditum .
 in quo Medicinæ errores deteguntur, & undenam morbi incurabiles fiant & facti sint manifestatur.

PRÆFATIO

AD
 IN UNIVERSITATES MEDICINÆ
 TOTIUS ORBIS.

FIRGINTA certè annis cæcus omnino fui in curatione morbo-
 rum nihil iucundi certi & tuti invenire potui; quævis Hip-
 pocratem & Galenum diu noctuque per voluerem toto hoc irin-
 ginta annorum spatio, & anatomicis operibus vacarem ut dis-
 sectis cadaveribus multis tum humanis, tum brutis disservere possem &
 invenire causas efficientes, & materiales morborum nullibi tamen inve-
 nire potui focos, & nidos humorum putrentiam nullibi inveni pituitam
 putrem, nec utramque bilem putredini labe contaminatam nullibi loco-
 rum in homine sano, nec in agrotante reperire potui. Quod si aliquando
 vomitu deiciatur aliquid viscosi, & tenacis humoris & glutinosi liquami-
 nis, amari gustus & flavi coloris acidique savoris, & nigri caloris, nihilo-
 minus tamen pituitæ naturam, & bilis utriusque indolem, & prosapiam,
 non sapere illud certissimum est, cum hæc omnia excrementa sint coctio-
 nis ventriculi, & depravati chyli & alterati redoleant veram naturam,
 addo quod nec chylus in ventriculo nec sanguis in hepate, possint quadri-
 partiri in quatuor diversos humores essentialiter differentes, quod hepar
 et ventriculus sint partes similes, & homogeneæ, simplici calore vitali
 de libut & sint ut ventriculus alimentum varia ac distincta coquat digerat ac
 convertat in unum chylum simplicem, & homogeneum non dissimilarem
 & ut pariter hepar coquat digerat ac convertat chylum ventriculi, per
 venas mesenterii illi demandatum in sanguinem simplicem, & homoge-
 neum ut inde partes similes & simplices nutriantur, & conserventur

In ventriculo
 non sunt
 quatuor hu-
 mores.

alimento simplici & homogeneo sanguineo. Undenam ergo exorietur pituita & utraque bilis insanguine, si chylus ex quo fit sanguis simplex & homogeneus, & sanguis pariter sit simplex & homogeneus à parte simplici nempe hepate, & calore vitali simplici, & unico elaboratus: fortissimum emittitur sanguis ex venis, hi diversi ac varii humores colliguntur, quod sanguis dum frigescit hos humores ostendat ac ex centro suo patefaciat, & inibi contineri ac cocrceri declaret: ignorantibus & vulgi hominibus hoc inculcari posset; nihilominus tamen, sanguis dum frigescit, & extenuatus est, statim putrescit, & abit in corruptionem unde per putrefactionem suam degenerat ex homogeneitate sua, & simplicitate, & alteratur in varias res quæ nullam similitudinem habent cum pituita, & utraque bile nec ullam eorum humorum sapiunt indolem & naturam. Primo aqua illa quæ sæpe sæpius supernat at sanguini emisso, & frigefacto, flavi coloris, & aliquando lactei coloris, non sapit bilis flavæ naturam, cum nullas habeat bilis qualitates, & conditiones præter colorem, non amaricat primo, imo dulcius est, at insipida saltem, nec ignea est indolis nullo pacto calida est sed potius est verefrigida, ut experienti cuilibet fiet clarum; curat enim scabiem simplicem, & demulcet pruritus scabiei simplicis unde colligitur non redolere naturam bilis, quia scabiem urget, & pruritus illius, cum bilis sit causa materialis scabiei, ex communi illa sententia fax nigra quæ fundum petit emissi sanguinis, minus adhuc sapit essentiam melancholici humoris, & atra bilis, non enim acescit nec terra sapit naturam non enim sicca est & frigida, imo calida & humida est salisque naturam potius sapit quam alterius alicuius rei indolem, cum ibi multum salis fixi & volatilis reperiatur fibra autem quorum beneficio coagulatur sanguis emissus, pituita tribui nequeunt, cum non eius essentiam redoleant non enim quid aqueum sapiunt, sed potius igneum, & terreum, cum coagulatio & induratio dependeat, ex calore & siccitate, nec etiam perinde arguendum est sanguis emissus abit in hos humores in aquam flavam viridem lacteam fibras & terreum quid & nigrum, ergo illa sunt & continentur in sanguine intra venas conservato, quia hæc oriuntur ex putrefactione, & alteratione sanguinis emissi, qui dum alteratur & corrumpitur, abit in res varias ac distinctas, secundum alterationis & corruptionis suæ varias resse-

Aqua super natans sanguini misto, non est bilis.

Fax sanguinis dum sanguis frigescit non est melancholicus humor.

Fibra sanguinis non sunt pituita.

refferas, hoc enim est proprium, & innatum corruptionis, & alterationis, mutare corruptum & alteratum in varias & distinctas substantias ab ipso corrupto & alterato diversas. Alioquin corruptum & alteratum non corrumpetur & alteraretur, non enim hæc est optima consequentia sanguis mutatur in pus in tumoribus, & abscessibus ergo pus est in sanguine, sanguis mutatur in lac in mammis, ergo lac est in sanguine: hæc Entimemata ridicula sunt, videte ergo & meditamini quæso o viri sapientes, quantum sit erroris sanguinem humanum quadripartitum constituere, quod in quatuor diversos humores abeat, per sui ipsius corruptionem, & alterationem post emissionem suam, nam millenos inde colligerentur esse liquores in sanguine, quia in millenos & ultra potest mutari liquores, per sui varias ac distinctas corruptiones adde quod sanguinis ortus non est ex his in quæ resolutus mutari potest si ergo non sint humores quatuor in sanguine & sanguis sit simplex & homogeneus liquor alimentitius quo partes simpliciter nutriuntur, & conservantur nullus ergo inde erit morbus ex pituita, nec ullus effectus præter naturam, ex utraque bile, nec ullus item ex sanguine, cum sanguis ut alimentum simplex & homogeneum & laudatum nullos præter naturam morbos producere queat, si producat autem necesse est ut alteretur & degeneret à sua natura, & conditione, itaque non erit sanguis, sed quid aliud. Quid sit autem istud aliud in quod sanguis degenerari potest iam nobis erit inquirendum ut morborum essentiam & naturam patefacere valeamus, & an Medici antiqui & patres nostri errare potuerint, perquirere valeamus non enim in votis habeo errores antiquorum medicorum in tantum persequi ut eos ipsos vilipendamus & fastu quodam me sublimem, at antiquos humanos esse, & humani nihil alienum ab ipsis fuisse & perinde errare potuisse, & me ipsum etiam perinde, & humanum errare posse, & rogare omnes post me veniales errores meos corrigere velle, ut tandem cognitio natura absoluta fiat, & integra, & hinc exurgat Medicina perfecta, in laudem & gloriam Dei omnipotentis, & utilitatem proximi nostri, in cognitione enim natura plus rationi est condonandum & experientia quam authoritati, perinde si rationes meæ, & experientia non optima videantur, trutinentur & ponderentur disquisitione naturali, ut si quid falsi continere videantur reiciantur omnino

Nullus morbus est ex pituita nec ex aliis humoribus.

nino & eliminantur prorsus ab scholis: quod si vero proba experiantur
quidni amplexabuntur & tutabuntur.

Error mag-
nus totius
antiquitatis

In singulis ergo morbis disquirendis refutabimus quatuor illos humo-
res in alimento nostro hepatico fictitios contentos ex quibus putrefactis
morbos oriri omnes tota falso credidit antiquitas & ostendemus clare ad-
modum quid sit illud præter naturam in quod degenerat alimentum no-
strum errat enim sepe sapius natura nostra in coctione & digestionem ali-
menti sui, ex quo errore fiunt illa præter naturam ex quibus fiunt morbi,
ut singulis capitulis fiet clarissimum singulos morbos perquirendo: opus
quidem Herculeum est, & humeris meis impar in magnis tamen voluisse
sat est, venient post me quamplurimi qui inventis his lucem addent ma-
iorem & sic Deo favente Ars medendi in solatium miserorum hominum
agrotantium, quod quidem summo opere est exoptandum & pro tanto be-
neficio Deum orandum, nec mihi imprecandum, quod studio & opere hæc
clara facere contendam & manifesta in lucem promere, omni conatu eni-
tar, ut veritas natura, & lumen omnibus elucescat, & tenebra antiquo-
rum ethnicorum penitus evanescant hoc enim in saculo gratia, & benedi-
ctionis christiana potius fieri & evenire necesse est quam in præ-
teritis & hisce maledictionis tempo-
ribus.

DE

DEE

CERHALALGIA

SEVV

DOLORE CAPITIS

CAPVT I.

Dolor capitis non est ab intemperie aliqua.

OMNES totius antiquitatis Medici, & recentiores etiam omnes quotquot sunt doctores, nullam cadere potest intemperiem ab omni qua totali sui destructione ergo nulla intemperies capitis dolorem agere potest. Addam quod intemperies nulla possit subito introduci sed pedetentim ac sensim, & cum sensim ac pedetentim introducatur tunc temporibus natura assuescit gradus illos caliditatis vel siccitatis vel humiditatis vel frigiditatis & perinde non sentit hos gradus, ut patet in introductione febris hecticae, & in apoplexia, & in mania ubi nullus est dolor & tamen in his capitis morbis, caput maximam induit intemperiem. Ex his rationibus patet non esse dolorem capitis non provenire ex intemperie cui quidem etiam non proprium est & innatum dolere, sed si sit intemperies calida, est calefacere, si sit sicca est siccare, & sic de reliquis non ergo dolor capitis pendet ex ulla intemperie, nec etiam ex solutio-

Dolor proprio ubi sit,

Nulla intemperies cadit in spiritum.

87233

*Dolor non
est ex soluti-
one continui*

*Vbi est solu-
tio, ibi non
est dolor.*

*Sentiens est
sensibile est
causa doloris*

*Spiritus est
causa dolo-
ris cum so-
lus sentiat.*

soluzione continui, nam si dolor pēderet ex solutione, ubi esset dolor, nihilominus videmus solutionem continui recentem & inveteratam non dolere, sed postquam labra vulneris intumescere incipiunt, ab aere crado, & cruore alterato vulnera etiam leproforum non sentiunt & tamen soluta sunt, stygmata sagis à Diabolo impressa insensibilia sunt, quamvis solutionem continui patiantur, ergo solutio continui pura simplex non est immediata causa doloris sentiens tantum & immediate sensibile, in corpore vivo est tantum quod percipit dolorē, & quod illi nocet, & illi repugnat, est vera causa doloris at solutio continui nō pure & simpliciter percipit dolorem nec est proprie & simpliciter quod repugnat sentienti, & sensib. sed illud solum quod ex solutione exsurgit ut alteratio sanguinis & corruptio adveniens & aer crudus qui corrumpit & alterat spiritum partium solutarum ex his ergo clare admodum expositis concludendum fateor, dolorem capitis neque ex ulla intemperie neque ex ulla solutione continui dependere, sed solum cum Hypocrate, asserendū esse dependere ex spiritu impetum faciente in corpore nostro, qui solus est ex eadem sententia Hypocratis immediatum organum sensus, doloris, metus, voluptatum, convenientiæ symboli attractionis repulsionis, contracturarum relationis & alterationis omnis, is enim solus spiri-

tus est verissima causa actionum omnium, sive sanatum sive morbosorum & perinde est vera causa doloris capitis, causæ materiales præter naturam, à quibus excitatur spiritus noster ut doleat, sunt quicquid ascendit ad caput vel materialiter per alimentum quod alteratur, & degenerat ex natura alimenti, & induit naturam excrementi, quod quidem inter expurgandum & expellendum facescit negotium spiritui nostro, & idē laborat, & dolet donec expulerit illud omne quod illi nocet, vel vaporaliter ex excrementis & spurcitiis alimenti partium internarum vapores hi ad sacram Palladis arcem ascendentes, sunt ejusdem indolis & naturæ, ac excrementa alimentorum ex quibus producuntur, sunt enim & qualitate & substantia omnia præter naturam, itaque spiritui nostro vitali & animali, qui verus est & solus totius sanitatis nostræ & corporis œconomus, repugnant, & contrariantur, & perinde quatenus est doloris immediatum organū illi dolorē inferūt donec ipsemet spiritus dolens & ægroans causas sui doloris foras expulerit ac superaverit & tunc liberatur à dolore suo, & morbo, vi aliquando propria sua, & calore, vel roboratus medicamentis propriis & innatis, suammet ipsam naturam & essentiam roborantibus & restaurantibus nec est opus dicere & enarrare qualia sint, & quanta, illa recrementa alimenti nostri quæ contraria

Spiritus fortis & potens curat ex se dolores.

illa recrementa alimenti nostri quæ contraria sunt spiritui nostro, quia mutantur secundum variam & distinctam alimenti degenerationem, & alterationem, unde non oriuntur sæpius morbi ex nova & recenti alimenti nostri degeneratione & alteratione, in locis variis & distinctis quæ quidem scitu non sunt necessaria, ad capitis dolores quoscumque curandos modo recrementa alterati alimentipartibus capitis adhærentia, & spiritui nostro vim inferentia, tolli possint, & evacuari, roborato spiritu nostro, qui modo sufficientes habeat vires ad expellenda illa recrementa quæ illi sunt nocumento non eget medicamentis arte paratis nihilominus tamen si sufficientes non adsint vires, sequenti methodo, est illi succurrendum.

Curatio doloris capitis.

In cura doloris non est mittendus sanguis nisi peccet in quantitate.

Primo nunquam mittendus est sanguis, nisi quantitate peccet quod raro evenit, raro plus sanguinis efficit natura quam illi necessarius sit ad alendas corporis sui partes, nihilominus tamen hac in re peccare potest, & hoc in casu mittendum est sanguis maxima in quantitate, & præcipue ex venis capitis, nasi & frontis & temporum & ibi prudenter agendum ne copioso sanguine emisso debilitetur spiritus, qui robor suum & vires omnes defumit ex sanguine, pandenti ergo consilio hic utendum est nec copiose mittendus est sanguis nisi hæmorroides & menstrua suppressa sint quod in casu malleoli venæ secandæ sunt

ne motus naturæ intermittatur sed iterum procedat, secundum motum suum, multo minus est recurrendum ad trochiscatum Agaricum, nec ad Rhembarbarum nec ad Senem nec ad hieram picram, usus sum per triginta annos hosce remediis, & nihil commodi & utilitatis in curandis doloribus capitis, in hisce remediis repetii confuge tantum si corpus ægroantis sit cacoehymicum & multa sabutra peccantium recrementorū turgeat, confuge inquam ad Aquilam chymicam seu pulverem hermeticum quam multis in locis hororū meorum fideliter descripsi, est enim antimonium præparatum cum sublimato mercurio, ambo venenata sūt, & simul juncta per distillationem constitunt lignorem gumosum qui ter aut quater distillatus in novis retortis, per cineres & aqua laudati fontis præcipitatus dat pulverem albisimum aqua fontis edulcorandum qui quatuor granorum aut quinque dosi, cum custodia artis & regimine propinatus cum vino aut aqua aut fuscule capitis dolores omnes tutocito & jucunde tollit, tribus in diebus iterata dosi, sublatis causis omnibus dolorum omnium: quod si hæc purgatio non arrideat omnibus quod timeant, ipsum nomen Antimonii, & Mercurii sublimati, quod tamen innocens est, & nulla venenata qualitate perditum modo rite præparetur secundum normas & leges à me ipso præscriptas, usus sum per viginti annos & adhuc vtor in curatione morborum omnium, & nunquam

Curatio vera & tota doloris capitis.

Agunt ex recrementa capitis in spiritu suo spiritum qui agunt in spiritum solis enim spiritus in spiritum agunt & patitur spiritus ab spiritu.

Cc adhuc

*Pulvis ha-
melicus
quos vexat*

*Sudorifica
summa & si-
mul cordia-
na.*

adhuc delusus sum ab ipso medi-
camento, nec delusi fuerunt æ-
groti mei, quin ex solo ipso medi-
camento liberati sint, à morbis incu-
rabilibus quam maximis si ergo non
placeat hæc purgatio, quia vomitum
excitat, & vexat non nullos qui ama-
ro recremento turgent in ipso ven-
triculo, ex cuius vaporibus caput af-
cendentibus fiant dolores acutissi-
mi si nolint assumere tale medica-
mentum, recurrendum est ad sudo-
rifica chymica bezoartica, ad auri-
um sudorificum ad stannum sudori-
ficum ad Mercurium sudorificum,
ad margaritas & coralla sudorifica,
& ad talia volatilia ex plantis, cepha-
lius educta quorum omnium dosis
est d. s. ad di in aquis appropriatis
& sudorificis, cardui benedicti vltra-
riæ & similibus dosi vna sumpta sū-
mo mane cooperiendus est æger &
illi provocandus est sudor omni no-
cte, & sic procul dubio curatur om-
nis dolor capitis tuto cito & jucun-
de, cum nulla virium prostratione:
datur etiam capitis purgium mere-
fficax cujus pulvere per nares insu-
flato externamenta excitantur, &
sic cerebrum motu illo excutit recre-
menta, illa quæ illi sunt nocumen-
ta? Est autem hic pulvis ex sequen-
tibus cōpositus: petri optimi radice
albi Ellebori foliorum majoranæ sic-
cæ salviæ & betoniæ siccæ an lauri
foliorum corticis mali aurantii &
limonum an cinnamomi & caryo-
phylorum an moschi & aubari gra-
na octo misceantur omnia simul, &
æducantur in alcohol tenuissimum,

*Caput per-
quam miran-
dum.*

de quo sumitur parva in quantitate
per nares, bis in die, mane & sero
longo tempore à passu.

De inveteratis capitis doloribus.

CAPVT II.

Inveteratus, capitis dolor est à per-
tinaci & contumaci recremento
aliquo quod ex alimento capitis cor-
rupto & alterato producitur, & sua
peculiari viscositate, & tenacitate ex-
pelli non potest. ab spiritu nostro vi-
tali, qui caput nostrum & partes
ejus vivificat & actiones vitales in his
producit item & morbificas si ab ex-
crementis ipsis ope spiritum læda-
tur ipse spiritus secundum enim læ-
sionem suam, & diversitatem læsi-
onis oriuntur & morbi varii & distin-
cti materialiter autem distinguun-
tur, & ex natura diversa & distincta
excrementorum, quæ in capite pro-
ducuntur ex varia alimenti capitis
corruptioe & alteratioe corrumpitur
sæpè enim sæpius, & alteratur ali-
mentum partium nostrarum, & se-
cundum corruptionem & alterati-
onem ipsius alimenti, variatur mor-
bi, itaque si alteratio & corruptio
illius alimenti sit tenax viscosa & glu-
tinosa ita ut pertinaciter adhæreat
partibus capitis, et difficulter expo-
datur, pertinacem ibi parit dolorem
et curatu difficilem, vnde cum diffi-
cilem, vnde cum difficulter ejicia-
tur ejus materia, fit inveteratus do-
lor, ab excremento difficili cum via
expugnabili. Ab ipsis excrementis
difficillime expugnabilibus sæpè sæ-
pius enascuntur vermes, serpentes,

*Inveteratus
capitis dolor
unde fiat.*

*Dolores capi-
tis varii un-
do.*

*Quia ex ex-
crementis
varii sunt
& spiritus
varii qui
diversimodi
agunt in spi-
ritum & sic
variatur do-
lor capitis &
alii morbi.
Vermes ser-
pentes in capi-
te generari
vnde.*

scor-

scorpiones, & alia monstra, quæ ex excrementis illis levissimo calore partium et humiditate enascuntur et corrodunt partes, et hinc spiritus sensus verissimum organum, et instrumentum dolet summo opere. à causa continua et perenni negotium illi perenniter faciente: hæc est verissima causa materialis inveterati doloris ipsius capitis, efficiens vero causa est, ipse spiritus animalis vivificans partes capitis, easque sentientes faciens.

Cura inveterati doloris ipsius capitis.

Cura inveterati doloris capitis in quibus consistat,

Totius curationis cardo inveterati doloris capitis consistit in auferenda materiali causa ipsius doloris, et roborando spiritu nostro animali in se ipso primo sentiens, et patiens dolorem, et secundo communicante ipsum dolorem partibus omnibus quibus præest, et dolet, in ipsis. Vt ergo auferatur causa materialis ipsius doloris, expurganda sunt excrementa illa omnia acria, salica, pungentia et vrentia sæpe sapius, quæ ex errore coctionis alimentorum in capite enascuntur, expurgabuntur ergo omnia illa excrementa antimonio nostro præparato vel croco metallorum vel vivo hæmetico, sequenti methodo præparato. ℞ vini optimi albi. ℥iij. cinamomi optimi pulveris hæmetici nostri grano octo, vel croci metallorum tantum maneat in infusione per noctem integram cras mane filtretur, filtrato claro et limpido adde sympi violacei, aut sympi capillorum veneris nisi fiat potio

Purgatio inveterati capitis doloris curans tuto cito & jucunde.

gratissima et suavissima in summo mane, cum custodia et regimine, at eis propinanda.

Iteretur bis vel ter hæc potio secundum vires ægrotantis et secundum copiam excrementorum expurgandorum deinde expurgato capite lavetur totum caput summo mane frigida fontis aqua, in valde robustis corporibus, in aliis vero tepida lavetur aqua deinde per caput purgium nostrum superius præscriptum primo capite de dolore capitis purgetur caput summo ter aut quater in die parum hujus capitis purgii per nares insufflando odoribus deinde gratissimis consoletur cerebrum rosas violas ambro et moscho, si non cesset his remediis peractis dolor, crudele aliquod animal productum in quadam cavitate capitis, ubi potissimum dolor virget suspicandum est, et perinde de trepano est cogitandum, et eo ipso pars illa capitis aperienda est, ut tollatur illud animal, cavendum tamen ne trepanum apponatur super suturas capitis, nam etsi dolor esset in ipsis futuris nihilominus tamen, longe ab ipsis futuris, est applicandum trepanum et eo ipso aperiendum est cranium, deposito prius pericranio, vulnere cruris forma in ipso pericranio prius facto, et periosio eum cauda spatulæ deinde sublato, ut super cranium nudum et periosio denudatur apponatur trepanum sublata deinde parte cranii tegenda est linteis essentia menthe aut calameti aut conermatinis madidis vel spiritu vivi mirra

Caput purgium mirra est inveteratis capitis doloribus.

Quid observandum in trepano.

*Balsamum
sulphuris
qua via pas-
setur.*

vel thure impregnato, sic animalia illa excrementis alimēti producta, foras eijciuntur aperto cranio tū odore ipsarum essentiarum & facultate expultrice ipsius spiritus, & erecto illo animali consolidandum est vulnus, quod solis illis topicis remediis, spiritu cilicer vivi thure mirrha impregnato peragitur, potest superponi emplectum de betonica dissolutū cum spiritu vivi in vnguenti consistentiam, vel balsamum sulphuris quod sequenti fit methodo ℞ olei communis olivarum lib. I. sulphuris flavi ℥ I. bulliant simul in vase fictili donec oleum rubescat ut sanguis de inde auferatur ab igne dū adhuc calet adde ceræ optimæ novæ ℥ .III. therebentinæ ℥ II. thuris mirræ & aristologiæ rotundæ & negocianæ inpulverem redactori an ℥ I. miscentur simul dum adhuc calet, & fiat linimentum, de quo tractetur vlcus seu vulnus capitis, & Deo dante brevissimo tempore ad cicatricem conducetur, laudatū, & omnia etiam vulnera cum eo balsamo tutissime, & jucundissime, ad cicatricem brevem conducuntur, & sic curantur dolores capitis inveterati quicumque, & hæmicrania ipsa, de qua particulare caput, non est faciendū cum hæmicrania curatur medicamentis supra allatis, & solius frigide fontis aquæ lorione, cum calor naturalis ipsius capitis, & ipsemet spiritus refocilletur admodū repercussione ipsius caloris externi, intus facta, & per antiperistalsim ut ita loquar sic augetur calor naturalis ipsius capitis

*Hæmicrania vera
sua natura*

& fortior perinde fit spiritus, vnde fortius propellitur foras causæ materiales ipsius doloris ab ipso met spiritu expellente & ab ipso dolore se vindicare volente. Vnumquodq; ense ipsū defendit & cōtervat adversus suos naturales hostes & inimicos.

De dolore dentium.

CAPVT III.

Alimentum proprium & innatum dentium sæpe sæpius depravatur & degenerat in excrementum aliquando acremordax & causticā pungens & corrodens vnde spiritus quo vivificantur dentes sibi dolore inesse perferunt, est enim, dolor dentium passio & affectus præter naturam ipsius spiritus qui dentē vivificat, ab excrementis præter naturam quæ ipsum spiritum præter naturā afficiunt, vnde dolor fit in dentibus & non a pituita nec ab utraq; bile per vapores ascendentes in caput, et hinc in fauces in dentes in gengivas descendentes ibiq; dolores facientes quod incidant in nervū radicibus dentium insertum eumque vellicans ac pungens vnde dolor acutissimus quod merum commentum est, nam non datur pituita in corpore nec utraque bilis ut probatum est in præfatione huiusce operis, & quod ex alimento nostro alteratur, & corrumpitur abire non potest in pituitam & utramq; bilem cum tempus, locus, & agens, mutant corruptum, in varias res distinctas diversas, secundū varias alterationis & corruptionis vires quod tamen ex doctrina Galenica, non fieret si semper ex pituita, & vera

*Alimentum
dentium de-
generat ali-
quando in
excrementū
ex quo dolor
dentium.*

*Dolor den-
tium quid
proprie sit.*

qua

*Si humor ej-
set in corpore
& corruptum
peretur non
mereretur
nomen hu-
moris cor-
rupti.*

*Dolor den-
tium unde
au geatur
minuatur.*

*Curatio do-
loris unde
dependat.*

que bile alimentosa exoriretur pituita & bilis utraque corrupta, si enim corrumpantur hi humores, postquam corrupti sunt non merentur amplius nomen horum humorum, quod distinguantur toto cælo per corruptionem, ab ipsis humoribus non ergo dolor dentium provenit ex his humoribus corruptis & alteratis, cū nullo pacto reperiantur in corpore, nec reperiri possint, sed tantum excrementa quamplurima, quæ ex vnicolatice, seu vnicohumore alimentitio per corruptionem eius & alterationem ortum habent quæ quidem excrementa variantur & distinguuntur secundum tempus & loca in quibus putrescunt & ex varietate & distinctione spirituum horum excrementorum variantur etiam morbi & dolores ab ipsis provenientes sic dolor dentium variatur, vel major & acutior vel minor & obtusior fit secundum excrementum magis pungens vel minus spiritum nostrum lacerans facili autem via & methodo curatur hic morbus & dolor medicamentis ex chymicorum desumptis.

Curatio doloris dentium.

TOta dentium doloris cura dependet ex ablatione excrementorum acrim & mordacium spirituum dentium lacerantium, sublata enim causa tollitur statim eius effectus, vel in mutatione horum excrementorum nam sæpe sæpius impurgato corpore & capite vel partibus dolore affectis, cessat dolor, nec credit, quia excrementa illa acrima mor-

dacia, & caustica dolorem inferentia, mutantur & alterantur à suis qualitatibus causticis et mordentibus, itaque cum non amplius acrima sint, et mordacita ac caustica, necesse est ut dolor cesset, mutantur autem illa excrementa, oppositi, remediis causticis et mordentibus aliis, quæ mordacitatem, et acridinem excrementorum extinguunt, ut solet contingere in appositione aquæ fortis olei vitrioli olei sulphuris, olei camphoræ, olei caryophyllorum cinnamomi, olei ligni juniperi rectificati, et ligni gaiaci, vel olei et essentia thimi calamiti origani, pipetis gymgiberis, & Satureiæ essentia quæ ad miraculum usque dolores dentium mirifice sedat, guttulis nonnullis harum essentiarum perficitur dens dolens, et gingina, et imponitur guttula etiam auribus ut caput excalescat, et roboretur spiritus et fiat fortior, ad expellenda illa excrementa, quæ illi nocumento sunt hisce remediis non inveni meliora ad dolores dentium sedandos, adhibentur rasmen narcotica remedia, summo opera, quæ per somnum stupefaciant spiritum nostrum, et indolentem reddunt, at qui hisce remediis anodinis ut vellent eos ipsos monso, ut prius purgent caput et ipsum corpus, mercurio dulci sequenti modo. *℞* mercurii dulcis digredii vapore et nido re sulphuris ardentis preparati et aqua rosacea soluti gratia sex, conferva violarum *℞i*. hisce fiat bolus, detur mane regimine et custodia de-

Dolor dentium cessat, mutatu excrementu ta dem dolorem ferentibus.

Essentia Saturei miraculum doloris dentium.

Purgatio doloris dentium

Super fetaræ

Laudanum paracelsi nec anodinis sumam.

*mandatum
paracelsi nec
anodinum su-
mam.*

inde vtatur anodino summo sequen-
ti methode preparato. ℞ opii terre
facti super laminam ferream calidā
donec optime siccoetur opium ℥ij.
deinde dissolvatur aceto rosaceo
huic opio dissoluto adde confecti-
onis aliterines & hyacinthinæ an ℥j.
theriacæ optimæ pulvis electuarii
diarhodonis abbatu ℥j. moschi &
ambari an grana sex salis margarita-
rum & corallorum an ℥j. misce opi-
ata satis dura vitreis vasis conservan-
da, ad vsus, cuius dosis est grano-
rum decem, fiat pillula vnica pon-
deris decem grauorum, detur tem-
pore somni post purgationem cor-
poris, & sic evanescunt dolores
dentium imo & dolores omnes, alii
quicunq; sint, colici vel artherici.

*Curatio do-
lorū omniū*

De dolore aurium.

CAPVT IV.

*Dolor auri-
um vnde
fiat.*

In cavitate cerebri circa aures in in-
terioribus earum partibus, fit dol-
lor acutissimus aliquando a tumori-
bus præter naturam qui in his parti-
bus, progignuntur ab excrementis,
quæ inibi demandantur ab spiritu
sanitatis nostræ æconomio ibique ca-
lore & humiditate partium putref-
cunt, & converuntur in pus, quod
foras exiens rupto tumore, dolorem
conspicit itaque dolor aurium nihil
aliud est, quam affectus præter na-
turam aurium ab excrementis ipsi-
us cerebri putrescentibus & sæpe

*Dolor aurium
quid sit.*

sæpius tumorem præter naturam ex-
citantibus ibique spiritum aorium
lacscentibus & cum dolore afficien-
tibus fit spiritus siquidem tensus or-
ganum, & instrumentum dum ab
excrementis præter naturam affici-
tur non potest ipsa excrementa pati,
quin doleat, quin acria sint & mor-
dacia, & cum corruptuntur & al-
terantur quibus continentur, vnde
spiritus harum partium propter cor-
ruptionem suarum partium dolet
maxime, donec corruptio abierit, &
quod illi dolori, est, eiecerit ac foras
expulerit non minus dolet spiritus
in aliis corporis partibus, dum excre-
menta alimenti putrescunt & faci-
unt tumorem aliquem, quam in au-
ribus, in his enim vt in aliis corporis
partibus, excrementa, ab alimento
separata putrescunt, & alterantur,
& abeunt in tumores, vbi pus fit &
sic scandescit spiritus, & inflamma-
tur pars scandescente spiritu ipsius
partis, fixo & permanenti, spiritus
enim influens sæpe sæpius non scan-
descit, etsi pars ad quam influit scan-
descat, nisi in magnis & perurenti-
bus valde inflammationibus tunc
enim temporis influens spiritus, vna
cum fixo & permanenti spiritu scan-
descit, & refluxu suo ad cor, inflama-
mat sedem cordis, vnde febris exori-
tur, per totum corpus, scandescit
& inflammato influente spiri-
tu, qui cum totum corpus permeat
& penetrat, inflamat etiam singu-
las corporis partes, quibus influit,
quod quidem clarissime ostendimus
tractatu

*Spiritus sem-
per dolens ab
excrementis
ipsam lac-
sentibus que
spiritus in-
terni ipsorum
excremento-
rum habent
anim omnia
suis spiritus
beneficio qua-
rum agunt
in spiritum
nostrum &
sic ipsum a
giant.*

*Spiritus cor-
dis inflam-
matur in
flammato
spiritu influ-
ente partu-*

tractata nostro de febribus, ibi autē
sufficit: ut manifestemus quā rati-
one inflammantur aures ex dolore,
& ab excrementis in ipsas aures de-
missis & unde dolor exoritur, quod
quidem satis admodum manifestū
& clarum fecimus omnibus Medi-
cinæ candidatis, superest jam cura-
tionem doloris aurium declarare.

Curatio doloris aurium.

Curatio do-
loris aurium.

TOta doloris aurium curatio de-
pendet, ex sublacione causarum
materialium ipsius doloris, & in ro-
boracione spiritus dolorem patien-
tis tollantur causæ materiales & oc-
casionales ipsius doloris. mercurio
dulci superius capite de dolore den-
tium descripto, qui quidem mercuri-
us per tres dies summo mane seju-
no ventriculo assumi debet eadem
methodo ac via, qua in superiori ca-
pite assumptus est deinde caput est
roborandum anodyno summo, seu
laudano paracelsi capite etiam supe-
riori descripto & eadem dosi est as-
sumendum & interim in ipsas aures
instillandum est balsamum sulphu-
ris, vel essentia Saturejæ, ut ipsa pars
dolens roboretur, & si sit aliquid tu-
moris, rempator & ex ea pars rupto
tumore. & si agrotantes sanguine
turgeant mirandos est sanguis, ex
cephalica parte dolentis, & ex venis
frontis, & temporum ut fiat revul-
sio sanguinis, ad partem dolentem
accurrentis, & sic ad aucto sanguine
excrementoso, ac rescit dolor ac-
crescente causa, & perinde mittem-
dus est sanguis, ex his partibus ut si-

In aurium
dolori satis
quis mitten-
dus est sanguis.

at revulsio sanguinis ad partem affe-
ctam accurrentis; ita enim tumor di-
minuitur & ne fiat impeditor &
causæ doloris diminuuntur, & cen-
sim cessat affectus purgato corpore,
& capite caput purgio nostro, deseri-
pto capite primo hujus operis, in cu-
ratione doloris capitis, & si hisce re-
mediis peractis consistat, adhuc affe-
ctus, recurrendum est, ad sudorifi-
cum summum nostrum quod se-
quēti methodo paratur stanni an-
glici lib. liquetur in sigillo & post-
quam fufum est auferatur ab igne,
& proiice intus mercurii cru-
di optimi lib. & fiat à malgama huic
amalgamati trito, adde mercurii
sublimati libram vnam, & permisce-
simul in mortario marmoreo cōtun-
dendo & retortæ forti inde pulve-
rem hunc, & distilla levissimo igne
einetum, distillatur enim igne levis-
simo aqua perclara, quæ recipienda
est recipienti infundo cuius sit aque
communis stillatitiæ lib. v. Postquā
omnis liquor stillaverit & retorta re-
frigerit si non sit rupta, illi eidem
retortæ super infunde aquam omnē
recipientis, cum liquore stillato cō-
iunctam, & super cineres calidos, re-
pone ut materiaque remāsit in retor-
ta fundatur & liqueat cū ac aqua
ibi tunc temporis separatur amalga-
ma stanni & mercurii à capite mortuo
quod cum salis stamini sapiat natu-
ram liquatur turbida cū aqua liquo-
re recipientis ideo filtranda est aqua
illa ut clarescat solutio salis stau-
ni, per filtrum cartaceum infundi-
bulo aliquo vitreo stabiliē dū ne à
pondere

Si sudorificum
magnum esse
stanno parat-
um.

pondere ipsius aquæ rumpatur fil-
trum, postquam clarificatus est li-
quor, distillandus est igne cinerum
in retorta vitrea nitida, & nova, post
quam stillatus est liquor iterum fac-
cisæ, & magnati in fundo retor-
tæ superstiti est reddendus vt dissolvat
magna illud, quod iterum filtra-
ndum est, & iterum distillandum &
hoc quater aut quinquies est repe-
tendum donec sal in fundo retortæ
superstes album sit tunc temporis dis-
solvendum est, cum suo stillato li-
quore, & postquam dissolutum est
& filtratum, imponendum retor-
tæ vitræ quam maximæ, in fundo
cujus sint salis vitri perquam opri-
m ʒvj. & statim imponendum est,
& jungendum retortæ maximum
recipiens, nam hæc materia ebul-
lit maximè & sublevatur materia,
& exit foras cum vento & impetu
maximo, & nisi recipiens sit ma-
gnum & retorta maxima perditur
tua materia, ebullitione transacta,
quæ fieri solet super cineres repi-
dos, collocata ibi retorta, stillan-
dus est liquor omnis, ad siccitatem
vsque materiæ quæ in fundo retor-
tæ albissima est quæ quidem sine vl-
la alia præparatione, & lotione su-
dorifera est, & dosis eius est, grana
quatuor aut sex in aquis sudorificis
vlmarie cardui benedicti, & scabi-
osæ. hoc sudorifico infiniti curan-
tur morbi ideo non reperemus ip-
sum sed ad caput istud remitemus:
dolores ergo purum curabuntur,
hoc sudorifico, & dabuntur ægro

*Sudorificum
maximum
stanni.*

tanti grana sex hujus pulveris in ʒj.
aque vlmarie, et cooperietur eger in
lecto quam maxime, & sic sudore
transacto liberabitur à dolore suo.
Hocque ter aut quater repetendum
est, donec dolor omnino cessaverit
sic enim natura ipsa liberat se, à do-
lore aurium & dolore capitis, excita-
tis sudoribus, excandescente calo-
re & spiritu suo innato & primige-
nio, vt cuilibet experientia ipsa sit
manifestum.

*Sudorifico
stanni curat
tur dolores
omnes.*

De vertigine Capitis.

CAPVT XVI.

Vertigo capitis dicitur, cū omnia
circumagi & gyrari videntur
sed tamen nihil est ejusmodi, at
omnia firma stant, & corpus, &
reliqua cuncta fortis astantia firma
sunt, & nullo pacto in gyrum ver-
tuntur sed gyrari videntur hoc au-
tem fit cum excrementa alimenti
nostri vaporabiliter ad caput as-
cendunt hæcque ab spiritu nostro
vitali in fugam vertuntur et dum fu-
giunt spiritus nostri pugnam, et cer-
tamen, in gyrum vertuntur in cavi-
tate cerebri et in pupilla oculi no-
stri, vbi videtur hæc gyratio nam
hæc rotatio non in cerebro videtur,
cerebrum enim non videt, sed ocu-
lus tantum, si ergo rotatio, et in gy-
rum versio conspiciatur in oculo fi-
eri oportet propria et non in cavi-
tate cerebri, nisi turbata imagina-
tione quæ repræsentat vnde etiam
tenebræ,

*Vertigo quid
proprie sit.*

*Falsos illos
motus ani-
mo nostro.*

*Vertigo un-
de fiat.*

*Ebrii omnia
gyrari vide-
tur unde.*

tenebræ, aut spectra rubentia oculis obijciuntur, ex vertigine quod signum evidentissimum est, hoc est vitium in imaginatione & in pupilla oculi, in cristallino humore fieri debere, vbi vaporosa excrementorum tenuis quædam substantia, permiscetur spiritibus animalibus, qui caput & oculum viviscant, & visiones in oculo faciunt, quæ quidem excrementosa substantia, dum eterogenea est ab ipso spiritu vitali & animali illi permisceri non potest imo eliminatur ab ipso spiritu, & in fugam vertitur itaque per capitis concava oculum & pupillam oculi gyrat, & sic omnia videntur gyri & circumrotari, & sic fit vera vertigo, quæ quidem est affectus proprius & innatus capitis, & hinc phantasiæ & oculi, miror quod adhuc medicorum aliquis hoc non animadvertit. Definimus ergo vertiginem, affectum præternaturam oculorum & cerebri, & læsæ imaginationis ab excrementis subtilibus, in cerebrum & in pupillam oculi, & Cristallini humoris substantiam dimissis, quæ dum fugantur ab spiritu nostro, vertuntur in gyrum in rotundo certaminis hujus loco, & sic vertigo patatur. donec hæc excrementa abierint foras, & expulsa fuerint. Ut solet fieri in ebriosis & vino madidis vapores, & spiritus vini incocti caput ascendunt, ibique imaginationem lædunt & per nervos opticos in oculum deferuntur, & in humorem Cristalli-

num deportantur, ibique cum non sint de substantia spiritus animalis & vitalis, permisceri non possunt cum ipso spiritu, itaque spiritus, eos ipsos vivi spiritus crudos & incoctos aggreditur, & in fugam vertit & ipsi dum persequuntur ab spiritu animali, in gyrum vertuntur in loco illo rotundo, & sic externis omnia videntur in gyrum verti, quod interiora in gyrum vertantur in capite & in pupilla oculi, & præcipue in Cristallino humore imo & ipse Cristallinus humor in ipso certamine commoveretur & in gyrum vertitur ab ipso met spiritu animali quo vivificatur, & ipsemet spiritus gyrat unde necesse est, ut omnes species externæ, visibiles in gyrum etiam vertantur, ut clare admodum conspiciatur in speculo, quod quidem dum commoveretur, & gyrat, tota domus & ea omnia quæ in speculo representantur commoventur, & gyrant, & sic fit in capite & oculo nostro: species visibiles representantur in humore Cristallino, tanquam in speculo si humor Cristallinus moveatur & gyrat, moventur & gyrant omnes species visibiles quæ in eo humore Cristallino representantur & hæc verissima vertiginis causa habetur quæ in capite & oculo fieri necesse est turbata & læsa imaginatione ab excrementis subtilibus caput ferientibus & partes visionis & imaginationis, nostræ, & sic excrementa illa subtilia necesse est ut caput ascendant vaporum more &

Species visibiles representantur in Cristallino humore.

Dd

sape

sæpe sæpius in ventriculo stabulantur et vomitu solo ejiuntur vt ex sequenti curatione fiet manifestum in quo vomitu sunt certissima vertiginis cuiuscunque remedia.

Curatio vertiginis.

Curatio vertiginis.

Curatio vertiginis dependet ex sublatione causarum materialium, quæ caput et oculum nostrum et partes ejus ex quibus visio celebratur in gyrum vertunt, ea que ipsæ causæ materiales vertiginis in gyrum quoque vertuntur, hæc autem sublatio dependet ex purgatione potissimum ipsius capitis, et ventriculi nam purgato toto capite et ventriculo expurgantur et excrementa quæ in illis continentur, & quæ in parte cerebri demandantur ab ipso capite et ventriculo sic autem hæc purgatio, per salem vitrioli vel per antimonium nostrum superius allatum et per mercurium dulcem, spagyricè præparatum, vel sequenti arcano, et extracto ellebori albi, quod sequenti methodo fit. Radicis ellebori albi lib. reducatur in pulverem tenuissimum deinde maceretur in aceti stillatitii lib. 3. per octo dies in vase vitreo optime clauso super cineres calidos transectus hisce diebus fiat expressio fortis et filtretur per cartam bibulam deinde distilletur lente in alembico vitreo ad mellis consistentiam deinde extrahe cum eodem aceto stillatitio tincturam ex pulvere sequenti, ꝯ electuarii diarrhodonis

Arcanum radicis ellebori purgans.

abbatis ꝯ. alore hepaticæ ꝯ. cinnamomi optimi 3. Caryophyllorum 3j. moschi, et ambari grisei ana grana orto fiat pulvis ex omnibus, ex quo extrahatur tinctura beneficio aceti stillatitii repetiti ꝯ. cohotis donec nihil tincturæ amplius extrahatur ex illo pulvere extracta tinctura conjungatur cum extracto elleborino, quod in fundo alembici remanet, permisce optime et extrahe quidquid aceti poterit extrahi per distillationem levem, donec in fundo remaneat extractum ellebori albi cum tinctura conjunctum, ad consistentiam salis duram vt ex eo possint fieri pillulæ ponderis granorum decem aut duodecim. hæc pillulæ expurgant caput mirifice et ventriculum vbi potissimum est focus et nidus ipsius vertiginis et sine vilo convulsionis metu et labore nullo corrigitur enim elleborus aceto stillatitio summopere, quia dissolvit ipsum, et in dissolutione sua amittit quicquid habet veneni, vnde alteratur summopere. Quidni corrigetur elleborus cum et antimonium, et mercurius sublimatus aceto illo stillatitio, summopere corrigantur, ita vt benignissima fiant medicamenta, vt experto cuique chymicorum fit manifestum, hæc solæ pillulæ tuto cito et jucunde curant vertiginem: possunt post purgationem ternam aut quaternam harum pillularum, vti ægrotantes vertiginosi, capitis purgio nostro capite primo de curatione doloris capitis declarato, etc.

Elleborus corrigitur aceto.

to, etc.

*Vertigo qua
via radice-
tus evanes-
cat.*

*Ex vertigi-
ne saepe fit
mania.*

to, & sic totaliter evanescet vertigo, & radicitus expelletur nec est mendum vlllo pacto, vt transeat in epilepsiam vt saepissime fieri assolet ex vsu medicamentorum vulgarium, & trivialium, quæ cum non curent morbum hunc, & radicitus tollant eius causas tandem radicanur in capite & ventriculo fixantur, ita vt non amplius incidant in oculum & sic pariunt epilepsiam, vel aliquando melancholiam, & maniam spectra enim illa rubra quæ videntur, & circumspectantur, hæc indicant, materia enim hæc inflammatur, & concipit ignem, & fit mania inflammatis spiritibus ipsius cerebri de quibus suo loco peculiari, de mania, & melancholia tractabitur.

De phrenitide.

CAPVT VI.

*Phrenitis
quid proprie
sit.*

*Febris ubi
incipiat in
phrenitide.*

Phrenitis est proprie inflammatio & ignitio spirituum animalium in cerebro, vnde inflammatis & ignitis spiritibus fit delirium fit febris continua, & ardens & sunt vigiliæ sine vlla intermissione, vnde hæc omnia symptomata febrem consequuntur, & febris primo incipit, cum excandescat spiritus vitalis in ipso corde, deinde consequenter, in nonnullis febribus & in ægrotantibus quibusdam ignescunt etiam spiritus animales in cerebro, & tota Palladis domus exardescit vnde phrenitis & delirium il-

lud, cum vigilia non intermittens & febre conuua, non potest enim anima causæ potissimum materiales huiusce febris quæ symptomata hæc progignit, sunt excrementa alimenti nostri, quæ in igneam degenerant substantiam, & calidam valde, per alterationem suam & corruptionem quæ cum calida sint, & igneæ naturæ, totum sanguinem perturbant eumque inflammant & perinde etiam inflammatur & ignescit etiam spiritus sanguinis vnde etiam ignito spiritu & inflammato, ignescit & inflammatur propria domus ipsius spiritus: sic cor exardescit & ignitur, & totum perinde corpus exardescit, & nihil mirum deinde, si excandescente toto corpore & exardescente, vna cum spiritu suo vitali, exardescat etiam, & excandescat cerebrum vna cum spiritu animali, vnde phrenitis tunc temporis producit & vigilia non intermittens, hoc tamen in omnibus febribus fieri non solet quia etsi inflammatur cor, & spiritus eius vitalis nihilominus dum ita est inflammatus et excandescit ab excrementis igneis quæ in sanguine continetur cerebrum conscendit, corpore cerebri frigiditate inorta et humiditate sua, temperantur et frigescunt moderate hi spiritus, ita vt in nonnullis febricitantibus non intercurrat phrenitis propter innatam et naturalem cerebri frigiditatem et humiditatem qua pollent itaq; quamvis cor exardescat et spiritus eius, non inde excandescit cerebrum et spiritus eius ani-

*Ignito spiritu
ignescit
& totum
corpus.*

Quare in omnibus febribus intercurrat delirium & phrenitis.

Dd 2 malis,

malis, propter innatam & naturalē in quibusdam cerebri humiditatem & frigiditatem, quæ exandescētes cordis spiritus in cerebrum conſcendentes temperant & frigerant aliquatenus, vnde omnia in cerebro parata fiunt, & anima functionibus suis naturalibus vitur, temperatis & moderatis suis animalibus spiritibus hæc est verissima causa phrenitidis, ut cuique meditati fiet manifestum nō vapores ex vtraque bile in caput ascendentes, cum hi caput non pertingant nec ejus functiones & actiones inturbare queant nō enim eorum vaporum est, actiones morbosos facere posse, cum & sanas, & legitimas naturæ actiones peragere nequeant, solius hoc est spiritus vnde spiritus læsus, suas quas peragere debet actiones & functiones naturales, depravatas & læsas faciat oportet nec est insurgendum bilis vtraque præter naturam in corpore & sanguine corrupta lædere potest spiritum & ipsum exardescere, cum calida sit & ignea vtraque illa bilis, hoc tandiu refutatum est in præfatione nostra, & adhuc clarius respondemus huic objectioni, dicendo, ex sanguine alimento nostro homogeneo, non posse aliquid per corruptionem & alterationem illius fieri, simile quod respondeat vtrique bili, nam quod exardescere potest, & inflammare spiritum nostrum, oportet ut sit tenuissimum, aerium & spirituosum naturam spiritus redolēs, vtraque autem bilis est, quid crassū

& materiale, terreum potius quam igneum, vnde inflammare non potest spiritum nostrum, nec totū corpus nostrum penetrare, ut partes nostras omnes lædat propter suam crassitiam & molem terrestrem, quod in tractatu de febribus Deo dante clarissime demonstrabitur, materia enim febrilis oportet, ut sit tenuissima, ut permeet poros corporis omnes ibique spiritus exagitet & inflamet, vtraque autem bilis, non est tantæ tenuitatis, & subtilitatis, ut totum corpus permeare possit. Itaque causas nostras materiales phrenitidis nostræ collocavimus potius, in subtilissima & tenuissima excrementa sanguinis nostri substantia quæ spiritus naturam habeat & essentiā, vnde facili via totum corpus permeat, & spiritum nostrum exagitat & inflamat & cum inflammatis & ignitis spiritibus caput nostrū ascendit & ibi spiritus animales cerebri ipsius etiam inflamat & accendit unde phrenitis ortum habet & vigiliæ, quæ phrenitidem comitantur. Quibus notis causis remedia sequentia adhiberi possunt ut tollantur hæc mala & redeant spiritus animales & vitales, ad suam innatam & naturalem temperiem.

Curatio phrenitidis.

Ignescētes hi spiritus, & suo præter naturam calore sacram palladis arcem accendentes compesterdi sunt & moderandus ac temperandus est eorum calor, evocatis & eliminatis spirituosis excrementosis substan-

Vtraque bilis est crassa & non tenuis, vnde totum corpus penetrare nequit.

Actio dependet ab spiritu.

Ex corrupto sanguine fieri non potest bilis.

Curatio phrenitidis vera.

*Sanguis mit-
tendus est in
phrenitide.*

*Vrina unde
tingantur
flavo colore*

*In phreniti-
de unde al-
bescant vri-
nae.*

substantiis hos naturales spiritus no-
stros inflammantibus. Itaque occur-
rente phrenitide in adolescente Eu-
sarco & sanguine pleno, audacter
mittendus est sanguis nam vna cum
sanguine exeunt foras & pellenda
sunt hæc excrementa sanguinis spiri-
tuosa ignea & calida quæ spiritus no-
stros excalfaciunt & accedunt; focus
enim et nidus ex quo sæpè sæpius as-
cendunt hæc excrementa spirituosa
ad cerebrum est mesenterium ob-
structum, à liquida tinctura stercoreis
nostri, quod quidem stercois liqui-
dum ex extremis et vltimis intestinis
ab ipsis venis meseraicis exsurgitur
et vna cum sanguine miscetur, et to-
tum sanguinem inficit, sua sulphu-
rea et inflammabili substantia, ni ab
spiritu sanitatis nostræ œconomio, et
sua facultate expultrice, foras propel-
latur per vrinas unde tinguntur et
colorantur vrinae suo naturali colo-
re flavo, vel rubro febrisi adau-
geatur illa tinctura liquidi stercoreis,
unde escandescit totus sanguis, et spi-
ritus, et hinc ascendit etiam cerebrū
et transfertur illa tinctura liquidi ster-
coreis, à sanguine in cerebrū, et hinc
albescent vrinae in phreniticis ægro-
tantibus quod tinctura illa ignea et
rubra demandetur ad caput, et cere-
brum, nec iam per vrinas foras pro-
pellatur. Itaque secretum quam maxi-
mum est, in phrenitide, habere me-
dicamentum, de obstructivū vena-
rū miseraicarū et diureticum vt via
illa qua à natura ipsa propellitur li-
quidum excrementum patens et
aperta fiat, statim enim cessat hoc

symptoma februm ardentium, ita-
que post missionem sanguinis ex ce-
phalica vel basilica, ad quantitatem
sufficientem viribus et ætati ægro-
tis, statim est recurrendum ad medi-
camentum illud diureticum, et deo-
pilativum, est autem illud tartarus
vitriolatus qui variis modis præpa-
ratur apud chymicos at melior et pe-
netrantior est sequens, dissolvitur
cremor tartari subtilissimus in oleo
vitrioli non rectificato, nec à suo
phlegmate denudato, et detur ad
quantitatem coclearis vnius in ius-
culo bis aut ter in die, et interim pur-
getur corpus phreniticorum, si vires
sint ferendo, et sufficiant medicamē-
to sequenti. *Z* mercurii dulcis spagy-
rice præparati, diagridii vt superius
præparati capite tertio de dolore de-
ntium grana decem conservæ viola-
rum ℥j. misce fiat bolus datur cum
regimine et custodia, vel dissolvantur
hæc omnia cum sympio rosaceo,
et violaceo, vt commodius degluti-
re queant phrenitici hanc potionē,
purgato sic corpore, ad laudanum
deveniendum esse superius præpa-
ratum eodem ipso capite de dolore
dentium, et voranda est pillula vni-
ca ponderis granorū decem vel dis-
solvenda est hæc pillula cum aqua
rosacea, et propinanda tempore so-
mni sic conciliatur somnus, et tempo-
re et humiditate somni, temperan-
tur spiritus accensi, qui phrenitidem
operantur, confert etiam summo pe-
re excitare strenuamenta caput pur-
gio nostro quia natura accēsa foras
propellitur, et sic solatur cerebrum,

*Tartarus vi-
triolatus est
arcanū phre-
nitidis cu-
randa.*

*Purgatio
phrenitide
convenient-
issima.*

si hæc omnia frustranea sunt, & persistat affectus, est enim curatu difficilis hic affectus, quia inflammatus spiritus, & partes omnes cerebri, vix ad temperiem naturalem reduci possunt quin mors subsequatur, & præsertim cum à male curata febre, subséquatur phrenitis: deveniendum ergo est, ad ultimum arcanum phrenitidis curandæ, estque liquor mercurii acidus, qui sua penetranti facultate & frigida & humida natura, inflammationem illam temperat non solum in cerebro, sed etiam per totum corpus hic liquor acidus postquam ex mercurio sublimato, & amalgamate mercurii crudi cum stanno anglico æquali in pondere distillatur per retortam in frigidam aquam in recipiente contentam vel in acetum illud quod ex lotionne pulveris hæmæticæ elicitur, melius distillatur hic liquor acidus valde, septena distillatione reificatus & opio torrefacto in eo dissoluto impregnatus, est arcanum curandæ phrenitidis, datur ad decem aut octo guttulas in sympto violaceo vel papaverino tempore summi & sic ea gratissima potione temperatur cerebrum & spiritus eius imo febris evanescit, quod & causa febrilis materialis pereat & destruat, illo acido mercurii opiato laudanum vitrioli etiam tuto ad curandam phrenitidem.

Liquor mercurii acidus est summum phrenitidis arcanum.

Laudanum aliud gratissimum phrenitidis summum arcanum.

De Apoplexia.
CAPVT IV.

Apoplexia natura incognita à Galen.

Galenus cæterique omnes medici qui ipsum sequuntur asserunt Apoplexiam esse obstipationem &

obstructionem quarti cerebri sinus, à pituita crassa & glutinosa quæ quartum hunc cerebri sinus initio spinalis medullæ à cerebello incipientem subito irruit & replet & suarepleione, instantanea fit apoplexia, natura siquidem nolens, aut saltem non valens retrahere, aut reducere ejusmodi pituitam, eo semel delapsa fatagit saltem quantum potest, in alterutrum latus illius medullæ canalis deponere, vnde consequenter fit paralytis illius lateris in quod deponitur illa pituita. Commentum sane ridiculum; nunquam enim quartus ille cerebri sinus pituita repletur, vnaquæ repletus in apoplexia repletus est fuerant enim multi medici si de digni qui Apoplecticos, mortuos dessecuerunt & quartum illum cerebri ventriculum vacuum omnino omni humore reperierunt, non fit enim Apoplexia tali modo & via, sed è contra vacuum manet omnino quartus ille cerebri ventriculus, & sinus, sed viscera interiora replentur, & canales, quibus datur commercium spirituum vitalium & animalium inter partes superiores & inferiores, commercium hoc intercluso fit apoplexia, commercium hoc inquam quo partes superiores ab inferioribus vitalibus, & inferiores animalibus spiritibus faventur, percluditur humoribus crassis, & viscosis, & glutinosis, & nullo pacto pituitosis vnde perclusa illa via statim apoplexia exoritur & moritur æger, nisi cito via illa expediatur & libera fiat, ab illis humoribus excrementitiis & præter

leno & à Me dieo omnibus Galenū sequentibus.

Apoplexia ut fiat vera.

suffocantiqua via ut reddi scèdi in vitâ

Aqua suffocati ut redeant in vitam

Apoplexia ut fiat.

Quid in corpore constituit apoplexiam.

præter naturam, quæ viam illâ præcludunt: ut patet in strangularis in quibus corda & ligamine illo quo strangulantur viæ illæ quibus spiritus vitalis cerebrum ascendit, & viæ illæ quibus spiritus animalis ex cerebro in partes inferiores descendit, præcluduntur, & sic vere moriuntur, nisi cito ruptis ligaminibus quibus illæ viæ animalium & vitalium spirituum præcluduntur illis citò succurratur, tunc enim temporis apertis illis viis, redeunt spiritus & eorū vitale commercium, hoc etiam videtur & conspicitur in aqua suffocatis, aqua siquidem rejecta quæ pulmones inundat & ventriculum sæpe sæpius in vitam redeunt, modo non diu in ipsa aqua suffocati permaneant, ratio in promptu est quod adhuc restiterint spiritus vitales & animales in corpore quibus si citò succurratur, apertis eorum viis & canalibus quibus vitæ commercium fit, tunc temporis vita adhuc persistit & fungitur suis officiis & muneribus, eadem plane via & modo fit in Apoplexia, excrementa alimenti nostri pedetentim & censum cogeruntur & accumulatur magna in copia aliquando in capacitate thoracis & pulmonem aggrediuntur & replent pulmonis omnes poros, & sic intercluditur via & commercium vitalium spirituum eū cerebro, & apoplexia, aliquando venæ & arteriæ colli intercluduntur, ab excrementis illis tenacibus viscosis &

glutinosis quæ ex cruditate & incocto alimento nostro parantur & viam pariter spirituum intercludunt, sæpe sæpius etiam viscerum inferiorum pori & meatus omnes intercluduntur ab ipsis hisdem excrementis ita ut detur interclusio spirituum vitalium; debet enim totum corpus nostrum perspirabile esse, ut detur communicatio illa spirituum alioquin vita persistere non potest, & sic etiam fit apoplexia, & non ex repletione quarti cerebri sinus.

Notandum præterea est quod extra excrementa illa obstructiva, & opilativa, apoplexiam constituētia, ipsa eadem excrementa, præter illam virtutem obstructivam & opilativam qua pollent, sunt etiam frigida narcotica qua peculiari virtute apoplectici afficiuntur, unde sterunt & sopore altissimo & inexcitabili afficiuntur, et hujus peculiaris virtutis et proprietatis ratione hæc eadem excrementa quibus turgent apoplectici veneni glacialis et summe frigidi naturam et essentiam induunt, quæ potissimum vi, sensu et motu privantur et velati mortui jacent: unde febris apoplexiæ superveniens optima est quod glaciale illud, ac frigidum venenum, sua caliditate solvat, et exterminet, unde etiam et calida omnia et summe pe-re tenuia, apoplexia profunt et sunt utilia, quod sequenti curatione omnibus fiet manifestum.

Febris apoplexiæ superveniens quære optimas

Curatio

Curatio apoplexie.

Curatio apo-
plexia tuta
& cisa ubi
confistat.

Curatio certa tuta jucunda apo-
plexiæ, consistit in sublacione
causarū materialium ipsius apoplexiæ,
nam cum apoplexia consistat in ob-
structione summa venarum & arte-
riarum, & partium omnium, quæ cō-
mercio spirituum vitalium & anima-
lium inserviunt & in veneno quodā
glaciali & summe frigido quod par-
tes illas summo opere constringit & gla-
ciat adeo ut spiritus vitales & anima-
les liberū & patentē non habeant, ad-
itum ad partes omnes ut eas ipsas su-
is vitalibus radiis illuminent & collu-
strent, ideo si quis cito tuto & jucun-
de curate cupiat apoplexiā has cau-
sas omnes tollat oportet non possūt
autem hæ causæ omnes citius & tu-
tius ac jucundius eliminari quam se-
quentibus remediis, imprimis refo-
cillandus est calor natus, qui glaci-
ali illo veneno, fere extinguitur, es-
sencia rotis marini & spiritu vivi al-
coholisato simul in æquali quantita-
te mixtis, & propinatis ad quantita-
tem ℥j. utriusq; ut excitetur febris si
fieri potest, deinde post horam à pro-
pinata illa essentia, provocandus est
vomitus data ℥j. salis vitrioli dissolu-
ta in ℥j. aquæ salviæ aut alterius ali-
cujus aquæ vomitivæ secretum
enim curandæ apoplexiæ in vomitu
consistit nā per motū illum quo ven-
triculus & pectus commovetur sursum
& deorsum, obstructio illa summa tol-
litur, unde vinum hēmericū summum
est in apoplexia arcanū, & flores an-
ti nonū & pulvis hēmericus, hæc
enim omnia summo opere profunt

In vomitu
consistit cu-
ra apoplexia

apoplexiæ curandæ, quod vomitum
excitent & excrementa illa omnia
viscosa & glutinosa glaciali veneno
infuncta foras protrudunt, idque ci-
to tuto & jucunde, cætera quæ com-
muniter præscripta reperiuntur in-
utilia experientia ipsa videntur, ut
frictiones, & ipsa sanguinis missio,
nisi corpus Apoplecticum sit v. lde
plhetoricum & sanguine turgeat quo
in casu, licet mittere sanguinem, ad
quantitatem salis maximā, alioquin
sanguinis missio accelerat mortē cū
corpus refrigeret & venenum illud
glaciale quo corpus congelatur
augmētet, aut saltem virtutem eius
propaget, diminuto calore nativo,
purgato corpore deinde devenien-
dum est, ad sudorificā maximā, illa
enim tollūt radicitus, ea omnia quæ
in apoplexia relinquuntur quæque
paralytum facere solent, si enim rite
purgentur corpora apoplecticorū,
& post purgationem ter aut quater
iteratam, sudorificis utantur, & sum-
mo opere sudent tunc nō incidunt in
paralytum, at ab apoplexia omnino
sublevantur, sudorificum illud quo
maxime sublevantur apoplectici est
sudorificum stanni superius declara-
tum capite 4. de curatione aurium,
accipiendum est ex illo, ad quantita-
tem granorum decem & permisceri
illa debent cum dragma vna essen-
tiæ salviæ & tantundem spiritus vi-
ni, optime rectificati, & simul mixta
propināda sunt ægrotanti, & statim
cooperiendus est æger quam maxi-
me, et omni arte tegulis, et aliis vasi
aqua bulliente plenis, illi provocan-
dus

Sanguis mis-
sus in apople-
xia cur accē-
leret mortē.

Sudorifica
in apoplexia
præferunt
à paralysi.

Sudor provo-
catur in apo-
plectico est
summum
arcanum.

duus est sudor, quo prolicito in tuto est æger, quocirca omni arte est exci-
tandus sudor, nec timendū est, à cali-
darum essentiarum exhibitione, cū
hæc omnia summopere proffit apo-
plexiæ curandæ, quæ febrem exci-
tare possunt & sudores.

De Hydrocephalo.

CAPVT VIII.

*Hydrocephalus quid sit
& unde fiat*

Hydrocephalus vt sonat ipsum et
vocabulum est capitis aqua, cu-
jus ratione caput, magnitudine præ-
ter naturam nimis accrescit. & collig-
gitur hæc aqua excrementosa variis
in locis, ipsius capitis, vel enim collig-
gitur inter pericranium & cutē quæ
pilis adornatur & valde carnosā est,
vel inter pericranium ipsum & cra-
nium, vel inter cranium & membra-
nas ipsius cerebri, & potissimum in
ter duram matrem & cranium ipsū,
vel inter membranas ipsas & cere-
brum ipsum, his omnibus in locis
excrementis alimenti nostri quod
capiti demandatur & depravatione
sua, & alteratione, aquam illam præ-
ter naturam constituitur hydroce-
phalus, calor enim debilis natus,
sua debilitate, alimentum proprium
capitis coquere non potest, & in sui
substantiam convertere nequit, ideo
id omne quod converti nequit in
substantiam, & alimentum capitis,
degenerat in aquosam substantiam
excrementitiam & cum expelli ne-
quit à facultate expultrice spiritus
nostri, sanitatis nostræ æconomi
colligitur in locis & capitis auctam
magnitudinem quæ hydrocephalus
dicitur, constituit,

Infantibus hic morbus, est fami-
liaris, & communis, cum excremen-
tis aquosis turgeat, cum plurimum
habeat alimenti, & paucum caloris
coctivi, & assimilativi unde alimen-
tum eorum copiosum degenerare
solet, in aquosam illam excrementi-
tiam substantiam, quæ cum non ex-
pellatur à facultate debili expultri-
ce, colligitur intra partes illas jam e-
numeratas, & hydrocephalum pa-
rit quæque nisi expellatur medica-
mentis propriis & specificis calorem
nativum infantium refocillatibus,
cito ad interitum vergit, sequenti au-
tem methodo tuto cito, & jucunde
curabitur hic affectus.

De hydrocephali cura.

Curatio hydrocephali in infan-
tibus adhuc lactantibus diffici-
lis admodum est curatu, quod infan-
tes sint, tenerissimi, & medicamenta
purgantia tolerant quocirca caute
admodum, & summa cum pruden-
tia cum his procedendum est, Topi-
cis solis fovendum est caput, vt ro-
boretur calor eorum natus & sic
per insensibilem transpirationem
evacuetur materia hydrocephali.
Topicum autem medicamentum,
quo solo caput infantium tenellorū
refocillari potest, & materia hydro-
cephali evacuari sic componi debet
℞ essentia roris marini & salvia ar.
ʒi. pulvis cinnamomi & nucis mo-
scatae an ʒ. caryophyllorum ꝑj. ceræ
ʒij. picis navalis ʒiij. fundatur & li-
quetur cæra & pix, his liquefactis ad-
de pulveres & ultimo infunde essen-
tias, dum adhuc tepet materia ne
E e evanescent

Hydrocephalus quibus familiaris.

Hydrocephali cura.

*Emplastrum
seu cerotū
hydrocephali
infanti
numtuto cu-
rans.*

evanescent essentiæ, & ex arte faceretur quod doraso capillitio applicetur capiti infantiū semel in die donec omnino detumeat caput quod si infantes sint fortes & robusti vt medicamenta purgantia sustinere possint, possunt purgari mercurio dulci spargyricæ præparato sequenti modo ℞ mercurii dulcis ℥j. diagredii cum succo liquiritiæ dissoluti & exsiccati grana sex, conservæ violarum ℥j. nisi fiat bolus, detur mane cum regimine & custodia artis, capitis purgio nostro etiam possunt per stornutamenta expurgari, vt expurgetur per nares & palatum materia hydrocephali per sudores & per yrinas potest expurgari hæc affectio per sudores sudorifico nostro propinato ex stanno & mercurio præparato, capite quarto de curatione doloris auriū declarato, per yrinas sequenti diurectico facili negotio expurgatur hæc materia ℞. nilii Solis ℥j. saxifragiæ & arestæ bonis an ℥ij. theribentiniæ venetæ ℥ij. mellis optimi ℥ij. spiritus vini rectificati li. i. fiat omnium distillatio in alembico vitreo in cineribus, ad siccitatem materiarum cave tamen ne conburantur materia, huius liquoris distillati ℥i. miscetur cum musculo pulli & detur mane semel in die, essentiæ etiam salvia guttulæ tres aut quatuor in iusculo pulli propinatæ conferunt valde ad curationem hydrocephali.

Essentia salvia est arianum hydrocephali.

Lethargus quid sit & unde fiat.

De lethargo.

CAPVT VIII.

Lethargus est profundus satis & alius sopor excitabilis tamen, cum

febre cū obliuione, & delirio cōvinctus ab excrementis cerebri frigidis & humidis aliquid narcotici veneni redolentibus ortū habens Lethargi causa non est intemperies frigida & humida cerebri, vt docetur communiter in scholis medicorum nam infiniti sunt qui frigida & humida cerebri intemperie laborant & tamē non sunt lethargici, causa vera & legitima lethargi sunt excrementa cerebri quæ ex alimento ipsius cerebri depravato & alterato, ortum habent frigidaque sunt & humida, & præter illam frigiditatem & humiditatem aquosam, qua prædita sunt ipsamet excrementa sapiunt aliquid veneni narcotici, & soporiferi, & beneficio cuius soporem illum, & somnū præter naturam inducunt, quod animales spiritus nimis in frigident & sua narcotica virtute inficiant, quod autem lethargum subsequatur febris, obliuio, & delirium, hæc possunt dari rationes, potissimū comitatur lethargum quod ab ipsis excrementis frigidis & narcoticis irritetur spiritus animalis cerebri & excandescat, vt illa eliminare & foras propellere possit, excandefacto & irritatur spiritus vitalis propter commercium vitale inter ipsos, & hinc excandefacto spiritu vitali, & excandescit domus eius nempe cor, & sic febris ortum habet quæ quidē necessaria est, vt vincatur & debelleretur materia lethargi quæ ab ipso spiritu excandefacto & irritato tantummodo potest expelli vt experientia ipsa quotidiana probatur, lethargum ipsum febre adaucta curari posse,

In lethargo est aliquid veneni narcotici.

Febris in lethargo curatur obliuio & delirium.

ri posse, nō enim expellitur materia lethargi nisi ab spiritu sanitatis nostrę verissimo œconomō, spiritus autem non expellit nisi irriteretur & excandescat, in magnis saltē expulsio- nibus, vt apparet in crisib. omnibus.

Oblivio cur- detur in le- thargo.
 Oblivio autē etiam consequitur lethargum quod in ipso, materia lethargi sit narcotica, & soporifera & perinde memoriā lædit sua sopori- fera & narcotica virtute, & perinde obliuiscuntur suarum ipsarum rerū dum petunt matulā, & mingere vo- lunt, dum tenent matulam obliuiscuntur ipsius mictionis, & hoc à me- moria læsa ab ipsa natura lethargi de- pendet & originem habet, nihil en- magis lædit memoriā quam sopori- fera & narcotica, vnde lethe infe- rorum fluuius fingitur à Poëtis obli- vionem rerū omniū inferens quod eius aqua sit narcotica, soporifera & lethargica.

Delirium cur in lethar- go reperia- tur.

Delirium autem etiam consequi- tur lethargum propter excandescen- tiam spiritū animalium ab extremētis illis narcoticis & soporiferis, & qui spiritum animale dum sua frigiditate, & humiditate extinguere ten- tant, irritant & accendunt ad sui de- fensionem vnde excandefactis & ac- censis spiritibus animalibus, fit deli- rium; non potest enim anima huma- na rite ratiocinari accensis & nimis excandefactis spiritibus animalibus quibus vtitur ad functiones suas ri- te peragendas si temperati sint & mo- derati, temperatæ & moderatæ sunt eius actiones, si vero intemperati, &

immoderati sint intemperatas, & im- moderatas, & perinde phreniticas & maniacas, & delirio plenas habent suas actiones, est autē lethargus diffi- *Lethargus curatum diffi- cilis.* cilis curationis & si phrenicidem cō- sequatur est adhuc maioris difficulta- tis in curatione sua, eo quod calor nativus iam sit depastus à calore præter naturam ipsius phrenitidis, & multum diminutus, & causa ma- terialis ipsius lethargi, sit copiosior & turgentior multo perinde curatu- difficilior nihilominus potest curari sequenti methodo.

De curatione lethargi.

IN primis evacuanda est natura le- *Lethargi cu- ratio.* thargi medicamentis propriis, qualia sunt vinum hæmericū, quod peculiari præparatione pro curati- one lethargi, sic componimus. An- timonii crudi optimi ℥iij. salis nitri tantundem hæc simul contundimus in mortario æneo & dum optimæ conclusa sunt & simul permixta de- posito pulvere ex ipso mortario, car- bonem ardentem in medio mortarii ipsius imprimimus, & super carbonem ardentem purum pulveris ipsi- us antimonii & salis nitri, vt combu- ratur, deinde iterum parum pulveris ipsiusmet antimonii imponimus & sic deinceps cū cocleare pedetentim & censim pulverem omnem impo- nimus vt cōburatur totus: hunc pul- verem combustum terimus & in alcohol tenuissimum redigimus; & aqua laudati fontis abluimus vt tollatur omnis falsedo ipsius nitri

Ec 2 deinde

deinde desiccamus sole aut igne, huius pulveris desiccati sumimus grana decem cinnamomi optimi ℥j. Caryophyllorum grana decem vini optimi ℥iiij. sacchari optimi ℥s. hæc omnia per noctem integram in infusione relinquimus absque calore, deinde filtramus aut quod clarum & limpidum est per inclinationem recipimus & lethargo nostro sumo mane propinamus jejuno ventriculo. Et potionem similem ter repetimus, hæc est potio mire efficax ad curationem lethargi. Caput purgiū etiam nostrum superius præscriptū summæ etiam est efficaciam, ut per sternutamenta materia lethargi evacuetur sed hoc fiat oportet, post purgationem vini hæmæticæ, pulvis etiā hæmæticus noster summo opere prodest, & est ejusdem utilitatis & efficaciam, ac vinum hæmæticū post hæc purgationem roborandū est caput lutione spiritus vini optime rectificati, spiritus enim vini exterius capiti applicatus: spiritus animales roborat & reficit, ita ut potentiores sint, ad debellandam materiam frigidam lethargi nec timenda est febris quia necessaria est, & summo opere confert ad curationem lethargi, febris enim potens lethargo superveniens, est ejus tutissima cura, unde & essentiam calidissimam cum spiritu vini possunt propinari ut essentia roris marini salvia, majoranæ calamenti & origani, & ex his sic componere potionem ℥. spiritus vini optimi ℥j. essentiam majoranæ ℥s. misce fiat potio detur longo tempore à juscule sumpto

*Purgatio
grata prole
thargo.*

*Spiritus vini
roborat
Spiritus animales
cerebri.*

quacunque hora diei qui spiritum vini nimis ardentem, & palato ingræcum propter eius ardorē existimant loco illius vrantur vino, sed spiritus præstat, propter ejus tenuitatem & penetrandi potentiam, sed hæc propinanda veniunt lethargo primario & non lethargo febribus supervenienti, hinc enim solis medicamentis purgantibus & catharticis subveniendum est, & roborantibus cephalicis externis applicatis, essentia argenti si rite facta & vera habeatur, in hoc affectu curando est tutissimū arcanū & certissimum paratur autem hæc essentia cū liquore mercurii rectificato, huic liquori puro imponitur argentū purum limatum vel foliatum, & dissolvitur argentum in eo liquore velut glacies in aqua calida, circularur dissolutum per mensem cum spiritu vini æquali in quantitate simul mixtis & deinde reponitur ad usus miros, dosis est guttulæ decem aut viginti, Sal argenti cum jussulis, sal etiam verum & dulce ipsius argenti & auri summo opere conservat ad curationem ipsius lethargi, imo tutissima certissima & jucundissima sunt ejus cura, quicquid dicant nonnulli chymicorum rerum ignari & auri & argenti naturam nescientes cum asserant aurum & argentum nullam vitæ nostræ proportionem habere posse, imo si essent veri legitimi naturæ scrutationes scirent aurum argentum reliqua que metalla in sua principia seminalia reducta sumam cum principiis vitæ nostræ conformitatem habere, eaque tuta & inof-

*Lethargus
cum febre
est purgatio
nec curandus*

*Sal argenti
auri lethar-
gi arcanum*

fensa reddere posse aduersus quocumque naturæ nostræ morbos & inimicos vt experientia ipsa cuique facit manifestum cum metalla cum nobis ipsis habeant vnā & eandem vltimam materiā & perinde primā.

De caro comate, & catalepsi.

CAPVT X.

Carus coma & catalepsi cum lethargo habens affinitatem.
Soporiferi omnes hi sunt affectus & cum lethargo summam habēt conformitatem & similitudinem & nō differunt inter se nisi secundum magis & minus: carus est maior & profundior sopor, & carotici nō excitantur stimulatī nec interrogati respondent, quod tamē faciunt lethargici. Qui comate vero laborant carotici quidem sunt & vt stipes jacēt mortui ac vt marpesia cautes, est tamen inter coma, & earum differentia, quod coma fiat ab excremento acriori & sicciori quam carus, carus siquidem ab humidiori & frigidiori fit excremento, quam coma, & magis est narcotica materia cari quā comatis, est tamen in omnibus narcotica materia, differunt tantum secundum magis & minus.

Carus coma & catalepsi ut differunt.
 Catalepsi autem est species apoplexiæ & dicitur ab ipso Hypocrate: apoplexiæ ibique est privatio sensus & motus: & commercium spirituum animalium & vitaliū intercluditur, vnde datur & privatio vocis & aphonia dicitur & sanguinis excrementū frigidum & siccū potissimū in hac affectione abundat, & venæ rubent & turgent, & sanguinis missio, est eius affectionis curandæ potissimū arcannum & qui sanguinis missione apo-

plecticos securasse existimarunt catalepticos curarunt & non veros apoplecticos, in catalepticis enim venæ turgent & repletæ sunt sanguine excrementitio frigido & aliquatenus sicco, vnde coagulatur & congelatur sanguinis in ipsis venis, & impedit aditum, & commercium spirituum animalium & vitalium, vnde depleri debent subitanea missione sanguinis ne intercludatur, spiritus ex qua sola interclusionē cataleptis originem habet, & ex sopore altissimo interveniēte, qui ex frigida, narcotica sanguinis materia excrementitia exoritur, est enim in omnibus capitis soporiferis affectib. narcotica quædā virtus quæ ex peculiari frigida sanguinis qualitate excrementitia deducitur quæ potissimū post evacuationē sanguinis, debet debellari medicamentis propriis vt in apoplexia, vt sequenti methodo clarius fiet.

Curatio cari comatis & catalepsi.

Curatio comatis cari & catalepsi.
Soporiferi hi omnes affectus curantur vt apoplexia nam hæc omnia quæ supremū soporiferorum affectuum malum extirpare & debellare, possunt possunt, & inferiora soporiferorum mala curare, quod enim maius potest & minus.

Curatio soporiferorum affectuum est elleborus preparatus.
 Curatio autem soporiferorum affectuum vere consistit in extracto ellebori albi capite de curatione veriginis descripte. Hoc enim extractū potenter educit ex capite: & partibus eius materiam omnem soporiferorum affectuum: purgato sic corpore, terant quater repetita dosi, per quatuor auroras deveniendum ad

Ec. 3. caput.

*Sanguis est
mittendus
in catalepsi.*

caput purgium nostrum deinde ad
essentiam cephalicas calidas valde,
ut ad essentiam rocinarini, salvia,
& majoranæ, & qui verum autum
potabile, & argentum possident illi
tuto cito & jucundè uti possunt, ad
curationem certissimam horum affe-
ctuum: in curatione autem captalep-
sis si venæ colli turgent: & rubescant
audacter mittendus est sanguis ma-
xima in quâritate, si venis ætas & tẽ-
pus hoc concedant caute & pruden-
ter missione sanguinis in his sopori-
feris affectibus est procedendũ, san-
guis enim si mittatur contra has le-
ges & cõditiones accelerat mortem,
cum calor natus missione sangui-
nis debilis valde fiat, in his affecti-
bus qui nimis ipsi calorem nativũ
extinguunt ac perdunt sua materiali
causa frigida nimis, & glaciali vene-
no infecta, quo circa in sanguine mit-
tendo, caute admodũ & prudenter
est procedendũ ne tali imprudentia
ægrotos nostros ad fauces ipsius orci
remittamus in omni enim catalepsi,
non est mittendus sanguis nisi in illa
ubi venæ rubent & sanguine turgēt,
nã in alia ubi venæ nõ rubent nimio
sanguine non replentur nõ est mittẽ-
dus sanguis, cũ in hac catalepsi frigi-
dus & quodammodo siccus habeatur
excrementitiis siccus, qui alimentari
permiscetur, ex quo excrementitio
siccus frigidus & siccus oritur morbus,
qui peculiari hac proprietate frigida
et sicca nervos inficit, et ægrotates
eodẽ profus statu persistunt quo pri-
mũ eos morbus invasit, quia spiritus
impetũ faciens & motus omnes, si si

*In sanguine
mittendo in
narcoticis af-
fectibus cau-
te agendum.*

tur glaciali illo veneno, unde partes
permanent eodẽ statu & gradu, quo
morbus ipsas invadit & earũ spiritus,
spiritus enim motus & sensus potissi-
mũ et præcipuũ organũ semper af-
ficatur in his soporiferis affectibus et
si partes aliæ corporis afficiantur ut
cerebrũ et nervi arteriæ et venæ
hoc fit per cõsensũ quia spiritus acti-
ones vitales omnes agens primario
afficitur, et deinde consequenter om-
nes corporis, partes quæ ab spiriti-
bus vitalibus et animalibus vitali dote
afficiuntur: nihil mirũ ergo si totũ cor-
pus in his affectibus soporiferis imo
et ipsa anima humana quodammodo
afficiatur, et stupida reddatur, et sua
rũ functionũ obliviscatur, quod spi-
ritus animæ humanæ præcipuũ or-
ganũ narcotica et glaciali illa virtu-
te, a suis propriis et inãtis virtutibus
dimoveatur.

*Spiritus eno-
loris fons se-
per afficitur
in narcoticis
affectibus.*

*Anima ipsa
cur afficia-
tur in narco-
ticis affecti-
bus.*

De Paralyfi.

CAPVT XI.

CUM apoplexia desinat in paraly-
sim, nullo pacto dubitandũ est
quin paralyfis fiat ab hisdẽ causis
a quibus fit apoplexia, apoplexia si-
quidẽ est paralyfis vniversalis totius
corporis, sic ergo paralyfis erit apo-
plexia particularis cũ mediũ corpo-
ris resolvatur in paralyfim si ergo a-
poplexiã definierimus generalem et
vniversalẽ spiritũ animalium et vita-
liu interclusionẽ ab humoribus ex-
crementitiis crassis et et viscosis glaci-
ali veneno et narcotica infectis in-
tervenientẽ: paralyfim definire pos-
sumus interclusionem particularem
animalium et vitalium spiritũ ab
hisdem

*Paralyfis fi-
at & quid sit*

Vel est par-
tium sensu
tivarum co-
tra harum à
terrore solo
factum.

hisdem excrementis, alimēti nostri
crassis, & viscosis, glaciali & narcoti-
co veneno infectis, quæ canales & vi-
as illas spirituum sua crassitie & vil-
cositate, imo & narcotica, & glacia-
li virtute ocludunt, & impediunt,
& sic commercium illud vitale ces-
sat, & corrumpit corpus, quasi mortuū
sensu & motu privatum, & si diu in-
termittatur illud comēciū moritur
vere corpus humanum in quo fit in-
termissio illa comēcii spirituum vita-
liū, & animalium, at sæpe sæpius in de-
bilibus apoplexiis spiritus vitales, &
animales laceffiti, & irritati ab ipsa
materia crassa, viscosa, & tenaci, fri-
gida et glaciali materiā ipsā forti cū
impetu aggrediuntur, illamq; depel-
lunt in dextrā vel sinistrā partē vbi
fit illa interclusio, nā sæpe nō fit in ce-
rebro, at in vasis colli, et pectoris
manetq; pars in quā decidet illa ma-
teria privata sensu et metu, quod pri-
vetur comēcio spirituum vnde fit pa-
ralysis particularis, si illa interclusio
fiat in cerebro & ex cerebro materia
illa eliminetur et decidat in dextrā
vel sinistram partem spinalis medul-
læ, fit paralytis illius partis, in quam
decidit materia illa viscosa, salva alia
parte si vero hæc interclusio fiat in
vasis colli, et materia decidat in dex-
tram vel sinistram partem colli, tunc
manet caput integrū saluū et perfe-
cte loquuntur ægroti, et bene ratio-
ciantur, et media corporis pars infe-
rior in quā decidit hæc materia, ma-
net paralytica, si vero eadem mate-

Paralytis
particularis
vnde fiat.

ria faciat interclusionē illā, in inferi-
orib. medullæ spinalis partib. fit para-
lysis particularis partium inferiorū vbi
fit illa interclusio, vt verbi gratia si
illa interclusio fiat in fine ipsius spi-
nalis medullæ circa omne sacrum et
fiat totalis inclusio meatuum spinalis
medullæ fit paralytis crurū et pedū
et eorū omnium partium, quæ sub inter-
clusionē illa sunt, et sic paralytis par-
ticularis et vniversalis, secundū par-
ticulare et vniversale illam spirituum
interclusionē à materia illa vis-
cosa et tenaci, frigida et glaciali quæ
interclusionem illam facere solet,
quæ quidem vt tollatur dum facta
est, sequentibus remediis est vten-
dum.

Paralytis
crurum &
pedum vnde
fiat.

Curatio Paralyseos.

OMnibus remediis quibus vti-
mur in curatione apoplexiæ
possumus etiam hisdem vti in cura-
tione paralyseos, quod enim maius
potest, potest et minus si interclusio
vniversalis spirituum curetur qui-
busdam remediis, qualis est apople-
xia interclusio particularis qualis est
paralytis, hisdem etiā remediis cura-
ri poterit, et faciliori via et negotio,
purgato ergo corpore per hæmeti-
cū pulverē aut extracto ellebori al-
bi superius præparato ter aut quater
repetita dosi per tres aut quatuor
dies, ad sudorifica deveniendū est, et
ad topica remedia, sudorifica erant
sequenti modo præscribēda ℞ aquæ
vtrarię ℥iij aquæ cinamomi stillatiij
optima.

Paralytis cu-
ra vera.

optima ʒj. & spiritus tartari aut vini pulveris stanni sudorifici superius capite 4. de curatione doloris aurium præscripti ʒi. misce fiat potus & detur summo mane ieiunio ventriculo, & cooperiatur æger optime, in lecto suo, & omni arte sudor provocetur, & id fiat per quindecim dies aut per mensem continuando, repetitis dosibus sudorificis singulis diebus, sic materia illa frigida glutinosa & viscosa attenuata & evanescit quæ nervos musculos & vasa reliqua corporis inficit quorum medio, spiritus animalis & vitalis commercium fit & exercetur eaque materia glutinosa evanescente, & attenuata, pedetentim & censim curatur paralysis redeunte commercio spirituum animalium & vitalium partibus omnibus corporis, quibus illustratis & tali vitali aura fortis evanescit omnino paralysis.

Balnea sudorifica pro sunt paralytici.

Balnea etiam thermalia sudorifica maxima sunt in usu in curanda paralyti post purgationem antimoni nostri quod summopere evacuat sursum & infra humores illos & excrementa illa præter naturam alimenti corporis nostri quæ obstructions illas pariunt, quibus interclusio spiritus animalis & vitalis solet fieri, quibus tandem purgatis & evacuatis, si quid adhuc excrementi illius in partibus supersit, id evacuat & in auras abit, per sudores ex balneis thermalibus suscitatis, quibus ut maior virtus & energia sudoris eliciendi infundatur, possumus ægrotantibus paralyticis qui balnea hæc ingre-

diuntur, potionem sudorificam superius præscriptam præscribere, eisque potandam præbere, in ingressu ipsorum balneorum ibique aquabitur potio illa sudorifica, & copiose sudabunt ægrotantes & materia illa paralytica sic facili negotio evanescet, & attenuabitur, & sic cito tuto & iucunde curabuntur ægrotantes paralytici.

Hoc etiam potest imperari, in cavernis subterraneis ab igne subterraneo, & vaporibus seu exhalationibus calidis excalescentibus ubi copiose sudatur & sic perfecte curatur paralysis, interim postquam corpus ægrotantis sudore suo abstersum est, inungenda sunt partes, topicis balsamis, ut calore horum balsamorum refocilletur calor vitalis partium paralyticarum, quæ cum spiritu animali & vitali priventur & defraudantur, emortuæ quasi jacentes: refocillantur autem sequenti methodo, per quam optime ℞ essentia rosmarini & salvia an ʒj. spiritus vini alcoholisati ʒii. essentia meræ & hyme an ʒii. butyri recetibus ʒii. nitri pulverati ʒii. misceatur omnia, & fiat balsamum de quo frigide inungatur corpus paralyticum post sudores: hoc enim balsamo mirifice recreantur partes omnes emortuæ in paralyticis corporibus.

De convulsione canina.

CAPUT. XII.

GM convulsio canina sic species paralyseos dependere habet ab hisdem causis ac paralysis si itaque paralysis dependeat, ab excrementis præter naturam viscosis, glutinosis, & frigidis

Balsamum paralyticos refocillans & restaurans

Convulsio canina quid sit.

frigidis commercium spirituum animalium & vitalium intercludentibus, necesse etiam est, & verissimum convulsionem hanc caninam dependere etiam ab hisdem excrementis viscosis glutinosis, frigidis, quæ vitalium & animalium spirituum commercium intercludunt, & sic partes convulsione canina affectas emortuas & sine motu & sensu privatas efficiunt, oritur autem hæc convulsio canina ex infractu & obstructione muscoli lati, in facie humana collocati circa oris partes quo musculo lato vitali & animali spiritu delibuto facies tota movetur & os humanum diducitur, & clauditur secundum necessitatem & usum humanum dum autem musculus iste privatur spiritibus vitalibus & animalibus ab obstructione glutinosa viscosa & frigida materia facta tunc temporis pars sana convellitur qua spiritus sensitivus partis sanæ se contrahit, ut alterius partis & convulsione illa, rictum caninum dum mordere voluit canes imitari videntur tali convulsione affecti, unde hic affectus convulsio canina dici solet, quod rictus caninos imitetur, est autem hæc convulsio paralyticis muscoli lati oris humani ab interclusionione spirituum animalium & vitalium facta ex materia viscosa glutinosa & frigida dependente, tota eius curatio dependet in ablatione frigiditatis illius excrementi viscosi & glutinosi, quod animale spiritum intercludit & aditum ejus impedit ne musculus illum latum adeat qui faciem totam humanam vivificat & illustrat, hoc autem fiet sequenti methodo.

*Convulsio
canina cur
canina dicitur.*

Curatio canine convulsionis.

IN curatione morborum omnium prævalet pulvis hæmeticus noster ad miracula siquidem operatur in evacuandis excrementis præter naturam quæ in corpore nostro coaceruantur ex alteratione alimenti nostri, nihil in natura potentius est ad jucunde tutum & cito evacuanda illa omnia excrementa quocirca, in curatione caninæ convulsionis nihil est in tota natura jucundius tutius & citius hoc solo medicamento, ideo consulo ut eo solo pulvere utatur ad curationem caninæ convulsionis, sequenti methodo ꝛ. pulveris hæméticos nostri grana octo conservæ violarum dragmā unā mosci & ambaci an grana duo, misce fiat bolus detur cum custodia artis & regimine, addo ambarum & moscū ad caput refocillandum & roborandos spiritus animales qui moscho & ambaro fiunt fortiores & potentiores ut interclusionem illam & obstructionem devincant. Pulvis autem hæmeticus multis in locis librorum nostrorum docetur, at ibi repetam & methodum enarrabo meliorem & tutiorem principibus & regibus purgandis si enim Principes & Reges hoc pulvere purgentur, certissimum est eos diutius vivere posse, quam si ab hac purgatione abstineant ꝛ ergo. Reguli antimonii, lb. j. liquetur in tiglio & dum liquatus est regulus, illi projiciatur vacia semi auri optimi, & argenti optimi j. & misceantur simul deinde frigescat, & in alcohol reducatur & pulveretur optime, huic pulveri adde, mercurii sublimati optimi & ab

Curatio convulsionis canina.

Modus parandi pulverem hæmeticum pro regibus magnatibus

F f arceni co

*Pulvere hæ-
metico nihil
in tota natu-
ra secretius
ad evincen-
dos morbos
omnes.*

arcenico omni vindicati lib. j. misce-
antur simul & contundantur in pul-
verē tenuissimū, & reoriet vitreæ for-
ti indantur, et per cineres forti satis
igne distillētur distillabit liquor gū-
mosus qui frigido glaciatur itaq; ca-
vendū est, ne frigeat in collo retor-
tæ ideo tenendū est collū retortæ ca-
lidū semper ne liquor egrediens gla-
cietur præ frigore liquor stillatus sub-
dio in frigido loco collocandus est,
vt solvatur, quod intra quatuor aut
sex dies fiet si vas apertū teneatur in
cella frigida & humida hic liquor ter-
aut quater est rectificandus in novis
retortis, & deinde aqua laudari fon-
tis stillaticii est præcipitandus impo-
nendo huic liquori magnam quan-
titem illius. aquæ stillaticiæ & sub
cineribus calidis imponendo vas vt
digeratur melius & fortius præcipi-
tetur pulvis albus in fundo va-
sis, auferēda est aqua illa, & imponē-
da nova & recens stillaticia, vt pul-
vis optime educeretur agitando vas
in quo est pulvis, vt agitatione illa,
acetositas omnis pulveris trāseat in
aquā stillaticia & relinquat pulverē
dulcē seu incipidū pulvis deinde hic
insipidus, desiccandus est levi calore,
aut in sole, & huic addendū est sac-
charum in pulverē tenuissimum re-
da & æquali in quantitate, & si-
mul optime permiscere oportet & va-
si vitreo includere ad vsus, nihil est
in tota natura secretius, ad evincen-
dos morbos omnes cuiuscūq; sint
generis: aqua illa stillaticia quæ ace-
tositate pulveris hæmetici nostri cō-

vitreū vt separetur aqua insipida ab
acetosa, quæ ultimo egreditur & hæc
acetosa aqua cōservāda est, ad tinctu-
ras rosarū et violarū et florū papave-
ris rubei extrahēdas quæ sumo opere
refrigerāt, et calidū nostrū alteratū
refocillāt, pulvis autē in fūdo retor-
tæ remanens, seu caput mortuū pul-
veris hæmetici, seu liquoris gumosi
est calcinandus cū æquali quantitate
nitri optimi, in vase fictili & post pri-
mā deflagrationē deinde iterū est
calcinandus, addito nitro et hoc ter-
agendū est pulverādo seper calcina-
tū, et nitrū addendo, deinde dulco-
rādū est calcinatū, lotionē aquæ cō-
munis donec pulvis sit omnino insipi-
dus, tunc est desiccandus et cōservā-
dus in vasis vitreis ad vsus, pulvis
hic est sudorificus et cordiacus et ve-
nenis resistit, et dicitur Bezoar mine-
rale sic ex illa cōpositione antimonii
mercurii auri & argēti habet tria me-
dicamēta sumā, quibus solis omnes
morbos corporis humani curari pos-
sunt & hæc sola tria medicamēta me-
dico sufficiūt, vt honorē & decus sū-
mū in sua arte acquirat, nihil en. est
in corpore humano noxiū, & præter
naturā quod cathartico, & purgante
nostro pulvere nō evincatur nihil tā
calidū est, & febrile quin refrigerā-
te nostro acido extingatur, & nihil
adeo venēosum est, & prævum ac ca-
cherticum, quin bezoartico pulvere
nostro & sudorifico superetur, tot &
tāta sunt in his tribus medicamētis,
vt si ratiōes enarrare vellē vt de pro-
prietates & vitutes tātas expiscātur,
volumen quā maximū hinc ex orire
tur,

tur, sufficiat sapientiæ veræ alum-
nis dicere, salē Lunā mercurium &
antimonium cōstituere simul jun-
cta hæc tria medicamēta, in quibus
solis tota virtus & proprietas naturæ
animalis vegetabilis & mineralis cō-
clusa est, tanquā in arca quadā preti-
osa, & arcana, credat qui velit, talen-
tum à Deo solo mihi concrediditum
libenter propter salutē & necessita-
tem generis humani, omnib. comū-
nicatē nō erubesco. gratias agēt, qui
experiētia certiores hac de re, fient,
Post purgationē hāc pars nō covul-
sa fovenda est essentia aliqua calida,
vt essentia roris marini, salvia thymi-
ciāmomī & anisi, hæc en. essentia ca-
lidum nativū partis illius refocillat
& quod illi noxium est, facile vincat
roboratū & sic spiritus partis cōvul-
sæ redit in pristinum statum spiritu
sensitivo partis paralyticē roborato.

De convulsione seu spasmo.

CAPVT XIIII.

*Spasmus
quid sit &
inde.*

Convulsio seu spasmus est motus
præter naturā musculorum to-
tius corporis, vel saltē alicujus partis
si spasmus sit particularis, ab archeo
innato suscitatus, maligno aliquo ex-
cremēto aut dolorificē irruētē in ar-
cheum, et musculorū vitæ insidiant-
ti, illud malignum aut dolorificum
excremētum in spiritum nostrum ir-
ruens, vitæ musculorum & nervorū
insidiant est materialis causa spasmī,
spiritus vero vitæ nostræ læsus, ab ip-
sa materiali causa, est causa efficiens
spasmī seu cōvulsionis seu motus cō-
vulsi, cōvelluntur enim musculi &
nervi, ab ipsorum innato spiritu irrita-

*Causa ma-
terialis & ef-
ficiens spaf-
mi.*

to tali maligno aut dolorifico excre-
mento, dum enim tendit ad expulsio-
nem maligni illius excremētū, mus-
culos convellit et et nervos, vt expel-
lat expulsio enim fortior est per con-
vulsionē illā quā per aliū motum &
sæpe sæpius illud excrementum (pal-
mum operās nō est malignū, sed do-
lorificum, & ratione doloris spasmū
facit & cōvulsionē vnde oportet ne-
cessario vt illud excrementum spasmū
materialiter faciēs, sit aut maligna a-
liqua qualitate præditū vel sit dolori-
ficū saltē, malignitas liquidē sola, vel
dolor solus cōvulsionē facere potest

*Convulsio
nem facit.
excrementi
malignitas.*

Miror ego quod galenus & cū ipso
omnes scolæ totius orbis, spasmū cō-
stituāt in sola repletionē vel inationē
nervorū & musculorum quasi vero
nervi aut musculi repleātur vel ina-
niantur in corpore vbi sæpe sæpius
nulla est repletionis suspicio; vidi
enim senes maris sumā confectos cō-
vulsionē affligi potius, quā obesos
& caros & sanguine repletos & qui
cōvulsionē tētatur macilentos potius
sunt & omni repletionē inaniti, quā
obesi & saginati. Quod si Hypocra-
tes cōvulsionē collocaverit in reple-
tione & inanitione, male interpreta-
tur Hypocrates de repletionē & cura
tione nervorū & musculorū, intelli-
git enim peregrinationē et nimii ci-
bi copiā et nimiam evacuationem ve-
narū, sanguinis missionē, ex quibus
aliquādo generatur maligna aliqua
qualitas, qua excremēta alimēti no-
stri afficiuntur, quæ dū in nervos et
musculos illabuntur spiritus innatus
musculorum et nervorū excitatur

*Spasmus non
consistit in
repletionē
vel inanitione
partium.*

*Hypocratis
interpretatio
de reple-
tione & in-
anitione.*

Ff 2

et motus

& motus ille cōvulsivus excitatur vt illud excrementum vna cū maligna sua qualitate expugnetur, & foras eijciatur: pergreccationib. en. nimisq; comēssationibus non replentur nervi, nec muscoli sed stomachus seu vētriculus, qui male coquit ac digerit vinū, & cibos affatim nimis injectos vnde ex digestionē prava, excrementa multa coacervantur, & cumulantur, quæ facili negotio malignā qualitatem induunt, ex putrefactione vnde spiritus innatus nervorum & musculorum irritatur, & irritatione illa excitat in nervis & musculis motum illum convulsivū, vt in venenis apparet, quæ dū corpora nostra ingrediuntur, maligna sua qualitate propria & innata, spiritum vitæ nostræ agrediuntur vt ipsum extinguant, vnde irritatur spiritus, tanquam ab inimico potenti agressus, & sic irritatione illa excitat in nervis & musculis motus illos convulsivos, quia dum se cōprimit in vnum vt fortius agat, in hostem partes suas quas vitali sua aura fovet cōtrahit & sic cōvelluntur partes quia spiritus agressus contrahitur: vt fortius agat in hostem & sic vere & Physice fit spasmus in corpore nostro, & nō ex repletionē vel inatione nervorum & musculorum quā Joānes Baptista Van Helmon Doctor insignis Medicus & clarus Bruxellensis quā plurimis argumentis refutavit capite 1 x. de lithiasi.

Sic etiā ex dolore concitatur spasmus seu convulsio, spiritus sensitivus partis dolore affectus, se contrahit in vnum, horrore doloris, & dum se cōprimit, comprimitur etiam pars illa

in qua est spiritus se contrahens, horrore doloris, sic crispantur & contrahuntur partes omnes corporis, arteriæ, venæ, membranæ tendines musculi nervi puncti, & læsi, quia ex dolore, spiritus sensitivus se contrahit in vnum, vt doloris remedium inveniat, hostem dolorificum expellendo, si valeat, alioquin augetur dolor, quandiu viget spiritus illius partis, qui omnia corporis ad se advocat, vt hostem dolorificum expugnet, vt in spina affixa alicui parti apparet a vulsa spina quiescit statim spiritus & cessat dolor, & mitescūt reliqua omnia symptomata, quæ dolorem comitantur sic convulsio cessabit omnis & spasmus, eiusq; species omnes evacuatis & evulsis excrementis illis viscosis glutinosis & malignis acerbis & dolorificis quæ quidem omnia evacuantur cito tuto & jucunde sequenti methodo.

Curatio spasmi seu convulsions.

AD curationem citam tutam & jucundam spasmi nullo alio opus habemus quam purgatione forti & præpotenti illius maligni excrementi quod spasmus facit in tota autem natura nihil est potentius & efficacius ad purganda illa maligna & parva excrementa animonio nostro superius præparato de canina convulsione: maligna omnia & lethalia quæ in corpore reperiri possunt efficaciter evacuat quacumq; in parte latent: sequenti ergo methodo est propinandum ℞ antimonii nostri superius præparati grana octo conferuæ rosarum aut violarum ʒ℥. misce

Curatio spasmi seu convulsions.

Nihil animonio est fortius ad purganda maligna excrementa.

Dolores convulsions vnde fiat.

Spasmus qua via fiat

Ex dolore spasmus vt fiat.

*regimen & virtus vivida in purgatione animo-
ra.*

miscere fiat bolis detur mane servato regimine & custodia, vel grana illa octo antimonii nostri infundantur per noctem in vino mero & propinetur vinum solum delicatulis quibus est natura fortis & potens propinetur vinum & pulvis infusus, repetetur hæc purgatio quater per quatuor dies iterata dosi servato regimine quod quidem consistit vt observent custodiam & post tres horas sumant jusculum optime sale conditum & nihil aliud sumant, toto illo die quo sumperint medicamentum illud, quam juscula optime condida, de tribus horis; & deinde tempore cœnæ cœnare possunt optime & opipare si appetitus illud concedat & consulat, purgatione perfecta fortis canda est pars, cõvulsione affecta, essentia salvia, oleo ceræ permixta, & hac mixtione illinenda est pars, bis in die, sero & mane, & si per aliquot dies, nõ cesser affectus, iteranda est superior purgatio nam totum arcanum curationis consistit in purgatione illa antimoniali nostra, nec est vilo pacto timendum tale medicamentum innocens enim est, ab omni malo, & ab omni veneni suspicione, & qui tali suspicione illud afficiant, rerum naturalium penitus sunt ignari, nec violenter purgat sed cū virtute & potentia evacuat excrementa corporis.

De balbutie & his qui cum difficultate loquuntur.

CAPVT. XIII.

Balbuties unde fit & hæc.

Angyglissi & mogilali laborantes vocant græci qui difficulter loquuntur & qui in sermone resti-

tantes loquelam præcipitant, & literas L. R. & K. maxima cum difficultate pronunciant hoc sermonis & loquelæ vitiū dependet, ex vitiis muscularis ipsius linguæ & aliquando ex conformitate depravata ipsius linguæ, vitium autem illud musculorū dependet & originem habet, ex obstructione musculorum horum, qui infarciuntur & replentur excrementis viscosis glutinosis & frigidis quæ impediunt & intercludunt, comercium spiritus animalis ad musculos illos linguæ, quo comercio impedito & intercluso motus linguæ non expedite fit, vnde difficilis est pronuntiatio & loquella non expedita: est enim angyglissi & mogilaris difficilis pronuntiatio, & loquela non expedita & balbuties, ex via spiritus animalis præpedita ad musculos linguæ, ab excrementis viscosis & frigidis. Confluunt autem illa excrementa ex capite in musculos linguæ caput enim deponit sua excrementa in palatum & hinc in muscula linguæ delabuntur si excrementa illa tollantur & copiose redeant spiritus animales ad musculos linguæ, curatur omnis angyglissi & balbuties si ex conformitate depravata linguæ dependeat id omne incurabile est, si vero ex astrictione & brevitate membranz quæ sub linguæ est, quæque filum dicitur, id medicamentis & chyrurgia curari potest vt in curatione sequenti videre est.

Balbuties curatur copia spirituum animalium.

Balbuties curatio.

Curatio balbutici, & omnes loquendi difficultates dependent

Ex 3. ex sub-

*Purgatio
propellenda
balbutis.*

ex sublatione causarum materialium ipsius balbutiei, qui enim tollit has causas materiales tollit etiam causas efficientes, nam qui tollit excrementa viscosa illa & tenacia, animalium spirituum commercium impediens, tollit etiam efficientem causam balbutiei, & omnes loquendi difficultates, cum statim adeat spiritus animalis copiosus, qui partes loquendi illustrat, & ad motus loquelæ proprios excitat, cujus animalis spiritus defectus est causa efficiens omnis loquendi difficultatis tolluntur autem excrementa illa viscosa & tenacia impediens aditum spirituum animalium, purgatione antimonii nostri potissimum, quod excrementa illa sua innata virtute, potenter evocet, & ex capite educat, tanquam ex fonte ex quo securiunt, & in fauces irrunt, purgatio ergo sic fiet. Antimonii nostri grana octo, vini optimi ℥i, misceantur & dentur summo mane servato regimine & custodia, iteretur portio & detur per tres dies iterata dosi & deinde lavetur os sarpissimo spiritu ardenti, ex succo ceraforum nigrorum extracto, succus enim ceraforum nigrorum in cella depositus, ad instar vini ebullit, & deinde per distillationem simplicem extrahitur ardens spiritus, qui summo opere roborat musculos linguæ, & spiritus innatos & fixos partium illarum loquelæ destinatarum, si vero membrana substrata linguæ impediat loquelam propter ejus nimiam strictionem, seu brevi-

Spiritus ceraforum nigrorum ar-

Spiritus vini roborat caput.

tatem, vascellis est accipienda, & forcipe tenui incidenda, & statim colluendum est os, aqua plantaginis aut rosea ut sanguis compefcatur & pars incisa, ad cicatricem laudatam reducatur, caput etiam est roborandum & excalescendum lotionem spiritus vini, per quindecim dies tempore somni, ne caput sua frigiditate & humiditate, mittat in fauces excrementa sua viscosa & tenacia, & sic causas materiales balbutiei, foveat & nutriat & sic, perfecte curabitur balbuties, & omnis loquendi difficultas.

De epilepsia seu caduco.

CAPVT XV.

Epilepsia magnus est morbus & adeo magnus ut præ magnitudine sua ipsum non noscant adhuc medici, nec antiqui nec recentes, varia, & quamplurima illi imposuerunt nomina, quod ejus essentiam & quid sit non noverint, nam quod pueros potissimum aggrediatur, puerilem morbum vocarint, quod sit quædam mentis apprehensio, & quod mens & animus eo morbo potissimum afficiatur, Epilepsiam dicitur, quod vero cadant aegroti eo morbo affecti, caducum dixerunt quod vero comitia apud Romanos intermitterentur si quis diem comitia celebrarentur morbo illo afficeretur, dixerunt morbum comitialē quod vero vehemens & magnus esset morbus, & quod magnis & vehementissimis & potentissimis egeret remediis, ad ejus curationem herculeum

*Epilepsia
medicis igno-
gnita.*

*Varia nomi-
na epilepsia*

leum vocarunt, sacrum etiam
appellarunt quod sacris egeret reme-
diis, & quod magnus esset, nam sacrū
dicunt græci, quod magnum est, &
sic ex varietate & multitudine nomi-
num voluerunt antiqui quidditatē
& essentiam hujus morbi putreface-
re quod tamen non fecerunt cū ejus
veram essentiam ignorarint quo vno
solo nomine potest indicari si perfe-
ctissime noscatur.

*Epilepsia
quid proprie
sit & unde
fiat.*

*Epilepsia
duplex idio-
pathica &
sympthica.*

Epilepsiam ergo nos proprie defi-
niemus sequentibus verbis: Epilep-
sia morbus est præter naturam à vi-
rulento quodam excremento inbri-
ativo potius quam soporifero causa-
tus offendens spiritum animale &
vitalem oppugnans adeo ut inebrie-
tur à virulenta illa qualitate vel con-
vulsio virulenta ab excremento vi-
rulento & inebriativo cerebrum cō-
cūciens & lædens, hæc convulsio vel
est per idiopathiam vel deropa-
thiam quæ idiopathica est, fit in ce-
rebro ipso dum ipsum excrementū
virulentum & inebriativum gene-
ratur in cavitatibus ipsius cerebri,
dum alimentū ipsius cerebri, in hoc
virulentum excrementum alterati-
one peculiari convertitur, lædens
peculiare cerebri actiones per deu-
teropathiam: vero fit quando illud
excrementum producit & gene-
ratur in inferioribus partibus, ex ea-
rum alimento depravato, & sursum
petit partes superiores easque lædit
sua peculiari virulenta qualitate, vnde
vocari potest Epilepsia insultus
virulentus cerebri cum insulte ce-

rebrum & convellatur, vapore te-
tro & virulento illo expugnatum:
hinc colligitur quam male defini-
tur hic morbis interpolata totius
corporis convulsio cum sensuum &
mentis ablationes in paralytim non
desinens, cum efficientes & materi-
ales causas hujus morbi hæc defini-
tio non comprehendat & perinde
non essentiam & quidditatem ipsius
morbi sed tantum aliquas proprie-
tates & virtutes, quæ comitantur
hæc essentiam, declaret & demōstret
non potest lædi & offendi cerebrū
quin sensus & mens ipsa lædatur &
offendatur, cum cerebrum mentis
& sensus præcipuum organum læ-
datur vnde etiam fit totius corporis
convulsio non enim nego Epilepsiam
esse interpolatam totius corporis cō-
vulsionem, cum mentis & sensuum
ablationes, sed hanc definitionem
mancam & mutilam esse assero, cū
causa materialis & efficiens hanc ge-
neralem convulsionem, non com-
prehendatur hac definitione videat
viri docti, & indicent sine favore,
quid enim faciat convulsionem illā
in Epilepsia non narrat, nec pandit
hæc definitio, nec qua ratione spiri-
tus cerebri læsus et offensus, ab excre-
mento illo virulento et inebriativo
faciat illam convulsionem et perin-
de manca est valde, et mutila hæc
definitio, nisi ab hac nostra defini-
tio illustretur, qua ratione autem fi-
ant illi paroxysmi et repetant ter in
mense in aſno quater in die bis in heb-
domada, et sic variis et repetitis pa-
roxysmis

*In epilepsia
cur mens
lædatur.*

Vnde redeat
paroxis-
mum epilepsia.

Toxismis affligerent aegrotos; nobis
jam est inquirendum: virulentum
illud excrementum inebriativum
cerebrum feriens sympathice vel sym-
pathyce vel idiopathice, dum spiritum
animalē aggreditur fit pugna inter
spiritum & illud excrementum, do-
nec spiritus luceat victoria tunc tem-
poris redeunt omnia vitalia ad pri-
stinum statum quia vitalis spiritus,
& animalis victor est, & triumphat
de excremento illo virulento, ac quia
fomes seu fodina illius excrementi
virulenti inebriativi, non omnino
exhausta est, sed remanet semper ali-
quid invicti, quod per horas aliquā-
do, per menses, per annos & aliquā-
do per brevissimum tempus accres-
cit, & capax est, iterum spiritum ani-
malem insitum & innatum laceffen-
di vnde redit paroxisimus epilep-
ticus brevis & interpolatus, secundum
virtutem & robur fodinae excremen-
ti illius virulenti & inebriativi, qui
suis vaporibus & exhalationibus
spiritum nostrum epileptice lædit,
& tali spiritu læso, cum sit motus
omnis & sensus organum, necesse
est ut corpus concidat quasi mortu-
um, cum organum vitæ præcipuum
lædatur præcipuus ergo tanti mali
curacionis scopus est ut subito tol-
latur excrementum illud virulentum,
& inebriativum & roboretur spiri-
tus, quod sequenti methodo fiet ma-
nifestum.

Epilepsia
cura vera.

Curatio epilepsia.

Epilepsia difficilis admodum est
curacionis apud vulgares medi-
cos, quod causam eius materialem

& efficientem nesciant, & nidum et
focum ipsius materiae penitus igno-
rent ignoro enim morbo non datur
remedium, perinde incurabilem
existimant epilepsiam nisi intra vige-
simum quintum ætatis annum na-
tura ipsa ipsam curet, Quod si ipse
met hoc ipsum perpenderent inve-
nirent epilepsiam curabilem esse,
cum ab ipsa natura sepissime cure-
tur, si scirent eius causas materiales
et efficientes, natura siquidem curat
epilepsiam intra vigesimum quintum
annum, quia intra hoc potissimum
tempus, tres mutationes insignes
totius corporis celebrare solet, natu-
ra septimo anno decimo quarto, et
vigesimo primo, in quibus mutati-
onibus, et sanguis univrsus, et ali-
mentum ultimum partium, et semet
ipsum solet permutari, et in his ipsi-
us permutationibus valde difficile
est, quin excrementum illud viru-
lentum inebriativum verè epilep-
siae vera causa materialis alteretur
et permutetur, et aliam habeat sub-
stantiam si eliminare, et foras pel-
liqueat ab ipso met spiritu vitali,
qui quotidie pugnat cum ipso excre-
mento virulento et inebriativo, et
in ipsa pugna et certamine, ipse epi-
lepsiae paroxisimos excitat, ita ut ipse
met spiritus vitalis sit causa efficiens
ipsius epilepsiae, intra ergo tempus
istud, roboratur valde spiritus vita-
lis, et diminuitur causa materialis.
Necesse est ergo ut intra vige-
simum quintum annum vincatur
illud excrementum et sic curetur,

Quare curatur
epilepsia
intra 25. an-
num.

quod

si hunc naturæ motum contem-
 plumur nos citius epilepsiam curabi-
 mus, primo virulentum illud excre-
 mentum inebriativum evacuabi-
 mus sudorificis quibusdam propi-
 natis, quorum beneficio virulenta
 omnia, quacumque corporis parte
 latitare queant, facili negotio per
 sudores evacuantur, roborabimus
 etiam spiritum vitalem, ut fortius
 agat in hostem suum, quod omne
 commode admodum sequenti mo-
 do obtinebimus. ℞. antimonii no-
 stri superius præparati capite de cu-
 ratione caninæ convulsionis grana
 octo, annamoni opprimi in alchoel
 redacti grana duodecim ambari &
 moschi an grana tria sacchari parū
 misca fiat dosis, detur cum pauca a-
 qua lilii convalliorum summo ma-
 ne servato regimine & custodia, ite-
 retur hæc dosis per tres dies summo
 mane servato eodem regimine, pur-
 gato sic corpore ad sudorifica deve-
 niendum est, ℞. stanni sudorifici
 superius præparati cap. IIII. de
 curatione aurium doloris, grana de-
 cem ambari & moschi an grana
 III. aquæ cinamoni & ulmoræ an
 ℥i. misce fiat potio detur mane &
 cooperiatur æger optime in lecto
 & sudet optime omni arte adhibita
 per mensem, singulis diebus repeti-
 ta dosi, sudorificum etiam quod præ-
 paratur ex argento calcinato, & auro
 etiam calcinato, cum spiritu salis
 tartari optime rectificato est poten-
 tissimum in curatione ipsius epilep-
 siæ, essentia etiam argenti cum spi-

ritu mercurii præparata est eutisifi-
 mum eius remedium sal etiam mar-
 garitarum summopere deputatum.
 & volatile factum cum spiritu tar-
 tari rectificato, est etiam tuta cita &
 jucunda epilepsiæ cura, ut est etiam
 extractum ellebori albi superius præ-
 paratum & caput purgium nostrū
 etiam summopere prodest, at omni-
 bus hisce remediis antecellit sal vo-
 latile sanguinis dosis est ℥i. in aqua
 lilii convallium.

*Medicamen-
 ta optima ad
 epilepsiam.*

*Curatur eti-
 am oleo sul-
 phuris &
 tartari anno
 179 libri.*

De incubo

CAPVT XII.

Incubus quem *esrialtin epibolin* &
 alii *prigalion* dicunt, non est Deus
 nec semideus, nec cupido, nec dæ-
 mon, nec vetula in somno oprimes
 corpus ut antiquorum nonnulli
 crediderunt; sed est excrementum
 aliquod ponderosum diaphragma
 nostrum oprimens unde spiritus
 infusus & innatus diaphragmatis
 nostri opressus & quodammodo
 læsus inter dormiendum sentiens
 illam oppositionem repræsentat a-
 nimæ ubique præsentem illam opres-
 sionem anima statim imaginatur a-
 liquod animal, vel monstrum, vel
 personam aliquam illam oppres-
 sionem facere, & statim terrore affi-
 citur & clamare & aufugere vult &
 non potest, donec cessante somno
 & vigili factis spiritu vigilia roborat-
 ro, illud excrementum expellit ex
 diaphragmate quo depulso excre-
 mento, statim perit & evanescit
 Gg phan-

*Incubus
 quid sit &
 unde sit.*

Incubus consistit in oppressione diaphragmatis.

phantasma illud oppressionis, fundamentum habens, ex oppressione diaphragmatis ab aliquo excremento sui ipsius alimenti quod facultate expultrice spiritus innati diaphragmatis expelli non potest, & hoc potissimum in somniis apparet quod spiritus insitus partium sopore consternatus, debilior sit tunc temporis, quam tempore vigiliarum, unde vigilia tollitur sic affectus, seu oppressio, cum vigiliis roboratur spiritus innatus cuiuscumque partis, & actiones vitales excitetur, redit tamen hic affectus, redeunte somno, si illud excrementum diaphragma nostrum opprimens non absolute expulsum fuerit læditur vox & respiratio in hoc affectu, propter diaphragma oppressum vocis & respirationis non lene organum unde non levis est momenti, & ponderis hic affectus, est enim epilepsie vel apoplexie, vel subitaneæ mortis symbolum & portentum: unde non est negligendus sed remediis subito curandus, quod Deo dante sequenti methodo fiet manifestum

Incubus quid indicet

Incubi curatio.

Cum excrementa digestionis alimenti diaphragmatis, sæpe sæpius conierantur nimia in quantitate, super diaphragma, vel aliquando à toto thorace, diaphragma proiciatur, præcavendum est ne excrementa illa copulentur, præscripta tenui diæta nam sæpe sæpius

Curatio incubi

illa excrementa ex crapula nimia ciborum in stomachum iniectione copiosa, proveniunt, fugienda est ergo crapula, & ingurgitatio ciborum ut radix huius mali eradiceatur penitus, purgandum deinde corpus est, antimonio nostro, vel extracto nostro elleborino, & ultimo per tres dies expurganda est saburra illa excrementorum diaphragmatis sudorifico nostro stanni, vel spiritu tartari sale corallorum vel margaritarum impregnato, & datur ad quantitatem dragmæ unius, in vino tenui, vel aqua cinamomi, vel aqua ulmariz, & datur summo mane, ieiuno ventriculo & cooperitur corpus ægri perquam optime, & omni arte excitatur sudor quam copiosus, & sic tuto & iucunde & quæcitissime tollitur materialis causa, incubi, quæ si negligatur, acrescit nidus, & fit somnus ingens, & potens epilepsie, & sæpe sæpius apoplexie, & subitaneæ mortis, à qua prætervet nos Deus sua pia & inexhausta misericordia.

Ingurgitatio ciborum & nimia potatio vitanda in curatione incubi.

Sudorificum stanni.

Subitaneæ mortis coniu.

De melancholia seu delirio sine febre.

CAPVT XVII.

Sunt qui distinguunt melancholiam à mania quod maniam asserant delirium cum furore & impetu maximo melancholiam autem, delirium simplex, sine ullo mentis impetu & agitatione, hæc autem differentia minimi, est momenti.

Mania & melancholia non differunt nisi secundum magis & minus.

menti nec propria differentia est; cum non habeat distinctam & differentem formam à qua sola desumitur differentia vera, si distinguantur ergo mania & melancholia, est tantum secundum magis & minus, cum causa sit eadem, sed fortior in una quam in alia: causam ergo melancholiam & maniam non dicemus esse melancholicum humorem, cum non detur in corpore melancholicus humor, nisi excrementa retorrída & quasi calcinata alimenti nostri, melancholicum humorem dicere cogitemus, quæ tamen cum melancholico humore Galenico, non concordant, hæc enim sunt calida & retorrída, atque prorsus ignea, & melancholicus humor Galenicorum terrestris quid est frigidum & siccum: non ergo melancholicus humor, est vera causa materialis ipsius maniam & melancholiam cum mania & melancholia sit morbus calidus & igneus à causa frigida & sicca, non proveniens sed à contraria calida nempe & sicca.

Melancholia vera causa.

Mania quid sit & unde fiat.

Definiemus ergo melancholiam & maniam morbum calidum & siccum ab excremento retorrído calido & sicco proveniens, qui spiritum vitæ nostræ sua caliditate & siccitate inflamat, particulariter in cerebro, unde actiones animæ peculiaritè offendentur unde perperam ratiocinamur & ridicula loquimur: fomes & focus huiusce retorrídi excrementi, quod maniam

causat & efficit variis in locis latere solet, nam cum excrementa alimenti nostri ubique locorum generentur, cum alimentum nostrum ubique sit excrementosum perinde à colore nostro, excrementa illa quæ ubique producuntur, coquantur & elixantur, donec sæpissime in retorrída & ignea prorsus convertantur excrementa & potissimum in hypocondris in liene, & circa viscera & sæpe sæpius in ipso cerebro, ubi inflammatur spiritus animalis cerebri, ab ipso retorrído excremento, unde fit mania & melancholia: melancholia quidem si excrementum illud non valde excalescat, mania vero si fortius quam par sit excalescat, sunt vero chymicorum multi, qui maniam deficiunt mercurium in calcem reverberatum & in aquam fortissimam solutum, spiritum vitæ nostræ inflammantem, & alterantem: sed hæc definitio ad veram reduci potest; cum mercurius ille in calcem reverberatus sit retorrídum nostrum excrementum; alimentum enim nostrum cum ex tribus radicalibus principiis constet, nempe sale sulphure & mercurio, cum degenerat & abit in corruptionem sui, hæc etiam sua innata principia excrementa illa concomitantur, unde excrementum illud retorrídum habet secum mercurium, qui nimia coctione in retorrído illo excremento, reverberatur in calcem: & perinde excrementum illud retorrídum, non im-

Fomes mania & melancholia ubinam.

Alia melancholia definitio.

Gg 2 merito

merito dici potest, mercurius excrementitius in calcem reverberatus, vera causa mania & melancholia.

Curatio mania & melancholia.

Curatio mania & melancholia.

Curatio mania & melancholia duplex est, una quæ refrigerat & alterat, materiam peccantem, seu retorridum illud & in calcem reverberatum excrementum; altera vero quæ omnino dissipat & consumit illud retorridum excrementum maniam & melancholiam efficiens. refrigeratio autem & alteratio materiam peccantis fit essentiis refrigerantibus, summopere ut sunt essentia Saturni, Iovis, & Martis, & oleum camphoræ hæc in forma $\frac{1}{2}$ oleum camphoræ $\frac{3}{4}$ l. oleum Saturni guttula decem essentia Martis guttula misce cum aqua communi propinentur, singulis diebus per decem dies hoc enim medicamentum in cura mania est potentissimum, summopere enim refrigerat, & alterat materiam mania, & coagulat spiritus illos retorridos caput & cerebrum ascendentes, ac ferientes materiam autem mania & melancholia tollunt virtute quadam arcana & specificâ, quinta essentia argenti: & auri, & mercurii & summum antidotum nostrum, & flores antimonii etiam communiter præparati ad grana decem propinati cum theriaca, summum sunt mania remedium.

Oleum Saturni in mania est arcana.

Melancholia causam tollens est antimonium.

Ellaboris essentia est mania cura.

antimonii quinta essentia est perfecta cura insania; item oleum rubrum antimonii basili Valentini est justissima & iucundissima cura omnia mania & insania essentia etiam elbori est certissima amentia cura, ex quibus singulis, & simul etiam mixtis potest fieri remedium tutissimum ad omnia insania curam.

De catharro.
CAPVT XVIII.

Catharrum seu defluxionem humorum ex capite tanquam ex celo quodam microcosmico, in partes inferiores tanquam in terram redeunt & sibilo explodunt quam plurimi chymicorum: quasi verò caput mitteret in partes sibi inferiores excrementa sua, cum habeat eunctoria satis grandia, & capacia, & omnino idonea tanquam ab ipsa natura designata, ad recipienda illa excrementa & foras expellenda & non in partes sibi consociatas deportanda sine quatum sanitate perfecte persistere non potest, ita ut sibi ipsi noceret dum illa excrementa in partes inferiores, per defluxionem & catharrum demitteret, nihil sibi mortem, destructionem sui ipsius prosequitur imo fugit quantum potest, & ad conservationem sui ipsius, totis viribus anhelat, itaque catharrus nihil est; nec ullo pacto datur in corpore humano, si quid est tamen in faucibus in dentibus in gutture ac in cæteris corporibus

Non datur catharrus.

Caput curv non mittat sua excrementa in partes inferiores.

ris

Omnes morbi sunt per congestionem & multii per defluxionem.

ris humani membris noxium & mortuosum non per defluxionem & catharrum in illas partes decidit, sed illis ipsius partibus innatum est, à proprio eorum alimento corrupto, & degenerato: omnes morbi fiunt per congestionem, & accumulationem excrementorum, in ipsis partibus innascentium & non aliunde provenientium: ridiculum enim est: & anile commentum, dolorem dentium. Dolores aurium, & reliquorum membrorum dolores & affectus fieri, per catharrum & defluxionem: quis enim esset ille missor, & per quas vias, & canales in alterabiles mitterentur missa, innaturalia, & contra naturam ne nocerent partibus per quas mitterentur, donec ad partes extremas ad quas dirigerentur, perveniunt ubi tunc temporis exerceretur excrementorum missorum furor & crudelis hostilitas: non datur ergo catharrus & defluxio humorum in partes inferiores, sed si quid guttur, os maxilla, collum, & reliquæ partes inferiores patiantur à subitanea aeris iniuria, vel calida vel frigida, id non dependet, ex defluxione & catharro, sed ab spiritu custode harum partium qui læcesibus & aggressus ab aeris iniuria aliqua calida vel frigida, inquit peculiare & proprium coctionis & digestionis officium, spiritus enim est cuiuscumque partes coque re & digerere: alimentum sibi demandatum ut partes singulæ nutriantur, & conserventur: digestionem

& coctionem alimenti sui ab spiritu custode particulari, cuiuscumque partis præparati, spiritus ergo particularis cuiuscumque partis læcesitus & aggressus, ab aliqua aeris iniuria relinquit suum peculiare digestionis & coctionis officium ut se defendat peculiariter contra vim & iniuriam aeris, unde alimentum relictum & incoctum redactum amandatur foras: tanquam excrementum per poros partium & sic procedunt & scaturiginem habent fluxus excrementorum variorum que non ex capite ortum habent sed ex partibus ipsis, in quibus insunt & ex in quibus solis fluunt, & non aliunde una quæque enim corporis pars suarum satagit rerum nisi aliunde à causis præter naturam externis avocatur. Itaque fluxus excrementorum variorum quæ ex gutture, verbi gratia laringe, faucibus & similibus partibus ortum habent, non ex fluxu & catharro, ex cerebro proveniente originem ducunt, sed ex ipsis partibus scaturiunt, dum spiritus custos ipsarum partium, qui alias spiritus innatus & insitus dicitur aggressus & læcesitus est causis externis, inquit coctionis & digestionis proprium suum officium, unde per poros partium decidit. Alimentum crudum & incoctum, & fluit tanquam excrementum, & non datur alius catharrus, cui succurrendum est solâ resuscillatione & restauratione spiritus innati & insiti: hoc autem fit calore adancto partis cuius spiri-

Fluxus excrementorum variorum unde dependat cum non à capite descendat.

G 3; tuos

rus debilitatur, & sic non dabitur alia curatio catharri, quia cum non detur catharrus sed sit morbus peculiaris cuiuscumque partis, dum singularum partium morbos pertractabimus, earum etiam curam particularem, medicamentis peculiariibus agitabimus:

De morbis oculorum.

CAPVT XXXI.

MORBOS omnes oculorum tam externos quam internos referunt galenici ad catharrum & afferunt dependere ex fonte ipsius cerebri, quod quidem cum nullis excrementis scadeat. Solet ipse deponere in ipsos oculos quod ridiculum est, nam in rei veritates, etsi cerebrum habeat multa excrementa serosa & aquatica, non deponit ipsa in oculos sed in sua emunctoria à natura illi data, ut se purget ab innatis suis excrementis: oculi autem si quid quid patiantur, patiuntur ab excrementis innatis suis & non aliunde scaturientibus, ut supra diximus capite de catharro, & ut iam infra clarius manifestabimus.

Oculorum ergo affectus omnes vel interiores sunt vel exteriores, interiores dicimus qui intra corneam membranam fieri solent & conditorum origo, ab intimis oculi partibus dependet, sive ab earum excrementis, quæ dum ab spiritu custode seu innato & insito, foras demandatur per poros partium oculo in-

seruientium, sæpe sæpius nocent ipsis partibus, & varios faciunt morbos, secundum varietatem excrementorum quæ solent expelli, exteriores vero dicuntur quæ extra corneam vel in ipsa cornea fieri solent Galenici accusant caput & cerebrum, & afferunt hoc fieri per defluxionem, quod quam ridiculum sit, singulis capitibus de morbis oculorum clarissime demonstrabimus, & cura tandem certa, & iucunda nulla habita ratione defluxionis, & catharri, verisimum esse declarabimus.

De glaucomate.

CAPUT XXX.

GLAUCOMA est vitium crystalloidis aut vitrei humoris, dum glauco aut fusco quodam humore excrementisio inficitur seu tingitur & qui tali morbo affecti sunt per fumum aut nebulam se videre arbitrantur quia vitreus humor oculi inficitur excremento quodam fusco vel albedo, unde fusca & obscura valde est visco: hoc vitium dependet & originem habet ex vitreo ipso humore, seu crystalloide qui cum sit pars naturalis ipsius oculi, nutritur alimento peculiari, quod ex communi promptuario, nempe sanguine pervenit nulas crystalloidi demandatur, ut ab spiritu innato ipsius partibus coquatur & digeratur in alimentum proprium & aptum crystalloidi quod quidem alimentum sæpe sæpius

*Glaucoma
quid sit &
unde sit.*

pius vitriatur, & excrementa illius copiosa nimis sunt, unde cum remaneant in ipsa parte, tingunt & inficiunt sua qualitate, prava vitreum humorem, qui ex natura sua nitidus & clarus esse debet, ut clarum & nitidum visum faciat, si tingatur aliquo pravo calore, visus depravatur, & glaucoma dicitur hic affectus, qui non à cerebri defluxione in humorem vitreum ortum habet sed ab ipso humore vitreo, qui vitriatur ab excrementis sui ipsius alimenti, unde depurato ipso alimento, & evacuato ipso excremento ipsius partis, curatur affectus, ut patet ex ipsius affectus curatione.

Curatio glaucomatis.

*Glaucoma
sive cæca.*

Pvis hæmeticus est tutissima cura glaucomatis depurat enim summo opere sanguinem in toto corpore unde alimenta cuiuscumque partis etiam depurantur datur sequenti methodo pulveris hæmetici superius præparati grana decem, conservæ violarum ℥. j. misc. fiat bolus, detur mane cum custodia artis, & regimine iteretur ter hæc purgatio per tres auroras, deinde foveatur oculus spiritu vini rectificato, calore enim adaucto, ipsius oculi, per potum spiritus vini, tolluntur illa excrementa, nebulosa, & obscura glauca, vel fusca, vel alterius coloris quæ inficiunt crystalloidem humorem & sic annihilatur glaucoma ex

trahitur etiam. Tinctura florum turglosæ cum spiritu vini quæ quidem tinctura ad miraculum solo fove glaucoma curat, & perfecte sanat, caput purgium etiam nostrum superius præparatum ex elleboro alborum & parte orientali summum est etiam glaucomatis remedium.

De suffusione seu cataracta.

CAPVT XXXI.

Suffusio fit quæ & cataracta vulgo dicitur dum pupilla, vel inter chagridem tunicam & crystallinum humorem pellicula quædam excrementitia concrescit quæ ortum ducit, ab excremento aqueo & humido, quod ibi ex alimento oculi adnascitur, & calore ipsius oculi concrescit in pelliculam albam tenuem quæ pupillæ oculi opponitur, & visum impedit, & lædit. Illud autem excrementum ex quo suffusio fit, non ex cerebro per opticum nervum prolabitur sed ex ipsis partibus adnascitur partes oculi siquidem sufficientia habent excrementa quorum ope suffusio generari possit, non est necesse ut ex cerebro prolabantur, sed aquosus liquorum concrescit in pelliculam qua fit cataracta seu suffusio.

Cura.

Curatio suffusionis.

CVratur suffusio vel chyrurgia & manu, tollendo ipsam acu ad hoc apta & idonea, perforando oculum cum ipsa acu ad angulum magnum ipsius oculi & perveniendo cum ipsa acu ad pupillam ipsius oculi, ad locum suffusionis ibique deprimitur in fra pupillam non supra, & deinde purgatione & fotu medicamentorum peculiarium consumitur pellicula ipsa, curatur etiam in principio dum incipit adnasci & produci, sale euphragie in spiritu vini dissoluto, vel sale vitri seu alchali, in aqua quadam optalmica dissoluto & in oculum instillato.

*Cura alia
cataracta.*

Purgandum tamen prius est, antimonio nostro, quia partes ipsius oculi, & totum universale alimentum totius corporis depuratur eo ipso medicamento, ita ut non tantis scateat excrementis quibus morbi, particulares partium & generales solent fieri.

*De vitis & affectibus
pupillae.*

CAPVT XXXII.

*Pupilla affectus unde
fiat.*

Pupillae affectus & vitia omnia manifeste sensibus patent eaq; sunt dilatatio, diminutio, divulsio, & ruptio, dilatatio sive ab ortu fiat & ipsa origine natali, sive a morbo aliquo solet fieri, ab aliquo excremento in uvea tunica concluso, quod ibi ex alimento alterato pro-

ducitur, copia sua pupillam distendit illiusque quoque foramen quod & pupilla est, amplificat & valde dilatat, unde saepe sapius oculi prominentiam & schyrrum phlegmonem & abcessum comitatur pupillae dilatatio.

Diminutio autem pupillae si sit naturalis acuit visum & subtiliore efficit, si vero sit morbola debilitore reddit ut contingit in atrophae & phtysi ipsius oculi; quoties enim vitreus humor ab aliqua causa praeter naturam absumitur tunc quoque contracta ruptaque uvea, & in sese quasi concidens, foramen pupillae coarctat, & diminuit hisdem fere causis internis & externarum vi ut injuria sunt pupillae divulsio atque ruptio, & haec sunt ineurabiles cum pupilla sit pars spermatica, & perinde dum laeditur ruptione aut divulsione, non potest iterum ad eicatricem laudatam reduci cum conservatione visus oportet necessario ut disperdatur visus cum pupilla, ad primum statum reduci nequeat, quod vero attinet ad dilatationem pupillae & eius diminutionem curari quidem possunt sequenti methodo, imprimis fovendus est oculus, spiritu vini impregnato tincturae florum buglossi hic enim spiritus summo opere recreat oculum & interim purgabimus corpus antimonio nostro, vel extracto ellebori nostri super vis preparati, tunc demum dabimus aegrotanti nostro, oleum seu essentiam argenti, haec enim essentia

*Diminutio
pupillae unde
fiat.*

*Tussis in sa-
lem dulcem
conversa est
arcanum o-
culorum la-
sorum.*

sentia summopere prædest oculis
læsis, & dabitur ad guttulas x. aut
xx. in aqua euphiagiæ vel freniculi,
summo mane vel tempore somni.
Tussis etiam præparata calcinata
& cum aceto stillatio in salem re-
ducta, & cum spiritu vini dulcifica-
ta oculos ad desperationem læsos
restituit in pristinam sanitatem, sed
oportet illum salem tussis aceto stil-
latio separatim acrem & mordaci-
cem, tandiu cum spiritu vini recti-
ficato circulari, donec dulcis fiat &
ab omni mordacitate liber tunc te-
poris separatim spiritu per balneum,
remanet oleum dulce in fundo alé-
bici, quod est arcanum curandorū
oculorū si guttula una infundatur
in oculos lætos, bis in die.

De affectibus oculorum externis.

CAPVT XXXIII.

*Oculorum
affectus ex-
terni quales
sint & unde
fiant.*

ULtima externa quæ solent ocu-
los infestare sunt potissimum
caligo, nubecula, albugo, allucinatio,
Rhexis, cōfusio, unguis, Epiphora,
ophthalmia, inversio palpebrarū,
grando & hordeolum, de quibus
iam dicemus singulis brevissimo
quo poterimus eloquio & primum
de caligine, caligo ergo est tenebro-
sa visio ex crassiore densioreque fa-
cta tunica cornea ab excremento
crasso & dēso ipsius tunicae corneae
dū enim tunica cornea alicuius alimē-
to proprio suo quod illi demandat-
ur per venas, spiritus insitus & in-
natus ipsius corneae coquendo &
digerendo illud alimentum ut sibi

ipsum appropriet, non optime separa-
rat excrementa separando, aut si se-
parat, non potest sua facultate ex-
pultrice foras amandare, & tunc
temporis tunica illa cornea, obscu-
ratur, & obtenebratur à suo excre-
mentitio alimento crasso & denso,
& sic obtenebratur visus & fit cali-
go. Oculi quæ proprie vitium est
tunicae corneae ab excremento cras-
so & denso ipsius alimenti, produ-
ctum & generatum: quod quidem
vitium curari potest purgatione an-
timonii nostri, & ellebori, & fofu-
tincturae florum buglossi, & sale Tu-
rtia superius præparato, hæc enim o-
mnia medicamenta oculum expur-
gant ab omnibus suis excrementis,
& summopere ipsum refocillant, &
eius spiritum innatum & custodem
restaurant, in cuius solius spiritus
restauratio consistit tota oculorū
cura, iam de nubecula dicendum.
Nubecula est tenue aliquod excre-
mentum corneae tunicae ad hærens
& impactum cuius adhæsit labo-
rans putat se videre ea quæ vi-
det, per nebulam quandam aut
per vaporem aut fumum, hoc autē
tenue excrementum successu tem-
poris crassescit à calore ipsius oculi,
& tandem fit albugo: est enim albu-
go, crassum illud excrementum fa-
ctum quod in cornea tunica adhæ-
rebat tenue & subtile, iam vero cras-
sius & conperius factum albuginē
facit quod tamen antea nubeculā
tantum faciebat: sensim enim hæc
vitia succrescunt ac sæpe ex ophthal-
mia

*Nubecula
quid sit &
unde sit.*

*Albugo quid
sit & unde
sit.*

H h mia

nia & epiphora ortum habent cum in his affectibus, excrementa tenui quæ ophthalmiam & epiphoram facere solent incrassescere soleant & hæc vitia solent curari hisdem remediis cum quibus solet curari caligo nempe purgatione antimonia- li & elleborina nostra, & fotu refo- cillante oculum.

Allucinatio vero est, cum omnia quæ videmus foris tincta sunt & in- fecta aliquo colore, ut in ictero so- let fieri & inflammatione rubra, hoc vitium dependet & originem habet ex cornea tunica quæ inficitur ali- quo excremento colorato & cuius calor est excrementum, tali colo- re delibuta videntur externa unde allucinatio dicitur hic affectus, cum vere allucinemur ex visione illa nã externa quæ videntur, non sunt ta- li colore delibuta, purgatione forti antimonii nostri tollitur hic affe- ctus & foru tincturæ superius alla- ta. Si ex ictero proveniat affectus, curandus est icterus omnino, ut tol- lacur hæc allucinatio. Similis est hic affectus glaucomati, ex vicio ipsius visus, dissimilis tamen in parte affe- cta, hic enim læditur cornea tunica in glaucomate vero læditur vitreus humor, non differant tamen cura- tione, hisdem enim medicamentis tolluntur & curantur hi duo affe- ctus glaucoma & allucinatio, Raxis autem est eiusdem corneæ tunicæ ruptio, sectio vel everfio, è qua præ- mum humor albugineus distluit, o- culumque multo minorem relin-

*Curatio ab
lucinatio*

*Raxis corneæ
tunica quid
sit & unde
fit.*

quit, deinde Rhagoides tunica ca- dit, oculi procidentia produ- citur quæ à græcis dici solet *proptosis* ab hac fit oculi confusio, in qua humores ex ictu commixti repe- riuntur, & hi omnes affectus curati non possunt ullis medicamentis na- turalibus, amissus enim est omnino visus, & partes oculi summo perelaxæ, ita ut restitui nequeant, cum à privatione ad habitum non detur regressus.

Datur etiam in cornea membra- na alius illi adhærens affectus, qui unguis vel unguia dicitur, quæ ni- hil aliud est, quam dura nervosa & albicans membranula, ex angulo se- se extendens plerumque ut quæ ad pupillam, illamque sæpe sæpius con- tegens, oritur ex adhærente mem- brana censim & pedetentim incre- scente & obdurefcente si permuta- tur, eius excrementum, nihil enim aliud est unguia in oculo, quam ex- crementum tunicæ corneæ illic pe- detentim induratum, evanescit & curatur autem unguia sale vitri in aqua euphragix: dissoluto, & sæpe sæpius in oculum instillato, crocus etiam metallorum in alcohol reda- ctus, & aqua fœniculi dilatus, est sũ- mum unguæ remedium admixto pauco sale vitri, hoc est sale quod in fornace vitrariorum separatur ab ipso vitro.

Epiphora autem est alius oculi morbus infestans oculos summo pe- re, & fit à tenui & liquido excrem- to, lachrymarum imitans impetum aliquan-

*Ungula in o-
culo quid sit
& unde fiat.*

*Epiphora
quid sit &
unde fiat.*

*Epiphora
quid sit &
unde fiat.*

aliquando est tenue illud excrementum acre, & salsum, & tunc est cum dolore calore & rubore hic affectus cum vero est dulce & sine ulla acrimonia, nullus est dolor, nec calor nec rubor in oculo, palpebris eius tenue autem illud excrementum à toto oculo lachrymarum instar exurgit, alimentum autè oculi quod in partes oculi facessere nequit in substantiam earum se transmutando, facessit in excrementum illud tenue & liquidum, quod lacrymarum instar ex oculo defluit & epiphorà constituit, currit autem epiphora si molesta sit, & acri & salso excremento producta, ita ut palpebras excoriet, & exulceret purgatione antimonii nostri vel purgatione mercurii dulcis mitigantur enim excrementa hisce medicamentis, vel cum foras eiciantur, non amplius nocent vel fotu turia præparata in aqua fœniculi diluta, & in oculos instillata.

Curatio epiphora.

*Ophthalmia
quid sit &
unde fiat.*

Ophthalmia vero est frequens oculi affectus, estque potissimum oculi phlegmone, ex oculorum angulis in totam adhærentem membranam infusa: in hac oculorum affectione, venæ tenues oculorum ita turgent ut quæ in alio oculi obscuræ & invisibiles erant fiant visibiles & conspicuæ, plerumque quicquid album est in oculo, rubescit, summus dolor & ardor inest, qui lachrymas acres & mordaces accersit & tunc epiphoræ æquiparatur, quamvis to-

to cælo differant ophthalmia & epiphora quod in ophthalmia album oculi in epiphora vero, palpebræ & cilia rubescant & inflamentur, curatur ophthalmia ab hisdem excrementis & causis dependet, ac epiphora, hisdem & similibus medicamentis: itaque in ophthalmia purgandum est corpus, antimonio nostro vel extracto, elleborino nostro purgato deinde corpore, alterandus est, & refrigerandus sanguis totius corporis, ne inde mittatur in oculos alimentum acre & mordax scilicet aliquo excremento acri & mordaci contaminatum, alteratur & refrigeratur sanguis, & fons ipsius sanguinis, una cum toto corpore, essentia seu oleo vitrioli, vel spiritu & oleo sulphuris ad ℞. vel unum in aqua enduciæ vel rosaceæ sufficienti quantitate propinatum scabies & pruritus palpebrarum. Palpebræ etiã oculorum inficiuntur scabie pruritu inversione grandine, & hordeolo: scabies fit potissimum ab excrementis mordacibus & acris, quæ ex ipsarum palpebrarum alimento acri & mordaci ortum ducunt & pruritus hisdem dependet causis, hisdem similiter medicamentis curantur purgatione scilicet superiori, & refrigeratione, & alteratione etiam superiori inversio.

Inversio palpebrarum quæ à græcis *etropion* dicitur, quæ
Hh 2. quæ pars

*Inversio palpebrarum
Quid sit &
unde fiat.*

qua pars eius interior prominet, & sic invertitur palpebra, & eius internum rubrum ostenditur. Hoc fit, & causatur ex excrementis alimentis palpebrarum, quæ dum turgent, palpebras invertunt purgatione sola curatur hic affectus, & refrigeratione etiam inter & externa ipsarum palpebrarum qua calor internus antiperistaltim fovetur & augetur, & sic fortius expelluntur excrementa illa, ab spiritu custode refocillato.

Grando quid sit & unde fit.

Grando vero est tuberculum calidum durum palpebræ superiori innascens, ab excremento ipsius palpebræ quod indurecit tuberculum, hæc tubercula solent curari si tinguantur superficialiter cum palea oleo vitrioli, vel mercurii, vel aqua forti delibuta, & sic sæpe in die tinguantur donec siccescant & decidant per se; illa enim excrementa pauca sunt in quantitate, & ideo solo externo medicamento adhibito causticante, abeunt & sicantur.

Hordeolum, quid sit & qua ratione curatur.

Hordeolum autem est tuberculum calidum in abscessum fere desinens quod ex palpebræ margine, & cilio prorumpit, ab excrementis etiam præter naturam ipsius palpebræ, & curatur etiam similibus medicamentis externis ac grandò superius curata est, hi enim omnes affectus palpebrarum dependent, ab excrementis alimentis ipsarum palpebrarum, & ciliorum, quæ in intimis recessibus ipsarum partium reconduuntur, quæ que dum ab spiritu custode foras amandantur, tubercula

illa pariunt, vel scabiem vel pruritum secundum excrementorum corruptionem & alterationem: hi autem omnes affectus curantur cito, tuto & iucunde, purgatione lupradicta, & refrigerio etiam supradicto.

De aurium morbis eorumque causis.

CAPUT XXXIV.

Varii affectus solent aures occupare secundum varietatem & diversitatem excrementorum quæ inibi solent amandari, tum ex intimis recessibus ipsius auris, vel externarum partium externarum partium excrementis quæ solent aures exterius affligere, ad rectum autem quædam numerum hi omnes affectus solent reduci, nempe ad porosides ad sibilum tinnitum sonitum, strepitum & tandem ad surditatem & gravem auditum de quibus omnibus iam nobis erit dicendum.

Aurium affectus, quales & unde fiant.

Parotis quid sit & unde fiat.

Parotides solent fieri his potissimum partibus, quæ pone aures & earum radices consistunt, & sunt potissimum inflammationes harum partium, & sequuntur omnes notas phlegmonis, tumorem putalorum calorem pulsantemque dolorem: hæc potissimum inflammationes solent fieri in febribus pestilentialibus; & purpureis, quæ prava aliqua qualitate & venenositate solent infici, ita ut spiritus quidam arsenicalis & venenatus, soleat ab ipso febrili foco in has partes amandari.

*Curatio pa-
rotidum.*

dari ibique tumorem illum paroti-
dem dictum excitare ubi putrefieri
solet, ille spiritus arcanicalis seu au-
ra tenuis, quæ solet ex foco febrili
per metastasim in has partes trans-
ferri, & parotides operari. Solent
autem curari parotides ut reliquæ
phlegmones, quæ in aliis corporis
partibus enasci solent nihilominus
tamen in parotidibus curandis est
semper considerandum venenum
illud arcanicale. quo turgent ipsæ
parotides, nunquam enim est reper-
tendum sed foras evocandum
atrahentibus, & semper aliquid a-
lexiterii est admiscendum, ut op-
pugnemus venenum illud, febrim ad-
tem malignæ cui semper convertitur
parotis est semper adhibenda
ratio, & remedium: nam ea ratione
& parotis curatur, purgatio antimo-
ni: & mercurii dulcis, est summope-
re necessaria, & bezoarticum mine-
rale summopere etiam est necessari-
um: nam eo solo sudoribus excitatis
& febris maligna, & parotis cura-
tur, datur autem minerale bezoar-
ticum, ad quantitatem granorum
decem aut viginti in aqua cardui
benedicti, vel tusculis singulis die-
bus mane, usque ad perfectam cu-
rationem emplastrum quo solo uti
debemus, ad curationem parotidum
est ex balsamo sulphuris cera nova
admixta cum paucis mercurio cru-
do admixto, ut retundatur maligni-
tas tumoris istius beneficio mercu-
rii crudi dum autem maturus est
tumor apperendus est, & semper

*Emplastrum
verum ad
parotides
curandas.*

emplastrum, ex balsamo sulphuris
superponendum ad cicatricem lau-
datam usque, & hæc de parotide di-
cta sufficiant.

Quod autem ad sibilum, tinnitum
sonitum, & strepitum attinet sunt
hi affectus omnes ex flatibus orien-
tes qui differunt tantum secundum
magis & minus. Ut enim flatus mo-
tu & agitatione varia impelluntur
& ita varios sonitus edunt: sibilus
enim ex flatu tenui & levi ortum
habet exiliter elabente, tinnitus
autem ex illius cursu interrupto.
sonitus ex crassiore plenius erum-
pente. strepitus ex impulsu valido,
& hi omnes flatus ex excrementis
aqueis & liquidis aures occupanti-
bus originem ducunt, calor enim
naturalis, seu spiritus custos aurium
pellit excrementa ut aures libere
ab inimicis suis, & pellendo ipsa ex-
crementa cum aquea sunt & liqui-
da convertit subtiliorem partem in
flatus & ventos qui exeundo illos
sonitus & strepitus efficiunt. Eorū
omnium cura consistit in purgati-
one nostra antimoniali, & ellebori-
na, deinde fovendæ sunt aures spiri-
tu therebentina ut roboretur spiri-
tus innatus aurium, & validius & for-
tius expellat sua excrementa & sic
vincat horum sonituum focos &
fodinas nitrum etiam in aceto forti
dissolutum, & in aures sæpe instil-
latum curat cito omnes aurium stre-
pitus.

*Quid sit sibi-
lus tinnitus
sonitus &
strepitus in
auribus.*

*Curatio sin-
nitum.*

Gravis auditio atque surditas
hinc sæpe oritur, cum horum soni-
tum

Hh 3; tuum

tuum fons & fodina, soleat auditus organum ledere impartis excrementis in ipso audiendi organo hæc autem luditas facile curatur prædicta methodo, si vero ab ortu, & à natali die contracta sit, conformationis vicio & audiendi instrumenti defectu aut aliqua àlia vitiosa figura hæc incurabilis est, & soli creatori nostro reservato.

De narium morbis & eorum causis.

CAPVT XXXV.

Excrementa narium faciunt morbo narium.

NAres sunt emunctoria cerebri & eo emungendo sunt destinata, & ab his excrementis sæpe sæpius patiuntur, nihilominus tamen habent nares, sua peculiaria excrementa à quibus proprie patiuntur potius quam ab excrementis cerebri. nam illa excrementa dum foras emittuntur per nares à facultate expultrice, victa sunt nec nocere possunt in emissione sua, quia nares habent ex natura sua resistendi virtutem & proprietatem: possunt tamè aliqua ratione pati ab ipsis cerebri excrementis, dum foras pelluntur, si aliqua qualitate præter naturam acti vel mordaci afficiantur: quicquid sit siue morbi narium dependeat ab excrementis cerebri ab intus & intrinsicis suis met excrementis, sunt omnes narium morbi vel ulcera, vel sunt exerescentia carnis, ulcera autem non dependent ex excrementis cerebri, quia potius ul-

cerarent crebrum ipsum quam partes externas per quas transeunt, quibus data est virtus innata resistendi sed dependet vere ex venis narium, quæ continent sanguinem, elementum proprium narium ex quo solo alimento possunt separari excrementa acra & mordacia, ex quibus sunt ulcera peculiaria narium: sal enim excrementosum corrosivum acetosum, acutum vel acerbum, delitescens in sanguine, ex quo fit peculiare cuiusvis partis alimentum, sequitur alimentum illud, usque ad ultimam partium conversionem & tandem separatur & manifestatur in partibus, vere fiunt ulcera quævis, secundum varietatem & distinctionem excrementorum salitorum: huic autem sali excrementoso quod in naribus sæpe sæpius separatur, in est arcenicale virus corrosivum & septicum ex quo in naribus, potissimum fit ulcus putridum in quo crustula quædam sordidior, atque graveolens mucus exoritur & subcrescit. Ozæna vocatur hoc vicus, quod nares corodit, & partes etiam, alas pura & earum intestinum & earum tenella ossa, exedunt & magna cum deformitate & graveolentia putrefaciunt, & ipsum aliquando palatum perforant, hæc inde fiunt sarcomata ulcera dicta, in his caro excrefcit spongiosa, in intus narium penetralibus, excrefcit etiam longitudine temporis caro quædam, è nare foras exiens atque è nare pendens polipusque vocatur, à similitudine illius

Ozæna narium quid sit.

Polypus narium quid.

illius pisciæ, qui à multitudine pedū polipus nominatur, hinc fiunt ablationes & diminutiones odoratus, perit enim odoratus, aut saltem diminuitur, impedito natium meatu ossisque atmoidis foramine impedito & suffecto, ab aliquo extremēto, sic enim impediuntur spiritus rerum odor quid odorem emittentium qui nihil aliud est quam tenuis aura spirituoſa, ex substantia fixa effluens & emanans cerebrum feriens, unde anima cerebrum occupans iudicat odores cum in illam ferantur parenti narium via & itinere circa narium partes internas fiunt tumores & abſceſſus & quibus ruptis, pus interdum per nares copiose effluit & profunditur, idq; multo ſanitatſ incommodo.

*Gravedo
nariū quid.*

Gravedo etiam in naribus fit & est oſſis ethmoidis eiusque membranas incidens exiens & delabens & ab ipsis naribus excrementum liquidum & muſcoſum unde caput ingraveſcit & respiratio difficilior redditur voxque ſit rauca, & non ut antea ſonora & clara quod guttur & larinx his excrementis pariter afficiantur, non, ex naribus potius sanguis erumpit maximo propter diſtillationem ſed propter eius excrementi redundantiam cum impetu, ex aperta rupta vel exefa vena, hæmorrhagia dicitur græcius, & ſic ſanguis qui hinc effluit non ex venis cerebri, ortum ducit ſed ex venis oris palatiq; in nares excurrit ſalis quidem defectæ hæ-

venæ ſunt & patulæ, ut quaſi emiſſarium ſint ſuperflui ſanguinis expellendi.

*Curatio
morborum
narium.*

Hi omnes morbi curantur purgato prius corpore purgatione noſtra mercuriali, & antimoniali, deinde ſiquæ ſint ulcera quæ nares occupant curantur oleo dulci mercurii, Saturni, & oleo rubro antimonii vel oleo & baſſamo martis, & oleo arcenici permixtis, cum oleo ceræ, polypus autem curatur oleo vitriolico cum aqua ceræ, vel ſi renuet hæc medicamenta & reſiſtat illis, curatur tutiſſime oleo mercurii dulci & Saturni ſimul permixtis hæmorrhagiam vero curat aqua burſæ paſtoris, permixta oleo martis unciæ enim unica aquæ burſæ paſtoris cum guttulis decem olei martis curat perfectiſſime omnem ſanguinis per nares effluxum: eſſentia item corallorum ſiſtit certiffime languinem ex naribus effluentem.

Hæmorrhagia cura.

*De faciei oriſque vitiiſ eorumque
cauſſis.*

CAPVT XXXVI.

Facies & os quam plurimiſ tentatur morbis cæterū corporis partibus inſuetis propter cutem peculiarem qua obtegitur facies, quæ cum ſit valde ſicca & arida, peculiaribus afficitur morbis, propter talem ſiccitatem & ariditatem, in quorum numero potiſſimū reperuntur

*Morbi faciei
& oris.*

untrurardentes pustulæ, quæ in na-
 so, tum in reliqua facie, magna cum
 freditate solent excrecere, quarum
 pustularum genera omnia produ-
 cuntur, ex excrementis aqueis mer-
 curialibus, ex quibus originem du-
 cunt lepra rubrea, alopecia condi-
 bonata morphæa quæ omnia faciei
 vitia exoriuntur ex excrementis
 ipsius mercurii radicalis, constat e-
 nim sanguinis, ex mercurii sale &
 sulphure aqua & terra quæ quin-
 que elementa unum constituunt
 homogeneum alimentum & dum
 excrementa illius separantur à fa-
 cultate expultrice nostra, quæ nihil
 aliud est, quam spiritus custos, seu
 iustus & innatus cuiuscumque par-
 tis, cui demandatum est, ab ipsa na-
 tura, partes custodire & perinde om-
 nia illis partibus inimica, & con-
 traria foras propellere, hæc excre-
 menta dum foras amandantur vel
 sapiunt mercurii naturam, & sunt
 spirituosæ vel sapiunt essentiam sa-
 lis radicalis, & acris sunt & morda-
 cia, vel redolent naturam & indole-
 m sulphuris, & ignea sunt & ca-
 lida vel aquea omnes morbi ab his
 quinque generibus excrementorū
 solent exoriri unde pustulæ omnes
 quæ faciem deturpare solent ad ex-
 crementa hæc radicalis referri
 solent & ulcera omnia sive sunt
 venera sive alia, quæ faciem de-
 turpant ex solis principii excremen-
 tis & aliorum principiorum exori-
 untur.

Huius quoque ordinis est, ru-
 bor faciei, universus præter modū
 sive pustulus in facie efflorescens à
 medicis gntta rosacea nuncupatus:
 color etiam citrinum lividus albi-
 cans aut alius fredus & turpis ut ita
 loquar color mercurio excremen-
 titio adscribendus est, & non intem-
 pere hepatis, nam qualis est mer-
 curii excrementicii color, talis statim
 in facie efflorescit color enim faciei
 nihil aliud est, nec aliunde depen-
 det, quam ex flore mercurii micro-
 cosmeticæ, qui quidem colores cum sa-
 nitatem non interturbent inter
 morbos recenserim non merentur sed
 potius inter symptomata præter na-
 turam in ope autem clauduntur
 dentes, in quibus vitia multa solent
 exoriri, modo enim aut exerti, aut
 longiores prominent modo alterun-
 tur & carie afficiuntur nigrescunt,
 & fredo lentore obducuntur, deter-
 gendi incuria, dulcium & calidorū
 usu, expiratione crudis, & crupu-
 læ vacillant mobiliaque fiunt exter-
 navi & causa concussi, vel cum eo-
 rum radix multo humore mader,
 laxiorque fit eorum alveolus dolo-
 re etiam gravissimo afficiuntur de
 quo cum dictum est capite tercio
 huiusce operis, gingivæ præter mo-
 dum etiam in ore luxuriam & ex-
 crescunt ita ut dentes obregāt, quia
 caro gingivarum mollis & spongio-
 sa fit, ab excremento nimio molli,
 & viscoso, quod ex alimento solet
 educi, his potissimum qui in locis
 udis & humidioribus vitam degunt
 ut

ut sunt nautæ, & his qui prope mare, & flumina magna habitant.

Aphthæ etiam vlcera sunt quæ os & partes ejus infestare solent & in palatum gingivas, & linguam serpere solent in faucibus hæc sunt fauciliaria & frequentia adultas etiam solent afficere qui febre acuta tentantur, & mulieribus etiam contingere solent si menstrua, earum suprimantur, solent enim excrementa mercurii radicalis in mulieribus per menstrua expurgari, quod si suprimantur, ascendit hoc excrementum curiale ad os & in ore sua vitia deponit & aphthas producit.

Cura morborum faciei & oris.

Curatio morborum faciei.

Cum vitia omnia faciei & oris asseruimus dependere ex excrementis mercurii radicalis, quæ in sanguine latent, curam etiam eorum omnium dependere affirmamus ex mercurio solo, ex chymicorum enim doctrina similis similibus curatur perinde cum vitia hæc ex mercurio macrocosmico, qui etsi sit ex genere minerali & metallico, nihilominus præparatus, & in quintam suam essentiam reductus, animalis mercurii substantiam penetrat, eamque depurat & ab excrementis suis & vitiis liberat & vindicat hæc essentia mercurialis, in nullo metallo tam manifesta est, quam in mercurio seu argenteo viuo communi & vulgari, in nullo minerali, tam præstans ac excellens, quam in Antimonio, in nul-

Mercurii potestas ubi nã eliescat.

lo vegetabili, ligno potentior, quam in ebano fraxino gaiaco, inuipere, et in herbis nullus efficacior est, quam in brussatella perficuria, & serpentaria. ex his etiam rebus potentior educitur essentia mercurialis, ad curandos faciei & oris morbos, quam ex aliis omnibus sed oleum mercurii & oleum antimonii præstant omnibus, sunt qui lacte Virginis vtantur ad faciei maculas, & guttam rosaceam tollendas quod quidem ego probo, hoc autem lac Virginis parat ex cerussa vel lyharrio in acelo stilentio fortissimo dissoluto, dissolutioni additur aliquid satis tartari & aqua pluuialis in magna satis quantitate donec albescatur aqua, quo dicitur lac Virginis: oleum etiam & essentia vera mercurii, dicitur lac Virginis & ex hoc lacte verissime curantur omnes maculæ faciei & oris vitia cuncta, solo litu.

Cura autem colorum fredorum faciei, consistit in restauratione, & renouatione humidi radicalis nostri, et sanguinis oleum autem sucriui curat putriluginem oris aphthas, gingivas corruptas, et nigros dentes reddit albos, et sic habetur perfectissima cura morborum omnium faciei et oris, modo purgetur corpus prius antimonio nostro, et extracto ellebæri nostri superius præparati primis in capitulis hujus operis, hæc enim medicamenta renouant et restaurant totum sanguinem et humidum radicale nostrum expurgant.

li

De

De lingua & gutturis & vitis
& causis.

CAPVT XXXVII.

Lingua nihil nobilius in toto corpore nihilque deterius reperiri potest ex Sresopi sententia cum enemia & laudes præclaras & opropria & contumeliæ. Hinc inde efficiatur vnde laudes & vituperia ex hoc vnicofonte originem ducunt. Suos etiam paritur manes & morbis afficitur quamplurimis vt & reliqua corporis membra. Afficitur imprimis lingua blæsitare & balburie quæ quidem vitia incurabilia sunt nisi medicamento quod habeat potentiam & virtutem roborandi calidum innatum nostrum, & fortitudinem ejus ac robur ira restituere, vt vitia cuncta corporis humani restituantur, quod solo elixire arabico impetrari potest.

Batrachus autem dictius solet in nasci radicibus linguæ in ea oris parte molli & laxa, quæ sub lingua est & cur ea incuba phlegmones speciem habet, & aliquando œdematis laxi & multis rudimentum imitatur, ex quo apperto nucus seu pus prodit albamini oui simile: infantibus & pueris hoc vlcus est familiare & frequens, & ranula dicitur apud Auicennam, quod græcis *Batracon* nuncupatur, & est species tumoris & excremento calido & humidido ortum duens & tunc refertur ad phlegmonem, a-

liquando autem ex excremento frigido & humido originem trahens & tunc refertur, ad œmatis speciem: & curatur hic affectus cujuscumque generis, fit oleo vitrioli permixto cum decima parte aquæ fontis, & inde fiat gargarisâs quo ter aut quater in die colluatur. Oris hinc tandem rumpetur vlcus, & tunc temporis melle rosato, aut diampro colluendum est os, ad cicatricem & curationem absolutam si vero hac sola collutione non cito rumpatur & apperiatur vlcus apperendum est scalpello tenui, & peinde melle rosato & diamoco vtendum ad os colluendum Tonsillæ seu Amygdalæ sæpe tumet & inflammantur ab excrementis innatis suis quæ ex superfluo alimento ac redundanti ortum ducunt & non ex cerebri defluxione, quicquid clament Galenici, in hisce tumoribus trussillarum frustulum quoddam carnis faucibus inhæreere videtur, mole sua premens, & guttur abstruens, & impediens ne cibus & potus facili via descendant in ventriculum idque sine siti & ardore, cum excrementum tumorem faciens, sit frigidum & humidum: interdum inflammantur & vniuntur unillæ cum siti summa & ardore sumo, & inibi procreatur vlcus sordidum, quod calidas & molles ac laxas rotissillas corrodit & graueolentem respirationem & spiritum parit & id omne ex excremento acris & mordaci originem ducit & curatur etiam omne genus tumoris & vlcis tonsillarum gargarismo supra-

Ranula cura
vna.

eira-

Curatio
morborum
trussillarum.

citatio. ex oleo vitrioli, & aqua fontis simul permixtis, nam ex solo illo gargarismate temperantur excrementa illa acra & mordacia & mutantur in alienam substantiam vel si frigida sint & humida eualescunt roborato spiritu harum partium custode, qui roboratus, suo innato balsamo hæc omnia curat, & ad pristinam sanitatem reducit.

Columella etiam ex palati extremo propendens plerumque inflammatione & tumore molesta est, laxiorque facta & longior quam par sit perpetuo humore madens in fauces & oesophagi caput illabitur, & hac ratione molesta fit, & qui tali modo afficiuntur, columellam perpetuo vorare contendunt sed frustra, mentumque ne ejus impetu strangulentur, hoc vitii genus oritur ex redundantis excremento humido & aqueo, vnlula quo perpetuo madet vnde exsiccatione sola curatur, expipere vel oleo vitrioli, vel fumo succiui, in ipsum os per infundibulum transmissio.

Inflammati
vnula quid
& cura.

Inflamantur etiam vnula ab ipsismet suis excrementis acris & mordacibus quorum ope, pars ejus imacra fit, summa vero ejus pars, tenuis & nigricans apparent, & ab Hippocrate *Staphylis* id est vna appellari solet, quod colore & magnitudine venæ acinum imitetur curatur hæc vnula inflammatio & tumor, solo litu olei vitrioli spiritu vini per mixti cum pauca puncta camphora admixta sequenti methodo

℞ diamoronis ℥ij. aquæ saluæ & prunellæ an. ℥iij. olei vitrioli ℥j. cāphoræ spiritu vini dissoluta; b. misce fiat gargarisma. Quo sæpe colluat os si abundet sanguis, & turgeat mittendus est secundum vires & temporis & regionis statum, & conditionem.

Guttur etiam & fauces ipsæ, id est summæ gutturis & gulæ ipsius partes, quæ via cibus & potus introitus est tumore cum inflammatione summa, afficiuntur & dicitur græcis *Sonagcii* latinis angina ab augendo dicta quod guttur & fauces auget, viamque spiritui intercludat: est genus morbi acutissimi & exitiosissimi, multos enim è medio tollit in eoque tumore, est summa malignitas excrementi ex quo fit non enim simplex est excrementum calidum & humidum, sed arsenicali veneno præditum & semper malignam & fere pestilentem febrem sequitur angina etsi sint Galenici, qui asserant se vidisse anginam sine febre, at alucinantur erat quædam columelle inflammatio vel trussillarum tumor at angina fit in musculos internis ipsius laringis & gutturis ab excrementis calidis & humidis cum maligna qualitate & fere pestilenti delibutis, & est acutissimus morbus, qui semper comitè febrè habet, & tumor ille åginosius ad scarrã vergit & antracè & carbūculu afficiuntur partes laringis & gutturis vnde malignitas & venenositas illius tūoris est valde apparatus ibi est summus ardor & dolor id-

li 2 circo

circo ad guttur ipsam & partem affectam conuocantur humores excrementitii, & malum & tumorem augent unde via respirationis omnino intercluditur, nisi citissima remedia adferantur.

Curatur autem hic affectus sequentibus remediis. Primo mittendus est sanguis ut fiat revulsio humorum confluentium ad partem affectam, propter ardorem & dolorem & mittendus est sanguis, ex cephalica ad magnam facis quantitatem deinde statim purgandum est corpus purgatione nostra ordinaria antimonijs mercuriali vel elleborina, purgato corpore ad sudorifica deueniendum est, sudores summo pere sunt proliciendi ut febris abeat & malignitas humoris & venenum foras erumpat, tumor interim si fieri potest digito in guttur immisso est rumpendus, & sympio timibino vel violaceo cum pauco oleo vitrioli ad mixto est os colluendum. Solis autem elicitis sudoribus curatur absolute hic affectus, quia & malignitas tollitur tumoris, & febris ipsa: his etiam solis potest confidere. medicus practicus, & rupto & aperto tumore.

Lingua & jam pariter adhuc alio tentatur morbo maligno, qui prunella dicitur eo quod lingua prunorum nigredinem & colorem imitatur: hæc nigra superuenit linguæ, ex febribus malignis & pestilentibus: vapores enim atrii & maligni, qui ascendunt ex foco febrili, palatum & linguam potissimum nigredine affi-

ciunt & sunt excrementa quæ putrescunt in foco & fodina febrili.

Curatur hic affectus curata febre ^{Prunella ut} ^{trachya.} à qua dependet purgatione pura nostra, & sudoribus elicitis sudorifico nostro bezoartico minerali, quod antimonio perlis & corallo, simul mixtis, & sale nixiter aut quiter calcinatis constat, deinde postquam hæc tria calcinata sunt simul, (ad miscendum autem est triplum antimonijs, respectu coralli & perlatum) optime eluenda sunt aqua communis, ad tollendum salem nitri, & deinde exsicanda sunt, & reseruanda in vase vitreo optime clauso, dolis ejus pulueris bezoartici est dragma seruis in varia vna aquæ cardui benedicti aut vlmariæ: colluendum inter est os, ut lingua deponat suam nigritiem, intro combusto cum sulphure & soluto in aqua communi, & hic sal sic præparatus dicitur, sal prunellæ quod curet perfectissime morbum hunc linguæ, qui prunella dicitur & sic habes curatos omnes morbos, capitis & partium illi annexarum, & vnde nam dependeant, & originem habeant secundum doctrinam chymicorum, qui ex libro ipsius nature & experientiam ex ipsa & hypocrate & Galeno, tamen doctrinam didicerunt.

os(o)sc

De

De morbis thoracis & partium illi annexarum.

CAPVT I.

THorace quamplurimę clauduntur partes distinctę & omnino differentes, quę solent variis etiam ac distinctis tentari morbis. Est enim in thorace pulmo cor mediastinum pleura, aspera arteria, quę omnes partes, variis ac distinctis tentantur morbis, de quibus singulis cum nobis est inquirendum vt opus hoc ab soluatur, & primo pulmonum morbos inuestigabimus deinde alios manifestabimus.

De morbis pulmonum symptomatis causis, & signis.

CAPVT II.

Pulmonum morbi.

Pulmonum voce comprehendimus vasa omnia quę in pulmone sunt etiam asperam arteriam, in quibus potissimū vasis fiunt, obstructio peripneumonia vomica, obcessus, rabes: obstructionis causę in pulmonibus, sunt excrementorum copia, quę ex alimento pulmonum separantur, vnde fit grandio lapis seu tartarus coagulatus & liquidus. ex quibus excrementis fiunt tusses, asthmata suffocantes catarhi & tufferes tussis enim prima fit ex obstructione pulmonum qui dum obstruuntur excremento aliquo liquido, vel vaproso, spiritus custos

pulmonis seu facultas eius expultrix emittit foras illud excrementū siue sit liquidum siue vaporosum, & per tussim illud foras expellit aut expellere nititur quicquid enim in pulmone est præter naturam aut in aspero ipsa arteria tussi expellit ipse spiritus custos pulmonis, & si expellere nequeat, manet in ipsis fistulis pulmonum, & crassescit in dies magis & tandem lapillescit, vnde sæpe læpius in substantia ipsa pulmonum fit grandio lapis & calculus, aut si omnino non lapillescat saltem in lentum viscosum vitreum & gypsosum mutatur excrementum cuius copia fit & producitur verum asthma cui subiiciuntur senes & omnes qui vilitidis, ac lentis scitent excrementis quibus pulmones suffarciuntur, ab ipsorummet alimento proprio & innato, dum excrementa eius separantur imperfecta separatione, nã quãuis separantur ab alimento tamen remanet in ipsius substantiæ poris, ibi que crassescunt in dies, calore naturali, vnde tartarus producitur, qui nihil aliud est quam excrementum aqueum, viscidum & lentum factū & sæpe induratum ac in gypsofam materiam conuersum vnde lapides & grandines & calculi generantur, quod doctissimus Fernlius ipse cognouit, & fieri asseruit, hinc generatur & producitur orthopuoëa species asthmatis: in qua ægri respirare non possunt nisi recta ceruice, & difficultate cum maxime spirant ac spiritū ducant, & hæc asthmatis species.

Asthma quid sit & unde fiat.

Orthopuoëa quid sit & unde fiat.

cies, vna cum ipso asthma, et reli-
quæ aliæ respirandi difficultates cu-
rantur hæc omnia cum purgatione
nostra elleborina et antimonia vel
mercuriali, purgato corpore, ter aut
quater vtentur ægroti per octo dies
aqua peti communis et nostralis, et
sumant huius aquæ ℥iij. singulis
matutinis horis jejuno ventriculo,
addantur huic aquæ guttulæ octo
aut decem olei virioli, vel spiritus
nitri, sic pulmones infracti, saburra
viscida ac lenti excrementi liberabū-
tur, et purgatione nostra antimonia
li tollitur causa antecedens asthma-
tis, et omnis respirandi difficultatis
peripneumonia etiam affligitur pul-
mo estque ejus inflammatio et ali-
quando producitur in ipso mediasti-
no, quæ est membrana separans par-
tes dexteræ ab ipsis sinistris partibus
ipsius pulmonis vnde dicitur media-
stinum in ipso inquam mediastino
producitur phlegmone tumor cali-
dus et humidus ab excrementis cali-
dis et humidis ortum ducens, vnde
et rotus pulmo inflammatur et hic
tumor, perinempmonie titulo et no-
mine etiam comprehenditur, et rû-
pitur sæpe sæpius, vnde pus et san-
guis maxima in quantitate excrea-
tione et sputatione ejicitur, hæc ex-
crementa quibus perinempmonia
fit, non solum excrementitia quali-
tate simplici peccant, sed et maligna
qualitate et pestilenti inficiuntur, vn-
de paracelsus occasionem sumpsit
asserere, hæc excrementa esse arceni-
calia, et auripigmentalia quamuis

arcenicum et auripigmentum vere
& realiter numquam in corpore hu-
mano reperiantur sed sunt hæc ex-
crementa quædam ex alterato ali-
mento producta maligna qualitate
et venenata prædita quæ arcenici &
auripigmenti naturam imitantur,
vnde non admodum inconcinne pa-
racelsus, hæc arcenicalia et auripig-
mentalia dixit: hinc percipitur quã-
tum sit periculi his omnibus qui pe-
rinempmonia afficiuntur, nisi citissi-
mis et aptis remediis, illis prospicia-
tur, quod tutissime hac methodo fie-
ri potest perinempmonia ergo siue
sit simplex inflammatio siue sit tu-
mor phlegmone mediastini, curatur,
missione sanguinis non enim ego
missionem sanguinis in curationi-
bus morborum floccipendo et no-
xiam esse existimo, quamuis sit vitæ
thesaurus, nam sæpe peccat et quan-
titate, et qualitate vnde et ejus quan-
titas tolli et qualitas corrigi meretur
secundum naturæ leges et normas,
quæ sanguinem quantitate peccan-
tem tum venis narium per hæmor-
rhagiam, tum venis anis per fluxum
emittere solet, vnde naturam sequē-
do, errare non potest Medicus thera-
pentes, quo circa ergo in perinemp-
monia cū in ea sæpe sæpius sanguis
soleat & quantitate et qualitate pec-
care, mittere sanguinem audacter
debemus satis in magna quantitate
secundum vires et robur ipsius ægro-
tantis, et ipsius ætatem, et temporis
et regionis constitutionem, plus e-
nim in meridionalibus et tempera-
tis

An in corpo-
re arcenicū
& auripigmentū
realiter
producatur.

Misissan-
guinis in peri-
nempmonia
valde con-
uenit.

iis regionibus sanguinis mittere et
 effundere debemus quā frigidis &
 septentrionalibus terræ plagis, misso
 sanguine, statim alterantibus refri-
 gerantibus utendum est ut alteretur
 feruor spiritus nostri qui æstuat in
 perinempmonia: itaque in lapiis re-
 frigerantibus oleo potissimum vi-
 trioli alteratis, & tinctura violarum
 est utendum: sequenti interim die
 antimoniā nostra purgatione est v-
 tendum, ut motus vomitus rumpatur
 tumor si qui sit in pectore, et sē-
 per in lapiis cura præcipua & absol-
 uta perinempmonia est in sanguine hyrci
 vel in puluere virgæ ceruæ aut tauri
 supra dictus est utendum, & psis-
 ma alterata oleo vitrioli et sale pru-
 nella, his enim solis medicamentis
 pulmo ita roboratur ut se extricet,
 ab omnibus que illi præter naturam
 sunt, flores etiam sulphuris maxime
 profunt in perinempmonia curanda, ex
 colthore sublimati, & sumuntur
 ad ꝑ b. cum ꝑ b. conferuæ violarum
 & guttis decem olei vitrioli admixtis
 & sic perfectissime curatur pulmo al-
 teratus & perinempmonia affectus: spi-
 ritus enim therementinæ & oleum
 vitrioli pus ex pectore copiose edu-
 cūtur et abstergūt vlcus et cicatricem
 perfectā obducūt & obstructions om-
 nes reliquarū partiū omnino tol-
 lūt: vnde sequitur perfectissima & ab-
 solutissima & perinempmonia cura.
 Iam persequendi sunt alii pulmonū
 morbi & potissimum vomica, qua
 multi hominum in orcum & ad sepulchrum detrusi sunt & adhuc de-
 erudentur, quia male omnino & per-
 verse aggreditur eius cura.

Et spiritus
 therementi-
 na.

De vomica.

CAPVT III.

Vomica est pulmonis abscessus
 seu tumor paruulus & exiguus
 ab excrementis virulentis & malig-
 nis ipsius pulmonis ortum ducens,
 quæ ad partem aliquam pulmonis
 detruduntur & separantur ibique
 ne cordi, & vitæ spiritui noceant mē-
 branula tenui obducūt sub cuius
 tegumento putrescunt & virulentia
 adeo magnam & malignam quali-
 tatem acquirunt ut tandem rumpatur
 membranula, virulentum illud
 pus & malignum per totum pectoris
 spatium diffundatur, & cor pe-
 tat, & inficiat vitamque suam & ca-
 lorem insitum obruat & extingat,
 vnde sequitur repentina mors oc-
 cultum sane & abstrusum vitium,
 quod nec ægrotanti ipsi nec medico
 patet, nec ægrotantes munia sua, &
 vitæ functiones vilo pacto intermit-
 tunt, sed sani oclusam mortem sub
 pectore gerunt sunt tamē signa quæ-
 dam, sed leuissima quibus deprehē-
 di potest hic morbus qui enim vo-
 mica laborant sublinido colore in fa-
 cie tunguntur eamque lingua lecto-
 re quodam est delibuta, maxime cū
 longe è cibo absunt & diu jejuna-
 runt: vapores enim lenti ac viscidi,
 ad fauces ascendunt, & linguam in-
 ficiunt, & est spiritus grauis ac fœti-
 dus corporis grauitas pectoris op-
 pressio leuis & spiritus difficultas que
 dā & raro tabes comes est, nō enī tale

Vomica quid
 sit & unde
 fiat.

Vomica quibus
 signis in-
 ternoſcatur.

veno

venenum diu sub pectore latere potest, quin signa quædam suæ malignitatis ostendet, quibus apparëtibz sic succurrendum est.

Purgatio vomica.

Purgandum in primis est corpus nostra purgatione antimoniali nec existimo meliori & tutiori medicamento posse vti aduersus crudelem & tantum hostem quam solo hoc medicamento, quo ter aut quater est vntendum per tres aut quatuor dies summo mane jejuno ventriculo danda sunt grana sex aut octo antimoni nostri præparati cum vino pauco & post tres horas propinandum est iulculum optimum butyro alteratũ vt melius fluat aluus, purgato deinde corpore vtendum est, oleo vitrioli, vel oleo sulphuris, cum pauco spiritu thærebinthæ, ad guttulas decem aut duodecim vnus cuiusque propinatis & cum sympo violaceo permixtis, & sic curatur vomica, vel enim euanescit vel rumpitur sine læsione, quia malignitas majori ex parte purgatione nostra euacuatur, quæ nullo alio medicamento euacuari potest nisi solo antimonio purgatiuo vel sudorifico, quo sudoribus elicitis in tuto est æger oleum etiam rubrum antimoni mirum est, in curatione vomicæ, & est tutissimum & iucundissimum eius remedium & mirum omnino sed cõtemnitur quia ex antimonio educitur tantum est timoris in ipsum antimonium vt quicquid ex eo eliciatur contemnatur etsi sit optimum.

De tabe & phthisi.

CAPVT IV.

TAbes seu phthisis in pulmone fit ex excremento lento, viscido, ac viscoso, sulphuris balsamici quod calore continuo, salis, calis & rari, naturam acquirat, pulmonesque desiccet, & consumit, hinc ex particulari pulmonis tabe, & phthisi cor desiccatur & arefcit, et deinde totũ corpus, pulmo interim sic arefactus & desiccatus vlcus contrahit, vnde spiritus pulmonis custos ex candescit & inflammatur, hinc febris hectica & lenta tabem & phthisim sequitur, spiritus enim noster excandefactus, & inflammatus, ab excrementis illis, præter naturam viscidis, ac lentis, quod ipsa domare nequeat, & foras propellere, statim donum suum, ac sedem cor pura inflamat, hinc sequitur febris per totum corpus, cum totum corpus spiritus inflammatus permeat, & penetret: ratio autem cur spiritus inflammatur & scandescat, est potissimum cum excrementa hæc qualiacumque sint expellere foras protrudere, tamquam illi noxia contendat, & cum inueniat difficultatem propter eorum copiam & lentorem, tunc temporis necesse est irritetur & scandescat, quia ratione coloris, id solũ agere potest & cũ calor natiuus & insitus, id facere nequeat auget calorem insitũ suũ, vt id agere possit vnde est eius excandescen-

Tabes quid sit & unde fiat.

centia & inflammatio, & sic generatur febris secundum rationem excrementorum, quæ foris ab spiritu propellenda sunt, vnde die critico antecrysim augetur febris vt expulsiō excrementorum, potentior & fortior fiat donec propulsa sint, tunc mitescit, & quiescit calor accersitus ipsius spiritus, quod clarius nullo ostendemus tractatu de febribus quam in presenti tabe & phthisi, in quibus quamuis sit febris, semper comes, non solum ratione excrementorum quæ irritant spiritum nostrum, & accendunt sed & ratione vlcis, & solutione continui, quæ inibi reperitur, quæque etiam inflamat & accendit spiritum custodem pulmonis, vbi est vlcus & solutio vnitatis: quæ quidem solutio virtutis sic pedetentim ortum habet, alimentum pulmonis, quod demandatur ab ipsa natura, seu spiritu, ad pulmonem vt eo nutriatur & conseruetur, non est totum & purum alimentum, sed habet excrementa quædam quæ nisi separentur & foras à pulmone amendantur, tunc temporis excreseunt, & calore continuo, ita acria & mordacia redduntur, vt tandem longitudine temporis calcis naturam & salis cuiusdam indolem imitentur, & sic vlcérant & solvunt partem cui inhaerent, & sic fit vlcus in pulmonibus, quia autem illa excrementa sicca valde sunt, & arida, ideo siccant & exurunt pulmones, propter ariditatem & siccitatem eorū, vnde proprie fit tabes & phthi-

sis, quæ proprie aridura dicitur à paracelso, quod vere ab aridis & siccis proveniat, causis, & quod siccet & adurat totum corpus & ipsum pulmonem nam ab ipso pulmone cor etiam tandem patitur, & à corde totum corpus, communicatis & auctis inde similibus excrementis per totum corpus, nam quali alimento nutritur pulmo, tali simili prorsus nutritur alimento totum corpus vnde ab hisdem & similibus excrementis aridis & siccis, siccatur et aduritur totum corpus, vnde fit tabes & consumptio & aridura totius corporis, quæ quidem potest curari quicquid clament galenici, in quocumque sit gradu. Imprimis euacuanda sunt illa excrementa sicca & arida quæ tabes et phthisim constituunt, non autem euacuantur omnibus et quibusvis medicamentis catharticis et purgantibus, sed solum peculiaribus, & propriis, quæ humectant corpus, et restaurant et hæc potissimum desumuntur ex mercurio vulgi et communi, ex quo miris modis fit aqua et oleum, quæ rectificata, et ad dulcedinem perducta, verum et tutissimum ac certissimum sunt, tabis & phthiseos omnis remedium: hæc enim medicamenta, illa excrementa sicca et arida foras expellant non solum per aluum, sed et per vrinas, et per sudores, sic totum sanguinem expurgant et emundant ab omnibus excrementis et perinde partes omnes restaurant et reficiunt cum alimentum earum, in quo solo robur, et restauratio consistat.

Vlcus pulmonis & solutio continui in pulmonibus unde fiat.

Salmargaritarum dulces & phthiseos verum remedium.

K.k

fistat.

sistat, renovetur & reficiatur, Margaritæ etiam in essentia illa mercuriali dissolutæ, & in butyrum cõversæ, & beneficio spiritus vini rectificati in verum oleum dulce conversæ, sunt etiam tutissimum & certissimum phthiæcos remedium: sunt quamplurimi qui hanc mercuriale essentiam conficere norunt, & perinde, nõ est opus vt hæc doceatur, & omnibus communis & vulgaris fiat, etsi vulgaris esse mereretur propter necessitatem nihilominus cum hæc sit margarita forius alchymicæ, hæc profuturi non potest, nec in dignis communicari, sed qui eam scire cupit studeat chymicæ & operibus eius.

De pleuritide & empyeumate.

CAPVT V.

*Pleuris
quid sit &
unde sit.*

Acutam febrim cum tussi, & dolore lateris pungente à phlegmone mēbranam costas succingentem occupantem pleuritidem dicunt galenici quam asserunt ex bilioso & tenuisanguine, qui ex vena cava cordi affidente per venam azygrem, ac deinde per tenues costarum venas impetu quodam incurrit, ortum habere: hanc nos improbamus sententiam cum sciamus ex libro ipsius naturæ & experientia ipsa nullum dari in corpore biliosum humorem, sed sanguinem purum homogeneum alimentum vnicum partium omnium, ex cuius excremento, acido quod in membrana illa, costas succingente pleura dicta reperitur, per separationem & putrefactionem ipsius fit pleuritis, seu phlegmone illa

pleuram occupans quæ verissime non fit à sanguine bilioso, sed ab excrementis ipsius pleuræ acidis, quæ quidem excrementa biliosa dici nequeunt cum ipsius bilis factæ indolem, & naturam redolere nequeant, nam dum separantur per spiritum nostrum, & parti adhuc adherent corrumpuntur & per corruptionem abeunt aliquando, in malignissima excrementa, venenata prorsus, & pestifera unde dantur sæpe sæpius, pleuritides pestilentes, & contagiosæ, & mortiferæ, aliquando autem in benigniora transeunt excrementa unde leniores, & non ita mortiferæ fiunt pleuritides, hoc contemplanti relinquo iudicandum cum corrumpendum non possit in certam & determinatam corruptionem abire, cum agentia determinata non reperiantur in actione corruptionis faciendæ, quod tamen contingeret, si plenitudinis natura semper produceretur ex bilioso sanguine, sed cum varia sit, & multiplex pleuris, variæ etiam sunt necesse est, eius causæ effectrices: sunt ergo excrementa pleuræ, quæ cum varia sint secundum eorum varietatem vanas & distinctas producunt pleuritides malignas & pestiferas aliquando, aliquando, autem mitiores & nullo pacto pestilentes, sed simplices, aliquando tantum flatu unde fiunt dolores pungentes sine tumore villo, at quæ fiunt cum tumore veræ pleuritides sunt, & necesse est vt rumpatur tumor, & ex puro illo per totum thoracem diffusio sit empyeuma, quod

expurga-

expurgatur & expuitione & aliquādo per vrinas & expurgatio illa durat per quadraginta dies & plus, quod quidem empieuma cū sequatur semper pleurides superatas & ruptas, non est, quod de eo caput particulare faciamus, nihil enim aliud est, quam pus pleuridis vel peripneumonix vel anginx in thoracis capacitate effusum, quod arte & natura ipsa iuvante expellere possumus, & expuitione & per vrinas ipsas curatio autem pleuritidis sequenti methodo optime fiet.

Curatio pleuridii,

Pleuritis ergo cum sit inflammatio pleuræ ab excrementis sui ipsius alimenti que non possunt vriri ab ipsa pleura separari corrumpuntur & abeunt in abcessum, sanguinis missio erit potissimum curandæ pleuritidis arcanum mittendus ergo erit sanguis maxima salis in copia secundum vires ægrotantis, & temporis constitutionem, & regionis & clymatis temperiem, ex lateris ipsius vbratilicina fit dolor pūgens deinde que si persistat dolor & febris ex opposito brachio mittendus erit iterum sanguis sequenti die. deinde ad sudores eliciendos erit deveniendum dabitur potio ex aqua vlmariæ ad ℥iij. cum ℥ij. syrupi papaveris rheas, & gravis duodecim bezoartici mineralis, & ter erit hæc potio per tres dies iteranda, & summo mane propinanda, & æger erit cooperiendus rite in lecto suo, & parti dolenti erit vnguentū sequens applicandum ℥ mellis optimi ℥iij. calcis viux in pulverem redactæ ℥j. misce fiat linimentum vn-

Missio sanguinis in pleuritide.

gatur linteolum, & peruncto linteo superponenda est papyrus, & sic erit parti dolenti applicandum hoc linimentum, oportet enim vt papyrus intermediet ne linimentum immediate carnem tangat, sed interponatur papyrus ne linimentum cutem vlceret si non curetur pleuritis hisce medicamentis deveniendū erit ad arcana alia, quæ per insensibilem transpirationem tu morem hunc discutiunt inter quæ sunt potissimum stercus equi dissolurum in vino tenui & albo, & percolatum & propinatum summo mane, cooperto ægro vt sedet si sit vir ægrotans stercus erit equi si sit mulier aut puella, stercus erit equæ. Magna enim est vis disculsiva in fimo & stercore equi propter eius sulphur & sal fixum & volatile quod in his stercorebus reperitur copiosus. Imo & oleum rubrum quod per distillationem elicetur ex stercorebus humanis & vrinis est potentissimum curanda pleuritidis arcanum exterius applicatum & interius sumptum ad guttulas sex aut septem sed notandum est quod illud oleum est fetidissimum nisi rectificetur cum spiritu vivi qui corrigat illius fetorem, & post correptū fetorē, est potentissimū arcanū empyematis curandæ, & sola empyematis cura & certa cura consistit, in balsamo illo rectificato & balsamo sulphuris cum spiritu therebeni elicito, & ũ essentia & oleo anisi rectificato donec nihil habeat fetoris tūc tēpo-

Stercus equi est arcanum pleuridii curanda.

Kk 2 ris eo

eo vti debemus, ad curam pleuritis, et empyematis absolutam si vero sint flatu tantum qui dolores laterum efficiant aqua cardui benedicti ad ℥ij. cum ℥j. cornu cervi vsticet & propellit discussis flatibus hos omnes dolores, et pleuritides vithas et spurias sanguis etiam hyrci ex testiculis ejus extracti est certissimum pleuritis remedium et assumptum, extrinsece perunctus, et ad ℥j. assumptum.

De palpitatione cordis.

CAPVT VI.

Palpitatio cordis quid sit & unde sit.

COr ipsum vitæ principium et fundamentum cum spiritus vitæ in ipso potissimum radicitur et implantetur morbis afficitur qui ex opilatione & obstructione ac corruptione inde suborta ortum habent et potissimum palpitatione, quæ originem dicit, ex tartaro, seu excremento viscido, et viscoso, ex ejus alimento, et in capsula ipsius cordis detruditur, tunc meatus et pori capsulæ ipsius cordis obstruuntur, et spiritus vitæ aditus præcluditur, hinc cor palpitat, cum ejus spiritus vitalis non libere permeare et penetrare totam cordis substantiam queat, unde motus ordinarius & assuetus interrumpitur et fit tremulus et palpitans, et non solum hoc fit ab ipso corde obstructo, sed ex vaporibus malignis quæ sæpe ex ventriculo, ex liene, et mesenterio, ac hepate oriun-

tur qui sursum ascendentes cor directe petunt et propter eorum vaporum malignitatem, cordi palpitationem inducunt.

Curatur hæc autem palpitatione, medicamentis chymicis, facili via, *Curatio palpitationu.* ac methodo, purgandum imprimis est corpus palpitatione affectum antimonio nostro, et debet dari ad grana sex aut octo in corporibus robustis conserua rosarum aut violarum, vel cum vino, tenti aut albo vel cū butyro, et repellenda est dosis, tertio aut quater per tres aut quatuor dies deinde roborandum est cor, essentia corallorum, vel margaritarum vel tinctura auri ad guttulas sex aut octo in vino aut in potu vini vel in spiritu mellissæ: spiritu etiam mellissæ solus curat cordis palpitationem, *Spiritus mellissæ curat palpitationem.* purgato corpore, si nõ esset affectus post tres aut quatuor dies post purgationem antimoniam et confortationem cordis, essentia prædictis deueniendum erit ad sudorificam nostram et potissimum ad lizoarticam nostram generali quod sequenti methodo fit, et præparatur.

℥ Reguli antimonii ℥ij. auri optimi ℥ij. liquetur simul in sigillo, post quã ab igne separata sūt & in puluere redacta; adde coralli rubei et margaritarum optimarum an ℥ij. misceatur simul per triturationem et huic pulueri tenui addatur tantum decem ponderis nitri optimi, et comburantur omnia simul permixta mortario æneo, et deinde iterum puluerisentur addatur adhuc tantumdem nitri optimi,

timi, et in tigillo forti admodum cōburantur, et igniatur per tres horas fortissimo igne, deinde in alcohol tenuissimū reducantur, & lauentur aqua dulci, et siccentur et retortæ vitreæ imponantur cum spiritu viui optimi, et distillentur spiritus tertius quater coholando super ipsum puluerem, qui ita præparatus sic conseruandus pro bezoartico puluere, insigni, qui virtute et energia bezoarticum lapidem orientalem et occidentalem antecellit vsus enim pulueris est dragma semis cum aqua cardui benedicti aut vlmariæ aut aqua mellissæ in palpitationibus curandis et in febribus omnibus malignis, et in variolis foras propellendis et roboranda natura, quantum possibile est aurum enim coralla et margaritæ apperta sunt ope et auxilio nitri, et combustione reguli ipsius antimonii sunt enim calcinata, et perinde apperta.

De syncope & lypothymia.

CAPVT VII.

SYNCOPE & lypothymia vnum et idem sunt et vnum et idem sonant apud græcos nimirum animi deliquium et defectum est autem animi defectus præceps virium lapsus, cū intermissione quadam commercii ipsius spiritus vitalis cum animali, in hac intermissione pulsus ante nullus est, aut extreme rarus et obscurus corporis summa frigent, tempora, ceruix et thorax frigido sudore ma-

dent facies pallet totumque corpus quasi eneruatum jacet, mens omnifque sensus deficit: lypothymiam autem inferunt cordis pathemata omnia, vt timor grauis, voluptas maxima, mœstitia grauis, dolor atrox, inedia, labor euacuatio immodica, & quæcumque calorem natium et spiritus vitales dissoluunt, vt sunt venus immodica, febres magnæ et ardentes atque malignæ, et variolæ et morbilli dum enim foras erumpere volūt et foras protrudi vapores huic exsurgentes cor petunt et motus cordis interturbant vnde lypothymia, et syncope solet exoriri: malignum enim omne, et venenatum vitæ nostræ et spiritui virali noxium est, et inimicum, ideo spiritus noster vitæ nostræ fundamentum, et vnica columna, dum ab ipso inimico et hoste naturali agreditur sistit suos naturales motus, vt se defendat, et interruptione illius motus, sic syncope, cui succurrendum est: euacuandum est quicquid malignum et noxium in corpore nostro latuare potest, siue in mesenterio siue in epate liene ventriculo, & aliis quibuscumque corporis nostri partibus in hæere potest euacuandum inquam est, purgatione nostræ antimoniali, vel mercuriali vel elleborina, sunt enim hæc sola medicamenta propria & apta (quicquid clament galenici) ad euacuanda omnia quæ maligna sūt sunt & noxia in corpore nostro, siue profundo corporis cetro latitēt siue in corporis habitu, & superficis in hæzeant purgato corpore, spiritus viui

Kk 3 recti-

Imbecillitas ventriculi, a peptia & rectificatus, cū ambaro & mosco ato malizatus & sacharo dulcificatus est summū & tucissimū curādæ syncope & lypothymie remedium, & qui malignis illis excrementis turgent, solo illo vivi spiritus singulis diebus mane jejuno ventriculo assumpto, se ab illis vindicare possunt, & quicquid palpitacioni, & tremori cordis proprium est syncope & lypothymie etiam summopere prodest vnde essentia auri, & corallorum & margaritarum & essentia melissæ, et oleum suecui albi rectificati est certissimum & jucundissimum curandæ lypothymie remedium, & hæc sunt quæ de cordis & thoracis morbis & parciū illis annexarum morbis dicenda erant quæ quamvis Galenicam & Græcorum non sapiant doctrinam nihilominus tamen ab ipsis galenicis, non contemnenda erunt est enim utilitas quam maxima in his, ad experientiam evocandis sunt enim morborum omnium tutissime curæ. Vt ipsamet experientia satis clare demonstrabit. Pilulæ etiam polychrestæ sunt etiam ad curandam syncopem summo in usu, si autem sequenti methodo Ꝙ aloes epaticæ, & scamoneæ an ꝓi. dissolvantur spiritu vivi & perumpantur ut à festucis separentur, separetur spiritus vivi calore lento an solis, materiam viscidam remanenti adde guttæ gambasucci rosarum ꝓi pulveris cinamomi & caryo Phyllorum an ꝓi. pulveris talap & turbi an magysterii

margaritarū & corallorum an miscetur & reducatur in pillularum massam cujus dosis est pillula vna granosum. xii.

De morbis ventriculi causis & signis.

CAPVT I.

Ventriculus cum sit coquus totius corporis coquit enim & præparat alimenta omnia etsi varia sint, ac omnino distincta convertit in vnam & simplicem substantiam quæ chylus dicitur vnde ex simplici illa substantia hepatis beneficio fit sanguis qui iterum simplex & homogenea est substantia vnde partes omnes nutriuntur, sed prima alimenti præparatio fit in ventriculo, qui cum ab ipsa natura & à Deo creatore destinatus sit, ut convertat omnia alimenta etsi varia ac distincta in chylum homogeneum & simplicem, non est in dubio, quin inter coquendum & simplicem: non est in dubio, quin inter coquendum & alterandum illa varia alimenta, multum patiat ab excrementis quæ separantur ab ipso chylo, & præsertim si ventriculus non admodum fortis & robustus sit vnde

Imbecillitas ventriculi.

cruditas

cruditatis generatae productis ventriculi dolores, erosiones ardores flatus inflammationes & tabes, quia ex imbecillitate a peptia, & cruditate generantur & producuntur in ventriculo ex alimentis male coctis, ac digestis excrementa tartarea viscida actia & mordacia quae adherent partibus ventriculi & membranam ipsius ventriculi sua acrimonia laucinant ac erodunt, unde dolores graves & atroces erosiones ardores flatus & inflammationes ingentes ex excrementis enim quae ex depravata coctione ventriculi in ventriculo remanent haec omnia solent exoriri, & febres etiam omnis generis ut tractatu de febribus Deo dante clarum & manifestum faciemus. Ut autem imbecillitatem nativam ventriculi corrigere valeamus & omnino curare, nihil est in tota natura fortius & potentius oleo vitrioli veneris, est enim hoc oleum e farina quod ventriculum humanum ita roborat ac restaurat, ut ferrum quasi velut struthochamerus, alterare queat, sumitur cum conserva violarum ad gratiam aciditatem vel cum sympo violaceo ad gratiam etiam acerositatem purgatur etiam bis in anno, vere & autumno antimonio nostro & sic tollitur sabura excrementorum siccantium, quae in stomacho restaurantur ex viciata illius coctione, & deinde corroboratur oleo praedicto vitrioli, veneris non docetur ibi vitriolum ex venere parari quia hoc nimis triviale est, & lypis & tonforibus notum. Aqua etiam cinnamoni ven-

triculum summopere roborat singulis diebus mane ieiuno ventriculo sumpta ꝑj. sic spiritus innatus & incitus ventriculi sanitatis & coctionis ventriculi verus oeconomus, summopere roboratur spiritu cinnamomi, & spiritu vivi, qui simul sunt juncti in aqua cinnamomi, modo tartarea viscida & vitcosa excrementa antimoniali purgatione foras expelluntur, spiritus deinde cinnamomi spiritum ventriculi suo vitali nectare & calore refocillat & omnino restaurat unde facili negotio ab omnibus tartaris morbis se vindicat.

De erosione tabe & phthysi ventriculi.

CAPVT II.

EXcrementa illa tartarea viscida & lenta, quae ex reliquiis chylosos seu coctionis ventriculi in ventriculo relinquuntur, non solum cruditates & imbecillitates generantur sed & saepe saepius erosiones tabes & phthyses in ipso ventriculo producuntur: excrementa enim illa tartarea quo longiori tempore residet in stomacho, eo fortius coquantur & coctione fortiori, in aciora transeunt excrementa, adeo ut tandem transeant in caustica potentialia excrementa, quae ipsum ventriculum solvunt & causticant unde ulcera fiunt summo cum dolore, et sic perferitur erosio et ardor sumus in ventriculo, et febris lenta, hinc exoritur, et hectica unde tabes et phthysis: non enim aliud est erosio tabes et phthysis.

lis ventriculi, quam vlcus erodens in ipso ventriculo ab excrementis tartareis mordacibus & acerbis productum. inflammatur enim ventriculus ab vlcere, hinc marcescit cum eius alimentum deprauetur, deprauata & viciata ejus coctione, hinc etiã pedetentim marcescit totum corpus cum illi deficiat verum alimentum nam si ventriculus deficiat in præparando chylo, hepar etiam deficit in præparando sanguine, hepar enim talem deprauatam coctionem corrigere non potest, cū nimis magna sit, si esset leuis aliqua deprauata coctio, corrigere quidem posset, at cum sit adeo magna, vt in calore omnino deficiat sanguis inde laudatus fieri non potest, hinc deficit alimentum verum, omnibus corporis partibus: hinc etiam tabes & consumptio omnium partium subsequitur, quæ quidem tabes & consumptio, non omnibus medicis adhuc cognoscitur: referunt enim cordi consumptionis cuiuscumq; exordium quod tamen falsissimum est, & longe à veritate alienum, nam ex ventriculo sapissime ortum habet vnde à coctione & digestionem ventriculi, habet exacerbationem: quod non fieret si in corde esset eius consumptionis & tabes fundamentum: vt clarius fiet tractatu de febris.

Sufficit enim nobis demonstrare dari tabem & phthysim ventriculi, quæ sedem habet in ventriculo omni ex parte, ex excrementis tartareis viscidis & lētis quæ coctione perte-

nui à calore ipsius ventriculosi, acriora & mordaciora quam par sit efficiuntur, adeo vt calcis, & caustici potentiales naturam acquirant, ac tandem vlcerent & causticent ventriculum vnde fit tabes, & phthysis ipsius ventriculi. & tandem totius corporis consumptio suboritur defectu veri alimentum cum hepar deprauatam illam insignem ventriculi coctionem corrigere nequeat.

Curatio erosiois tabis & phthysos ventriculi dependet ex sublatione excrementorum tartareorū quæ ex reliquiis coctionis ventriculi ortum habent & ex robore confortatione virtutis ipsius ventriculi hæc omnia resident in antimonio, antimonium solū est quod & ventriculū purgat, & liberat ab omnibus hisce tartareis excrementis, deinde expurgato ventriculo, oleum rubeum ipsius antimonii roborat & confortat omnino ventriculū, & ejus virtutē, & coctricē facultatē, & restituit ipsū in pristinā sanitatē ita vt non aliis egeat medicamentis ad curationē absolutā ipsius ventriculi erosi, & tabe affecti, butyrū quidē margaritarum sumopere prodest, ad tabē & phthysim ventriculi omnino reficiendā: sed qui oleo dulci & rubeo antimonii vti potest, nō eget aliis medicamentis ad curationē absolutā ipsius ventriculi, imo & reliquarū partiū male affecturū in eo enim solo oleo, sunt omnia quæ requiruntur ad perfectam morborum omnium curationem præsertim si auri virtutibus impregnetur.

De

Tabes ventriculi medicis ignota

Curatio in
bis ventri-
culi

De *cardialgia* seu dolore ventriculi.

CAPVT III.

Dolor ventriculi dicitur græce *cardialgia* eo quod os superius ventriculi *cardia* dicatur propter sympathiam quam habet cum ipso corde, vnde etiam *cardiagmos* cordis morsus dicitur dependet autem hic motus ab ipsis & hisdem excrementis tartareis & viscosis, dum enim hæc excrementa stomachum occupant seu os superius ventriculi, orexes ardones, laucinationes, & immanes dolores in ipso fiunt propter acrimoniam horum excrementorum, quæ ipsum stomachum adurunt & vehementissime pungunt ac laucinant, os enim ipsum ventriculi sensibile admodum est, propter nervos multos eo pertingentes & spiritum animale quo turget: spiritus enim animalis est sensationis organum verum, & non nerui, & quia per nervos deseritur hæc spiritalis facultas, ideo datur nervis aliqua ratione sensationis fundamentum, sed improprie valde, cum ergo & superius ventriculi animali spiritu turgeat, sensu exquisito turget, & abundat vnde per sentit noxia, cum potentia, vnde fiunt hic, dolores immanes, & atroces valde, ad quos curandos solum sufficit purgatio nostra antimonialis, vt supra, & purgato deinde ventriculo à causis illis præter naturam,

*Electuarium
roborans vtri-
triculum.*

tunc temporis roborandus est ventriculus, oleo anisi, oleo cinamomi, vel aqua cinnamomi, vel sequenti electuario.

Corticis citri conditi contusi, & aqua cinnamomi dissoluci olei anisi ʒj. olei cinnamomi ʒb. moschi & amburi an grana sex, misce fiat conditum seu electuarium, quo post purgationem utatur æger ad quantitatem ʒb summo mane jejuno ventriculo.

De *singultu* ventriculi.

CAPVT IV.

Singultus est motus præter naturam ipsius ventriculi quo in vanum nititur expellere quæ illi nocent cum sonitu quodam, quia motu illo, aer ventriculo inclusus, cum violentia pellitur, & in palato tanquam in camerato loco sonitum illud effundit.

*Singultus
ventriculi
quid sit &
vnde fiat.*

Hippocrates ad repletionis causas & inanitionis refert singultus causas omnes, ab inanitione quidem vt ab immodico sanguinis profluvio, & ab immodica purgatione à repletionem autem vt in pueris qui edaces cum sint multo se cibo & alimento replent & in his qui crapulæ indulgent & se cibo & potu summo ingurgitant & infarciunt: nihilominus tamen pace Hippocratis ipsius dixerim, dantur & alie grauiore multo ipsius singultus causæ, spiritus enim seu vapor malignus & venenatus, in os ventriculi effusus deteriorem & grauiorem multo singultum facit & infligit

L1 vide

videmus in venenatis quibusdam, & incantamento affectis, & etiam in ipsa jecoris inflammatione; in quibus omnibus, non datur neque repletio nec inanitio vlla sed maligna quædam qualitas atque venenata quæ os ventriculi afficit & totum ipsum ventriculum, vnde vt se vindicet à maligna illa qualitate motum illum conuulsiuum excitat, quo nititur foras expellere, ea omnia quæ illi nocent curatio singultus dependet ex sublacione causæ materialis & efficientis ipsum singultum tollitur autem ex sola purgatione antimoniæ, & deinde roboratur ventriculus, essentia seu oleo vero anisi iungitur exterius oleo anisi ventriculus, & interius assuitur ad vel ad in iusculo optimo vel assumitur per se oleum anisi ad in aqua cinnamomi distillatur etiam aqua pro ventriculo roborando ex gulanga mastiche & spiritu viui alcoholisato cuius cocleari vno tollitur sedatur omnino singultus.

De flatibus & ructibus ventriculi.

CAPVT V.

Flatibus & ructibus ventriculi vnde sunt & quid sint.

Flatibus & ructibus in ventriculo nascuntur & produciuntur ex imbecillitate caloris ipsius ventriculi: natius enim calor ipsius ventriculi dum coquit ac digerit alimenta ventriculo ingesta, partem subtiliorem ipsorum alimentorum sursum pellit, & flatibus & ructibus inde fiunt: ex vaporibus & exhalationibus quæ sursum ferantur ex digestionibus, quæ si laudata sit

vapores inde etiam eleuari benigni sunt & sonum gratum & paratum efficiunt. quod si deprauata sit ventriculi digestio nidorosi & male olentis inde fiunt ructus & flatibus, id omne corrigitur roborato ventriculo, a qua imperiali vel essentia anisi, vel oleo vitrioli veneris cum spiritu viui permixto, & ad vna cum spiritu viui in iusculo optimo epoto, idque summo mane jejuno ventriculo, & sic flatibus & ructibus euanescent.

De vomitu violento ventriculi quæ alii choleram morbum ducunt.

CAPVT VI.

Ventriculus sæpe sæpius tota & ita congerit excrementa, ex reliquiis deprauatæ coctionis vt ad vomitum prouocetur violentum admodum, cum dolore summo ipsius ventriculi & animi fere deliquio saltem cum prostratione virium eo quod excrementa illa virulenta sunt & maligna aliqua qualitate prædita vnde cor afficiunt propter proximitatem quam habet ventriculus cum ipso corde vapores enim maligni & virulenti, facili via huc vsque penetrant, vnde vires prosteruntur, ac summo opere deficiunt quia spiritus vitalis sanitatis & roboris columna, & fundamentum ab ipsis virulentis vaporibus consternitur: hæc excrementa quæ ventriculum ipsum inturbant & intestina tanto cum impetu, flaua sæpissime sunt ac viridia, & amara valde aliquando nigra & coloris

*Excrementa
ventriculi
ex deprauata
sacris co-
ctione.*

ris ipsius fecis & tartari ipsius viui, & non aliunde proueniunt cuiusuis coloris sint, & qualitatis quam ex deprauata coctione ventriculi in ipso enim ventriculo formantur & producantur, ex male digestis, & concoctis alimentis, non enim aliunde deferuntur: non ex chyli fellea ut somniant nonnulli, non enim sunt canales apparentes & ductus, nec occulti, qui huc tendant ut fellea illa substantia, ad ventriculum deferatur ibique morbum ab illius cholera dictum efficiat: improprie & insulse valet hic affectus cholera morbus dicitur non enim cholera est, quæ vomitu ejicitur sed excrementum purum, ex deprauata ventriculi coctione in ventriculo ipso progignitur & lacessit ventriculum, & vellicat iusum vnde conuellit, & vomitu redit ad euacuationem illius excrementi quod & defectus ad intestina vnde etiam vellicatur intestina & albi fluxus violentus admodum excitetur, cum torminibus atrocibus valde & intollerabilibus: sic affectus hic, & ventriculum & intestina afficit & affligit vnde morbum hunc definire possimus. Ventriculi & intestinorum tormentum ab excremento acri & mordaci valde, ex deprauata ventriculi coctione exorto, quo ventriculus ad vomitum, & intestina ad alui fluxum excitantur cum dolore summo & virium summa prostratione: hoc in affectu tan-

*Cholera mor-
bus quid
proprie sit*

to impetu fertur ventriculus ad vomitum & ita conuellit, ut ipsa excrementa vultus ex ipsis crassioribus intestinis ad se attrahat & vomitu ejiciat periculosus est hic affectus, & acutissimus, & intra duos aut saltem quatuor dies hominem è medio tollit & ad sepulchrum trahit, summo cum dolore, & virium naturalium prostratione, vnde misere mei dicitur quod ægroti peculiari diuina misericordia cgeat ad curationem hujusce affectus: naturalibus tamen medicamentis potest curari, quibus si benedicat Deus fortius agunt, & potentius ægrotum à faucibus orci educunt sequenti methodo. In primis compescendus est vomitus posca antiquorum hoc est aceto rosaceo & aqua fontana simul permixtis, sequenti dosi ℞ aceti rosacei ℥j. aquæ laudati fontis lib. i. misce fiat potio quæ sumet vno haustu, statim à vomitu hæc dosis iteranda est ter aut quater in die donec cesset affectus vomendi cessato vomitu deueniendum est ad purgationem nostram mercurialem, qua sola purgatione tollitur causa materialis ipsius morbi, & temperatur calor eximius ventriculi, & temperantur etiã excrementa nimis calida & acria, peracta hac purgatione quæ ℥j. mercurii dulcis fieri habet, permixta cum ℥j. cõteruæ rosarum roborandus est ventriculus & totum corpus excitato somno, excitatur autem somnus, & reficiuntur vires, data vna pillula landatrii paracelsi

*Curatio cho-
leræ morbi.*

L 1 2 celi

celli seu summi auodynii nostri primis in capitulis huius operis descripti, & tum demum ad talapia alexandrina deueniendum est talapia autē hæc sunt & componuntur sequenti modo. Aquæ laudati fontis lib. vi. tincturæ violarum oleo vitrioli extractæ ℥iij. syrupi violacei ℥vi. misce fiat tulp pro sex dosibus tero, & mane sumendis, & his tulapiis assumptis post purgationem nostram mercurialem perfectissime curatur hic affectus crudelis admodum, & acurissimus.

De bulmo seu canino appetitu.

CAPVT VII.

Bulimos & canina appetentia satis indicant suo ipso nomine essentiam & huius, bon enim est apud quosdam authores Græcos quasi *Polo* nullum vnde *Boulomos* quasi *Polo* mos nulla & ingens fames in eo enim affectu, & morbo nullo appetuntur & in ventriculo ingeruntur sine coctione & digestionem vlla sed vt ingeruntur ita euomuntur, quia ventriculus oppressus, copia & quantitate alimenti, cogitur ad vomitum. Nec cessat illa appetentia & fames canina, assumpto ad nauseam alimēto, & cibo, sed accrescit & augmentatur, qui per niues & glaciem deambulant tempore hyemis solent, si debili sint ventriculo, hoc affectu tentari, quia nimio frigore ventriculus, in se ipso corrugatur, & fibras

suas contrahit, ita vt quicquid in ventriculo residuum reperitur, post coctionem suam, acelcat, à quo deinde acido excremento, fit canina appetentia, seu bulimos quod os ventriculi tali excremento acido imbuitur & sic semper appetit, quod semper, & assidua, tali acido excremento imbuitur, donec omnino tollatur à medicamentis purgantibus, vel hunc acetosum liquorem alterantibus morbus ergo hic potest definiti affectus præter naturam excrementis acidis vel ex digestionem deprauata ventriculi relictis vel ex simplici frigida & sicca intemperie in ipso ventriculo causali, quibus causis corrugatur nimis os ventriculi superius, vbi naturalis appetitus sedes est, vnde nimis & præter naturam fit appetitus, cum hic fiat vellitatione acidi excrementi, naturalis vero appetitus soleat fieri suctione & defectu veri alimenti, quo obtento cessat hic appetitus, alius vero innaturalis & morbosus accrescit & augmentatur etsi alimentum copiosum fit in ipso ventriculo.

Curatur hic morbus sublati causis quæ ipsum efficiunt si ergo à simplici intemperis frigida & sicca, ortum habeat, vt solet contingere, in quibusdam debili ventriculo tempore hyemis, si per niuem & glaciem diu deambulet in his solet curari hic affectus meritione merum enim seu purum & optimum calidum & humidum est, causa autem frigida & sicca,

con.

Curatio
synopses.

Bulimos
quid sit.

Curatio buli
lymi seu canina
fames.

contraria ergo contrariis rite appo-
suis curari solent, si vero dependeat
hic affectus, ab excrementis acidis
ex digestionem deprauata in ventricu-
lo causatis, ac relictis possunt eua-
cuari hæc excrementa radicibus no-
stra purgatione antimoniali: vel ex-
tracto nostro elleborino superius
preparato primis in capitulis hujus
operis oportet autem ter aut quater
repetere hanc nostram purgationem
repetitis dosibus, deinde ventriculū
roborare vino puro vel aqua cinna-
momi. Vel pane tosto & vino deli-
buto cui saccharum dilutum sit, &
cinnamomum, superaspersum vel vi-
no hypocratico, ad ℥iij. epoto, id-
que sumo mane jejuno ventriculo.

DE MORBIS IECORIS
causis & signis.

De iecoris inflammatione.

CAPVT I

*Iecur quibus
affligatur
morbus.*

Iecur, inter omnes corporis par-
tes, infinitis fere tentatur morbis,
& præcipue inflammatione, quæ
nihil aliud est, quam excandescen-
tia spiritus vitæ ipsius jecoris, ab ex-
crementis ex reliquiis coctionis ip-
sius jecoris productis ipso jecore,
quæ copia sua negotium facessunt
spiritui vitali ipsius jecoris, quod ea
vincere nequeat, & foras propelle-

re tunc enim temporis excrementa
illa, quæ ex reliquiis coctionis hepa-
ticæ producuntur; si non omnino
vincantur & foras protrudantur ab
ipso, spiritu, hepatis custode, augen-
tur in dies maxima in copia, & ob-
structiones varias producunt in ip-
so hepate, vnde prohibetur ventila-
tio & ventilatione prohibita, spiri-
tus vitæ ipsius jecoris excandescit, &
inflammat, adde quod cum ipse
spiritus, excrementa illa vincere ne-
queat actione sua in ipsa excremen-
ta, calorem suum naturalem augeat
in dies, donec vicerit illa excremen-
ta; quod si diu duret illa actio, tran-
sit in habitum, & fit hectica consti-
tutio, in hepate, & febris, vnde col-
liquatur hepar, & hinc totum cor-
pus fit macilentum & hecticum, vnde
clarum est febres hecticum non
solum radicem habere in corde, sed
etiam in hepate, in ventriculo, & in
liene, ex quibus omnibus constitu-
tionibus, fit constitutio hectica in
corpore humano, ex quibus corpus
marcescit & tabescit.

Signa inflammationis jecoris sunt
febris ardens sed lenta, sitis perpetua,
& inexhausta linguæ scabrities &
huic lentor inhærescens flavus pri-
mo, deinde tandem nigricans, nau-
sea & cibi fastidium, interdum sin-
gultus, corporis color ecterius, v-
rinæ crassæ, rubicundæ, ac turbidæ,
vomitio flava & amara, non ex bile
sed ex excremento flavo. Ex reliquiis
coctione ventriculi, in ventriculo re-
lictis, quod acre est & mordax, vnde

L. I. 3. dela

delabens vna cum chylo in jecur, ex calfacit hepar, & intestina prorritat que ea ad alui fluxum: ab epate inflammato transeunt semina ac germina inflammationis, & fomenta ac *flaſmata* vt cum hypocrate loquar, in languinem vnde vitia multa, in cutem & carnem solent: scaturire quibus solet succurri, succurrendo hepate inflammato quod fieri sequenti methodo & via.

Curatur hepar inflammatum & omne id, quod ex illa inflammatione sequitur essentia mercurii & jouis, ad miraculum enim, hæc essentia hepar reficiunt, & ad suam constitutionem naturalem reducunt id que paucis diebus nisi hæpar omnino corruptum sit, & sua naturali constitutione alimentatum: vt in hydropticis confirmatis contingere solet, in quibus hæpar est ita à sua natura alienatum vt hæpar non videatur sed quid scyrososum & massa informis prædura & prægrandis, pondetis aliquando duodecim librarum cætera viscera præmens & quasi suffocans paratur autem essentia mercurii vel per se, vel cū adjunctis per se distillatur essentia mercurii in vasis vitreis & retortis lulo munelis se ipsa recipientibus in se ipsas vt mercuris igne agitur tandem in aqua conuertatur dum in aerem & in suum calidum igne conuertitur vel mercurius sublimatus, æquato cum pondere, conjungitur cum amalgamate jouis, & mercurii, & simul putrescunt ambo in calore fumi, vel exponun-

Aqua mercurii ut fiat.

tur aeri frigido donec soluantur, vel distillantur omnia simul, & per cohabitationem redditur aqua, seu spiritus igneus distillatus feci suæ, & capiti mortuo, & putrescunt ambo, & deinde distillantur: hoc distillatum custoditur, & guttulæ sex aut octo propinantur in aqua cachorii, aut symposiorum cichorii, singulis diebus donec perfecte curetur æger: & vel capitis mortui, quod in fundo remanet purificatur multis solutionibus & filtrationibus, & tandem clarum & nitidum propinatur ad quantitatem granorum sex aut quatuor, & in aqua cichorii dissolutum propinatur & hæc est summa & tutissima cura jecoris vitiatæ & potissimum inflammate.

De atrophia & cachexia ab hepate.

CAPVT II.

ATrophia & cachexia totius corporis non solum à ventriculo, sed etiam ab ipso hepate originem trahere solent estque atrophia ab hepate proueniens, dum hepar male coquit & digerit chylosam substantiam à ventriculo illi demandatam, vt sanguis laudatus hinc fiat ergo atrophia vitiatæ hepatis costio, vnde nutritionis error fit, in partibus omnibus, illaudato sanguine & alimento illius ab hepate per venas demandato vnde deficiente alimento excrescit pedetentim corpus & consumitur, atque tabescit quia deperditur

tur naturalis & insitus partium spiritus ex cuius potissimum deperditione fit atrophiam, vnde ex febre heretica pulmonum exulceratione ventriculi & hepatis vitio, generari solet atrophiam, quæ nihil aliud est, quam defectus spiritus naturalis, & insitus partium naturalium, & defectus veri & laudati alimenti.

*Cachexia
quid sit &
vnde sit.*

Cachexia autem est malus ac deprauatus corporis habitus ex deprauato ac vitioso alimento, ex illaudato sanguine, & chylo proueniente, vnde exoriri solet cachexia ex deprauata ventriculi & hepatis coctione inquinatis ea coctione spiritibus mechanicis quia illaudato alimento foventur ac reparantur vnde tartarea viscosa & tenacia admodum exoriuntur excrementa quæ corporis molem quidem augment sed tum substantia & colore vitiosam non viuido colore florecentem, sed pallido liuido aut citrino colore squalidam, & deturpatam vnde cachexia nihil proprie aliud est quam principium & initium hydropis, nisi enim tempestiue, illud malum corrigatur hydrops radices altissimas ac profundissimas: agere solet.

*Cachexia &
atrophiam
curatur
aqua
mercurii.*

Quibus malis cachexiæ & atrophiam succurrere solent chymici & adepti medici esse: illis prædictis mercurii & stanni seu louis & purgatione antimoniali nostra & mercurio laxatiuo ex aqua stillatitia albuminis ouorum inde cohobatione facta, & cum aqua aluminis paratum medicamentum laxatiuum summo pere efficaciter est ad saburram hu-

morum ex deprauata coctione ventriculi & hepatis ortorum, vnde cachexia & atrophiam perfectissime curari solent & principia hydropis profligantur & exterminantur radicitus.

De hydrophe & eius speciebus.

CAPVT III.

CApite superiori vidimus originem hydropis ex cachexia & atrophiam hepatis iam vero peculiari-ter tractandum est de hydrophe: vt autem rite cognoscatur hydrops dicemus ipsum esse tumorem præter naturam, vel particularem vel vniuersalem omnium membrorum à vitio nutritionis ortum ducentem quod quidem vitium nutritionis dependet ex illaudato sanguine & male in hepate cocto coquitur autè deprauatus sanguis in hepate ex eius obstructione & ejus debili calore natiuo & spiritu. Vnde vitium hepatis ex obstructione illius semper expectatur ex hydrophe dum enim male coquit hepar chylum à ventriculo per venas mezaraicas illi demandatum serositates & viscositates quæ multæ producuntur vna cum pauco sanguine, quod est laudati sanguinis assumitur in alimentum à partibus, vnde nutriuntur aliquatenus quod vero serosum estui viscosum rejicitur, & à facultate expultrice, seu ab spiritu imperum faciente sanitate œconomio, demandatur per poros & insensibiles canales totius corporis, in ab dominis capacitate tanquam in partem minus nobiliore.

*Hydropes
quid sit &
vnde sit*

horem ut hinc per poros transeat, in
 intestina, & vesicam & sic foras pro-
 pellatur cum sæpe sæpius pori serosita-
 tibus & viscositatibus illis occludā-
 tur, nihil inde ejicitur & sic tumescit
 venter, & à ventre tumefacto ex de-
 bilibus renibus suspicor etiam pro-
 uenire hydropem dum non attra-
 hant aquam superfluam sanguinis
 tumescit scortum crura & tibiae & de-
 inde thorax & brachia, et manus et
 sic totū et vniuersale corpus tumes-
 cit extra naturam serositatibus illis
 et viscositatibus conglomeratis, di-
 gestione nõ peracta sanguinis illau-
 dati, qui cum omni ex parte digeri
 coqui et in partem cui demandatur
 conuerti nequeat, ibi relinquitur tã-
 quam excrementum et sic ab excre-
 mento illo seroso et viscoso tumes-
 cunt partes corporis, cum ab ipso nu-
 triri nequeant, nec à facultate expul-
 trice forti, et robusta, foras amanda-
 ri queant per insensibiles poros, et
 cum excrementa hæc varia sint, quæ
 ex nutritione partium ex illaudato
 sanguine separantur, secundum vari-
 etatem horum excrementorum,
 produciuntur in corpore humano,
 et fiunt variæ ac diuersæ hydropis
 species: nam si excrementa illa sero-
 sa sint, et aquosa hinc fit hydrope as-
 cyles vbi plurimum aquæ coacerua-
 tur ac si illi aquosæ materiæ adsit fla-
 tus et ventus copiosus, nam calor na-
 turalis et spiritus æthereus sanitatis
 humanæ minister, et Aachæus flatus
 et ventos excitat ex tenui illa aquo-
 sa materia: illam resolvere tentans

*Varia hydro-
 pis species. vn-
 de sunt ascy-
 tes vnde.*

et cogitans, et sic fit et generatur
 Tympanites secunda hydropis spe-
 cies: dum vero excrementa illa vis-
 cosa sunt et tenacia multum, et aquo-
 sam omnino, et simplicem nõ redo-
 lent materiam, sed crassiolem et vis-
 cosiolem tunc fit amasarca, tertia
 hydropis species, sunt et inter chy-
 micos et spagyricos medicos qui a-
 lias duas hydropis species constituunt
 non ex diuersitate alia excremento-
 rum, quæ ex illaudato sanguine pro-
 duci possunt, sed ex diuersitate loci
 vbi hæc excrementa coaceruari pos-
 sunt, et tumorem illum aquosum et
 ventosum producere valent, ut in ca-
 pite, quod quidem ab excrementis
 illis tumescere potest, et hydroce-
 phalos vocari potest tumor ille, sic
 pectus tumescere potest et pectoris
 hydrope constitui: sed omnes hæc
 species hydropis, et aliæ quæ ex vitæ
 toliene exoriri possunt, ad tres illas
 superiores ascytem tympanitem et a-
 masarcam reduci possunt, et simili-
 bus et hisdem remediis etiam curari
 valent et sic de his nihil aliud dice-
 mus, nisi remedia enumerabimus
 quibus hydropis omnes species cu-
 rari putarunt curatur ergo hydrope
 omnis primo roborand. hepar et e-
 jus obstructions omnes tollendo,
 roboratur autem hepar summo pe-
 re, et ejus obstructions omnes tol-
 luntur, essentia mercuriali, mercurio
 enim in centro suo continet a-
 quam, quæ cætera elementa conti-
 net, cuius ope reficitur hepar omni
 ex parte, nec opus est habita hac a-
 qua

*Hydropis om-
 nis cura in
 mercurio.*

qua mercuriali, alio medicamento. Si autem hac careas, difficilis enim admodum factu est, potes vi antimonio nostro purgatio superius præparato, & purgandum est corpus, ter aut quater, repetitis dosibus & purgationibus hujus antimonii: essentia etiam jouis seu stanni valet ad eisdem usus, & oleum martis seu ferri, appetit enim omnes obstructions & desiccatur aquas hydropicorum in aqua communi laudati fontis assumpta oleum vitrioli etiam summopere prodest hepatis roborando, & reficendo, aurum etiam sudorificum multum valet, quin & mercurius laxatius, educit aquas hydropicorum & exsiccat eas, & reficit hepar.

Sal ablynthii sal corallorum & tinctura eorum & omnes essentiae metallicæ, summopere profunt curando hepatis læso, & perinde hydropis omnes species his essentiis metallicis curari solent, habent enim basim & fundamentum mercuriale cuius solius virtute & energia restauratur omnino hepar, & liens est enim essentia mercurialis fundamentum vitæ nostræ.

De morbis ex cysti fellis:

CAPVT I.

Qui felliculum fellis eximarunt cystum seu theam excrementi

cuiusdam ex hepate, vi excretice ab spiritu custode hepatis huc de mandato, toto cælo errarunt & omnino allucinati sunt fel enim non est excrementum sed verus vitæ thesaurus ac legitimus sanguinis, & vitalis liquoris balsamum Deus enim & natura non fecit vasa propria in corpore humano, ad recipienda excrementa quod si vesicam admittamus, ad urinam & lolium recipiendum respondemus urinam & lolium non esse merum omnino excrementum, nisi postquam omnino separatum fuerit, à sanguine cui inseruit, ut deferatur tenuitate sua, per omnes corporis partes, deinde ultimo transmittetur in vesicam ut ibi ultimam præparationem & separationem recipiat & adhuc ibi inseruiunt naturæ, ut suis spiritibus satis volatilis spermaticis partibus inseruiat ad irritandas eas, ad sperma suscitandum & coitum generationi necessarium: ideo vesicca in mediis partibus spermaticis est collocata, ut spiritibus urinæ contentæ partes spermaticas ad organum seminis excitet, unde inter organum illum & voluptatis thyrsus, vrina nunquam excitatur ad excrementationem sui ipsius, nisi statim à critu & post organum partium spermaticarum: adde quod aues omnes & pisces etsi potent & mera viuant aqua, non habent vesicam ut excrementum potius & cibi deponant in ipsam quod signum

Mm

num

Aues & pisces non habent vesicæ.

num evidens est, urinam omnino seu serosum humorem qui ex sanguine separatur non esse merum excrementum, cum in auiibus omnibus & piscibus, transferatur omnino aliud ad enutriendas auium & piscium partes, non ergo fecit Deus & natura receptacula propria, ad excipienda excrementa corporis humani, sed tummediate rejiciuntur ipsa postquam separata sunt ab humore alimentitio & nisi separentur, morbi inde fiunt, error ergo summa est felleum humorem, qui in folliculo seu cysti fellis continetur, esse excrementitium humorem, & rejectaneum imo est vitali liquori omnino necessarium & naturæ humanæ valde inferuiens: vnde hepatis subternitur & ut hepatis morbi quamplurimi exurgere solent: ex excrementis quæ in eo detineri solent ex suis vitiis, sic & cysti fellis permulti exoriuntur morbi, ex suis excrementis quæ in ipso exoriri solent, liquor ergo felleus non est bilis flauæ excrementum etsi sit amarum, sed est aliud omnino diuersum & à bilis natura alienum: & folliculus fellis est viscus naturale, quod proprio, & innato suo calore natiuo, & spiritu insito fabricat felleum suum liquorem vitæ nostræ omnino necessarium, sine quo nullum animal vivere potest est enim omnibus animalibus datum fel præter asinis;

Fel non datur asinis & raro. vnde eorum tarditas & stupor quod

eorum sanguis & membra non feruent spiritu felleo, qui tenuitatem & subtilitatem in sanguine & membris producit ex vitiis ergo liquoris fellei, qui in ejus cysti continetur producuntur morbi varii & potissimum calculus, de quo jam nobis est dicendum.

De calculo qui producitur in cysti fellis.

CAPVT II

CAlculus qui producitur in cysti fellis non ex diuersis & distinctis causis provenit quam ex huiusmodi & similibus ex quibus calculus vesicæ & renum aliarumque partium producitur, estque productus calculus in cysti fellis ab hisdem causis materialibus & efficientibus à quibus producitur in vesicæ in renibus & in aliis corporis partibus, quales autem sunt hæ causæ materiales efficientes certe difficillimum est indagatu & scitu cum causæ jam relatæ & in scholis Galenicorum notissimæ sint ridiculæ, & prorsus inanes, & vanæ pituita enim non datur in corpore viuento, quorum beneficio succrescat calculus, in corpore humano, calor enim vitalis ubique vigens & florens, frigus actuale ex omnibus partibus prorsus eliminat, nec pituita etiam calore suo potest si esset in corpore coagulari in calculum: indagandæ sunt alia

De calculo fellis quid sit & vnde sit.

liæ causæ in corpore humano calculi, quacumque in parte producat, si ergo calculus reperitur in vesica fellis, oportet ut in tali utero, & loco suæ natiuitatis reperitur & materia calculi, & coagulatore ipsius materiæ in calculum materia autem calculi liquor est terreus seu aqua quædam crassa & viscosa quæ spiritu quodam volatili salis, & spiritu quodam igneo tanquam ejus coagulatore possit coagulari in lapidem, & calculum, vbi cumque loco hæc materia & spiritus hi reperiri possunt inter se agentes & penetrantes: in vesica autem fellea reperitur hæc aqua crassa & viscosa valde, vna cum spiritu salis & spiritu mercurii balsami naturalis vbi que reperitur qui ex spiritu mercuriali & fatis alimentorum omnium ortum habet, sic ex hac materia & agentibus rite dispositis generatur calculus in vesica fellea, in quibusdam hominibus, non enim in omnibus talis dispositio hujus materiæ & agentium reperitur, & perinde in omnibus non generatur calculus in vesica vrinæ, ut videbimus infra capitibus propriis de renum calculo & vesicæ ut ergo impediatur generatio calculi in folliculo fellis humidus est spiritus salis balsamici ne siccitate & caliditate sua terram volatilem & dissolutam in centro liquores fellei coagulet & in lapidem conuertat non enim omni ex parte auferri potest hic spiritus, est

enim vitæ nostræ necessarius, & spiritus vitæ nostræ hoc spiritu balsamico alimentorum euertitur & fouetur, immiscetur enim vitæ nostræ ex alimentis quæ in vitam nostram restaurandam assumuntur, ac sæpe sæpius in quibusdam naturis nimis copiosus est abundat, & copia sua & calore & siccitate innata sua cum non possit mutari omnino in spiritum nostrum vitæ nostræ & sanitatis æconomum, copia sua & calore ledit & coagulat terras volatiles & inutiles liquorum balsamicorum, quæ lapides & præsertim in renibus & vesica vbi copiosus in est ille spiritus & terra illa volatilis: quo circa non cogitandum est de auferendo omnino illo spiritu quia singulis diebus cum alimentis nostris in naturam irrepit nostram sed cogitandum est de humectando et in solutione sua ipsum continendo, et coercendo, sic enim si maneat humidus; et solutus, ita ut siccitas sua naturalis et calor, non præualeat, nullo pacto non et at potius iuuat et prodest, et soluit materias illas terreas coagulabiles et sic impedit ne fiat calculus et lapis in homine, et hæc est vera et tuta via calculi impediendi, in omnibus corporis partibus itaque aqua mercurialis et spiritus mercurii solutus cum ex natura sua et humiditate radicali sua, omnia soleat humectare, et ex repagulis coagulationis vindicare est summum arcanum cu-

Mm 2 ran-

randi calculi facti, et impediendi ne fiat, vnde excogitarunt patres Alchymie soluere calculum humanum tum vesicæ tum renum, aqua illa seu spiritu mercurii, et ita in primam suam materiam resolueret, sic enim resolutus calculus humanus imo et lapides alii, qui in macrocosmo reperiuntur soluetur in materiam primam suam redacti illo solo spiritu, sunt arcanum verissimum curandi calculi sunt alia in rerum natura quæ hanc miram habent ex natura proprietatem vt est liquor betulæ arboris qui ex natura sua spiritum balsamirum nostrum calculi coagulatorem mirifice humectet radicali suo humore, et sic impedit ne siccitate sua et calore, inutiles et volatiles liquorum nostrorum sordes coagulet est etiam tinctura panis secatiui, spiritu viui rectificati extracta, post panis secatiui putrefactionem in fimo per quadraginta dies, hæc tinctura ad consistentiam mellis reducta post viui spiritus separationem, mira est ad humectationem spiritus calculi coagulatoris tinctura etiam vrinæ humanæ est summum curandi calculi arcanum distillatur vrinæ humanæ lentissimo igne ad siccitatem vsque, fecibus his siccis et non combustis assumitur spiritus viui rectificatur, et extrahitur eus tinctura, quæ cohibitis multis et redistillationibus quamplurimis, est rectificanda, et à nidore suo expolienda, et tunc

propinanda est ad ʒj. cum aquas approprietatis et conuenientibus calculo dissoluendo. Vrina etiam quæ reperitur in fœtu recentissime nato in hœdis et vitulis statim epota, est summum remedium calculo dissoluendo in omnibus corporis partibus, et tollit aptitudinem gignendi calculi tum in renibus vesicæ, et in aliis partibus.

De ictero & omnibus eius speciebus.

CAPVT III.

SVnt qui icterum et omnes eius ^{icterus vnde} species in numero morborum ^{fit.} felle reponunt nihilominus toto aberrant cœlo, icterus enim nec vlla eius species à felle chyli nec ab eius substantia originem habet, non enim substantia vnquam regurgitat, in hepar, et ab hepate in venas vt hinc felle per totum corpus sparsum sua tinctura inficiat sanguinem, et sanguine infecto inficiatur tota superficies corporis amaricaret enim sanguis in ipsis venis et vrinæ etiam amaricaret si tingerentur tinctura fellea in ictere aliunde est illa tinctura, et ex fonte protinus diuerso seaturit illa tinctura, in ventriculo siquidem fundamentum habet et in ipsis intestinis: producit in ventriculo, ex praua eius coctione et digestionem excrementum flavum

num viride & subnigrum quod sæpissime vomitu rejicitur & si vomitu non rejiciatur pellitur in intestina, & foras amandatur cum excrementis ex chylo in intestinis relictis sumunt enim & sugunt venæ mesaraicæ ex intestinis tenuioribus quod purum est, ex chylo, reliquum remanet in ipsis intestinis, excrementi liquidi instar diversi coloris, rubei, flavi, viridis & nigri, & sæpe sæpius illud excrementum liquidum vehementi attractione, & suctione venarum mesaraicarum deferretur in hepar, & tingit sanguinem suo pravo colore, hinc deferretur per venas & totum corpus suo colore tingit: hinc excrementa albi sunt coloris & cimeritis, quod excrementum illud liquidum aliunde colore flauo & turgenti excrementa tingens alio deferatur, & ad hepar transportetur unde si forti & violenta purgatione antimonii purgetur æger, ictero affectus cum tali purgatione transferatur illud excrementum liquidum ad intestina tanquam ad locum suum naturale & natium, statim curatur icterus, & depuratur sanguis totus; & evanescit color ille depravatus ex superficie corporis cum non amplius hepar inficitur & sanguis illo liquido excremento, excrementa enim corporis si præter modum in corpore delineantur & amādentur in partes in quas demandari non debent, pariunt morbos, & non substantiæ &

humores necessarii ad vitam substantia autem fellea, seu liquor ille & humor qui in chyli fellea, solet contineri, est omnio vitæ nostræ necessarius & perinde non grauat, nec molestus est vnquam vitæ nostræ & perinde nullos efficit morbos nec hinc icterus originem habet, sed ex liquido illo excremento quod primo in ventriculo ex prava eius digestionem producit & vna cum chylo ad intestina demandatur, & sæpe sæpius vna etiam cum chylo, per venas mesaraicas ad hepar deferretur, & hinc inficitur hepar & totus sanguis deferretur autem ad hepar vitio attractionis venarum mesaraicarum quæ inflammatione sua & calore nimio attrahunt & sugunt quicquid est in intestinis nullo delecta factio puri ab impuro.

Icterus ergo est, liquidi excrementi ex prava ventriculi digestionem parati, & vna cum chylo ad intestina demandari attractio fortis & potens per venas mesaraicas facta, illius excrementi & chyli, calore nimio & inflammatione, venarum mesaraicarum & cum illud excrementum sit diversi coloris nunc flavi nunc viridis nunc nigri, ideo ex diversis illis coloribus, exsurgunt species icteri flavi viridis & nigri, quæ ex hisdem & similibus medicamentis solent curari.

Curatur perfectissime icterus omnis cuiusvis sit speciei, sale vitrioli per calcinationem multoties itera

Mm 3 tam

tam ad albedinem & puritatem conducto, dosis eius est ℥b. in aqua communi dissoluto, & propinato summo mane cum regimine & custodia.

Curatur etiam antimonio nostro superius preparato & datur ter in hebdomada ad quantitatem granorum octo vel sex in vino tenui. deinde prescribantur in læpia cum aqua, communi laudati fontis & oleo vitrioli ad guttulas decem in ℥vj. aquæ laudati fontis & syrupi violacei ℥ij. hinc fieri debet potio per sex aut octo dies propinanda jejuno ventriculo summo mane hæc potio roborat ventriculum, & obstructions mesenterii tollit, & inflammationes & calores præternaturam in hepate tollit, & temperat, vnde liquidi illius excrementi in hepar fit attractio.

De morbis lienis de tumore illius.

CAPVT I.

*Lien quid sit
quale & eius
morbi.*

Lien seu splen, nobile viscus, & admodum naturæ animalis necessarium vicarius est hepatis, & quid in hepate præparari non potest, & omnino perfici & absolui demandatur in lienem ut ibi sanguis perfectionem absolutam obtineat calore vitali lienis, arteriis enim plenum

est & totum quasi ipsius corpus lienis arteriis constituitur, ut calore arteriali & spiritu focus vitalis in ipso liene augeatur, ut perinde sanguis, qui ultimam & absolutam perfectionem in hepate obtinere non potuit, tandem obtineat in liene foco illo vitali, qui lienem faciunt excrementi sanguinei cistim & receptaculum aberrant toto cælo, non enim excrementum est, sed imperfectus sanguis, qui ultimam elaborationem non obtinuit & vitali spiritu non sufficienter adhuc delibutus est perinde demandatur in lienem ut ibi copia spiritum impleatur & sic attenuatur & ad vitam utilis & proficius reddatur & sic nobile viscus est lien & vicarius est hepatis: multi etiam illi obveniunt morbi & hepatis, inter quos potissimum sunt tumores varii obstructions scyrrhi inflammationes de quibus jam nobis dicendum est, primum de tumoribus qui lienem intestari solent: tumescit sæpe sæpius lien ob cruditates & apexias sanguinis qui illi ab hepate demandatur ut coquatur & attenuetur sanguis qui non potuit perfecte & absolute cogi & digeri in hepate tumescit etiam ex parte sui ipsius, quod calore nativo non turgat, vnde sanguine crudo, & incocto illi demandato magis ac magis refrigescit, vnde etiam & tumescit magis ac magis quod refrigerato liene causa materialis humoris accref-

accrescat. Causa autem materialis tumorum omnium in liene sunt excrementa sanguinis seu liquoris illius qui ad lienem demandatur si spiritus custos lienis qui est ejus calor nativus, non sufficit ad expellenda sua excrementa sed deficiat, quod relinquitur expellendum putrescit tandem & sic tumor calidus vel frigidus. Secundum naturam & essentiam excrementi quod relinquitur in lieni expellendi, & sæpe sæpius frigiditatem & siccitatem excrementi illius non putrescit, sed in calculum crasescit & durescit fit in lapidem unde in quibusdam in liene fiunt calculi & lapides qui eadem methodo sunt expellendi ac illi qui enasci solent in cysti fellis.

Tumores autem qualescumque sint curari possunt purgatione primum mercuriali nostra datur mercurius dulcis, spagyricè præparatus ad grana 20. aut 30 & cum saccharo ptopinatur, superbibendo aliquid vini idque per octo, aut decem dies ut materia antecedens imo, & consequens tumorum disperdatur & evanescat, mercurius enim subtilis admodum est, & penetrans omnes corporis partes, & una cum spiritu vitrioli, & salis nicti, quibus conjungitur dissolvit & perdit excrementas illas materias quæ in partibus corporis reperiuntur, ubicumque repetiantur spiritus etiam mercurii idem operatur & potentius hæc excrementa dissolvit & dif-

spat ita ut omnes obstructions reseret, unde tumores omnes lienis disperdit ac dissipat, & sic lien vindicatur ab omnibus excrementis præter naturam.

De scirrho lienis.

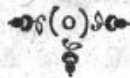
CAPVT II.

Lien cum turgeat sanguine crasso & fœculento qui hac amandatur ut attenuetur calore nativo lienis in scirrhum sæpissime incurrit, cum excrementa illa frigida & sicca quibus turget sanguis lienosus, coagulentur in scirrhum, est itaque scirrhus lienis tumor præter naturam frigidus & siccus, ab excrementis frigidis & siccis sanguinis lienosi productus & generatus, est enim in ipsis excrementis frigidis & siccis vis quædam coagulata at excrementa illa coagulantur in scirrhum: vis autem illa coagulativa & lapidificativa dependet ex natura terrestri & sale quodam terrestri qui inest excrementis illis, qua virtute coagulantur ipsa excrementa in scirrhum qui in dies magis ac magis accrescit nisi medicamentis propriis & specificis succurratur: difficilis admodum est curatu hic tumor, Galenico methodo, cum hæc non habeat medicamenta quæ scirrhum dissolvere & attenuare possint.

Scirrhus lienis unde fiat & quid sit.

possint, ac chymico methodo facili negotio, disperditur hic tumor, quamuis retineat quammaxime, nihilominus tandem euanesce spiritus mercurii est potissimum & præcipuum arcanum curandi huiusce tumoris, assumitur interius ad quantitatem guttularum x. aut xii. cum aqua appropriata aut cum spiritu viui, spiritus etiam tartari conjunctus cum spiritu salis armoniaci maxime prodest, ad curationem tumoris scirrhosi lienis, tum assumptus tum exterius admotus & foris, applicatur super lienem.

Purgatur corpus sæpe in mense ter aut quater mercurio dulci spagyricè præparato & datur ad ℥b. cum conserua rosacea aut vitolarum idque ter aut quater in mense essentia etiam ferri sumopere prodest curando lieni scirrhoso, ferrum igne conuertitur in crocum, crocus dissoluitur aqua mercurii, & per rectificationem & dissolutionem sæpius iteratam conuertitur in veram essentiam rubicundissimam acetosi saporis, quæ mira præstat in scirrhosis tumores lienis & hepatis dissoluendos, & sumitur ad ℥b. aut ad guttulas xii. in jusculis scolopendrii aut ceterac alteratis.

De inflammatione lienis.

CAPVT III.

INflammatum lienem ab obstructionibus & tumoribus præter naturam qui illi superueniunt, excandescit enim spiritus innatus & proprius ipsius lienis ab excrementis illis præter naturam, quæ cum ipsa domare, & foris propellere nequeat in se ipso excandescit ut calore suo natiuo ad aucto ipsa excrementa expellere queat, nescit enim spiritus sanitatis custos, alia via foras propellere, quod illi noxium est quam per calorẽ suũ qui cum non sufficiat gradu suo naturali adauget ipsum gradum & ad gradum præter naturalem peruenit donec hostem debellarit tunc sublata causa suæ irritationis quiescit & redit ad locum suum naturalem seu temperiem natiuam nec est quod potu aquæ frigidæ, & in lapidis attenuantibus & refrigerantibus, temperatur hæc inflammatio donec tollatur omnino causa materialis istius inflammationis, quæ est omnino necessaria ad curationem lienis inflammationi tollitur autem materia istius inflammationis purgatione nostra antimoniali superius ad nauseam recitata, qua purgatione ter aut quater repetita, radicitus tollantur excrementa omnia quæ in liene expullulare solent quibus sublatis roboratur spiritus innatus lienis sanitatis suæ custos, quo roborato statim lien ad suam crassam & naturalem temperiem reduci-

*Inflam-
tio lienis
quid sit &
qualis sit.*

*Spiritus sa-
lis armonia-
ci ut fiat.*

ducitur, spiritus etiam mercurii prodest summopere ad hanc inflammationem radicibus expellendam & extinguentiam quia dissipat & extenuat materias crassas & obstruenda facientes & extinguit calorem præter naturam ex irritatione spiritus productam & sic perfecte & absolute curatur lienis inflammatio spiritu mercurii, & purgatione antimoniali, spiritus etiam salis armoniaci & tartari simul inacti miranda præstant in curatione morborum omnium lienis qui sic paratur \mathcal{V} salis tartari dissoluti & clarificati in aqua communi, salis armoniaci tantundem miscantur & in retorta ponantur & igne salis violenta distillentur quod stillat, est spiritus salis armoniaci & tartari, qui simul coniunguntur, & summæ sunt penetrationis ad dissolvendas obstructions omnes partium omnium:

De morbis mesenterii & pancreatis

CAPVT I.

IN mesenterio & pancreate cum inibi sint venæ tenuissimæ quæ tanquam sanguisque chylum ex intestinis sugunt in eam à ventriculo de mandatum, venæ illæ propter tenuitatem solent obstrui à viscositate & crassitie ipsius chyli, & ab obstructione harum venarum hepar & totum corpus suo peculiari defraudatur alimento unde siccescit & in narasum incidunt partes omnes & sic ab obstructione mesenterii naraf

mus solet oriri, præcipue in infancibus & pueris qui cum voraces sint excrementa multa congerant & mesenterii & pancreatis obstructio inde ortum habet & perinde narasumus, & tabes totius corporis hinc febres etiam quam multæ erraticæ & sine lypo peculiari solent exoriri & morborum aliorum valentium focus & minera ibi latet, quæ exhausta solent hi omnes morbi curari: perinde medici omnes debent omni arte, tentare hanc morborum mineram & focum exhaurire: pereunt enim & evanescent, morbi omnes, qui ab hoc fonte solent scaturiti evacuato & exhausto hoc fonte exhauritur enim hic fons præcipue, purgatione antimoniali & spiritu mercurii supracitato mercurio dulci spagirice præparato, frequenti eius usu, spiritu etiam salis armoniaci, & tartari supra præscripti præcedenti capite, & oleo vitrioli, in aquis stillatilis cichorii & acetosæ præscripto, & permixto ad gutulas decem: tartarus enim, & excrementa omnia crassa, & tenacia quæ tartarum constituunt tenuitate olei vitrioli, & dissolvendi eius energia dissolvuntur & attenuantur & sic pereunt & evanescent, & sic curantur febres & omnes alii morbi qui ex obstructione mesenterii & pancreatis originem habent sudorifica etiam summopere profunt post purgationem antimonialem nostram, & mercurialem supra

N n præ-

præscriptam, & præcipue aurum sudorificum, & mercurius sudorificus, qui frequenti sublimatione sæpius iterata, ex simplici purgante medicamento transit in sudorificum nullo pacto purgans medicamentum & sic sudoribus elicitis tolluntur radices omnes tartari dissolvendi & perinde radices etiam omnes radicibus evelluntur qui ex tartaro, & viscosis & tenacibus excrementis originem habent.

De obstructione intestinorum.

CAPVT I.

Morbi intestinorum qui & quantitas sint.

Intestina cum in centro corporis constituantur, ubi excrementa crassiora & graviora congeruntur tanquam ad sentinam corporis gravissimis tentatur morbis & potentissimum obstructione, inflammatione dolore & alui influxu abscessu & ulcere, & aliquando calculo, de quibus omnibus iam nobis est dicendum & primo de obstructione, qui nihil aliud est quam crassi & viscosi excrementi congestio, in parietibus ipsorum intestinorum, quam tartari cumulationem non nulli chymicorum vocant, excrementa enim crassa tenacia & viscosa tartarum vocant, ab his solis excrementis tartareis, fit obstructio intestinorum qua interpellatur functio intestinorum: hæcque materia diutius & longius coercita cellubis, coli, intestinis & coercita durefcit ut tandem lapillefcit & concrefcit in calculum qui ab eadem causa materiali & ef-

ficienti dependet in ipsis intestinis, ac in vesica, ut tractatu de morbis vesicæ fufius declarabimus iam vero curationem obstructionis ipsorum intestinorum aggrediemur quæ solet fieri potissimum purgatione nostra antimoniæ & mercuriali cætera enim medicamenta purgantia floccipendenda sunt, nullius sunt virtutis & efficaciz: blandiunt solum & palpant morborum causas, sed nullo pacto radicibus evellunt eorum radices ut experientia longa didici, hæc autem nostra medicamenta: etsi corpus exagitant & perturbent in nonnullis delicatæ texturæ hominibus, nihilominus tamen post nubila phœbus, & post tempestates quies & tranquillitas, ac securus & tutus portus acquiritur, sanitas pura tuta & tranquilla exoritur & elucet, clamant enim Medici galenici, hæc medicamenta, etsi sunt perquam optime præparata, violentissima est, & motus violentos naturam pati non posse, absque læsione manifesta, quod philosopho ridiculum esse videtur, nam natura facili negotio & via violentos patitur motus, ut mortem ipsam evitet, ut se ab ipsa tuteatur maris enim omnium motuum violentissima est natura ut hanc effugiat cæteros quoscumque mavult sequi & pati motus, & hi lædatur aliqua ratione facili via, à læsione ulla sublevarur qua circa non timenda est illa læsio, cum plus utilitatis hinc exurgat quam nocementi.

De

De dolore intestinorum.

CAPVT II.

*Doloris in-
testinorum
unde fiant.*

Obstreuctus intestinis ab excrementis supracitatis viscosis & tenacibus, & acidi, fiunt dolores ingentes & atroces valde, qui colici dicuntur, quod solum intestinum occupent & exagrent & aliquando iliaci quod ileum intestinum infestent fiunt hi omnes dolores à crassis illis acidis & viscosis excrementis quæ cum parietibus intestinorū adhæreant, diuturnitate temporis acrimoniam, & purgandi facultatem acquirunt & tandem ulcerant ipsum intestinum unde spiritus innatus ipsorum intestinorum patitur & ipsam ulcerationem perferit, si tollantur hæc excrementa cessat statim dolor, cum materia, dolorem excitans foras propellatur, si sit autem ulcus factum in ipsis intestinis, non cessat dolor nisi curato ulcere, sed sæpe sæpius non est adhuc factum ulcus, sed est materia ulceris, & pungens atque vellicans intestina, & dolorem inducens spiritui innato & nativo ipsorum intestinorum, tunc temporis evacuata materia pungenti & ulceranti, acer & mordax curatur dolor, & cessat, aliquando hæc excrementa crassa & viscosa acri non sunt nec pungentia, sed cum obstruent vias intestinorum spiritus intestinorum sanitatis custos & œconomus, hæc excrementa foras propellere conatur, & sic ipsa

cum crassa sunt & viscosa, ipsa attenuare tentat, unde in attenuatione ipsorum excrementorum maior pars ipsorum id flatus convertitur unde distenduntur supra capacitatem ipsa intestina & videntur dilacerari ac dirumpi & sic spiritus ipsorum intestinorum qui est solus sensationis capax perferit illam distentionem, & quasi dilacerationem, unde illi dolor inest summus, & sic colica flatuosa generatur, quæ curatu facilior est, quam ab ulcere, cū materia flatulenta sit iam ab spiritu præparata, ad eiectionem, materia autem ulceris & acris nullo pacto ad eiectionem præparata sit, sed maneat fixa & permanens & acrior in dies & mordacior reddatur.

Sed ex quacumque materia fiat colicus dolor, sius in colico intestino sive in ileo curabitur sequenti methodo ℞ antimonii nostri spagyricè præparati grana octo. conservæ violarum ℥j. mosei granatrimisce fiat bolus detur mane cum regimine & custodia iteretur hæc bolus & detur ter aut quater, per tres aut quatuor horas purgato sic corpore, evacuata materia colicum dolorem facile ad avogyna deveniendum est præscribendum est avodynum summum ad quantitatem granorum 10. aut 12. & facta pillula devoranda est tempore somni sic sopietur dolor provocato somno.

N n 2

De

De inflammatione intesti-

norum.

CAPVT III.

Inflammasio intestini- rum unde fit INflamantur intestina ac abscessus: ab ulcere & causis horum affectu: um quæ cum sint excrementa. digestio- nis ventriculi acris & mordacia: sua acedine & mordacitate spiritum insitum intestinorum vellicare solent & ipsum irritare unde inflammatur, & æstum in se ipso concitat unde etiam & subiectum cui inest inflammatur, itaque ut hæc inflammatio tollatur & tepescat, oporteret excrementa illa quæ solent ipsum spiritum irritare, & inflammare, foras eiiciantur. Eiiciuntur autem foras purgatione mercuriali, præscripto mercurio dulci ad ℥j. cum ℥j. conservæ violarum & propinato summo mane ter aut quater fiat iterata dosi vel præscribatur aqua mercuriali ad quantitatem guttarum decem aut duodecim in aqua laudati fontis & fiat potio gratissima quæ sine dolore nausea & torsione ulla solet excrementa omnia foras eiicere, & inflammationes quascumque temperare, & corroborare partes ipsas & spiritum insitum partium omnium nec remedium est à penetratione & subtilitate summa aquæ mercurialis, cum sit solventis proprietatis, & naturæ nam hæc naturæ nostræ humanæ non contrariatur, nec dissolvit carnes & partes quas tangit

sed roborat, & vivificat & spiritum ignavum & torpentem excitat ad sui functionem unde sanitati nostræ nihil est convenientius spiritus etiam nitri, vitrioli, & salis communis & sulphuris loco aquæ mercurii depuratæ & septies distillatæ solent exhiberi vicarias enim possident aquæ mercurialis virtutes, sed temperantur aqua communi aut infusculis.

De intestinorum fluxu.

CAPVT IV.

INtestina fluxu tentantur & affliguntur ab excrementis digestionis ventriculi, si digestio prava fiat in ventriculo, & cruda sit & incocta eius coctio, intestina lienteria affliguntur quæ est alui & intestinorum fluxus à cruditate digestionis ventriculi, unde cruda & incocta & fetida valde eiiciuntur excrementa & fit tertio gravis & potens, in ipsis intestinis & dolor, quia flatu ingentes inde generantur unde fit diffusio intestinorum fortis & potens unde dolor, tentantur intestina, & alio fluxu quæ dicitur diarrhæa simplex quæ est intestinorum fluxus à cruditate ventriculi & intempertie ipsorum intestinorum productus, & differunt inter se diarrhæa & lienteria cibi crudi & incocti cum fetore summo eiiciantur in diarrhæa vero pravi soli humores & excrementa acris & mordacia eiiciantur datur & alius intestinorum fluxus *Diarrhæa simplex quæ sit.*

dysent-

dysenteria dicitur qui ab aliis differunt affectibus solis. causis & materiis fluxum excitantibus, nam acritas & mordacia & serena ista ibi sunt excrementa quæ hunc intestinorum fluxum excitant, essentialiter tamen non differunt inter se hi affectus intestinorum nisi accidentaliter & qualitate tantum, excrementorum quæ ipsos intestinorum fluxum excitare solent ratione etiam curationis non differunt. uno enim & eodem ac simili medicamento solent curari roboratione pura ventriculi & intestinorum eorum, quæ actu facta sunt, & præsentia sua solent imitare spiritum insitum intestinorum ad excretionem eorum, quæ illi nocent unde ad curationem horum omnium affectuum sufficit somnum provocare, provocato enim somno corroboratur & ventriculus & omnes partes corporis & præcipue caput quæ debilitate sua linquit incocta & indigesta quæ illi demandantur ad alimentum proprium suum & innatum unde decidunt proprio motu & pondere in ventriculum & in intestina, & cruditate sua coctionem harum partium & digestionem interturbant, unde somno provocato cessant omnes fluxiones & cathartici qui quidem tali nomine insigniri non merentur, e potius reiectionis nomine & titulo vocari debent, cum partes & caput præcipue imbecillitate sua & infirmitate caloris

Curatio fluxionum in intestinorum.

nativi linquet alimentum proprium & illi demandatum unde fit excrementum quod reiecitur potius tanquam excrementum quam fluat per se in partes inferiores & male hæc reiectio dicitur catarrhus, sed hæc disputatio de nomine non confert ad rei essentiam cognoscendam, dicitur alii & intestinorum fluxus à catarrho & alio fluxu dependere, sciendus est & compescendus quicumque fiat ratione id autem fit provocato somno, provocatur autem somnus a dino summo nostro primis capituli huiusce operis præscripto, & datur pillula una granorum decem tempore somni & iteratur hæc dosis ter aut quater per tres aut quatuor dies & sic evanescent alui & intestinorum fluxus omnes, quia provocato somno roborantur ventriculus caput & intestina omnia, & partes omnes corporis quibus roboratis functionibus suis & actionibus naturalibus funguntur & sic perfecte digerunt & coquunt, & nulla inde excrementa generantur extraordinarie & perinde nulla fit eorum excrementorum reiectio extraordinaria & supra naturam ordinariam usum. Equæ non luxuriantis pedum cornu incisa butyro fixa sunt dysenteria verissima arcana.

Nn 3

De

De abscessu & ulcere intestinorum

CAPVT V.

Intestina sapissime tentantur tumoribus & abscessibus præter naturam ab excrementis, quæ ex eorum alimentis procreantur nutriuntur quidem intestina & post coctionem & assimilationem alimentorum suorum relinquuntur excrementum, quod si non separetur à facultate expultrice, seu ab spiritu sanitatis custode tunc temporis crescit in dies illud excrementum, & tandem mole sua magnum facessit negotiū naturæ nostræ seu spiritui intestinum qui gravatus excremento illo, illud separare & expellere tentat, unde coquit & digerit illud & convertit in pus, & aperto tumore expellitur pus, & sic tentat spiritus nosster partium omnium custos excrementorum suorum expulsionem rupto tumore & abscessu, prodeunte pure, fit alia unde sequuntur inflammationes intestinorum, & dolores ingentes quod acrimonia pura laucinet & vellicet spiritum intestinorum solius densationis organum.

Difficili via admodum curant ulcera & abscessus intestinorum, quod præter excrementa à quibus generantur hi morbi in intestinis intestina naturali situ, sint in centro corporis collocata, ubi demandantur omnia corporis excrementa & potissimum primæ digestionis quæ

cum sint acria & mordacia, ut pote saliva ex resolutione alimentorum omnium in ultima principia, non possunt nisi multiplicare morbum & perinde abscessus & ulcera intestinorum valde curatu difficilia nihilominus tamen curari possunt sequenti methodo.

Purgantur excrementa illa omnia, ex quibus pendent hi morbi mercurio dulci spagyricæ præparato levi igne enim admodum purgat, hoc medicamentum, & lenit imo ulcera abstergit nec inflammationem parit, imo temperat & refrigerat; purgato sæpius corpore hoc benigno medicamento quod ut gratus purget permiscendum erit conditis confervis, & sympto rosate soluto ad 3b. deinde deveniendum erit ad acatuisationem ulceris quod facili negotio impetrabimus oleo & dulci ipsius saturni imo & oleo dulci mercurij, sale etiam dulci ipsius saturni in aqua rosacea aut plantaginis soluto, & per quindecim dies propinato id obtenebimus, iusculis etiam sal illud dulce saturni potest admiscere & sic bis inde propinari, & tandem, his benignis medicamentis curabitur hic affectus & dysenteria quamvis recens ac inveterata ab ulcere intestinorum proveniens.

Scirrhus lienis unde fiat & quid sit.

De

De lumbricis intestinorum.

CAPVT VI.

Ventriculus & intestina generant lumbricos ex humiditate corruptibili qua potissimum abundant hæc autem humiditas habet secum aliquid spiritus lucis, beneficio cuius incalescit, est enim luci calor innatus & naturalis, beneficio cuius agitatur, & movetur ad quascumque generationes, cur autem moveatur hæc humiditas ab spiritu lucis, ad vermes potius quam ad reliqua alia animalia, hoc dependet ex proprietate quadam naturali intestinorum quæ cum oblonga sint & humiditas illa viscosa & glutinosa ex qua generantur vermes, facili via extendatur in longum inde fit quod vermes inde oblongi generentur, quod si facili via non extendatur & in latitudinem protendantur, inde lati vermes generantur, quod si minutim dividatur hæc humiditas minuti & parvuli hinc producantur vermes, hoc dependet ex proprietate loci, & dispositione materię semen enim, & uterus, disponunt generatum & productum, ad talem & particularem hanc productionem ut ergo lumbricorum causam materialis foras eiciatur ex intestinis & corrigatur dispositio loci ne amplius vermes in his locis producantur mercurius spagyricè præparatus summum est arcanum lumbricus enim productos qualescumque sint enecat, & ne amplius pro-

ducantur & generentur impedit. Quia corrigit dispositio loci deficcatur enim valde innato suo calore, calidius enim est mercurius, quicquid clament nonnulli, itaut non detur in rerum natura validius & fortius medicamentum in enecandis lumbricis, mercurio spagyricè præparato, sunt qui crudo utuntur mercurio, sed talem ergo non probo, quia cruditas illa mineralis in mercurio ulcerosa est, et nimis acris et mordax, et perinde ventriculo lethalis et valde periculosa tollitur autem illa cruditas mineralis igne minerali, qui in salibus mineralibus reperitur ex quibus constat mercurius sublimatus dulcis.

Mercurius crudus est ventriculo noxius.

Pulvis etiam hæmeticus spagyricè præparatus summum est arcanum, in enecandis lumbricis et in causæ eorum materiali foras eicienda, cineres etiam lumbricorum terrestrium proprietate naturali productionem lumbricorum in intestinis impediunt propter siccitatem quam introducunt in ipsis intestinis humiditatem illam lumbricosam absorbendo.

Curantur ergo lumbrici sequenti methodo ℞ mercurii dulcis spagyricè præparati grana viginti opiatæ Salomonis ʒb. misce fiat bolus detur mane cum regimine et custodia, iteretur hæc dosis per tres auras simili methodo observata. Admiscetur aliquid pulveris hæmæmæti grana tria aut quatuor si fortius purgare desideras, ut ægri sint adulti et fortiores.

De:

De morbis ani causis & signis.

CAPUT I.

Quam plurimi solent affectus anum occupare, & inter hos præcipue recensentur phlegnone abscessus fistulæ scissura condylona hæmorrhoidis & inflammatio & si omnes affectus solent in hac parte exoriri; quando seu succus alimentitius totius corporis homogeneus, & similis deponit sua excrementa sulphuræ, & arsenicalia, in partem hanc carnosam quæ anum constituit, ubi congesta & camulata, hæc excrementa tumorem exitent præter naturam quæ phlegnone dicitur ob inflammationem concomitantum hunc tumorem: dolor est acerbus & magnus, ac lancinare & pressione exasperatur, & alvus per multos dies iuduratur, & summo cum cruciatu exit & solvitur etiam concomitante febre unde & urina sistitur afferta & inflammata vesica propter partis viciniam.

Abscessus ex phlegmone relinquatur, qui interiores ani partes, in recti intestini cavum puta serpere solet, potius quam in aerem foras erumpat, quod partes hæc interiores sint molliores, & ulcerationi faciliores quam externæ ut pote duriores & firmiores rupto deinde abscessu, ulcus remanet sordidum & purulentum fistulosum sæpe sæpius ut enim parte humida, & excrementis pervia coalescit, & in cicatricem perducitur imo coalescit & indura-

tur unde fistulosum exoritur.

Rhagades seu fissuræ ani oscula oblonga sunt quibus sphincteris rimæ proscinduntur, imitantur scissuram labium manuum & pedum, & ab hisdem causis dependent, sunt enim excrementa acra & mordacia, tartarea & salita, nec non arsenicalia, quæ in hanc partem suam ferocitatem demonstrant & sua acrimonia & pungendi potentia partem hanc dilacerant & proscindunt & sic scissuras pariunt.

Condyloma diuturnum est tuberculum in ani margine exortum & protuberans, verrucæ, granivæ maturi mori aut ficus exiguæ cum inflammatione exoritur, ab excrementis terreis sulphureis & viscosis ortum ducens, quæ in hanc partem demandatur, ab spiritu sanitatis æconomio, segregante purum ab impuro familiaris, & communis morbus ani est hæmorrhoidis quæ est vena tumefacta, & turgens sanguine excrementoso qui vasa ani & sedis dilatat, & dicitur hæmorrhoidis hic affectus quod sanguis fluit per hanc partem, & cum nihil efluat sanguinis dicitur hæmorrhoidis coeca, vel si cus marisca, & differta condilomate quod breviori tempore fiat, & graviore dolore, ægrotantem affligat, & sunt hæmorrhoides omnes ex excrementoso sanguine acri, & mordaci qui hunc amandatur, ex vena cava, in extremum ani profusus, ibique sua acrimonia, vasa ani inflammat tumefacit & mordicat.

&c

& aliquando ulcerat, hinc sphincter musculis ani resolvitur inversus atque pervolutus conspicitur multo ulcusculis perforatus & multi sanguinis acris & mordacis profusione, & fit ani procidentia quæ ab his procedentibus morbis dependet, unde si curentur etiam præcaveatur.

Cura morborum ani.

INflammatiō ani tollitur & ulcus quod inflammationem subsequitur curari solet diaphoreticis & sudorificis medicamentis sanguis enim per ea medicamenta sudorifica deponit omnia sua excrementa & laudas acquirit conditiones & si sint ulcera quæ anum infestent curantur balsamo sulphuris superius præparato, rhagades & condylomata curantur oleo canomillæ, & oleo omorum quibus si permisceatur balsamum sulphuris efficacius multo efficitur & oblinebis medicamentum.

Hæmorrhoids autem solet curari similibus & hisdem medicamentis, sed oleum mercurii præstat, & omnibus aliis præponitur, & oleum martis dulce etiam miranda præstat ad leniendos hæmorrhoidum dolores, & cicatrifandos hos affectus ulcerosos procidentia autem ani curatur sequenti pulvere ℞. loli remedii præparati & aqua rosacea loti, mastiches balauftiarum cupularum glaudis & salviæ an ʒj. mil-

ce fiat pulvis tenuissimus, quem insperge lineo, & in anum impone, ita roboratur anus, & confortantur ligamenta eius, & sic in locum suū naturalem restituitur.

De morbis renum causis & signis.

CAPVT I.

Renes officiuntur quamplurimis morbis curatu difficilimis inflammatione, potissimum dolor nephelico obstructione, calculo abscessu & ulcere. Inflammatione cōiuncta est cum dolore nephelico & ex calculis & arenis sæpe sæpius provenit quæ gignuntur in ventriculis renum ex humiditate viscosa & glutinosa & coagulante spiritu nitroso & salito, qui has materias facili via coagulat in arenas & lapides ubi cumque locorum reperiantur vi sua coagulante, qui dum fiunt & postquam facti sunt renibus inflammationem pariunt & in dolorem quod spiritus renum hanc inflammationem sentiat & patiat & postquā facti sunt calculi in ventriculis renum inde sæpe sæpius evelluntur ut hinc foras per ulcera protendantur, hinc fit dolor acutissimus, cum ureteres sint exquisitissimo sensu præditi, & spiritu innato suo, hinc dolor gravissimus per sentitur qui nullo pacto sedari potest, nisi attrito & sublato calculo, attritur autem calculus & dissolvitur aqua mercuriali quia sola potens est & efficax ad dissolvendos omnis generis lapides

o o des

des, absque incommodo partium carnosarum unde miraculum est, in comodo partium carnosarum unde miraculum est in hoc morbo curando, datur autem hæc aqua mercurialis ad quantitatem ʒb, iusculis aut aquis aspro priatis bis in die summo mane & serotinis horis tempore somni, sic enim brevissimo tempore curatur calculus, & arteritur & dissolvitur omni ex parte imo & materia antecedens calculi, & fomes & dispositio quæ latet in intinis ipsius vitalis alimenti & membrorum perit & evanescit usu solo aquæ mercurialis, ita ut medicus non egeat aliis medicamentis ad curationem calculi, quam sola aqua mercuriali & non solum calculus curatur hoc divino medicamento sed & omnes renum morbi, scilicet, obstructio abcessus ulcus & dolor nephriticus, quia sublata causa horum omnium affectuum, tollitur effectus aqua mercurialis tollit & dissolvit omnia excrementa quæ in renibus possunt accumulari ex male digesto & cocto alimento, huc demandato & perinde curantur omnes renum morbi, hoc uno solo medicamento.

De morbis vesicæ, & eius partium, causis & signis.

CAPUT I.

Vesica morbi qui sine: & quales.

Vesica ut rene similibus ferentatur morbis dolore potiffi-

num inflammatione calculo ulcere & aliis similibus qui itidē ab una & simili causa dependēt ex recrementis alimenti quod ex vesicam demandatur, quodque non ex retum & separatum, ibique congeritur & accumulatur, & morbum parit secundum naturam suam & proprietatem nam excrementa gypsea & muscoa vilcosa, & glutinosa ab spiritu salis urinæ coagulantur in calculum, & lapidem vesicæ, hæc enim materia facile durefcit, in calculum & lapidem ab spiritu satis, imo ipsemet spiritus salis, aquam substantiam impregnans coagulatur in lapidem ut apparet in urinis quibuscumque quæ dum refrigescunt in matulis, adhæret materia calculosa, gravitate coagulata lateribus vetularum & ad omne ex spiritu urinæ provenit, qui dum refrigescit una cum aquosa sua substantia coagulatur in lapidem, sed obijciat in omnibus omnes ergo afficientur calculo & lapide vesicæ & renum, quia omnes habent & scarent aquosa illa substantia & spiritu urinæ, sed respondendum omnes quidem habere illam substantiam & spiritum urinæ quibus sit lapis & calculus sed non tali gradu & efficacia, ut coagulatur in omnibus in calculum verum, sed in sabulum minutissimum quod in omnibus ferè reperitur facili via foras eiicitur una cum urina, à calculo oritur dolor & difficul-

facilitas meiendi, quia tum calculus tum lapis obstruit meatum urinæ, & facultas expultrix debilitatur à calculo quia calculi natura melancholica sæpissime est, & sua frigiditate innata debilitat partes expultricietas unde fit meiendi difficultas: dolor etiam hinc oritur quia calculus & lapis dum expellitur, solvit & dilatat ultra modum partes & hinc spiritus partium sent illam præter naturam dilatationem: & hinc patitur, & fit sensatio illa tristis in spiritu, & hinc dolor.

Ulcus & inflammatio vesicæ unde.

A dolore fit inflammatio, & ulcus quia partes solutæ & præter naturam disruptæ, ulcus subito habent, quod difficili negotio cicatricem inducit quod vesica perpetua & perenni urina madeficit, quæ cû acris & mordax sit, ex natura sua, cicatricem impedit imo è contra dolorem & inflammationem adauget, & perinde ulcus serpit in dies donec gangrana hinc oriatur & moris.

Calculi signa sunt vaga quædam & oberrans circa pubem & peritonem titillatio cum vero grandescit calculus incunbentis gravitatis pondus percipitur unde difficilis incessus per salebrosa loca, multo magis saltatio, mixtio increbescit adeo ut tandem perpetuo meiendum sit, & dum urina eiicitur, urinæ fluxus de repente interrumpitur, calculo obiam factò unde non est continuata sed est intercisâ: dolor pudendi dum alias glandem affligit meiendi

conatura conatur desidendi cupiditas quod calculi magnitudo, ex peritoneo rectum intestinum uti cervicem vesicæ, extimulet, urina alba turbida & crassa redditur.

In inflammatione vesicæ, & eius cervicis, in ea enim potissimum fit inflammatio, carnosâ sit, in corpore enim vesicæ, *naso*, cum exanguis sit, requiritur inflammationem vesicæ, febris ardens & acutus dolor perquam acerbus & laucinans in peritoneo cum rubore utina supprimitur & tamen sumum adest meiendi desiderium ulcus subito adstrictior est quia rectum inflammationis magnitudine, coarctatur, pubes atque penis tumescit & ad umbilicum usque urinæ copia diffunditur.

Inflammationis vesicæ signa.

In ulcere autem si sit in sphinctere crassa modo sanies oritur modo pus copiosum ac graveolens exedit, si sit vero ulcus in corpore vesicæ, vel in ipsis ulceribus, dolor, est interrenem, & pulberem & pus capillorum specie natat, in urina ab ulcere quod in vesicâ, est urina contineri non potest, assidua mingendi cupiditas urget, neque laborans erectus stare potest, ingens cruciatus, & indefinens ac perpetuus.

Producuntur & alii morbi circa partes ipsius vesicæ ut in ipso pene & eius glande ipsiusque ductu quales sunt ulcera sordida tum in ipso penis ductu, tum in glande,

O o 2 sit

fit & priapismus, impotentia veneris, & gonorrhoea; fiunt & diabolos urinæ incontinentia deinde ischuria stranguria & dysuria, & noctiucruenta, de quibus omnibus in hoc capitulo dicendum ulcera in ipso pene & eius ductu vel in eius glande fiunt ab hisdem causis, ac ulcera vesicæ, nempe ab excrementis acris & mordacibus alimenti generalis quæ non separantur ab ipso alimento, per facultatem expultricem unde natent & calore partium coquuntur magis ac magis & acrimoniam maiorem acquirunt unde partes ulcerant quibus adhærent: quod si ab impura & venerea lue inficiatur hæc excrementa ulcera inde fiunt acriora & mordaciora & serpant & naturam cancri corroditis acquirunt.

Priapismus est plenis erectio & incrementum præter naturam, permanens, citra libidinis stimulum interdum adest in priapismo inflammatio interdum abest cum inflatus colis quoddammodo tetano distendatur: causa est flatulentus vapor seu spiritus pudendi arterias fistulosumque meruum ipsius penis affatim implens.

Impotentia autem rei venereæ, quæ & priapismo contraria est, extincta est virilitas, quæ a defectu spirituum vitalium & animalium ortum habet, unde semen intus non progignitur vel ita frigidum & materiatum habetur, ut nullis vitalibus spiritibus caleat ac turgeat ex-

tinguitur autem virilitas causa defectus seminis, ex senio ex morbo, & ex causis curibus quæ insicam spiritum roburque dissolvunt & ex incantamentorum maleficiis, & medicamentis quæ genitale semen aut proprietate aut manifesta qualitate extinguunt & paralytici partium obscenarum generationi dicatarum gonorrhoea autem est ignitus seminis fluxus citra venrem, citra penis tentiginem, levi quodam citi nullo oblectationis sensu. huius effluxus causa est, spermaticarum partium imbecillitas, quæ retinere non possunt semen ut coquatur, sed crudum elabatur, datur & alia gonorrhoea virulenta quæ ex lue venerea ortum habet, in quæ virus quoddam albi vel subcitrinum vigilianti, ac dormienti elabi solet, imbecillitas partium spermaticarum ex lue venerea contracta est eius causa, hæc enim efficit, ut quicquid in vasis spermaticis seminis colligitur, corumpatur & labe inficiatur venerea, unde deinde expellitur ab spiritu sanitatis custode, & transitu suo acri mordaci in penis ductu ulcera generat sæpissime incurabilia, quæ carne impura obducuntur, & carnositates inde protuberant quæ solis candolis specificis ad hoc malum factis curari possunt, & solent fieri hæc candelæ ex mercurio præcipitato & mercurio dulci simul imixtis una cum cera liquefacta, ut inde fiant hæc candelæ tenues & parvæ, ut in canalem urinæ induci possunt, & sic

corro-

Impotentia
quid sit &
unde.

corrodunt sine dolore ullo carnositates illas superfluas & deinde postquam sublatae sunt carnes illae superfluae illiciuntur candelae, praedictae balsamo sulphuris & sic perfectissime ad cicatricem laudatam conducentur haec ulcera.

Reliqua vero mala superius allata, quae vesicam infestare solent curantur aqua sola mercuriali quae cum omnibus nota non sit, liceat ipsam declarare, secreta omnia alchymiae dependent ab ipsa loco illius poteris uti mercurio dulci saepius assumpto & aceto mercuriali, ex guma antimonii & sublimati elicita, beneficio aquae communis quae proicitur super gummi illud, & praecipitatur in pulverem haemeticum, deinde aqua illa supernatans pulveri haemeticum distillatur, & aquosa & flegmatica ac dulcis separatur ab acida, & acida reservatur cuius usus est admirandus: in curandis renu morbis, & vesicae affectionibus omnibus dosis eius est guttulae decem, in aqua quaedam appropriata & peculiari morbo curando.

*Vlcera cancro-
siosa ex lue
venerea.* Ulcera autem cancro-
siosa ex lue venerea quae glandem penis infestare solent curantur solo tactu gummi illius quae ex sublimato, & antimonio educitur, deinde tacta & illiuncta balsamo sulphuris illiuntur, & ad cicatricem perducuntur.

Gonorrhoea autem tum venerea tum alia curatur sequenti bolo
medullae casicae ex camna recenter extractae ℥j. rhembarbari optimi in

pulverem redacti ℥j. pulveris offus sepiæ ʒb. camphorae oleo amygdalarum dissolutae ʒb. misce fiat bolus ter repetatur per tres aurotas subsequentes, & utatur iulapiis refrigerantibus ex acetola factis et aegrelta.

Impotentia veneris curari solent purgato corpore antimonio nostro superius citato et demonstrato, et deinde refocillato membro virili, ex spiritu vivi, et optimo usum alimentorum quae spiritum innatum et calorem nativum restaurare possunt, ut sunt iuscula optima ex perdicibus et caponibus facta, et restauratio usus etiam continue essentiae ambari quis admiranda est efficaciae in curanda est tollenda veneris impotentia, nihil enim est efficacius et potentius ad spiritus innatos restaurandos, et calorem nativum refocillandum essentia ambari gresci, quae parari solet ex ambaro gresco optimo, dissoluto in vivi spiritu rectificato et optime a flegmate suo vindicato deinde ponuntur in purrefactione in fimo equino vel balneo tepido, deinde per balneum distillantur et cohobatur distillatio superfere donec omnino dissolvatur ambarus in oleum purum quae caute per inclinationem separandum est a fecibus et reservandum est in fialis optime clausis ad usus praedictos, dosis est guttulae decem in restaurante optimo, caponis aut perdicis.

Qo 3; De:

De meiendi symptomatis quæ vesicæ contingunt.

CAPVT II

Symptomata meiendi quæ vesicæ adveniunt sunt diabetes urinæ incontinentia, ischuria dysuria strangueria & mictio cruenta, diabetes est urinæ incontinentia passio circa renes continua qua infirmi sitiunt multum & plurimum bibunt & reddunt abundanter per urinas quod biberunt mutato aliquatenus in renibus potu, fit hæc passio ex imbecillitate spiritus renum qui reatricem facultatem efficit & attracticem eorundem facultatem ad augeat tartaro in renibus producto, qui sua siccitate & caliditate, humidum vehementer attrahit, nec retineri potest, cum calidum illud & siccum tartari, lædat calorem nativum & obruat, unde retinere non potest sed cito mittet ad vesicam tanquam excrementum eius mali præcipue cura consistit, in tollendo illo tartaro & resolvendo, quod potissimum obtinebis spiritu salis tartari rectificato, & acido vitrioli, & potissimum ab aqua mercuriali, quæ sola est potens in omnibus tartareis materiis resolvendis.

Ischuria diabetei contraria est, quæ tenus prorsus huic malo urina suppressatur & à tartaro nimis abundantia obstruente, & obstupescitivo ortum habet, qui sua siccitate & frigiditate meatus impedit & ob-

tundit calorem nativum renum ita ut non lentiat stimulantem urinæ acrimoniam ad eius expulsionem imo obrundit, & quasi dulcem & quasi inspidam reddit urinam adest tamen dolor obtusus & obscurus ex repletionem & distentionem, vesicæ repletæ.

Eius potissima cura consistit in resolvenda illa tartaro narcotico frigido & sicco, quod præscriptis antea medicamentis obtinebis & sale cristalli & lapidum vulgariū: calcinantur lapides & cristallus & calcinata hæc omnia cum pari quantitate salis armoniaci sublimantur & hoc sublimatum propinatum ad quantitatem ʒ b. in aqua petrose. *Stranguria quid sit.* Stranguria est urinæ stillicidium cum urina stillatim & guttatim redditur cum dolore quodam, & aliquando sine dolore sed conatu summo, & cruciatu, inani & à tartaro simul provenit obstruente, & eius cura etiam in ipso tartaro resolvendo, dependet, quod prædictus antea prædicamentis facili negotio obtinebimus.

Dysuria autem non multum variatur ab stranguria illa quæ fit cum dolore, nam dysuria est urinæ difficultas cum dolore & à tartaro obstruente dependet & originem habet, & curatur etiam similibus medicamentis quibus curatur stranguria.

ria, nam sublato tartaro, atque dis-
soluto, curantur & tolluntur omnes
hi similes morbi & potissimum sale
antimonii.

Mictio cruenta est, vel est à reni-
bus, vel ab sphinctere cervicis vesti-
cæ, cum in his partibus aperiuntur
venæ & corroduntur à causis præ-
ter naturam vel à calculo vel ab hu-
moribus mordacibus & pungenti-
bus quæ transeundo, partes ulcerat
& venas aperiunt. Dum à renibus
effluit sanguis urinæ tori exquisitæ
permiscetur & sic dilutus tenuis &
aquosus fit sanguis, qui cito subsidet
rubicundus liquidus & non concre-
tus. Si vere ab sphinctere musculo
vesicæ, procedat cruenta quidem
reddit urinam sed non æquabiliter
subsidens autem concrefcit in grum-
mos in fundo urinæ:

*Curatio mi-
ctionis cruen-
ta.*

Curatur mictio cruenta ex qua-
cumque causa oleo dulci ipsius mer-
curii ad guttulas decem in aqua cõ-
muni propinato, item balsamo tari-
tari dulci, & essentia dulci margari-
tarum & essentia ferri & circulo
ferri cum aqua plantaginis propi-
nato crocus ferri in essentiam ferri
facili via reducitur, si habeam aquã
acidam pulveris hæmetici vel aquã
mercurialem hac sola deinde essen-
tia rectificata curabis omnia ulcera
renum & vesicæ imò & reliqua in-
teriora ulcera, quæ in intimis no-
stris visceribus latitare
solent.

De morbis scroti & eius partium.

CAPVT II.

EST scrotum membrana illa ex-
terna satis crassa qua involuuntur
& teguntur testes, hæc membra-
na solet tentari multis affectionibus
& potissimum tumore scirrholoso &
duro dum excrementa illuc deman-
dantur viscosa & tartarea quæ solent
separari ab alimento scroti, & testi-
um, & dum separantur nisi foras à
potenti spiritu eius partis custode,
prætruduntur ibi congeruntur &
accumulantur in tumorem scirrho-
sum qui in dies indurescit & toto vi-
tæ tempore sic durus remanet in ip-
sa parte ita ut ambos sæpius testes
involuat, aliquando unum tantum
testem involuit & includit.

Dissolvuntur hæc viscosa & tar-
tarea excrementa soto aquæ faba-
rum, & calaplastmate facto, ex faba-
rum farina aceto stillatitio malaxa-
to, & tepide sæpius super partem ap-
plicato, & purgatione sæpius facta
ex antimonio nostro, & mercurio
dulci, & sudorificis etiam assumtis
dum cataplastmata illo applicantur
fiunt & inflammationes in ipso scro-
to. Quæ ab ipsismet excrementis dũ
excandescunt & ebulliunt à calo-
re interno eorum dependent & o-
riginem habent purgato corpo-
re prædictis antea medicamentis
refrigerata partè oxiterato, vel aqua
rosæ.

rosacea & plantaginis facili via tolluntur, succo etiam depurato semper vini maioris vel minoris facilius ad huc tolluntur ex extinguntur scroti inflammationes, misso etiam sanguine ex saphena pedis nam in omnibus inflammationibus sanguinis misso summopere prodest, nam sanguis fere totus effervesceit effervescente sanguine partis alicuius particularis cum spiritus partis inflammatae, deferat, per totum sanguinem inflammationem illam quam tollerat in parte illa affecta, & refrigerata parte & extincta inflammatione partis extinguitur etiam & generalis inflammatio.

Hernia & ramice tentatur & scrotum & fune tumores varii ex variis rebus quae in ipsum scrotum illabi solent quae differentiam herniarum & ramicum constituere solent, illabuntur autem ex ruptione vel saltem dilatatione peritonei, quae est terna membrana intestina & scrotum abdomen suo caustro continens quae cutem externam immediate sequitur.

Quando intestina ex ruptione peritonei in scrotum & tumor nuncupatur enterocoele, & si omentum & ipso on illabatur tumor qui huic exoritur epiplocoele dicitur: si vero aqua & humor mollis defluat in scrotum hydrocoele nominatur, si vero ab innata carne intumescat sarcocoele: in enterocoele & epiplocoele tumor non est permanens nam intestina & omentum facili

digitorum impulsu, & compressione intromittuntur & evanescit tumor, illa quidem rugitu, & flatulento murmure, hoc vero agrius nulloque rugitu: hydrocoeles vero & sarcocoeles tumores sunt perennes & perpetui ac fixi permanentes, inter se tamen differunt, quod hydrocoeles tumor sit mollis & pulsatus resonet, pondere levis & opposito lumine sit conspicuus, sarcocoeles autem tumor est durus gravis & obscurus qui longiori tempore paulatim increvit.

Curantur herniae omnes species Curatio herniarum omnium. succo depurato herniarum nobilissimae herbae, qui admixtus farinae fabarum & parti applicatus per quindecim dies egroti in lecto quiescente perfectissime curat hernias: spiritus salis communis & salis gemmae ad guttulas tres aut quatuor quotidie mane ieiuno ventriculo assumptus in aqua sophiae vel consolidae maioris summum est arcanum curandae herniae, emplastrum etiam ex gummi opopamaco, & pulvere consolidae maioris vel ex eius succo & succo enulae campanae & ruta, si mul permixtis una cum opoponaco in forma emplastri cum essentia ferri summum est in hernia curanda medicamentum ligamenta non sunt negligenda, ut partes quae ex peritoneo rupto aut dilatato solent in scrotum descendere intra ventrem & claustrum peritonei contineantur sic solent curari herniae praesertim in puerulis nam in senibus

nibus vix curationem suscipiant nisi intra lectum immoti se continent fere per annum & continue hisce remediis utantur.

De uteri affectibus causis atque signis.

CAPVT I.

Tentatur uterus multis & variis morbis, ac symptomatibus fere infinitis de quibus libet amplius ut volumen satis crassum possit conscribi sed cum compendiose sint morbi omnes nobis tractandi, ut hæc nova morborum doctrina, Medicinæ candidatis inculcari possit & insinuari surget tandem aliquis qui fusiori sermone rationes rationibus iam allatis addet & maius lumen huic lumini dabit, & sic tenebræ pedetentim diluculentur omnes, ex animis medicorum & lucebit lux clara & meridionalis in eorum intellectu.

Uterus ergo cum sit centrum horum ut pote affectuum qui omnes virtutes eius tanquam imbecillas debilitant in eo quod maxima sit eius virtus quæ istius modi morbis plurimum adcurrit ad extinguendam illam virtutem coneraria enim se invicem & legibus naturæ sequuntur ideo cum in utero plurimum virtutis adsit in eo etiam plurimum est vitii: quocirca infiniti fere morbi ipsum afficiunt ut phlegmone abscessus ulcus cancer scirrhus mola, inflatio, hydrops calculus & in sua

cervice adnascuntur Rhagades condylomata hæmorrhoides de quibus singulis compendiose nobis erit dicendum.

Phlegmone tumor est, in utero adnascens ex excrementis alimenti quæ prava sua qualitate & maligna, uterum inflammant & exalfaciunt inflammato spiritu ipsius uteri sanitatis ipsius custode, qui cum ab excrementis uterinis irrietur excrescit unde febris adest, & ardor tumor distensio, atque gravitas, imi ventris lumborumque donec tandem adueto abscessu & maturato & corrosivo perumpatur, unde erupto abscessu fit ulcus idque sordidum, cum uterus malignis & sordidis scateat excrementis, quæ malignam & pravam admodum redolentem qualitatem & veneni proprietates sequuntur.

Excrementa uterina ligna.

Curatur hic malignus affectus purgatis mensuris purgationibus & misso sanguine ex saphena pedis dextri, secundum vires, & ætatem ægotantis climatis condiciones, & temperiem. Provocantur menstrua sale vitrioli veneris, & utriusque expurgatur summo opere uterus, & spiritu acido ipsius vitrioli veneris sæpius propinato cum aqua rosacea extinguitur febris & ardor illa uterius qui phlegmonem uterinam comitatur. Ulcera autem si post phlegmonem utero relinquuntur curatur sola aqua mercuriali dulci & rectificata, alias incurabilia sunt, & cætera medicamenta floccipendunt

Pp dunt

216.
dunt & penitus negligunt sudorificis etiam est utendum in illorum curatione tollitur enim venenum excrementi menstrualis solis sudorificis medicamentis & præsertim mercurio dulci sudorifico, qui sola sublimatione multoties iterata duodecies saltem tranfit in sudorificum omnino medicamentis cuius dosis est dragma una cum $\frac{3}{4}$ j. aqua cardui benedicti aut ulmarie.

Uteri ulcera maligna & depalcentia sunt nomæ ut carcinomata: nomæ inæquales sunt exedentes in dies magis ac magis depalcentes, cæteris ulceribus fœtidiores sordidiores & acerbiores.

Carcinoma vel ulceratum vel in ulceratum est dum nondum exulceratum est moles gravis in utero percipitur tumorque durus colore sublivido: dum autem exulceratum est ipsa noma malignis est, sanies quæ hinc egreditur graviter olet & summopere foetet tenuis est, & nigri coloris aliquando flavi, generatur autem hoc malum tum in matrice, tum in mamis aliisque partibus tum hominis tum mulieris, ex excrementis viscosis tartareis venenatam qualitatem habentibus, & naturam realgaris & arsenici naturalis redolentibus, unde tota curatio istius morbi consistit in præparatione realgaris & arsenici in cuius solius essentia dependet canceri cura & remedium: sublata scarra: & radicibus omnibus canceri curatur de-

inde ulcus & ad cicatricem perducitur solo balsamo sulphuris.

Scirrhus autem in utero generatur ex tartareo excremento quo inducitur totus uterus, aliquando pars sola aliqua, dura tunc fit & indolens, & si doleat obscurus & obtusus est dolor, percipitur gravæ pondus quasi foras prolapsurum in pudenda, successus difficilis erarum totiusque corporis sequitur ex tartareo illo excremento quod uterum occupat, cura eius valde difficilis & nisi tecum sit arcanum mercuriale quo tartarea excrementa dissipantur per totum corpus in quacumque corporis parte restarentur, oleum & operam perdis, in curatione scirrhii & successu temporis mutatur in cancerum quomors certa subsequitur, purgatio antimoniialis & mercurialis nostra lenis morbum sed non tollit.

Nola est affectio uteri qua uterus intumescit veluti foetu aliquo intumesceret, & est caro præternaturam in utero progenita membranis obducta & venis conspersa pluribus sine ossibus ac visceribus ullis, nutritur alimento communi, & crelcit aliquando per totam vitam interdum quarto mense decidit, nondum ad integram magnitudinem perducta, sed à facultate expultrice seu ab spiritu sanitatis custode eicitur & foras expellitur producit hic tumor carnosus in utero, à semine imperfecto & invalido.

Nola uteri quod.

Carcinoma si uterica

Malo unda fit.

lido muliebri quod in uteri capacitate defluit ab externis muliebribus testiculis forti maginatione coitus & appetitu titillanti coeundi quo solo semen muliebri ex testiculibus muliebribus in uterum confluit ibique digeritur & coquitur à calore naturali; & vitalis ipsius uteri in molem carneam, convocato sanguine menstruali ad sui nutritionem & incrementum molem ipsam natura ipsa per se expellit & ut fortius id peragat, roboranda est aqua cinamomi sæpius assumpta & sale vitrioli, quod uterum excitat ad molem eiiciendam, & sanguinem menstruum fortius expellendum quo tempore natura excitatur facilius & potentius ad extirpationem & eiectionem illam fœtum mentitur verum ac legitimum nihilominus oculati & experti medici hunc fœtum distinguunt à mola, quod fœtus verus ac legitimus blande ac leviter moveatur per uterum sine dolore, mola autem graviter & pòderose figitur & impetu quodam pervolvitur in quodcumque larus mulier decumbat, & incedit gravior & pondere oppressa, & artus gracilescunt & dolor ventrem compungit quorum nihil adest in vero & legitimo fœtu, præsertim si mulier prægnans laudata fruatur valetudine.

Tumet etiam uterus præter naturam extra molam, aquarum copia unde fit, hydropè uterinus, in fla-

tionis signa adsunt evidentia sed gravitas maior, & somnus quasi fluctuantis aquæ, huius hydropis causa est iecoris aut lienis mala ac depravata affectio ex tartaro qui calorem nativum iecoris & lienis extinguunt unde debilitato calore nativo depravatur sanguis in his partibus, unde & partium omnium totius corporis depravatur & vitiatur alimentum unde serositates & aquosi humores congeruntur præsertim in utero, ubi sanguis serosus & aquosus solet demandari, & singulis mensibus foras evacuetur, quod si hæc menstrualis evacuatio cesset, ex causis prædictis debilitato potissimum calore nativo & eius spirituum tunc tumet venter & uterus collectis copiose his aquosis & tartareis humoribus in utero, unde fit hydrops peculiaris uteri qui solet curari potissimum roborato hepate & liene & evacuatis hisce tartareis humoribus, roboratur hepar essentia mercuriali & resina solis hoc est sale dulci ipsius auri, at absque essentia illa mercurii tantum auri arcanum haberi & obtineri non potest, hæc enim sola aurum & argentum & reliqua metalla in salem dulcem reduci possunt, & sic vitia omnia uteri possunt facili negotio curari.

Curatio hydrops uteri.

☉ () ☽

☿

Pp 2 Dc

De uteri symptomatibus & eorum
causis.

CAP. V. T. II.

Uteri sym-
ptomata
quæ sint.

Uterus effligitur variis sympto-
matibus quæ sequantur mor-
bos antea declaratos inter hæc sym-
ptomata numerantur potissimum
menstruum suppressio mensuum proflu-
vium albus fluor, gonorrhoea du-
plex uteri strangulatus ascensus des-
census prolapsus & convulsio uteri
de quibus singulis deinceps nobis
est dicendum.

Solent purgari mulieres omnes
& virgines ætate matura singulæ
mensibus statuta lunæ quadra, ita ut
juvenes nova luna repurget & ve-
tus veteres, unde Poeta.

Luna vetus veteres juvenes no-
va luna repurget & hoc purgatio-
nis naturalis tempus ab ipsa natura
constitutum est; ita ut nisi repur-
gentur mulieres & virgines omnes
naturæ ætatis statuto hoc tempore,
fit in his, morbus & hæc suppressio
morbofa est, extra prægnationem:
in prægnationem enim suprimatur
quia multum huius sanguinis tran-
sit in alimentum fœtus cetera autē
prægnationem morbofa est hæc sup-
pressio & ab obstructione viscerum
præcipuorum dependet & hæc ob-
structio ex copia excrementorum
præternaturam quæ alimento pro-
ducuntur & copia sua, debilitant
spiritum innatum cuiuscumque
partis ita ut non valeat excrementa
hæc foras propellere, unde fit ob-

structio quæ in hepate liene ventri-
culo, & mesenterio facta & in ipso
utero, suppressionem mensuum pa-
rit & sic spiritus ipsius uteri debili-
tatur, & naturalem illam sanguinis
serosi fluxionem singulis mensibus
peragere nequit unde sequuntur
nausea, cibi fastidium, lumborum
scapularum, capitis totiusque cor-
poris gravitas & dolor, quasi lassti-
tudinis urinæ crassæ turbidæ, rubi-
cundæ, & plerumque nigricantes
ex quibus tandem grave & diutur-
ni fiunt morbi, & hæc sunt signa
suppressionis sanguinis mensua-
lis, quam etiam præter causas iam
allatas efficit, uteri perversio, & quæ
quid eius os internis obturare po-
test, ut concretus sanguis, caro ex-
crefcens & præter naturam in ore
eius innata, adipis copia, adnata pel-
licula conformationis naturale vi-
tium quæ omnia manu chyturgia
possunt curari, aut saltem corrigi re-
liqua vero naturalibus remediis &
potissimum magisterio ex splene-
bonis castrali quod præcipuum est
in omni ætate sale etiam vitrioli, &
aqua cianamom summo mane pro-
pinata ad quantitatem ℥j. cum scru-
pulo ferri lamati sine ulla alia præ-
paratione potentissime menstrua
mover, & obstructions omnes tol-
lit & reserat, essentia etiam ambari
efficacissime menstrua amovet &
uterum roborat ad guttulas xij. pro-
pinata in iusculo optimo ex colum-
bis & passeribus parato, cinnamo-
mo & carophilis aromatizato, &
per.

per octo dies debent propinari hæc iuscula, sic parata, & guttulis illis essentia ambarina impregnata.

Post suppressionem mensum sequitur nimia eorundem mensum effusio, quæ æque præter naturam est, mulieres omnes ac virgines infestat ac suppressio, & est tum copiosior sanguis, quam pro multitudine aut diutius profluit, aut crebrior, aut non statuto circuito & huius exuperantis vacuationis signum est vitium imbecillitas, quæ sanguinem retinere non potest, hinc sequitur nausea cruditas scetus faciei color, pedum, & reliqui deinde corporis tumor ventosus, huius autem evacuationis exuperantia dependet ex veneno quodam martiali quod sanguinem infestat quodque fluxuum omnium est fons & origo, quodque nisi tollatur & extinguatur eius virtus in sanguine muliebri, totus evacuatur sanguis & vita extinguitur, tollitur autem illud venenum martiale essentia martis pura & nitida ad guttulas decem propinata cum ℥j. aquæ plantaginis essentia etiam vitrioli seu eius oleum acidum idem præstat ad gratam mendicitatem assumpta, cum aqua plantaginis: magisterium eius magnetis idem efficit propinatum cum aqua burse pastoris & persicariæ. Item laudanum paracelsi per lacum & corollatum amaranthus etiam potus in vino albo mensum exuperantiam sistit & cohibet.

Sequitur fluor uterinus à mensu

profluvia, omnino distinctus quod in isto, sanguis sincerus & purus non erumpat, & fluat, sed quid scetidum & impurum liquidum & allicies, lactis sero & iusculi crassi per simile modo citrinum & viride adeo acre & mordicans ut ex inde quascunque partes attigerit adurat, & exulcerat, idque sæpe sæpius terrum est graveolens, modo multo odore molestum causa efficiens huius mali in principibus partibus sita est, quibus enim viscera obstructa dura & scirrhosa affecta, cruditates malum habitum pallidum colorem & leucoplegmaticum invexerunt, corruptus hic humor in varias partes effusus: tandem in uterum procumbit, & illas decurrens totum corpus expurgat, quod sæpe sæpius per renes & per alvum ferri & emangi contingit, curatur hoc malum præcedentibus præscriptis remediis quia ab eadem causa efficienti dependens nempe à veneno martiali quod in sanguine muliebri, hæc symptomata patitur donec extinguatur & pereat, ac ipsamet essentia martiali pura & nitida, à veneno illo vindicata quæque venenum suum facilius, & potentius extinguit quam reliqua alia naturalia medicamenta.

Subsequitur gonorrhoea simile quæ mulieres perinde ac viros imo frequentius infestat; fluit autem citra illam veneris titillationem nec assiduo ut in utero fluore sed quibusdam intervallis, non ab interna uteri capacitate sed ex vasis spermaticis

Pp. 3 in

*Aqua bursa
pastoris in
sistendo san-
guine uter-
ino.*

*A veneno
martiali pē-
dent morbi
uterini.*

in uteri cervicem labantibus defluit idque quod fluit parum est album & serolum, omnis expers graveolentia, & acrimonia, & causa huius mali non est venerea labe de qua inferius dicemus sed venenata aliqua qualitas martialis ut supra in albo fluore, quæ etiam curatur similibus & præscriptis antea remediis. Gonorrhoea virulenta permittetur huic gonorrhoeæ simplici & auget malum & symptomata crudeliora sunt & quod excidit continenter & assiduo fluit & crassus multo odore gravi molestum acre & medicans, & idcirco partes adurit & ulcerat, ac proinde caro reperitur sine ulcere pudendi, & solet curari remediis propriis sui venereæ convenientibus quæ infra recitabuntur, capite suo peculiari ulceta vero quæ in gonorrhoea simplici vel virulenta contingi solent curantur perfectissime essentia mercurii vel arcinici, tanguntur solum hisce essentis & deinde aqua communilaventur & illinantur balsamo sulphuris purgato prius corpore antimoniali vel mercuriali nostra purgatione, ut impuritas & saburra excrementorum peccantium expurgetur & emungetur.

Tentatur etiam & affligitur uterus strangulato & suffocatione qua spiritus vitalis membrorum in utero tanquam in centro delitescens veneno quodam excrementitio menstrualis sanguinis affligatur & suffocetur, hinc defertur ad cor tan-

quam ad regium suum domiciliatum cum labe illa venenata unde cor affligitur, & levi syncope, & animi deliquio affligitur cum murmure rugituque ventris respiratione brevi cæteraque ex compresso pectore, & diaphragmate metu tanto, ac desperatione tanta ægra concutitur ut te mox interituram putet, quod spiritus veneni, fauces illi vinculo quodam præstringat & occludat hinc cerebrum tendit, & membranas inquinat & furorem excitat cum inquietudine summa, garrulitate, risu & fletu, & reliquis desipientiæ generibus alias soporem tantum ac vertenum inducit, si spiritus ille venenatus narcoticus sit, & frigida natura, quo mulier corruens velut artonita iacet, sine motu sine sensu ulle hæc respiratione adeo parva ut nulla esse credatur, tanquam vere mortua, & extincta videatur quibus omnibus symptomatibus medetur spiritus vivi quia nihil potentius venenatam illam sanguinis menstrualis qualitatem corrigit & extinguit & cor ipsum roborat quam vivi spiritus, sal etiam virrioli quod vomitum excitet & menstrua provocet, summum est in suffocatione remedium, sal etiam Iovis specificum est in strangulato medicamento in aqua salviæ propinatum ad & his solis remediis strangulatas omnes mulieres, ad pristinam ego sanitatem reducit aduco etiam affligitur uterus, & epilectico insolenti qui dependet etiam à veneno illo quod

sur.

fursum tendens cerebrum occupat
& veluti epilepsia ipsum affligit.

*Caducus u-
teri quid e-
qualis.*
Spiritus, siquidem cerebri tali ve-
neno quasi extinguatur, & fun-
ctibus suis privetur, & motu conuul-
sivo tentantur nervi quasi inotu il-
lo tremulo, venenatum illam auram
exculere tentantes, & variatur ca-
ducus matricis, & hissericæ passio-
nis insultus secundum varias huius-
ce veneni qualitates & curantur hi
insultus omnes cuiuscumque sint
generis, purgatione antimoniali no-
stra & mercuriali & roboratione u-
teri & spiritum vitalium, qui nul-
lis aliis remediis possunt fortius ro-
borari, quam spiritu vivi ambarisa-
to & moscato, aqua cinnamomi
tagma theriacali & cœlesti & imper-
iali, hæ enim omnes aquæ spiritu
vivi constant & spiritu planarum
qui naturali virtute uterum robo-
rant, & sic roborato spiritu uterino
facilius extinguitur & expellitur fo-
ras venenum illud, illos insultus fa-
ciens & excitans.

*Ascensus
uteri & def-
ensus.*
Ascendit etiam uterus & move-
tur versus ventriculum & diaphrag-
ma premit, quam par sit, unde do-
lor & pondus versus illas partes, &
etiam descendit cum in infimas par-
tes devolvitur & versus illas dolo-
res & pondera præter naturam ex-
citatur, quæ omnia symptomata spiri-
tu vivi evanescent, & foris miti-
gantur & potu pereunt venenum
enim illud excitans hæc sympto-
mata frigidum est quocirca facile

evincitur spiritu vivi, & calidis ali-
is remediis, & vapore ficus cutis e-
quina Prolapsus autem veteri des-
centu granior est, quod eversus ut-
terus foras procidat eiusque fun-
dus promineat, fit autem ex vehe-
menti pariendi conatu, quo uterus
foetum, secundumque excludens
aliquando sequatur, & se invertens
præcipiter, ad locum suum natura-
lem tamen reducitur manu & fotu
astringenti absymthia nepeta & at-
tenisii in aceto coctis, & deinde ne-
iterum procidat, præcludendum
est os uteri pila aliqua filo tran-
sperfa, & cera liquefacta undiqua-
que involuta & se ore occluso pila
illa, & magmate foris astringentis,
veluti cataplasunte, refocillata parte
impeditur ne deinceps prolabatur
uterus.

Et hæc sunt quæ de uteri affecti-
bus dicenda nobis erant quæ etsi
pauca sint tamen magna sunt & u-
tilissima & experientia ipsa unus-
quisque facile experietur.

*De artritide chyragra gonogra &
podogra.*

CAPUT I.

ARTRITIS chyragra gonogra & *Artritis chy-
magra go-
nogra & po-
dagra quid
sint & unde
sint.*
podogra nullo pacto essentia-
liter differunt dependent enim & fi-
unt hi morbi omnes, ab una & eadē
causa, & differunt tantum ex dif-
ferentia partium partes quas afficiunt
dixerunt.

diversæ sunt & variæ, & secundum harum partium varietatem & distinctionem hi morbi etiam suscipiunt aliquam differentiam, seu distinctionem localem nam dum causa materialis & essentialis afficit brachia & artus dicitur arthritidis, dum vero afficit manus dicitur chyragra dum genua, datur gonogra dum pedes datur podagra, sed hæc omnia nauci sunt & parvi momenti, scire oportet, unde nam hic affectus oritur & qua ratione & via fiat in corporibus humanis hanc dispositionem habentibus, & deinde qua via & methodo curari possit, radicatus, ut non amplius redeat.

Morbus hic dependet ab excremento salis balsamici qui in omnibus nativus est nam dum edimus & comedimus varia & distincta alimenta in ventriculo percoquantur & in chylum convertuntur, ubi fit prima reductio ciborum in primam quasi materiam humanam in qua materia reperiuntur tria rerum principia nota & omnibus potentia scilicet sal mercurius & sulphur quamvis alia duo etiam mihi reperiuntur scilicet terra & aqua, quæ quamvis sint quinque unicam homogeneam constituunt substantiam nempe chylum seu substantiam alimentosam homini nutriendo & conservando propriam cum alibi balsamicum & fundamentale generis humani reperiatur, habet & excrementa varia, ex quibus varia genera salium excreverunt, quæ cum excremē-

ta sint salis balsami, nos confusionis evitandæ causa ad genus unum excrementitium salis balsami referemus ut unam etiam causam morbi arbitri cognoscamus, floce faciendo differentias satis vitriolari aluminosi, gemmei urticalis, & similes differentias quæ nihil profunt nisi ad confundendum intellectum quare tantum sufficit salis balsamici & fundamentalem & radicalem producere excrementa varia ex quibus varia arthritidis genera producuntur, quæ cum acris sint & mordacia & causticant, & perinde spirituum sensationis organum harum partium fluminant & mordent unde dolor in his partibus à sale illo acris & mordaci.

Vnde morbus arthritidis chyragra, gonogra, & podagra definiri potest morbus salis excrementitii à sale balsamico separati, & in articulos & symphasiam harum partium demandati ubi lancivat & mordet spirituum sensationis organum partium unde dolor acerbus & crudelis exoriri solet, dum sal istud excrementitium viget & floret, donec resolvatur ubique enim partium corporis humani fit coctio & digestio alimentis ibi demandati, & in illa digestionem fit separatio puri ab impuro, purum nutrit & conservat partes & membra corporis humani: purum est id solum quod resultat ex resolutione alimentorum in principia essentialia & formalia, impurum autem quod non est de natura horum
pria-

principiorum, itaque separatur, & amandatur foras si foras exeat tunc sanum est corpus, si maneat, morbos parit varios secundum varietatem & diuersitatem impuri illius excrementi. In morbo arthritico excrementum salis balsamici copiosum reperitur, nam excrementa aliorum principiorum vt puta sulphuris mercurii aquæ & terre, non faciunt morbum arthriticum vilo modo, sed pariunt alios morbos vt capitibus præcedentibus cernere licet permiscetur etiam hæc excrementa ex principii & elementis primis separata & dum permiscetur nouos & varios pariunt morbos secundum variam & nouam excrementorum horum permixtionem: dum enim sal excrementum salis balsamici permiscetur excrementis aquosis aquæ primordiatis, tunc temporis in articulis generantur dolores non valde acres sed cum tumoribus indolentibus excrementa enim illa aquosa, mitigant acrimoniam salis & leniunt dolorem sed pariunt in tumorem cedematofum & frigidum: si vero permisceatur excrementum salis istius cum excremento sulphureo tunc dolor arthriticus major est, & acerbior, & cū inflammatione summa quia excrementa sulphuris primordiatis inflammationes omnes, calores præternaturam producant & hæc de dolore arthritico dicta sufficiant.

Cura arthritidis certa
& iusta.

Cura autem omnis huiusce doloris consistit in re solutione consumptione destructione & ablatione omnimoda huiusce salis excrementi-

tii à sale balsamico separati & in articulos demandati: resolutio autem huiusce salis & omnimoda ejus destructio potest fieri solo vnico medicamento. Quod tutissime resoluit consumit destruitque simul & semel hoc sal & vocatur hoc medicamentum arcanum corallinum, & est mercurius ille rubei coloris fixus & sudoricus qui aqua forti communi præparatur & ad rubedinem conuertitur euaporata aqua forti & deinde oleo tartari roboratur & vltimo spiritu viui, vt aquæ fortis spiritus pereant & euanescant, foris est hoc medicamentum si aurum purum addatur in solutione prima, & deinde ambo edulcorentur, & oleo tartari & vltimo spiritu viui, hoc medicamentum, & cathartium est & sudoricum & radices omnes morbi arthritici radicibus euellit. Et potentius adhuc operatur si cum aqua vera mercurialis & aqua Philosophica soluatur mercurius vna cum auro, & reducuntur ambo cum aqua illa mercuriali & Philosophica in materiam eorum primam & originem deinde coquantur ambo in vltimam coctionem rubeam & perfectam, quæ vere est aurum Philosophicum cū quo non solum arthritidis & lepra, sed etiam omnes morbi tutissime & certissime curantur sed cum liceat tantum medicamentum docere cum Deo soli hoc debeatur, nos alia faciliora docebimus vt pote spiritum vitrioli qui singulis diebus sumi debet ad dragmam semis in iuscule summo mane, diaphoreticum etiam tartari

Qq sum.

sum opere prodest, ad ʒb. assumptum in liquore conuenienti & idoneo, sal armoniacum etiam septies sublimatum est summum remedium, & assumptum & ad motum super partes affectas, intra assumitur ʒb. ad ʒj. cum aqua cardui benedicti & vlnaria & sudet æger per quindecim dies iterata dosi.

Antimonium etiam summo opere prodest & sudorifice & cathartice præparatum & oleum inuiperi est etiam doloribus artritidis mitigandis summum arcanum partibus affectibus perunctum & applicatum sed oportet vt sit rectificatum multo tics vt penetret doloris fundum.

De peste & eius causis.

CAPVT I.

DE peste tractatum satis longū & amplum dedimus in lucem anno salutis 1638. in quo peculiaria diximus hic compendium solum de peste agemus & quod ibi fuisse diximus hic compendiose narrabimus. Pests ergo cum sit singulare flagellum Dei & pressura & contagio hominum propter peccatum: inuisibilis essentia spiritualis & tenuissima substantia nullo ex excremento interno humano ortum ducens, sed immediate à Deo irato aut ex spiritu fracido corruptionis elementaris maligno venenato proueniens, quaquidem frigidus malig-

nus & pestilens, veneno suo tempis inuisibile & spiritali nutrimentum inficit tum spiritalium tum corporale si corporale inficiat multi salui fiunt & præseruantur ab hac peste, si vero spiritus inficiatur humanus ab hoc genere pestis difficillimum est præseruari nisi potentissimis naturæ arcanis & solo vitali balsamo quod reperitur in sale vniuersali natura totius balsamo & fundamento, puro & perfecto cocto & cum suo spiritu & anima in eo solo latitantibus unito ita vt hæc tria vnum fiant purum & mundanorum omnium perfectissimum hoc solum medicamentum superius etiam capite de artritidis declaratum curat perfectissime pestem naturalem ex spiritibus malignis corruptionis prouenientem, nã si ex Deo irato ortum habeat solis precibus ad Deum fufis solet curari.

Contagiosa est omnis eum ejus causa sit spiritalis quæ facile comunicatur & per aerem facili via difpergitur vnde ad nos & ad animalia quæque facile peruenit spiritus nostros facile inficiendo & humorem alimenticium quo nutrimur & conseruamur: nam aer est vehiculum ipsius spiritus fracidi maligni & pestilentis aere sine viuere nõ possumus, & si aer sit veneno pestilentis factus per aerem nobis facile comunicatur, & vitam nostram seu substantiam qua viuimus inficit & contaminat, & sic serpit vbique pestis, nec existimandum est, aerem seu venenum

venenum pestilens in aere latens corrigi posse, nisi difficili admodum via quia oportet ut venenum illud spirituale inuisibile vincatur ab alio spiritu potentiori, qui admodum difficilis est repertu nihilominus tamen reperiantur spiritus & fumosæ substantiæ quæ aerem optime corrigunt & venenata qualitate spoliant ut in irratione & præseruatione pestis inferius videbitur: facilius enim via præseruamur à peste, quam ea infesti ab ea curamur, cum venenum pestilens exterius facilius vincatur, quam interiorius.

Hinc varix ac multum difficiles possunt exoriri quæstiones an hinc spiritus frigidus et mucore quodam peculiari venenato infectus pestiferus ex solis causis naturalibus et inferioribus elementaribus possit exoriri et nasci non cooperante cælo, nã antiquitus ratum est pestem ex cælo oriri, nam ex conjunctione quarundam stellarum et planetarum portenditur pestis et præfagitur, et ego si tales influentiæ et radii celestes præfagiant pestem conferunt aliquid imo fere totum ad productionem pestis, cum inferiora nihil agant nec agere possunt hinc cooperante cælo.

An pestis esse possit ex cælo

Ad hoc respõdemus cum cælum sit incorruptibile et nihil ex eo defluat, in hæc inferiora, nisi vitale sit et prorsus salutiferum, nihil mortis ex cælo est, nec morbi hoc solum dependet ex corruptione inferiorum elementorum, non superiorum radii cele-

ste omnes vitales sunt salutiferi æque solis, ac saturni et martii et scorpiõnis: saturnus mare scorpio hyades pleiades, et reliqui omnes radii, hinc effluunt in hæc inferiora, non sunt ad mortem et morbos sed sunt ad vitam et salutem missi, si tamen detur mors et morbus, non inde oritur: sed ex corruptione peculiare inferiorum elementorum, si contrarium asserui in tractatu peculiari meo de peste, hoc falsum est, et contrarium jam assero si tamen cæli præfagiant pestem non hoc agunt tanquam causæ materiales et efficientes, sed tanquam signa, mutant enim tempora, et mutationes temporum deinde pariunt morbos: inferiora omnia elementa ex mutatione cælorum mutant se inuicem non quod hæc mutatio dependeat, tamquam ex causis efficienti mutatione influxus cæli, nam hyems nostra verbi gratia non dependet ex influxibus et radiis cælestibus qui sunt tempore hyemis dum sol graditur ex capricorno ad canctum, quia multi dies tempore hyemis reperiuntur æque calidi, et feruentes ac in æstate, sed hyems fit, tunc temporis quo elementa inferiora, sole à nobis longius distante fortius agant in aerem et meteora frigidiora mittant in ipsum aerem vnde frigus et pluuix et reliqua hyemis meteora, et æstas nostra fit non quod sol ad nos proprius accedat dum à cancro ad capricornum accedit, sed quod tunc temporis elementa inferiora fortius agunt exha-

Qq 2 latio-

laciones & vapores calidos & seruen-
tes mittendo, in aera quæ tunc tem-
poris calefcunt ex vaporibus & exha-
lationibus calidissimis ex elementis
inferioribus in aera missis, vt tem-
pore hyemis frigesunt aera in vapo-
ribus frigidis in aera missis: sed si
mittantur tempore hyemis vapores
calidi in aera, vt sæpe mittuntur, tunc
temporis calefcant illi dies: vt in æ-
state frigesunt si frigidi & humidi
mittantur in aera vapores, quod cla-
rissimum est ipsamet experientia.

*Causa pestis
quæ sit.*

Cæli ergo non agunt in peste pro-
ducenda, sed essentialis & materialis
causa pestis est spiritus fracidus &
mucore peculiari infertus, qui ex
corruptione peculiari oritur in ele-
mentis inferioribus, quæ dum cor-
rumpuntur peculiari fracedine &
mucore, spiritum exhalât fracidum
& mundum venenatam & absolu-
tam causam materialem & efficien-
tem ipsius pestis modo spiritus nos-
ter quo viuimus eo mucore & fra-
cidine inficiatur vt capite

sequenti clarius doce-
bitur.

*Qua ratione pestiferus ille fraci-
dus spiritus producatnr ex corru-
ptione rerum inferna-
rum.*

CAPVT II.

Corruptio in inferioribus rebus:
omnibus solet fieri calore & hu-
miditate. vbi cumque calor agit in
humiditatem elementarem vbi im-
pura sunt elementa extremis mu-
cosis & viscidis delibuta ibi fit cor-
ruptio, in quam si superueniat mu-
cor aut fracedo quædam mucor &
fracedo degenerant ex sua natura in
venenum quoddam spirituosum &
subtile valde vitæ nostræ inimicum,
quod sua subtilitate facile exhalat &
aerem contaminat hinc animalia &
præsertim homo, aere indigentia vt
spiritum vitæ refocillent & restau-
rent aerem illum hauriunt non so-
lum inspiratione sua sed & per poros
corporis aer ille intrat, vt refollicet
vitales animalium spiritus quod si
talisaer fracedine illa & mucore ve-
nenato inficiatur statim & illico infi-
ciuntur & spiritus vitales nostri, tali
venenato mucore. Vnde si ad ven-
triculum primo perueniat ille aer ta-
li mucore & spiritu fracido infectus
spiritus ventriculi vitæ ipsius & fun-
ctionum vitalium œconomus & mi-
nister, tali hoste intus admissio pauet
ac terret summopere & statim laxa-
tis vitæ nostræ habenis ad peculiare
suum vitæ refugium & propugna-
culum

Vomitus in
peste unde
sunt causa

culum aufugit unde ventriculus vomitu & nausea insigni & inexpugnabili vexatur, & dolor summus capitis adest quia cerebrum etiam vna cum ventriculo simili hoste agrediuntur, & hinc totus & vniuersus vitæ nostræ spiritus tentatur aggreditur & afficitur unde scandescit & irascitur, & febris illico adest & feruet totum corpus, quia spiritus vitæ nostræ vt talem hostem & inimicum agrediatur calorem auget suum gradu quo potest vt his armis spiritum illum venenatum foris expellere potest, hinc fiunt dolores emunctorii antraces vibices & maculae nigrae rubrae & violaceae per totum corpus, quia spiritus noster vitæ nostræ cecidit per calorem suum auctum ad eum tanquam ad cloacam corporis illa veneni insignis amandatur vt reliqua interiora viscera nobiliora præferuet, donec tandem vincat hostem aut vincatur ab hoste, et hinc sanitas aut mors subsequitur.

Vnde colligere possumus in castris castrametationibus omnibus pestem facili via generari eo quod castrorum duces negligant mortuos milites naturali morte vel alio casu peremptos, longius à castris sepelire curare et excrementa omnia castrorum longissime et castris adferri, ex quibus omnibus exhælat fræcida menphitis et mucor radicibus qui facili via induit pestiferam luem ex qua deinde contaminatur aer, et ab aere sic infecto inficitur et noster vitalis spiritus et sic propa-

gatur & producitur pestis & causis externis at sæpe sæpius in intimis nostri corporis visceribus & thalamis producitur pestis nec semper ex causis exterius & intus serpentibus: vt quando verbi gratia aliquis sanus nec vilo pacto à peste infectus audit pestem grassari per aliquam regionem longissime à se distantem in eaque parentes & proximos suos audit peste affectos & peremptos, tunc temporis ipse sanus imaginatur pestem & ex imagine illa timet & terret spiritus suos & exterrifico pestis conceptu, in excrementis sui corporis intus latitantibus producitur spiritus fræcidus & mucosus, qui tunc temporis facili via essentiam pestis induit, nam putredo quæuis ex imagine pestis & conceptione illius facile quæ *peste exi-*
maginatio. supersunt ad pestem perficiendam acquirunt, & sic incipit pestis in intimis nostri corporis thalamis, imaginamus pestem & non solam simplici phantasmate concepimus pestem sed cum timore & pauore apprehendimus unde ex timido illo conceptu horret spiritus & timor incutitur spiritui, & sic spiritus terrefactus valde debilis est, nec valet ad præseruanda excrementa corporis ne ad viam corruptionis insequem labascant, unde corrumpuntur magis ac magis & ab spiritu vitali derelinquuntur & sic tandem fræcedinem illam venenolam & pestiferam acquirunt & sic pestis in nobis primordialiter exortur ex peculiari corruptione excrementorum ex substantia vitali separato.

ratorum ex imagine terrifica ipsius pestis quæ spiritum nostrum agreditur & debilem reddit ita ut facilis pateat aditus fracido illi spiritui qui corruptiones omnes facile insequitur & hinc pestiferus exoritur spiritus.

De præseruatione pestis.

CAPVT. II.

Potissima pestis præseruatio consistit in mutatione loci, sed hic locus aut summa prudentia est eligendus, & cum consilio prudentis medici nam si exhalatio & vapor peculiaris fracidus & pestilens ex loco & prouincia aliqua exhalet & sursum feratur hanc prouinciam peste affectam inficiat videndum est & perpendendum quo usque se extendat illa exhalatio maligna pestilens & fracidat, et petendus est locus ubi dominatur benignior exhalatio potissimum vapores benigni & dulcis ventus dulcis concomitatis & talis petendus est locus at nonnulli: mutant quidem locum & petunt locum alium ubi adhuc crudelior & peior est exhalatio & vapores maligniores & hoc non est mutare locum sed in eodem persistere antiqui cum de mutatione loci loquuti sunt intellexerunt de mutatione loci ubi vapores & spiritus pestilentes non dominantur, unde longe abi, & cito & tarde redi dixerunt & hæc est

vera, & utilis mutatio loci pro præseruatione pestis.

Præter mutationem loci, præseruant à peste primo sulphur antimonii sudorificis quod alias dicitur cinabrum antimonii ex mercurio & sulphure antimonii compositum hoc sulphur ad ℥j. assumptum cum ℥j. aquæ vlmariæ vel cardui benedicti ore seruat à peste sudando per tres aut quatuor horas, ab ipsius assumptione & potu, secundo præseruat à peste puluis hæmeticus ter in mense assumptus & mercurio de inde sudorifico pellendus est foras, spiritus venenatus & pestilens, qui nostrum spiritum inficit: essentia etiam sanguinis cerui & ciconia sunt arcana præseruandæ pestis: sulphur etiam sublimatum cum mirra & alios hepatico permixtum præseruat à peste. Præseruant etiam à peste & corrigunt aerem fumigiam sequentia ℥j. sulphuris lib. i. pius & sal an lib. i. thurus ℥ij. mirra ℥ij. assæ freliæ ℥j. balsami sulphuris spiritu therebentina compositi ℥ij. masie fiet pasta de qua ter in die mane meridiis & vespere fiat fumigium super carbones arduentes parum de ipsa ponendam per totam domum, & cubicula, ipse & sic extinguitur venenum pestilens quod aeri latet cum hæc omnia fracedinem & mucorem auertant præseruet sulphur & pix vna cum sale præseruat etiam summo opere à peste quotidie sudando in hypocausto aut saltem ter in hebdomade, cum igne sequen-

Medicamēta præseruanda sur à peste.

sequenti \mathcal{Z} carabes seu succiui albi
 ʒj. thuris & mirrhæ an ʒb. spiritus
 viui optimi lib. ponantur hæc om-
 nia tria, in vase fictili cum spiritu
 viui & accendatur spiritus, & in-
 cludatur hic ignis & flamma in hy-
 pocausto, & maneat ibi per horam
 præseruandus à peste vna cum suis
 vestimentis & sic ipse & sua vesti-
 menta vindicantur à veneno pesti-
 lenti & tutus est tunc temporis ab
 omni peste, & iterandus hic sudor
 est ter in hebdomada contra vero
 pestem ab irato Deo non est clypeus
 in natura fortis & potens, nisi pre-
 ces & elemosinæ.

Bez oarticum etiam animale ex
 bufone paratum summum est in pe-
 ste præseruariū, & curatiuum sumi-
 tur bufforecens & viuus & cum sale
 petra calcinatur æquali in pondere,
 calcinatum, & puluis hinc resultans
 datur bezoarticum antidotum ani-
 male ex bufone sed adhuc in bufone
 viuo latent arcana majora pro cu-
 randa & præseruanda peste, vt in cu-
 ratione narrabitur.

*Medicamen-
 ta qua præ-
 seruant à pe-
 ste.* Viuumpicatum salitum & sal-
 phuratum summopere à peste præ-
 seruant bibendo ordinarie in pasti-
 bus ex illo viuo: spiritus salis etiam
 præseruat à peste & illa omnia quæ
 proprietate naturæ præseruantur
 à putredine, & incorrupta manent
 vnde sal minerale vniuersale totius
 naturæ quod putredinem arceat ex
 omnibus naturæ rebus, & est balsa-
 mum rerum omnium est summum

arcanum præseruandæ pestis mo-
 do purum fiat & præparetur ad ru-
 bedinem summum & spiritui suo a-
 cido vniatur inseparabiliter.

De curatione pestis.

CAPVT IV.

Pestis admodum curatu est diffi-
 cilis, cum spiritus ille pestilens
 natura & efficiens causa pestis,
 fortis admodum sit & potens ita vt
 invisibilis modo, & spiritali gladio
 nos aggredietur itaque; non existi-
 mandum est reperiri posse, in natu-
 ra, materialia & corporea medica-
 menta, quibus euinci possit, & do-
 mari tanta lues, ac virus pestilens ad
 substantias spirituofas recurrendum
 est, sola chymia potens est & diues,
 in inueniendis hisce medicamentis,
 quod sola hæc ars sua methodo, vul-
 gariis aris & instrumentis omnia
 naturalia medicamenta ad spiri-
 tualem reducit & corpore crasso
 spoliat.

Curatur ergo pestis iustissime citif-
 sime & iucundissime solo balsamo
 generali ex tale vniuersali elicito,
 quod si ab omnibus excrementis
 suis quibus scatet expolietur, & pu-
 rû & nitidum suum corpus puro &
 nitido suo spiritui septies distillato,
 copuletur & ita coctione cõtinaua &
 pereñi coquatur ita vt duo vnû fiat
 purû & mûdû incorruptibile & inse-

para-

parabile, hoc solum arcanum quod in natura later certissimum est tutissimum ac jucundissimum curandæ pestis arcanum & hoc deuincitur spiritus ille fracidus mortifier ac lethalis, suscipienda sunt grana quatuor huiusce balsami cum vino generoso & semel tantum in dies ad curandam pestē: sudat statim æger & per diaphoresim & insensibilem trāspirationem foras eicitur spiritus ille pestilens & refocilatur spiritus humanus & aliorum omnium animalium tanto robore vt sufficientes omnino vires rumperet, vt hostem atrocissimum vincat & debellet, & solo etiam vsu tanti balsami, præseruantur tutissime ab omni peste, qui eo vtuntur, etsi peste infectos seruiant & visitent & cum ipsius permaneant.

Huic, & tanto medicamento succedit buffo recens & viuis, mense junio captus post meridiem suspendendus est per triduum pedibus inferioribus filo alligatus coram igne lento supposita patella cærea vt tandem in illa suspensione triduana vomat bufo, terram quam singulis diebus comedit & muscas virides & deauratas id omnes scilicet terreum illud excrementum quod buffo in illa suspensione vomit vna cum muscis illis viridibus, suscipiendum est, & vna cū buffone exicato, et in puluerem reducto, permiscendum, & cum gummi tragacam aqua cardui benedicti dissoluto, conterendum est, & permiscendum, & in trochiscos minutissimos redigendum pon-

dere aurum vnus & peste affectis gerendi sunt trichisci pro amuleto & astringendi vlceribus pestilentibus tutissime curantur, affecta, & præseruantur etiam ab ea, buffo vnus la-
tis magnus sufficit ad curandos peste affectos quadraginta millia, quod mirum est, & in natura stupendum arcanum buffo est in natura verum & certum curandæ pestis hieroglyphicum & certissimum præseruatiuum modo suspendatur in aspectu nostro & si terror ejus crescat & odium suum naturale in nos & sic sit toxicum summum succinum flauū candens & radicans, est etiam curandæ pestis, & præseruandæ arcanum & secretum tutissimum, si sæpe in die hæmuntoria fricentur ipso succino donec incalcescat siccinum & est verum pentaculum & amuletum fugiendæ pestis si gestetur ejus essentia etiam summopere prodest in profliganda peste, & si spiritu vini rectificati dissoluitur succinum hæc dissolutio maxime prodest tum incuratione tum in præseruatione pestis hæc omnia medicamenta assumenda sunt & prouocandus est sudor ab eorum assumptione, vt si quid intus veneni est, foras per sudores ejiciatur & sic ejuratur, cathartica medicamenta cuiuscumque sunt generis vix profunt in profliganda peste, quia ejus causa materialis & efficiens, est spiritalis floccipendens virtutem catharticam omnem itaque consulo pestiferis temporibus, peste affectis aut ab ipsa præseruandis vt multis cathartics seu purgantibus medica-
men-

mentis vtantur, nisi vt excrementa corporis humani foras eijciantur quæ sunt pestis focus & fermentum & solo antimonio præparato vtantur & mercurio vitali his enim solis medicamentis laritata exterum pestis quo euincitur spiritus ille pestifer fracidus & mucosus.

Notandum est in amuleto & pentaculo bufonis præparando, buffones esse capiendos mense junio post meridiem decreſcente Luna veteres que bufones esse meliores quia in nos majus odiũ concipiunt: & maiorem terrorem concipiunt ex nostro aspectu quam juniores & ideo irritandi sunt & pro focum suspendendi sunt pedibus inferioribus & postremis filo alligati vt in illa suspensione præ terrore & odio moriantur & dum moriuntur vomunt terram quam singulis diebus comedunt & vermiculos ex terrore & odio paruos & productos eijcunt & perinde patella cerea flaua supponenda est vt vermiculi illi inuiscentur & capiatur cera igne leui emollita, & ex his omnibus vna cum corpore bufonis emortuo & ex siccato acin puluerẽ redacto vna cum pattella cerea supposita, amuleta & pentacula sunt cõficienda, quæ non solum gestatione super manum sinistram profunt, ad præseruationem pestis, sed & astringitione sua super vlcera pestilentia & appositione ad curationem citissimã & tutissimã.

Inter vegetantia datur vna inuenta quæ si recens contundatur & applicetur ter repetita super bulomes

& antraces venenum mirifice extrahit, & suffocat & in agone constitutis restituit.

Hyacinthus etiam smaragdus saphyrus corallum & aurum habent summam vim extrahendi veneni pestilentis sed si ad essentiam redigantur cum spiritu acido salis generalis, & dulcomentur deinde cum spiritu viuo vlchoolisato, miranda sunt & stupenda arcana curandæ & præseruandæ pestis tum admota tum assumpta, & granorum quorundam quantitatem, in iusculis aut aquis appropriatis sudorificis & roborantibus tunc enim roboratus Archæus noster seu spiritus vitalis hisce arcanis & mysteriis potentissime agit in expellendo veneno pestilenti & hæc est certissima tutissima & iucundissima pestis cura & medela.

De lepra & eius speciebus causis & signis.

CAPVT I.

Lepra antiquitus fuit penitus ignota nõ quod homines antiqui nullo pacto fuerint lepra affecti, sed quod eius initia causas primordiales penitus ignorauerint antiqui nec Hippocrates & nimis adhuc Galenus & turba omnium arabum leprã ex causa sua primordiali sciuerunt sed eam penitus ignorarunt, & perinde incurabilem ipsam fecerunt quod si curatos referat Galenus leprosos, non fuerunt veri leprosi, sed scabiosi nonnulli, ac vitiliginosi: docet Galenus multis in locis leprum ex atrabile ortum ducere, & ex hu-

R r more

Vna inuenta
pesti arcani

more crasso & viscoso acri & mordaci, quod falsissimum est cum attrahibilis ledatur in corpore quocumque modo corrumpatur non parit insensibilitatem in cute ut sunt leprosi omnes est ergo alia causa lepræ, quam attrahibilis & crassus humor alioquin omnes leprosi fere essemus si excrementa crassa & viscosa & biliosa humoris alimentitii lepram producerent omnes enim abundamus hisce excrementis si durentur si humores in corpore.

At lepra est ex veneno peculiari corruptione in corpore producta, auodyno non quidem soporatio sed glaciali mortificante & spiritum vitalem inficiente & perinde contagioso, in regione potissimum feruida ac sudorifera, ubi venenum illud auodynum mortificans & glaciale exhalat per poros corporis, & sic alios sanos inficit, cum spiritus vitalis facili negotio aura infecta leproso spiritu, suscepta contaminetur generatur & producit ex corruptione peculiari insigni & venenata excrementorum liquoris alimentitii: ex qua peculiari corruptione insigni producit aura venenata mortificans glacialis valde frigida: & constrictiva, quæ ab spiritu vitali tanquam illi summopere noxia, ad cutem & superficiem corporis amandatur ibique ulcere scabiola sicca & arida producit & insensibilitatem patit in eadem cute, saluo & integro motu membrorum, eoque spiritus vitalis ipsius cutis ab ipso veneno leproso

Vlcera in lepra unde sint.

glaciatur & mortificatur omnino, ita ut non sentiat exsionem & ulcerationem ipsius cutis in ipsamet cute factam ab ipso veneno leproso glaciali auodyno & mortificante. Ut enim frigus externum glaciale partes nostri corporis externas mortificat & insensibiles reddit, sic venenum illud leprosum ita frigidum est glaciali, ut mortificet partes & insensibiles reddat, perinde vocamus ipsum venenum auodynum quod partes reddat insensibiles & sine ullo dolore.

Vel producit de foris per contagium contagiosum enim est venenum illud propter subtilitatem suam & tenuitatem exhalat enim & euaporat & sua euaporatione spiritum vitalem sanorum per contagium inficit, & sua labe mortificante & auodyna ac glaciali contaminat, unde statim in cute producuntur scabiola vlcera sicca, & arida insensibilia furfurea squamosa & alba ac subliuida, terram memphyrin olétia, tanquam ab insigni corruptione proceduntia.

Galenus diuidit lepram in elephantiisim pforam aloperiam morphæa ophyosis vitiliginem bentiginem, quæ omnes species differunt quidam ab ipsa lepra secundum magis & minus & secundum quod participant ex ipso veneno leproso glaciali mortificante & auodyno; neque pforam iphyosis morphæa & vlopeia vitiligo, & lutigo sunt species lepræ. Quæ non habent esse ab ipso veneno glaciali auodyno & glaciali, & mortificante quia in his affectibus non pe-

rit.

rit sensus quod est signum putogno-
momicum ipsius lepræ at solum pen-
dent hi affectus, ex excrementis fri-
gidis quæ aliquem stuporem in cute
pariunt non omnimodam insensibi-
litate ut in vera elephãtisi & lepra.

De curatione lepræ.

CAPVT X.

*Lepra cura-
tio.*

CVratio lepræ vere fuit incurabi-
lis apud antiquos & adhuc dif-
ficilis admodum curatu est, cum nõ
reperiantur trimalia medicamentũ
quæ valeant rãtum virus leprosum
domare & euincere, non enim caro
serpentis viperæ & aliorum omniũ
serpentum sufficiens est ad curandã
lepram oportet enim vt regeneretur
leprosis & transmutetur ab hoc
statu in alium huic omnino contra-
riũ & oppositũ, quod non potest
fieri sine mysterio magno & arcano
in natura latente venenum enim il-
lud leprosum glaciale & mortificã
nihil naturale potest domare & euin-
cere mihi sal illud generale ad sum-
mam præparationem deuentum, il-
lud solum suo innato calore frigus il-
lud glaciale venenosum euincat & e-
uincit. Quod si aurum f. dissoluatur
in illo salimo spiritu & coquantur
ambo citius ad perfectionem & co-
ctionem perfectam deueniunt & le-
pram vere curant: dicunt etiã aquã
mercurii dulcem & perfecte dulco-
ratam curare posse lepram sed non
credo quia non latet tanta vis in mer-
curio communi & vulgati, quia in

eo nulla later regenerandi virtus &
energia, imo ipsa mercurius com-
munis & vulgaris meretur regenera-
ri vt à lepra sua vindicetur, est enim
valde imperfectus & leprosus ipse
mercurius & perinde regenerate nõ
potest, & nostram substantiam tan-
to veneno contaminatam restaura-
re perinde non ipso collocanda est
spes salutis ipsius lepræ si quid spei re-
luceat in curatione lepræ ab ipso
mercurio id debetur mercurio Phi-
losophorum & non communi &
vulgari mercurio, at mercurius Phi-
losophorum est sal illud generale ex
quo ortum ducunt animalia vegeta-
bilia & mineralia cuncta vnde dicitur
mercurius noster est animalis ve-
getabilis & mineralis quia est vera
radix rerum omnium in eo later ve-
ra regeneratio rerum omnium non
solum metallorum sed & vegetabi-
lium & animalium omnium, vnde
lepræ vera cura. In arcano corallino
hoc est in mercurio communi aqua
forti præparato & præcipitato, & o-
leo tartari superinfuso, & eo modo
ab spiritibus aquæ fortis vindicaro
& vltimo spiritu vini dulcificato la-
tet arcanum purgandæ lepræ non o-
mnino sanandæ. Quæ solan purga-
tione consolentur, sal auri & argen-
ti etiam sunt medicamenta solancia
lepram & sal coralli & margarita-
rum, illa omnia profunt summope-
re leprosis ad summũ & supremũ ar-
canũ curandæ lepræ laret, in arcano
supremo naturæ hoc est in auro & in
sale fusibili & fixo naturæ eo ipso so-
lo curatur lepra. Eo absente & deficiẽ

*Mercurius
Philosopho-
rum quidẽ
quale sit.*

R r 2 tele,

lepra est incurabilis nisi solis ad Deum votibus & precibus: vsus communis & quotidianus spiritus vini ex granis iuniperi extracti ani melissa infusa sit sumopere etiam cōfert.

De lue venerea & de eius signis & causis.

CAPVT I.

Lues venerea Galeno & Hippocrati & omnibus aliis antiquis medicis cum græcis & arabibus fuit ignota quod tum temporis non fuerit tanta scortatorum libido effrena & intemperata nam ego non aliam originem huiusce luis existimo, quā intemperans & frequens libido hominum, in cuius multam & scœnum & supplicium orta est tanta lues & corporis labe. Peccata enim hominum morborum omnium catenam fecerunt & perinde nouum peccatum, nouum morbum induxit sunt qui originem huiusce luis ex muliere mēstrua patiente & cum homine concumbente duxerunt alii vero ex bruto equino vlcera patiente fasim vulgo nuncupato morbo originem fecerunt. At quicquid sit est corruptio summa liquoris alimentitii totius corporis vnde vlcera corrodentia & cancrofa perueniunt & tumores varii & dolore per totum corpus graves & acerbiorum ducunt à quibus spiritus vitalis partium sanitatis æconomus multa patitur. Vnde de finire possumus luem veneream :

Luis venerea quid sit.

morbum contagiosum ex veneno mordaci purulento & putrefacientem ortum ducentem & liquorum alimentitium omnium partium inficientem vnde symptomata varia originem habent vnde dolores varii tumores & vlcera quæ peculiarem curationem exigunt & expostulant, dolores peculiariter ingrauescunt tempore noctis, die vero non ita acerbiores sunt hoc solo signo dignoscuntur dolores venerei ab artriticis doloribus & vlcera etiam calorem subliuidum & plumbeum peculiarem habent quo dignoscuntur ab aliis vlceribus & peculiari etiam alexipharmaco curantur nō possunt enim curari hæc vlcera similibus & hisdem remediis ac curantur communis vlceris, requiruntque alexiteria, vt in curatione particulari clarius demonstrabitur causa ergo materialis huiusce morbi est corruptio insignis & venenata totius liquoris alimentitii vnde corrupto liquore alimentitio vitalis spiritus afficitur scādescit enim & irascitur & tali inimico potenti & forti vnde febres lentæ oriuntur & reliqua omnia symptomata quæ in lue venerea solent contingere, variaque sunt & diuersa quod diuersas partes ac distinctas corruptio illa inficit sua labe si nerui tendines & perostia ossium afficiantur hinc dolores & tophi fiunt si vero carnes & cutis superficialia corporis afficiantur in his producuntur pustulæ & tubercula vlcera de palcentia ac corrodentia si vero ipsa os-

Symptomata luis venereæ.

sa eo

sa eo veneno contabescant gingivæ, dentes, & palatum ea lue polluantur in ipsis partibus vlcera purida & fetida eaque cortodentia fiunt, hinc vox corrumpitur dentes liuescunt & decidunt vna cum maxillis, si caput tali tabe inficiatur pili decidunt & cranium ipsum carie afficitur & corrumpitur & cephalalgia atroces, & imanes ortum habent que omnia symptomata nullis cedunt remediis quam particularibus, sudorificis & purgatiuis alexipharmacis quibusdam vt sequenti methodo manifestum.

Cura luis venerea.

CAPVT II.

CVratio huiusce luis, multo tempore ac diutissime remansit incognita ita vt eluderet omnia medicamenta communia & vulgaria, tandem deuenerunt ad alixiteria medicamenta & quod vsus vulgaris exhibere & propinare summa, cum pertinacitate vetabat necessitas tandem præualuit, & dedit ingenium & audaciam, vt ad mercurium seu argentum viuum conuolarent, eiusque solius linctû & perunctioe solatium quoddam non absolutam curam adepti sunt tandem superuenit Alchymia quæ mercurium suis occultis & secretis præparationibus præparauit & in oleum dulce conuertit & eo solo tum assumpto, tum admoto absolutam & perfectam dedit luis ve-

neræ curam, mercurius etiam vitæ est absoluta huiusce luis cura sumitur ad grana octo in fortioribus cũ conserua rosarum per octo aut sex dies reperita dosi, & sic tollitur causa materialis huiusce corruptionis, oleum arcenici eius vlcera maligna & cancrosa sola perunctioe deinde solo simplici balsamo sulphuris ad cicatricem laudatam perducuntur.

Oleum etiam seu spiritus flammis fuliginis qui per simplicem in retorta lutata distillationem elicitur curat perfectissime desperatam hanc luem veneream facillimum certe medicamentum & vulgare, quod vbi que locorum reperitur materia faciendi hoc medicamentum benignus Deus & misericors valde quitãdem reuolauit contra hoc deformem malum quod peccatum & libido in genus humanum induxit tantum medicamentum.

Sudorifica omnia summopere profunt quod liquorem alimentitium rectificent & inter alia sunt potissimum sudorificum Iouis & antimoni quæ quidem sudorifica antecellunt antecella vegetantium omnium potissimum gajaci et falsæ parillæ et radicis chymix et buxi quæ quidem profunt sed non æquali in virtute et energia ac sudorifica hæc quæ ex loue et antimonio eliceantur sequenti modo, hæc doceo in gratiam miserorum horum agrotantium.

℞ Iouis optimi anglia lib. mercurii optime loti et crudi tantumdem liquetur lupner, eaque fuso adda-

Rt 3;

tur

Oleum arcenici vlcerum curat venereis.

Sudorificis Iouis descriptio & compositio.

tur mercurius et refrigeretur hæc materia refrigerata qualitate grosso et crasso modo et inde retortæ vitreæ, super libuam vnam huiusce materiæ addatur libra vna mercurii sublimati crasso modo contussi vt possit intrare collum retortæ, quo crassum est conclusum, eo maiorem et copiosorem dat liquorem: retorta deinde cum hisce tribus materiis imponatur cineribus ad distillandū leuissimo igne, distillatur hinc liquor clarus et limpidus hinc liquori super infundenda est aqua communis distillata ad æqualem quantitatem ipsius liquoris et pedetentim hoc faciendum ne spiritus exeat, et fortius incalescat vas et frangatur hoc omne permixtum et tepidum factum permiscendum est et imponendum retortæ, in cuius fundo remansit caput mortuum distillati liquoris super quem communem imposuisti et deinde permittendum vt hæc omnis materia bulliat per semihoram super cineres et deinde auferatur retortæ et permittatur vt frigeat & clarificetur materia & quod clarum erit effundendum erit per inclinationem in retortam aliam satis capacem et fortem in fundo cuius erit sal nitrum purificatum summopore, super salem istum nitrum impones liquorem hunc clarum et limpium et caue ne cum liquore hoc effundatur mercurius crudus et liquidus qui residet in fundo retortæ vbi est liquor clarus et limpidus, sed reserua hunc mercurium ad ipsum a-

malgamandum cum nouo liquato Iode liquor ergo tuus cum nitro cōiunctus distillandus est igne satis forti ad siccitatem materiæ hæc materia sicca & albissima quæ remanet in fundo retortæ est sudorificum louis mirandæ & stupendæ efficaciz, ad curā dos omnes morbos qui sudore egēt ad ipsos dosis huiusce medicamenti, est grana octo in aqua aliqua sudorifica vt cardui benedicti vlmariæ & scabiosæ, & hæc simplici dosi iucunda & grata, sudant ægri copiose, & curantur ab innumeris morbis: sudorificum antimonii simili quasi methodo paratur, accipitur quamuis antimonii quod distillatur ex mercurio sublimato æquali in pondere, huic gummi imponitur æquale pondus nitri, & distillantur simul in retorta vitrea ad siccitatem, materia hæc sicca lota simplici aqua communi, vt vindicetur a sale nitri calcinato est sudorificum antimonii summæ efficaciz dosis est ʒb. in aqua cardui benedicti aut vlmariæ & sic curatur perfectissime lues venerea hisce medicamentis.

*Sudorificum
antimonii
vt fiat &
componatur.*

De febribus & earum causis.

CAPVT I.

Ignorant adhuc scolæ medicæ quid sit febris cum medicis teneāt febrem esse calorem primo in corde accensum, ex corde per totum, & a corde per totum corpus sparsum ex putredine ortum: etenim æque frigus

frigus habet ac calorem : incipit enim cum frigore, & deinde progreditur cum calore : accessio frigoris æque est febris, ac progressio caloris, initium enim paroxismi æque est febris, ac medium febris quod est calore nec putredo causat calore villo pacto, nec aliquid dure fieri potest in corde, vbi sedem febris ponunt scolæ siue manifesta morte, quia vbi est putredo, ibi est vitæ digressus, & ipsius absentia, mortis præsentia hanc febris definitionem scolasticam nõ amplius infirmabo cum satis, & valide per se infirma sit & à Domino helmont medico celeberrimo bruxelle si fuerit, multis argumentis infirmata tractatu suo de febribus, definitionem tantum veram & legitimam febris adferam hunc in modum febris est accensio accidentalis archæi vitalis seu spiritus vitalis nostri à peregrinis excrementis quæ ex variis digestionem generibus in variis corporis nostri partibus accumulatur: dum enim Archæus noster sanitatis nostræ œconomus excrementa peregrina in partibus ex digestionem accumulata reperit scandescit & se ipsum irritat vt ipsa expellat & perinde calorem omnem in se ipso comprimit vnde statim in intimis frigus adest, & tremunt membra & dentes quatiuntur donec tandem calor cõpressus se diffudat vbiq; vna cum spiritu expellenda illa excrementa donec vicerit illa, tunc, cessat febris seu scandescencia spiritus, siue sit febris intermittens siue continua, cel-

sante enim scandescencia Archæi, illico cessat febris cessat autem scandescencia Archæi, excrementis deuotis & superallatis & foras propulsis fiunt autem febres intermittentes ex pauca quantitate excrementorum deuincendorum: dum Archæus per vices intractas tendit ad expellenda ipsa excrementa fiunt autem continuæ, dum Archæus summopere irritatur, & vna via tendit suo perauerto calore expellere alia excrementa, vt capite sequenti fiet manifestum.

Vndenam febres sint intermittentes & continuæ.

[CAPVT. II.]

Differentia febrium intermittentium, & continuarum non dependet eo quod natura febrium occasionis & accidentalis sit in veris cõclusa, & extranata vt somniauit galenus & reliqui omnes sui sequaces nam si febris vere & legitime sit accensio & irritatio Archæi nostri, æque irritatur siue sit natura in vasis conclusa, sed ex qualitate & quantitate excrementorum expellendorum sit major & minor excandescencia. Archæi & ex majori & potenti, & minori, excandescencia sit febris continua vel intermittens: maligna enim qualitas, & maxima quãritas excrementi expellendi

irritas:

irritat magis Archæum ad excandescen-
 tiam majorem, quam benigna aliqua
 qualitas et minima quantitas excre-
 menti expellendæ et citius expulsum
 est excrementum tale quam contrarium,
 unde fiunt febres intermittentes quia
 Archæus noster non continuo irritatur
 et scandescat in hostem qui est materia
 febrilis, sed ea deuicta et separata
 quiescit, sed quia non radicaliter et
 totaliter ejunctur sed manet fomes et
 focus paucus admodum qui sua pau-
 citate non habet potentiam irritandi
 Archæum ideo non irritatur Archæus
 calor suus naturalis remanet quietus
 donec accrescat focus et materia reli-
 cta febrilis, quæ tunc temporis sua
 copia bellum infert Archæo et tunc
 arma Archæi conuocantur et redit
 febris, donec tandem per vires itera-
 tas hujusce belli aut euincitur
 Archæus, et moris subsequitur, aut
 euincitur materia febrilis radicitus
 et fit chrysis salutaris et absoluta, nec
 redit paroxismus febris amplius
 quia radicitus extirpatus focus et
 fomes ipsius febris ab ipso Archæo
 sanitatis œconomus, qui alia excogita-
 runt de reditu febris intermittens
 sunt falsa omnino, et mendacia gra-
 ca, ferula plestenda potius quam ar-
 gumens defendenda.

*Febris conti-
 nua via fiat*

Febris autem continua fit dum
 materia occasionalis ipsius febris
 peccat maxima in quantitate aliqua
 in parte corporis, et si peccet praua,
 et maligna qualitate tunc fit febris
 maligna, et praua secundum malig-

nitatem & prauitatem excrementi
 putrescentis in aliqua parte corporis
 latrantis cujus beneficio irritatur &
 accenditur Archæus vt vires colligat
 ad ipsam materiam febrilem expellen-
 dam, quam cum vno die vel altero
 expellere nequeat durat eius bellum
 & accensio, donec expellerit omnino
 vel victus Archæus ab ipsa materia
 febrili remanserit, et tunc subsequitur
 mors, & perit vita, & ipsius vitæ
 Archæus, & sic fiunt febres contin-
 uæ ordinariæ, malignæ & pestilentes
 & reliquæ omnes, vnde nam autem à
 frigore incipiant capite sequenti fiet
 manifestum.

Vnde nam febres omnes frigore incipiant.

CAPVT III.

Miror ego quod Galenus non
 definiat febrem frigus, cum omnes
 qualiscumque sint habeant initium à
 frigore, tremunt membra, frigus glaci-
 ale peruenit per totum corpus in
 intimis eius partibus, æque in
 externis, donec calor adueniat, qui
 frigus illud expellit, certe iusta cum
 ratione posset defini febris: frigus
 præter naturam per totum corpus
 dispersum à materia putrescente in
 aliqua parte corporis, cui calor præ-
 ter naturam succedit, at frigus istud
 non est à materia putrescente, vt
 neque calor qui huic succedit, sunt
 enim ambo ab ipso vitali Archæo,
 qui dum colligit vires suas

vt ex-

vt expellat hostem febrilem petit cor arcem suam naturalem; vbi colligit calorem suum ex omnibus membris quantum potest, tunc membra omnia diminuto calore suo vitali perferunt summum frigus, quia calor vitalis diminuitur & cur non perferretur summum frigus ex calore vitali diminuto & retracto, cum idem frigus perferretur in ventriculi debilitate, si ventriculus cibis copiosis & supra calorem suum vitalem auctis repleatur, tunc temporis Archæus ventriculi, conuocat calorem suum vitalem ex membris & reuocat ad ventriculum vt peragat suam digestionem, & tunc temporis membra reliqua perferunt frigus summum donec perfecta coctio redeat calor natiuus in membris ex quibus reuocatus erat. Sic pari omnino ratione, dum febrilis materia conuocata in aliqua corporis parte in mesenterio puta ventriculo liene, renibus aliisque similibus locus ibique tamquam iuratus naturæ hostis negotium facessit Archæo vitali nostro tunc Archæus præsentit hostem conuocat vires suas omnes, vt talem hostem aggrediatur & reuocato calore natiuo suo qui est ex se ipso & ejusdem substantiæ, tunc temporis membra ex quibus reuocatur calor seu Archæus frigus summum perferunt & tremunt membra quia Archæus quatit nervos vt tremulo motu illo discutiat excrementa hostilia, quæ membris adhærent, non secus ac aranea suas telas tremula motu quatit, vt ex his puluerem discutiat: sic

Vnde in digestionem frigus perferuntur.

febres omnes in genere à frigore incipiunt cui summus calor succedit, vt per frigus illud conuocato calore per sudores materies febrilis occasionalis & accidentalis, ex praua digestionem partium producta, foras propellatur, quod capitulis subsequentibus de febribus in particulari fiet manifestum & clarum.

De febre quotidiana.

CAPVT IV.

Febrem quotidianam perperam omnino asseruerunt antiquorum ducere ex pituita quæ nusquam locorum in corpore humano visa est vnquam nam aqua seu humor aqueus qui in corpore humano excrementitius reperitur & foras amandatur per spiritum vitalem nostrum sanitatis nostræ œconomum non est pituita nec est nec potest cum pituita figmento Galeni sit humor simplex aquam simplicem representans & in qualitate imitans naturam & essentiam aquæ, cum nihil tale vsum sit vnquam in corpore humano nam omnia siue sint excrementa siue sit alimentum est compositum & principii naturalibus & seminibus nihil simplicis est elementi nam si voluisset Galenus pituitam esse aliquid excrementi ex alimento separati & in quo qualitates aquæ videntur prædominari posset excusari, at fecit pituitam quartum humorem ex quo componitur corpus humanum, tanquam ex vero elemento & principio

Febri quotidiana non ex pituita.

Ss nam

nam si corpus humanum compone-
retur ex quatuor suis humoribus tā-
quam ex veris suis elementis & prin-
cipiis, in his humores resoluuntur
corpus humanum per se, vel per ar-
tem sed nec per se nec per artem re-
soluitur in pituitam & alios ficticios
humores ergo hæc compositio hu-
mana ex quatuor humoribus est ve-
re fictitia: sed vere resoluitur corpus
humāum vt& reliqua corpora mix-
torum in nostra principia quæ cum
sunt numero quinque qui etiam re-
soluantur scilicet in aquam elemen-
tarem spiritum acidum oleum, salē
& terram: sequenti methodo.

Projiciatur corpus humanum seu
cadauer, in vas refrigeratorium cū
tota sua materia, & supponatur ig-
nis leuigradu, egredietur primo a-
qua quæ vasi vitreo imposta& mul-
toties rectificata reiteratis multis di-
stillationibus deueniet tandem ad a-
quæ simplicis naturam & essentiam
quæ frigore congelabitur & calore
dissoluetur & frigiditatis & caloris
naturam induet, secundum aeris va-
rietates impressione calidas & frigi-
das, vt facit meta & pura aqua, con-
tinuato deinde igne subter refrigera-
torium egredietur humor acidus &
oleum rubeum separentur ambo &
vasis distinctis & separatis vitreis re-
tificentur multoties vt de aqua fa-
ctum est humor acidus post vltimā
sui rectificationem deueniet humor
clarus semper acidus, & summope-
re penetrans nec vnquam mutabit
suas qualitates & essentiam oleum

summope re&ficetur post vltimā
suam rectificationem deueniet cla-
rum& limpidum,& ardebit tanquā
oleum, nec vnquam mutabit suam
qualitatem & essentiam quod verū
& legitimum signum est, has substi-
tantias meras esse substantias ele-
mentares corporis humani cum in
alias nunquam permutentur substā-
tias, sed constantes & permanentes
manentes manent in soliditate &
constantia suarum essentiarum &
qualitatum caput mortuum rema-
nens in refrigeratorio, post vltimā
distillationem spiritus & olei calci-
nandum erit fortissimo igne ad albe-
dinem vsque, & projiciendum erit
in aquam stillaritiā communem&
vulgarem vt sal & terra vltima reso-
lutionis elementa in ea latitantia,
sunt manifesta: post ebullitionem
capitis huius mortui calcinati, in a-
qua stillaritiā filtrabitur ebullitio
per cartam bibulam seu emporeticā
quod clarum erit & limpidum per
filtrum trajectum imponetur retor-
tæ vitæ aut alembico; & distillabi-
tur, in fundo retortæ aut alembici
remanebit sal album quod erit mul-
toties calcinandum& dissoluendum
aqua communi distillata & sic reite-
ratis calcinationibus dissolutioni-
bus, & distillationibus sal vindicabi-
tur ab omnibus suis excrementis ter-
renis & vltimam puritatem acqui-
ret, & colorem rubeum & nunquā
amplius mutabitur sed permanebit
in ipso igne illesus, constans, & per-
manens, veluti aurum terra erit su-
perstes

Sal & terra
ex resolutio-
ne corporis
humani.

*Elementa
simplicia cor-
poris huma-
ni.*

perstes quæ calcinatione purificabi-
tur & lotionem erit alba, tenuis & le-
uis admodum & hæc substantiæ er-
unt elementa simplicia corpus hu-
manum componentia, cum in vlti-
ma resolutione corporis humani re-
periantur immutabilia, & non hu-
mores quatuor Galenici, qui cum
nullo pacto reperiantur vltimi in re-
solutione vltima corporis humani
nequaquam etiam erant primi in
compositione eiusdem corporis hu-
mani & perinde non reperietur pi-
uita in corpore humano nec febris
quotidiana ortum ducet ex pituita,
& perinde etiam, qui tempus tetunt
in euacuatione pituitæ pro curanda
febre quotidiana oleum & operam
perdunt, & naturam impediunt &
ipsam auertunt ab ipsa febris quoti-
dianæ cura, quæ per se ipsa à natura
ipsa curatur, solo vomitu, & solis su-
doribus qui excrementa digestio-
nis ventriculi ex quibus solis ortum
ducit febris quotidiana educunt &
foras propellunt. Vnde definire pos-
sumus febrem quotidianam scan-
descendentiam & accensionem spiritus
vitalis ab excrementis frigidis & a-
quosis quæ ex deprauata ventriculi
digestione producuntur quæ singulis
diebus vt singulis diebus producuntur.
Archeum irritant & accedunt vn-
de febris quotidiana producitur quia
singulis diebus & quotidie illa excre-
menta bellum indicant Archeo nostro
seu vitali spiritui nostro, quia quo-
tidie ex deprauata ventriculi digestio-
ne producuntur & sunt capacia ad
irritationem illam spiritus nostri fa-

ciendam, & hæc est vera essentia fe-
bris quotidianæ. Excrementa viscida
& aquosa ex deprauata digestionem
ventriculi quotidie facta, sunt mate-
ria accidentalis ipsius febris quoti-
dianæ, causa vero efficiens ipsam fe-
brem quotidianam est scandescen-
tia spiritus vitalis nostri ab ipsa ma-
teria peregrina & præter naturam ad
quam expellendam & foras eicien-
dam accenditur spiritus vitalis, vn-
de febris quotidiana ortum habet,
purgatis hisce excrementis & robo-
rato ventriculo vt bene optime dige-
rat & coquat curatur omnino febris
quotidiana vt sequenti capite clarif-
sime docebitur.

Curatio febris quotidianæ.

CAPVT V.

Febri quotidiana vt capite supe-
riori demonstratum est cum de-
pendeat materialiter ex excremen-
tis digestionis ventriculi deprauatæ
in euacuatione horum excremento-
rum eius cura consistet & in corro-
boratione ventriculi vt deprauata o-
jus coctio & digestio corrigatur eua-
cuabuntur autem excrementa talia
qualiacumque sint solo puluere hæ-
metico, & croco metallorum vel
mercurio præcipitato rubeo & oleo
tartare dulcificato & spiritu viu-
i qui omnes spiritus aquæ fortis ex-
tinguit & radicitus perdit ita vt
præcipitatum istud rubeum sit om-
nino dulce & sudorificum potius
& roborans, quam catharticum in
his solis consistit tutissima & ju-
cundissima cura febris quotidianæ,

Ss 2 dein.

deinde roborandus est ventriculus aqua stillatitia cinnamomi ambarifata & moscata sumendo per octo dies summo mane jejuno ventriculo coclearia duo aquæ cinnamomi & vt Medicinæ candidati possint perfecte febris quotidianæ peruenire, & ægros sic tutissime & iucundissime solari queant medicamenta antea præscripta, & nominata ad normam & legem præscribendorum medicamentorum sic reducam.

℞ Pulueris hæmetici spagirice præparati grana sex conferuæ violarum ℥b. misce fiat bolus detur mane ante paroxysmam tribus aut duabus horis & post tres horas sumat jusculum sub conditum vel ℞ croci metallorum grana octo, conferuæ violarum ℥b. misce fiat bolus detur mane vt pulueris hæmetici seruato eodem regimine & custodia artis. Vel ℞ arcani corallini seu mercurii præcipitatis rubei ℥b. conferuæ violarum ℥ij. misce fiat bolus detur vt reliqua supra dicta medicamenta seruato eodem regimine, & sic curabitur radicatus febris quotidiana: sine vlla alia phlebotomia quæ valde est periculosa, & damnosa penitus, cum vires destruantur & labascant emissione sanguinis, & spiritus deinde vitalis infirmatur & debilis fiat vnde impotens fit ad debellandum morbum. Vnde peccant omnes Medici qui antequam purgent & euacuent excrementa præter naturam in corpore latitantia primo mittunt sanguinē

deinde purgant, & sic infirmant & debilem reddunt spiritum vitalem nostrum ita vt impotens sit ad debellandum morbum & ad euacuanda illa excrementa quæ expellenda sunt, ita vt etiam infirment purgationem quia purgatio & euacuatio excrementorum non sit nisi cum spiritu vitali robusto & forti vnde in mortuis & moribundis non operantur medicamenta cathartica cum in his absens sit spiritus vitalis, & debilis sit valde in moribundis perpendant ergo medici quantum noceant in celebranda phlebotomia omnibus in morbis sine vlla consideratione adhibita, an sanguis turgat, & nimis copiosus sit, ita vt mitti possit sine vlla virium prostratione in febribus enim intermittentibus excrementa quæ febrem excitant & accedunt non latent in venis, sed extrauasa sunt quocirca phlebotomia nullo pacto prodest imo multum nocet cum ea infirmentur vires, & materia peccans extrauasa sæpe sæpius intrauaserit, & in venas perducatur aut saltem accrescit, vnde ex intermittente febre fit continua sæpe sæpius, ex errore Medici deprauate medentes.

Sudorifica vltimo præscribenda sunt vt absoluantur penitus cura febris quotidianæ nam sæpe sæpius excrementa causantia febrem viscosa sunt & tenacia ita vt non sequi valeant medicamenta cathartica attenuanda itaque fiunt prouocato sudore, sudorificum lous antea præscriptum summum est in curatione februm omnium

omnium arcanum itaque præscribendum est ad grana sex, aut octo cum ℥j. aquæ cardui benedicti, aut ylmariæ, & statim ab assumptione ista cooperiendus est æger, & omni arte adhibita, prouocandus est sudor, per tres aut quatuor dies subsequentes, iterata dosi, huiusce sudorificis medicamenti & sic Deo dante curabuntur omnes febre quotidiana laborantes.

De febre tertiana.

CAPVT VI.

Febris tertiana non à sale.
Febbris tertiana ea ratione dicitur tertiana, quod tertio quoque die redeat ejus paroximus, asserunt Galenici febrem hanc ex bilioso humore putente in ventriculo vel in mesenterio ortum habere, at quod de pituita diximus, idem de bilioso humore enarrare possumus cū in corpore humano nō detur talis humor nam si quod in corpore flauum & amarum reperiatur non est biliosus humor sed est scoria & recrementa chyli quidam ad intestina percolatur in venis & meseraicæ quoad remanet in intestinis possimum crassioribus flauum est & amarum & excrementa crassiora colore flauo tingit & euacuatur vna cum ipsis, quod autem subtile est & tenue, cum sero sanguinis transit & euacuatur tandem per renes in vesicam vna cum vrinis & tingit vrinas colore flauo, & tamen vrinæ non amarescunt quod amaror illius scoriæ mittescat, sale v-

rinæ, & non appareat, eo quod sal præualeat si vero illa scoria & recrementum chyli in intestinis copiosū remaneat transit aliquando in ipsas ^{Excrementa corporis irritant vitalē spiritum.} venas meseraicas & obstruit ipsas, & aliquando etiam in hepar ipsum & inficit ipsum sua tinctura vnde, iste rus provenit si vero putrescat magna & insigni putredine, febris continua hinc oritur, si vero in ventriculo mesenterio & intestinis putrescat minima putredine hinc febris tertiana ortum habet, nam in quacūque corporis parte si recrementa digestionis extinguantur, & copiosa & insigni putredine corrumpantur magnum Archæo nostro faceffunt negotium & irritant summopere ipsum Archæū ita vt continua sit ejus scandescencia donec expulerit ipsa foras recrementa, tunc quiescit Archæus & cessat febris. Vnde horrores rigores tremores sudores & reliqua limilia symptomata quæ febres omnes solent concomitari, sunt ab Archæo nostro qui omnia hæc excitat, addeuincendum & expellendum hostem suum, & non cessat ab his moribus donec vicerit hostem suum febris ergo tertiana est ab excremento digestionis ventriculis, quod à ventriculo, sæpe sæpius transit in mesenterio, ibique etiā ac in ventriculo ponitur dem ibique putrescit & secundum gradum putredinis febrē continuā accedit vel duplicem tertianam vel simplicem. Vnde febris tertiana simplex definiri potest scandescencia & irritatio Archæi, ab excremento amaro & flauo digestionis ventriculi, quæ

S s 3. tertio.

tertio quoque die solet superueniri quod Archæus noster dum pugnaue- rit contra hostem quiescat à pugna vno integro die vt reparet & refocillet vires in pugna deperditas. Vel quod recrementum expugnandum vno integro die copiam suā accrescat adeo vt iterum potens sit, & capax ad aggrediendum Archæum no- strum ad pugnam, ideo tertio quoq; die redit paroxisus febris tertianæ nam causa materialis febris tertianæ quæ est recrementum illum supradi- ctum digestionis ventriculi, non est omnino & radicitus extirpatum & deuictum quia si esset deuictum & superatum ab Archæo non amplius rediret febris quia esset omnino cu- rata, sed redit tertio quoque die do- nec superetur, hoc euidentis signū est non omnino superati, sed per inte- gum diem cessat febris hoc signum clarissimum est recrementum illud paucū remanere, & minima in quā- titate, adeo non sit capax, & potens irritare Archæum vt febris continue- tur, vel signum est Archæum, in pug- na lassatum esse & fatigatum adeo vt cesset à pugna donec vires suas colle- gerit & repararit, & tunc temporis re- dit pugna, & iterum incipit scanden- tia & irritatio Archæi, donec tā- dem vicerit omnino hostem suum, & hæc dicta sint de febre tertianæ quæ verissima sunt, & medicamentibus omnibus medicis verissima reperiē- tur, & ejus cura sequenti methodo- rutissima & certissima, verissima e- tiam comperientur, nam si falsa es-

sent hæc omnia, certe & ejus cura nō sequeretur cura & certa, nam cura- tio febris tertianæ sequitur ejus ve- rissima notitia ignoti enim non da- tur curatio morbi.

Curatio febris tertianæ.

CAPVT VII.

CVratur febris tertianaturissime & iucundissime si causa ejus ma- terialis & occasionalis foras euacue- tur ex partibus in quibus solet stag- nari euacuatur autē istud excremen- tum ex locis in quibus restet, vomitu potissimum, & sudoribus poten- ter elicitis. Vomitu præsertim purga- tur ventriculus ab excrementis om- nibus suæ digestionis, vnde & vomitu curatur & quotidiana febris, & tertiana quod causa materialis horū februm vomitu foras expellatur vnde & per se ab ipsa natura & ab Archæo sanitatis nostræ œconomo cu- rantur hæc febres solo vomitu, vnde Archæus excitat vomitus copiosus quibus excrementa illa amara & fla- ua & viridia rejiciuntur ex ventriculo & curatur certissime febris ter- tiana, & quotidiana solo illo vomitu, modo roboretur ventriculus & ejus coctio quod multi consecuti sunt, potu vini optimi, & meri. & alij a- qua cinnamomi: vomitus ergo exci- tandi sunt in curatione febris tertianæ. Turissime autem excitantur puluere hæmetico & croco metallo- rum ad grana sex aut octo propina- to, cum conserua violarum & tribus subsequentiis diebus summo, ma-
ne

ne duabus aut tribus horis ante paroxysmum excitandus est vomitus hinc medicamentis exhibitis & à tali tri-
duana purgatione roborandus ven-
tricus assumpta ante pastum aqua
cinnamomi vel vino hyppocrato.
Sufficiens in quantitate deinde su-
dorifica propinanda sunt, sudorificum
coralli & margaritarum summum
est arcanum in curanda febre tertiana
& sudorificum Iouis, sumuntur
hæc sudorifica ad ℞j. usque ad ʒb. in
aqua cardui benedicti & vlmariæ, et
à sùptione horum sudorificorum collo-
catur æger in lecto optime cooper-
tus, & elicitur sudor omni arte adhi-
bita per sex aut octo dies summo ma-
ne jejuno vetriculo iterata dosi sudo-
rificorum. Sudorificum coralli & mar-
garitarum sic præparatur. ℞ coralli
optimi ʒiij. margaritarum tantum-
dem antimonii crudi etiam æqualè
quantitatè salis nitri optimi, ad pon-
dus omnium misceatur hæc omnia
optime, & vase testaceo fictili & for-
ti cõburantur admoto igne deinde
igniatur per tres horas in fortissimo
igne, ultimo ponantur in aqua com-
muni & bulliatur vt priuètur à sale
nitro cõbusto, pulvis perquam opti-
me edulcoretur & siccetur & tãdem
ultimo coicinetur addito tantum-
nitro, et ultimo edulcoretur aqua
comuni siccetur & reponatur in usus
dosis ejus est ʒb. ad ʒj. in aqua cardui
benedicti & sic curatur febres omnes
tertianæ sudorifico isto præparato,
quod corpus totum perfectissime emū-
dat ab excrementis liberat & si si ad ef-
fectum Archæi cessat & quiescit omni

ex parte, cum cõtrariu & inimicu nihil
inueniat in corpore, & hæc verissima
& absoluta cura februm tertianarum

De febre quartana.

CAPVT VIII.

Quartanã febrẽ curare ignorat
Medici vulgares & perinde ar-
guere possumus ab ipsis etiã ignorã
esse: nã cum asserat febrẽ hæc omni ex
melancholico humore quẽ nullo pa-
cto admittimus in corpore humano
nã qui reperitur in liene sanguis nõ
est melancholicus humor, sed verus
sanguis & humor alimenticius qui in
liene deportatur vt attenuetur & per-
ficiatur in verum humorẽ alimentitiu
vnde tot arteriæ sunt implatæ ipsi
lieni vt copiosus spiritus vitalis & tur-
ges qui in liene residet attenuet huc
humorem crassum & perficiat in ve-
rum & legitimum alimentum cor-
poris nostri vnde vere si non detur
in corpore humano melancholicus
humor, quod probatu facillimum
est vere quartana febris non depen-
debit ex melancholico humore :
melancholicus autem humor non
reperitur in corpore humano,
constituens corpus humanum cum
melancholicus humor in resolutio-
ne vltima corporis humani non re-
peritur, nec etiam in prima compo-
sitione reperitur: omnes etiam par-
tes & singulæ nutriuntur alimento
homogeneo & similiari qua calore
suo natio, & Archæo conuertunt
alimentu ibi demandatum per ve-
nas, & canales & cibos naturales in
suam ipsam substantiam, quæ simi-
liaris est, & homogenea omnino, sic
etiam

*Arteria
multa in lie-
ne cur implã-
ntia.*

etiam alimentum erit homogēū,
& perinde non video in corpore hu-
mano, reperiri posse quatuor humo-
res, cum omnia sint similitaria & ho-
mogēna & nutriantur similibus ho-
mogēis & similibus sunt quidē
excrementa varia & distincta secun-
dum varietatem & distinctionem di-
gestionum variarum in corpore hu-
mano ubi quot sunt partes, tot etiā
sunt digestiones in quibus omnibus
fiunt excrementa ab Archæo expel-
lenda, alioquin pariūt morbos quia
quicquid expellitur ab Archæo illi
statim peregrinum est & inimicum
& ut statim foras expellatur bellum
indicit Archæo nostro ab excremē-
tis indictum morbus est.

Vnde in quartana febre, excremē-
tum quod producitur in renibus, in
liene, & in hypochondriis materia-
liter & occasionaliter producit quar-
tanam febrē nam Archæus harum
partium laessitus & irritatus ab ex-
crementis illis quæ sæpe sunt crassa
viscosa & tenacia scandescit & auget
calorem suum ut ipsa excrementa ex-
pellat & cum expellere nequeat pro-
pter viscositatem tenacitatem quam
habent quiescit à labore suo duobus
integris diebus & quarto quoque
die aggreditur hostem & excremen-
tum illud donec tandem expulerit
foras repetitis illis aggressionibus
quæ paroxysmi dicuntur à græcis, &
expellere nequeat Archæus hæc ex-
crementa fit incurabilis febris quar-
tana & moriuntur quartana febre æ-
groti cum excremēta ex quibus pro-
ducitur febris illa expelli nequeant

ab Archæo nostro vitali, nam sæpe
ego vidi quartanam febrē ab vlce
re renum productam, quod cum cu-
rari non potuit nec purulenta ejus
materia omnino deuinci & abstergi,
ideo febris quartana oriebatur
quod quarto quoque die Archæus
vitalis agrediebatur hostem ut ipsū
expelleret. Quarto autem die solum
aggrediebatur hostem quod tanto
spatio dierum ageret, ut virida in an-
tecedente paroxysmo dependitas re-
focillaret & recuperaret, vel ut antea
dixi quod excrementum irritans &
suscitans Archæum ad prætium semi-
victum esset, & adeo deperditum ut
amplius Archæum irritare nequiret
& perinde Archæus etiam Archæus
lassatus à pugna cessabat, donec tā-
dem excrementum non adhuc peni-
tus deuinctum cōuocatus copiis et
viribus auctum esset quantitate, et
perinde iterum de nouo hostem
suum vitalem spiritum aggredieba-
tur & sic quarto quoque die redibat
febris, & redit adhuc in similibus ca-
sibus, si autem magna & copiosa sunt
excrementa in ipsis hypochondriis
adeo ut potentissime aggrediantur
Archæus tunc temporis febris quar-
tana continua, quia Archæus conti-
nuo aggreditur, forti & valida pug-
na, ita ut vincatur, aut vincat.

Sunt & aliæ febres quæ quinto, *Febres quin-*
sexto, septimo, quoque die, decimo *tana sextana*
quinto, aut singulis mensibus, repe- *& alia vnde*
tunt paroxysmos suos & aggrediuntur *sunt.*
Archæum nostrum & ipsum irri-
tant & id fit ex excrementum variis,
quæ in variis corporis nostri parti-
bus

bus ex digestionē vltima alimenti earum partium producuntur quæ statuto illo spatio copia sua Archæum aggredi possunt & ipsum irritare, & sic febrem quintanam sextanam septimanam menstruale, & similem excitare possunt de quibus omnibus febribus non est opus peculiaria capita inscribere, cum ad normam & legem quartanarum febrium reduci queant & similibus curari possint remediis vt capite sequenti clarum & manifestum ostendemus.

De curatione febris quartana.

CAPVT IX.

Vnde febris quartana difficulter curatur.

Difficile admodum curatur febris quartana quod ejus cura dependeat ab euacuatione excrementorum viscosorum & tenacium quæ in liene renibus & hypochondriis continentur quæ lacessunt & irritant nostrum vitalem Archæum vnde virtus cathartica medicamentorum ex vegetabilibus exorta & deprompta, non peruenit ad has partes nisi multum diminuta & deperdita, quia in ventriculo in intestinis venis meseraicis & hepate virtus ejus perditur & euanescit propter coctionem & alterationem quam patitur medicamentum his omnibus partibus antequam deueniat ad renes & hypochondria quo circa raro curatur febris quartana & si curetur, curatur tarde ab ipsis medicamentis ex familia vegetantium ortis: at eitiffi

me curatur & jucundissime ex mercurio spagyrico præparato præcipitato rubeo dulci qui à paracelso nominatur diacelretafion vel arcanum corallinum, vt occultet ejus arcanum, miram ejus proprietatem ad curandos quoscumque morbos & præcipue canonicos & longos, & curatu difficiles, sumitur hoc medicamentum ad ꝑb. cum pauco vini, vel conserua violarum aut buglossi & cooperitur æger in lecto perquam optime & sudat & vna soluitur ejus alunæ sed lente & valde pigre, at vrinæ & sudores copiose eliciuntur, antimonium etiam catharticum & sudorificum, etiam curat febrē quartanam sumitur antimonium purgatiuum veluti puluis hæmeticus vel crocus metallorum vel flores antimonii correcti sale gemmæ ad grana octo cum conserua rosarum & per tres dies iterata dosi assumitur seruato regimine & custodia artis de inde transactas hisce tribus diebus sumitur sudorificum Iouis, vel antimonii Iouis ad grana decem antimonii vero ad ꝑb. cum aquis sudorificis, vlmariæ vel cardui benedicti & scabiosæ & sudat æger per octo dies repetita dosi in lecto optime cooperitus & sic curatur perfectissime febris quartana nisi sint vlcera in interioribus visceribus, quæ nisi curentur febris quartana curari non potest ad hoc valet summopere sequens emplastrum ℞ ceræ albæ ꝑiij. therementinæ ꝑij. gummi elemni & tuamacæ spiritu tartari rectificato dissolutorum

Emplastrum curans febrē quartanam.

T r lutorum

lutorum an ʒiij. olei tamarisci ʒb. essentia salvia ʒj. essentia fabina ʒij. pulueris iabafci optimi ʒib. croci martis ʒj. salus armoniaci & salus tartari an ʒj. misceantur omnia & coquatur in emplastri consistencia quod extendetur super alutam & applicetur parti dolenti & scirrho affecta, & utatur saepe mercurio dulci rubeo superius preparato & sic jucundissime curabitur febris quattuor etiam ab ulcere inferiori proveniente: nisi vlcus sit valde profundum & vetus.

De febre continua simplici.

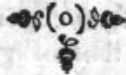
CAPVT X.

Febres ardentes & continuæ dependēt ab hisdem causis occasionalibus & accidentalibus ac febres intermittente: differunt tamen in hoc solo, quod causa materialis & occasionalis febrium intermittentiū sit pauca & minima in quantitate irriter Archæum vitalem nostrum at in febribus continuis causa materialis sit maxima in quantitate, & potētissime irriter & laceſſat Archæum nostrum adeo ut etiam potentissime scandescat Archæus in hostem seu in materiam hanc occasionalem ut expellat ipsam, & somnium est, materiam febrium intermittentium extra venas & arterias esse & materiam febrium continuarum esse in venis ipsis & arteriis non nego quidem in venis ipsis esse posse, at tamen etiam sit

in venis æque febris intermittens hinc oriri potest, modo sit minima in quantitate: et minime agat in archæum ac continua, si maxima in quantitate contineatur et potentissime agat in archæum: quæque etiam saepe oritur ex materia extrauasata modo sit potens, et fortis ad archæum irritadū ut cōtinuo scādescat in hanc materiā donec expulerit & vicerit ipsā: quod autem febris continua sit continua scandescentia Archæi nostri vitalis in materiam aliquam peregrinam et vitæ inimicam hinc manifestissime colligitur imo clarissime manifestatur quod post mortē nulla datur febris quia nullus datur vitalis spiritus et nihilominus tamen datur copiosissima materia febribus, quæ cum non habeat archæum vitalem ad ipsum irritandum ideo nulla post mortem datur febris quia nullus datur spiritus, seu vitalis Archæus ad ipsam irritandam ut scandescat et inflammetur et fiat hinc febris: et sic pari modo nulla datur intermittēs febris post mortem, quia nullus etiam datur spiritus vitalis ut tunc temporis scandescat et inflammetur ab ipsa materia febrili, et peregrina, quæ tamen copiosa remanet in corpore post mortem. Miror ego quod ingenium Galeni satis quidē acutum in multis rebus Phisicis hoc non animaduertit at corrigendam febrium suam definitionem, calorē præter naturam ex putredine ortū: cum putredo copiosior sit post mortem quam in ipsa vita, et tandem cessat ca-

Febris continua quid sit

fat calor ille præter naturã post mortem, vnde arguendum est, calorem illum non esse & dependere ex putredine, sed ex spiritu vitali nostro, cum cessante & absente spiritu calor etiã ille præter naturam cesset & abeat vna cū spiritu vitali nostro vnde nulla datur febris siue sit intermittens siue continua nisi ab spiritu vitali irritato, & inflammato, à causis materialibus præter naturam in corpore existentibus quæ si magnæ sint & potentes, potenter etiam irritant vitalem nostrum spiritum, vnde oritur febris continua quia continuo irritatur spiritus noster vitalis, ab ipsa materia præter naturam quæ est excrementum digestionis partium nã alimentum futurum partium, ita digeri & percoqui non potest sine residuo aliquo excremento, quod quidem nisi expellatur sit naturæ, & partii inimicum in qua residet, vnde tantquam inimicum vitæ nostræ insidiat & Archæo vitali vnde scandescit spiritus, & fit inde actio morbosa si hæ rationes non sal luminis habeant, vt hanc doctrinam firmam & certã stabiliant miror valde cur non comprehendantur à Galenicis & ab erroribus non auocent ipsos.

*De curatione febrium prædictarum
continuarum.*

CAPVT XL.

FEbres continuæ cum dependant *Febres continuæ* vt vidimus capite superiori ab excrementis copiosis, & maximis, ex digestionem alimenti, in partibus ipsis nutriendis reje& in excretionibus & expulsionibus ipsorum excrementorum tota febrium curatio tutissime residet, nam si febres intermittentes omnes curentur excretionibus illa sola, & expulsionibus excrementorum, curabuntur etiam febres continuæ cum hæ dependant & oriuntur ab hisdem causis: sublatis enim causis tolluntur & earum effectus omnes: miror Parisienſium medicorum pertinacitatem curationem febrium & fere morborum omnium in sanguinis missione larga & copiosa collocantium, cum sæpe sæpius causa morborum & potissimum febrium tum continuarum & intermittentium non resideat in sanguine, imo virtus & proprietas curandi morborum omnium sanguine collocetur cum Archæo vitalis sanitatis æconomus, et morborum omnium curator in sanguine resideat, eo sublato & larga manu effuso, effundatur etiã vna cum sanguine vitalis spiritus vnde vires tolluntur & diffunduntur & perinde tota totius corporis natura debilis admodum fit & curatio etiam morborum omnium quæ ab ipsa natura dependet, euanescit ita

T t 2 v l o

vt loco illius subsequatur mors, aut incurabilis morbus: non ergo sanguis mittendus nisi cum summa prudentia in plethoricis corporibus & sanguine turgentibus nec in febribus cōtinuis, & multo minus in febribus intermitētibus quę sola purgatione & sudoribus copiose elicitis curantur tum ab ipsa natura tum ab arte, medicamentum purgans quo vti solemus ad febres omnes curandas, est antimonium præparatum quacumque præparatione, sed præstat pulvis hæmeticus, deinde mercurius dulcis & mercurius rubeus præcipitatus & oleo tartari dulcificatus & spiritu vini, sudorificum Iouis & salis deinde subsequantur, ad perfectissimam curam febrium omnium his solis medicamentis tolluntur obstructions omnes partium, & saburra excrementorum omnium ex omnibus partibus, vnde perfectissima & tutissima hinc datur cura febrium omnium tum continuarum intermittentium.

De febribus continuis cum maligna qualitate coniunctis.

CAPVT. XII.

*Febres castrę
ses quales
sunt.*

Dantur febres maculatę & purpureę quę ad instar pestis grafari solent per totum orbem & dantur febres castręses quę castra depopulantur ac pestis & contagiosę sūt nec vllas maculas in cute habēt, sed lentę sunt admodum, & dolore capitis & cum nauſea fere perpetua, et

appetitu dejecto ægroantes milites misere affligunt, non est febris ardēs & calor summus, imo mitis & fere naturalis sed vires admodum prostratę sunt & debiles & letargica sunt, ægroantes & cum sopore summo stertunt & moriuntur cum sopore illo hæc febres omnes & similes dependent ab excrementis viscidis & tenacibus quę relinquuntur tum in ventriculo mesenterio, & sæpe sæpius in cerebro vnde sopor, & somnus letargicus: contagiosę sunt & malignę quia excrementa illa ex putredine insigni & particulari suscipiunt & inducunt malignam & pestilentem qualitatem: quę est aura & vapor tenuis & spirituosus frigidus cuius gratia hæc febres contagiosę sunt & pestilentes ac malignę, quę florem sanguinis tincturam ad cutem euehunt ac sublinunt vnde maculę illę rubrę, violaceę ac nigrę in cute apparent quia archęus sanguinis vapores illos tenues spirituosos sanguinem penetrantes, & inficientes sua maligna qualitate ad cutem amandę vna cum portione sanguinis infecta, ita vt si sit multum infecta nigri sunt caloris maculę, si vero minus violacei sunt caloris, si vero adhuc minus rubri & sanguinei sunt coloris, sed essentia & quidditas harum febrium est seandescētia archęi vitalis nostri, ab excrementis viscidis & tenacibus maligna qualitate tenui & spiritali præditis ratioe cuius malignę sunt & contagiosę quia spiritali illa qualitate se communicāt.

Pro-

Proueniunt autem potissimum hæc excrementa ex deprauatis digestionibus quæ originem habent ex deprauata viuendi consuetudine & comestatione insueta & extraordinaria & cibus male coctis nullo sale condito: sal enim confert multum ad optimam & laudatam digestionem tum ventriculi & aliarum partium vnde male & cum ignorantia prohibetur sal ægrotis & sanis summo opere enim confert ad sanitatem imo ad vitam longam, & qui nullo sale aut pauco vtiuntur breuissime viuunt quia chylus ex sanguis qui ex sanguis qui ex cibus nullo sale conditis producuntur facile putrescunt & in excrementa corruptioni obnoxia abeunt, vnde originem habent febres populares & castrenses quia milites nullo sale condiunt cibos suos & rustici etiam propter salis inopiam edunt cibos suos pauco sale conditos vnde dum laboribus exercent corpus sanguis & alimentum vltimum facili via, abit in corruptionem vnde varii morbi populares ortum ducunt & si sal copiosum esset & larga manu profunderetur populo diutius viueret populus & milites facilius belli labores tollerarent ac diutius durarent nec morbis hæc castrensibus affligerentur quia sanguis & vltimum alimentum, quod ex cibus sale conditis produceretur non ita corruptione obnoxium esset vt est illud quod ex nullo sale & infido, & salubrius est sale vti in omnibus cibus quàm nullo vti sale: sal enim

Sal confert ad longam vitam.

est condimentum ciborum omnium, & præseruat à corruptione & arcet malignas omnes qualitates, & pestilentes vnde spiritus salis, & sal ipsum tempore pestis est summum arcanum Quocirca febres omnes pestilentes malignas, & contagiosas arcet quod corruptionem insignem prohibeat, vt capite sequenti de curatione harum febrium clarissime demonstrabitur.

De curatione febrium malignarum & pestilentium.

CAPVT XIII.

Curatio febrium malignarum & pestilentium dependet ab ipsa præseruatione, quæ enim præseruant ab ipsis febribus eadem etiã febres ipsas curant ea autem præseruant ab ipsis febribus, quæ à corruptione vindicant vnde sal primum locum tenet in præseruatione sic etiã in curatione res alias naturales antecellat cum corruptionem omnem auellat sic sal vniuersale ad summam perfectionem deuectum & ad rubedinem conductum est vniuersale febrium omnium malignarum & pestilentium curatiuum & præseruatiuum, imo morborum omnium, cū omnes morbi qualescumque sint, generaliter loquendo sint à corruptione materialiter & accidentaliter, vnde si excrementa digestionum non corrumperentur non lacefferent Archæum nostrum & perinde facili via

*Febres malignas
ligna qua
via curantur*

T t 3 foras

foras expellerentur sine morbo, unde non immerito exclamauit Philosophus hermes in sole & sale naturę esse omnia non solum chymica, sed etiam quę ad vitam nostram & salutem pertinent nam si Archęus vitę nostrę vigeat & bene valeat, qui est verus noster sol & sal naturale, & implantatum radicale nostrum vigeat & floreat non possumus nisi feliciter beatęque viuere & longissime durare cum felicitate. Qui scit ergo præparationem illā salis vniuersalis habet arcanum summum naturę, cuius gratia, vindicatur à morbis omnibus, & diutissime & felicissime viuere hoc enim solum est februm omnium potissimum malignarum & pestilentium præseruatiuum & curatiuum deinde subsequitur spiritus salis communis & vulgaris, sal coralorum & margaritarum antimonij purgatiuum & sudorificum, sal Iouis, & spiritus eius acidus, sudorificum Iouis & sudorificum margaritarum & corallorum hæc omnia curant febres has malignas & pestilentes & præseruant ab ipsis, dosis horum omnium medicamentorum est ℞b. ad ℞j. vsque ad ℞j. mercurius etiam dulcis pagyrice præparatus & diaceterasson Paracelsi quod est mercurius rubes præcipitatus & dulcificatus oleo tartari & spiritus vini, sūt sola & vnica ac vera medicamēta cathartica quibus vri debet Medicus in castris, vbi grassantur hæc febres malignę pestilentes & spiritu salis in aqua comuni & sale ipso in iusculis & cibis omnibus & sic curabuntur hæc febres.

De febre hectica.

CAPVT XIV.

Febrem hecticam male dixerunt hecticam galenici quod in habitu resideret eius causa, non enim in habitu est sed in venis ventriculi exterioribus & in deprauata & læsa eius coctione unde contabescit totū corpus quia chylus est deprauatus, & hinc laudatus sanguis fieri non potest unde non possunt opipare nutritu partes ab illaudato sanguine sic contabescunt, & marcescunt partes omnes & aridura afficiuntur insigni & melius conuenientius febris hæc aridura dici & nuncupari posset quā hectica febris, quod siccitate insigni, marcescant partes omnes, & humidum radicale partium omnium à calido naturali depopuletur, subueniente alio humido alimentitio in locum alterius depopulati, unde febris hectica definiri posset, scandescencia & inflammatio Archęi vitalis nostri, ab excrementis viscidis & glutinosis ex læsa ventriculi coctione ortis quę in parte connexa ventriculi amandatur ibique fortissime, ad hæret & sua forti & potēti pugna ad hætionem ventriculum lædunt & archæum suum irritant & inflammant unde febris hectica & continua, quę nullo pacto in corde sedem primam habet sed in ventriculo, unde exacerbationem & exasperationem habet, singulis digestionibus ventriculi & à passu excrefcit, quod excrefcit eius causa materialis ex digestionem deprauata, unde curatur solo lactis vsu eo quod lac concoctu facillimum reparet

ret coctionem ventriculi & ejus vires refocillet & sic ex ejus cura, colligitur, quid sit hæc febris & ubi nam locorum sit ejus focus, & sedes, & ut diaria & ephemera febris vno solo die perdurare ex deprauata ventriculi digestionem simplici dependet quia peracta digestionem cessat vel vomitu facto, sic febris heptica, continua est diaria ex pertinaci excremento circa ventriculum & viscido & tenui ortum habens quod continuo ledit coctionem ventriculi, & continuo irritat & accendit Archæum ventriculi unde febris hæc lenta cōtinua quæ perperam heptica dicitur; est vere potius diaria continua, quia ab hisdem causis materialibus dependet et originem habet nam si coctio ventriculi & digestio reparatur & euacuetur illa excrementa ventriculi digestionem lædentiā facili via curatur hæc febris ut & diaria, ut sequenti capite manifestissime declarabitur.

Febris heptica est diaria continua.

De curatione febris heptica.

CAPVT. XV.

Febrem hepticam fixam & permanentem quæ diu longoque tempore Archæum nostrum vitalem exerceuit incurabilem fecerunt antiqui, quod ejus materia adeo compacta & affixa fuerit, partibus quibus adheret, ut nullis medicamentis eradicare ipsam valuerint signū euidentiſſimum eos ipsos ignorasse & naturam & essentiam febris hepti-

cæ, & locum & sedem ejus, noto irritationes adferre in ipsos quia capite præcedenti satis admodum clare declaravi, & adhuc præſenti capite modo curam solidam & absolutam ostendam etiam & declarabo: Cura tur ergo febris heptica quocumque sit in gradu, mercurio rubeo dulci superius citato ejus enim virtus est, & proprietas excrementa hæc omnia ex quibus originem habet hæc febris radicitus extirpare & ventriculum roborare, nihil enim aliud habemus & optare debemus, ad curationem absolutam febris heptica, quam roborationem ventriculi, ut bene coquat & digerat, & extirpationem excrementorum visidorum & acrium à quibus læditur coctio, & digestio ventriculi: hoc autem solum medicamentum hæc duo feliciter peragit: nam per sudorem & per lentam purgationem quibus dotatur hæc excrementa expurgat quibus expurgatis statim nativus calor, seu archæus ventriculi roboratur & vires acquirit unde redit coctio & digestio ventriculi chylus laudatus generatur & ex chilo laudato sanguis optimus producit & ex sanguine optimo, vltimū alimentum partium singularum inde peragitur & sic partes omnes reficiuntur & tabes & siccitas ac tridura evanescit. Datur etiā & aliud medicamentum stupendū & mire efficacax ad curandam hepticam scilicet butyrum margaritarū quod sequenti methodo paratur habeatur in præparatu acetum pulueris hæmetici recti-

Curatio vera febris heptica.

fica-

rectificatum & ab aquosis substan-
tiis & insipidis vindicatum, hoc ace-
to rectificato dissoluantur margari-
tæ optimæ, dissolutio distilletur ad
siccitatem & quod inde distillatur
insipidi saporis projiciatur, & quod
acidi ultimo profuit cohobetur &
super margaritas in fundo restantes
projiciatur & hoc fiat quater aut
quinquies, deinde habeatur spiritus
vini rectificatus & in eo dissoluan-
tur margaritæ jam ab aceto antimo-
niali, seu pulueris hæmetici dissolu-
tæ & clarificetur dissolutio, & filtre-
tur, & quod clarum & limpidum est
distilletur margaritæ in fundo restā-
tes sicæ & aridæ iterum dissoluan-
tur spiritu vini jam distillato ab ipsis
margaritis si non infirmetur & hoc
fiant ter quater donec margaritæ spi-
ritu vini dissolutæ non relinquunt
feces quæ semper sunt separandæ per
filtrum ab ipsa dissolutione quinta
aut sexta dissolutione habebis mar-
garitas dissolutas quæ frigido con-
gelantur & calido dissoluuntur ve-
luti butyrum & dicuntur butyrum
margaritas dissolutas quæ frigido,
congelantur & calido dissoluuntur
veluti butyrum, & dicuntur butyrū
margaritarum, cujus dosis est ꝑb. ad
ꝑj. iusculo optimo, aut in lacte tepi-
do recenti ex mamma extracto, ad
curationem febris hæctices intra mē-
sem: quæ referuntur de usu lactis &
de balneo aquæ dulcis tepidæ ad cu-
rationem febris hæcticæ parui sunt
momenti & confirmatam & diutur-
nam febrē hæcticam curare non pos-

*Balsum a-
qua dulcis
& lactis v-
sus parum
confert hæ-
cticis.*

sunt conferunt quidem & profunde
& consulo his utique reliquis alijs
supra citatis medicamentis.

Conclusio huius operis.

HAbes amice Lector quicquid
de morbis humanis dici potest
et ne mireris si Galeni et Hypocra-
tis sententiam et opinionem non se-
quar amicus enim Galenus et Hyp-
pocrates sed magis amica veritas, et
ut ex Hippocrate ipso didici in dis-
quisitione rerum Physicarū, plus pō-
deris esse rationem quam authorita-
tem, secutus sum hac in parte ratio-
nem meram et ipsam veritatem quā
didici ex anatomia ipsa rerum omni-
um, ne me quæso existimes vanum
et superbum hominem cum Gale-
num et Hippocratem diuinos qua-
si Medicinæ Authores et artis nostræ
proceres erroris et inscitæ ut ita di-
cam insimulem et accusem cum cau-
sas morborum non nouerint nec eo-
rum curationes sæculum eorum vi-
rorum etsi oculorum et Doctorum
fuit sæculum tenebrorum et ignorā-
tiæ, tam vero sæculum nostrum est
sæculum lucis et gratiæ, Spiritus Sā-
ctus à quo procedit omne donū sciē-
tiæ, jam nobis Christianis plus spirat
quam hominibus antiquis paganis
et Deum non credentibus Deum e-
nim non nouerunt antiqui et perim-
de naturā, ejus opus noscere, et intel-
ligere nō potuerunt quocirca nō mi-
rāndū est si jā præsentī hoc in sæculo
eorū errores et tenebæ manifestētur

Deus enim non patitur amplius
veritatem ipsam delitescere et ut ip-
se ve-

*Cur Gale-
num & Hyp-
pocrates non
nouerunt
causas mor-
borum.*

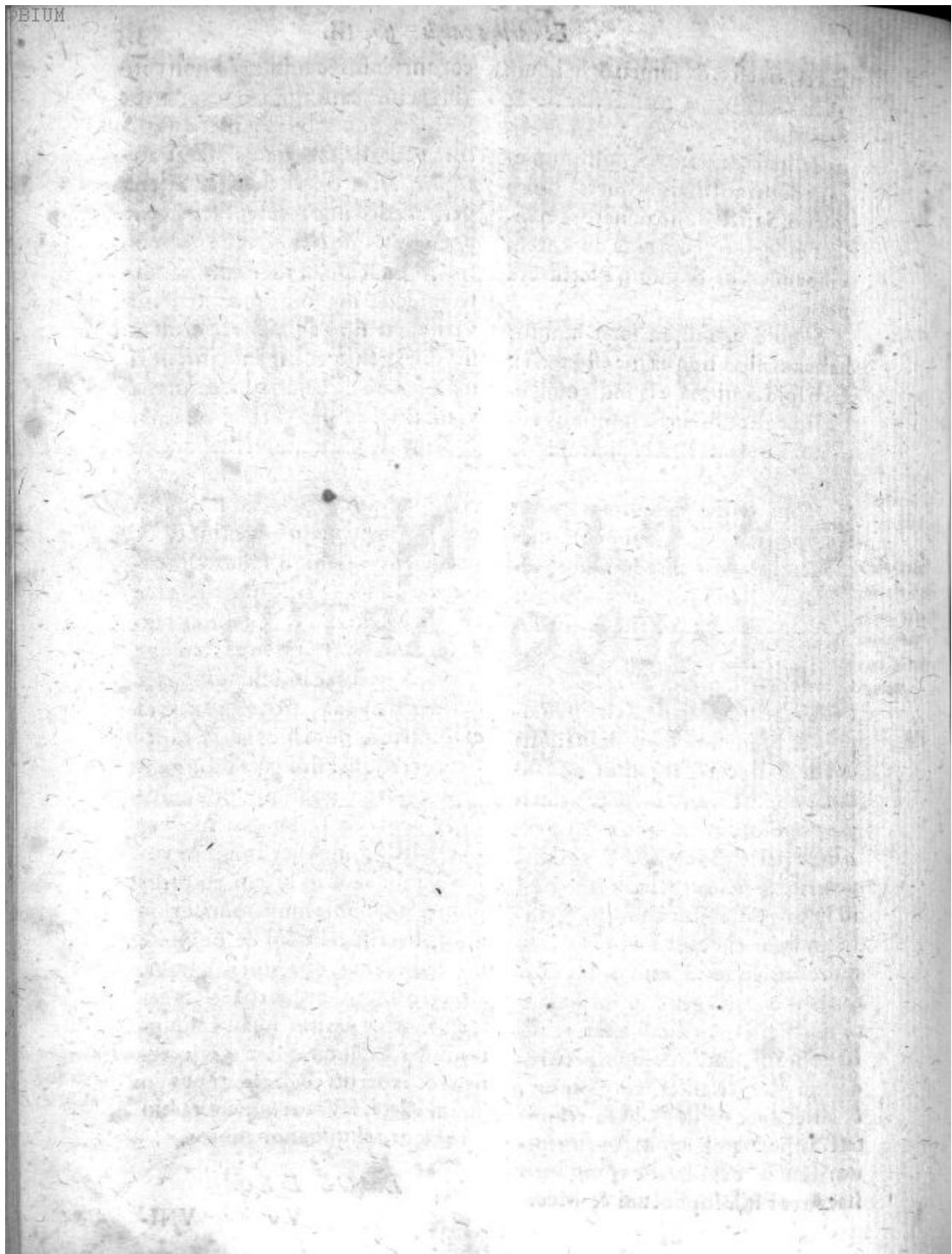
Se veritas est, & lumen & se ipsum veris Christianis manifestat sic & veritatem & eius lumen non diutius delitescere patitur, non enim erant digni antiqui authores, tanto spiritus Sancti dono ut naturam ipsam noscerent, cum eius authorem vilipenderent & ipsum glorificare nollent.

Si quid ego supra ipsos luminis habeam illud non ex me est, sed ex Deo solo, qui me vas indignum elegit, ut annuntiem hominibus veritatem quæ in lumine naturæ se manifestat, & quæ tot sæculis occulta, & in tenebris sepulta remansit Reges, principes, & huiusce mundi moderatores omnes admonitos velim ut veritatē hanc amplectantur & ipsam docere cogant in scholis ipsis, nec Doctrina vetus & antiqua ut tenebris involuta & falsitate, ipsis noceat amplius, si enim Philosophia & Medicina falsis dignatibus delibatur, doceri pergantur, non solum populus sed & reges & principes populorum multum nocentur inde percipient quod si ægeretur non rite & ut decet curabuntur sed in ipsos grassabitur morbus & dura in ipsos cudetur hæc faba, & mors subsequetur immatura: prospiciant ergo Reges & principes tanto malo cui remedium afferere non est possibile, nisi Philosophia & Medicina Universaliter corrigantur, & aliter doceantur & id fateri potest auctoritate Regum & principum nam si expectetur communis hac in re Philosophorum & Medi-

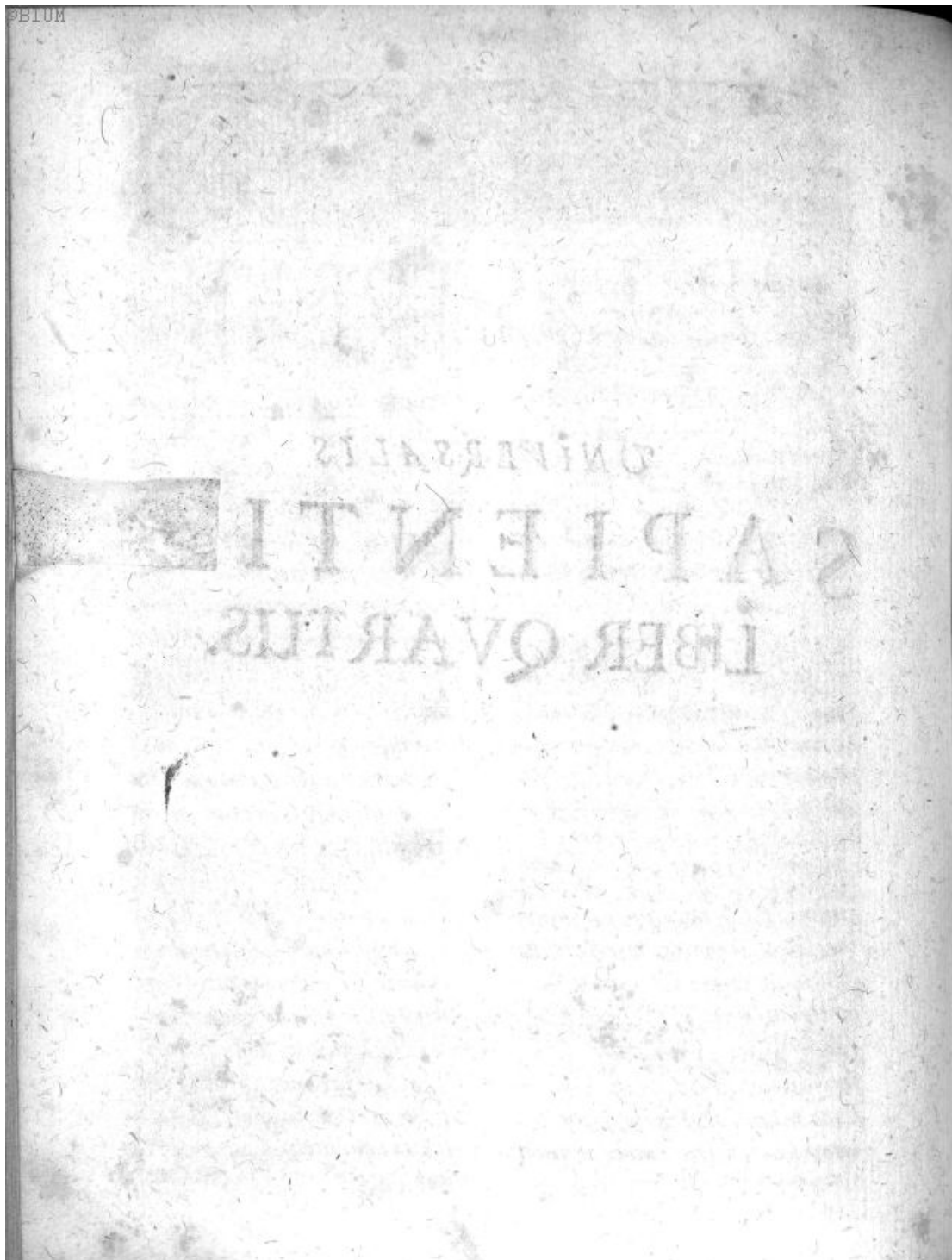
corum sensus & animus id non contingeret unquam, quia tot capita tot sensus nec omnibus arridet disquisitio veritatis, magis illis placet antiquus error quam nova & recens veritas adeo illis arrident & placent prænausæ ostē qua ratione fieri potuit inquit ipsi, ut tot homines tanto genio & ingenio præditi hanc veritatem non animadvertent & sic soli genio & ingenio inferiori manifestata sit, vanitatum & omnia vanitas quod tibi veritas videtur, tærum est summum, vel melancholia ortum & verum spectum vel spiraculum quo delusus & facinatus quæ tibi in mentem obveniunt, & occurrant Apollinis ipsius Oraculum existimas, & reliqua cuncta meris tenebris involuta & falsitatis involucris obrecta prædicas, collige sensus & nosce te ipsum, homo es & perinde mendax, sicque quæ vera existimemus, pura mendacia experientur reliqui: sic in me insurgent superciliorum nonnulli quibus tuto & consulto respondes me per quindecim annos per animum voluisse quod iam in lucem editurus sum, & ostendisse multis amicorum an probarent vel quid de novitate ista, censerent probarunt nonnulli, alii vero improbarunt coarctius tamen vicit me veritas ipsa rerum omnium fortissima quam ubiq; cernens & expertus cogor hoc opus in lucem edere, faveant qui veritatem amant, reliquos non moror.

LAUS DEO.

V. v. VNI:

UNIVERSALIS
SAPIENTIÆ
LIBER QVARTUS.

AD LECTOREM

BENEVOLOM.

CARISSIMÉ Lectór secreta hæc & Arcana, ad aurum & argentum faciendum apposui, & tibi consecravi non ut à me verissime experta sed tanquam rationi consentanea & secundū rationes & normas ac fundamenta artis Chymica vera, nolo enim vos in expensas conicere, loco auri & argenti consciendi crumenas vestras & serinia auro & argento deplere, & vos penitus emungere ab his & tempus perdendi & consumendi occasionem vobis exhibere, hæc enim non est mea intentio sed si qui vestram reperiantur qui Arcana Chymica ad experientiam exponere cupiant, id melius & rationalibus aurū & argentum expendunt & cum fructu hæc Arcana ibi exposita experiendo, nam ut aliquid fructus & emolumenti habeam, & chymica arte, necesse est ut metalla siue pura siue impura in salem purum convertamus nam hæc salis tantum metallica sunt nobis utitia ut tingamus, Arcana autem in hoc presenti libro exposita, ad id tendunt omnia, ut metalla & reliqua mineralia omnia in salem purum & fusibilem convertantur, & sic proficies in arte Chymica, nec me vituperabis sed laudabis, volo enim ut aliquid tui expendas in vanum sed in emolumentum proficuum vale & me ama. Quicquid enim est Arcani in Doctrina Chymica est metalla convertere ut dixi in salem fusibilem, & hunc cum spiritu qui conversionem metallorum in salem fecit, volatilem facere, & volatilem fixum & hunc fixum iterato volatilem facere, & hunc iterum fixum facere donec tingat & perficiat in lunificum vel solificum, hoc enim est solvere & coagulare & totā artem sic perficere & nihil verius in arte est Deo ipso teste.

Vu 3

ARCA

ARCANVM PRIMVM

TINCTVRA FIXA

SOLIS AD LVNAM OPTIMA.

¶

AVri & veneris an. partes æquales & funde simul in crucibulo forti & inde extende in laminas tenues & cimenta simul cum parte antimonii & cinabrii ; an. ℥ij. lapidis emacitis vitrioli communi rube facti, salis communis præparati an. ℥i. boli armenici ℥β. lapidis azurii germanici ℥β. reducantur omnia in pulverem tenuissimum. & hoc pulvere stratum super stratum in crucibulo forti cimenta igne rebeclerii per 12. horas deinde abstrahelaminas & funde, & quod ex veneris evanescit in fumum quod ex pondere cognoscitur repetito ex nova veneris recenti & fodino extracta, & iterum fac laminas excrementa iterum per 12. horas cum pulvere prædicto in igne rebeclerii & hoc fac per 12. vices replendo semper venerem & in duodecim vice habebis aurum tum rubicundissimum cuius pondus unum cadit super 12. pondera,

Lunæ fixæ & convertit in purum aurum, hoc est multiplicatur aurum.

Quaratione fixatur Luna.

ARCANVM 2.

¶ **L**Vnæ optimæ calcinatæ cum mercurio quartam vis reduce in pulverem & misce cum pari quantitate cinabrii antimonii & simpliciter, & singulis sublimationibus renova cinnabrum antimonii, & in tertia sublimatione quod remanet in fundo, solve in aqua forti composita, ex sale petra & vitriolo an. lib. i. antimonii & vitidis æris an. ℥iij. inde fac aquam fortem ex arte, in hac aqua forti dissolve tuam Lunam superiori modo præparatam in cineribus calidis fruendo dissolutionem per tres dies in hisdem cineribus in fine trium dierum distilla aquam fortem, & quod manet in fundo reduce in corpus cum borare & est fixa & tincta & recipit mirum in

in modum tincturam auri supra præparatam. Et hic est modus cuius beneficio tinctura veneris, extrahitur ex corpore veneris & transmitatur in corpus fixum solis & ex sale in Lunam fixam.

Tinctura fixa albisima supra venerem.

ARCANVM 3.

☿ **M**ercurii sublimati libb. aut quantum vis olei tartari clarissimi & limpidi lib. 1. boracis libb. dissolvatur borax in aceto stillatio.

Quantum satis, filtratur dissolutio & clara sit & limpida, coniungatur oleo tartari suprascripto, deinde cum ipsis permisceatur mercurius sublimatus in pulverem tenuissimum reductus & dissolvatur in cineribus tepidis, & super id quod dissolui non potest adde, & proice novum oleum tartari cum borace coniunctum ut prius & dissolvatur totius mercurius, rursus & dissolutionem distilla per cineres & super materiam superstantem in fundo adde novum oleum tartari & salis boracis ut potius, donec mercurius maneat in fundo alembici ut cera fluens levisimo calore, & frigere congeletur, huius olei mercurii proice pondus unum super venerem fusæ partes decem, & totum erit argentum optimum & sic venus tingetur à mercurii oleo fixo intus & extra & permanebit tinctura in æternum.

Oleum fixum mercurii.

ARCANVM 4.

☿ **M**ercurii sublimati & salis armoniaci an. quantum vis sublimatur aut quater, ambo simul, donec in fundo vasis sublimatorii supersit mercurii maxima quantitas fusibilis, & in collo retortæ ad sit sal armoniacus, rupta retorta mercurius erit in pulverem reducendus, & dissolve in aceto stillatio, & filtrabis dissolutionem, & distillabis acetum & quod in fundo remanet iterum dissolves in novo & recenti aceto stillatio; & tandem cum aqua communi stillatio dissolutionem facies multoties donec mercurius tuum sit conversus in purum oleum quod omnia dissolvit & potissimum aurum & argentum & aurum & argentum in hoc oleo mercurii dissoluta, & cocta simul donec in oleum fixum convertantur aut salem fixum, faciunt miram & stupendam projectionem in venerem imo super mercuriam crudam qui eo oleo aut sale fixo convertitur in argentum purum, si hoc sal volatile fiat & iterum fixetur hoc erit fortius Arcanum.

Antimonii cinabrium rubrum.

ARCANVM 5.

☿ **A**ntimonii optimi & mercurii sublimati an. partes equalles distilla per retortam, materia retortæ supersit, adde novum mercurium

curium sublimatum et prius iterum distilla, et tandem pelle fortissimo igne, sublimabitur cinnabrium antimonii in collo retortæ, quod per tres dies in nostris retortis est sublimandum donec rubicundissimum sit liquor autem qui stillat ex mercurio sublimato et antimonio est rectificandus distillationibus multis donec nullas deponat feces, huc deinde erit convertendum mercurius sepius sublimatus et per varias et multipliciter iteratas distillationes erit fixandus quod facilius obrinebis si oleum superius descriptum cum Luna coniunctum coniugas et simul figas iteratis cohobationibus habebis oleum mercurii et antimonii quod mirum est ad Iovē in Lunam convertendum unum pondus supra decem pondera Iovis fusi.

Tinctura fixa super venerem

ARCANVM 6:

OLEI tartari fixi ut inferius docetur et sulphuris vivi an ℥ij. misce fiet inde pasta quam in retortam collocabis et stillabis, et egredietur in distillatione liquor rubens, qui liquor erit convertendus cum mercurio crudo in retorta vitrea, et stillabis liquorem et remanebit mercurius fixus in fundo retortæ et huius mercurii fixi proicies super venerem fusam in crucibulo, partem unam super quinque veneris partes, istud arcanum ego existi-

mo fieri non posse, nisi tartarum ille fixum habeat in se Lunam oleum fixum, quia non datur tinctura fixa sine metallis perfectis in oleum conversis vel in talem fixum ex quo fit oleum fixum coctione perenni.

Oleum tartari fixandum.

ARCANVM 7.

Tartari calcinati ad albedinē dissolvetur in aquam communem filtra et clarifica, deinde in urinali vitreo evaporem in cineribus lento calore donec pellem et cutem in superficie induat, hoc signo visida et in funde parum aquæ communis, coque iterum donec cutem induat in superficie, ponatur iterum aquæ communis parum et coquatur iterum donec cutem iterum induat pane aquam iterum et coque iterum donec cutem induat, hoc fac multoties et tandiu, donec nullam cutem induat et tunc temporis fixum est et permanet in igne fulum

Ad oleum salis armoniaci fixandum.

ARCANVM 8.

Salis armoniacis lib. i. calcis vivæ ℥viij. aquæ communis ℥b misceantur simul et incorporentur, et ponantur in crucibulo forti cooperto, et lutato optime et pone in igne cimenti per quatuor horas postea tolle ex igne, dissolve in aqua communi calidissima, et fac bullire per

per horam deinde filtra & clarifica, & evaporetur aqua & congela salam & congelatum pone, in albuminibus ovi simul mixtis: & in humido dissolve in oleum pulcherrimum fixum cuius olei si coniungatur cum mercurio septies sublimato æquali in quantitate & sublimetur cohobando super materiam quæ sublimare non potest donec ambo figantur in oleum fixum cuius pondus unum. cadit super venerem fusam partes 12. & tingit eas miro modo, & permanet eius albedo in æternum & si cum oleo Lunæ id coniungatur erit nobilior & perfectior.

Tinctura mirarubea ex vitriola extracta.

ARCANVM 9.

¶ **V**itrioli Romani ad rubedinem exsiccati quantum dissolvantur in aceto stillaricio & filtretur & clarificetur. & evaporatio desiccetur & congeletur, & reducat in pulverem tenuissimum aqua salis armoniaci per distillationem extracta imbuendum donec humescat deinde desiccatur igne levi & deinde imbibatur aqua sale armoniaci ut prius deinde desiccetur, & hoc factoties donec tantum aquæ salis armoniaci biberit quantum est ponderis ipsius vitrioli, deinde pone ipsum vitriolum, sic imbibitum in matratio capaci vitreo forti optime obturato & pone matraturum, tum

optime obturatum in sine calido per quindecim dies aut in videmia putrenti, quæ magis æqualitatem caloris observat, deinde sole ipsum vitriolum ex matratio & pone in retortam optime lutatam & pone ad distillandum lento igno donec non amplius stillat, tunc auget & vigora ignem per grandus, donec exeat spiritus tunc continuandus est ignis in ipso gradu.

Donec exeant omnes spiritus, tunc adhuc vigorant dies est ignis donec rubescat retorta, & optime candescat, & sic rubificetur vitriolum & cum materia sublimata in collo retortæ reperta coniungatur tenendo, & cum aqua sua egressa in recipienti contenta permisceantur imbibendo terendo & desiccando donec omnis aqua infusa, & imbibita sit, cum prædicto vitriolo, & sublimatione iterata, coniungata materia volatilis cum fixa, & maneat materia fixa & rubicundissima ut sanguis, quæ interim est in pulvere reducenda, & in siola vitrea forti collocanda. & optime obturata, seperienda est siola vitrea cum materia in loco humido, & frigido per quindecim dies aut plus donec soluat in asivam rubicundissimam quam filtratam & clarificatam proicies super mercurium septies sublimatum & rubificatur mercurius & converteretur in oleum rubeum quod coniunges cum oleo solis æquali in quantitate & simul igne lento fixabis in retorta abstrahendo humiditatem

X x tatem

ratem superfluam & erit medecina perfecta, cuius unum pondus cadit super pondera 1000. mercurii crudi calefacti in crucibulo, vel super lunam pondera 1000. vel cuiuscunque alterius metalli, imperfecti, & convertetur metallum impurum, in purissimum aurum.

Ad oleum auri conficiendum ut arcanum supradictum perficiatur.

ARCANVM 10.

Solus quantum vis dissolvatur in aqua forti regali cui sal armoniacus dissolutus sit vel sal comune, in predicta ista aqua dissolve solem tum & fove dissolutionem per quindecim dies deinde abstrahere per distillationem aquam fortem, & cohobando multoties reduce aquam distillatam super materiam superstantem in fundo vasis distillatorii & renova aliquo tress aquam fortem donec Sol maneat in fundo vasis in oleum rubeum conversum huius olei quantum est dissolvatur in aqua ardenti deflegmata & coniungatur deinde abstrahatur aqua ardens, & spiritus vini & remanebit oleum solis in fundo vasis, hoc oleum coniunge cum mercurio sublimato superius citato in arcano superiori & fiet inde medecina perfecta.

Ad aurum argentum & multiplicandum pro singulis uncis auri dantur singula dragma pro augmento.

ARCANVM 11.

Solis fotiali optimi ℥j. mercurii optimi ℥iiij. misceantur simul & fiat amalgama, & ponatur in sole lente calido donec indurescat amalgama, deinde accipe salis communis decrepitati quantum ponderat amalgama & misce simul triturando, & pene in retorta vitrea & distilla per cineres fortissimo igne, & transeat mercurius & separatur ab auro quod in fundo retortæ remanebit quod est lavandum aqua communi donec sapiat nihil salis, & deinde funde & liquatur solum & inuenies multiplicatum ex dragma una pro uncia, quod si iterum illud aurum cemetetur cemento in arcano primo descripto & iterum amalgametur cum mercurio ex primo amalgamate egresso multiplicabitur magis ac magis ita ut totus mercurius convertetur in aurum per vices multas elatas cementando aurum & amalgamando cum mercurio & cum sale decrepitato permiscendo ut dicitur in arcano predicto.

De tinetura fixa super venerem.

ARCANVM 12.

Veneris limaturæ libi. mercurii optime loti libras duas & cum

cum vitriolo simul tere in mortario marmoreo donec simul amalgametur hoc amalgama teres & multilationibus donec candescat optime, adde huic amalgamati salis armoniaci libi. arsenici albi ℥vj. tartari albi ℥j. salis communis decrepitati ℥j. tritura omnia simul, & imbibe pulverem cum aceto stillatitio donec massa sit spissa & crassa ut mel, ponatur in retorta & distilletur quod stillare potest, & quod sublimatur reduc super feres triturando & imbibendo cum novo aceto stillatitio donec nihil ascendat sed omnia fixa maneant in fundo, quæ omnia triturantur, & misceantur cum albuminibus ovi & desicca lento calore, & pone in olla: non vitrea cū corperculo optime lutato, & calcina per diem unum in igne salis forti deinde dissolve materiam hanc in aceto stillatitio minerali, & filtra & clarifica & evapora distillando acetum ad siccitatem solve iterum & filtra & clarifica, & hoc quater repetere, donec materia fixa remaneat in fundo alembici & oleum fufum, cuius pars una coniuncta & liquefacta super tantundem Lunæ optimæ cadit super triginta pondera cupri purgati, & si multoties solvatur materia in aceto stillatitio minerali & sæpius coaguletur & solvatur una pars tandem cadet super lentum cupri purgati.

*Etiam hoc
debet esse
acetum mi-
nerale & nitro
extractum
hoc enim
solum facit
solutiones
& coagula-
tiones.*

Purgatio cupri ad recipiendam tincturam supradictam.

ARCANVM 13.

Accipiantur albumina ovorum 100. & agitentur simul cum baculo, & convertantur in aquam in aqua ponatur calens testaminū ovorum ad quantitatem lib. 1. tartari irudi libi ponantur hæc omnia in vitreo vase optime clauso sub fimo equino calido per octo dies & deinde distillentur per retortam, & in hac aqua, extinguetur cuprum fufum & liquatum ter quater & sic erit præparatum & purgatum cuprum ad recipiendam tincturam.

De congelatione mercurii.

ARCANVM 14.

Mercurii sic præparati quantum vis bulliat Mercurius in succo limonum per sex horas, deinde bulliat iterum per sex horas succo brææ urfivæ & deinde per alias sex horas, in oleo communi & aceto communi forti in æquali quantitate, & pone mercurium sic præparatum in matratio forti, vitreo optime lutato, sequenti luto, & caloris vivæ, optime trita vultri optime triti, & salis communis lib. 1. exortibus cum albuminibus qui fiat pasta de qua fiat lutum quo lutetur ex arte matrarium in quo est mercurius prædicto modo præparatus sic autem strictissimi oris matrarium & optime claudatur vitreo,

Xx 2 luto

luto prædicto, & ponatur in igne lento in cineribus per tres horas de inde construe ignem, & continua in tali gradu per diem alterum, & eo transacto rumpe vitrum, & inuenies mercurium in lunam conuersum

Ex regulo antimoniū ut inde aurum fiat optimum.

ARCANVM 15

Reguli antimoniū puri auri puri & argenti an. partes æquales, liqua & funde in crucibulo & erit natura friabilis ut vitrum runde ipsum, & puluera, & fac amalgama ipsius pulueris cum mercurio antimoniū ʒ9. sedent ʒiij. materia prædictæ claude hoc amalgama in matratiō optime clauso, & pone super ignem lentum per mensem, materia hæc per mensem in tali igne, inspissabitur & nigrescet, secundo mense augmentabis ignem aut profundius matratiū iterum sepelies in cineribus, secundo, deinde mense adhuc sepelies profundius matratiū, & augmentabis ignem & sic materia crescet in arborem mineralem, continua adhuc hunc gradum ignes per mensem & tandem per octo dies cresce ignem donec fundatur natura hanc naturam iterum cum nono mercurio communi optime loto amalgamabis, & coques iterum per tres menses ut fecisti augmentando ignem & sic habebis naturam projectionis unum super decem lunæ & conuer-

Mercurii ex antimonio extractio docetur arcano. 21.

tetur in aurum purum Quod si hæc natura per sublimationem depuretur perquam optime, & deinde figatur ita ut conuertatur in puluerem fusibilem ut cera aut butyrum habebis puluerem projectionis super omnia metalla unum pondus super mille metalli cuiusvis impuri & si adhuc dissolvatur hæc naturam in celo stillatio minerali & deinde coaguletur, multoties adhuc perfectus operabitur, & si solvatur in aqua communi stillatiua sæpius & coaguletur materia adeo ut dulcescat, perfectus adhuc operabitur & morbos curabit omnes tum hominum & metallorum modo in oleum dulce rubeum conuertatur iteratis solutionibus & coagulationibus in aqua communi factis.

Præ sole faciendo.

ARCANVM 16.

Salis petre viridis æris, sulphuris vivi vitrioli Romani an. libb. salis armoniaci ʒiij, cinabarii ʒij. misce in puluerem tenuissimū in retortam luto munitam & distilla aquam fortem obseruatis ignis gradibus in hac aqua forti solve solis optimi ʒj. deinde in alio matratiō solve separatim mercurii optime loti ʒiij. coniunge dissolutiones & separa lento igne aquam fortem deinde cohobate superponendo aquam egressam super fecem aut materiam superstitem in fundo retortæ,

tortæ, & pone aquam communem sæpius stillatam cum aqua forti quæ inde egreditur, & solve materiam & filtra & clarifica, & hoc multoties itera separando aquam fortem quæ ultimo egreditur, & ponendo primam aquam quæ dulcis est, ut tandem hac aqua dulcescat materia in fundo retans & convettatur in oleum dulce & fixum cuius pondus tam super 20. pondeta Saturni vel Lunæ convertit in aurum.

Pro dealbando cupro.

ARCANVM 17.

Salis communis calcinati 3b. calcis vitæ b. arcenici calcinati ʒij. rareari calcinati ʒb. salis armoniani fixi & boracis an. ʒij. mercurii sublimati septies misce fiat ex omnibus pulvis per horam calcinandus & deinde salendus in aceto stillatitio & filtrandus, & evapora dissolutionem & calcina parum & iterum solve in aceto, hoc multoties itera donec habeas sal fusibile ut cera: & oleum incombusibile de quo proiice unum pondus super decem pondera cupri purgati superius arcano in & habeas argentum optimum, & hæc est optima cupri dealbatio.

Pro sole cementando.

ARCANVM 18.

Vitrioli Romani ʒij. salis armoniaci ʒj. viridis æris ʒb. croci martis ʒj. salis petra ʒj. misce

fiat pulvis sublimandus donec omnia in fundo quiescant deinde hæc omnia solvantur in urina putrefacta & filtra & clarifica solutionem deinde evapora solutionem, quod in fundo remanet est arcanum cemēti, si hoc pulvere cements Lunam cū auro in æquali quantitate fusam & in tenues laminas distinctam convertetur in aurum optimum.

Oleum sulfuris vivi.

ARCANVM 19.

Tartari calcinanti libi. sulfuris vivi libb. reducantur in pulverem & includatur retortæ & claudatur optime per duos dies absque distillatione his diebus transactis distilla per cineribus igne forti, habebis oleum mirum quod curat caducum certissime, modo guttulæ decem propinentur singulis diebus mane ieiuno ventriculo, indicat etiam mercurium qui ut qui ut supra diximus arcano præsentis curat etiam caducum si ad grana decem propinetur & dealbat venerem per quæ optime si super ipsam fusam & liquatam proiciatur.

Pro sole.

ARCANVM 20.

Solis ʒj. Lunæ ʒb. mercurii optime loti ʒij. amalgamentur simul & amalgama claudatur in vase vitreo optime clauso, & steribi per 20. dies aut 30. in igne lento, &

X x 3

con-

conuerteretur amalgama in pulvere rubeam hunc iunge cum novo mercurio & coque iterum donec figatur hoc quater repete, hunc pulverem solve in aqua forti sequenti vitrioli romani limaturæ martis sulphuris vivi salis communis salis petreæ an. libb. ex his omnibus paretur aqua fortis per distillationem quæ erit rubicundissima, in hac aqua solve, tuam prædictam materiam ex auro argento & argento vivo præparatam & abstrahe aquam fortem, & cohoba multoties donec aqua alba egrediatur, iterum solis in aceto mercuriali stillatitio: & filtra & clarifica abstrahe acetum, deinde solvatur materia iterum aqua comuni stillatitia, & filtretur, & clarificetur & abstrahatur aqua stillatitia comuni donec materia in fundo vasis remaneat in oleum fuscum convertatur seu sal fusibile cuius pondus unum supra 100. pondera mercurii crudi ex calefacti proiicitur & totum convertitur in aurum optimum.

Extractio ℥ii. ex antimonio.

ARCANVM 23.

ANTIMONII ℥viiij. pulverifetur per quam optime & includatur in maratium capacem cui super impone aquæ vitæ optimæ libii. salis armoniaci ℥iiij. salis tartari ℥vj. misceantur simul in matraccio illo, & obturetur quam optime, & permisceantur & putrescant in fimo

equino calido per quindecim dies deinde circulentur in cineribus castoreo, per octo dies deinde bulliant per duos dies & inuenietur mercurius in fundo matraccii currens & volatilis ex singulis octo vasis inuenies uncias quinque mercurii currentis & volatilis, hic mercurius est optimus ad arcanum 15. præparandum & perficiendum.

Elixir ad aurum.

ARCANVM 22.

Sublimes septies mercurium cum sale communi, præparato, ultimo sublimes ipsum cum sale armoniaci quinquies aut septies donec mercurius maneat in fundo fusibilis ut cera, hunc solve in aceto stillatitio minerali & filtra solutionem & coagula, distillando acetum, deinde solvatur aceto mercurius & hoc ter aut quater repetendo, donec solvatur mercurius ut cera, hunc mercurium ita præparatum solve in aqua pluvial distillatitia clarissima & congela idque pluries & tandem solve in humido aeris, huic solutioni claræ & limpidæ adde calcem solis per mercurium & sale communem præparatam & solvetur calx solus in liquorem rubicundissimum. qui vasis solutionibus & congelationibus convertetur in oleum fixum & merum elixir cadens super 1000. pondera Lunæ in solem verum & optimum.

De

De lacte virgineo extrahendo.

ARCANVM 23.

Mercurii septies sublimati lib. 1. hunc dissolve in aqua sequenti \mathcal{Z} roris maii sexties distillati lib. 1. aquæ fortis communis septies distillatæ lib. 1. misce simul & distilla retortam bis aut ter, hoc erit acetum acerrimum in quo debet solvi mercurius septies sublimatus & solutus putrefieri per mensem in fimo equino, deinde distillare & coniungere semper aquam distillatam cum parte mercurii quæ in fundo remanet donec tota ascendat per distillationem quod brevi fiet si sis subtilis naturæ indagator & operator quia multiplicanda est roris maii aqua, cum aqua arida quæ ex mercurio ascendit. aut mercurius in fundo remanens dissolvendus aqua distillata roris maii donec tandem ascendat & acida fiat omnis quæ dicitur fac virgineum & acetum acerrimum stillatitium ad solvenda omnia corpora metallica, & in salem fusibilem convertenda & in oleum fixum incombustibile cuius beneficio omnia fiunt arcana perfectissima, cuius absentia omnia falsa reperiuntur unde hoc aceto utendum est in omni arctavo peragendo & perficiendo,

Pro cupro dealbando.

ARCANVM 24.

Lvnæ optimæ quantum vis funde in crucibalo & super lunam liquatam proiice urcenicum cristallicum albidum in frustula quantum ponderat tua, & proiice in cannam & erit luna fragilis ut vitrum, hanc tritura, & permisce cum æquali pondere mercurii septies sublimati & iterum sublima donec figatur mercurius cum luna in fundo vasis, & si cito id non fiat coniunge tuam lunam sic præparatam cum mercurio fusibili cum sale armonia eo superius præparato, in arcano quarto, & tunc fixabitur tua natura perquam optime, & hæc natura solvatur in lacte nostro virgineo superius præparato, & solutionibus multis iteratis convertitur in salem fusibilem, & oleum fixum aqua stillatitia dulcificandum cohobationibus iteratis donec dulcescat & acrimonia tollatur omnis, tunc temporis perfectissimum est oleum, & calidi unum pondus supra 1000. cupri fusi, & lingit in æternum & permanet semper in ipso igne in ætate hæc

Ex antimonio & mercurio.

ARCANVM 25.

Mercurii septies sublimati cum vitriolo & sale communi, murando singulis in viribus vitriolum ad rubedinem calcinatum, & salem

salem communem deminitum solutum defucatum & purum factum ut inde per sublimationem mercurius extrahat tincturam vitrioli & salis communis. Ergo huius mercurii septies sublimati lib. 1. & antimonii mineralis seu mineræ antimonii tantumdem reduc omnia in tenuissimum pulverem & simul misce & ponatur retorta in fimo equino calidissimo, per 25. dies aut per mensem, transacto mensem colloca retortam in furno cinerum & distilla igne satis lento per duodecim horas deinde vigora ignem donec oleum rubeum veniat tunc exingue ignem donec oleum rubeum veniat tunc exingue ignem distillationis & refrigeratis vasis, rumpe oleum stillantem in vas recipiens & prave in retortum optime clausum & colloca in fumo calido, per octo dies deinde distilla in balneo mane per sex vices, deinde in cineribus calidis sextem iterum vires donec clarissima fit, & limpida & luceat ut aurum in hac aqua dissolvatur aurum calcinatum cum mercurio & sale, & vel sit conversum in oleum fixum, & coniungatur hoc oleum cum æquali in pondere, & coquantur simul donec figantur vel distilletur pars volatilis super fixam in fundo vasis remanentem donec figantur omnia, huius olei fixi pondus unum tingit Lunæ partes nullæ in aurum purum & luminæ Lunæ excalescæ, & extinctæ in hoc oleo convertuntur in aurum purum & op-

timum minerale superans radiis & tinctura & fixat mercurium crudum in aurum verum si guttulæ quædā proiciantur in mercurium in crucibulo excalescæ factum: multiplicatur eius virtus & efficacia si multoties dissolvatur simili aqua extracta ex antimonio & mercurio septies sublimato repetitis distillationibus & putrefactionibus.

Ad argenti tincturam super caprum.

ARCANVM. 26.

LVnæ amalgamatis cum mercurio ʒiij. mercurii extractati ex mercurio sublimato cum calce viva & ticturo ʒiij. lavetur bene sale & aceto, salis optimi purgati sæpius ut fluat ut cera, quod fit multis solutionibus calcinationibus & fusioribus salis iteratis misce totum in vase fixatorio per mensem super cineres calidos & totum fixabitur cui toto adde n. ercurii sublimati fixi ex sublimationes iterata cum sale armonico, triplex pondus & fixa iterum & coque per mensem & fixabitur perfectius & hoc quater repete donec materia fluat ut cera sine fumo, pro iice unum pondus supra veneris pondera decem & colorabitur perfectissime in argentum.

Ad auri tincturam super Lunam.

ARCANVM 27.

LVnæ optimæ ʒij. solis optimi ʒj. funde simul & reduc in laminas tenues

resues dissolve eas in aqua forti huic dissolutioni adde mercurii septies sublimati ℥iij. & distilla materiam ad siccitatem usque, huic materiae deinde adde mercurium fixum & fluentem per salem armoniacum præparatum ut supra & omnia iterum dissolve & abstraha aquam forte ad siccitatem & cohoba ter repetendo donec materia fluat ut cera sine fumo huius proiice unum pondus supra decem pondera Lunæ copelatae: & erit aurum.

Ad auri tincturam supra Lunam.

ARCANVM 28.

☿ Solis optimi calcinati cum mercurio sulphure & sale communipreparato & optime purificato, lavetur calx aqua calida donec calx salis sit ab omni salcedine privato, huius calcis ℥ ℥iij. mercurii septies sublimati & in mercurium currentem redacti ℥iij. misce optime, & pone in vase fixatorio sine matratio forti optime clauso in athamore per mensem. & congelatam materiam iterum solve cum eodem mercurio eodem modo præparato ut supra, triturando & miscendo, donec materia fluat ut cera, quæ quidem materia sic præparata, solvenda est in lacte nostro virgineo seu aceto nostro stillatitio in arcano superiori 23. declarato, & filtrandæ est materia ut clarescat, & multoties est solvenda & desiccando cohobationibus multis multoties iteratis donec fluat materia ut cera sine fumo, quæ edulcoranda est spiritu roris maii ut

acredo evanescat tunc temporis est verum elixir, cadens super Lunam fuscam unum pondus super mille pondera Lunæ fusæ & erit omne aurum optimum & verum est hoc aurum si cum patientia elaboretur est longæ præparationis.

Ex sulphure & marte pro tinctura Lunæ in aurum.

ARCANVM 29.

R Ecrementa martis quæ in officinis fabrorum ferranorum reperiuntur dum concutitur ferrum candens ☿ horum excrementorum lib. x. sulphuris flavi tantumdem misce simul & combure addito novo sulphure ad ℥j. aur duas pro tertia aut secunda combustione, combustum hoc ferrum rempe, & retortæ inde & distilla per cirenes observatis ignes gradibus distillabitur oleum sulphuris maxima in quantitate, quia sulphur ferri additur sulphuri communi, & humiditas eius augmentat perfecta distillatione auge ignem ut materia in fundo retortæ relicta candescat & optime calcinetur ad rubedinem hanc materiam sic calcinatam rubeam nempe, & proiice super ipsam suam aquam stillatam in vase vitreo, & adde spiritum vivi quater plus quam fuerit olei seu aquæ acidæ stillatæ ex sulphure & marte & pone in cineribus calidis ut lente bulliat & tracturam extrahat bullendo & natura calcinati hanc tincturam ex-

Y y trahe

trahe per inclinationem, & adde novum spiritum vivi, & pone in calore levi ad digerendum donec colorectur, hanc tincturam extrahe & priori coniunge & hoc totus repetite donec amplius spiritus vivi non tingatur, pone spiritum vivi tincturam in vase stillaterio & levissimo igne extrahe & separa spiritum à tinctura quæ remanebit in fundo vasis spissa ut mel cur adde mercurii optime loti tantumdem & permisce, & fons calore lento per diem unum donec mercurius figatur in pulverem, rubeum solve hunc pulveris rubeum in lacte nostro & filtra & clarifica solutionem, & ex sicca extrahendo lac nostrum & coheba multoties donec in oleum rubeum convertatur, fixum hanc oleum coniunge cum æquali quantitate olei solas & per mensem fons in calore tenui, & perfecte fixatur oleum maris sulphuris & mercurii & dat tincturam miram super lunam unum pondus supra centum pondera lunæ fusæ.

*Ex solo sulphure vivo & argento vivo,
pro tinctura lunæ in aurum.*

ARCANVM 30.

Sulphuris vivi seu virginæ, quod fusionem non passum sit sed ex minera sua & fodina eductum sit, sive laquefactione habet enim tincturam maiorem. Huius sulphuris libii. reduc in pulverem &

pone in urinali vitreo capaci & forti, super pave spiritum vivi ab omnia flegmate depuratum ut manet super sulphur quinque aut sex digitos, & colloca in cineribus tepidis ut bulliat lente, & sit discorpectum urinale in quo est sulphur bulliens cum spiritu vivi, & spuma quæ super venit cum cocleari liqueo tolle & separa, et continuetur per tres dies et noctes hæc ebullitio, et si spiritus vivi deficiat addatur novus et sine dierum trium erit sulphur fufibile et inconbustibile et exsicca bene lento calore continuato donec deficcat omnio spiritus vini hoc sulphur fixum et inconbustibile. Et permisce ipsum cum æquali quantitate mercurii optime loti, in scutella terra vitreata, cum pistillo vitreo donec optime simul permisceantur deinde pone in matrario vitreo forti cum spiritu vini quatuor digitis supernatante, & obtura optime matrarium quod collocabis in fimo equino per quindecim dies calido, & desiccabitur spiritus vivi super materiam & erit materia sicca, transfer une ex fimo, in cineres lente calidos, & deveniet materia nigra ut pix in paucis diebus, & continua hunc lentum colorem donec materia transeundo per omnes colores deveniat ad rubedinem per se tantum rubini instar, fixa adhuc hanc materiam in vase fixatorio in athamone per mensem, donec odor sit optimus & suavis, qui persentitur ex appetura vasis, & si dissolvatur hæc
mate-

materia in lacte nostro & iterim solvatur in spiritu totis maii donec dulcescat, perfectius operabitur aurum unum pondus cadit super mille pondera Lunæ fusæ & super alia omnia metalla etiam cadit & transmutat ipsa in optimum aurum imo & mercurium crudum in crucibulo excalesfactum transmutat in lapidem eiusdem virtutis & efficaciz & huius mercurii pondus unum cadit super centum pondera argenti vini & fixat in aurum.

*Arcenici preparatio ad dealbandam
venerem.*

ARCANVM 31.

¶ **S**alis nitri aluminis Rochæ salis communis præparati an. libi. fac aquam fortem ut motis est feres huius aquæ fortis accipe & triturura & his fecibus optime tritis adde arcenici cristallini pulverari libi. & sublima semel sublimatum hoc arcenicum & trituratum salve in prædicta aqua forti solutionem clarifica, & distilla per retortam arcenicum manet in fundo siccum quod in humido loco in oleum convertitur huic oleo adde oleum lunæ superius multis in arcanis præparatum & fixa simul per mensem fovendo & abstrahenda per distillationem superfluam humiditatem donec remaneat in fundo vasis distillatorii in verum oleum fixum tingens & penetrans cuprum, & mutans in verum argentum pondus u-

num super 100. pondera cupri fusi

Pro Luna fixa & in aurum tinctura.

ARCANVM 32.

¶ **L**unæ optimæ calcinatæ cum mercurio & sale communi præparato misce cum pari quantitate cinabarii antimonii & sublima idque ter, & in singulis sublimationibus repete cinabrium antimoniale hanc materiam deinde solve in aqua forti composita ex libi. salis petriæ & vitrioli an. antimonii viridis æris an. ℥iij. in hanc aquam pone tuam Lunam superius præparatam & solve in cineribus calidis: fovendo dissolutionem per tres dies, in finetrium dierum distilla aquam & feres reduc in corpus per liquationem cum borace & remanet tincta Lunæ quæ convertendis est cum solis optimi pari quantitate & optimum aurum.

Aqua mercurii.

ARCANVM 33.

¶ **M**ercurii sublimati & bene pulverati lib. i. extendes supra laminum iovis fortem in Medico perforatum et pone super vitrum infundibilum in loco frigido, & humido, et solvetur in aquam, quam distilla in balnea et hoc iterabis toties donec tota materia convertatur in aquam et ascendat, tota per distillationem balnie ¶ totam istam aquam distillatam et distilla supra

Y y 2 cine.

cineres quod residuum est in fundo alembici : est iterum aeri frigido & humido exponendum ut solvatur in aquam quam per balneum marie distillabis & iterum per cineres donec nullas feres in fundo alembici relinquunt, huic aquæ mercuriali septies per cineres distillatæ aurum calcinatum cum mercurio sulphuro & sale, est dissolvendum & hæc dissolutio est putrefacienda per quindecim dies in fimo calido, & deinde per cineres distillanda lento igne & per cohobationem reicienda super feres donec convertatur, in oleum verum fixum cuius virtus est mira cadit unum pridus supra 100. lunæ fusæ pondera & convertit aurum purum, hoc arcanum profundus tingit & transmutat si oleum eius dulcescat spiritu roris maii sæpius dissolvendo hoc oleum in oleo sponte & distillando & cohobando sic crescit eius virtus & efficacia & morbos curat, omnes tum humanostum metallicos.

Pro tinctura lunæ in aurum.

ARCANVM. 34.

AVri optimi calcinati, croci martis ære usti, aua partes æquales, his adde satis armoniaci ruficati supra crocum martis per dissolutionem eius salis armoniaci, cum aceto distillatitio fortissimo, & croco martis & tingit suo colore salem armoniacum & per exsiccationem & sublimationem tinctura illa con-

ingitur sali armoniaci huius salis armoniaci ꝑiiij. & solus in aceto nostro lacteo virgineo & pone in hac solutione tuos pulveres ex auro croco & ære uste factes & fac curbi dissolve omnes pulveres & dissolutionem clarifica & putrefac per mensem in fimo calido equino deinde distilla hanc solutionem putrefactâ per retortam in cineribus lento igne, & cohoba super feres. ponenda aquam quæ ascendit donec materia in salem fusibilem convertatur quæ edulcoranda est cum spiritu roris maii & tunc profundius tingit; vana pane supra 10. partes lunæ fusæ in aurum optimum.

Vi crocus martis nobilis fiat ad hoc arcanum perficiendum.

ARCANVM 35.

Limaturæ calibis quantum vis & lava ipsam limaturum cum aqua in qua sit sal dissolutum lava decies aut viginti vices donec limatura fit clara & lipida, & exsicca ipsam & pone in vase vitreo & pone supra acetum fortissimum stillatium cui boni bona quantitas salis armoniaci sit dissoluta, & pone ad solem per octo dies, & move singulis diebus agitando matraturum in quo est materia deinde tolle acetum per inclinationem et novum pone acetum stillatitium cum novo & recentisale armoniaci, et ad solem pone agitante ut ponus donec coloretur acetum et hoc tinctum acetum tolle ut
ponus

ponus & cum priori coniunge & hoc suc toties omnis limatura sit solita in aceto sale armoniaco impregnato, has tincturas recis, distilla lentissimo calore & in fundo remanet crocus martis perquam optime, ut tincturam augmentet arcani superioris qui quidem crocus potest reduci in verum oleum martis rubicundissimum si solvatur multoties cum aceto stillatio, & deinde ultimo, cum spiritu rosismarii solvendo convertitur in oleum rubicundissimum quod si coniungatur cum oleo solis & figantur erit perfectissimum opus & adit una pares supra, centum lunæ fusæ, tingitur mercurius septies sublimatus & convertitur in oleum rubicundissimum æquale in virtute & efficacia priori oleo auri.

Ad aquam in vinum optimum convertendam.

ARCANVM . 6 .

¶ **V**ini optimi lib. xij. aut quantum vis distilla vinum in alembico vitreo alto & capaci lentissimo calore, aut spiritus vivi prius hinc eliciatur, rectificat spiritum hinc distillatum septies ad minus ut vindicetur ab omnio flegmate, hinc spiritum sic rectificatum conserva in phiala optime clausa, continua deinde distillationem vini, & exhibit flegma, egressum flegma rectificat septima distillatione donec purissimum sit, & nullas emitat feres in

distillatione sed clarum exeat & limpidissimum hoc flegma sic preparatum conserva in phiala vitrea optime clausa ne repiret separatim a spiritu vini, perge iterum distillationem vini ex quo spiritum extraxisti ex flegma & auge ignem & exhibit oleum rubeum frigidum distillatum hoc oleum rectifica multoties donec candidum sit & clarum & nullum fetorem habeat sed bene oleat, & hoc rectificatum oleum conserva in phiala vitrea optime obturata ne respicier, combura deinde feres quæ super sunt in alembico & calcina fortissimo & aperto igne in crucibulo, donec candescant feres & albescant, his fecibus calcinatis ad albedinem, adde flegma superius distillatum & rectificatum in alembico novo vitreo & superposito salatello bulliant per horam feres in prædicto flegmate, & filtrantur & clarificentur per cartam bibulam in fundibulo vitreo suspensam hanc sic clarificaram materiam distilla in alembico, & quod remanet in fundo alembici calcina iterum aperto igne in crucibulo, & solve calcinatum in flegmate & hoc septies aut decies repete, calcinando solvendo filtrando donec sal habeas fini candidum & ab omnibus fecibus vindicatum purum & putum huic salii puro & candidissimo adde spiritum suum septies rectificatum & superius reservatum, & solve in cineribus calidis & solutione filtra & clarifica, & si quid est quod

Y. y. 3; solvit

solui non possit calcinetur & fleg-
 mati rectificato solvatur & desicce-
 tur, & deinde spiritu coniungatur
 ut solvatur, solutionem distilla con-
 seruato semper spiritu qui inde af-
 cendit & cohobetur super salem fi-
 xum inferis remanentem donec
 coniungantur simul in oleum fixū,
 quod ut ad extremum purificetur,
 volatile faciendum est cum spiritu
 suo coniuncto, & cōstione conti-
 nua fixum faciendum est: & huic fi-
 xo oleo puro & candido, oleum su-
 um rectificatum est convertendum
 & simul fixandum post suam vola-
 tili satiendum postquam autem fi-
 xum factum est elementa vini om-
 nia simul iuncta in oleum fixum,
 quod convertit ipsam aquam in pu-
 rum & optimum unum pondus u-
 num cadit supra 300. aquæ ponde-
 ra, ita ut guttula una istius olei con-
 vertat aquæ sciatur unum quod
 mirum est & stupendum, & hinc
 possunt excogitari multa alia simi-
 lia secreta ex animalibus & vegeta-
 bilibus extracta quæ animalis om-
 nia & vegetantia perficiunt.

*Marcasita aurea oleum fusibile ad in-
 aurum convertendum.*

ARCANVM 37.

Marcasita aureæ optimæ lib. 11.
 tunde & tritura optime in
 pulverem tenuissimum valde hunc
 pulverem dissolve in sufficienti
 quantitate aquæ forti regali, fons
 dissolutionem in cineribus lepidis

& quod clarum erit in dissolutione
 separa per inclinationem à fecibus
 turbidis quos proice dissolutionē
 clarā distilla, exsicca & cohoba-
 ter super feces aquam distillatam
 clarificando semper dissolutionem
 per inclinationem separando clarū
 & turbido, ultimo desicca marcasita
 tam adde auri oprimi calcinati cum
 mercurio sale & sulphur ℥j. sales ar-
 montaci superius cum croco martis
 rubifacati ℥ij. mercurii septies seb-
 limati ℥ij, misce omnia simul & in-
 corpora in mortario marmore cum
 pistillo marmareo ut vitreo & pone
 omnia in retorta, & hanc pone in
 cineribus lento igne donec humidi-
 tas superflua evanescit post vigora
 ignem, ut quid quid est volatilis sub-
 limetur in collo retortæ, tunc fra-
 ge retortam & collige materiam
 quæ est fundo, & tritura & coniu-
 ge cum eo quod est in cello volatile
 & converte simul & iterum sublima
 & hoc septies reple & erit materia
 fusibilis ut cera in fundo retortæ, &
 coniunge ipsam materiam fusibi-
 lem cum oteo fixo salis alcali, & co-
 que per mensem in athamone in
 matrario forti, aut plus donec con-
 geletur in materiam fixam & fusi-
 bilem cuius pondus unum cadit su-
 pra ℥ calidum in crucibulo
 pondera 100.

De

*De oleo Alcalis ad preparandum
superius arcanum.*

ARCANVM 38.

L lb. 10. salis alcali & runde subtiliter in marmore & in corpora cum aceto stillatio & fac pilas rotundas quas in sole exsiccet & deinde in furno reberberii calcina per 24. horas & deinde dissolve in aceti stillatii sufficienti quantitate, filtra dissolutionem & distilla & desicca, & solve iterum in novo aceto stillatio, donec materia solvatur in oleum fixum, & salem fusibilem ut cera.

Ad Lunam in aurum tingendum.

ARCANVM 39.

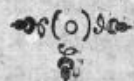
A Nimonii optimi in pulverem redacti libi. tartari crudi libi. salis petrae tantumdem misce omnia in pulverem & calcinentur simul in tigilli forti, & in igne fortissimo fusa moveant per quatuor horas, & ut regalis cadit in fundo tigilli & materiam frigidam & separa a regalo quem serva reliquum materiae solve in aqua fontis per ebullitionem hanc filtra & clarifica quantum potes & super hanc clarificatam & filtratam proice acetum stillatium, & precipitabitur sulphur aureum antimonii, quod separa per filtrationem & sulphur aureum antimonii manet super filtrum hoc sulphur exsiccet calore lento, ex-

siccetum sulphur solve in lacte nostro virgineo, digere donec tingatur solutionem distilla, & quod est acidum distillationis recohoba super feces ut iterum solvantur & solutum clarifica & solve, & id toties repete donec in oleum fixum convertatur rubeum, quod est cum oleo solis coniungendum & coquendum donec figatur in salem fusibilem & tingentem & cadit unum pondus supra pondera 100. Lunae fusae, & convertit in aurum optimum.

Ad ex antimonio extrahendum.

ARCANVM 40.

R Eguli superius in arcano superiori extracto ℥iij. salis armoniaci depurati per solutionem & exsiccationem solutionis ℥viiij. tundantur simul & coniungatur in pulverem tenuissimum & sublimentur simul in vase vitreo forti & valido & sublimationem quinquies aut sexies repete donec regulas ascendat cum sale armoniaco & pone omnia ad dissolvendum in aqua communi calida, cum sale tartari impregnata, & in fundo vasis in venies regulum in mercurium currentem convertum ut habes in arcano 21. huius libri post digestionem menstrualem.

Ad

*Ad extrahendum ex omnibus metallis
in calcem reductis.*

ARCANVM 41.

Aquam fortem communem in ea dissolve sale communem calcinatam pedentim donec non amplius salis solvere possit hæc aqua fortis, in ea aqua forti ponere regulum antimonii si ex regulo vis elicere mercurium, aut calcem plumbi si ex plumbo vis elicere mercurium aut calcem Iovis si Iove, aut maris si ex marie aut veneris si ex venere, aut calcem luna & solis si ex luna sale educere mercurium curenre & obtura bene matracium in quo fit dissolutio calcis metallicæ & pone in fimo calido per mensem distilla aquam deinde fortem & exsicca pone in fimo calido per mensem distilla aquam deinde fortem & exsicca, huic materiae adde salis armoniaci quantum ponderet materia, & tantundem salis tartari, supra maximam quantitatem aquæ ardentis optimæ, & digere per quindecim dies & deinde fac bullire tuam materiam cum aqua ardenti & in fundo invenies mercurium currentem.

Ad antimonii in aurum convertendum.

ARCANVM 42.

Mercurii ex regulo antimonii extracti ℥iij. auri optimi soluti avi tenuissime limati ℥j. fiat amalgama, deinde fac etiam amal-

gama ex communi mercurio cum Luna optima misce hæc amalgamata optime terendo ipsa in mortario vitreo cum pistillo vitreo ut optime permisceantur & tunc cum optime permixta fuerint pone in matraccio longi colli & obtura bene, & pone in igne lento & coque materiam lente donec materia nigrescat deinde augmenta ignem & coque diutius donec materia albescat, & tandem coque diutius & cresce ignem donec materia rubescat, ut cinnabrium cui addas novum mercurium ex regulo extractum vel ex Luna & optime permisceantur, & coques donec iterum nigrescat albescat & rubescat, & hoc ter facies & habebis verum elixir ad aurum cuius pondus unum cadit supra 1000. Luna fusæ & si dissolvatur hæc materia cum aqua mercurij superius declarata arcano 33. fiet potentissimum arcanum cui non est par, & si dulcoreretur cum spiritu rosis curabit omnes morbos humanos æque ac metallicos.

Vi ex Luna fiat argentum vivum & cum hoc, elixir stupendum.

ARCANVM 44.

Luna optimæ ij. dissolvatur in aqua forti fove dissolutionem per mensem distilla cohoba distillationem ter aut quater & ultimo separa aquam fortem ad quartam partem residuum dissolutionis pone in frigido aeris ut fermentur crystall-

Stalli, in his cristallis siccis & ab omni humiditate separatis adde olei tartari optimi, ex optimo sale tartareo & candido facti ℥vj. salis armoniaci soluti ij. digerantur per mensem in fimo calido, aut in balneo marie tepido, in matrario optime clauso, tandem addatur sal armoniacum sublimatum & novum salem tartari æquali in pondere & cum spiritu vivi digerantur per 15. dies & tandem bulliant & in fundo reperietur mercurius currens quem exsicca & Luna, cum sale & aceto, & iterum exsicca, & fac ex eo amalgama cum auro & argento & coque amalgama ut in pulverem rubeum convertatur, hunc nutri simili mercurio & coque ut figatur & iterum solve & hoc septies repete, & figa donec in pulverem rubeum convertatur, huius pulveris pondus unum cadit super 100. pondera Lunæ fusæ & convertit ipsam Lunam in verum aurum, & si solvatur hic pulvis cum aqua mercurii & coquatur & figatur in oleum fixum cadit eius pondus supra 1000. pondera Lunæ fusæ & super alia omnia metalla præsertim Iovem & Saturnum

Ad fixandum in veram Lunam & tingendam venerem.

ARCANVM 45.

Mercurii septies sublimati ℥vj. salis armoniaci tantundem calcis Lunæ per mercurium calcinæ ℥ij. misce omnia & pone ad sub-

limandum in matrario, redde quod sublimatur fecibus & tere optime & sublima iterum in novo matrario & hoc toties repete donec nihil sublimetur & totum maneat in fundo, hoc omne pulverisa & in loco humido solve in aquam, hanc aquam filtra & purifica, & congela super cineres calidos, dissolve iterum cum aqua quæ ascendit & iterum filtra & congela in cineribus idque septies & erit medicina de qua pondus unum congelat 50. mercurii pondera in veram Lunam, & tingit cupri pondera 100. in verissimam Lunam.

Ad fixandum in verum aurum & tingendum Lunam in verum aurum.

ARCANVM 46.

Mercurii septies sublimati ℥ij. auri calcinati cum mercuria sale & sulphure & optime loti ℥j. olei croci martis multoties soluti & clarificati ℥ij salis armoniaci rubei ℥iij. misce simul & pone in matrario forti & sublima igne cinerum foissimo, & quod sublimatur reduce super feces quæ in fundo remanent & toties repete sublimatione donec nihil ascendat, tunc temporis quod est in fundo runde & trituram in pulverem subtilem valde hunc pulverem pone in calido vitreo perforato super infundibulum vitreum & hoc pones in loco frigido & humido, pone ad dissolvendum in aquam

Zz

quam

quam, hanc clarifica per filurum, & distilla & quod in fundo remanet iterum dissolve cum aqua sua, egrelsa et hoc repetetoties donec materia remaneat in fundo in salem rubicundissimum fusibilem conuersa huius salis proice 3j super 100. dragmam mercurii in crucibulo calidi & rotum vertetur in autum & unum pondus huiusce salis rubei fusibilis turget in aurum Lunæ ponderacentium.

Adfixandum in veram Lunam.

ARCANVM 47.

Iovis calcinati ℥iij. dissolvantur in lacte virgineo nostro in arcano 23. declarato sufficienti in quantitate fove dissolutionem per octo dies in cineribus tepidis, & interim solvatur calx. Lunæ in eodem lacte virgineo nostro, & fove solutionem per octo dies, & clarifica, & in fine octo dierum solutiones ambas horum metallorum coniunge & distilla in cineribus & materia in fundo restanti adde olei salis alcali superius præparati in arcano 38. ℥iij. & distilla iterum & exsicca & coniunge distillationes scilicet id quod ex lacte virgineo ascendit, & quod ex oleo salis alcali ascenderit id omne simul coniunge, & cum his aquis solve materiam tuam in fundo remanentem & filtra & clarifica, & iterum distilla & hoc toties repete solvendo filtrando distillando, donec materia solvatur in oleum fixum,

vel salem fusibilem cuius pondus unum cadit super pondera 100. mercurii candi in crucibulo ex calefacti & transmutat in veram Lunam.

Adfixandum in verum aurum.

ARCANVM 48.

Minii optimi ℥vj. dissolvantur in lacte virgineo nostro sufficienti quantitate frueatur solutio per octo addatur huic solutioni croci martis vel eius olei ℥iij. miscantur omnia putrescantque per octo dies in fimo equino, vel balneo marie deinde distillentur ad siccitatem solvatur iterum cum aqua sua, & filtretur & clarificetur solum idque toties repete donec materia convertatur in salem fusibilem rubeum & fixum, huic adde aurei olei ij, & simul misce & coque omnia optime donec figantur omnia solvatur iterum aqua sua & hoc multoties repete, donec materia in verum oleum fixum rubicundissimum convertatur cuius pondus unam convertit & fixat mercurii pondera 1000. in crucibulo ex calefacti, & tingit etiam Lunam in verum aurum.

Adfixandum in verum aurum.

ARCANVM 49.

Croci martis iij. minii optimi tantundem dissolvatur omnia in lactis virginei nostri sufficienti quantitate & solvatur dissolutio in balneo

balneo marie per quindecim dies clarificetur per filtrum dissolutio quam distilla per cineres in retorta vitrea, ad siccitatem, aquam stillatam reduc super feces & solvantur iterum & clarificetur solutio per filtrum & iterum distilletur per retortam, ad siccitatem & id toties repetere donec materia solvatur sine fecibus ullis, solve deinde & distilla, donec materia convertatur in salem fusibilem huic sale deinde auri calcinati sale mercurio & sulphure & optime loti. ij. olei talis alcali iij. misceantur simul & foveantur per quindecim dies super cineres calidos, abstrahatur deinde humiditas superflua, & per cohobationem solvendo distillando & filtrando repetere toties donec purissimum talem fusibilem rubeum habeas cuius pondus unum convertit & fixat mercurii in verum aurum pondera 1000.

Ad fixandum in veram Lunam.

ARCANVM 50.

Ceruse optime & calcis Lunæ per mercurium calcinatæ an. 3ij. dissolvantur simul per lac virginicum nostrum solutionem filtra post eius forum ex quindecim diebus in balneo, adde fecibus novum lac virginicum at solvantur omnes, nam calx argenti difficili via solvitur & manet insoluta, nisi cautus sis cognosces autem Lunam esse solutam & fecibus levioribus quæ re-

sident in fundo, solitorii vasis, postquam omnia soluta sunt & clara forta, distilla ad siccitatem & solus iterum & clarifica solutionem donec omnia convertantur in salem fusibilem fixum, quod in 12. 15. solutione & distillatione absolvitur, huius solis fusibilis pondus unum convertit mercurii ex calefacti pondera centum.

Ad fixandum in verum aurum.

ARCANVM 51.

Sviridem lapidem mineralem rubrum crudelcat in igne & extinguitur aceto fortissimo idque fiat septies deinde trituratur lapis, & in tenuissimam pulverem reducatur, dissolvatur pulvis aqua forti communi putrefiat soluto per 15. in fimo equino aut balneo marie, quod clarum est & limpidum ex solutione per inclinationem separa à fecibus aut filtrerur, distilletur filtratum & cohobetur quod stillat super id quod remanet in fundo vasis distillatorii per decem vices, deinde solvatur aceto nostro vel lacte virgineo solutionem clarifica & filtra & distilla ut prius deinde solvatur oleo vel aqua mercurii superius declarata arcano 33. & tandiu solvatur & exsiccet per distillationem donec materia convertatur in oleum fixum vel salem fixum fusibilem cui addendum est oleum auri tantundem & coquendum donec figantur optime,

Zz 2 quod

quod breuissimo tempore fit quia auri oleum est fixum & perinde soluto fit hæc fixatio quia dum permiscetur fixa, fixantur eo tempore tinctura rubea multiplicatur & crescit eius virtus & energia, & cadit hæc tinctura super mercurii excalescenti in crucibulo pondera 1000. & fixatur in purissimum aurum.

Ad oleum auri perficiendum.

ARCANVM 52.

AVR I optime calcinati sale sulphure & mercurio & deinde loti, ℥ij. solvantur in aqua forti regali sufficienti in quantitate, solutio fons per quindecim dies in fimo equino vel balneo mariæ, deinde distilla solutione ad tertiam partem consumptione residuum solutionis aufer ab igne, & aeri frigido exponere, et congelabitur aurum solutum in lapides rufos hos lapidos super vitrum exponere aeri frigido et humido, et soluentur in aquam reliquam solutionis iterum distilla, ad tertias et exponere loco frigido et humido, et fient iterum frigido et humido loco, soluentur ut priores et coniungentur aque, et distillabuntur ad tertias, et vas deinde exponetur frigido et humido loco et fient iterum lapilli qui soluentur deinde si aeri frigido et humido exponatur, hoc tandem repetere toties donec per solutionem hanc in frigido et humido loco lapilli convertantur in oleum fixum,

et citius autem fit per aquam fortem variis et multiplicibus cohobationibus donec in saltem fusibilem vertatur materia eodem modo paratur oleum fixum argenti, quæ quidem olei sunt necessaria ad opera quamplurima perficienda, et sola sufficiunt in arte Chymica absolvenda, et non opus habemus aliis arcanis nisi his solis oleis Lunæ et solis et si alia multa profint id faciunt quia augmentant et multiplicant hæc olea prædicta solis et Lunæ et sunt eiusdem efficacias et vera sunt fermenta. conuertentia, alia olea fixa, quæ ex mineralibus et metallis omnibus eliciuntur, in sui substantiam et ita multiplicantur olea fixa metallorum imperfectorum oleis auri et argenti.

De fixatione Lunæ.

ARCANVM 53.

¶ VITRIOLI ROMANI desiccati ℥xi j. antimonii et sulphuris an. ℥iij. viridis æris et mercurii sublimati an. ℥ij. salis petreæ ℥vij fac inde aquam ℥ huius aquæ libi. huic impone argenti cristallini ℥vij. & pone in matratia longi colli, & circulentur simul donec omnia fixa sint et sicca, in pulverem huius pulveris ℥ pondus unum et proiice supra Lunæ fusæ pondera sex erit bina frangibilis hanc traice per copellam donec dulcis sit, deinde dissolve in aqua pura sive in aqua forti regali, et quod.

quod dissolvi non potest funde et li-
qua comborace, inuenies Lunam
in aurum aduersum media ex parte.

De extractione mercurii ex sola.

ARCANVM II.

AVti quantum vis calcinetur op-
time per mercurium salem &
sulphur, & hoc septies repetendo
abstrahendo per corintam mercuri-
am & repetendo mercurium su-
per materiam in fundo restantem
donec aurum in pulverem impal-
pabilem reducatur. Huius auti ita
preparati ℥ij. salis tartari optime
preparati & albissimi super quem
fit distillata optima aqua ardens
℥iij. salis communis decrepitati so-
luti & desiccati ℥ij. salis armoniaci
optime sublimati ℥j. spiritus vini
optimi ℥vi. putrefiant omnia in ma-
tratio optime clauso in fimo equi-
no aut balneo per mensem deinde
stillet spiritus vivi & si reperiatur
mercurius vivus in vase dissolve
materiam cum aqua forti abstrahere
aquam fortem & cohoba per vices
tres aut quatuor & ultimo adde spi-
ritum vivi optimi, & fac bullire &
inuenies mercurium solus in fundo
vasis tui, quem optime purificabis
& custodies ad arcana sequentia
perficienda.

Adfixandum in aurum optimum.

ARCANVM 55.

HVius mercurii suradicti ex so-
le extracti ℥j. mercurii com-

munis ex cinabrio per calcem, & sa-
lem tartari extracti ℥xx. misce hunc
mercurium simul & adde illi olei
optimi ℥j. misceantur in matratio
forti & coquantur per mensem in
cineribus donec omnia reducantur
in pulverem fixum rubeum huic
pulverem dissolve cum lacte nostro
virgineo, superius declarato arca-
no superiori 2. & filtretur & clarifi-
cetur dissolutio, per coquantur in fi-
mo equino per mensem deinde ab-
strahatur lac virginem & custodia-
tur pro aliis arcanis peragendis, dis-
solvatur deinde, materia superstet
in fundo cum spiritu roris maris &
filtretur & clarificetur dissolutio, &
abstrahatur per distillationem len-
tam & totus fiat donec habeas salē
fusibilem ut cera, vel butyrum cuius
pondus unum fixat mercurii com-
munis optime loti pondera 1000.
in verum aurum.

Adfixandum in veram lunam.

ARCANVM 56.

Mercurii ex luna extracti ℥ij.
mercurii communis ex sublima-
to comuni extracti ℥xx. olei lunę ℥ij.
olei iouis ℥iij. misceantur omnia in
matratio forti & coquantur in cineri-
bus donec figantur in pulverem seu
salem albissimum solvatur hic pul-
vis lacte virgineo nostro, clarifice-
tur & filtretur solutio abstrahatur
lac virgineum per distillationem,
cohoba multoties donec in salen. fu-
sibilem ut cera convertantur hæc o-
mnia

℥ij. 3j.

omnia solvatur hic sal fusibilis in spiritu roris maii & dulcificetur. cohobando, donec sal in verum oleum album & fixum convertatur olei huius pondus unus, convertit pondera mille mercurii communis in veram lunam & fixat perpetuo.

Ad cementendum lunam in verum solem.

ARCANVM 57.

ARis æstii 3j. vitrioli romani rubi ficari & croci marilis optimi an. 3ij. tutiæ & salis armoniaci an 3j. fiat pulvis tenuissimus ex omnibus simul mixtis deinde recipe solem optimum & lunam optimam an, partes æquales funde & fac inde laminas tenues, quas cementa hoc pulverem crociubulo stratum super stratum optime lutato per 24. horas deinde lava, & funde, & iterum fac laminas & augmenta eas hoc prædicto pulvere & hoc septies facile, & erit tota luna aurum optimum.

Ad aurum potabile faciendum. Ad vitam prorogandam.

ARCANVM 58.

AVri optimi quantum solvuntur in aqua regali cui sal commune præparatum dissolutum si, aurum sic solutum lutum putrefac in fimo, per mensem & adde illi solutioni spiritus vivi reificati lib. b. & digere in balneo

per quindecim dies deinde abstrahespiritum vivi & aurum iterum solvetur postquam spiritus vini erit separatus ab aqua forti, hunc spiritum cohoba septies super materiam in fundo restantem notandum est in hac solutione aquam fortem quæ prius infunditur super aurum solvendum septies esse distillandam in novis retortis ut vindicetur à sale, postquam autem habebis aurum sic solutum, ponendus est ibi spiritus roris maii & solvenda est hæc materia cum tali spiritu & subtrahenda est solutio & iterum abstrahenda ad siccitatem, hanc materiam siccam aeri frigido & humido per noctem exponendam credimus, ut solvatur & acrimonia aquæ fortis, per quam optime tollatur, & cum novo spiritu vivi reificato, solvenda est de novo, & ex sicca per distillationem, & hoc septies repetendum donec in oleum convertatur aurum dulce & optimum, ad curandum omnes infirmitates & ad prorogandam vitam humanam ultra communes & vulgares terminos vitæ humanæ dosis est grave vinum vel guttula una cum in spiritus vivi optimi cocleari uno

Ad Lunam potabilem faciendam ad curandos cerebri morbos omnes.

ARCANVM 59.

LVnæ optimæ quantum vis dissolvatur in aqua forti vulgari sufficienti quantitati, putrefiat per

per mensem solutio in fimo equino, aut in balneo mariæ distilla deinde solutionem ad siccitatem reduce aquam distillatam super feces idque septies repete, solve iterum materiam cum lacte virgineo nostro & clarifica solutionem per filtrum & putrefac per 15. dies in fimo abstrahere deinde lac virgineum, & cohoba septies super id quod manet in fundo, deinde solvatur cum spiritu vivi optime rectificati sufficienti quantitate, solutionem clarificatam putrefac per octo dies in fimo calido aut in balneo mariæ abstrahere spiritum & cohoba septies & clarifica solutionem siquid est tumidi in fimo deinde abstracto spiritu solve cum spiritu rosis maji & filtra solutionem & abstrahere multoties donec materia convertatur in salem fusibilem & dulcem, qui ad maiorem dulcificationem illi consiliandam solvendus est iterum reterat quater cum spiritu novo rectificato & sic paratur oleum dulce Lunæ ad morbos omnes curandos qui cerebro humano adveniunt.

Verissimum est quod si olea omnia auri & argenti superius præparata, multoties solvantur cum spiritu vivi rectificato, & cum spiritu rosis sic dulcificata, & ab spiritu aquæ fortis vindicata, tuto & iucundo possunt assumi in ea corpus ad curandos morbos omnes humanos nec perinde deficit virtus & proprietates transmutandi metalla imperfecta in aurum & argentum, sed fortius

mutant, & extenditur eorum oleorum virtus & efficacia sed facies cautus & doctus operato; exigitur in hisce oleis metallicis præparandis at si possis habere hæc olea, habes quicquid in Alchymia desiderari potest, ad curanda omnia corpora humana tum metallica, ut experientia ipsa certificari & comprobari potest imo & vegetantia corpora etiam curari possunt hisce oleis perfecte dulcificatis, vivunt omnia corpora tum vegetantia tum animalia & mineralia ex uno & eodem fonte, & ex eodem etiam possunt conservari, & ad ultimam perfectionem reduci, quod quidem paucis est compertum & credibile.

Ad Lunam in aurum transmutandum.

ARCANVM 60.

Aqua fortis optimæ lib. distilletur super salis armoniaci & communis salis præparati an. ℥iij. idque septies, in ea aqua forti solve auri optimi ℥ij. mercurii cum tali auro amalgamari ℥iij. amalgama in matratio forti in cineribus calidis per mensem coquatur donec in pulverem rubeum convertatur, hic pulvis solvatur in prædicta aqua solutionem fove per mensem in balneo mariæ deinde distilla ad siccitatem cohoba septies reponenda aqua distillatam super id quod manet in fundo siccam deinde adde aquæ distillatam.

diſtillatæ ſpiritum roris maii & ſolve materiam tuam & clarifica & filtra ſolutionem hoc multoties repete donec materia convertatur in ſalem fuſibilem hunc dulcedea cum ſpiritu roris ſæpius mutato & renovato donec ſal dulcis ſit & nullam habeat acrimoniam, hunc proiice ſuper Lunam fuſam in crucibulo, & cadit unum pondus ſuper Lunæ pondera 1000. quod ſi continuetur ſolutio illius ſalis cum ſpiritu roris multiplicabitur eius virtus & efficacia magis ac magis,

Ad cuprum in Lunam tranſmutandum.

ARCANVM. 61.

Mercurii ex ſublimato cum calce & tartaro extracti zviij. optimæ Lunæ foliatæ ziiij. miſce ſimul fiat amalgama, hoc amalgama per menſem in cineribus calidis multum, in matratio obturato, in pulverem converte aut in arborem, ſolvatur hæc arbor mercurialis & lunacea, in aquam fortem communẽ ex vitriolo ſalis petra & alumina factam, foveat ſolutio per menſem in balneo: deinde extrahatur & diſtilletur ſolutio ad ſiccitatem, cohobetur ſepties aqua diſtillata, deinde foveatur materia cum aceto ſtillatio fortiffimo, & filterur ſolutio & clarificetur, & putreſcat per 15. dies in ſimo equino calido, deinde diſtilletur, ſolvatur quod in fundo remanet ſpiritu roris maii ſepties di-

ſtillato, & id toties repete donec materia in ſalem fuſibilem & fixum convertatur: huius ſalis proiice pondus unum, ſupra cupri pondera 1000. & convertentur in Lunam optimam & ſic hæc Luna fuſibilis facta ſolvatur multoties aere frigido & humido & congeletur ſoluta, multiplicatur eius virtus & efficacia ex qua poteſt parari fodina Lunacea ad convertendum cuprum in Lunam veram ex qua fodina poteſt tolli ſingulis menſibus aut hebdomadis medietas ponderis huius materiæ ad proiciendum ſuper cuprum & additur ſuperſtiti materiæ mercurium ſublimatum aut crudum, & ſic numquam deficit fodina ſeu materia illa lunacea aut ſequenti anno fit clarum & manifeſtum & de auro ſuperius præparato idem fieri poteſt ad aurum habendum.

Fodina Luna perennis & nunquam deficiens. 1

ARCANVM 62.

Superioris arcanis lunacci & mercurialis lib. i. huic adde mercurii ex cinnabrio calce & ſale tartari educto per diſtillationem lib. b. & miſce ſimul & tritura in mortario vitreo cum piſtillo vitreo & pone in matratio longi colli optime obturati per menſem in cineribus calidis & totum eo tempore figitur & convertitur in unam ſubſtantiam eiusdem virtutis ac primam Tolle igitur

igitur ex eo libram semi & projice super pondera cupri purgati 100. & totum erit luna optima, & me deficiat & ne deficiat fodina argentea, pone iterum lib. b. mercurii superius paratus preparati aut communis optime loti super fodinam in matratio restantem & coque per mensem in matratio obturato in cineribus calidis & fiet totum medicina ejusdem virtutis vt prima, & sic in aeternum perdurabit fodina tua, ita vt singulis mensibus auferre possis libram semis pro conuertendo capro in lunam veram & sic de auro facere poteris vt clarum est & manifestum arcano sequenti.

*Fodina auri perennis & perpetua
ad lunam in aurum conuertendam.*

ARCANVM 63.

ARcani aurei superius declarati vel cuiuscumque sit modo aurum sit arte conuersum in oleum fixum vel salem fusibilem & huius salis aurei fusibilis lib. i. mercurii extracti ex cinnabrio vt superius lib. b. misce simul, & triturata in mortario vitreo cum pistillo vitreo, & pone in matratio forti vitreo oblongi colli optime obturato in cineribus calidis per mensem & eo tempore totus mercurius commutetur in medicinam ejusdem virtutis ac primam & ex hac auferre dotes lib.

b. ad projiciendum vinum pondus super 1000. pondera lunæ fusæ in crucibulo & totum conuertetur in aurum, & materiae superstiti in matratio addi potest lib. b. mercurii eodem modo preparato & coquere per mensem vt probes & sic nunquam deficiet fodina aurea hæc, sic veræ fodinae perficiuntur auræ & argenteæ ex oleis perfectis auri & argenti.

Ad aquam tingentem perficiendam pro luna tingenda.

ARCANVM 64.

ARis vlti preparati & in aqua forti communi dissoluti & deficcati per abstractionem aquæ fortis lib. b. postea accipe tincturam martis seu croci matres in oleum dissoluti lib. b. deinde accipe vitrioli romani siccati tantum ad albedinē lib. i. antimonio crudi sulphuris & mercurii sublimati an. ʒiij. viride æris & rutia an. ʒij. misce omnia in puluerem quem in retortam collocabis vitream optime lutatam, & ex ante purabis ex his materiis aquam fortem, & cum hac aqua forti imbibes multoties in crucibulo calcina cum sale communi & communi & mercurio, vel dissolues ipsam lunam in alembico vitreo, & abstrahes per distillationem aquam fortem & quod in fundo remanet erit luna tincta, quam cum borace re-

A a a ducet

ducat in corpus optime tinctum auri coloris, feces huius aquæ fortes tingentes ad cementandam lunam cum æquati pondere solis proficiunt valde, & sunt medicamentum optimum ad lunam tingendam in aurum modo aurum addatur lunæ & laminæ inde fiant cementandæ cum illo puluere per 24. horas vt artes est in crucibulo optime lutato.

Ad argentum multiplicandum.

ARCANVM 65.

Mercurii optimi loti ʒij. extinguatur cum sale communi & salua humana in mortario vitreo triturando fortiter cum pistillo vitreo deinde, sic extinctus & mortificatus mercurius ponatur in crucibulo, & super eum pone arce-nici cristallini puluerali ʒb. tartari calcinati ab albedinem cum sale petra tantundem: habeas deinde alterum crucibulum in fundo cuius sit lamina cuprea bene abligata recadat inferius cum jungentur crucibulo, hoc crucibulum cui inest lamina cuprea optime jungatur vitriolo altero cui inest mercurius cum arduco & tartaro calcinato ita vt crucibulum laminatum se superius, & crucibulum vbi est mercurius sit inferius, cuncta hæc optime crucibula, luto variantur optimo, ne respirare possunt, deinde probantur in igne rotæ per quatuor horas prima hora ignis satis lentus secunda fortior, tertia

fortissimus appropinquando semper ignem & vltima hora cooperantur crucibulum carbonibus & igniantur fortiter per haram illam deinde extincto igne, & refrigeratis crucibulis, materiam auferes quæ in superiori crucibulo munies alligatam lamini cupræ & tolles eam, & deinde fundes optimum vinum ʒi. & super fusam lunam addes pedetentim mercurium repertum in crucibulo superiori & impone tartarium crudum, donec videam materiam tuam claram & splendentem & erit deinde optima multiplicata pro medietate sui.

Ad Lunæ tincturam in solem.

ARCANVM 66.

Olei rubei antimonii & olei rubei vratur an ʒij. distilla simul vt clarissima & limpida rubea fiunt, his adde olei auri ʒiij. & mices simul & coque donec figantur omnia in sale fusibilem seu in oleum fixum quod auri olei sit ope & auxilio, postquam hæc omnia fixa sunt projice vnum pondus supra pondera 100. lunæ fixæ & collocabitur in aurum optimum.

Hæc olea antimonii & martis docui multis in arcanis superioribus vt & auri ita vt necessarium non sit hæc reperere, oleum autem rubeum antimonii veri non docuimus, sequenti tamen arcano docebitur sequenti methodo.

Ad

Ad oleum antimonii rubeum perficiendum.

ARCANVM 67.

Minera antimonii maris quod dignoscitur radiis suis longis & rutilantibus, nam formella antimonium cognoscitur & separatur a masculo antimonio radiis paruis & tenuissimis. Ergo minera huiusce antimonii maris lib. iij. reducatur in puluerem & cum spiritus rois maij lib. vj. permisceatur in matratio oblongi colli, & putrescant ibi per duos aut tres menses in fimo equino calido aut in vindemia quæ magis obseruat calorem putredinalem huiusce transactis mensibus distilletur materia alembico superposito in matratio & distilletur per cineres quidquid stillari poterit ex minera, reduc ad omne quod stillatum est super nouum & recentem mineram & putrescat deinde mensem, hoc transacto distilletur eodem modo vt quod stillare poterit, & reduc iterum quod stillatum est super mineram recentem & nouam antimonii & putrefac quindecim dies deinde distilla de nouo vt prius & toties hoc fac & repete, donec omnes spiritus rois aciescat cum spiritibus mineræ antimonii, huius spiritus acidi recipe libi. mineræ antimonii libi. foueantur super cineres tepidos per diem vnum agitando, donec spiritus acidus tingatur calore rubeo, aufer per inclinationem

hunc spiritum & nouum adde & iterum forte calores tepidi tingatur, in rubeum colorem hoc fac toties donec quantitatem maximam habeat spiritus tincti, hos omnes collige spiritus & distilla in balneo maris, in tenuissimo calore donec nihil stillare poterit, & maneat in fundo alembici tinctura rubea antimonii, hanc deinde distilla per cineres & ascendit oleum rubeum antimonii ter aut quater per distillationem in retortis vitreis rectificandum, hoc oleum deinde rubeum cum oleo martis est conuertendum & simul distillandum per retortam & hoc totum cum oleo auri conuertendum æquali in quantitate, & fixandum vt diximus in arcano superiori, & hoc est mirum ad tingendam Lunam in aurum.

Minera antimonii etiam si putrefac in fimo equino cum aqua theribentina in sanguinem colorem quæ quidem aqua sic rubea facta si frueatur spiritalis nouæ & recentis mineræ antimonii, maiorem copiam dat & exhibet olei rubei antimonii quod eiusdem est virtutis & efficacis, cū superiori si eadem methodo & arte præparetur, quam det superior methodus cum spiritus rois maij.

os(o)de

Aaa 2

Ad

Ad fixandum Lunam.

ARCANVM 68.

Aquam vitrioli seu flegma in eo dissolue salis armoniaci ʒj. & sulphuris viui tantundem distilla in corinta vitrea, postquam egressa est flegma vitrioli auge & sublima salem armonia cum sulfure viuo, sublimati huius projicere super Lunam fusam in crucibulo, & fixabitur ad recipiendam tincturam sequentem auream.

Ad tincturam ex ferro extrahendam ad calorandam Lunam.

ARCANVM 69.

Limaturæ calibis optimi igniatur & extinguitur in aceto forti, idque septies aut decies deinde huius limaturæ iij. salis armoniaci ʒij. mercurii sublimati tantundem dissoluatur, mercurius sublimatus & sal armoniacis in aqua calida, deinde filtratur & superpone hanc aquam super limaturam tuam in corinta vel alembico vitreo, & abstrahetur aquam, quod remanet in fundo dissolue, in aceto nostro vel lacte virgineo & tinctum est acetum in calore sanguinis aufer tincturam & nouum acetum repone, donec non amplius tingatur tincturam hanc distilla & in fundo alembici remanebit oleum rubrum optimum quod quidem erit melius &

penetrantius, si cohobetur acetum vel lac virginis super id quod ascendere non potest ex alembico & manet in fundo, hoc oleum cadit super Lunam fusam in crucibulo, vnum pondus huius olei super 50. pondera, Lunæ & conuertit ipsam in veram aurum, hoc autem fit perfecte si oleum auri, oleo huic conuertatur in æquali quantitate & figantur simul in cineribus calidis in matratia optime clauso per mensem.

Ad aurum cum vulgari in reducendum.

ARCANVM 70.

Auri optimi antimonio purgati, & tenuissime limati ʒij. amalgametur cum mercurio vulgari loco & optime purgato, scilicet cum ʒxx4. illius mercurii & diuidatur amalgama in quatuor matratia, & in singulis matratia adde aquæ fortis regalis super salem armoniacum trajecti & distillari, duodecim partes aquæ, quantum ponderat totum amalgama, diuidatur hæc aqua pro singulis matratia ita ut in singulis matratia ponatur suum pondus aquæ fortis, hoc duodecim partes ut aqua fortis dissoluere possit totum amalgama per digestionem leuem intra mensem super cineres calidos dum solutum est totum amalgama, distilletur ad siccitatem deinde aufer totam acrimoniam salis seu aquæ fortis per aquam fortis multoties est usam, donec dulcis sit aqua effusa, et

sa, & sit aqua fontis clarissima & distillata, nec inducat in puluerem feces extraneas materia sic bene tota desicca lete in alebico per cineres vt cōseruetur mercurius tādē augeatur ignis & totus mercurius trāseat in recipiente & inuenies in fundo salem calcinatum quem reuerberabis per quinque dies in reuerberio & erit autum optime calcinatum & in puluerem impalpabilem reductum & expongiōsum.

Deinde ℥ mediam partem huius auri calcinati & mercurii ab eo extracti, quia ab aqua forti contraxit impuritates, ℥ huius mercurii puri quantum est auri calcinati & misceritur & optime amalgamentur & permiscantur, & pone in matratio obtine obturato in cineribus calidis & fit matratiū inclinate sepultum in cineribus per quinque dies, donec in puluerem hanc reducatur rubeum exquisito, adde huic materiae tertia pars nouum mercurium & tritura simul & misce & coque in matratio vt pone donec reducatur in puluerem rubeum & hoc toties repetendo nec aurum bibat quindecim pondera sui, hoc est bibat quindecies suum pondus mercurii hunc puluerem pone in magna quantitate aquae communis stillatitiae & moue cum digito, vt turbetur aqua & turbidam aquam per inclinationem separa & pone in vase vitreo, repona aquam super materiam & agita & moue donec turbida aqua, hac separa donec totus

pulue separetur cum aqua, & subtilissimus fiat puluis ille, & si quid est in fundo quod turbide non separetur cum aqua, reduc ad calcinandū cum mercurio trituro & permiscendo, & coquendo in matratio vt superius donec transeat omne cum aqua, aquam deinde in quiete reponne & deponat in fundo feces, per inclinationem separa aquam à fecibus quae erunt aurei coloris & desicca lento igne, & deinde reponne in matratio forti, & inclina matratiū in cineribus calidis & coque per diē deinde separa puluerem & tritura optime in mortario vitreo cum pistillo vitreo, & hoc per octo dies repetere coquendo per diem & triturando deinde & percoquendo lente in cineribus calidis deinde pone hanc puluerem in fortissimo matratio lutato & inclinato matratiū sepli ipsum in sabulo calidissimo & in igne calidissimo & primo exhibit aqua superflua mercurii et ultimo mercurius magna in quantitate, nam totus puluis fiet mercurius et nihil remanebit in matratiō nisi puluis integer, qui fortissimo igne conuertitur in vitrum nigrum et sic aurum reducitur in mercurium cum mercurio vulgari et mercurius amalgamatur anima et spiritu auri et vellitur mercurius animatus ex quo fieri possunt nucera et fodinae aures sequenti methodo.

*Ad fodinam seu mineram auri
faciendam.*

ARCANVM 70.

AVri superius calcinati, cujus
mediam partem reseruauimus,
& custodiuius ad hoc arcanum
perficiendum. Et ego calcis aureæ
reseruatae ziii. vel quantum est, &
imponere ei mercurii animali supe-
rius præparati tertiam partem & co-
que in matratio forti inclinato & in
cineribus sepulto, & da ignera for-
tem aliqua fixabitur in matratio, re-
pone quod stillatum est super quod
fixatum est & tritura simul in corpo-
rando, & permiscendo, & coquen-
do in matratio donec auri calx bibe-
rit multum mercurii & si deficiat
mercurius animatus spiritu auri
idem potest fieri cum mercurio vul-
gari optime soluto, & sic puluis cres-
cit in infinitum & quantum vis &
hic puluis potest reduci iterum redu-
ci in mercurium currentem & viuū
& erit mercurius animatus & ejusdē
virtutis & efficacis ac prior mercu-
rius qui iterum erit coquendus vt
prius cum calce auri & pedetentim
reducendus in puluerem rubeum
ex quo puluere fac pillulas cum
gummi tragacanthi in aqua dissolu-
to & projice super aurum fufum in
crucibulo, & calx fundetur cum au-
ro, & aurum multiplicabitur, & to-
tus sic mercurius animalis conuerte-
tur in aurum optimum & sic mine-
ra tua, erit perennis & perpetua, mo-

do sermensam custodias hoc est cal-
cem auri cum aqua mercurium per-
miscbis in calcem rubeam conuer-
tes & hanc in mercurium animatum
& hic mercurius cum calce in cal-
cem, & hæc calx cum auro fuso con-
vertetur in aurum.

*Vt prædicta minera acquirat vir-
tutem tingendi Lunam in
aurum.*

ARCANVM 71.

HVjus mineræ seu fodinæ aureæ
quantum vis et pone in matra-
tio forti optime obturato & pone in
cineribus calidis & in ignem lentum
per quadraginta dies donec calx ac-
quirat rubicundissimum colorem
coctione sola acquirit virtute spiri-
tus auri qui tincturam illam ru-
beam facit & si coquatur diutius ma-
jorem rubeum & alborem colorem
acquirat donec crocus aut sanguis
combustus videatur ex altitudine ca-
loris. Et hujusce calcis aureæ sic rube-
factæ ziii, tandem olei auri, & mar-
tis & olei antimonii rubei superius
præparati misce simul & in corpore
& coque donec omnia in puluerem
rubicundissimum conuertantur,
qui puluis cadit super pondera Lu-
næ fusæ 1000. & conuertit ipsam in
solem optimum & si puluis hic, seu
calx soluat iterum in oleum la-
cte virgineo nostro, & clarificetur
solutio & coquatur & figatur in o-
leum dulce cum spiritu roris, vt su-
perius

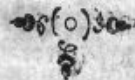
perius docuimus in multis arcanis transmutabit decem millia pondera Lunæ fusæ in verum aurum & sic adhuc attenuetur & subtiletur oleum, sine igne transmutabit Lunam in aurum sola infusio Lunæ in oleum istud.

Ad in aurum conuertendum.

ARCANVM 64.

Lib. j. mercurij, vitrioli crudi lib. j. viride æris lib. j. tartari crudi lib. j. salis communis lib. j. ponatur vitriolum viride æris tartarus & sal communis in olla ferrea & superponatur acetum fortissimum vt omnia hæc dissoluantur dissoluta bulliant igne adhibito & dum incipiant ebullire, pone mercurium tuum in olla & continua ebullitione donec media pars aceti consumatur aut plus, deinde aufer ab igne, & agita materiam, & projice quod liquidum in vas terreum, & mercurius in fundo inuenietur ollæ ferreæ inuenietur, semi congelatus hunc lava cum aqua communi, optime donec aqua clarescat & coque iterum hunc mercurium totum cum liquida parte quæ ex olla extulisti aceti & clarifica adhibendo novum acetum fortissimum & coque iterum per duas aut tres horas in illo aceto, cui viride æris sal communis tartarus dissoluta vna cum vitriolo deinde aufer quod liquidum est per inclinationem & inuenies mercurium se-

mi congelatum hanc iterum Luna optime cum aqua fontis donec clarescat aqua hunc mercurium sic totum expone acri frigido per tres noctes, & coagulabitur durissime, hunc in pulverem tenuissimum reduc, misce cum vilellis ovi & croci martis & terra mera stratum super stratum in crucibulo, per duas aut tres horas igne satis forti & inuenies tuum mercurium quasi cuprum hunc iunge cum lunæ copellata æquali in quantitate, & funde, & trajice hæc omnia per copellam & inuenies Lunam tinctam hanc misce cum æquali pondere auri optimi & funde & erit optimum aurum & pulchrum si tuum mercurium frigido noctis coagulatum in pulverem tenuissimum reductum imbibat oleo martis & cum Luna fundes erit omnio tincta Luna in aurum & sic mercurius fiet aurum optimum ad omne iudicium modo aurum optimum illi conjugatur, spiritum enim viridis æris conuertitur mercurio & fixat ipsum in cuprum oleum deinde martis auget tincturam & communicat Lunæ & omnia hæc firmantur auro illis addito.

Ad conuertendum mercurium & lunam in aurum.

ARCANVM 73.

Mercurii superius fixati et coagulati in olla ferrea cum vase æris tartaro vitrioli, et sale comuni ℥ huius mercurii 3xix. lunæ calcinatæ cum mercurio sale et sulphure tantundem misce optime et imbibere hanc calcem oleo martis, ter aut quater imbibendo et desiccando in crucibulo, adde deinde mercurii sublimati 3xvii. et tinctura optime et imbibere ter aut quater iterum desiccando et imbibendo in crucibulo deinde funde erit totum aurum optimum quid si dissoluas aceto nostro et lacte virgineo et in oleum rubeum fixum conuertas et hoc oleum conjungas cum æquali pondere olei auri & fixes habebis oleum cuius pondus cadet supra centum lunæ fusæ, et mutabitur luna tota in verum aurum ad omne iudicium et examen optimum.

Ad tingendum cuprum in veram lunam.

ARCANVM 74.

Lunæ calcinatæ sale sulphuræ et mercurio per tres vices repetita calcinatione, cum nouo sale sulphure et mercurio huius lunæ sic præpa-

rata recipe 3xvii. imbibere sequentis aquæ vndecies exsiccando et imbibendo in crucibulo super lunam recipe salis armoniaci 3xviii. sublimati mercurii septies 3xvij. misceatur cum sale armoniaco. mercurius et soluat in aqua stillatitia calida, et filtratur solutio, ex hac aqua deinde imbibere lunam tuam sic calcinatam exsiccando et imbibendo vt diximus dissolue in aceto stillatitio, hanc materiam et quod solui non poterit in cineribus calidis, reduce ad catenandum cum nouo sale sulphure et mercurio, et imbibere toties exsicca cum aqua satis cermomari prædicti idque semper toties repete donec soluat omnis, luna solutiones tuæ distillentur in alembico vitreo aut in corruta cohobando sæpius super id quod manet in fundo donec acetum dulce et insipidum ascendat, adde nouum et iterum solve, et coagula, idque septies donec acetum ascendat acre, et maneat solutio in oleum fixum vel sale fusibilem conuersa, huius olei projice super cuprum fusum pondus vnum supra pondera 100. cupri fusi.

Ad idem cuprum in lunam conuertendum.

ARCANVM 75.

Olei salis alcani superius præparati arcano 38. 3xx. mercurii septies sublimati et cum sale cermomari

mis confixo in quantitate æquali conjuncto, & solvas in aqua comūni stillaticia calida, simul & filtrata & aqua abstracta per distillationem saleū hunc & mercurium cum oleo salis atrati & dissolve in aceto stillatio fortissimo, & distilla omnia ad siccitatem cohobationum acetū stillaticium cohobando donec materia convertitur in oleum fixum hujus olei fixi proiice vnum pondus supra lunam fufam, æquali in quantitate & permisce bene in crucibulo, & erit pulverem reductum oleum hujus pulveris petrice vnum pondus supra 100. pondera cupri fusi & erit optimum argētum quod si pulverē dissolvas & aceto nostro & in oleū fixum cōvertas cader oleum hoc, supra 1000. pondera cupri fusi & convertet in argentum optimum cui nō est par in candore, & albedine & sono claro.

ARCANVM 76.

Pro inctura luna in solem.

Antimonii crudi 3xx, croci marti tantundem tartari crudi 3xxj. salis petre tantundem misce in pulverem & in forti gislo igne violento pone & calcina per sex horas, deinde funde fortiter vtruptus cadat in fundo crucibuli refrigefacto crucibulo rumpe & tolle regulum materiam reliquam liqua & dissolve in aqua clara fortis per ebullitionē & filtra dissolutionem, huic claræ & filtratio dissolutioni adde pedetētim & guttulatim acetum stillaticium &

præcipirabitur in fundo vasis sulphur aureum antimonii rubei coloris, huic siccatō sulphuri adde croci marti æqualem quantitatē sales armoniaci fixi tantundem mercurii sublimati 3xix. misce omnia & stent in matratio oblongi colli per mēse in salis magno calore deinde dissolvant omnia aqua calida communi stillaticia & filtra dissolutionem & erit rubea dissolutio pulcherrimi coloris, distilla ad siccitatem dissolve iterū per quindecim vices siccatō & dissolvēdo cum eadem aqua quæ sursum ascendit & filtrando donec habeas oleum rubeum fixum cuius oleum auri & antimonii & coquas per mēsem in matratio ad fixationē vsq; habeas oleum fixum cuius pondus vnum cadit super pōdera 1000. lunæ fusæ in crucibulo, & convertit ipsam lunam in verissimum & optimum aurum ad omne iudicium & hoc fiet fortius sit & potentius si luna sit fixa, supra quam proiicies tum præsens hoc arcanum nihil horinus hoc nihil interest, quia modo sit olei auri in præseti arcano fac ex se fixat lunam, & sic habes oleum rubeum ex sulphure aureo antimonii miræ efficaciam ad transmutanda metalla si operari bene scias.

ARCANVM 77.

Ad lunam tingendam.

Aquæ ex regulo antimonii superioris præparati in arcano superioris antequam aceto præcipitetur in sulphur aureum antimonii hujus aquæ & filtratæ recipe lib. 11. croci metallorum optime rubificati tantundem

Bbb

tundem

eundem misce simul amalgamentur & fiat pasta quam sic cabis ad ignem lentum, & calcinabis in tigillo per quatuor horas, deinde solvas aqua communi stillatitia vel communi roris maui hunc clarifica, & filtra quod solvi non potest calcina in tigillo forti igne fortissimo per diem & nocte, & inbibe iterum cum aqua praedicta rubificata & fac puram quam desicca & calcina deinde in tigillo forti per duas aut tres horas & solve iterum in spiritu roris & clarifica & solve, & quod dissolvi non ex croco calcina ad rubedinem & iterum in pasta cum aqua superiori rubefacta & calcinavit prius & solve, donec totus crocus martis solvatur in aquam rubicundissimam huic adde mercurium septies sublimatum coque simul donec figatur in oleum rubeum, hoc proice super lunam, pondus unum supra pondera lunae fusa 30. & convertatur luna in verum aurum si huic oleo addatur auri ad parem quantitate & figantur simul per mensem in matrasso forti potetius & fortius transmutat.

ARCANVM 78.

Ad aquam faciendam.

Cinabrium mercurii sublimati, ex vitriolo & sale per tres aut quatuor vices renovato semper vitriolo & sale petra, hunc mercurium sic praeparatum ex cinabrio pone in substruente quantitate salis tartari albillimi & per retortae distillationem in corpus currens & vivum hoc est exsiccata mercurium sublimatum hunc mercurium panno trajectum per

misce aequali in quantitate mercurii communis & vulgaris & misce simul & pone in retorta & digere in balneo per octo dies, deinde distilla in cineres per retortam exhibe aqua magna in quantitate & quod remanet in fundo est sal album quod solvetur in humido, hunc rectifica per distillationem in retorta solvendo semper quod remanet in fundo, quod ascendere non potest & conjunge cum prioribus aqua prius distillata & rectifica septies & potissimum sequentia.

ARCANVM 79.

Ad cuprum in Lunam tingendum.

Luna calcinata cum mercurio sale & sulphure ziii. dissolvatur haec Luna in sufficienti quantitate aquae mercurii superius praeparati hanc dissolutionem fons colore tepido, deinde distilletur aqua mercurii & cohobetur super id quod remanet in fundo & toties id repetere, donec nihil ascendat, & erit oleum Lunae quod convertit cuprum in vera Luna & cadit unum pondus supra cuprum solum in crucibulo, ad pondera 50.

ARCANVM 80.

Ad aquam mercurii modo faciendam.

Auri calcinati mercurio sale & sulphure ziii. dissolvatur in aqua mercuriali superius praeparata distilla solutionem cohoba multoties iterando aquam mercurialem super aurum donec aurum convertatur in oleum fixum vel salem fusibilem tractis omnibus coloribus, donec terminetur in salem rubeum fusibilem ut cera & fixum huiusce salis fixi pondus

Adus vnum mutat Lunæ pondera cē
cum in verum aurū si hujus olei mul-
tiplicata quantitate aquæ mercuria-
lis distilletur omnes & volatile fiat
deinde figatur coctione continua &
perenni in matrario forti & optime
obturato multiplicatur eius virtus
& in infinitum quasi protenditur.

ARCANVM 81.

Ad aquam mercurii alio modo faciendā

Sumat mercurius communis &
vulgaris optime lotus & per co-
rim trajectus & includatur matra-
rio forti longissimi colli, & sigilletur
matrarium sigillo hermetis, & po-
natur ita sigillatum matrarium cum
mercurio in calore putredinali gla-
sti Gallice pastel vbi putrescit glastū
in officinis & præparatur ad tinctu-
rā in officinis & præparatur ad tin-
cturam pannorum vbi accenditur
magnus calor qui perducatur quatu-
or aut quinq. menses, ibi ponendū
est matrarium sepultum in glasto pu-
tenti & calido, vsque ad medietatē
colli, matrarii & inibi in tali calore
relinquendum per tres aut quatuor
menses & in tali tempore inuenies
tuum mercurium totum mercurium
conuersum in aquam, quam rectifi-
cabis septies donec clarissima fit &
limpida, & mures emittat feces in
distillatione, cum hac aqua perfec-
te poteris cum metallis perfectis in
ea solutis & coagularis & in salem fu-
sibilem fixum conuersis, multa secre-
ta & elixiria ad tingendam Lunā in
aurum vel cuprum in Lunam, & cō-
uertenda alia metalla imperfecta vt
Iovem & Saturnum in verum solē,
& Lunam, in calore etiam putrenti

vindemiæ posse fieri existimo hanc
aquam mercurii quæ rectificata est
eiusdem efficaciz ac virtutis.

ARCANVM 82.

Ex lapide albo plumbi, ad elixir.

Lapides albi qui reperitur in fodi-
nis plumbi & ipsum ex parte
septentrionali ipsius fodinæ, quia
pars illa magis humida est re-
cipe ergo ipsum lapidem & recenti
ex fodina extractum & contunde in
frustra parva, cum par vis etiam fru-
stris ipsius fodinæ plumbi & repone
omnia in retorta forti luto mutata,
& distilla per duos dies in igne fortis-
simo donec candescat retorta sit re-
cipiens amplum & spiritu roris maij
ad tertiam partem plenum vt recipi-
at spiritus inde egredientur. Post-
quam spiritus omnes egressi sunt &
remanet retorta per duos tres can-
dens & igneata, aufer ab igne, & rū-
pe retortam postquā refrigerata est,
& vnde cū materia sit rubei coloris
sit enim albi coloris magis adhuc est
per calcināda per sex aut octo horas
in tigillo in fortissimo igne deinde
deveniendum est ad aquam, quam
distillare oportet lentissimo calore,
donec spiritus acidi ascendunt qui
sunt recipiendi nudato vase, & spiri-
tus roris qui primo ascendit est con-
servandus, in aqua autem acida, est
dissolvenda tunc materia sic calci-
nata, cui superimponendus est spiri-
tus acidus magna in quantitate, & in
vase vitreo clauso, permittenda est
vt bulliat per horam deinde est hæc
aqua filtranda & clarificanda & no-
vus spiritus acidus super materiam

Bbb 2 insolutam

insolutam reponendus, & iterum ebullire permittas in vase clauso per horam filtra & clarifica, & solutiones omnes distilla ad siccitatem dissolvatur iterum hæc materia effusa omne quod ascenderit ex distillatione filtra & clarifica & distilla, idque toties donec salem albißimū & pulverē habeas, & si materia supersit insolubilis iterum est calcinanda & solvenda donec tota materia solvatur & in salem convertatur, qui quidem toties est solvendus cum spiritu acido suo, donec sal ascendat & volatilis fiat, qui quidem est adhuc toties dissolvendum cum spiritu suo acido, donec transeat per distillationē multoties repetitam in aquam, quæ erit septies ad minus rectificanda, tunc tempore summam penetrandi virtutē acquirit & dissolvendi omnia metalla, huic aquæ deinde sic præparatæ metalla perfectæ, aurum puta vel argentū dissolvenda sunt unū pondus supra decem pondera aquæ prædictæ, et coquenda est hæc dissolutio metallorū perfectorum in matrasiis optime clausis, vel sigillo hermetis sigillatis quod melius est, per novē menses aut per annum donec convertatur hæc aqua cum metallo perfecto in ea soluto in salem fusibilem et fixum rubeum si aurum in ea solutum vel albißimū si sit. Luna in ea dissoluta, et tunc temporis istud arcanū mirum est et stupendum est enim verum elixir Arabicum metalla omnia impura convertens, in aurum vel argentum, et quo pulvis solvitur post congelationem in nova et recenti

aqua superius præparata, iuniores acquirunt transmutandi virtutes ita ad infinitam virtutem & efficaciam devenire queat.

ARCANVM 83.

Ex margaritis ad elixir præparandum.

Margaritarum auri vel argenti quantum vis reducantur in pulverem & permisceantur cum sulphure viuo tantumdem comburantur simul in tigillo forti fortissimo in igne, donec sulphure flamma transeat & evanuerit omnino addatur iterum novum sulphur unum non tantum quantum prius & calcina ut prius donec omnis flamma sulphuris evanuerit deinde crudescat rigillū per quatuor aut sex horas, refrigerato rigillo, teratur materia, optime lutata reponatur ad distillandum igne forti exeunt spiritus sulphuri acidi, qui recipiendi sunt in vase aqua rosis semipieno, postquam egressi sunt omnes spiritus, recipiatur retorta & rumpatur ut materia intus reclusa habeatur, conteratur & per noctem exponatur aeri frigido, cras mane incluatur retortæ lute munitæ distilletur iterum fortissimo igne in eodem recipienti ut prius & exhibunt spiritus adhuc sulphuris, hic septies repetere, exponendo aeri frigido per noctem & distillando donec aqua in recipientes deposita, acidula sit, hanc distilla per retortam levissimo igne ne bulliat, donec spiritus acidus ascendat mutatur temporis recipientis, & novum reponere, ut recipias spiritus acidus, quod rectificabis septies distillando, ut purificentur, in his spiritibus acidis sic distillabis

distillabis materiã tuam in fundo re-
 tortæ relictam post distillationes pri-
 mas, solve in matratio optime clau-
 so levissimo caloris foru, & filtra so-
 lutionẽ & novũ spiritum acidum su-
 per materiam insolutã repone, clari-
 fica solutionẽ filtrando, donec majo-
 rem partem habeas solutę tuã mate-
 riã ex margaritis præparatã, soluti-
 ones distilla ad siccitatẽ & materiã
 siccam pone, cum aqua quę ascendit
 ex eadẽ materiã & clarifica solutionẽ
 per filtrum, hoc toties repete donec
 salẽ habeas purissimũ nullas feces
 in solutione relinquentem hujus sa-
 lis recipe, quantũ est & solve cum no-
 vo spiritu acido suo ex omni flegma-
 te aquoso vindicato, fons solutionẽ
 cũ calore levi, distilla ad siccitatẽ re-
 pone acetũ & quod prius stillat, in si-
 pidi gusti & saporis rejice, aut cu-
 stodi cum aqua distillata insipida, &
 id toties repete donec sal tuũ ascen-
 dat volatile cum spiritu acido tuo &
 toties solve in aceto, separãdo sepe-
 flegma, suũ quod prius ascendit, do-
 nec sal convertatur in acetũ & ascen-
 dat cũ spiritũ acetosũ hunc rectifi-
 ca septies distillando & à flegmate
 suo separando, tunc temporis in eo
 aceto, dissolvẽda sunt metalla perfe-
 cta vnũ pondus supra decem ponde-
 ra aquę divinã, nostrã superius præ-
 paratã, & coquendum est id omne,
 matratio inclusũ, & sigillatim sigillo
 Philosophorũ ne respiret, donec fi-
 getur in salẽ fixũ fusibilẽ vt cera, pri-
 mo quater est dissolvendũ cũ nova
 aqua acetosa nostrã & coagulandũ
 & fixandũ tunc habes elixir potens-

simum ad metalla omnia imperfe-
 cta, transmutanda in solem vel Lu-
 nam si Sol vel Luna in aqua nostra
 fuerint soluta, et cõgelata per coctio-
 nem continuam et perennem.

Hic spiritus mineræ autem et me-
 tallicus potest ex marcastis et mine-
 ralibus omnib. educi quia in omni-
 bus est, dat enim esse formale et es-
 sentiale mineralibus omnibus, sed
 ex vnis facilius educitur quam ex ali-
 is modus tamen eliciendi, verus hic
 arte Chymica tibi fidelissime tradi-
 tus modo calleas autem calcinandi
 distillandi, et solvendi et similem re-
 cuperationum Chymicarum quæ
 omnino tibi necessaria sunt vt vin-
 dicetur hic spiritus ab omni elemen-
 torum amurca, & fœculenta spurci-
 tia, deinde nulla alia opus habes ope-
 ratione, quam coctione sola.

ARCANVM 84.

*Ad margaritas faciendas magnas ex mi-
 nutis & parvis.*

Margaritas minutissimas & par-
 uulas, sed claras & candidas,
 quantum vis easque dissolve in spiri-
 tu acido nostro, vel in aqua mercu-
 rii duodecies aut plus distillata do-
 nec dulcissima sit & clarissima sit, in
 ea aqua dissolve tuas margaritas in
 vase vitreo optime clauso in brevissi-
 mo calore postquam dissolutæ sunt
 omnes margaritæ clarifica dissoluti-
 onem per filtrum, in filtro papiri bi-
 bulæ, clarificatam tuam dissoluti-
 onem distilla lenissimo balnei calo-
 re, & cum distillare noluerit redde
 materię in fundo restant, quod stilla-

Bbb 3: um.

tum est vt iterum dissolvatur & clarificetur materia ; postquam deinde solvetur sine fecibus villis sed clarissima manebit materia in fundo alembici restillans lucens & fulgens tamquam margarita præclara, tunc habe modulos ex argento factos deauratos ejus magnitudinis & figuræ cujus volueris esse margaritas, & cum spatula argentea accipe materiam tuam sic præparatam & reple tuos ex vtraque parte modulos, sint partes moduli perforatæ tenuissimo foramine, & hinc traice filum devotatum vt margaritæ remaneant perforatæ, deinde, obtura modulos & firma, & sic oclusi moduli ex materia margaritarum vtriusque repleti maneant & stent per duos aut tres dies in loco calido deinde tolle margaritas tuas ex modulis & pone in calido vitreo, alio vitreo carino cooperto, vel suspende per filum quod traiciantur in fiala vitrea, & obturata fiala, filis collo fialæ allegatis, stent per quindecim dies in tali fiala in loco moderate calido, vt optime indurentur, postquam induratæ fuerint margaritæ, recipe mercurii seu acidi liquoris, quo margaritas dissolvisti in primam materiam reduxisti & habeat ille liquor aliquod margaritarum in se dissolutarum & per distillationem multoties repetitam sic sal margaritarum volatile factum & aqua factum recipe hujus aqua sal volatile margaritarum imprimis, parum & pone in fundo fialæ cujus fundum sic rotundum, & margaritæ sic descendant per collum fia-

læ filo alligæ, descendant vsque ad medietatem ventris neque tamen tangant aquam tuam in fundo fialæ stantem, occludatur fiala & in loco tepide calido, stet & decoquatur per mensem aut donec margaritæ tuæ in calore splendeant & tibi placeant tunc custodi quia perfectæ sunt.

Sic & eodem penitus modo parare poteris magnos & prælucentes ex parvis & minutis rubinis, quod tantum alio modo, & perfectior, penitus via perfici potest, ex oleo rubeo fixo auri si proiciatur in cristallum fusum deinde ex ea cristallo parari possunt rubini, seu carbunculi lapidea arte.

ARCANVM. 185.

Ad vitrum mutabile faciendum.

Olei lunæ ℥xx. permisceatur oleo mercurii vel aquæ illis septies rectificatæ lib. i. distilletur simul & toties repetatur distillatio donec oleum lunæ vna cum aquæ mercurii sursum ascendat per distillationem hanc aquam toties distilla donec figatur & iterum in oleum fixum convertatur idque repetatur quater, in quarta vice oleum lunæ cum oleo mercurii fixum factum mutabile vitrum reddit, quia tanta est viscositas in oleo vt frangibilitatem vitrei impediatur, mutabile reddat, quia multiplicabitur humor radicalis vitri ab humore radicali metallorum qui copiosus est & curgens in oleo lunæ & mercurii, & si in hoc oleo volatile factum dissolvantur adamantes & decoquatur dissolutum in oleum fixum, vitrum omne transmutatur in adamantes eo ipso oleo projectione hujus

jus olei in vitrum clarum & fufum, & alii lapides pretiofi includatur in tali oleo dum est volatile factum, & deinde coquatur & figatur coctione perenni, determinatur hoc oleū ad lapides pretiofos faciendos ex vitro secundum species lapidis pretiofi in eo oleo foluti & cum eo cocti in oleum fixum nam sicut metalla determinantur eo ipfo oleo sic & lapides pretiofi vt testatur Aaymundus Lullius multis in locis vt videbitur fequenti arcano.

ARCANVM 86.

Ad carbunculos faciendos ex crystallo.

Olei auri ʒij. olei mercurii superius viʒali lib. ij. dissolvatur oleum auri in aqua ista mercurii seu oleo, & distilletur toties excitando aquam mercurii super oleum auri, donec oleum auri ascendat clarum & rubicundissimum, in hoc oleo claro & limpidō dissolve rubinos optimos claros & limpidos, & dissolutione clarifica, distilla toties donec ascendat omne, & clarificetur & luceat & splendescat hoc oleum in medijs mortis ipsius tenebris, nam splendor & cadot carbunculorum consistit, in radijs suis splendentibus, hāc aqua coque & fixa perpetua coctione & perenni in matratio optime clauso sigillo hermetico, per annum donec perfectissime figatur, hujus olei fixi rubei & radicans projice super crystallum fufam in crucibulo, dico pō-

dere, nam si nimio pondere crystallum ex superet, crystallus ipsa converteretur in medicinā sed grana duo aut guttulæ, tres proiciendæ super libram vnam crystalli fusi & transmūtabitur in carbunculum optimum & lucentem quam trades lapidario adornandum.

Hoc oleum carbunculorum prodest sanitati conservandæ & æqualis est virtutis & proprietatis in oleo auri ad sanitatem conservandam, & vitam prorogandam ultra terminos vitæ humanæ.

ARCANVM 87.

Ad arbores omnes fructibus ter in anno decorandas.

Fructus cujus genus ter in auro vis decorare arborem & contrude, exprime prælio succum ejus reponere succum vt serventur in vase ligneo optime clauso addito paucosale in cellaria, postquam tepuerit ille succus distilla lætissimo calore vt habeatur eius spiritus rectificata spiritū & separa à stemmate suo custodi stemma suum omne donec opus habeas rectificatum septies spiritum custodi in vase vitreo optime clauso ne respiret deinde distilla stemmatum rectificando septies aut pluries donec nullas emittat feces in distillatione in fundo alembici, sed clarum ascendat feces omnes huiusne fructum & in novis fructibus additis

ad ditis comburatur aperto igne olla terrea forti vt sustineat ignem, & comburantur fructus huius magna quantitas vt habeatur cinis in sufficienti quantitate pone cinerem optime ad candorem calcinatum cum sole materiam rectificatam dissolve bulliando in vase vitreo optime obturato, postquam ebullierit, clarifica ebullitionem per filtrum trajiciendo, vt clarescat solutio cineres iterum calcinentur in tigillo forti & addantur recens flemma septies rectificatum & iterum bulliant simul & clarificetur filtro solutio, deinde distillentur omnes solutiones levi distillatione ad siccitatem calcinetur sal infundo remanens levi igne fundatur, hoc sal iterum solvatur in flemmate distillato & purificetur filtro & distilletur & hoc roties repete donec sal candidissimum habeas hunc deinde salem dissolve spiritus reservato, & distilla simul cohobando multoties donec sal superius ascendat cum spiritu, quod si ascendere voluerit habeas in promptu fructum eiusdem speciei cuius est spiritus & sal tuus contunde fructum & cum flemmate suo superius reservato misce cum pauco spiritu suo, & misce simul & permisce vt in vase vitreo clauso in sole acescat & convertatur flemma in acetum, acetum distilla multoties cum aceto ipso solve salem tuum fixum & in salem fusibilem reiteratis distillationibus convertes, & deinde cum spiritu volatilem facies, & ex volatili in aquam convertes, cui adde medietatem salis sui fluxi & co-

ques iterum in fixum salem & convertes in volatilem modo & via priori, & in aquam, & hunc aquam addita medietate salis sui fluxi, convertes iterum coquendo in vase clauso, in salem fixum, & hoc quater aut septies facies, fluxum solves solum volatile facies & volatile fluxum, & sic obtinebis arcanum prædictum cuius virtus & proprietates est, decorandi ter in anno arborem eiusdem speciei fructibus suis sequenti methodo recipe salia huius fluxi $\frac{3}{4}$ r. dissolvantur in aquæ communis vel roris Maij lib. x. & hac aqua irroretur arbor, eiusdem speciei, & decorabitur foliis fulgentibus singulis tribus aut quatuor mensibus & dum fructus maturi sunt, statim sunt colligendi, & statim irroranda est arbor singulis diebus ex parva quantitate illius: aquæ cui diluta est dragma vna salis illius fixi, & deinde irroranda est alia aqua comuni nec est obliuiscendus labor & cultus arbori necessarius & stercoratio hinc colligere possumus salem fueri posse volatilem & fluxum ex fermento, quem si solvas in spiritu roris Maij, & ea aqua salem illo impregnata madefiat frumentum & solvatur multoties multiplicabitur eius semen & copiosiora frumenta fiet & spica & grana, & multiplicabitur annona frumenti, & sic fieri potest de aliis fructibus cuiuscumque sint speciei, & multiplicari possunt fructus eorum in copia maxima & prægrandi.

ARCA-

*Ad fixandum mercurium cum sale
Iovis.*

ARCANVM 88.

Salis Iovis pari puli, ab omnibus
fecibus vindicati ℥viij. mercurii
sublimati septies ℥ij. misce simul &
incorpora, & pone ad subliman-
dum matratio forri sublima iterum
super feces quæ reliquantur in fun-
do matrati & pondera an sint ma-
ioris ponderis optimum est & inci-
pit fixari aliquid mercurii cum sale
Iovis, continuetur sublimatio mer-
curii super feces trituro & per-
miscendo mercurium cum ipsis & in
novo matratio sublimando, donec
tandem figatur omnis mercurius
sublimatus tuus & remaneat in fun-
do, quod in quinquagesima aut cir-
citer fit tarde enim figitur mercuri-
us sed tandem figitur & metallicus
dat fusionem restante gebro. Et ve-
ritate, postquam habueris hunc fi-
xum mercurium adde illi mercuri-
um novum septies sublimatum &
paucum adde nempe ℥ij. aut ℥ij. &
permisce simul, & sublima & cito
tertia aut quarta sublimatione figi-
tur & convertitur in mercurium fi-
xum & fusibile id repete quater aut
septies ad decido fixo tuo mercurio
novum mercurium sublimatum
septies donec habueris mercurium
fixum & fluens ut cera magna in
quantitate, hunc proiice super cu-
prum fusum pondus vinum supra
pondera cupri fusi 100. & conver-
tetur cuprum in veram Lunam,

quod sic in Lunam proiiceris in cru-
cibulo fusam converteretur Luna in
medicinam eandem virtutis & pro-
prietatis.

*Ad fixandum in oleum fixum & rube-
am ut ex eo metalla impura
fiant aurum.*

ARCANVM 86.

Olei martis purissimi ℥iiij. olei
auri ℥iiij. misce simul & his ad-
de mercurii sublimati septies ℥ij.
misce & sublima in matratio forri
quod sublimatur ex mercurio re-
duc super feces donec tandem figa-
tur perfecte & isime adde novum mer-
curium septies sublimatum ℥ij. &
misce simul trituro, & sublima
donec id quod manet in fundo ma-
trati liqueat ut cera & congeletur
in frigido huius materiæ ℥ pondus
unum & proiice super mercurii cru-
di in crucibulo calefacti pondera
100. converteretur mercurius in ve-
rum aurum & si proicias super Sa-
turnum Iovem & Venerem conver-
tentur hæc omnia in verum aurum
mercurius si figatur & tingatur au-
ri tinctura fixa, convertit omnia me-
talla in primum aurum, estque mer-
curius ita præparatus verum aurum
apertum & tingens & figens reli-
qua, metalla imperfecta in sui sub-
stantiam quæ cum perfecta sit &
communicabilis, communicat su-
am perfectionem impuris metallis
quod figat & perfecte coquat sub-
stantiam coctam & incoctam im-
perfectorum metallorum.

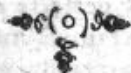
Ccc

Ad

*Adfixandum in oleum album & fixum
ut hinc reliqua metalla fiant ar-
gentum.*

ARCANVM 90.

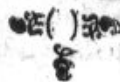
Olei Lunæ & Iouis an. ℥iij. his
adde mercurii septies sublima-
ti ℥iij. sublima simul reduc sublima-
tur super feces donec figatur omne
in fundo matratii, adde adhuc no-
uum mercurium septies sublimatū
& sublima ut prius donec figatur o-
mne in fundo matratii & ut citius
figatur paucum est addendum ar-
gentum vivum sublimatum singu-
lis in vicibus & id toties repete, do-
nec habeas oleum album fixum &
fluens ut cera, huius olei proice su-
per quæcumque metalla imperfe-
cta, pondus unum supra pondera
100. metalli imperfecti & impuri,
& omnia convertentur in argentū
optimum, si huius olei si solvatur a-
qua mercurii & volatile reddatur
& iterum figatur coctione perenni
in matratio clauso & sigillato her-
metis sigillo erit elixir album super
omnia metalla imperfecta, & trans-
mutabit metallorum imperfectorū
pondera mille unum solum pondus
& qui callent artem non ibunt in fi-
cies contra hæc arcana postulant
tamen doctum ingeniosum
& expertum artifi-
cem.

Ex nitro ut hinc fiat tinctura rubea.

ARCANVM 91.

Nitri optimi reduc in pulverem,
& calcina cum carbonibus ig-
nitis in olla ferrea, calcinationem
solue in spiritu roris maji solutionē
filtra & distilla ad siccitatem, hanc
calcia iterum levi igne refundatur
materia solvatur iterum & filtra &
distilla ad siccitatem & calcina, &
hoc toties repete, cum novo & spi-
ritu recenti roris maji donec oleum
fixum nitri ut cera fluens habeas
quod repetitis solutionibus distilla-
tionibus & siccationibus est vola-
tile faciendum, huius volatilis salis
maxima quantitas est convertenda
cum spiritu roris, putrefacienda in
matratio clauso in fimo equino per
mensem deinde distillanda materia
donec omnia in spiritum roris con-
vertantur, & fiant pura volatilis
quæ quidem est à flegmate est sepa-
randa in balneo mariæ lentissimo
calore, & quod remanet in fundo
vasis nec ascendere potest per bal-
nei calorem transferendum est ad
cineres & distillandum septies per
cineres ut habeas mercurium mun-
di universalem clarum & mundum
& subtilissimum cuius ope & bene-
ficio fieri possunt mira in arte
Chymica & potissimum
hæc arcana sequen-
tia.

Ad

Ad elixir album faciendum.

ARCANVM 92.

LVnam foliatam aut calcinatam quantum vis dissolvatur hæc Luna in sufficienti quantitate huius mercurii & liquoris universalis superius præparati, solutionem facies per octo dies in fimo equino, deinde distilletur ad siccitatem, cohoba id quod stillat super id quod remanet putrefaciendo per octo dies singulis in solutionibus, id toties repetendo donec solutio Lunæ ascendat per distillationem una cum spiritu qui Lunam solverit hanc aquam septies distilla in novis retortis, huic aquæ seu spiritui adde Lunæ optimæ copellatæ quantum solvi poterit in aqua seu prædicto spiritu solutionem claram & limpidum in matraccio obturato oblongi colli reponit & coque in archanore donec figatur in oleum fixum albissimum cuius pondus unum mutat in verum argentum, pondera 1000 reliquorum omnium metallorum, imò transmutat mercurium crudum in verum argentum sive, guttula una iniecta in mercurium crudum quod si adhuc volatile redderetur hoc oleum Lunæ sic præparatum & iterum volatile factum commutaretur ut prius in oleum fixum, transmutaret omnia metalla in verum argentum siue ullo igne, guttula una adhibita, super metalla ipsa, penetraret enim ad centrum usque hæc guttula & tingeret, & transmu-

taret omnia imperfecta metalla quibus imponeretur, in verum argentum. Quod ad septimam vicem in aquam iterum verteretur & figeretur similiter in infinitum transmutaret, metalla omnia imperfecta in argentum & si super argentum proiceretur mutaret argentum in medicinam eiusdem virtutis & proprietatis & sic multiplicaretur medicina in infinitum nec esset opus eam perficere de novo.

Ad elixir rubrum faciendum ut ex ea reliqua omnia metalla fiant aurum.

ARCANVM 93:

AVR I optimi per antimonium purgati septies & tenuissime limati ℥viii. dissolvatur in nostro spiritu superius præparato, & tunc dissolutionem in retorta balneo marie per octo dies deinde distilla per cineres ad siccitatem reduc cohobando super ad quod remanet retortæ, & id toties repete addito novo spiritu solutivo si opus est donec aurum ascendat cum spiritu in aqua rubeam, vel albam huic aquæ septies distillatæ dissolve novum aurum quantum solvi potest, & coque dissolutionem tuam in matraccio optime clauso, aut sigillato sigillo hermetis ne respiret donec figatur in oleum fixum & rubicundissimum cuius virtus est stupenda in sanitate conservanda, guttula una assumpta singulis in heptomadis in spiritu

Ccc 2

vivi

vivi prorogat vitam humanam ultra terminos communes vitæ humanæ transmutat omnio metalla in verum aurum, & in aurum proiecta, convertit aurum in medicinam eiusdem virtutis, & in crystallum proiecta mutat ipsam in rubinos & carbunculos adiacentes & optimos, & reddit vitrum malleabile & rubeum splendentes & radiantis splendoris. & arborum omnium fructus multiplicat, si solvatur guttula una in aqua communi, & ea irroretur arborum, & omnia animalia diutius & fortiora reddantur & fecundiora, & ita tota natura renouatur hac sola medicina, quæ superat alias omnes medicinas.

*Ad spiritum rosis Maii preparandum
ad superoira preparanda
arcana.*

ARCANVM 49.

Colligatur ros Maii per lintea albisima super prata extensa, per expressionem linteorum & colligatur maxima in quantitate, deinde filtratur per cartam bibulam & ponatur in matraccio magno & capatissimo optime obturato & putrefiat per quadraginta dies in fimo equino, deinde superposito alembico, distilletur in balneo maris usque ad quartam partem quarta pars remanent in fundo proiciatur nec enim valet accipiat illud quod stillatum est ex balneo & ponatur in eo

dem matraccio & obturetur quam optime, & putrefiat per quadraginta dies in fimo equino, & deinde distilletur in balneo superposito alembico ut prius donec quarta pars remaneat in fundo matraccii, proiciatur hæc quarta pars quia nihil valet & reponatur quod distillatum est in eodem matraccio, & putrefiat iterum, per quindem dies in eodem matraccio optime obturato ne respice in fimo equino, & deinde distilletur in balneo ut prius ad quartam partem, & hoc quater repete donec habeas spiritum rosis clarissimum & nitidissimum, & summo pete penetrantem cuius beneficiæ & opere vitrum præparabis calcinatum & volatilem faciem & in aquam convertes ut habetur arcano superiori 61. cuius ope. salia calcinata et fixa volatilia efficiuntur & in aquam meram volatilem seu in spiritum volatilem convertuntur cuius deinde ope, & auxilia salia metallorum volatilia efficiuntur & in aquam seu spiritum volatilem convertuntur cuius ope & auxilio si artem calcinas metalla omnia convertentur in materiam primam & ex illa materia pura et pura ab omnibus excrementis vindicata fit elixir miræ virtutis et proprietatis ad metalla invicem transmuetanda.

De

De arcani fixatione.

ARCANVM 95.

Arcanum sublimatum bene optime, & cum oleo tartari misce & impasta cum aqua salis armoniaci ut si pasta mollis, quam pone in matrario optime clauso, & digere temperatissimo calore per 24. horas & extrahe: deinde tere super marmor & irora iterum cum aqua salis armoniaci & oleo tartari & digere iterum in matrario optime clauso & hoc rumpe quater & tandem bene tritura super marmor & claude in matrario, & solve in fimo equino calido & cogela in cineribus, & solve in fimo, & amalgama idque quinquies & inuenies arcanum fixum & fluens ut cera, & tingit veneris partes 20. quod si hoc oleum spiritu roris solvatur & clarificetur & coniungatur cum æquali quantitate olei lunæ, & mercurii & coagulentur simul tinget potentius una pars radit super 100. partes veneris fusæ & tinget in optimum argentum.

De auro in materiam primam resoluendo.

ARCANVM 96.

Absque remuneratione nullum Medicinæ arcanum haberi potest unde si ex auro communi & vulgari aliquid habere cupiamus regenerandum est istud aurum, &

ut regeneretur, in sua principia est reducendum, & præsertim in vitale suum sulphur totius naturæ balsamum est reducendum quod quidè sulphur vocatur aurum sic aurum compedibus liberatum suas vires exerere potest & actiones ac proprietates quæ in ipso latent ostendere. valet ergo solvendum est aurum cū auro & istud aurum est sulphur naturæ internum, quod cum in omnibus lateat ex sulphur communi & vulgaritoties educemus quam ex rebus aliis cum sulphur contineat sulphur istud in centro suo, quam aliquid aliud, maiori in quantitate. recipe ergo sulphur commune & vulgare quantum volueris solvatur in aqua forti communi, & pone ad circulandum in matrario optime clauso donec aqua fortis dulcis sit & insipida, quam per distillationem extrahes & novam & recentem aquam fortem impones, & digerendo in cineribus calidis & circulando, ad dulcedinem perduces ut prius hanc iterum per distillationem extrahes & novum iterum hanc impones & circulabis ut prius donec non amplius dulcescat aqua fortis sed acris & fortius ascendat per distillationem, tunc temporis distilla omnes aquam fortem & digere & coque materiam in fundo restantem donec candescat & albescat, & continuato calore, & rubescat, & hæc materia solvenda est cum spiritu vivi rectificato, & toties solvenda est & coagulanda per distillationem

Ccc 3 cum

cum novo & recenti spiritu donec tinctura rubicundissima ascendat cum spiritu hæc tinctura separanda est ab spiritu vivi balneo marie per distillationem, & in cineribus transfusæ vase distillanda est tinctura, & septies rectificanda & in ipsa tinctura, quæ, est aurum materie & sulphur verum, solvendum est aurum in tenuissimo calore & aurum solum circulandum est, & toties distillandum donec ascendat aurum solum, cum sulphure materie & deinde in eo ipso, aurum novum commune optimum & solum dissolvendum, est & simul in vase vitreo optime clauso digerendum & coquendum donec figantur omnia in oleum rubicundissimum & fixum & suavissimi odoris cuius virtutes, pro sanitate conservanda, & pro longanda vita sunt stupendæ, & pro transmutatione metallica non est pars in tota alchymia, transmutat cum partes 1000. cuiuscumque metalli impuri & imperfecti una pone sola projecta super illa metalla impura & imperfecta.

Ad spiritum mercurii faciendum.

ARCANVM 97.

Mercurii sublimati libi. argillæ optimæ libij. reducantur omnia in pulverem & cum spiritu roris malaxentur simul & fiant ex argilla & mercurio sublimato simul permixtis pillulæ parvæ, quas siccare permixtis in mero, exsiccatis ha-

beas optimam retortam luto munitam & in hac retorta repone tuas pillulas ex argilla & mercurio sublimato factam distilla has per retortam igne adhibito per partes, per viginti quatuor horas, si quid sublimetur, in collo retortæ permiscendum est iterum cum nova argilla & irrorandum cum eo liquor qui stillabit, & iterum distillandum per retortam donec nihil sublimetur ex mercurii sed omne transeat in spiritum succandum, qui rectificandus est septies ad minus, & eo spiritu mira fiunt in transmutatione metallica & ideo inter secreta & arcana reposui.

Ad spiritum calcis faciendum omnia solventem.

ARCANVM 97.

Calcis vivæ quantum vis ab ea separata vivi spiritum decies aut quindecies renovando spiritum & novum affundendo calci in fundo relictæ huius calcis accipe partes tres argillæ partes octo salis tartari optime purgati, partem unam in retortam immite luto munitam, & fortissime igne distilla per gradus donec omnes spiritum transferint rectifica hunc spiritum omnia metalla dissolventem quo opus habes ad mira faciendâ in arte transmutatoria in quos dissolvas crystallos & solutionem claram facies parabis inde crystallos salis arcanum verum calculi solvendi tum in renibus

bus tum in vesicca, dosis eius est ℥i. in aqua perroselini & est arcanum & remedium podagræ tum & cerum.

Vt ex Iove sine stanno fiat argentum.

ARCANVM 99.

EXtingue ipsum Iovem fusum in aqua calcis testaminum ovorū & perdit stridorem & fusionis facilitatem, hunc accipe & amalgama cum pari quantitate mercurii optime loti, & lava amalgama cum aqua communi & sale decrepirato, & postquam clara est materia distilla fortissimo igne per retortam ut separetur mercurius à Iove, mercurium tuum lava, & mundifica & per eorū trahice, & iterum amalgama cum stanno & lava ut prius amalgama, ut eandemcat sale communi, & aqua communi & iterum distilla per retortam fortissimo igne ut separetur mercurius hunc lava & mundifica & iterum amalgama cū stanno, separa per retortam & hoc duodecies faciendo, lavando semper amalgama, & separando mercurium ab ea, ultimo adde Lunæ mediam partem & trahice stannum per copellam in venies maximam quantitatem Lunæ optimæ, quod fit ex lotione & distillatione nam mercurius sic perficitur, & à sulphure suo in Lunam convertitur. Quod si Lunæ optima addatur in principio id

tiet citius & potentius quia Luna indurat Iovem.

Ad elixir parandum album ut omnia metalla convertantur in argentum.

ARCANVM 100.

Sublimateum septies mercurium dissolve in aqua forti communi dissolutionem digere in balneo mariæ per decem dies, his actis distilla materiam in balneo materiam desiccata sublima: huius materie partem dissolve in loco frigido & humido perse hanc dissolutionem digere in balneo per 10. dies, deinde distilla, distillatam ter serva, in fia la optime clausa ne respiret, partem alteram mercurii tui sublimati toties sublima, per retortas donec figatur in fundo, huius fixæ partis coniunge æqualem partem, cum spiritu mercurii tui superius præparati & distillati quod coniunge in balneo in vase sigillato per 15. dies donec putrescat & albescat, hanc materiam albam per cineres sublimam in sulphur materie hoc sulphur dissolve in duabus partibus sui spiritus superius reservati hanc dissolutionem in balneo digere, per decem dies deinde distilla lente ut abstrahatur spiritus, quod in fundo remanet est oleum sulphuris naturæ, quod fermentandum est cum oleo Lunæ pari in pondere & coquendum est donec figatur in matratio optime clau-

clauso, & albescat, albedine perfecta, quodque est proiciendum est super argentum in crucibulo fustum & fit argentum frangibile ut vitrum huius vitri una pars tingit cupri pondera 1000. in veram lunam.

Oleum lunæ ad hoc arcanum perficiendum sic fit ℞ Lunæ optimæ ℥iij. dissolve in aqua forti, dissolutionem digere per mensem in balneo, digestam materiam distilla per balneum aut lento calore, materiæ in fundo restanti liquidæ super adde spiritus vivi rectificata tantumdem ut emineat, quatuor digestis hanc materiam digere in balneo per decem dies digestam materiam distilla, & abstrahe spiritum vivi, & materiam in fundo restantem digere in balneo per 150. dies donec putrescat, & albescat, hanc materiam albam sublima sublimatum dissolve in spiritu vivi alcoholifato & digere in balneo per decem dies deinde abstrahere spiritum vivi & quod in fundo remanet est oleum lunæ, & fermentum lapidis albi, quod si filtratur, & dissolvatur cum spiritu mercurii fiet tandem lapis verus & admodum purus mixtæ virtutis ut superius factus est. Sic de auro faciendum est, ad elixir rubeum ad omnia metalla in aurum convertenda.

Ut ex Marte fiat tinctura rubea ad aurum.

ARCANVM 101.

Solvendum est ferrum in aqua nostra solutiva solutionem dige-

re, in balneo mariæ per decem 10. dies abstrahere aquam fortem levi calore, materiam in fundo restantem dissolve aceto stillatitio, digere dissolutionem per 10. dies abstrahere per distillationem acetum, dissolve iterum in novo & recenti aceto, & digere dissolutionem in balneo per 10 dies, digestam materiam distilla materiæ in fundo restanti, affunde spiritum vivi ad sex digitos digere materiam in balneo mariæ per 10. dies abstrahatur per distillationem spiritus vivi, & tinctura rubea martos in fundo remanens distillanda est ut ascendat per alembicum hunc rectificatæ aut quater ut purissima sit, & rutilam sex terra autem sua extrahe salem quem purifica solutionibus multis et calcinationibus, purificatum salem coniunge cum æquali pondere suæ tincturæ, sine olei rubei rectificati & coque donec figatur in rubinum, qui fermentandus est auri oleo superius multis in locis citato, & tota materia fixata proicienda est, una pars supra tres partes auri fusi, & hæc materia supra 1000. partes lunæ, vel cuiuscumque alterius metalli & totum erit optimum aurum quod si adhuc hæc materia dissolvatur cum tinctura martis volatili & iterum figatur solvatur iterum & figatur eius virtus & efficacia transmutandi metalla imperfecta in aurum multiplicabitur fere in infinitum & proice poterit una pars supra

pra

pra 100000. partem metalli imperfecti & erit omne aurum & si supra aurum cum factum proiciatur medicina, aurum istud totum converteretur in medicinam perfectam & ab solutam eiusdem virtutis ac prima.

De elixire & medicina ex iove ad album.

ARCANVM 102.

Mercurii ex iove extracti lib. b. dissolvatur in aqua forti communi solutionem solve in balneo per decem dies deinde distilla ad siccitatem, & abstracta aqua forti per distillationem solve iterum quod in fundo reperitur nova aqua forti, & recenti hanc dissolutionem fons in balneo per decem dies, abstracte deinde aquam fortem per dissolutionem ad siccitatem & hoc iterum repetere, repetita solutione cum cineribus aquae fortis, deinde sublima materiam forti igne, in matratio forti, & lutato per sex horas & misce sublimatum hoc cum novo & recenti mercurio ex iove extracto & perfecte loto, & simul incorporentur & amalgamentur, lavetur perfecte amalgama, & filtretur oleo mundo, ita ut non appareat mercurius currere ex iove, sed fiat pulvis cineribus ex ambobus mercurius, hunc pulverem sublima, per sex horas & huic materiae adde amalgama lunae & mercurii iovis, & sublima simul donec omnia fixa remaneant in fundo vasis, & fluant ut cera quod fiet

novo addito mercurio sublimate ex iove extracto, & in aqua forti soluto, & deinde sublimate, fiet inde medicina fluens ut cera & fixa, qua proiecta super iovem Saturnum mercurium & venerem convertet haec omnia metalla in purum argentum una pars supra 100. cuiuscumque metalli & imperfecti, & proiciatur haec medicina supra lunam optimum convertetur luna in medicinam eiusdem virtutis & propeletatis, ac prima.

De tinctura minori ad album.

ARCANVM 103.

Salis communis in rore maiali soluti & saepius coagulati donec fundatur & liquefeat in igne ut cera, quod ut citius evomat in singulis desiccationibus est liquandum & fundendum in crucibulo simul & proiciendum in aquam rois Maii & dissolvatur & filtretur & hoc toties est iterandum donec sal fufum ut cera \mathcal{L} huius 3xix. salis albissimi & purissimi ex calore putantium ovorum extracti 3xix. mercurii sublimatei & dulcificati & septies sublimatei 3xx. salis vitrioli albissimi 3xviiij. misce simul & sublima in forti matratio lutato, fortissimo igne quater aut septies repetendo, materiam huic coniunge arsenicum sublimateum & fixum 3xviiij. lunae calcinationis 3xix. salis armoniaci sublimatei & fixi 3xviiij. misce omnia, sublimari & fixi 3xviiij. misce omnia

Ddd nia

nia simul & sublima, reperendo sublimationem super feces donec omnia fiant fixa & nihil ascendat & deinde solve hæc omnia in loco, humido, & frigido, solutionem filtra & clarifica coagula solutionem & iterum solve in spiritu roris Maii donec convertantur omnia in oleum fixum huius olei guttula una, proiecta supra centum pondera cupri in crucibulo fusi transmutat in veram lunam hi sales sic præparati & fusibiles facti recipiunt tincturam summam ab arcenico à mercurio sublimato & luna quæ omnia solvuntur cum his salibus & arte chymica præparata convertuntur in oleum fixum album quod valde tingit, & tingendo fixat, cum habeat in se ipso fixitatem & constantiam in igne permanentem.

De lapide physico ex rore.

ARCANVM 104.

Magnam quantitatem roris Maii, aut aprilis, distilla lentissimo calore, donec in fundo alembicorum remaneat magis spiritum oportet autem habere magnatis illius in aquam quantitatem & ex illo magnate fortissimo igne per relictum eliciendi sunt spiritus acidi & aeris qui septies erunt rectificandi erunt & custodiendi donec his opus habeas, ex magnate illo fortissimo igne in crucibulo fori calcinato per tres horas extrahe saltem utilissimum cum suo phlegma-

te roris, prius distillato, per ebullitionem magnatis in flegmate, filtra flegma & clarifica, & distilla in alembico, in cuius fundo reperietur sal clarissimum & candidum hunc calcina in crucibulo per ignem fortem tribus aut quatuor horis, hunc salē solve in spiritu, roris superius præparato solutionem filtra & distilla lentissimo calore, & quod manet in fundo solve & filtra, donec nihil emittat feces in lotionem, et remaneat in fundo alembici distillatorii in forma olei albisimi, hunc fortissimo igne sublimam in materia sulphur hoc sulphur dissolve in spiritu acido superius præparato et tertio hanc solutionem purifica et per distillationem desicca et iterum solve et desicca per distillationem et tandem hoc repete, donec, sulphur istud materiae solvatur in aquam volatilem at ascendat per alembicum cum spiritu acido, et fiat spiritus acidus verissimum chymicorum acetum, accerrimum omnia solvens \mathcal{L} huius aceti accerrimi 3xxviij. auri optimi 3xvij. dissolvatur aurum in hoc aceto accerrimo, et foveatur dissolutione per mensem in matraccio optime clauso, et deinde superposito alembico distilletur quod stillari poterit cohobando semper id quod remanet in fundo, et toties hoc repete, donec omnia in oleum rubrum fixum convertantur in fundo matraccii seu vasis distillatorii separatis inde flegmatibus seu guttulis aquæ in lipidæ quæ primo ascendunt ex distillatione.

stillatione à ceti nostri & reponendo tantum id quod acetosum est super materiam remanentem, donec totum figatur in oleum fixum rubeum cuius pondus unum convertit cuiuscumque metalli imperfecti pondera 1000. verum aurum & si proiciatur super aurum optime purificatum æquali in quantitate convertitur aurum totum in medicinam eiusdem virtutis & proprietatis & si solvatur hæc medicina cum novo & recenti spiritu acetoso & coquatur iterum in matratio optime clauso donec omnia figantur in oleum rubeum fixum multiplicatur medicina in quantitate & cum virtute.

Admercurium fixandum.

ARCANVM 105.

Mercurii dulcificati & multoties sublimatei ℥viiij. salis petrae ab omni sal communi depurato & vindicato, tantundem misce & sublima in matratio forti, & igne fortissimo, deinde sublima sine fecibus quæ relinquantur in fundo & tandiu sublima, donec figatur in fundo, & sic habebis mercurium fundentem figentem & tingentem cuius una pars supra centum partes cupri fusi, & si hoc oleum fixum mercurii coniungatur Lunæ oleo fixo tingit potentius & multiplicetur eius virtutes, & si hoc oleum fixum dissolvatur in aceto nostro fortissimo superius declarato arcano 104. convertetur in aquam spiritua-

lem omnia penetrantem & resolventem ex qua fient arcana stupenda cum auro & Luna & lapidibus pretiosis, tum ad vitrum mutabile faciendum & in lapides pretiosos commutandum.

Admercurium in Lunam congelandum.

ARCANVM 106.

Auripigmenti lib℥. mercurii sublimatei tantundem misce simul in achool: & inde retortæ, & distilla ex arte in cineribus gummosum hunc liquorem rectificata septies deinde recipe mercurii ℥iiij. optime loti, & amalgamentur ℥j. Lunæ optime limatæ aut solutæ, lavetur amalgama, cum sale & aceto stillatitio, donec candescat amalgama, imbue deinde hoc amalgama liquore præcedenti, & digere per quatuor dies forti igne in matratio clauso, cum luto sapientiæ & da ignem fortiolem per horas 11. & ultimo fundo & liqua in crucibulo, & erit Luna optima, & si addas aliquid calcis lovis optime calcinati, & optime loti erit melius & maiorem Lunæ quantitatem in fusione invenies.

Admercurium antimonii extrahendum.

ARCANVM 107.

Flores antimonii per se in vase terreo extractos quantum vis his adde salis tartari crudi in pulverem

Ddd z rem

rem tenuissimum redacti etiam tantundem caleis vivo adde etiam tantundem & salis armoniaci, his omnibus adde spiritum vini optimi, & digere simul per mensem in matratio optime clauso in fimo equino calido vel balneo, deinde distilla & distillatur in recipiente in sane distillationis mercurius currens antimonii.

Ad convertendum plumbum in mercurium.

ARCANVM 108.

Salis boracis optimi ℥iij. salis plumbi ℥iij. olei tartari ℥iij. limaturæ plumbi ℥iij. salis armoniaci ℥iij. spiritus vini optimi ℥vj. misce in matratio, & digere in balneo per mensem & tandem distilla & stillabit mercurius currens ex plumbo, qui figetur facili via in Lunam cum oleo Lunæ & in aurum cum oleo auri, ex superioribus arcanis tu lector collige modos & normas.

Detinctura solis ad Lunam.

ARCANVM 109.

Minera auri recentis lib. incide in fontula aut in pulverem grossum & impone retortæ luto munitæ distilla forti admodum calore & quod stillat reserva in recipienti optime clauso, quod remanet retortæ, dum adhuc calet expose aeri frigido noctis per noctem cras mane impone retortæ & distilla, ut prius

in eodem recipiente, & quod stillat conserva ut prius in eodem recipiente & quod remanet in fundo retortæ dum adhuc calet expose iterum ut prius aeri fatigido noctis per noctem totum & cras mane, stilla & pone ut hoc toties fac, donec aquæ magnam habeas quantitatē & copiam deinde dissolve mineram tuam quæ in fundo retortæ remanet & solve eam per aquam fortem, & clarifica distillationem & fove per balneum mariæ spatio mensis integri deinde distilla & exsicca, & cohoba super feces aquam ex ea stilla, donec omnino dulcescat tunc temporis dissolve materiam in fundo restantem cum aqua superius reservata cū recipientem optime clauso ex distillatione ex minera frigido aeris exposita solve hanc materiam clarifica & filtra solutionem & distilla & putrefac prius in balneo mariæ per mensem, distilla & sicca, & iterum distilla, donec materia ascendat per alembicum in salem mirabilem, hunc salem solve, & distilla donec convertatur in aquam acidam, quam rectifica, & ab omni flegmate insipido separa & vindica huic deinde aceto, fortissimo rectificato, aurum calcinatum cum sale & mercurio, & optime totum solve, & solutionem clarifica, & coque abstrahendo flegma si quod sit, donec figatur materia per coctionem perennem in verum oleum rubeum & fixum quod ut reliqua olea rubea superiora

periora potest multiplicari, & extendi eius virtus & efficacia, unum pondus cadet super pondera 1000. cuiuscumque metalli & in aurum convertet purissimum optimum cui non datur ex materia par.

De tinctura Luna ad alia metalla.

ARCANVM. 110.

Minetæ argenti grosſiter con-
toſæ libii. mercurii ſepties
ſublimati libſ. miſce ſimul & per
menſem in balneo mariæ putrefac
deinde diſtilla recipiente optime
iuncto cum collo retortæ, quod ſtil-
lat cuſtodi optime, in recipiente op-
time clauſo materiam in fundo re-
ſtantem dum adhuc calet aeri fri-
gido noctis expone per noctem rup-
ta retorta & ſublimatum quod in
collo eſt, ſi quod ſit iterum tunde &
tritura & permiſce materiæ, & cras
mane diſtilla ut prius & conſerva
liquorem qui inde egreditur in re-
cipiente optime clauſo, & dum ad-
huc calet materia expone aeri fri-
gido per noctem ut prius & ſublima-
tum ſi quod ſit permiſce cum reli-
qua materia, & iterum diſtilla in
nova retorta & hoc toties repete,
donec magnam habeas aquæ aceto-
ſæ quantitatem hunc rectifica, &
ſepara à ſlegmate deinde partem
Lunæ materiæ in fundo reſtantis
ſolve in ſufficienti quantitate aquæ
fortis, non eſt autem tota materia
ſolvenda quia eſt nimia quantitas,

ſed ſolvendæ ſunt 3iij. ſolutio-
nem ſons in balneo per menſem di-
ſtilla & exſicca idque toties repete
donec in oleum convertatur tua
materia ſoluta, hoc oleum ſolve, cū
aqua acida ſuperius reſervata, ſolu-
tionem hanc & ſiccationem per di-
ſtillationem toties repete donec o-
leū aſcendat una cū aqua acida, & ſi
at totum aqua acida, huic aquæ aci-
dæ ſepties rectificatæ Lunam ſolve
& repetitis ſolutionibus, & deſicca-
tionibus, hoc continua donec om-
nia convertantur in oleum Lunæ fi-
xum et clariffimum quod conver-
tit omnia metalla imperfecta in ve-
ram Lunam et multiplicatur eius
virtus ſi iterum ſolvatur cum aqua
acida ſuperius reſervata, et rectifica-
ta, et iterum ut artis eſt coquatur in
verum oleum Lunæ fixum caditu-
num pondus ſuper 10000. pondera
metalli cuiuſcumque imperfecti, et
ſuper Lunam ſi indicat, convertit
ipſam in medicinam eiufdem

virtutis et propri-

cratis.

Ddd 3;

Ad

Ad oleum rubeum ex vitriolo habendum morborum, omnium arcanum.

ARCANVM III.

Salis vitrioli calcinationibus multis & solutionibus iteratis ad rubedinem summam conducti libi. hanc solve in libris iij. spiritus vini optime rectificati solutionem fove in balneo maris per mensem, distilla in retorta forti simul igne, recohoba spiritum super salem rubeum & toties rectifica, illum spiritum vivi super salem donec ascendat oleum rubeum une cum spiritu aut tingatur spiritus vitæ & tinctura rubea vitrioli salis spiritum hunc tinctum per balneo maris calorem lentum distilla, & tinctura rubea manebit in fundo spiritum autem vini denudatum tinctura sua reponere super salem vitrioli ut iterum tingatur. & id toties repetendum donec omne sal vitrioli in tinctum volatilem abierit, hæc tinctura ab spiritu vini separata est rectificanda, ter aut quater per retortam in cineribus, huic deinde tincturæ acetum calcinatum erit solvendum & sic fugabitur hæc tinctura auro in ea soluta & convertetur ambo in oleum quod si arte volatile solvas, & deinde fixum habebis inde medicinam summam om-

nium morborum curatricem & lepram metallorum omnium depurantem granum unum sufficit pro conservatione vitæ humanæ ad longevos annos & pro curatione cuiuscunque morbi & granum etiam unum sufficit ad convertendam libram unam Lunæ in verissimum aurum aut Mercurii aut Iovis aut Saturni.

Ad tincturam rubeam arcenici extractandam.

ARCANVM II2.

ARcenici crystalli libi. contunde in pulverem tenuissimum & dissolve in aqua forti communi septies distillata & rectificata, hanc dissolutionem filtra purificatam solutionem fove in balneo per quindecim dies deinde distilla ad siccitatem, dissolve iterum cum ipsa eadem aqua, quæ distillata est & reduc super feces, & dissolve & clarifica per filterum ut prius distilla iterum & reduc super feces & solve iterum & clarifica donec nullas emittat feces, sed solvatur in rubeum colorem relicto sale albo in fundo separa hunc salem pro tinctura alba ad albam & recipe tantum dissolutionem omnem huic adde auri optimi quartam partem tincturæ arce-

arcenicali omni, & fit aurum prius dissolutum in aqua sua regali, coniunge dissolutionem & fove eas per mensem in balneo marie deinde distilla ad siccitatem, & iterum coniunge aquam quæ hinc stillat cum fecibus & dissolve & clarifica dissolutionem eum filtro, & iterum distilla ad siccitatem & iterum solve ut prius & hoc toties repete solvendo distillando & clarificando donec nullas in solutione emittat feces sed convertatur materia in oleum rubicundissimum hoc circula in matraccio oblongi colli obturati donec oleum sit fixum nec ullo pacto ascendat huius olei recipe s). & proiice super Lunæ optimæ in crucibulo fulæ libi. & convertetur in aurum optimum.

Conclusio huius Libri ultimi.

A Mice Lector multa hoc in libro apposui arcana Chymica ut videas fertilitatem artis ad aurum & argentum habendum modo notitiam habeas humidi radicalis metallici & suis depurare, & à fecibus suis & impuritatibus vindicare, nam transmutatio metallica consistit solum in humido illo metallico puro & fixo, seu tantum patiens & constans in operationibus Chymicis nam longum tempus exoptant

ut ad finem laudatam, & desideratam conducantur, ars enim longa est, & artificem patientem doctum & expertum ac constantem exoptulat fructus enim Chymicæ non cito ad maturitatem conducuntur sed longo cum tempore, & coctione perenni & continua, ideo patientiam constantem habere oportet, naturam enim imitatur Alchymia quæ longo tempore coquit metalla & perficit & solos fructus vegetabiles perficit per annum incorruptibiles autem sunt minerales & metallici fructus, ideo longissimo tempore egent ad maturitatem & perfectionem suam humidum enim metallicum eum sicco suo, radicali perfecte & absolute vinci invicem nequeunt nisi longissimo tempore & coctione longa, perfectio enim metallorum consistit in depuratione summa metallici humidi & sicci & in absoluta unione eorum adeo ut nunquam ab invicem igne fortissimo nequeant separari. Quocirca amice Lector quantum temporis impenditur in depuratione humidi illius metallici, & sicci, & in eorum decoctione perenni in præcedentibus arcanis quæ solo humido & sicco metallico constant ab omnibus excrementis & scæculentis elementaris depurato et perfecte cocto ut invicem uniantur et coniungantur, de veritate autem illorum ego quidem non dubito quamvis non expertus sum quia, ex principiis

cipiis artis et naturæ constant natura siquidem minime fallax, modum sequaris et principiis hisdem ut ad nonnulla siquidem eorum arcanorum vera esse expertus sum quocirca et alia verissima esse suspicor, cum hisdem principiis naturæ et artis consent, et ea quidem amice Lector vera esse experieris modo exacte et ad unguem sequeris quod

scriptum est et patientiam habeas in coctione, et unione seu fixatione eorum arcanorum quod si tempus à me præscriptum non sufficit consumme longius tempus, donec peragatur arcanum quia coctio longa et depuratio etsi sit longissima nunquam deperit imo perfuit

Vale et me ama, et pro
me ora.

INDEX

INDEX RERUM

QUÆ IN OPERE CONTINENTUR.

A ctiones unde dependeant	87	Alchymia est donum Dei	33
Albugo quid sit.	243	Actiones omnes animalium ab spiritu	35
Allumatio quid sit.	245	Angeli & Dæmones sunt spiritus docti	92
Actiones sensitivæ unde sint	89	Anima humana cur in ignotos circumferatur ore	91
Aer non est elementum.	127	Anima humana habet scientiam naturalem	92
Aer non est de compositione spiritus.		Angelus quid sit	93
Amor & odium unde.	89	Anima humana quid sit	57
Alchymia curdo.	56	Anima humana rationalis unde	115
Alimentum duplex superius & inferius.	116	Anima humana ad prophetiam evahi non potest	97
Anima humana non subiicitur astris.	75	Anima humana cur gaudeat corpori uniri	102
Anima humana nihil habet nature primæ.	76	Anima humana est forma hominis	75.
Anima qua via subiicitur astris	77	Anima humana que medio agit	72
Anima humana omnino libera est	77.	Animæ humanæ passiones inter se distinctæ	86
Anima humana frustra tentaretur	80.	Animam humanam ignorabit galenus & hypocrates	46
Angeli & Dæmones quod possunt in animam humanam	80	Animæ humanæ vera definitio	48
Angelus bonus custos quid suadeat	100	Anima humana non sequitur formas aliarum formarum	78
Angelus bonus & malus homini datur	59	Ecc	Ani-

Animorborum cura	307	Balbutiei curandæ arcanum	229
Antimonii cinabrum	338	Bilis quid sit	144
Angina quid sit & cura	80	Bonum solum amatur	90
Argentum vivum qua via fiat	187	Boni & mali propensio unde	82
Argenti vivi philosophorum & vulgaris differentia	187	Balimos quid sit & cura eius	286
Argentum ut fiat	188	C.	
Arcanum minerale quibus consistet	189	Calculi in urina unde	167
Arbores ut fructificent	380	Calculi ut fiant in corpore	163
Arcenici tinctura rubea	385	Calculi fellis unde & eius cura	292
Arcanum prorogandæ vitæ	9	Caligo oculorum unde	241
Arthritis quid sit	321	Cabala vera sapientia	6
Aquæ in vinum transmutatio	375	Cognitio naturæ quid expetat	6
Astra disponi calidum innatum ad agendum	83	Calcinatio alchymia per necessaria	8
Atrophia quid est eius cura	288	Calcinatio fit spiritu solvente	8
Apoplexia ut fit	214	Calcinationi tria necessaria	9
Apoplexiæ curatio	172	Calcinatio rerum omnium	9
Apoplexiæ natura incognita galeno	214	Calcinatio mineralium	350
Auri fodina perpetua	380	Conservatio à calido innato	7
Auri tinctura super lunam	371	Calcinationis character	10
Aurum potabile ad vitam	360	Congelatio & coagulatio aquæ proprietatis innata	9
Auri in primam materiam reductio	370	Caldialgia quid & eius cura	281
Athei unde mortem animæ humanæ colligant	67	Calcis spiritus	380
Aurum ut fiat	366	Cachexia quid sit	149
Aurum philosophorum & sulphur	181	Carus coma & catalepsis	221
Auri elixir tingens	368	Cari comatis & catalepsis cura	222
Auri oleum	264	Convulsio canina quid sit	223
Aurum ut multiplicetur	294	Convulsionis caninæ curatio	225
B		Corpus humanum variis operibus aptum	125
Balnea sudorifica paralisi profunt	230	Corporibus partes variæ ad quid destinatæ	125
Balbuties quid	232	Corpori humano nihil superfluum	125
Balbutiei curatio	230	Corpus humanum quid sit	123
		Corporis humani præstantia	123
		Corpus humanum sole clarius erit in resurrectione	123
		Cor-	

Index Rerum.

Corpus humanum non componitur ex quatuor humoribus	139	Eebri naturam ignorant scholæ	336
& unde factum sit	156	Febris quid sit	336
Cholera morbus quid sit	284	Februm differentia unde	337
Capitis vertigo unde & cura eius	207	Febris quotinua ut fiat	338
Condyloma in ano ut fiat	306	Febris quotidiana	349
Cupri dealbatio	369	Febris tertiana quid & cura eius	350
Cupri arcanum	369	Febris quartana unde	351
Cupri ut fiat	186	Febris quartana cura	351
Cupri tinctura in Lunam	386	Febres castrenses quæ sint	353
D.		In februm curatione salis proprietas	354
Deo soli est cognitio futurorum	94	Febris hectica ubi resideat	355
Deus cur amet homines	100	Februm malignarum cura	355
Deus cur permittat tentationes	100	Febris hectica cura	358
Deum laudare homines & angelorum	55	Fellis laus & nobilitas	165
Diana quid sit	31	Fellis calculi unde	165
Distillatio cur inventa	30	Ferrum ut fiat	185
Distillatio quid sit	33	Ferrum ut fiat	185
Distillationis cura	33	Ferrum in cuprum mutatio	185
Dolor capitis nõ ex intemperie	199	Ferri utilitas maxima	185
Doloris capitis curatio	201	Fel non habent asini & quare	292
Dolor inveteratus unde eius cura	202	G.	
Dolor dentium quid sit	204	Gonorrhœa vieri simplex & virulenta	320
Doloris dentium curatio	207	Galenici vt allucinati sint	140
Dolor aurium unde, & eius cura	207	Glaucoma quid & unde	238
E.		Grauedo narium quid sit & cura	247
Ectasis quid sit	75	H	
Elementa tendunt ad fixationem	44	Hominum differentia unde sunt	86
Epilepsia quid	128	Hernia quid & eius cura	314
Elixir album	381	Hectica in iecore ventriculo & liene	287
Elix rubeum	382	Hæmorrhagie cura	247
Epilepsia vera cura	132	Homo ad gloriam creatus	125
F.		Homines singuli, habent spiritum	108
Flatus & ructus in ventriculo unde	284		
Febribus unde delirium	211		

Humidi radicalis metallici subie-		L.	
ctum	19	Lac virginis quid & ut fiat	369
Homo natus ad prælium	101	Lapis Philolophorum quid & an sit	178
Homo non coronatur ni vincat	101	Lepra antiquis incognita	331
Homo quid sit	43	Lepra quid sit	332
Hominis variæ definitiones	43	Lepræ curatio	333
Homo quid proprie sit	45	Luis venerea quid & qualis	334
Honor & laus Deo debetur	64	Luis venereæ curatio	335
Homines aliis sapientiores unde	114	Lethargus quid sit	218
Hydrocephalus quid sit	217	Lethargos oblivio & delirium	219
Hydrocephali curatio	217	Lethargi curatio	219
Hydrops quid & unde	289	Limus obtenebrat corpus	95
Hydropis species variæ	290	Lampades perennes ut fiant	16
Hydropis cura	290	Lux est vita vera	28
I.		Lux cœlestis est organum actionū	
Iecoris inflammatio quid	287	in corpore humano	74
Iecoris hæctica	287	Luminis est cognoscere	96
Infima non agunt in superiora	75	Lumen naturale animæ humanæ	
Impuritas & perfectio unde sint	177	distinguitur à genio	98
Inferiora non possunt conservari si		Lumen brutorum non intellectu-	
ne superiorum ope & auxilio	116	le	
Ignis qua ratione non est elemen-		Luna in aurum	374
tum	127	Limus terræ ex quibus compositus	110
Intelligendi acumen unde	87	Lux naturalis est ardus animæ &	
Icterus quid & unde	294	corporis	101.102
Ingenii acumen	110	Lux in hicem habet ingressum	71
Incubus quid sit & unde & cura	133	Lucis est scire & cognoscere	52
134		Lucis divinæ actiones quales	62
Immortalitas hominis unde colliga-		Lucis mundanæ actiones quales	61
tur	96	Luci debetur hominis sapientia	61
Iscuria quid sit	312	Lunæ fixatio	381
Intestinorum morbi & quales &		Lunæ tinctura ad venerem	358
quid sint	300	Lunæ potabilis ad morbos cerebri	
Intestinorum dolor	301	curandos	385
Intestinorum inflammatio	302	Lunæ in aurum mutatio	385
Intestinorum fluxus	303	Lunæ argentum vivum	385
Intestinorum ulcus	304	Lunæ & gutturis morbi	395 & cura
Intestinorum lumbrici	305		385
		Lies	

Index Rerum:

Lienis morbi unde	296	Malleabile vitrum ut faciendus	390
Lienis tumoris cura	297	Mors unde & quare horrenda	102
Lienis inflammatio	298	Mesenterii morbi quales	299
M.		Mercurii oleum fixum	262
Mania unde	163	Mercurii coagulatio	365
Mors pediculorum unde fit	163	Mercurius ex auro	385
Materia rerum prima vitæ plena	155	Mercurius huius in aurum fixatio	383
Materia rerum prima arcanum vitæ		Mercurii philosophorum extrahendi	
proroganda	155	di modus	22
Materia rerum prima quid sit	32	Medicis chymia per necessaria	
Metallicus spiritus quid	32	N.	
Materia metallorum unde vires habeat	32	Natura quid sit	112
Maniæ cura	236	Narium excrementa faciunt morbos	146
Mania & melancholia ut differant	235	Nihil est adeo impurum quin puri habeat partes	169
Marchasitæ oleum fixum	376	O.	
Morborum linguæ cura	250	Oleum ut coniungatur sale fixo	38
Mercurii aqua	373	Oleum rubeum vitrioli ad morbos omnes curandos	416
Mercurii extractio ex ælimonio	368	Oleum salis armoniaci	262
Mercurii philosophorum descriptio	19	Oculorum affectus	240
Mercurius animalium quid	15	P.	
Morbi sunt ab spiritu	121	Putrefactio ut fiat	25
Metalla ut solvantur	40	Putrefactio ut separat purum	27
Melancholicus humor quid sit	146	Plumbum & stannum ut fiat	183
Mercurii fixatio	413	Plumbum ut fiat stannum	184
Mercurius in lunam	414	Pulmonum morbi & cura	253
Mercurius antimonii	414	Prunella quid & cura	252
Mercurius plumbi	414	Paralysis unde & quid	212
Minerale semen qua via fiat lapis philosophorum	178	Paralysis cura	223
Mercurius quid sit in semine minerale	180	Palpitatio cordis	378
Mineralis feminis corpus quale	181	Pleuritis quid & eius cura	278
Mercurius in aurum & lunam	393	Parotis quid sit & cura eius	245
Mercurii aqua	390	Peripneumonia quid	253
Margaritarum faciendi modus	394	Phrenitis quid	211. 212. 213
		Phrenitidi cur albescunt urinæ	213
		Piruita quid sit	144
		E e e 33	Pécca-

Index Rerum.

Vita hominis est militia super terram	80	Vitriolum qua viat fiat semen mellallorum	186
Ventriculi morbi & eorum cura	280. 281	Vita quid sit	148
Ventriculi tuber quid sit & eius cura	281. 282	Vita triplex	149
Vinum cur ebulliat	16	Vitæ diversitas unde	150
Vini tartarum habet spiritus	16	Vita longa unde	151
Vomica quid sit & eius cura	255	Vita quibus prolongatur	153
Vesicæ morbi & eius partium	308	Vitæ prolongandæ subiectum ut præparetur	155
Vesicæ symptomata	312	Vteri morbi quales & eorum cura,	
Vegetantium calcinatio quid	8		315
Vegetantium spiritus	8	Vteri schyrus quid & eius cura	316
Vegetantium arcana ut multiplicentur	30	Vteri mola quid & eius cura	316
Vita qua via producat	28	Vteri hydrops quid & eius cura	316
		Vteri symptomata	318
		Vteri fluxus quid & eius cura	319

F I N I S.

